Aytan Mag-Indi

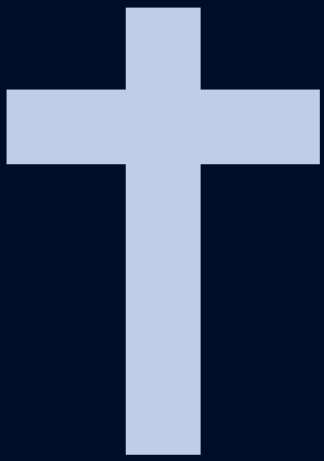

Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the Republic of the Philippines

Aytan Mag-Indi

Portions of the Holy Bible in the Ayta Mag-Indi language of the Republic of the Philippines

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-Indi Ayata (Ayta, Mag-Indi)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2025-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 29 Apr 2025
5d8de8ae-07a5-5b18-b655-c49f7f259880

Contents

MATEO 1
MARCOS 43
LUCAS 69
JUAN 113
MANI DYAG 145
ROMA 186
1 CORINTO 205
2 CORINTO 224
GALACIA 236
EFESO 243
FILIPOS 250
COLOSAS 255
1 TESALONICA 259
2 TESALONICA 263
1 TIMOTEO 266
2 TIMOTEO 272
TITO 276
Filemon 279
HEBREO 280
Santiago 297
1 PEDRO 302
2 PEDRO 308
1 JUAN 312
2 JUAN 317
3 JUAN 318
JUDAS 319
PAHAYAG 321

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MATEO

Ya listaan mani ninunun Jesu Cristu
(Lucas 3:23-38)

1 Ati ya listaan mani ninunun Jesu Cristu
ya layin David ya layin Abraham.

2 Si Abraham ya bapan Isaac,
si Isaac ya bapan Jacob,
buy si Jacob ya bapan Juda buy ya
mapatêl na.
3 Si Juda ya bapa lan Fares buy si Zara,
buy si Tamar ya indu la,
si Fares ya bapan Esrom,
buy si Esrom ya bapan Aram.
4 Si Aram ya bapan Aminadab,
si Aminadab ya bapan Naason,
buy si Naason ya bapan Salmon.
5 Si Salmon buy si Rahab ya bapa buy
indu nan Boaz,
si Boaz ya bapan Obed buy si Ruth ya
indu na,
buy si Obed ya bapan Jesse.
6 Si Jesse ya bapan Arin David
buy si Arin David ya bapan Solomon.
(Ya indu na sabay ya manan asawan
Urias.)

7 Si Solomon ya bapan Rehoboam,
si Rehoboam ya bapan Abias,
buy si Abias ya bapan Asa.
8 Si Asa ya bapan Jehoshafat,
si Jehoshafat ya bapan Joram,
buy si Joram ya bapan Ozias.
9 Si Ozias ya bapan Jotam,
si Jotam ya bapan Ahaz,
buy si Ahaz ya bapan Ezequias.
10 Si Ezequias ya bapan Manases,
si Manases ya bapan Amos,
buy si Amos ya bapan Josias.
11 Si Josias ya bapan Jeconias buy
mapatêl na. Sa panawun abiin,
dinakêp pa mani Israelita buy inipus
sila sa Babilonia.

12 Pamakayari silan inipus sa Babilonia,
nagin anak Jeconias si Salatiel
buy si Salatiel ya bapan Zerubabel.
13 Si Zerubabel ya bapan Abiud,
si Abiud ya bapan Eliaquim,
buy si Eliaquim ya bapan Azor.
14 Si Azor ya bapan Sadoc,
si Sadoc ya bapan Aquim,
buy si Aquim ya bapan Eliud.
15 Si Eliud ya bapan Eleazar,
si Eleazar ya bapan Matan,
buy si Matan ya bapan Jacob.
16 Si Jacob ya bapan Jose ya asawan
Maria. Si Maria ya indun Jesus ya
pambêgên Cristu.

17 Kabay dilag gan mapu buy apat ta layi
ya ubat kan Abraham angga kan David,
dilag mapu buy apat ta layi ya ubat kan
David angga sa pangaipus mani Israelita
sa Babilonia, buy dilag mapu buy apat ta
layi ya ubat sa pangaipus angga sa in-anak
si Jesus ya pambêgên Cristu.

Ya Pamianak kan Jesu Cristu
(Lucas 2:1-7)

18 Paradi ya pamianak kan Jesu Cristu.
Si Maria ya indu na, nakal-an nan itangên
kan Jose. Nuwa bayu sila miawyun, natan-
dan Mariay nabuktut ya sa kapamilatan
Ispiritun Bapan Namalyari.
19 Si Jose ya mapag-asawa na, gisa yan
matinêk ka tawu buy a na labay mi-
pakadêng-êy si Maria. Kabay naisip nay
makisyay ya kan Maria un liim.
20 Nuwa kaban pan-isipin Jose ya abitu,
nagpakit sa sulêplêp nay gisay ang-el Ba-
pan Namalyari ya nagsabin, "Jose, layin
David, agana ka malimun tangênên si
Maria tagawan nangalêk ya sa kapamila-
tan Ispiritun Bapan Namalyari.
21 Manganak yan gisay liyaki buy ya
ipalagyu mu kana, Jesus,* tagawan iligtas
nay mani tawu na sa mani kasalanan la."
22 Nalyari ya kaganawan abiin amên
matupad da sinabin Bapan Namalyari sa
kapamilatan propeta,
23 "Mangalêk ka gisay dalaga
buy manganak yan gisay liyaki.
Bêgên yan Emmanuel."† (Ya labay sabin
Emmanuel, "Kaawyun tamuy Bapan
Namalyari.")
24 Sên nimata si Jose, sinunul nay sin-
abin ang-el Panginuun buy tinangên na si
Maria.
25 Nuwa a na ginêtan si Maria angga sa
naianak nay gisay liyaki. Sên naianak kay
kulaw, impalagyuy nan Jose kanay Jesus.

2

Ya pallumatêng mani mag-aral sa pagkimit bêtêwên

1 In-anak si Jesus sa balayan Bethlehem
sa prubinsyan Judea sabitun si Herodes ya
ari. Gisay allu, inlumatêng sa Jerusalem
ya dakun umnuy tawu ya mag-aral sa
pagkimit bêtêwên. Ubat sila sa êtêb
puputakan mamut.
2 Namatang sila, "Saantuy pinianakan sa
Arin mani Judio? Impatang yan na ati

* **1:21 1:21** Ya lagyun Jesus, ubat ya sa lagyun Josue sa sabin Hebreo. Ya labay sabin lagyun Josue, "Namalyari ya Mamiligtas." † **1:23 1:23** Isaias 7:14.

gawan nakit yan na bêtêwên sa puputakan
mamut ya tanda' nu saantu ya in-anak.
Kabay naku kay baydi amên ulimênên yan
ya."
3 Sên natandan Arin Herodes ya ati, niga-
ganaka ya buy para êt bayduy kaganawan
tawuy idi sa balayan Jerusalem.
4 Kabay impabêg Herodes ya kaganawan
mamunun pari buy mani manurun Kautu-
san amên ipatang na kallay, "Saantu ianak
si Cristu?"
5 Nakitbay sila, "Sa Bethlehem ma sakup
prubinsyan Judea, tagawan paradi ya in-
sulat propeta,
6 'Sikaw wa mani tawu sa Bethlehem sa
lutan Juda,
alwan sikaw wa pinakanayêpa sa mani
balayan Juda,
tagawan maubat kamuyuy gisay mamunu
ya magpastul* sa mani Israelita.' "†
7 Sên natandan Herodes ya ati, liim
nan impabêg ga mani tawuy mag-aral
sa pagkimit bêtêwên buy natandan nay
luway tawun nay inlumibas.
8 Pamakayari, impalaku na sila sa Beth-
lehem. Intipan na kallay, "Mita kawna buy
pakangêdên yun têkapên na kulaw. Nu
makitan yu, tambêng yun ibalita kangku
amên maku waku êt mangulimên kana."
9-10 Pamakayari lan nalêngêy intipan
Ari, namita silayna. Kaban mamita sila,
nanguman nagpakit ta bêtêwên na naki-
tan la sa puputakan mamut. Kabay sadyay
saya la buy sinunul lay ati angga sa ni-
latêng sila sa binyanan kulaw.
11 Pamakasun la sa bali, nakitan lay
kulaw wa idi sa danin indu na ya si Maria.
Nanduku sila amên ulimênên lay kulaw
buy in-awas lay mani gintan lay gintu,
insensu, buy mira amên iandug kana.
12 Sên pauli silayna, nagsabi si Bapan Na-
malyari sa kapamilatan taynêp la, "Agana
kawna mag-udung kan Herodes." Kabay
dinuman sila tana sa kaatag dan pauli.

Ya pamita papakun sa Egipto

13 Sên namitay nay mani mag-aral sa
pagkimit bêtêwên, nagpakit sa taynêp Jose
ya gisay ang-el Panginuun. Sinabin ang-
el kana, "Mimata ka, gêtan muy mitaindu
buy mita kaw papakun sa Egipto. Manugêl
kaw pun baydu anggan a ku pun sabin na
mag-udung kawna, tagawan pantêkapên
Herodes ya anak amên patin."
14 Kabay sa yabin abitu, nimata si Jose
buy gintan nay mitaindu sa Egipto.
15 Buy nanugêl sila baydu angga sa nati
si Arin Herodes. Sa pakapakun baydu,
natupad da sinabin Bapan Namalyari sa
kapamilatan propeta, "Binêg kuy anak ku
amên mita sa bansan Egipto."‡

Impapatin Herodes ya mani anak ka lawyaki

16 Sên natandan Arin Herodes ya in-
linlang yan mani lawyaki ya mag-aral
sa pagkimit bêtêwên, sadyay tubag na.
Kabay ya kaganawan anak ka lawyaki sa
Bethlehem ya idad luway tawun payêpa
buy sa mani lugal la nakapalitêng baydu,
impapati na sila. Tagawan abituy tawun
na natandan na nu nakanu nunan nag-
pakit ta bêtêwên sa mani lawyaki ya mag-
aral sa pagkimit bêtêwên.
17 Sa kadawakan na dinyag Herodes,
natupad da sinabin Propeta Jeremias,
18 "Dilag yan nalêngêy tangisan buy
masnêg ga alab sa balayan Rama.
Pantangisan Raquel la mani anak na.
Ayin makasamung sa panangis na
tagawan nati silayna."§

Ya pag-udung ubat sa Egipto

19 Pamakamatin Herodes, kaban idi sa
Egipto si Jose, nanguman nagpakit kanay
gisay ang-el Bapan Namalyari sa kapami-
latan taynêp na.
20 Sinabin ang-el kana, "Jose, mimata ka.
Iuli minay mitaindu sa Israel, ta nati yay
kalabay mamatin anak."
21 Kabay nimata si Jose buy in-uli nay
mitaindu sa Israel.
22 Nuwa sên natandan Jose ya si Ar-
quelao ya ari sa Judea ya kasagilin bapa
nay si Herodes, nalimwan lay nan maku
baydu. Kabay nanguman yan pinatandan
Bapan Namalyari sa kapamilatan taynêp
buy nagdaus sila sa Galilea.
23 Buy nanugêl sila sa Nazaret. Sa paka-
pakun baydu, natupad da sinabin mani
propeta, "Bêgên Nazarenu" ya Cristu.

3

Ya pangaral Juan ya Mamawtismu
(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Sa panawun abitu, inlumatêng si Juan
ya Mamawtismu sa kakyangan sa prubin-
syan Judea ya mangaral paradi,
2 "Pagsisyan buy itgên yuy panyag
kasalanan, tagawan marani yanay pag-
arin Bapan Namalyari."
3 Si Juan na pantukuyun Propeta Isaias
sabitun sinabi nay,
"Dilag gisay mamibêg sa kakyangan ya
pansabin na
'Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na.' "*

* **2:6 2:6** *magpastul:* ya labay sabin, manaysay. † **2:6 2:6** Mikas 5:2. ‡ **2:15 2:15** Hosea 11:1. § **2:18 2:18** Jeremias 31:15. * **3:3 3:3** Isaias 40:3.

4 Ya yaming Juan, diyag sa sabut kamelyu buy diyag sa balat ayup pa yakês na. Ya
pangkanên na, durun buy pulut panilan.
5 Malakêy tawuy naku kana ubat sa bal-
ayan Jerusalem, sa mani lugal sa prubin-
syan Judea, buy sa mani lugal sa palitêng
ilug Jordan.
6 Sinabi lay mani kasalanan la buy bi-
nawtismuwan silan Juan sa ilug Jordan.
7 Nuwa sên nakitan Juan na malakêy
Pariseo buy Saduseo ya mamaku êt mag-
pabawtismu, sinabi na kalla, "Sikaw wa
kaparisun lupung, sisabêt ta nagsabi ka-
muyun makatakas kaw sa lumatêng nga
parusan Bapan Namalyari?
8 Nu pêtêg kaw nagsisi sa mani
kasalanan yu, ipakit yu sa mani diyag yu.
9 Agana yu isipin na a kaw maparusan
gawan layi kaw Abraham. Pansabin ku ka-
muyuy agyan na mani batun ati, madyag
Bapan Namalyarin mani layin Abraham.
10 Amêsên, kaparisu kaw kayuy asê
managêy mangêd. Kabay nakal-an nan
mamarusa si Bapan Namalyari kamuyu ya
paran palatsaw wa nakal-an nan mamutus
puun kayu buy isamwag sa apuy."
11 "Pambawtismuwan kataw sa lanêm
bilang pagpapêtêg sa pagsisi yu, nuwa
dilag gisay lumatêng nga makapangyarian
pun kangku. A ku sêpat mantan sandalyas
na. Bawtismuwan nakaw sa Ispiritun
Bapan Namalyari buy apuy.
12 Siyay mamipapawan mapanyag
kangêdan sa mani mapanyag kadawakan
kaparisun gisay mamibalusbus trigu. Ta
ya triguy naibalusbus sana, sabay ya pa-
nisêmpan. Nuwa ya apa, sabay ya pa-
ulamên sa apuy ya asê mangapalêng."

Ya pamawtismu kan Jesus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Inlumatêng si Jesus sa Ilug Jordan
ya ubat sa prubinsyan Galilea amên mag-
pabawtismu kan Juan.
14 Nuwa asê dayi kalabay si Juan ya
bawtismuwan na si Jesus. Kabay sin-
abin Juan, "Siku dayi ya sêpat mun
bawtismuwan, nuwa siyan sika yay mag-
pabawtismu kangku ta?"
15 Nuwa nakitbay si Jesus kana, "Pa-
sawan mun malyari amêsên na ati, gawan
ati ya sêpat tan daygên amên matupad
da buun kalabayan Bapan Namalyari."
Kabay nakalabay si Juan.
16 Sên nabawtismuwan na si Jesus,
nagsalwang ya sa lanêm buy nakitan nay
nawang-at ta langit buy nagtabuy kanay
Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad
gisay pati-pati.
17 Buy dilag gisay tunuy ya ubat sa langit
ta nagsabin, "Ati ya kakaidwan kun Anak
ya kapapaidu kangku."

4

Ya panuksu kan Jesus
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Pamakayari, impalêt Ispiritun Bapan
Namalyari si Jesus sa kakyangan amên
tuksun Satanas.
2 Baydun nag-ayunu si Jesus un apat-
tapuy allu buy apattapuy yabi. Kabay
inlayang ya.
3 Inlumatêng amêsên na mapanuksuy
Satanas buy sinabi na kana, "Nu sikay
Anak Bapan Namalyari, daygên mun
kanên na mani batun ati."
4 Nuwa nakitbay si Jesus, "Idi sa kasula-
tan,
'Alwan kay sa kanên mambumyay ya
tawu, nun a sa balang Sabin Bapan
Namalyari.' "*
5 Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa
têngêl Templu sa Jerusalem
6 buy sinabi na kan Jesus, "Nu sikay
Anak Bapan Namalyari, magnabu ka di. Ta
idi sa kasulatan,
'Iutus Bapan Namalyari ya mani ang-el na
buy sal-un laka amên asê midumpul
sa batuy bitis mu.' "†
7 Nakitbay si Jesus, "Idi sa kasulatan,
'Agana mu subukun ya Panginuun mun
Namalyari.' "‡
8 Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa
sadyay katag-ayan bung-uy buy impakit
kanay kaganawan kaarian sa babun luta
buy pibandiyan mani ati.
9 Buy sinabin Satanas kan Jesus, "Ya ka-
ganawan abiin, idin ku kamu, nu dukwan
muku buy ulimênên."
10 Nakitbay si Jesus, "Magtas kay, Sa-
tanas! Gawan idi sa kasulatan,
'Kay Panginuun mun Namalyari ya
ulimênên mu buy pagsuywan mu.'
"§
11 Pamakayarin abiin, inlakwanan yan
Satanas. Buy inlumatêng nga ang-el Bapan
Namalyari buy naglingkud kan Jesus.

Ya pag-umpisan Jesus sa pandaygên na
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Sên nabalitan Jesus ya nakasukul si
Juan, nag-udung ya sa prubinsyan Galilea.
13 Nuwa a yina nanugêl sa balayan
Nazaret nun a sa balayan Capernaum, sa
agid dagat Galilea sa katganan Zebulun
buy Neftali.*

* **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3. † **4:6 4:6** Mani Kanta 91:11-12. ‡ **4:7 4:7** Deuteronomio 6:16. § **4:10 4:10** Deuteronomio 6:13. * **4:13 4:13** Ya Zebulun buy Neftali sabay ya luway tribun Israel ya manugêl marani sa lawan Galilea.

14 Sa pakapakun baydu, natupad day
sinabin Propeta Isaias,
15 "Ya lugal Zebulun buy ya lugal Neftali
sabay ya dadanan papakun sa lawa
ya idi sa lipay ilug Jordan.
Ya mani lugal abiin, sakup Galilea ya
panugêlan mani alwan Judio."
16 Mambumyay sa nadiglêm ya mani tawu
baydu, nuwa makakit silan ayin ka-
parisuy sawang.
Agyan idi sila sa nadiglêm papakun sa
kamatyan, masawangan na isip la.†
17 Paubat sabitun inlumatêng si Jesus sa
Capernaum, nangaral ya. Sinabi na, "Pag-
sisyan buy itgên yuy panyag kasalanan,
tagawan marani yanay pag-arin Bapan
Namalyari."

Binêg Jesus ya apat ta mandakêp kênan lanêm
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Kaban mamita si Jesus sa agid lawan
Galilea, nakitan nay mipatêl ya silan Si-
mon ya pambêgên Pedro buy si Andres.
Mamisamwag silan dala ta ubra lay man-
dakêp kênan lanêm.
19 Sinabin Jesus kalla, "Kilaku kaw
kangku ta daygên kataw mamipakaranin
tawu kan Bapan Namalyari amên man-
ampalataya sila kaparisun pandakêp yun
kênan lanêm."
20 Tambêng lan imbalag ga dala la buy
nakilaku sila kan Jesus.
21 Kaban pan-isundun Jesus ya pamita
na, nakitan nay mipatêl ya si Santiago buy
si Juan ya idi sa bangka ya mamipakapalan
dala la. Kaawyun la si Zebedeo ya bapa la.
Binêg sila êt Jesus amên makilaku kana.
22 Kabay tambêng lan inlakwanan ya
bangka la buy bapa la ta nakilaku sila kan
Jesus.

Nangaral buy namaiyul si Jesus un mani nagsakit
(Lucas 6:17-19)

23 Inlakun Jesus ya buun prubinsyan
Galilea buy sinumun ya sa mani balin
pagtipunan mani Judio amên manuru. In-
aral nay Mangêd da Balita tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari. Pinaiyul na êt ta
kaganawan magmikakalasi ya sakit buy
dilag mangatanam.
24 Niwagaw wa balita tungkul kan Je-
sus sa buun prubinsyan Siria. Kabay
gintan kanay kaganawan nagsakit buy
mani magkasakit sa matanam la buy mani
sinêdakan nadawak ka ispiritu buy mani
tinugaw buy mani a kabita. Pinaiyul nay
kaganawan abitu.
25 Kabay inlaku yan sadyay lakên tawuy
ubat sa prubinsyan Galilea, sa mani bal-
ayan sa Decapolis, sa balayan Jerusalem,
sa prubinsyan Judea buy sa lipay Ilug
Jordan.

5

Ya mani pinagpala
(Lucas 6:20-23)

1 Sên nakitan Jesus ya malakêy tawu,
sinumukpa ya sa gisay bung-uy buy niknu
baydu. Nagdani kanay mani tagasunul na
2 buy nag-umpisa yan nangaral. Sinabi
na,
3 "Pinagpalay mani tawuy nayêpay nakêm,
tagawan mibilang sila sa pag-arian
na.
4 Pinagpalay mani tawuy sadyay lungkut,
tagawan samungun silan Bapan Na-
malyari.
5 Pinagpalay mani tawuy nayêpay nakêm,
tagawan mapagmana lay babun
luta.
6 Pinagpalay mani tawuy nasabêk sa
panyag katinêkan kaparisun gisay
tawuy layangên buy napêl-ang,
tagawan pakabsuyun silan Bapan
Namalyari sa katinêkan.
7 Pinagpalay mani tawuy mapallunus,
tagawan kalunusan sila êt Bapan
Namalyari.
8 Pinagpalay mani tawuy malinis ya bêkê,
tagawan makitan lay Bapan Namal-
yari.
9 Pinagpalay mani tawuy manawup
mamikasundu, tagawan bêgên silan
mani anak Bapan Namalyari.
10 Pinagpalay mani tawuy pampasak-
itin gawan sa panunul la sa kal-
abayan Bapan Namalyari, tagawan
miawyun sila sa pag-arian na.
11 Pinagpala kaw nu pandustakên lakaw,
pampasakitin buy pagsabyanan
lakaw magmikakalasi ya nadawak
ka panangkan gawan sa panunul yu
kangku.
12 Ta para êt baysên na mangadanasan
mani propeta awlagi. Kabay nu man-
gadanasan yuy abiin, magsaya kaw buy
matula, tagawan maulagay gantimpala yu
sa langit."

Ya asin buy sulu
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 "Sikaw wa mani tagasunul ku,
maiparisu kaw sa asin sa kaganawan
tawu sa babun luta. Nuwa nu mitas ya
lasan asin, asina miudung buy ayin nan
nabang. Kabay isamwag la tay ati sa dan
buy piturakturakan mani tawu."

† **4:16 4:16** Isaias 9:1-2.

14 “Sikaw wa dêkêt sa mani tawu sa
babun luta kaparisun gisay balayan sa
babun gisay bung-uy ya asê maitagu.”
15 “Ayin tawuy mamagkêt sulu ya itagu
na sa aypan pamisêmpanan, nun a idin
nay sulu sa pêtêg pamyanan amên ma-
sawangan na kaganawan idi sa bali.
16 Para êt bayduy sêpat yun daygên.
Pasawangên yuy dêkêt yu sa mani tawu
amên makitan lay mangêd da pandaygên
yu buy ulimênên lay Bapa yuy idi sa
langit.”

Ya aral tungkul sa Kautusan

17 “Agana yu isipin na naku waku baydi
amên daygên ayin pukat ta Kautusan na
impasulat kan Moises buy insulat mani
propeta. Naku waku baydi amên tuparên
kuy mani ati.
18 Pansabin ku kamuyuy kaban dilag
langit buy luta, agyan kay gisay gulis sa
Kautusan, asê madyag ayin pukat anggan
asê pun natupad da kaganawan.
19 Kabay nu sisabêt man na nallabag
sa nangabêlêng nga baagin Kautusan
buy mamituru sa kaatag amên mallabag
êt, pan-ituwad yan pinakanayêpa sa ka-
ganawan mani kaawyun sa pag-arian Ba-
pan Namalyari. Nuwa nu sisabêt man na
manunul sa Kautusan buy mamituru êt sa
kaatag amên manunul êt, pan-ituwad yan
matag-ay sa mani kaawyun sa pag-arian
Bapan Namalyari.
20 Pansabin ku kamuyuy nu a yu igitan
na panyag katinêkan mani manurun Kau-
tusan buy mani Pariseo, a kaw miawyun
sa pag-arian Bapan Namalyari.”

Ya aral tungkul sa tubag

21 Sinabi pun êt Jesus, “Nalêngê yuy sin-
abi sa mani pipuunpuunan tamu, ‘Agana
ka mamatin tawu, tagawan nu sisabêt man
na mamatin tawu, atulun ya.’*
22 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyu
ya nu sisabêt man na dilag tubag sa patêl
na, atulun yan Bapan Namalyari. Buy
nu sisabêt man na mandustak sa patêl na
buy magsabin ‘Ayin kan pukat!’, iarap ya
sa mani mangatwan Judioy mangatuynun-
gan. Buy nu sisabêt man na magsabi sa
patêl na, ‘Ayin kan tanda!’, milaku ya sa
impernu.
23 Kabay nu mam-i ka sa pamiandugan
kan Bapan Namalyari buy maganaka mun
dilag suluk kamuy patêl mu,
24 lakwanan mu pun na andug mu sa
arap pamiandugan, ta makikasundu ka
pun kana. Pamakayari, mag-udung ka buy
mag-andug kan Bapan Namalyari.”
25 “Nu dilag mamidalum kamu, tambêng
kan makikasundu kana kaban a naka pun
naidalum. Gawan nu asê, dat iarap naka
sa mallitis buy pamakayari, igawang kan
mallitis sa pulis amên isukul.
26 Pansabin ku kamuy a ka makaawas sa
sukulan anggan a mu pun nabayaran na
kaganawan pan-ipabayad la kamu.”

Ya aral tungkul sa pamikikanayun

27 “Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna,
‘Agana ka makikanayun.’†
28 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy
kay êlêwên mu pun na gisay babayi
ya dilag gan nadawak ka pangisip, nan-
gasalanan kaynan pamikikanayun.
29 Kabay nu wanan mata muy magin
sangkan pangasalanan mu, lus-ukun mu
buy isamwag! Mas mangêd pun na
matasan kan gisay mata kaysa buuy lawini
mu, nuwa isamwag ka sa impernu.
30 Buy nu wanan gamêt muy magin
sangkan pangasalanan mu, putusun mu
buy isamwag. Mangêd pun na matasan
kan gisay gamêt kaysa buuy lawini mu
nuwa isamwag ka sa impernu.”

Ya aral tungkul sa pamisyay
(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 “Idi êt sa kasulatan, ‘Nu labay gisay
liyakin isyay ya asawa na, sêpat biyan
nayan kasulatan pamisyay.’‡
32 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy
nu sisabêt man na liyaki ya misyay asawa
na, liban ta nu nakikanayun na babayi,
siyay nay namitustus sa babayi amên
makikanayun nu mag-asawa yan kaatag.
Buy nu sisabêt man na nakapag-asawa
sa babayi ya in-isyay liyaki, nangasalanan
yan pamikikanayun.”

Ya aral tungkul sa panumpa

33 “Nalêngê yu êt ta sinabi sabitun nuna
sa mani pipuunpuunan tamu, ‘Agana kaw
manumpan ayin kapêtêgan, nun a tu-
parên yuy pangaku yu sa lagyun Pangin-
uun.’§
34 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy
nu mangaku kaw, agana kaw manumpa.
Agana yu sabin sa pangaku yuy ‘Makit
takun langit’, tagawan idi bayduy trunun
Bapan Namalyari,
35 o kayay ‘Makit takun luta’, tagawan
ati ya tututdakan bitis na. Buy agana
kaw êt magsabin, ‘Makit takun balayan
Jerusalem,’ tagawan ati ya balayan Daki-
lan Ari.

* **5:21 5:21** Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17. † **5:27 5:27** Deuteronomio 5:18. ‡ **5:31 5:31** Deuteronomio 24:1.
§ **5:33 5:33** Levitico 19:12; Mani Bilang 30:2; Deuteronomio 23:21.

36 Buy agana kaw êt magsabin ‘Agyan
mati yaku’, tagawan agyan kay gisay sabut
yu, a yu agyun paputin o pauyangên.
37 Sabin yu tanay ‘Awu’ nu awu buy
‘Asê’ nu asê, tagawan nu manumpa kaw
pun, ubat ta abiin kan Satanas.”

Ya aral tungkul sa pangablas
(Lucas 6:29-30)

38 “Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna, ‘Nu
binulag kan kaparisu mu, bulagên muya
êt. Nu mêgmên kaparisu muy bêbêy mu,
mêgmên muya êt.’
39 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy
nu dilag manyag nadawak kamuyu, agana
kaw mangablas. Nu dilag mandalpin pingi
mu, ipadalpi mu êt ta kapaka.
40 Nu sisabêt man na mamidalum kamu
amên kêwên na yaming mu, idin mu êt ta
up-up mu.
41 Nu ipilit ipabakay sundalus kamuy
gêgtan na un gisay kilumetru, bakayên
muy abiin un luway kilumetru.
42 Nu dilag manyawad kamu, biyan
muya. Buy nu dilag mangandam kamu,
paandamên muya.”

Ya aral tungkul sa pangidu
(Lucas 6:27-28; 6:32-36)

43 “Nalêngê yuy sinabi sabitun nuna,
‘Kaidwan muy kaluguran mu buy kasu-
lukan muy kapati mu.’
44 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy
‘Kaidwan yuy mani kapati yu buy man-
alangin kaw para sa mani mamasakit ka-
muyu.’
45 Nu daygên yuy abiin, mapagpapêtgan
na anak kaw Bapan Namalyari ya idi sa
langit. Tagawan alwan kay sa mangangêd
da tawu miputak ka mamut, nun a agyan
êt sa mani nangadawak. Buy alwan kay
mani tawuy matinêk ka pambiyan nan
uran, nun a agyan na mani alwan mat-
inêk.
46 Nu kay ya mani mangidu kamuyuy
pan-idun yu, ayin kaw matanggap pa
gantimpalay ubat kan Bapan Namalyari.
Ta abiin êt ta pandaygên mani maningil
buwis ya makasalanan.
47 Buy nu kay mani patêl yuy pangku-
mustên yu, ayin kaw pamikaatag sa kaatag
mani tawu. Ta abiin êt ta pandaygên mani
tawuy asê mangilala kan Bapan Namal-
yari.
48 Kabay kaylangan magin ganap kaw
kaparisun Bapa yu ya idi sa langit.”

6

Ya aral tungkul sa pam-i

1 “Mangillag kaw ta dat ya panyag yun
mangêd, kay amên ulimênên kaw mani
tawu. Tagawan nu kay parabaysên na
pandaygên yu, ayin kaw matanggap pa
gantimpalay ubat sa Bapa yuy idi sa lan-
git.”
2 “Kabay nu mam-i kaw sawup sa
mani magkasakit, agana yina ibalitay ati
kaparisun mani tawuy mapagtalingkayu.
Ta nu idin la, pan-ibalita la sa balin
pagtipunan buy sa mani dan amên
ulimênên silan mani tawu. Pansabin ku
kamuyuy natanggap lay nay mani pan-
gulimên mani tawu ya sabay ya gantim-
pala la.
3 Nuwa nu mam-i kaw sawup sa mani
magkasakit, agana yu ipatanda agyan
kansabêt man
4 amên liim ya panawup yu. Sa paka-
pakun baydu, ya Bapa yun Namalyari ya
makakit sa pandaygên tamun liim, sabay
ya mam-in gantimpala kamuyu.”

Ya aral tungkul sa panalangin
(Lucas 11:2-4)

5 Nu manalangin kaw, agana kaw mam-
bus sa mani mapagtalingkayu. Labay-
labay lan manalangin nakaidêng sa balin
pagtipunan buy sa mani pisubangan na
dan amên ta makitan silan mani tawu.
Pansabin ku kamuyuy natanggap lay nay
mani pangulimên mani tawu ya sabay ya
gantimpala la.
6 Nuwa nu manalangin kaw, sumun kaw
sa lalên silid buy isara yuy pasbul. Baydu
kaw manalangin sa Bapa yuy asê maakit.
Ta ya Bapa yuy makakit sa pandaygên
yun liim, sabay siyay mam-in gantimpala
kamuyu.
7 “Kabay nu manalangin kaw, agana
yu piudung-udung nga ayin kapukatan na
sabi kaparisun pandaygên mani tawuy
manalangin sa diyusdiyusan la. Indap la
nu lêng-ên silan diyusdiyusan la gawan sa
kakarangan panalangin la.
8 Gana yu sila tubsun, tagawan bayu kaw
pun manyawad, tanday nan Bapa nu sabêt
ta kaylangan yu.
9 Nu manalangin kaw, paradi ya sabin
yu,
‘Bapa yan na idi sa langit,
labay yan na kay sikay ulimênên mani
tawu.
10 Labay yan na mag-ari kayna kanyan
kaganawan
buy sunulun mani tawuy kalabayan mu
baydi sa babun luta, kaparisu sa
langit.
11 Biyan mukay kanên sa inallu-allu.
12 Patawarên mukay sa mani kasalanan
yan,
kaparisun pamatawad yan sa mani nan-
gasalanan kanyan.

13 Buy agana mukay paulayan matuksu,
nun a iligtas mukay kan Satanas.’*
14 Nu pampatawarên yuy mani tawuy
nangasalanan kamuyu, patawarên kaw êt
Bapa yun Namalyari ya idi sa langit.
15 Nuwa nu a yu sila patawarên, a kaw êt
patawarên Bapa yuy idi sa langit.”

Ya aral tungkul sa pag-ayunu

16 “Nu mag-ayunu kaw, agana kaw mambus sa mani tawuy mapagtalingkayu. Ta kay tatalagên lan maglupan malungkut amên ta ipakit la sa mani tawuy mag-ayunu sila. Pansabin ku kamuyuy natanggap lay nay mani pangulimên mani tawu ya sabay ya gantimpala la.

17 Nuwa sikaw, nu mag-ayunu kaw, magpulamus kaw buy ipakapala yuy sarili yu.

18 Daygên yuy abiin amên asê matandan mani tawuy mag-ayunu kaw. Ta ya Bapa yun Namalyari ya idi sa langit ya asê makitan, sabay siyay makakit sa pandaygên yun liim buy mam-i yan gantimpala kamuyu.”

Ya pibandiyan sa langit
(Lucas 12:33-34)

19 “Agana kaw manipun pibandiyan para sa sarili yu baydi sa babun luta. Ta baydi, dilag mani insektuy maniran pibandiyan yu o mangalawang buy dilag mani manakaw wa mangwan ati.

20 Nun a manipun kaw pibandiyan yu sa langit. Ta baydu, asê anagên, asê kalawangên buy ayin makasun na manakaw.

21 Tagawan nu idi saantuy pibandiyan yu, idi êt bayduy isip yu.”

Ya sulu un lawini
(Lucas 11:34-36)

22 “Ya mata, sabay ya sawang lawini. Kabay nu malinaw wa pangêlêw mu, nasawang êt ta buun lawini mu.

23 Nuwa nu asê malinaw wa pangêlêw mu, nadiglêm êt ta buun lawini mu. Kabay nu ya sawang nga idi kamu, nadiglêm awêd, nadidiglêm ma biyay mu!”

Si Bapan Namalyari o pibandiyan?
(Lucas 16:13; 12:22-31)

24 “Ayin tawuy piagnanên nan magsuyu sa luway amung na. Ta nu parabaydu, kasulapwan buy pustakên nay gisa, nuwa ya gisa, idun nan tapat. Para êt baydu, a yu malyarin piagnanên pagsuywan si Bapan Namalyari buy pibandiyan.”

25 “Kabay pansabin ku kamuyuy agana kaw napitik tungkul sa ikabyay yu buy nu sabêt ta kanên yu, inêmên yu o iyaming yu. Tagawan igit maulagay biyay kaysa kanên buy igit maulagay lawini kaysa yaming.

26 Pakaêlêwên yuy mani uybun manuk ka mallumpad. A sila mananêm, mamupul o manipun maêkan la sa budega. Nuwa paraman baydu, pampakan silan Bapa yun Namalyari ya idi sa langit. Sikaw pun nayi, igit kaw maulaga kana kaysa sa mani uybun manuk.

27 Ayin kamuyun makapikadang biyay na agyan sa gisay uras sa kapamilatan kapitikan na.

28 Agana kaw napitik tungkul sa pagyaming yu. Elêwên yu nu parasaantun mantumubuy mani tanaman na mamulak ya bêngat tan tinumubu. A sila mag-ubra o manyag yaming la.

29 Nuwa pansabin ku kamuyuy agyan si Solomon na mabandi, a ya nakapagyaming kasin kangêd gisa man na bulaklak tanaman.

30 Pampakangêdên Bapan Namalyari ya mani lamun sa bung-uy ya nabyay amêsên, nuwa pamakawasak, maulam. Nu parabaysên na pandaygên Bapan Namalyari sa mani lamun, luyang ngabay kamuyu, pilmin payamingan nakaw. Pêtêg kawnan nabêlêng nga panampalataya kana ta!

31 Kabay agana kaw napitik tungkul sa kanên, inêmên o yaming yu.

32 Ta ya mani asê mangilala kan Bapan Namalyari, pawa silan napitik tungkul sa mani bagay ya abiin. Nuwa sikaw, tanday nan Bapa yun Namalyari ya idi sa langit ya kaylangan yuy kaganawan abiin.

33 Nuwa igit sa kaganawan, pagpilitan yun magpasakup sa pag-arin Bapan Namalyari buy pagpilitan yun manunul sa kalabayan na. Sa pakapakun baydu, idin na kamuyuy kaganawan kaylangan yu.

34 Kabay agana kaw napitik sa kaylangan yu sa wasak. Wasak yu tan isipin na abiin. Nukad day pangisip yu sa allun ati.”

7

Agana mangusgan kaparisu
(Lucas 6:37-38; 6:41-42)

1 “Agana kaw mangusgan kaparisu yu amên a kaw êt usgên Bapan Namalyari.

2 Tagawan nu parasaantu yun inusgay kaparisu yu, para kaw êt baydun usgên Bapan Namalyari.

3 Uysiyan makitan mu yay puling sa matan kaparisu mu, pakan a mu makitan na maragul la puling sa mata mu ta?

4 Parasaantu mun masabi kanay, ‘Kaksaw ka ta itas kuy puling mu,’ pakan dilag kan maragul la puling?

* **6:13 6:13** Sa kaatag ga sulat, dilag êt sinabi ya paradi, “Tagawan sikay Ari ya makapangyarian buy Dakilan Bapan Namalyari agyan kanuman!”

5 Mapagtalingkayu! Itas mu pun na
maragul la puling sa mata mu amên
makakit kan mangêd. Sa pakapakun
baydu, maitas muy puling sa matan ka-
parisu mu."
6 "Agana yu idin sa mani asuy banal la
bagay, ta dat sikaw pun na balikwasan na
buy kayatên. Buy agana yu êt idin sa mani
babuy ya perlas ta kay piturakturakan lay
ati. Para êt baydu, agana yu ipilit iaral la
Sabin Bapan Namalyari sa mani tawuy asê
kalabay mallêngê sa sabi na."

Ya aral tungkul sa panyawad, pangkap buy pamêg
(Lucas 11:9-13)

7 "Manyawad kaw kan Bapan Namalyari
buy biyan nakaw. Têkapên yu kanay
pantêkapên yu buy makitan yu. Mamêg
kaw kana buy pakitbayan nakaw.
8 Tagawan na kaganawan manyawad
kana, pambiyan na sila. Buy ya ka-
ganawan mangkap, makakit. Buy ya ka-
ganawan mamêg, pakitbayan.
9 Sikaw wa mangatwa, nu manyawad
tinapay kamuyuy anak yu, biyan yu sila
nayin batu? Asê!
10 Buy nu manyawad kamuyun kênan
lanêm ma anak yu, biyan yu sila nayin
utan? Asê!
11 Sikaw wa mani nangadawak, nu
katanda kaw mam-in mangangêd da bagay
sa mani anak yu, luyang ngabay ya Bapa
yun Namalyari ya idi sa langit! Idin
nay mangangêd da bagay sa kaganawan
manyawad kana."
12 "Kabay daygên yu sa mani kaparisu
yuy labay yun daygên la kamuyu. Ta
abiin na ustuy panunul sa Kautusan na
impasulat kan Moises buy insulat mani
propeta."

Ya nalipit ta pasbul
(Lucas 13:24)

13 "Sumun kaw sa nalipit ta pasbul,
tagawan nakwal la pasbul buy malapad da
dan papakun sa ayin katganan na kaparu-
san buy malakêy mansumun baydu.
14 Nuwa nalipit ta pasbul buy iibun na
dan papakun sa biyay ya ayin katganan
buy kay pêpêrad da manduman baydu."

Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Lucas 6:43-44)

15 "Mangillag kaw sa mani magtatal-
ingkayun propeta. Magdani sila kamuyun
paran mangêd da tawu kaparisun tupa,
pakan sa kapêtêgan, nadawak ka labay la
kamuyu kaparisun asun aniwid.
16 Matandan yu sila sa mani diyag la
tagawan na tanaman na madiwi, asê man-
agêy ubas o igus.
17 Ya mangêd da puun kayu, managêy
yan pangkanên. Buy ya puun kayuy asê
mangêd, managêy yan asê pangkanên.
18 Ya mangêd da puun kayu, asê man-
agêy asê pangkanên. Buy ya puun kayuy
asê mangêd, asê managêy pangkanên.
19 Ya kaganawan puun kayuy asê man-
agêy pangkanên, pamputusun buy pan-
isamwag sa apuy.
20 Kabay matandan yuy magtatal-
ingkayun propeta sa mani diyag la."

Asê kilalan Bapan Namalyari ya manyag nadawak
(Lucas 13:25-27)

21 "Malakêy mamêg kangkun 'Pangin-
uun, Panginuun' nuwa asê labay sabin na
miawyun sila sa pag-arian Bapan Namal-
yari. Kay mani tawuy manunul sa kal-
abayan Bapa kuy idi sa langit ya miawyun
sa pag-arian na.
22 Sa allun pangukum, malakêy magsabi
kangkun paradi, 'Panginuun, Panginuun
alwa nayin sa lagyu mu, impatanda yan na
mani sabi mu, namitas kay nangadawak
ka ispiritu, buy nanyag kay malakêy ma-
makaupapas?'
23 Nuwa sabin ku kallay, 'A kataw kaki-
lala. Magpakarayu kaw kangku, sikaw wa
manyag kadawakan.' "

Ya luway tawuy nipaydêng bali
(Lucas 6:47-49)

24 "Kabay ya mani mallêngê buy ma-
nunul sa mani sabi ku, kaparisu yan
mautêk ka liyaki ya namipaydêng bali na
sa pundasyun na batu.
25 Sên nanguran malakas, nallanab buy
sadyay lakas angin, asê nalasak ka bali na,
tagawan napas-êy ya pinipundasyunan na.
26 Ya mani tawuy mallêngê sa pansabin
ku, pakan a la pansunulun, kaparisu silan
tawuy ayin tanda ya namipaydêng bali sa
kabalasan.
27 Sên nanguran malakas, nallanab
buy sadyay lakas angin, nayêgmak buy
nalasak ka bali."
28 "Pamakayarin nangaral Jesus, nakau-
papas ya mani tawu sa pangaral na,
29 tagawan nakit lay dilag yan kapang-
yarian sa pangaral na, asê kaparisun pan-
garal mani manurun Kautusan."

8

Pinaiyul Jesus ya gisay nagsakit ketung
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Sên pamakalunsan Jesus ubat sa bung-
uy, pikilakwan yan malakêy tawu.
2 Amêsên, nagdani kanay gisay nagsakit
ketung buy nanduku ya sa arapan na.
Sinabi na, "Panginuun, nu kalabayan mun
kayêk, paiyulun muku."

3 Dinukpan yan Jesus buy sinabi na,
"Labay ku. Umiyul kayna." Kabay
tambêng inumiyul la nagsakit buy mangêd
day lawini na.
4 Sinabin Jesus kanay, "Agana mu sabin
kansabêt man na nalyari kamu, nun a
maku ka sa pari buy ipaêlêw muy lawini
mu ya inumiyul lana. Pamakayari, mag-
andug ka ayun sa insulat Moises bilang
pagpapêtêg ga inumiyul kayna."*

Pinaiyul Jesus ya ipus kapitan
(Lucas 7:1-10)

5 Sên inlumatêng si Jesus sa balayan Ca-
pernaum, naku kanay gisay kapitan mani
sundalus Romano buy nakisabi,
6 "Panginuun, idi sa bali kuy ipus kuy
nakakalêk ka asina miidêng buy sadyay
sakit matanam na."
7 Sinabin Jesus, "Awu, maku waku, ta
paiyulun kuya."
8 Nuwa nakitbay kanay kapitan mani
sundalus, "Panginuun, a ku sêpat lakwên
mu sa bali ku. Kay sabin muy umiyul la
ipus ku, umiyul yabay.
9 Tanda kuy ati, gawan siku man, di-
lag mani nipagtungkulan na makapang-
yarian pun êt kangku. Buy dilag gaku êt
pansakupun na mani sundalus. Nu sabin
ku sa gisay, 'Maku ka baydu', maku yabay
baydu. Nu sabin kuy, 'Kaksaw ka baydi',
magdani ya. Buy nu sabêt ta iutus ku sa
ipus ku, daygên na."
10 Sên nalêngên Jesus ya sinabin kapitan
sundalus, nakaupapas ya buy sinabi na
sa mani tawuy kilalaku kanay, "Pansabin
ku kamuyuy ayin naku pun nakitan na
gisay Israelitay dilag paradi ya karagul la
panampalataya.
11 Pansabin ku kamuyuy malakêy alwan
Judioy ubat sa magmikakanayun na lugal
baydi sa babun luta ya mapagkaêm lan
Abraham, Isaac buy Jacob sa kalutun Ba-
pan Namalyari sa kaarian na sa langit.
12 Malakê dayi ya mani Judioy pag-
arian Bapan Namalyari, nuwa isamwag
sila sa kadlêman. Manangis sila baydun
mingêngêt ta bêbêy."
13 Sinabin Jesus sa kapitan mani sun-
dalus, "Muli kayna. Gawan sa panam-
palataya mu, umiyul la ipus mu." Sa uras
êt abitu, inumiyul la ipus kapitan.

Malakêy pinaiyul Jesus
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Naku si Jesus sa balin Pedro. Pa-
makalatêng na baydu, nakitan nay ampun
Pedroy babayi ya nakakalêk gawan umu-
tun.
15 Dinukpan Jesus ya gamêt babayi buy
tambêng yan inumiyul. Pamakayari,
nidêng ya buy pinakan na si Jesus.
16 Sên mamayabiyabi yana, gintan mani
tawu kan Jesus ya malakêy sinêdakan
nangadawak ka ispiritu. Kay sa gisay sabi
na, naipatas nay nangadawak ka ispiritu
buy pinaiyul nay mani nipagsakit.
17 Dinyag nay abiin amên matupad da
sinabin Propeta Isaias,
"Pinaiyul na kitamu sa sakit buy intas nay
mani matanam tamu."†

Ya panunul kan Jesus
(Lucas 9:57-62)

18 Sên nakitan Jesus ya malakêy tawuy
nakapalitêng kana, sinabi na sa mani taga-
sunul nay "Maglipay kitamina sa lawa."
19 Dilag gisay manurun Kautusan na
nagdani kan Jesus. Sinabi na, "Manuru,
kilaku waku kamu agyan saantu man na
lakwên mu."
20 Nuwa nakitbay si Jesus, "Dilag lubut
ta tutugêlan na mani asun aniwid. Dilag êt
salay ya mani uybun manuk. Nuwa sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, ayin naku
tan sarilin tutugêlan na mapagpaynawan."
21 Gisa pun sa mani tagasunul nay
nagsabi, "Panginuun, muli yaku pun dayi
ta ipalbêng kuy bapa ku."‡
22 Nuwa sinabin Jesus kana, "Manunul
ka kangku buy ipalbêng minay nati mu sa
mani nati sa pangêlêw Bapan Namalyari."

Pinatgên Jesus ya malakas ya angin buy alun
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Nagsakay si Jesus sa gisay bangka
kaawyun na mani tagasunul na.
24 Kaban idi sa bunak lanêm ma bangka
la, inlumakas ya angin buy nayi-nayi
silaynan matugpawan mangaragul la alun.
Nuwa sa uras abitu, mamabêlêw si Jesus.
25 Kabay pinêw yan mani tagasunul na,
"Panginuun, iligtas mukay ta milêmlêm
kitamina!"
26 Nakitbay si Jesus kalla, "Alwa ta mal-
imu kaw yata? Nanabêlêng yay panam-
palataya yuta." Kabay nidêng ya buy
in-utus nay malakas ya angin buy alun,
"Tunggên kaw." Tinunggên yabay.
27 Nakaupapas ya mani tagasunul na
buy sinabi la, "Sisabêt ta atiyê? Siyan
mapatgên na yay angin buy alun ta!"

* **8:4 8:4** Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, nu inumiyul ya gisay nagketung, sêpat yan maku sa mani pari (Levitico 14:2; 14:11; Deuteronomio 24:8). † **8:17 8:17** Isaias 53:4. ‡ **8:21 8:21** Balang anak Judio, kaylangan sawpan lay mangatwa la. Nu nati yay tuwa la, sêpat lan pakapalanên ya lêbêng mangatwa la. Nuwa nagtakay mani tawu sa pakitbay Jesus.

Pinaiyul Jesus ya luway liyaki ya sinêdakan nangadadawak ka ispiritu
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Sên inlumatêng si Jesus sa lipay lawa, sa lutan mani Gadareno, timbêng yan luway liyaki ya ubat sa lêyang nga pamilbêngan. Ya lawyakin ati, sinêdakan silan nangadadawak ka ispiritu. Mangatubag sila. Kabay ayin sisabêt man na makadan baydu.
29 Sinabi la kan Jesus, "Sikay Anak Bapan Namalyari, sabêt ta daygên mu kanyan? Naku ka nayi baydi amên pasakitan mukay, agyan alwa pun panawun?"
30 Sa narayun pêrad, dilag malakêy babuy ya manabêl.
31 Nakisabi kanay mani nangadawak ka ispiritu, "Nu ipatas mukay, tulutan mukay magsêdak sa mani babuy."
32 Sinabin Jesus, "Mita kaw!" Kabay nagtas sila sa luway liyaki buy nagsêdak sa mani babuy. Nipamwayuy mani babuy buy nanabu sa bêngaw. Kabay nangalulumud sila sa lawa.
33 Nuwayuy mani manaysay babuy papakun sa balayan buy imbalita la nu sabêt ta nalyari sa mani babuy buy sa luway liyaki ya sinêdakan nangadadawak ka ispiritu.
34 Kabay inumawas ya kaganawan tawu sa balayan amên lakwên la si Jesus buy pakisabyan layan "Magtas kayna baydi sa lugal yan."

9

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya lumpu
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Kabay nagsakay silan Jesus sa bangka buy naku sila sa lipay lawa. Pamakalatêng la baydu, nuli ya sa Capernaum sa sarili nan balayan.
2 Amêsên, gintan kanan dakun umnuy tawu ya gisay liyaki ya lumpu ya idi sa kalapayan na. Sên nakitan Jesus ya maragul la panampalataya la kana, sinabi na sa liyaki ya lumpu, "Anak kuway, pasêyên muy nakêm mu, ta pinatawad day mani kasalanan mu."
3 Dilag êt baydun mani manurun Kautusan ya mangisip paradi, "Pallamusun yan tawun ati si Bapan Namalyari ta!"
4 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la. Kabay sinabi na, "Awta mangisip kaw yan nadawak ta?
5 Mas nalêp-aw sabin sa liyaki ya lumpuy, 'Pinatawad danay mani kasalanan mu,' gawan a yu makit nu pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay, 'Midêng ka buy mita ka'
6 amên makitan yuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, dilag gakun kapangyarian baydi sa babun lutan mamatawad mani kasalanan." Buy sinabi na sa liyaki ya lumpu, "Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy muli kayna!"
7 Kabay nidêng yabay ya liyaki buy nuli.
8 Sên nakit mani tawuy nalyari, nakaupapas buy nangulimên sila kan Bapan Namalyari ya nam-in parabayduy kapangyarian sa gisay tawu.

Binêg Jesus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Pamakabitan Jesus baydu, nakitan nay gisay liyaki ya naglagyun Mateo ya nakaiknu sa pamayaran buwis. Sinabin Jesus kana, "Kilaku ka kangku." Kabay nidêng si Mateo buy nakilaku kan Jesus.
10 Kaban mangan si Jesus buy mani tagasunul na sa balin Mateo, nipallumatêng nga malakêy maningil buwis buy kaatag pun na pan-ituwad makasalanan ya napagkaawyun lan mangan.
11 Sên nakitan mani Pariseoy abiin, pinatang lay mani tagasunul Jesus, "Uysiyan makiawyun yay manuru yun mangan sa mani maningil buwis buy sa kaatag pun mani makasalanan ta?"
12 Sên nalêngên Jesus ya abitu, sinabi na, "Asê mangaylangan manuluy tawuy ayin sakit, nun a abituy tawuy nagsakit.
13 Mita kaw buy pakaisipin yu nu sabêt ta labay sabin ati ya idi sa kasulatan, 'Alwan andug yu kangkuy labay ku, nun a magin mapallunus kaw.' Tagawan naku waku baydi amên bêgên na mani tawuy makasalanan, alwan abitu silay mani tawuy magsabin ayin silan kasalanan."

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Dilag dakun umnuy tagasunul Juan ya Mamawtismu ya naku kan Jesus buy namatang, "Uysiyan sikay buy mani Pariseoy pawa kay mag-ayunu,* pakan mani tagasunul muy a yata?"
15 Kabay in-alimbawan Jesus ya sarili na sa liyaki ya pan-itangên, "Malyari nayin mag-ayunuy mani bisita sa tangênan pakan kaawyun la pun na liyaki ya pan-itangên? Asê! Nuwa lumatêng nga alluy kêwên kallay liyaki ya pan-itangên. Sa panawun abiin, baydu sila pun magayunu."
16 Sinabin Jesus kallay mani paalimbawa, "Ayin mamilanib bayuy yaming sa manan yaming. Tagawan nu mikuyum ma bayuy yaming, mapaktang nga manan yaming buy luyang dumagul la ginit.

* **9:14 9:14** Ya pag-ayunu la, luway besis sa gisay duminggu (Lucas 18:12).

17 Ayin êt mamitiis bayuy alak sa manan
pamyanan na diyag sa balat, tagawan
matlês ya pamyanan buy mibulug ga alak.
Parisu silan masayang! Ya bayuy alak,
sêpat itiis sa bayuy pamyanan. Sa paka-
pakun baydu, parisu silan mabuyutan."

Ya anak mamunu buy ya babayi ya dayên
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Kaban pansabin nay ati, inlumatêng
nga gisay mamunu sa balin pagtipunan
mani Judio. Nanduku ya buy nakisabi kan
Jesus, "Kapimati pun anak kuy babayi. Nu
malyari dayin kayêk, lakwên muya pun
buy ipaluntu muy gamêt mu kana amên
bumyay ya."
19 Kabay nakilaku kana si Jesus buy mani
tagasunul na.
20-21 Kaban mamita sila, dilag gisay
babayi ya nagdani sa bukut Jesus. Ya
babayin ati, mapu buy luway tawun
nan dayên. Sinabin babayi sa nakêm
na, "Madukpan kuta dayi ya yaming na,
umiyul lakina." Kabay dinukpan nay
palpal yaming Jesus.
22 Nangawing si Jesus buy nakitan nay
babayi. Sinabi na, "Anak kuway, pas-
êyên muy nakêm mu. Inumiyul ka gawan
sa panampalataya mu." Kabay tambêng
inumiyul la babayi.
23 Sên pamakalatêng Jesus sa balin
mamunu sa pagtipunan, nakitan nay
manigtig buy malakêy tawuy matarit.
24 Sinabi na, "Mag-awas kaw pun, ta asê
nati ya anak! Kay mamabêlêw ya." Gawan
sa sinabi na, inuyam laya.
25 Sên nag-awas ya mani tawu, sinumun
si Jesus, ta tinalan nay gamêt anak buy
nimata ya.
26 Ya dinyag Jesus, niwagaw sa ka-
ganawan balayan baydu.

Pinaiyul Jesus ya luway bulag

27 Pamakabitan Jesus baydu, pikilakwan
yan luway bulag ga liyaki ya masnêg
magsabin, "Layin Arin David, kalunusan
mukay ya kayêk!"
28 Pamakalatêng Jesus sa bali ya bibiyan
na, nagdani kanay mani bulag. Pinatang
silan Jesus, "Manampalataya kaw nayi ya
mapaiyul kataw?"
Nakitbay sila, "Awuy Panginuun."
29 Kabay dinukpan Jesus ya mata la buy
sinabi na, "Gawan sa panampalataya yu
kangku, makakit kawna."
30 Kabay nakakit yabay ya luway bulag.
Masipit intipan Jesus kallay, "Agana yu
sabin na nalyari kamuyu agyan kansabêt
man."
31 Nuwa sên nakabitay nay luwa,
inwagaw-wagaw lay dinyag Jesus sa buun
lugal abitu.

Pinaiyul Jesus ya pipi

32 Kaban pabitay na silan Jesus, dilag
gintan kanay gisay liyaki ya pinapipin
nadawak ka ispiritu.
33 Impatas Jesus ya nadawak ka ispiritu.
Kabay nakapagsabi ya. Nakaupapas ya
mani tawu buy sinabi la, "Agyan kanu-
man, ayin pun nalyari ya paradi sa buun
Israel."
34 Nuwa sinabin mani Pariseo, "Si Sa-
tanas ya puun nangadadawak ka ispir-
itu, sabay ya nam-in kapangyarian kanan
mamipatas nangadadawak ka ispiritu."

Nalunus si Jesus sa mani tawu

35 Inlakun Jesus ya mani balayan buy
mani baryu buy sinumun ya sa mani balin
pagtipunan mani Judio amên manuru. In-
aral nay Mangêd da Balita tungkul sa pag-
arin Bapan Namalyari. Pinaiyul na êt ta
kaganawan tawuy dilag magmikakanayun
na sakit buy dilag mangatanam.
36 Sên nakitan Jesus ya malakêy tawu,
nalunus ya kalla gawan nakit nay maguluy
isip la buy ayin tan manawup kalla. Para
silan tupay ayin magpastul.
37 Kabay sinabi na sa mani tagasunul
na, "Elêwên yuy malakêy tawuy nakal-
an magpasakup kan Bapan Namalyari ya
paran pali ya pupulun, nuwa pêpêrad da
mamupul.
38 Kabay manalangin kaw sa Panginuun
na magbandin pampupulun ya miutus
yapun mamupul."

10

Ya mapu buy luway tagasunul
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Binêg Jesus ya mapu buy luway taga-
sunul na, ta binyanan na silan kapang-
yarian mamipatas nangadawak ka ispiritu
buy mamaiyul kaganawan sakit buy man-
gatanam.
2 Ati ya lagyun mapu buy luway taga-
sunul ya binêg nan apostul. Ya mumuna,
si Simon ya pambêgên lan Pedro, si Andres
ya patêl na, si Santiago buy Juan ya anak
Zebedeo,
3 si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si
Mateo ya maningil buwis, si Santiago ya
anak Alfeo, si Tadeo,
4 si Simon na Cananeo,* buy si Judas
Iscariote ya sabay ya nisupakat kan Jesus.

In-utus Jesus ya mapu buy luway taga-
sunul na
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

* **10:4 10:4** Sa Griego, ya labay sabin Cananeo, manalangsang sa gubernu.

5 In-utus Jesus ya mapu buy luway taga-
sunul na buy tinipanan na silan, “Agana
kaw maku sa mani alwan Judio o saantu
man na balayan mani Samaritano,
6 nun a maku kaw sa mani Israelitay
nanuwad mani tupay nalitêp.
7 Iaral yu kallay marani yay pag-arin
Bapan Namalyari.
8 Paiyulun yuy mani nipagsakit buy
nagketung. Pabyayên yuy nangamamati
buy ipatas ya nangadadawak ka ispiritu.
Gawan nananggap kaw abiin na kapang-
yarian un a yu binayaran, a kaw êt mag-
pabayad sa panawup yu.
9 Sa pamita yu, agana kaw mantan pera,
agyan gintu, pilak o tangsu.
10 Agana kaw êt mantan susut, yam-
ing nga pangalili, sandalyas, o têkên.
Tagawan ya mag-ubra, sêpat yan manang-
gap mani kaylangan na.”
11 Sinabi pun êt Jesus, “Agyan dakun
saantu man na balayan o baryuy lakwên
yu, mangkap kaw tawuy nanaspat man-
anggap kamuyun mangêd sa bali na.
Manugêl kaw baydu angga sa pamita yu.
12 Pamakasun yu sa balin abitu, sabin yu
sa kaganawan idi bayduy, ‘Pagpalên kaw
Bapan Namalyari.’
13 Nu tanggapên lakaw, mapakallay ka-
patêtbêkan Bapan Namalyari. Nuwa nu
asê, mag-udung kamuyuy abituy kap-
atêtbêkan Bapan Namalyari.
14 Nu a lakaw tanggapên o lêng-ên sa
gisay bali o balayan, mita kaw baydu.
Nuwa bayu kaw mita, ikampag yu pun na
abu sa bitis yu bilang pamatanda kalla ya
nadawak ka dinyag la.
15 Pansabin ku kamuyuy sa Allun Pan-
gukum Bapan Namalyari sa mani tawu,
mas mabyat ta parusay madanasan la
kaysa sa mani taga Sodoma buy taga
Gomorra.”

Ya pamasakit ta lumatêng
(Marcos 13:9-13; Lucas 12:12-17)

16 Buy sinabi pun êt Jesus sa mani
tagasunul na, “Pansabin ku kamuyuy para
kaw tupa ya pan-iutus ku sa mani tawuy
paran asun aniwid. Kabay magin mautêk
kaw nanuwad utan, nuwa magpakatunud
kaw nanuwad pati-pati.
17 Mangillag kaw sa mani tawu, tagawan
dakpên lakaw buy iarap sa mani ma-
nungkulan. Latikun lakaw sa mani balin
pagtipunan.
18 Gawan sa panunul yu kangku, iarap
lakaw sa mani gobernador buy sa mani
ari. Abiin nay panawun yu amên maka-
pagpapêtêg kalla buy sa mani alwan Judio
tungkul kangku.
19 Buy nu iarap lakaw sa mani mallitis,
agana kaw napitik nu sabêt ta sabin yu
buy nu parasaantuy ipakitbay yu. Ta si
Bapan Namalyari ya mamipaisip kamuyu
nu sabêt ta sabin yu sa panawun abiin,
20 tagawan alwan sikaw wa magsabi,
nun a Ispiritun Bapa yun Namalyari ya
magsabi sa kapamilatan yu.”
21 “Sa panawun abitu, dilag tawuy mi-
gawang patêl na amên ipapati. Dilag
êt mangatway migawang anak la amên
ipapati buy dilag êt mani anak ka man-
alangsang buy mipapatin mangatwa la.
22 Gawan sa panunul yu kangku, ka-
sulapwan lakaw kaganawan. Nuwa ya
manugêl tapat angga sa katganan, sabay
siyay miligtas.
23 Nu pisakitin kaw sa gisay balayan,
tumakas kaw sa kaatag balayan. Pansabin
ku kamuyuy a yu pun mayarin malakuy
kaganawan balayan Israel, sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, mag-udung ngak-
ina baydi.”
24 “Ayin mag-aral la igit pun sa manuru
kana. Buy ayin ipus ya igit pun sa amung
na.
25 Nu madanasan gisay mag-aral la ka-
parisun nadanasan manuru na, kay sêpat
kanay abitu. Buy nu madanasan ipus ya
kaparisun nadanasan amung na, kay sêpat
êt kanay abitu. Ta nu sikuy bilang ma-
munu yuy pambêgên lan Satanas,† luyang
ngabay sikaw.”

Ya sêpat kalimwan
(Lucas 12:2-7)

26 “Kabay agana kaw malimu sa mani
tawuy mamasakit kamuyu. Tagawan ayin
pan-itaguy asê makitan buy ayin pan-iliim
ma asê matandan.
27 Ya mani pansabin ku kamuyu sa
kadlêman, ipatanda yu êt sa nasawang.
Buy ya pan-iayas ku kamuyu, sabay ya
masnêg yun sabin sa mani tawu.
28 Agana kaw malimu sa mani tawuy
kalabay mamati kamuyu. Ta kay lawini
yuy agyu lan patin, nuwa alwan kaladwa
yu. Nun a ya kalimwan yu, si Bapan Na-
malyari, ta sabay siyay dilag kapangyarian
mamatin lawini yu buy mamisamwag
kaladwa yu sa impernu.
29 Ya luway laynê, kay pan-isaliw sa
nayêpay alaga. Nuwa ayin agyan gisa
man kallay manabu sa lutan asê kalabayan
Bapa yun Namalyari.
30 Luyang kaw pun. Ta agyan ya bilang
mani sabut yuy tandan Bapan Namalyari.
31 Kabay agana kaw malimu, ta luyang
kaw maulaga kaysa sa malakêy laynê.”

† **10:25 10:25** Sa Griego, Beelzebul ya sabay ya puun mani dimunyu.

Ya pangilala kan Cristu
(Lucas 12:8-9)

32 Sinabi pun êt Jesus, “Nu sisabêt man
na mangilala kangku sa arapan mani
tawu, kilalanên kuya êt sa arapan Bapa
kuy idi sa langit.
33 Nuwa nu sisabêt man na
mamikadêng-êy kangku sa arapan mani
tawu, ikadêng-êy kuya êt sa arapan Bapa
kuy idi sa langit.”

Ya pamipapatin gisay pamilya
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 “Agana yu isipin ya naku waku baydi
sa babun luta amên dilag mangêd da
pamiaawyun na mani tawu. Asê! Gawan
sa pamaku ku baydi, asê mikakaintindi ya
mani tawu.
35 Buy gawan kangku, pakipatyan anak
ka liyaki ya bapa na. Buy pakipatyan anak
ka babayi ya indu na. Para êt bayduy
daygên manuyang nga babayi sa ampu nay
babayi.
36 Ya mapagkapatin gisay tawu sabay ya
sarili nan pamilya.”

37 “Ya mangidu sa mangatwa nan igit
pun kangku, a ya sêpat tagasunul ku. Buy
ya mangidu sa anak nan igit pun kangku,
a ya sêpat tagasunul ku.
38 Ya asê nakal-an mati gawan sa pa-
nunul na kangku kaparisun pamakay ku-
rus, a ya sêpat tagasunul ku.
39 Sisabêt man na tawuy maglabay milig-
tas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na.
Nuwa ya tawuy nakal-an mam-in biyay na
para kangku, sabay ya mabiyan biyay ya
ayin katganan.”

Ya mani gantimpala
(Marcos 9:41)

40 “Sisabêt man na mananggap kamuyu,
sikinay pantanggapên na. Buy ya manang-
gap kangku, pantanggapên naynay namiu-
tus kangku.
41 Ya mananggap sa gisay propeta gawan
sa pangapropeta na, makatanggap yan
gantimpala para sa gisay propeta. Buy
ya mananggap sa matinêk ka tawu gawan
matinêk ya, makatanggap yan gantimpala
para sa matinêk ka tawu.
42 Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt
man na makab-in gisay basun lanêm ma
nalêpêt sa gisay mamakapalunus ya taga-
sunul ku gawan tagasunul kuya, pilmin
makatanggap yan gantimpalay ubat kan
Bapan Namalyari.”

11

Ya pakitbay Jesus kan Juan ya Ma-
mawtismu
(Lucas 7:18-35)

1 Pamakayarin tinurwanan Jesus ya
mapu buy luway tagasunul na, namita ya
sa lugal abitu amên manuru buy mangaral
êt sa mani narani ya lugal baydu.
2 Nakasukul sa panawun abitu si Juan
ya Mamawtismu. Natandan nay mani
pandaygên Cristu. Kabay in-utus nay mani
tagasunul na
3 amên ipatang kanay paradi, “Sikayna
nayi ya pan-êtêngên yan na lumatêng o
mangêtêng kay pun kaatag?”
4 Nakitbay si Jesus, “Mag-udung kaw kan
Juan buy ibalita yu kanay nalêngê buy
nakit yu amêsên.
5 Nakakit tanay mani bulag. Nakabitay
mani lumpu. Inumiyul la mani nagke-
tung. Nakalêngêy mani asê kalêngê. Pam-
pabyayên na mani nati. Buy pan-iaral lana
sa mani kaluluy Mangêd da Balita.
6 Buy sabin yu êt kanay pinagpalay
tawuy asê magluway nakêm kangku!”
7 Kaban mamitay mani tagasunul Juan,
pinatang Jesus ya mani tawu, “Sabitun
naku kaw sa kakyangan, sabêt ta napilmi
yun makit? Gisay timbu nayi ya pangkim-
payên angin? Asê!
8 Gisay tawu nayi ya nakayaming
mangêd? Asê, ta ya mani tawuy nakayam-
ing mangêd, kay makitan sa balin ari.
9 Naku kaw êt nayi sa kakyangan amên
makit ya gisay propeta? Awu! Pêtêg, gisa
yabay propeta si Juan. Nuwa pansabin ku
kamuyuy igit yapun sa gisay propeta.
10 Ta sabay si Juan na pantukuyun Bapan
Namalyari sabitun sinabi na sa Kasulatan,
‘Dilag gakun gisay iutus ya muna kamu
amên mil-an danan mu.’ ” *
11 “Pansabin ku kamuyuy ayin tawuy
in-anak ya igit pun kan Juan. Nuwa nu
sisabêt man na pinakanayêpa sa mani
tawuy pag-arian Bapan Namalyari, igit
yapun kan Juan.†
12 Ubat pun sa pangaral Juan angga
amêsên, pampilitin mani tawun mibilang
sila sa pag-arian Bapan Namalyari.
13 Tagawan ya kaganawan propeta,
nagsabi yana sabitun nuna tungkul sa
pag-arin Bapan Namalyari buy idi êt sa
Kautusan na impasulat kan Moises. Nuwa
ya abiin, kay aangga sa panawun Juan.
14 Buy nu maniwala kaw sa pansabin na
ati, si Juan sabay si Elias ya impangakun
lumatêng.

* **11:10 11:10** Malakias 3:1. † **11:11 11:11** Igit sila kan Juan ta sabay silay makakit un pag-umpisan pag-arin Bapan Namalyari. Si Juan, nati yina bayu nag-umpisa ya pag-arin Bapan Namalyari.

15 Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin
yuy nalêngê yu!”
16 Sinabi pun êt Jesus, “Sa sabêt
ku maiparisuy mani tawu sa panawun
amêsên? Maiparisu ku sila sa mani anak
ka nakaiknu sa pangapalan. Pansabin lan
masnêg sa mani kakapal la,
17 ‘Tinigtigan yan kaw bulugudyung, nuwa
a kaw nanalêk.
Nagkanta kay pagkanta sa nati, nuwa
siyan a kaw nanangis.’ ”
18 “Para êt bayduy mani tawu amêsên
ya sên inlumatêng baydi si Juan, nakitan
la yay mag-ayunu buy asê maminêm alak.
Pansabin lay, ‘Pansêdakan nadawak ka
ispirituy tawun abiin.’
19 Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, sên inlumatêng ngaku baydi, nakitan
lakun mangan buy maminêm alak,
siyan pansabin lay, ‘Elêwên yumbay ya
tawun abiin! Masing-ul buy mapaglasing
ya, kaluguran yan mani maningil buwis
buy mani mapanyag kasalanan!’ Nuwa
paraman baydu, mapagpapêtgan na pêtêg
ga kabiyasnan Bapan Namalyari sa kapamilatan
diyag mani tawuy manunul sa
kalabayan na.”

Pamatanda sa mani balayan ya asê nagsisi
(Lucas 10:13-15)

20 Pamakayari, sinabyanan Jesus ya
mani tawu sa mani balayan ya pinanyagan
nan malakêy mamakaupapas, gawan a sila
nagsisi sa mani kasalanan la.
21 Sinabi na, “Mamakapalunus kaw wa
mani taga balayan Corazin! Mamakapalunus
kaw êt ta mani taga balayan
Bethsaida! Ta nu sa balayan Tiro buy
balayan Sidon nalyari ya mani mamakaupapas
ya dinyag ku kamuyu, manayna
dayi silan nagyaming saku buy inabwan
lan abuy ulu la bilang pagpapêtêg ga
nagsisi silayna.
22 Nuwa pansabin ku kamuyuy sa Allun
Pangukum Bapan Namalyari, mas mabyat
ta parusay madanasan yu kaysa mani taga
Tiro buy mani taga Sidon. Gawan agyan
nakit yuy mani mamakaupapas ya dinyag
ku, a kaw nagsisi sa mani kasalanan yu.
23 Buy sikaw wa mani taga Capernaum,
indap yu kali nu dayêwên kaw angga sa
langit? Asê! Isamwag kaw sa impernu!
Tagawan nu sa Sodoma nalyari ya mani
mamakaupapas ya dinyag ku kamuyu, asê
dayi inulam Bapan Namalyari ya balayan
la buy nanugêl pun dayi ya balayan la
angga amêsên.
24 Kabay pansabin ku kamuyu, sa Allun
Pangukum, mas mabyat ta parusay
madanasan yu kaysa mani taga Sodoma.”

Magdani kan Jesus ya mani magkasakit buy mabyatan
(Lucas 10:21-22)

25 Sa uras êt abitu sinabin Jesus, “Pampasalamatan katay Bapa, ya Panginuun sa
langit buy baydi sa babun luta, gawan inliim
muy ati ya kapêtêgan sa mani tawuy
biyasa buy sa mani matag-ay ya pinagaralan,
nun a impatanda mu sa mani
tawuy kaparisun nabêlêng nga anak ya
ayin pun tanda.
26 Awuy Bapa, dinyag muy abiin ta abiin
na kalabayan mu.”
27 Pamakayari, sinabi na sa mani tawu,
“Indin na kangkun Bapay kaganawan.
Ayin magtanda kangkuy Anak na, nun a
kay ya Bapa ku. Buy ayin êt magtanda
kan Bapa, nun a kay sikuy Anak na buy ya
mani tawuy pinili kun pipatandan kana.”
28 “Magdani kaw kangku, sikaw wa kaganawan
magkasakit buy mabyatan, ta
sikuy mam-in kapaynawan kamuyu.
29 Sunulun yuy mani utus ku buy magaral
kaw kangku, tagawan mangêd buy
nayêpay nakêm ku. Buy makatanam kaw
kapaynawan,
30 gawan asê mabyat ta pawud ku buy
nalêp-aw wa pan-ipabakay ku kamuyu.”

12

Ya patang tungkul sa Allun Pagpaynawa
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan silan
Jesus sa nagtrigu. Nalayangan mani tagasunul
na. Kabay nanggutus silan tilalagay
trigu* buy kinnan lay ati.
2 Sên nakit silan mani Pariseo, sinabi la
kan Jesus, “Elêwên muy pandaygên mani
tagasunul mu. Pallabagên lay Kautusan
tungkul sa Allun Pagpaynawa.”
3 Pikitbayan silan Jesus, “A yu pun nayi
nabasay dinyag David sabitun inlayang ya
buy mani kaawyun na?
4 Sinumun ya sa Tolday Pagsimban,
nangwa yan tinapay ya in-andug kan Bapan
Namalyari,† kinnan na buy pinakan
na êt ta mani kaawyun na, agyan idi
sa Kautusan ya kay mani pari ya dilag
karapatan mangan abitu.
5 A yu pun êt nayi nabasa sa Kautusan
na impasulat kan Moises ya si mani pari,
mag-ubra sila sa Templu agyan sa Allun

* **12:1 12:1** Sa kulturan mani Judio, pantulutan ya mani tawu ya manggutus trigu, alwa ta dayin sa Allun Pagpaynawa (Deuteronomio 23:25). † **12:4 12:4** Balang Allun Pagpaynawa, mamiandug sila kan Bapan Namalyari un tinapay sa lamesa ya diyag sa gintu. Ya mani pari, dilag silan karapatan mangan andug (Levitico 24:5-9).

Pagpaynawa? Gisa êt ta ati sa asê panunul
sa Kautusan na impasulat kan Moises,
nuwa a sila nangasalanan.
6 Pansabin ku kamuyuy dilag pun gisay
idi baydi ya igit pun sa Templu.
7-8 Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawuy makapagsabi nu sabêt ta
daygên sa Allun Pagpaynawa. Tanda
yuta dayi nu sabêt ta labay sabin Bapan
Namalyari sa Kasulatan, 'Alwan andug yu
kangkuy labay ku, nun a mapallunus kaw.'
Nuwa gawan a yu tanda, pan-atulun yuy
mani kaawyun kuy ayin kasalanan."

Pinaiyul la liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Pamakabitan Jesus sa lugal abitu, sinu-
mun ya sa balin pagtipunan mani Judio.
10 Dilag gisay liyaki bayduy nati ya
gisay gamêt. Dilag êt mani tawu bayduy
mangkap maisangkan laban kan Jesus.
Kabay pinatang laya, "Pantulutan nayin
Kautusan na mamaiyul‡ nagsakit sa Allun
Pagpaynawa?"
11 Nakitbay ya, "Nu sikaw wa dilag tupa
ya nanabu sa lubut sa Allun Pagpaynawa,
alwa nayin isalwang yuya?"
12 Luyang ngabay ya tawuy maulaga
kaysa sa gisay tupa! Kabay pantulu-
tan Kautusan na manyag mangêd sa ka-
parisun tawu sa Allun Pagpaynawa.
13 Pamakayari, sinabin Jesus sa liyaki ya
nati ya gisay gamêt, "Ipaktang muy gamêt
mu." Kabay impaktang liyaki ya gamêt
na buy inumiyul ya kaparisun kapakan
gamêt na.
14 Namitay mani Pariseoy idi baydu buy
nisasabi sila nu parasaantu lan maipapati
si Jesus.

Ya lingkud da pinili

15 Natandan Jesus ya pan-isipin mani
Pariseo. Kabay namita ya buy mani taga-
sunul na. Malakêy tawuy nangamat kana
buy pinaiyul nay kaganawan nipagsakit.
16 Nuwa impakasipit nan intipan kallay,
"Agana yu ipatanda sa kaatag nu sisabêt
taku."
17 Sa pakapakun baydu, natupad da
sinabin Bapan Namalyari sa kapamilatan
propeta Isaias,
18 "Ati ya lingkud da pinili ku.
Kakaidwan kuya buy kapapaidu ya
kangku.
Iutus ku kanay Ispiritu ku,
buy ipatanda nay katuynungan sa ka-
ganawan bansa.
19 A ya makisubakan, a ya masnêg
magsabi,
buy asê malêngêy tunuy na sa dan.
20 Ya mani mangayna sa panam-
palataya, pas-êyên na sila,
buy a na paulayan na mani matasan
un pag-asa.
A ya tunggên anggan asê manambut ta
katuynungan.
21 Ta siyay pangubatan pag-asan ka-
ganawan tawu sa babun luta."§

Ya pamipatas Jesus sa nadawak ka ispiritu
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Dilag gintan na mani tawu kan Jesus
ya gisay liyaki ya binulag buy pinapipin
nadawak ka ispiritu. Pinaiyul yan Jesus.
Kabay nakakit ya buy nakapagsabi.
23 Nakaupapas ya kaganawan buy sinabi
la, "Ati ya lawês ya Mamiligtas ya impan-
gakun Bapan Namalyari ya ubat sa layin
David?"
24 Nuwa sên nalêngên mani Pariseoy
abiin, sinabi la, "Si Satanas* ya puun nan-
gadadawak ka ispiritu ya nam-in kapang-
yarian kanan mamipatas nangadadawak
ka ispiritu!"
25 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la.
Kabay sinabi na kalla, "Nu mitutubag
ga mani tawu sa gisay kaarian, masiray
kaarian. Para êt baydu sa gisay balayan
o pamilya. Nu mitutubag sila, a sila êt
mapêng.
26 Kabay nu si Satanas ya mipatas sa
kaawyun nan nangadadawak ka ispir-
itu, pagkapati nay pansakupun na. Nu
parabayduy pandaygên na, asê mapêng ya
panakup na.
27 Buy nu mamipatas sakun mani nan-
gadadawak ka ispiritu sa kapamilatan ka-
pangyarian Satanas, sisabêt awêd da nam-
in kapangyarian sa mani tagasunul yu
amên mamipatas nangadadawak ka ispir-
itu? Ya mani tagasunul yuy mamipapêtêg
ga taganan mali kaw.
28 Amêsên, gawan namitas sakun mani
nadawak ka ispiritu sa kapamilatan Ispir-
itun Bapan Namalyari, ya labay sabin,
inlumatêng nga kamuyuy pag-arin Bapan
Namalyari."
29 "Ayin malyarin makasun sa balin
gisay tawuy napas-êy kaynu dilag pun mas
napas-êy kana. Buy nu naigapus sinan
mas napas-êy pun kana, masunan na bali
na buy matakaw wa pibandiyan na."
30 "Ya asê panig kangku, kapati naku buy
ya asê manawup sa pamidanin mani tawu
kangku, kay mamipakarayu yan tawu
kangku.

‡ **12:10 12:10** Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang mani Judion pag-ubra. Kabay asê pantulutan mamaiyul sa Allun Pagpaynawa maliban ta nu malalay sakit un gisay tawu (Exodo 31:14-17). § **12:21 12:21** Isaias 42:1-4. * **12:24 12:24** Sa Griego, Beelzebul.

31 Pansabin ku kamuyuy kaganawan
kasalanan buy pallamus kan Bapan Na-
malyari, mapatawad pun. Nuwa ya pal-
lamus sa Ispiritun Bapan Namalyari, ayin
patawad.
32 Sisabêt man na mallamus kangkuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, map-
atawad pun. Nuwa nu sisabêt man na
mallamus sa Ispiritun Bapan Namalyari,
ayina mapatawad kanuman."

Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Lucas 6:43-45)

33 "Nu pansabin yun mangêd da puun
kayu, pangkanên na tagêy na. Nuwa nu
asê mangêd da puun kayu, asê pangkanên
na tagêy na. Tagawan matandan na puun
kayu sa tagêy na.
34 Sikaw wa napakalayin lupung,
parasaantu kaw makapagsabin mangêd
pakan nadawak ka bêkê yu? Tagawan nu
sabêt ta idi sa bêkên gisay tawu, sabay ya
sabin na.
35 Ya tawuy mangêd da ugali, magsabi
yan pawan kangêdan, tagawan napnun
kangêdan na bêkê na. Nuwa ya tawuy
nadawak ka ugali, magsabi yan pawan
kadawakan, tagawan napnun kadawakan
na bêkê na.
36 Pansabin ku kamuyuy sa Allun Pan-
gukum, managut ta balang gisa sa balang
sinabi nay ayin kapukatan.
37 Tagawan matandan sa mani pagsabi
mu nu parusan ka o asê."

Pinangkapan si Jesus un mamakaupa-
pas
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

38 Dilag dakun umnuy manurun Kau-
tusan buy mani Pariseoy nagsabi kan Je-
sus. Sinabi la, "Manuru, mipakit kan
mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus
kan Bapan Namalyari."
39 Nakitbay si Jesus, "Sikaw wa mani
tawu amêsên na nadawak buy asê tapat
kan Bapan Namalyari, manyawad kaw
mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus
sakun Bapan Namalyari, nuwa ayin yan
ipakit kamuyu nun a ya tanda' ya nalyari
kan propeta Jonas sabitun nuna.
40 Ta nu parasaantun idi sa bitukan
kakaragulan kênan lanêm si Jonas un
tatluy allu buy tatluy yabi, para ku êt bay-
duy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, tatluy
allu buy tatluy yabi yaku êt nakalbêng.
41 Pamakayarin nangaral Sabin Bapan
Namalyari si Jonas baydu sa Nineve, nag-
sisi ya mani tawu. Amêsên, idi yaku baydi
ya igit pun kan Jonas nuwa a kaw kalabay
magsisi sa mani kasalanan yu. Kabay sa
Allun Pangukum, midêng nga mani taga
Nineve buy manuwat kamuyu.
42 Alwa pun êt kay abiin. Ya Reynan
Sheba awlagi, agyan naubat yapun sa
marayuy lugal, naku yan mallêngê sa
kabiyasnan Arin Solomon. Amêsên, idi
yaku baydi ya igit pun kan Arin Solomon
nuwa a kaw kalabay mallêngê kangku.
Kabay sa Allun Pangukum, midêng nga
Reynan Sheba buy manuwat kamuyu."

Ya pag-udung nadawak ka ispiritu
(Lucas 11:24-26)

43 "Nu mag-awas ya nadawak ka ispiritu
sa tawu, mibitabita ya sa mani kakyangan
na lugal amên mangkap yan mapagpay-
nawan na. Nuwa nu ayin yan makitan,
44 sabin na sa sarili nay, 'Mag-udung
ngaku tana sa tawuy ubatan ku.' Buy nu
niudung ngina, makitan nay ubatan na ya
paran bali ya ayin nan manugêl, malinis
buy nakakumpuni yana.
45 Kabay magtas ya sa tawuy ubatan na.
Nuwa sa pag-udung na, mamipikilaku yan
pituy ispirituy luyang pun nadawak kana
buy magsêdak sila sa tawun abitu. Kabay
luyang pun dumawak ya kabilyan tawun
abitu kaysa sa mana nan kabilyan. Para
êt baysên na malyari sa mani nadawak ka
tawu amêsên."

Ya indu buy mapatêl Jesus
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Kaban magsabi pun si Jesus sa mani
tawu, inlumatêng nga indu na buy map-
atêl na. Nakaidêng sila sa lawasan gawan
labay layan mapagkasabi.
47 Dilag nagsabi kan Jesus, "Idi sa
lawasan na indu mu buy mapatêl mu.
Labay lakan mapagkasabi."
48 Nakitbay si Jesus, "Sisabêt ta indu ku
buy mapatêl ku?"
49 Inturu nay mani tagasunul na buy
sinabi na, "Ati ya mani indu ku buy
mapatêl ku.
50 Tagawan nu sisabêt man na manunul
sa kalabayan Bapa kuy idi sa langit, sabay
silay indu ku buy mapatêl ku."

13

Ya paalimbawa tungkul sa mamibu-
laglag bini
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Sa allu êt abitu, nag-awas si Jesus sa
bali buy niknu sa agid lawa.
2 Malakêy tawuy nititipun kana. Kabay
nagsakay ya sa bangka buy niknu ya
baydun nangaral. Ya mani tawuy naman,
idi sila sa agid lawa.
3 Malakêy paalimbaway in-aral na kalla.
Sinabi na, "Dilag gisay manggitnay
namibulaglag bini.

4 Sa pamibulaglag na, dilag bini ya nangananabu sa dan. Inlumatêng nga mani uybun manuk buy tinuktuk lay mani bini.
5 Dilag êt mani bini ya nangananabu sa mabatuy lugal la ayin mayngan luta. Tambêng tinumubuy bini gawan nalayab ba luta.
6 Nuwa sên naasnagan mamut ta ati, nawangêy sila, gawan ayin silan pukat pagyamutan. Kabay nangamamati sila.
7 Dilag êt mani bini ya nangananabu sa pantubwanan têmak ka madiwi. Sên inlumabung nga bini, inlumabung êt ta têmak ka madiwi buy kinêlkêlan nay mani bini ya tinumubu.
8 Ya kaatag, nangananabu sa mangêd da luta. Tinumubu buy dinumagul la mani abiin buy nanagêy. Ya kaatag, nanagêy tidinalan na lasi, ya kaatag, tianêmmapu buy ya kaatag êt, titlumpu.
9 Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu!"

Ya labay sabin paalimbawa
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Pamakayari, nagdani kan Jesus ya mani tagasunul na buy namatang kana, "Awta manggamit kaw yan paalimbawa sa pangaral yu sa mani tawu ta?"
11 Nakitbay si Jesus, "Impaintindi kamuyuy nakaliim tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari, nuwa asê impaintindi sa kaatag.
12 Tagawan ya tawuy manunul sa malêngê nay kapêtêgan, biyan yapun êt pangintindi. Nuwa ya tawuy asê manunul sa malêngê nay kapêtêgan, agyan pêrad nan pangintindi, itas pun êt kana.
13 Kabay pawa kun magsabi kallan paalimbawa, tagawan kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit buy kapallêngê-lêngê laman, a sila makalêngê buy makapukat.
14 Kabay natupad kallay sinabin propeta Isaias,
'Kapallêngê-lêngê yu man, a kaw makapukat.
Buy kapangêlêw-êlêw yu man, a kaw makakit.
15 Tagawan nakdêy ya ulun mani tawun ati.
Tinêmpanan lay mani têk la buy impêdêng lay mani mata la.
Gawan dat makakit ta mani mata la buy makalêngêy mani têk la,
buy mapukatan lay pansabin ku
buy magdani sila kangku amên paiyulun ku sila.' "*
16 "Nuwa pinagpala kaw, tagawan mangakitan yuy pandaygên ku buy mangapukatan yuy pansabin ku.
17 Pansabin ku kamuyuy malakêy mani propeta buy mani matinêk ka tawu awlagi ya kalabay makakit sa nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu. Labay la êt malêngêy nalêngê yu, nuwa a la nalêngê."

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 "Pakalêng-ên yuy labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag bini.
19 Ya bini sabay ya Sabin Bapan Namalyari. Ya dan na kinapinabwan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari tungkul sa pag-ari na, nuwa a la napukatan. Inlumatêng si Satanas buy intas na sa bêkê lay nalêngê la."
20 "Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan Namalyari buy tambêng lan tinanggap dilag tula.
21 Nuwa asê napêng nga ati gawan asê nipakatêbêk sa bêkê lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay sên inlumatêng nga kasakitan o pamasakit gawan sa Sabin Bapan Namalyari, tambêng lan tinalibatukan ya panampalataya la.
22 Ya lutay pantubwanan têmak ka madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini, sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan Namalyari. Nuwa gawan sa mani pangganakên baydi sa babun luta buy sa paglabay lan bumandi, nalitêpan lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê nanagêy sa biyay la.
23 Nuwa ya mangêd da lutay kinapinabwan bini sabay ya mani tawuy nallêngê buy nakapukat sa Sabin Bapan Namalyari. Kabay dilag nanagêy tidinalan, tianêmmapu buy ya kaatag, titlumpu."

Ya paalimbawa tungkul sa têmak ka idi sa trigu

24 Nangaral la êt si Jesus kallan gisay paalimbawa, "Ya pag-arin Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay tawuy nibulaglag mangêd da bini sa panggitnan na.
25 Nuwa pamakayabi, kaban mamabêlêw wa mani tawu, inlumatêng nga kapati na buy nibulaglag binin têmak sa trigu buy namita.
26 Sên tinumubuy trigu buy nanagêy, inlumtaw êt ta têmak.
27 Kabay nakun namatang nga mani ipus sa magbandin panggitnan, 'Alwa nayin kay mangêd da binin triguy imbulaglag mu sa panggitnan? Ipakun nabiyan binin têmak?' "
28 "Sinabin magbandi, 'Gisay kapati ya nanyag abiin.' "

* **13:15 13:15** Isaias 6:9-10.

"Pinatang yan mani ipus, 'Labay yu
nayin lamunun yan na mani têmak?' "
29 "Nakitbay ya, 'Agana yu pun, ta dat
mapikilamun yuy mani trigu.
30 Pasawên yu pun angga sa pupulun.
Nu lumatêng nga panawun abitu, sabin ku
sa mani mamupul, "Unên yu pun lamunun
na mani têmak buy piaawyunun yu amên
sêlbên. Pamakayari, pupulun yuy trigu
buy tipunun sa budega ku." ' "

Ya paalimbawa sa but-un mustasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Nangaral la êt si Jesus kalla sa paal-
imbawa, "Ya pag-arin Bapan Namalyari,
maiparisu sa nabêlêng nga but-un mus-
tasay intanêm gisay tawu sa panggitnan
na.†
32 Nuwa nu dumagul la ati, maragul ya-
pun sa kaatag panggulayên buy pakadyag
yan paran puun kayu. Kabay ya mani
sangan ati, mapanyagan salay mani uybun
manuk."

Ya paalimbawa tungkul sa pamalbag
(Lucas 13:20-21)

33 Nangaral la êt si Jesus kalla sa gisay
paalimbawa, "Ya pag-arin Bapan Namal-
yari, maiparisu sa pêpêrad da pamalbag
ga ginêmês gisay babayi sa malakêy arina.
Kabay napalbag nay arinay ginêmês."

Ya panggamit Jesus sa mani paalim-
bawa
(Marcos 4:33-34)

34 Sa pangaral Jesus tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari, a ya nanuru sa mani
tawun asê nanggamit paalimbawa.
35 Sa paradi ya paralan, natupad da
sinabin Bapan Namalyari sa kapamilatan
propeta na,
"Magsabi yaku kalla sa kapamilatan paal-
imbawa.
Sabin ku kallay mani bagay ya nakaliim
ubat pun sabitun dinyag ga babun
luta."‡

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa
têmak ka idi sa trigu

36 Pamakayari, inlakwanan Jesus ya
mani tawu buy sinumun ya sa gisay bali.
Nagdani ya mani tagasunul na buy sinabi
kana, "Ipatanda mu kanyan na labay sabin
paalimbawa tungkul sa têmak ka idi sa
panggitnan."
37 Nakitbay si Jesus, "Ya nibulaglag
mangêd da bini, sabay sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu.
38 Ya panggitnan sabay ya babun luta.
Buy ya mangêd da bini, sabay ya mani
tawuy pag-arian Bapan Namalyari. Ya
mani têmak, sabay ya mani tawuy
pansakupun Satanas.
39 Ya kapatin manggitna ya namibu-
laglag binin têmak, sabay si Satanas. Ya
pamupul, sabay ya katganan babun luta.
Buy ya mamupul, sabay ya mani ang-el.
40 Nu parasaantun tipunun na mani
têmak buy pan-ulamên, para êt bayduy
malyari sa mani pag-arian Satanas sa kat-
ganan babun luta.
41 Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy
mamiutus mani ang-el, buy itas la sa
pag-arian kuy kaganawan pangubatan
kasalanan kaatag buy manyag kadawakan.
42 Isamwag sila sa manggilud da apuy.
Manangis sila baydun mingêngêt ta bêbêy.
43 Nuwa ya mani matinêk, man-
sumawang silan nanuwad mamut sa pag-
arian Bapa lan Namalyari. Sikaw wa mani
mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu!"

Ya paalimbawa sa nakakali ya
pibandiyan buy perlas

44 Sinabi pun êt Jesus, "Ya pag-arin Ba-
pan Namalyari, maiparisu sa pibandiyan
na nakakali sa gisay panggitnan. Sên
nakalin gisay tawu, ingkali nan mangu-
man. Buy sa tula na, nuli ya buy in-
saliw nay kaganawan pibandiyan na amên
masaliw nay abituy panggitnan."
45 "Ya pag-arin Bapan Namalyari,
maiparisu sa dinyag gisay mangalakal ya
mangkap mangangêd da perlas.
46 Sên nakakit yan gisay makamal la
perlas, insaliw nay kaganawan pibandiyan
na buy sinaliw nay abituy perlas."

Ya paalimbawa sa pukut

47 "Ya pag-arin Bapan Namalyari,
maiparisu sa gisay pukut ya pinanalap
mani tawu sa lawa buy nakadakêp silan
magmikakalasi ya kênan lanêm.
48 Sên napnuy nay pukut, ginuluy lay ati
sa agid lawa. Pamakayari, niknu sila buy
impapawa lay kênan lanêm ma makna
buy insamwag lay asê makna.
49 Para êt bayduy malyari sa katganan
babun luta. Lumatêng nga mani ang-
el buy ipapaway mani matinêk sa nan-
gadadawak.
50 Isamwag ga mani nangadadawak sa
manggilud da apuy. Manangis sila baydun
mingêngêt ta bêbêy."
51 Pamakayari, pinatang silan Jesus, "Na-
pukatan yu nayi ya kaganawan paalimb-
away sinabi ku?"

Nakitbay sila, "Awu. Napukatan yan
nana."

† **13:31 13:31** Sa bansan Israel, mantumag-ay ya mustasa la kaparisun kayu, nuwa sa Pilipinas, kay gulay ya mustasa.

‡ **13:35 13:35** Mani Kanta 78:2.

52 Buy sinabin Jesus kalla, “Kabay awêd,
ya balang manurun Kautusan ya natur-
wanan nana tungkul sa pag-arin Ba-
pan Namalyari, maiparisu sa gisay mag-
bandin bali ya dilag malakêy pibandiyan
sa budega. Pan-isalwang nay mana buy
bayun gamit sa budega na.”

Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret
(Marcos 6:1-16; Lucas 4:16-30)

53 Pamakayarin in-aral Jesus ya mani
paalimbawan abiin, namitayna.
54 Naku ya sa Nazaret sa balayan na
kinaragulan na buy nangaral ya baydu sa
balin pagtipunan mani Judio. Nakaupapas
ya mani kabaryu na sa kabiyasnan na.
Sinabi la, “Saantu nay naman nakway
kabiyasnan na buy kapangyarian manyag
mamakaupapas?
55 Pakan kay anak yan gisay kalpinteru
ta buy ya indu na, si Maria? Buy alwa
nayin mapatêl nay lawyaki silan Santiago,
Jose, Simon, buy si Judas?
56 Buy alwa nayin kay kabaryu tamu êt
ta mapatêl nay babayi? Saantu na nakway
parabaysên na kapangyarian?”
57 Kinasêman laya.

Kabay sinabin Jesus kalla, “Ya gisay
propeta, panggalangên ya agyan dakun
saantuy lugal, liban tana sa sarili nan
balayan buy pamilya.”
58 Asê nanyag baydun malakêy ma-
makaupapas si Jesus, gawan a sila manam-
palataya kana.

14

Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Sa panawun abitu, nabalitan Gober-
nador Herodes Antipas ya tungkul kan
Jesus.
2 Kabay sinabi na sa mani upisyal na,
“Siya si Juan ya Mamawtismu ya nangu-
man nabyay! Kabay mamakadyag yan
mamakaupapas!”
3-4 Ati ya nalyari kan Juan bayu ya
nati. Pawa nan pansabin kan Gobernador
Herodes Antipas, “Asê ustuy pinag-asawa
mu si Herodias ya asawan Felipe ya patêl
mu.” Kabay impadakêp buy impasukul
Gobernador Herodes Antipas si Juan.
5 Labay dayin Gobernador Herodes An-
tipas ya ipapati na si Juan, nuwa malimu
ya sa mani Judio tagawan pangkilalanên
lan propeta si Juan.
6 Sên inlumatêng ngay allun pang-
ganaka sa allun pamianak kan Gober-
nador Herodes Antipas, nanalêk ka dalaga
ya anak Herodias sa arapan mani bisita.
Gawan sa panalêk na, natula si Gober-
nador Herodes Antipas.
7 Kabay sinabi na sa dalaga, “Manumpa
kun idin ku kamuy agyan sabêt ta
yawarên mu.”
8 Gawan sa sinabin Gobernador Herodes
Antipas, nakuy dalaga sa indu na buy
namatang ya nu sabêt ta labay nan
yawarên. Kabay sinabi na sa dalagay
paradi, “Labay kuy idin mu kangkuy ulun
Juan ya Mamawtismuy idi sa gisay pam-
busku.” Kabay nag-udung ya kan Gob-
ernador Herodes Antipas buy sinabi nay
abitu.
9 Ingkalungkut Gobernador ya inyawad
dalaga. Nuwa gawan sa pangakuy
nalêngên mani bisita, in-utus nay daygên
na inyawad dalaga.
10 Kabay impaputus nay ulun Juan ya idi
sa sukulan
11 buy indin ya ulu na sa gisay pambusku
buy inggawang sa dalaga. Buy inggawang
êt dalaga sa indu na.
12 Kingwan mani tagasunul Juan ya
bangkay na buy in-ilbêng. Pamakayari,
impatanda la kan Jesus ya nalyari.

Ya pamakan Jesus sa limay libuy tawu
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Sên natandan Jesus ya abitu, namita
ya baydu buy nagsakay ya sa gisay bangka
napapakun sa gisay lugal la kakyan-
gan. Nuwa sên natandan mani tawuy
ubat sa magmikakanayun na balayan ya
nakabitay na si Jesus, namita sila papakun
sa lugal la lakwên na.
14 Kabay sên nagtabuy si Jesus sa
bangka, nakitan nay sadyay lakên tawu.
Nalunus ya kalla. Kabay pinaiyul nay
mani nipagsakit.
15 Sên mamayabi-yabi yana, nagdani kan
Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi
la, “Idi kitamu sa kakyangan na lugal
buy yabi yana. Kabay ipalaku minay
mani tawu sa nangarani ya baryu amên
makasaliw silan maêkan la.”
16 Nuwa sinabin Jesus kalla, “A layna
kaylangan mita. Sikaw wa mam-in
maêkan la.”
17 Nakitbay sila, “Kay lilima yabay ya
tinapay tamu buy kay luluway kênan
lanêm.”
18 Sinabin Jesus, “Gêtan yu di kangku.”
19 Pinaiknu nay mani tawu sa lamun. Pa-
makayari, kingwa nay limay tinapay buy
luway kênan lanêm. Nangêlêw ya sa langit
buy nagpasalamat kan Bapan Namalyari.
Binis-ilbis-il nay tinapay buy kênan lanêm
buy indin na sa mani tagasunul na. Indin
êt mani tagasunul na sa mani tawu.
20 Nakaêkan na kaganawan tawu buy
nabsuy. Sên tinipun mani tagasunul nay

tagan na tinapay buy kênan lanêm, napakapnu la pun êt ta mapu buy luway salikap.
21 Ya bilang mani lawyaki ya nakaêkan, limay libu. Asê pun kaawyun na mani babayi buy mani anak baydu.

Namita si Jesus sa babun lanêm
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Kaban pan-ipaulin Jesus ya mani tawu, impasakay na sa bangka ya mani tagasunul na buy impauna na sa lipay lawa.
23 Sên nakabitay nay mani tawu, sinumukpa yan kakapad na sa bung-uy amên manalangin. Nayabinan nayna baydu
24 buy ya bangkan mani tagasunul na, idi yana sa bunak lawa ya masipwakan nan mangaragul la alun gawan masabangan silan angin.
25 Sên bunatbunat tana, kinamat nay mani tagasunul nan mamita sa babun lanêm.
26 Sên nakit mani tagasunul nay dilag mamita sa babun lanêm, sadyay limu la. Kabay masnêg lan sinabi, "Anitu!"
27 Nuwa tambêng nagsabi si Jesus, "Sikuy ati, agana kaw malimu. Pas-êyên yuy nakêm yu!"
28 Nakitbay si Pedro kana, "Panginuun, nu sabay sikay abiin, ipalaku muku baysên mamita êt sa babun lanêm."
29 "Kaksaw ka!", sinabin Jesus. Kabay nagtabuy si Pedro sa bangka buy namita sa babun lanêm papakun kan Jesus.
30 Nuwa sên nakitan nay malakas ya angin, nalimu ya buy pakanawa yan nilêmlêm. Kabay masnêg nan sinabi, "Panginuun, iligtas muku!"
31 Tambêng yan dinwang Jesus buy sinabi na, "Nabêlêng yay panampalataya muta! Siyan magmitalisa ka yata?"
32 Sên pamakasakay lan luwa sa bangka, tinunggên na malakas ya angin.
33 Buy inulimên yan mani tagasunul nay idi sa bangka buy sinabi lay, "Pêtêg yabay Anak Bapan Namalyari!"

Pinaiyul Jesus ya mani nipagsakit sa Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Sên pamakalipay la sa lawa, nilatêng sila sa lugal Genesaret.
35 Nakilalan mani taga baydu si Jesus buy tambêng silan niutus mibalita sa mani tawu sa lugal la nakapalitêng baydu. Kabay gintan kan Jesus ya kaganawan nagsakit.
36 Nakilunuslunus kan Jesus ya mani nipagsakit ya agyan kay madukpan lay palpal yaming na. Buy inumiyul la kaganawan nakadukpa kana.

15

Ya naugalyan tungkul sa panguyas gamêt
(Marcos 7:1-13)

1 Pamakayarin abitu, nagdani kan Jesus ya dakun umnuy Pariseo buy mani manurun Kautusan na ubat sa Jerusalem. Namatang sila kana,
2 "Uysiyan a ya pansunulun mani tagasunul muy naugalyan mani pipuunpuunan tamu ta? A sila mag-uyas gamêt bayu mangan."
3 Pikitbayan silan Jesus, "Uysiyan pallabagên yu yay utus Bapan Namalyari amên kay masunul yuy mani naugalyan mani pipuunpuunan yu ta?
4 Kaparisun ati, in-utus Bapan Namalyari ya, 'Galangên muy mangatwa mu.' Buy in-utus na êt ya, 'Sisabêt man na mandustak sa mangatwa na, sêpat yan patin.'
5 Nuwa sikaw, siyan pan-iaral yu yay malyarin sabin anak sa mangatwa nay, 'Mangatwa kuway, ya sawup pa idin ku dayi kamuyu, in-il-an kina kan Bapan Namalyari.'
6 Sa pakapakun baydu, a nayna inggalang ya mangatwa na. Gawan sa naugalyan yu, dinyag yun ayin kapukatan na utus Bapan Namalyari.
7 Mani mapagtalingkayu! Pêtêg ga impasulat Bapan Namalyari kan Propeta Isaias tungkul kamuyu. Ta idi sa kasulatan,
8 'Panggalangên nakun mani tawun ati nuwa kay sa sabi la,
tagawan marayu kangkuy bêkê la.
9 Ayin kapukatan na pangulimên la kangku,
gawan na pan-ituru la, kay utus tawu.' "*

Ya mamakadinat sa tawu
(Marcos 7:14-23)

10 Impadanin Jesus ya mani tawu buy sinabi na kalla, "Mallêngê kaw buy pakaintindin yuy sabin ku.
11 Alwan mansumun sa bêbêy tawuy makapadinat kana, nun a ya nadawak ka sabi ya man-umawas sa bêbêy na."
12 Nagdani ya mani tagasunul na buy sinabi, "Manuru, a mu nayi tanday natibsêy mani Pariseo gawan sa sinabi mu?"
13 Nakitbay si Jesus, "Ya kaganawan tanaman ya asê intanêm Bapa kuy idi sa langit, ulutun na.
14 Pasawan yu sila. Ta para silan mani bulag ya mangakay kaparisu lan bulag.

* **15:9 15:9** Isaias 29:13.

Nu akayên bulag ya kaparisu nan bulag,
parisu silan manabu sa kali."
15 Amêsên, sinabin Pedro, "Ipaintindi
mu kanyan ya labay sabin abiin na paal-
imbaway sinabi mu."
16 Sinabin Jesus kalla, "Sikaw êt nayi, a
yu mapukatan?
17 A yu nayi tanday agyan sabêt ta kanên
yu, sumun sa bituka yu buy iawas nay ati?
18 Nuwa ya mani nadawak ka sabi ya
man-umawas sa bêbêy tawu ya naubat sa
bêkê na, sabay ya makapadinat kana.
19 Tagawan maubat sa bêkên tawuy
pangisip nan nadawak ya sabay ya
mitustus kanan mamati, makikanayun,
mampêl, manakaw, maglaram, buy
magsabin nadawak laban sa kaparisu na.
20 Abiin na kaganawan kadawakan ya
sabay ya makapagpadinat sa gisay tawu,
nuwa ya asê pag-uyas gamêt bayu man-
gan, alwan abiin ya makapadinat kana."

Ya panampalatayan babayi ya alwan Judio
(Marcos 7:24-30)

21 Namita baydu si Jesus buy naku ya sa
mani lugal la marani sa balayan Tiro buy
Sidon.†
22 Dilag gisay babayi ya alwan Judio
ya taga Canaan. Nagdani ya kan Jesus
buy nakilunuslunus ya kana. Sinabi na,
"Panginuun ya layin Arin David, malunus
ka kayêk kangku! Ya anak kuy babayi,
pansêdakan yan nadawak ka ispiritu ya
sabay ya mamasakit kana."
23 Nuwa asê nakitbay si Jesus kana.
Kabay nagdani kanay mani tagasunul na
buy sinabi la, "Pabitên yinay babayin
abiin, gawan matarit yatan kilalaku kan-
tamu."
24 Sinabin Jesus sa babayi, "In-utus saku
baydi kay para sa mani Israelita ya paran
mani tupay nangalilitêp."
25 Nuwa nagdani kanay babayi buy nan-
duku sa arapan na buy sinabi, "Pangin-
uun, sawpan muku."
26 Sinabin Jesus kanay gisay panabin,
"Asê mangêd da kêwên na kanên mani
anak buy idin sa mani asu."
27 Nakitbay ya babayi, "Pêtêg yabay ya
Panginuun, nuwa agyan mani asu, man-
gan silan saksak ya mangainêgnêg amung
la ubat sa lamesa."
28 Amêsên, sinabin Jesus kana, "Bapan
dagul panampalataya mu! Madyag ga
panyawarên mu." Buy sa uras êt abitu,
inumiyul la anak nay babayi.

Malakêy pinaiyul Jesus

29 Sên namita baydu si Jesus, dinuman
ya sa agid lawan Galilea buy sinumukpa
ya sa bung-uy buy baydu yan niknu.
30 Malakêy tawuy nilaku kan Jesus un
mani pilay, bulag, lumpu, pipi buy kaatag
pun êt ta nipagsakit. Indani la sa arapan
Jesus buy pinaiyul na sila.
31 Sên nakit mani tawuy nakapagsabi ya
pipi, inumiyul ya mani lumpu, nakabitay
mani pilay, buy nakakit tay mani bulag,
nakaupapas sila. Kabay inulimên lay
Bapan Namalyarin Israel.

Ya pamakan Jesus sa apat ta libu
(Marcos 8:1-10)

32 Binêg Jesus ya mani tagasunul na buy
sinabi na kalla, "Malunus saku sa mani
tawun ati, gawan tatluy allu ku silaynan
kaawyun buy ayin silaynan maêkan. A ku
sila labay paulin layangên dat mablay sila
sa dan."
33 Nakitbay ya mani tagasunul na, "An-
tuy pangwanan tamun kanên baydi sa
kakyangan amên ipakan sa paradi ya
kalakêy tawu."
34 Pinatang silan Jesus, "Umnuy tinapay
yu baysên?"
Nakitbay sila, "Kay pitu buy dakun um-
nuy nangabêlêng nga kênan lanêm."
35 Pinaiknun Jesus ya mani tawu sa luta.
36 Kingwa nay pituy tinapay buy mani
kênan lanêm buy nagpasalamat ya kan
Bapan Namalyari. Pamakayari, binis-ilbis-
il nay ati buy indin na sa mani tagasunul
na amên idin la sa mani tawu.
37 Nakaêkan na kaganawan buy nabsuy.
Sên tinipun lay mani tagan na kanên,
napakapnu la pun êt ta pituy salikap.
38 Ya bilang mani lawyaki ya nangan,
apat ta libu. Asê pun êt kaawyun di ya
mani babayi buy mani anak.
39 Pamakayarin impaulin Jesus ya mani
tawu, nagsakay ya sa bangka buy naku ya
sa lugal Magadan.

16

Pinanyawadan mamakaupapas si Jesus
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Dilag mani Pariseo buy mani Saduseoy
nagdani kan Jesus amên subukan laya.
Inyawad la kanay mipakit yan mamakau-
papas bilang tanda' ya in-utus yan Bapan
Namalyari.
2 Nuwa sinabin Jesus kalla, "Nu mikêlêp
pa mamut buy naudit ta langit, pansabin
yuy 'Mangêd da panawun wasak.'
3 Buy nu maranun buy makit yuy naudit
buy nabudêg ga langit, pansabin yu, 'Man-
guran amêsên.' Tanda yuy labay sabin
mani mangakit yu sa langit, nuwa siyan a

† **15:21 15:21** *Tiro buy Sidon* sabay ya balayan mani alwan Judio.

yu tanday labay sabin mani pandaygên Bapan Namalyari sa kapamilatan ku amêsên ta?
4 Sikaw wa tawu amêsên na nadawak buy asê tapat kan Bapan Namalyari! Manyawad kaw mamakaupapas bilang tanda' ya in-utus sakun Bapan Namalyari, nuwa ayin yan ipakit kamuyu nun a ya tanda' ya nalyari kan propeta Jonas sabitun nuna!”* Pamakayari, inlakwanan silan Jesus.

Ya pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo
(Marcos 8:14-21)

5 Sên naku sila sa lipay dagat, natandan mani tagasunul Jesus ya naliwan lay mantan tinapay.
6 Sinabin Jesus kalla, “Mangillag kaw sa pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo.”
7 Nisasabi ya mani tagasunul Jesus, “Sinabi nay abitu gawan ayin kitamun gintan na tinapay.”
8 Nuwa tandan Jesus ya pisasabyan la. Kabay pinatang na sila, “Awta siyan pisasabyan yu yay ayin kaw gintan na tinapay ta? Kabêlêng ngan panampalataya yu!
9 A kaw pun nayi makapukat? Nalitêpan yina nayi ya dinyag ku sa limay tinapay ya impakan sa limay libuy tawu? A yu nayi maganaka nu umnuy salikap pa napakapnu yu sa mani tagan na kanên?
10 Nalitêpan yu êt nayi ya pituy tinapay ya impakan sa apat ta libuy tawu, buy a yu nayi maganaka nu umnuy salikap pa napakapnu yu sa mani tagan na kanên?
11 A yu nayi mapukatan na alwan tinapay ya labay kun sabin sabitun sinabi kuy, ‘Mangillag kaw sa pamalbag mani Pariseo buy mani Saduseo?’ ”
12 Kay baydu la pun napukatan ya alwa awêd pamalbag sa tinapay ya labay sabin Jesus nun a ya pan-iaral mani Pariseo buy mani Saduseo.

Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Sên inlumatêng si Jesus buy mani tagasunul na sa lugal ya marani sa balayan Cesarea Filipos, pinatang na sila, “Sabêt ta pansabin mani tawu tungkul kangku ya in-Anak Tawuy ubat sa langit?”
14 Nakitbay sila, “Dilag magsabin sika si Juan ya Mamawtismu. Dilag êt taman magsabin sika si propeta Elias. Buy ya kaatag, magsabin sika si propeta Jeremias o gisa ka sa mani propeta.”
15 Pinatang silan Jesus, “Nuwa kamuyu, sisabêt taku?”
16 Nakitbay si Simon Pedro, “Sabay sika ya Cristuy Anak Bapan Namalyari ya nabyay!”
17 Sinabin Jesus kana, “Simon ya anak Jonas, pinagpala kan Bapan Namalyari tagawan alwan tawuy nipatanda kamun abiin, nun a ya Bapa kuy idi sa langit.
18 Simon, sika si Pedro† buy sa batun ati, ipaydêng kuy manampalatayay miaawyun buy agyan na kapangyarian kamatyan, asê manambut kana.
19 Idin ku kamuy mani susin kaarian sa langit amên nu sabêt man na ibawal mu baydi sa babun luta, ibawal êt sa langit buy nu sabêt man na tulutan mu baydi sa babun luta, tulutan êt sa langit.”
20 Pamakayarin abiin, tinipanan Jesus ya mani tagasunul na ya agana la sabin agyan kansabêt man ya sabay siyay Cristuy impangakun Bapan Namalyari.

Ya mumunan pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

21 Paubat baydu, impatandan Jesus sa mani tagasunul nay, “Kaylangan kun maku sa Jerusalem buy madanasan na malakêy pamasakit sa mani mangatway manungkulan, mani mamunun pari, buy sa mani manurun Kautusan. Ipapati laku, nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”
22 Sên nalêngên Pedroy abitu, pikilaku na si Jesus sa gisay agid buy pinagkasabi naya, “Panginuun, agana ta dayi tulutan Bapan Namalyari kamuy abiin. Kanuman asê malyari kamuy abiin.”
23 Nag-arap si Jesus kan Pedro buy sinabi na, “Magpakarayu ka kangkuy Satanas! Pambênbênan mukun daygên na kalabayan Bapan Namalyari, ta alwan kalabayan nay pan-isipin mu nun a ya kalabayan tawu.”
24 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Nu sisabêt man na kalabay manunul kangku, sêpat nan liwanên na sarili nan kalabayan buy nakal-an yan mati gawan sa panunul na kangku kaparisun pamakay kurus buy manunul ya kangku.
25 Tagawan nu sisabêt man na tawuy maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na. Nuwa ya tawuy nakalan mam-in biyay na para kangku, sabay ya mabiyan biyay ya ayin katganan.
26 Agyan makwan gisay tawuy kaganawan pibandiyan baydi sa babun luta,

* **16:4 16:4** Ya nalyari kan propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng, nuwa nabyay yan nanguman.
† **16:18 16:18** Ya labay sabin lagyun Pedro, batu.

nuwa mipakabili ya sa ayin katganan na
kaparusan, a nayna mapagnabang nga ati.
Dilag ya nayin maibayad amên mabiyan
yan biyay ya ayin katganan?
27 Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, lumatêng ngakun kaawyun
na mani ang-el Bapa ku ya dilag kapang-
yarian na. Sa allun abitu, tumbasan kuy
dinyag balang gisa.
28 Pansabin ku kamuyuy dilag dakun
umnu kamuyu baydi ya asê mati anggan a
laku makitan na ubat sa langit ta in-Anak
Tawuy mallumatêng nga mag-ari."

17

Ya pagbayun wangis Jesus
(Marcos 9:12-13; Lucas 9:28-36)

1 Pamakayarin anêm ma allu, pikilakun
Jesus si Pedro buy luway mipatêl ya silan
Santiago buy si Juan sa gisay matag-ay ya
bung-uy un kay kakapad la.
2 Sên idi silayna baydu, nakit lay nag-
bayuy wangis Jesus. Ya lupan Jesus,
sinumawang nanuwad mamut buy pin-
upumutin nanuwad sawang nga yaming
na.
3 Bêngat tan nagpakit si Elias buy si
Moises ya makisabi kan Jesus.
4 Kabay sinabin Pedro kan Jesus, "Pang-
inuun, mangêd da idi kitamu baydi. Nu
labay mu, manyag gakun tatluy sawung.
Gisa kamu, gisa kan Moises buy gisa kan
Elias."
5 Kaban magsabi pun si Pedro, natug-
pawan silan mamakasilêw wa ulap. Buy
dilag silan nalêngêy tunuy ya ubat sa
ulap pa magsabin, "Ati ya kakaidwan kun
Anak ya kapapaidu kangku. Mallêngê kaw
kana!"
6 Sên nalêngên mani tagasunul nay
tunuy, nipaglukub sila gawan sa limu la.
7 Nuwa dinanyan silan Jesus buy tinalan.
Sinabi na, "Midêng kaw! Gana kaw
malimu."
8 Sên nangêlêw sila, ayin silaynan kaatag
nakitan, nun a kay si Jesus.
9 Kaban manlumunsan sila sa bung-
uy, intipan Jesus kallay, "Agana yu sabin
agyan kansabêt man na nakitan yu anggan
a ku manguman mabyay ya in-Anak
Tawuy ubat sa langit."
10 Kabay pinatang yan mani tagasunul
na, "Uysiyan pansabin yan mani manurun
Kautusan na kaylangan munan lumatêng
si Elias bayu si Cristu ta?"
11 Nakitbay si Jesus, "Pêtêg ga dilag mu-
nan lumatêng nga kaparisun Elias amên
il-an nay kaganawan bagay.
12 Pansabin ku kamuyuy inlumatêng
ngay kaparisun Elias, nuwa a ya nakilalan
mani tawu nun a dinyag lay labay lan
daygên kana. Para êt baysên na daygên la
kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, ta
pasakitan laku êt."
13 Sên sinabi nay abitu, napukatan
mani tagasunul nay sabay si Juan ya Ma-
mawtismuy pantukuyun na.

Pinaiyul Jesus ya anak ya sinêdakan
nadawak ka ispiritu
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

14 Sên nag-udung silan Jesus sa binyanan
malakêy tawu, dilag gisay liyaki ya nag-
dani kana buy nanduku sa arapan na.
Sinabi na,
15 "Panginuun, malunus ka sa anak kuy
liyaki. Dilag yan sakit ta tinugaw buy
nu latngan ya, sadyay sakit matanam na.
Kabay magkamitugaw ya sa apuy buy
pawa ya êt manabu sa lanêm.
16 Gintan kuya sa mani tagasunul mu,
nuwa a laya mapaiyul."
17 Nakitbay si Jesus, "Sikaw wa layin ayin
panampalataya buy natukawkaw wa isip!
Anggan makanu kataw pun pibabatan?
Gêtan yu baydi ya anak!"
18 Tinubag buy impatas Jesus ya
nadawak ka ispiritu buy nag-awas ya sa
anak. Buy sa uras êt abitu, inumiyul la
anak.
19 Sên kakapad la tana, nagdani kan
Jesus ya mani tagasunul na buy namatang,
"Uysiyan a yan ya naipatas ya nadawak ka
ispiritu ta?"
20 Nakitbay si Jesus, "Gawan kay
nabêlêng nga panampalataya yu!
Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw
panampalatayay kasin bêlêng but-un
mustasa, malyari yun sabin sa bung-uy
ati, 'Milaku ka du,' buy milaku yabay.
Ayin bagay ya a yu madyag.
21 [Nuwa ya parabayduy kalasin
nadawak ka ispiritu, kay maipatas ya sa
kapamilatan panalangin buy pag-ayunu."]

Ya ikalway pamipatandan Jesus tungkul
sa pangamati na
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Sên nititipun si Jesus buy mani taga-
sunul na, sinabi na kalla, "Sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa
mani nipagtungkulan
23 buy patin laku. Nuwa sa ikatluy
allu, manguman nakun mabyay." Sên
nalêngên mani tagasunul nay abitu,
nalungkut sila.

Ya pamayad buwis sa Templu

24 Pamakalatêng la sa balayan Caper-
naum, nagdani kan Pedroy mani maningil
buwis para sa Templu buy namatang, "Ma-
mayad nayin buwis ya Manuru yu para sa
Templu?"

25 Nakitbay si Pedro, “Awu, mamayad
ya.”
Sên nag-udung si Pedro sa bali ya tu-
tugêlan la, pinatang yan Jesus, “Para ka-
muy Pedro, sisabêt ta mamayad buwis sa
mani ari? Ya mani anak la o ya mani
dayuwan?”
26 Nakitbay si Pedro, “Ya mani
dayuwan.”
Sinabin Jesus, “Nu parabaydu, ya labay
mun sabin, a yina kaylangan mamayad
buwis ya mani anak.
27 Nuwa nu a kitamu mamayad buwis,
dat kasakitan na kitan nakêm. Kabay
maku ka sa lawa buy mamadwas. Ya
muna mun makway kêna, ibinganga muy
bêbêy na. Buy makitan mu bayduy
peray nukad tan pamayad buwis. Kêwên
muy abitu ta ibayad ta sa mani maningil
buwis.”

18

Sisabêt ta pinakadakila sa pag-arian Bapan Namalyari
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Sa uras abitu, nagdani kan Jesus ya
mani tagasunul na buy namatang, “Sisabêt
ta pinakadakila sa pag-arian Bapan Namal-
yari?”
2 Binêg Jesus ya gisay anak ka nabêlêng
buy impaidêng sa arapan la. Sinabi na,
3 “Pansabin ku kamuyuy nu a kaw mag-
bayu buy mambus sa ugalin nabêlêng nga
anak ya mapagpayêpa, a kaw miawyun sa
mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari.
4 Kabay nu sisabêt man na mag-
pakayêpa kaparisun anak ka ati, sabay ya
pinakadakila sa pag-arian Bapan Namal-
yari.”
5 “Buy nu sisabêt man na mananggap sa
anak ka ati gawan sa panunul na kangku,
sikinay pantanggapên na.”

Ya sangkan kasalanan
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 “Nuwa nu sisabêt man na magin
sangkan pangasalanan nangabêlêng nga
anak ya manampalataya kangku, mangêd
pun na is-êl la bêng na sa maragul la
panggilingan na batu buy isamwag sa
bunak dagat.”
7 “Kapalunus ya mani tawu baydi sa
babun luta gawan sa mani tuksuy sangkan
pangasalanan. Pêtêg yabay lumatêng
nga abiin, nuwa kapalunus ya malyari
sa tawuy pangubatan kasalanan kaparisu
na.”
8 “Kabay nu ya gamêt mu o bitis mu
ya magin sangkan pangasalanan mu, pu-
tusun mu buy isamwag. Mangêd pun ya
maku ka sa langit ya gigisay bitis buy
gigisay gamêt mu kaysa luway bitis buy
luway gamêt muy isamwag sa apuy ya asê
mangapalêng.
9 Buy nu gisay mata muy magin
sangkan pangasalanan mu, lus-ukun mu
buy isamwag! Mas mangêd pun na maku
ka sa langit ta gigisay mata kaysa luwa
yabay ya mata mu, nuwa isamwag kay
naman sa impernu.”

Ya tupay nalitêp
(Lucas 15:3-7)

10 “Illagan yun agana yu êlêwên nayêpay
agyan gisa man sa nangabêlêng nga anak.
Pansabin ku kamuyu ya mani ang-el ya
magbantay kalla, pawan idi sa arapan
Bapa kuy idi sa langit.
11 [Tagawan sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, naku waku baydi sa babun
luta amên iligtas ya mani nangalilitêp.]”
12 “Sabêt sa pangêlêw yuy daygên gisay
tawuy dilag dinalan na tupa nu nalitêp pa
gisa? Alwa nayin lakwanan na pun na
siyam mapu buy siyam ma tupa baydu sa
bung-uy ya pagpastulan na, ta têkapên nay
gisay nalitêp?
13 Pansabin ku kamuyuy nu makitan nay
tupay nalitêp, matula-tula ya kaysa siyam
mapu buy siyam ma asê nalitêp.
14 Para êt baysên na matanam Bapa yuy
idi sa langit, ta a na labay malitêp agyan
gisa man sa nabêlêng nga anak.”

Nu nangasalanan na gisay patêl la manampalataya

15 “Nu mangasalanan kamuy patêl mu sa
panampalataya, lakwên muya buy misabi
kaw kay kakapad yu. Ipalinaw mu kanay
kasalanan na dinyag na. Nu mallêngê
ya kamu, miudung ya sa mana yun
pamibêbêtêk bilang mipapatêl sa panam-
palataya.
16 Nuwa nu a yapun mallêngê kamu,
mipikilaku kan gisa o luwa pun na patêl
sa panampalataya amên ‘ya kaganawan
napisabyan yu, mapagpapêtgan luwa o
tatluy nakakit.’*
17 Nu a ya mallêngê kalla, ipatanday
ati sa mani manampalatayay miaawyun.
Buy nu a yapun kalabay mallêngê kalla,
ituwad yuyan gisay tawuy asê mangilala
kan Bapan Namalyari o gisay maningil
buwis.”

Ya kapangyarian mamibawal buy mamin paintulut

18 “Pansabin ku kamuyuy nu sabêt man
na ibawal yu baydi sa babun luta, ibawal
êt sa langit, buy nu sabêt man na tulutan
yu baydi sa babun luta, tulutan êt sa
langit.”

* **18:16 18:16** Deuteronomio 19:15.

19 “Pansabin ku kamuyuy nu dilag luwa
kamuyuy nikasundu sa sabêt man baydi
sa babun luta sa panalangin yu, idin Bapa
kuy idi sa langit ta panyawarên yu.
20 Tagawan nu saantu dilag luwa o tatluy
nititipun gawan kangku, idi yaku baydu
kalla.”

Ya paalimbawa sa ipus ya asê kalabay mamatawad

21 Amêsên, nagdani si Pedro kan Jesus
buy namatang, “Panginuun, katiumnu kun
patawarên na patêl kuy pawan manyag
kasalanan kangku? Makatapitu nayi?”
22 Nakitbay si Jesus, “Alwan kay makat-
apitu nun a pitumpu buy pitu.
23 Tagawan ya pag-arin Bapan Namal-
yari, maiparisu sa pag-arin gisay ari ya
impabêg nay mani ipus na amên singilin
na sila sa mani utang la.
24 Sên umpisên naynay paningil na, gin-
tan kanay gisay ipus ya nakautang kanan
milyun-milyun.†
25 Gawan a ya makabayad, sinabin ari,
‘Isaliw yu silan mipapamilya buy ka-
ganawan pibandiyan na amên mabayaran
nay utang na.’ ”
26 “Kabay nakilunuslunus buy nandukuy
ipus sa ari, ‘Ari kuway, biyan muku pun
kayêk panawun amên mabayaran kuy ka-
ganawan nautang ku.’
27 Kinalunusan yan ari. Kabay a nayna
impabayad da mani utang na buy impauli
ya.”
28 “Nuwa pamakabitan ipus, natbêng
nay gisay kaparisu nan ipus ya nakau-
tang pêrad kana. Dinagus buy ginêyêk
naya. Sinabi na, ‘Bayaran muy utang mu
kangku!’ ”
29 “Nanduku kanay kaparisu nan ipus
buy nakilunuslunus, ‘Biyan muku pun
kayêk panawun amên mabayaran kuy ka-
ganawan nautang ku kamu.’
30 Nuwa a ya nakalabay, nun a impa-
sukul nay kaparisu nan ipus anggan asê
pun makabayad.”
31 “Sên nakitan kaatag ipus ya dinyag
na, nalungkut sila. Kabay naku sila sa ari
amên ipatanda lay kaganawan nalyari.”
32 “Impabêg amêsên ari ya ipus buy
sinabi kana, ‘Sikay nadawak ka ipus! A
ku impabayad da nautang mu gawan
nakilunuslunus ka kangku.
33 Siyan a ka ya nalunus sa kaparisu mun
ipus kaparisun pallunus ku kamu ta?’
34 Gawan sa sadyay tubag ari, impasukul
nay ipus anggan a na pun mabayaran na
kaganawan nautang na.”
35 Sinabi pun Jesus, “Para êt baysên na
daygên Bapa kuy idi sa langit, nu alwan
buun bêkê ya pamatawad yu sa kaparisu
yu.”

19

Ya aral Jesus tungkul sa pamisyay (Marcos 10:1-12)

1 Pamakayarin in-aral Jesus ya mani
bagay ya abiin, namita ya sa prubinsyan
Galilea buy naku ya sa sakup prubinsyan
Judea sa lipay Ilug Jordan.
2 Malakêy tawuy nanunul kana buy
pinaiyul nay nipagsakit.
3 Dilag dakun umnuy Pariseoy nagdani
kan Jesus amên subukan ya. Kabay na-
matang sila, “Pantulutan nayin Kautusan
na isyay liyaki ya asawa na agyan sa sabêt
ta sangkan?”
4 Nakitbay si Jesus, “A yu nayi nabasa
sa Kasulatan ya sa umpisa pun, sabitun
dinyag Bapan Namalyari ya babun luta,
dinyag nay liyaki buy babayi?*
5 Buy sinabi na, ‘Gawan di, lakwanan
liyaki ya bapa buy indu na amên miawyun
silan miasawa. Buy ya luwa, pakadyag
gigisa.’†
6 Sa pakapakun baydu, alwa silaynan
luwa, nun a gigisa silayna. Kabay ya
piniawyun Bapan Namalyari, asê sêpat
pisyayên tawu.”
7 Nanguman namatang nga mani
Pariseo, “Nu parabaydu awêd, uysiyan
sinabin Moises ya malyarin isyay liyaki
ya asawa na nu biyan nayan kasulatan
pamisyay ta?”‡
8 Nakitbay si Jesus kalla, “Gawan sa
kakdêyan ulu yu, tinulutan Moises ya isyay
liyaki ya asawa na. Nuwa paubat pun
sabitun nuna, alwan abiin na kalabayan
Bapan Namalyari.
9 Kabay pansabin ku kamuyu ya nu
isyay liyaki ya asawa na buy mag-
asawa yan kaatag, mangasalanan yan
pamikikanayun, liban nu nakikanayun
ya asawa na. [Buy nu sisabêt
man na nakapag-asawa sa babayi
ya in-isyay liyaki, nangasalanan yan
pamikikanayun.”]
10 Sinabin mani tagasunul Jesus, “Nu
parabaysên na kabilyan liyaki sa asawa
na, mangêd da agana yina mag-asawa.”
11 Nakitbay si Jesus, “Ya aral la abiin, asê
agyun tanggapên kaganawan tawu, kay ya
mani tawuy in-il-an Bapan Namalyarin asê
mag-asawa.
12 Dilag kaatag sangkan ya siyan asê nag-
asaway dakun umnuy tawu. Dilag mani

† **18:24 18:24** Sa Griego, mapuy libuy talentu. Ya alagan gisay talentu, upan gisay tawu sa labinlimay tawun.

* **19:4 19:4** Genesis 1:27. † **19:5 19:5** Genesis 2:24. ‡ **19:7 19:7** Deuteronomio 24:1.

tawuy in-anak kan asê makaanak. Dilag êt tinaganan kinapun, buy dilag asê nag-asawa gawan sa paglingkud la sa pag-arin Bapan Namalyari. Ya tawuy agyun tanggapên ya aral ya abiin, sêpat nan daygên.”

Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Dilag mani tawuy nilakun nangabêlêng nga anak kan Jesus amên yawarên lan ipaluntuy gamêt na kalla buy manalangin para kalla. Nuwa binênbênan silan mani tagasunul na.
14 Sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Paulayan yun magdani kangkuy mani anak. Agana yu sila bênbênan, tagawan ya mani kaparisu la sabay ya miawyun sa mani tawuy pag-arian Bapan Namalyari.”
15 Impaluntun Jesus ya gamêt na sa mani anak buy pinagpala na sila. Pamakayari, namitay na.

Ya liyaki ya mabandi
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Amêsên, dilag gisay liyaki ya nagdani kan Jesus buy namatang, “Manuru, sabêt ta mangêd kun daygên amên mabiyan nakun biyay ya ayin katganan?”
17 Nakitbay si Jesus, “Uysiyan patangên muya kangku nu sabêt ta mangêd ta? Gigisay mangêd buy ayin nan kaatag nun a kay si Bapan Namalyari. Nu labay mun mabiyan kan biyay ya ayin katganan, sunulun muy mani utus.”
18 Kabay namatang nga liyaki, “Sabêt sa mani utus ya abiin na sunulun ku?”
Nakitbay si Jesus, “Agana ka mamatin tawu, agana ka makikanayun, agana ka manakaw, agana ka êt magpapêtêg sa alwan kapêtêgan,
19 galangên muy mangatwa mu,§ buy kaidwan muy kaparisu mun tawu kaparisun pangidu mu sa sarili mu.”*
20 Sinabin liyaki, “Sinunul kinay kaganawan abiin. Sabêt pun na kaylangan kun daygên?”
21 Nakitbay si Jesus, “Nu labay mun magin ganap, isaliw muy mani pibandiyan mu. Buy ya naabli mu, idin mu sa mani kalulu. Sa pakapakun baydu, dilag kan pibandiyan sa langit. Pamakayari, mag-udung ka buy manunul kangku.”
22 Nuwa sên nalêngên liyaki ya abitu, namita yan malungkut, gawan malakêy pibandiyan na.
23 Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Pansabin ku kamuyu, ya tawuy malakêy pibandiyan, masakit magpasakup sa pag-arian Bapan Namalyari.
24 Misun pun na kamelyu sa lubut karayum, kaysa misun sa kaarian Bapan Namalyari ya gisay tawuy mabandi.”
25 Sên nalêngên mani tagasunul nay abiin, nakatêgag sila. Kabay namatang sila, “Nu parabaydu, sisabêt awêd da miligtas?”
26 Nangêlêw si Jesus kalla buy sinabi na, “Asê madyag tawuy abiin, nuwa si Bapan Namalyari, madyag nay kaganawan.”
27 Nagsabi si Pedro, “Parasaantu kay yaman? Inlakwanan yan na kaganawan amên manunul kamu. Sabêt ta nabang yan?”
28 Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuyuy lumatêng lanuy alluy ibayun Bapan Namalyari ya babun luta. Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, miknu waku sa dakilay turonu ku ya mag-ari. Buy sikaw wa mani tagasunul kuy miknu êt sa mapu buy luway turonu amên mangukum sa mapu buy luway layin Israel.
29 Buy ya kaganawan nallakwan bali, nallakwan mapatêl, nallakwan mangatwa, nallakwan maanak, o nallakwan mani luta gawan sa panunul na kangku, mananggap yan dinalan pun êt sa inlakwanan na buy mabiyan yan biyay ya ayin katganan.
30 Malakêy mapagmatag-ay amêsên na iyêpa lanu. Buy malakêy mapagpayêpa amêsên na itag-ay lanu.”

20

Ya mani mag-ubra sa ubasan

1 Sinabi pun Jesus, “Ya daygên Bapan Namalyari sa pag-ari na, maiparisu sa dinyag gisay magbandin ubasan. Gisay allu, maranundanun nag-awas ya mag-bandin ubasan amên mangkap mani mag-ubra sa ubasan na.
2 Sên nakakit yan mani tawuy paubrên na, nakikasundu ya kallan upan na silan nukad da upa sa gisay allu.* Pamakayari, impalaku na sila sa ubasan na.
3 Sên alas nuwebi yanan maranun, nag-awas sina êt buy nakakit tina êt mani tawuy ayin ubra, kay nagtukawan sa palengki.”
4 “Sinabi na kalla, ‘Maku kaw sa ubasan ku buy mag-ubra. Nukad da iupa ku kamuyu.’ Kabay naku sila sa ubasan.
5 Sên ugtuy na, nanguman nina êt nag-awas buy nakakit tina êt kaatag tawuy pinaubra na. Sên alas tres san kaawat, paray na êt bayduy dinyag na.”

§ **19:19 19:19** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16. * **19:19 19:19** Levitico 19:18. * **20:2 20:2** Sa Griego, dinaryu. Ya gisay dinaryu sabay ya upan gisay tawu sa gisay allu.

6 “Sên alas singkuy nan kaawat, nanguman nina êt nag-awas buy nakakit tina êt dakun umnuy nagtukawan. Sinabi na kallay, ‘Uysiyan kay mamapatingapun kaw yan nagtukawan ayin pandaygên ta?’ ”

7 “Nakitbay sila kana, ‘Gawan ayin yabay mamaubra kanyan.’ ”

“Sinabi na kallay, ‘Maku kawna sa ubasan ku amên mag-ubra.’ ”

8 “Sên magdêm mana, sinabin magbandi sa katiwala na, ‘Bêgên muy mani mag-ubra ta upan mu silayna. Unên muy nipaubatan nag-ubra, angga sa mani nunan nag-ubra.’

9 Inlumatêng ngay pinaubra nan alas singkun kaawat buy nananggap silan nukad da upa sa gisay allun pag-ubra.”

10 Sên inlumatêng ngay mani nunan pinaubra na, indap lay mananggap silan igit pun kaysa nipaubatan na pinaubra, pakan asê, ta kay parisu êt ta inupa kalla.

11 Sên natanggap lay nay upa la, nagdeklamu sila sa magbandin ubasan.

12 Sinabi la, “Te, siyan kay parisu yay upa yan ta! Pakan kay nipaubatan silan inlumatêng buy kay gigisay uras ya pinag-ubra la. Pakan sikay yaman, nibabata kay sa naumut-umut ta mamut buy nag-ubran mamapatingapun.”

13 “Pikitbayan magbandi ya gisa kalla, ‘Patêl lay, a kata pinurayit. Alwa nayin nikasundu kitaynan biyan katan upa sa gisay allun pag-ubra mu?

14 Kabay kêwên minay upa mu buy muli kayna. Idi ya kangku nu biyan kun kaparisun upa yuy mani nipaubatan nag-ubra.

15 Alwa nayin dilag gakun karapatan daygên na labay ku sa pera ku? O kay kasêman yuku gawan mangêd daku kalla?’ ”

16 Pamakayari, sinabin Jesus, “Para êt baysên na malyari sa tawlin allu. Ya mani mapagpayêpa amêsên, mitag-ay buy ya mani mapagmatag-ay amêsên, miyêpa sila.”

Ya ikatluy pamipatandan Jesus tungkul sa kamatyan buy sa panguman nan mabyay
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Kaban mamita silan Jesus patuksaw sa Jerusalem, impapawa nay mapu buy luway tagasunul na sa mani tawu. Sinabi na kalla,

18 “Elêwên yu! Tumuksaw kitamina sa Jerusalem. Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan. Atulan lakun kamatyan

19 buy igawang sa mani alwan Judio amên pustakên, latikun buy ipaku sa kurus. Nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”

Ya panyawarên indu lan Santiago buy si Juan
(Marcos 10:35-45)

20 Nagdani kan Jesus ya asawan Zebedeo, kaawyun nay luway anak nay liyaki. Nanduku ya sa arapan Jesus. Sinabi na, “Manuru, dilag gaku dayin labay yawarên kamu.”

21 Pinatang yan Jesus, “Sabêt ta labay mu?”

Nakitbay ya, “Nu mag-ari kayna, ipangaku mu dayi ya paiknun muy luway anak ku sa dani mu, ya gisa sa wanan mu buy ya gisa sa udi mu.”

22 Nuwa pikitbayan silan Jesus, “A yu tanda nu sabêt ta panyawarên yu. Mapibabatan yu nayi ya pamasakit ta danasên ku?”

Nakitbay sila, “Awu, mapibabatan yan.”

23 Sinabin Jesus kalla, “Awu, pêtêg madanasan yuy abiin. Nuwa alwan sikuy mamili nu sisabêt ta miknu sa wanan ku o sa udi ku, ta ya iknuwan abitu, kay para sa mani pinil-anan Bapa ku.”

24 Sên natandan mapuy tagasunul na nu sabêt ta inyawad mipatêl, nanubag sila kalla.

25 Kabay impadani silan Jesus buy sinabi na kallay, “Tanda yuy mani manungkulan ya alwan Judio, pan-ipilit lay labay la sa mani pansakupun la buy agyan sabêt ta labay la, pansunulun mani pansakupun la.

26 Nuwa alwan parabaysên na labay kun daygên yu, nun a nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin dakila, kaylangan magin lingkud yu.

27 Buy nu sisabêt man kamuyuy kalabay magin mamunu, sêpat yan magin ipus yu.

28 Abiin na pandaygên ku ta agyan sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi amên maglingkud buy idin kuy biyay ku amên atbusun na malakêy tawu. A ku naku baydi amên paglingkuran mani tawu!”

Pinaiyul Jesus ya luway bulag
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Sên pabitay na sa balayan Jerico si Jesus buy mani tagasunul na, pikilakwan silan malakêy tawu.

30 Amêsên, dilag luway bulag bayduy nakaiknu sa agid dan. Sên nalêngê lay mallumibas si Jesus, masnêg lan sinabi, “Panginuun, layin Arin David, kalunusan mukay kayêk!”

31 Nuwa binênbênan silan mani tawu, “Agana kaw mantarit!”

Nuwa ingkakadus la pun insabin masnêg, “Panginuun, layin Arin David, kalunusan mukay kayêk!”

32 Tinunggên si Jesus, binêg na sila buy pinatang, “Sabêt ta labay yun daygên ku kamuyu?”

33 Nakitbay sila, “Panginuun, kalabay kay makakit.”

34 Nalunus si Jesus kalla. Kabay dinukpan nay mata la. Tambêng silan nakakit buy nanunul kan Jesus.

21

Ya masayay pansumun Jesus sa balayan Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sên narani yana silan Jesus sa Jerusalem, tinunggên sila sa Bung-uy mani Ulibu ya narani sa balayan Bethfage. Impaunan Jesus ya luway tagasunul na.

2 Sinabi na, “Maku kaw sa kasunul la baryu. Makitan yu bayduy mitainduy asnuy nakas-êl. Agwatên yu buy iakay yu baydi kangku.

3 Nu dilag mamatang kamuyun paradi, ‘Uysiyan pan-agwatên yu yay asnu ta,’ sabin yu kanay, ‘Kaylangan Panginuun’, buy tulutan nakaw na.”

4 Nalyari ya abiin amên matupad da sinabin Propeta awlagi,

5 “Sabin yu sa mani idi sa balayan Zion,*
‘Elêwên yu! Palatêng ngay ari yu.
Mapagpayêpa ya buy ya pagsakayan na,
biserun asnu.’ ”†

6 Kabay namita yabay ya mani tagasunul na buy sinunul lay in-utus Jesus kalla.

7 Kabay in-akay lay nay mitainduy asnu kan Jesus, inlatêp lay balabal la sa bukut biserun asnu buy nagsakay ya.

8 Malakêy tawuy namimakmak balabal la sa dan. Buy ya kaatag êt, nallapak silan mani palapa buy in-makmak la sa dan.

9 Ya mani tawuy idi sa mumunan Jesus buy idi sa ubatan, mansaway silan magsabin, “Ulimênên na Layin Arin David! Pagpalên Bapan Namalyari ya mallumatêng sa lagyu na. Ulimênên na Bapan Namalyari ya idi sa langit!”

10 Sên nilatêng nga si Jesus sa Jerusalem, naguluy kaganawan tawu sa balayan. Nipapatang sila, “Sisabêt ta tawun abiin?”

11 Nakitbay ya mani kaawyun Jesus, “Sabay siya si Jesus ya propetay taga Nazaret sa prubinsyan Galilea.”

Ya pamitabin Jesus un mani tawu sa Templu
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Naku si Jesus sa kasawangan Templun Bapan Namalyari buy impatas nay mani magtinda buy mani manaliw baydu. Imbabaliswag nay mani lamesan mallibay peran dayuwan sa peran mani Judio buy iknuwan mani magtindan pati-pati ya paniandug kan Bapan Namalyari.

13 Sinabi na kalla, “Nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari, ‘Ya bali ku, pambêgên balin panalanginan.’‡ Nuwa siyan dinyag yun pagtagwan mani manakaw!”§

14 Kaban idi sa Templu si Jesus, dilag mani bulag buy nipagpilay ya nagdani kana buy pinaiyul na sila.

15 Nuwa nanubag ga mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan gawan nakitan lay mani mamakaupapas ya dinyag Jesus. Buy nanubag sila êt sên nalêngê lay mani anak ka idi sa Templuy masnêg magsabin, “Ulimênên na Layin Arin David!”

16 Kabay sinabi la kan Jesus, “Malêngê mu nayi ya pansabin la?”

Nakitbay si Jesus, “Awu, nalêngê ku, nuwa a yu nayi nabasay sinabi sa kasulatan ya, ‘Agyan kay nabêlêng nga anak tinurwanan Bapan Namalyarin mangulimên kana’?”*

17 Pamakayari, inlakwanan silaynan Jesus buy naku ya sa balayan Bethania, ta baydu yan mamawatwat.

Insumpan Jesus ya puun kayun igus
(Marcos 11:12-14; 11:20-24)

18 Pamakawatwat, sên paudung nga silan Jesus sa balayan Jerusalem, nalayangan na.

19 Dilag yan nakitan na puun kayun igus sa danin dan. Kabay inlaku nan inêlêw wa ati nu nagtagêy. Nuwa ayin, nun a kay pawan bulung. Kabay sinabi na sa kayu, “Kanuman, a kayna managêy manguman!” Buy tambêng nayanguy kayu.

20 Sên nakitan mani tagasunul Jesus ya nalyari, nakaupapas sila. Sinabi la, “Aw indi, parasaantun tambêng nayanguy kayun igus?”

21 Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw panampalataya buy asê magmikakunuy nakêm, madyag yu êt ta dinyag ku sa puun kayun igus. Buy alwa pun êt kay abiin, malyari yu êt sabin sa bung-uy ya, ‘Mitas ka buy milaku ka sa dagat’ buy madyag yabay!

* **21:5 21:5** *Zion:* ya labay sabin Zion, Jerusalem. † **21:5 21:5** Zacarias 9:9. ‡ **21:13 21:13** Isaias 56:7. § **21:13 21:13** Jeremias 7:11. * **21:16 21:16** Mani Kanta 8:2.

22 Agyan sabêt man na yawarên yu
kan Bapan Namalyari sa panalangin, nu
maniwala kaw wa idin na kamuyu, pilmin
matanggap yu.”

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Nag-udung si Jesus sa Templu. Kaban
mangaral ya sa kasawangan Templu, nag-
dani kanay mani mamunun pari buy mani
mangatway manungkulan. Namatang sila
kana, “Sabêt ta karapatan mun manyag
abiin na dinyag mu? Sisabêt ta nam-i
kamun parabaysên na karapatan?”

24 Pikitbayan silan Jesus, “Patangên
kataw êt. Nu mapakitbayan yuku, sabin
ku êt kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun
karapatan manyag paradi.

25 Ati ya patang ku kamuyu. Kansabêt
ubat ta karapatan Juan ya mamawtismu,
kan Bapan Namalyari o sa tawu?”

Kabay nisasabi sila, “Nu sabin tamuy
‘kan Bapan Namalyari’, sabin nay naman
êt kantamuy, ‘Uysiyan a kaw yabay mani-
wala kan Juan ta?’

26 Nuwa nu sabin tamuy ‘sa tawu’,
manubag ga mani tawu kantamu, gawan
maniwala silan propetan Bapan Namal-
yari si Juan.”

27 Kabay nakitbay sila kan Jesus, “A yan
tanda.”

Sinabin Jesus kalla, “Nu parabaydu, a
ku êt sabin kamuyu nu sisabêt ta nam-i
kangkun karapatan manyag ati.”

Ya paalimbawa tungkul sa luway anak

28 Sinabi pun êt Jesus kalla, “Para ka-
muyu, sabêt ta labay sabin paalimbawan
ati? Dilag gisay tawuy nag-anak luway
liyaki. Nagdani ya sa panganay buy sinabi
na, ‘Anak ku, maku ka amêsên sa ubasan
tamu ta mag-ubra ka.’

29 Kabay nakitbay ya, ‘A ku kalabay.’
Nuwa asê nabuyut, nagbayuy isip na buy
nakuy na baydu.

30 Nagdani êt ta bapa la sa bungsu buy
sinabi na, ‘Anak ku, maku ka amêsên sa
ubasan tamu ta mag-ubra ka.’ ”

“Nakitbay ya bungsu, ‘Awuy Bapa,’
pakan a yinaman naku.”

31 Amêsên, pinatang Jesus ya mani ma-
munun pari buy mani mangatwan ma-
nungkulan. Sinabi na, “Para kamuyu,
sisabêt sa luway nanunul sa kalabayan
bapa la?”

Nakitbay sila, “Abituy panganay.”

Kabay sinabin Jesus kalla, “Pansabin
ku kamuyuy si pan-ituwad yun nadawak
kaparisun mani maningil buwis buy mani
babayi ya pambayaran, muna sila pun ka-
muyun miawyun sa mani pag-arian Bapan
Namalyari.

32 Tagawan inlumatêng kamuyu si Juan
ya Mamawtismu buy in-aral na kamuyu
nu parasaantu kaw bumyay matinêk sa
arapan Bapan Namalyari, nuwa a yuya
pinaniwalan. Pakan ya mani maningil
buwis buy mani babayi ya pambayaran,
naniwala silayna man. Nakitan yinay
ati, nuwa a kaw pun êt nagsisi buy nag-
pabukut sa mani kasalanan yu, buy a kaw
pun êt naniwala kana.”

Ya paalimbawa sa asê mangêd da kasamak
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Sinabi pun Jesus, “Pakalêng-ên yuy
gisa pun êt ta paalimbawa. Dilag
gisay tawuy nananêm ubas sa panggit-
nan na. Pamakayari nan nananêm, im-
pabakud nay abitu buy namipadyag yan
pamêspêsan ubas. Namipaydêng ya êt
gisay matag-ay ya bali ya bibiyan maman-
tay. Pamakayarin abitu, impasamak nay
ubasan na sa mani makisamak ta naku ya
sa marayuy lugal.

34 Sên panawun nan pamupul ubas, in-
utus nay mani ipus na sa mani kasamak
na amên kêwên na dakay na.

35 Nuwa sên nakitan mani kasamak nay
mani ipus, dinagus sila. Ya gisa, din-
ugêdugê la, buy ya ikalwa, pinati la, buy
ya ikatlu, binatwan la angga sa nati.

36 Niutus manguman na magbandin mas
malakêy ipus kaysa sabitun nuna, nuwa
para êt bayduy dinyag mani kasamak na.

37 Sa katatawliyan, in-utus magbandi
ya anak na, ta sinabi na sa nakêm nay,
‘Pilmin galangên lay anak ku.’

38 Nuwa sên nakitan mani kasamak ya
anak magbandi, nisasabi sila, ‘Ah! Ati yay
tagapagmana! Kaksaw kaw, patin tamu ya
amên mapagbandi tamuy mapagmana na.’

39 Kabay sên inlumatêng ngay anak,
dinagus laya, ginuluy laya sa lawasan
ubasan buy pinati.”

40 Pamakayari, namatang si Jesus kalla,
“Sa pag-udung magbandi, sabêt ta daygên
na sa mani kasamak na?”

41 Nakitbay ya mani mamunun pari buy
mani mangatwan manungkulan, “Pilmin
upudun nay mani nadawak ka kasamak na
buy ipasamak natay ubasan na sa kaatag
makisamak ya mam-in dakay na sa balang
panawun pamipupul.”

42 Sinabin Jesus kalla, “A yu nayi
nabasay ati sa Kasulatan,
‘Ya batuy insakwil mani mamipaydêng
bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.

† **21:42 21:42** Mani Kanta 118:22-23.

Abiin na dinyag Bapan Namalyari ya ma-
makaupapas kantamu.’ ”†
43 “Kabay pakalêngê kaw. Alwaynan
sikaw wa pag-arian Bapan Namalyari, nun
a ya mani tawuy manunul sa kalabayan
na.
44 [Sisabêt man na manabu sa batun ati,
mangatutunglu. Nuwa ya manabwanan
ati, mangayayapung.]”
45 Sên nalêngên mani mamunun pari
buy mani Pariseoy abituy paalimbawan
Jesus, napukatan lay sabay sila awêd da
pantukuyun na.
46 Kabay dakpên layna dayi si Jesus,
nuwa nalimu sila sa mani tawu, ta mani-
wala silan propeta si Jesus.

22

Ya paalimbawa sa kalutu sa tangên
(Lucas 14:15-24)

1 Nanguman nagsabi si Jesus kalla sa
kapamilatan paalimbawa. Sinabi na,
2 “Ya pag-arin Bapan Namalyari,
maiparisu sa dinyag gisay ari ya nil-an
kalutu sa tangên anak nay liyaki.
3 In-utus nay mani ipus na amên bêgên
ya mani insagyat na sa kalutu, nuwa a sila
kalabay maku.”
4 “Kabay niutus yan kaatag ipus amên
sabin sa mani insagyat nay paradi, ‘Maku
kawna ta nakal-an nay kaganawan buy
nakaapag gay kanên. Pinati yay mani baka
buy kaatag êt ta mangatabay saysay.’
5 Nuwa a la dinambi ya nisagyat kalla.
Ya gisa, naku sa panggitnan, buy ya gisa,
sa ligosyu na.
6 Ya kaatag gaman, dinagus lay mani
ipus ari, impakadêng-êy buy pinati.”
7 “Kabay gawan sa dinyag la, napatubag
lay ari. Kabay niutus yan mani sundalus
na amên patin na namatin mani ipus na
buy impaulam nay balayan la.”
8 “Pamakayari, sinabin ari sa mani
kaatag ipus na, ‘Nakal-an nay pamiêêman
sa tangên anak ku, nuwa asê sêpat man-
gan na mani insagyat ku.
9 Kabay maku kaw sa mani dan buy
sagyatên yuy kaganawan makitan yu.’
10 Nakuy nabay sa mani dan buy in-
sagyat lay kaganawan tawuy nakitan la,
nadawak man o mangêd. Kabay napnun
bisitay pamidausan kalutu.”
11 “Sinumun na ari amên êlêwên na
mani bisita. Nakitan nay gisay liyaki ya
bisitay asê nakayaming para sa tangên.
12 Kabay pinatang naya, ‘Kaluguran,
uysiyan sinumun kayan asê nakayaming
para sa tangên ta?’ Asê nakatarit ta liyaki.”
13 “Kabay sinabin ari sa mani ipus na,
‘Sêl-an yuy gamêt buy bitis na ta isamwag
yuya sa kadlêman, baydu sa lawasan.
Manangis ya baydun mingêngêt ta bêbêy
na.’ ”
14 Pamakayari, sinabin Jesus, “Ati
ya labay sabin paalimbawa. Malakêy
pansagyatên Bapan Namalyari ya mi-
awyun sa pag-arian na, nuwa pêpêrad
da pinili na.”

Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Amêsên, namitay mani Pariseo
amên misasabi sila nu parasaantu lan
maipadakêp si Jesus sa pagsabi na.
16 Kabay in-utus la kan Jesus ya dakun
umnuy tagasunul la buy dakun um-
nuy tawun Gobernador Herodes An-
tipas. Sinabi la, “Manuru, tanda yan na
pêtêg ga pansabin mu. Pan-ituru muy
kapêtêgan tungkul sa kalabayan Bapan
Namalyari. Ayin kan pampilinin, gawan
a ka mangêlêw sa kabilyan gisay tawu.
17 Amêsên, dilag kay ipatang kamu.
Sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa
Emperador Roma o asê?”
18 Nuwa tandan Jesus ya nadawak ka
labay lan daygên. Kabay sinabi na, “Kay
mapagtalingkayu kaw! Alwa ta labay
yukun dakpên sa pagsabi ku ta?
19 Elêwên kuwati bay ya peray pamayad
buwis.” Kabay inggawang lay pera kana.
20 Pinatang silan Jesus, “Kansabêt lupa
buy lagyuy makit yu di?”
21 Nakitbay sila, “Sa Emperador.”
Kabay sinabin Jesus kalla, “Nu
parabaydu, idin yu sa Emperador ya para
sa Emperador, buy idin yu kan Bapan
Namalyari ya para kan Bapan Namalyari.”
22 Sên nalêngê lay pikitbay Jesus, nakau-
papas sila. Kabay namita sila tana.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Amêsên, dilag dakun umnuy
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila
maniwalan manguman mabyay ya mani
nangamamati.
24 Amêsên, sinabi la kan Jesus. “Ma-
nuru, ayun sa Kautusan na impasulat kan
Moises, ‘Nu ya gisay liyaki nati yan ayin
anak sa asawa na, ya bayaw nay liyaki,
sêpat nan pag-asaway bal-uy babayi amên
makaanak sila para sa patêl nay nati.’*
25 Amêsên, dilag pituy mipapatêl la
lawyaki baydi kanyan. Nakapag-asaway
panganay, nuwa nati yan ayin anak.
Kabay ya ikalway panganay pinag-asawa
nay nabal-u, nuwa nati ya êt ayin anak.

* **22:24 22:24** Deuteronomio 25:5.

26 Para êt bayduy nalyari sa ikatlu angga
sa ikapituy patêl la.
27 Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u.
28 Amêsên, sa allun pangabyay mangu-
man nangamamati, sisabêt ta asawan
abituy babayi, gawan napag-asawa yan
pituy mipapatêl?"
29 Nakitbay si Jesus, "Taganan mali kaw,
tagawan a yu mapukatan na Kasulatan
Bapan Namalyari buy a yu mapukatan na
kapangyarian Bapan Namalyari.
30 Tagawan sa pangabyay manguman,
ayin nan pag-asawa, ta magin kaparisu
silaynan mani ang-el sa langit ya ayin
asawa.
31 Tungkul sa pangabyay manguman, a
yu nayi nabasa sa Kasulatan na sinabin
Bapan Namalyari kamuyu,
32 'Sikuy Bapan Namalyari lan Abraham,
Isaac buy Jacob'?† Ya labay sabin, nabyay
sila, tagawan alwa yan Bapan Namalyarin
nangamamati, nun a Bapan Namalyari
yan nangabyay."
33 Sên nalêngên mani tawuy pangaral
na, nakaupapas sila.

Ya maulagay utus
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Sên nabalitan mani Pariseoy asê
nakatarit ta mani Saduseo kan Jesus, ni-
titipun sila buy nagdani kana.
35 Gisa kallay manurun Kautusan ya
namatang kan Jesus amên subukun ya,
36 "Manuru, sabêt ta pinakamaulagay
utus sa Kautusan?"
37 Nakitbay si Jesus kana, " 'Kaidwan
muy Panginuun mun Namalyari un buun
bêkê, buun kaladwa buy buun isip.'‡
38 Abiin ya pinakamaulagay utus sa ka-
ganawan.
39 Buy para êt bayduy ikalwa, 'Kaid-
wan muy kaparisu mun tawu kaparisun
pangidu mu sa sarili mu.'§
40 Ya kaganawan kautusan na impasulat
kan Moises buy kaganawan insulat mani
propeta, idi sa luway utus."

Ya patang tungkul sa Cristu
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Kaban nititipun na mani Pariseo, na-
matang si Jesus kalla,
42 "Sabêt ta tanda yu tungkul sa Cristu ya
impangakun Bapan Namalyari? Kansabêt
layi ya pinangubatan na?"
Nakitbay sila, "Layi yan Arin David."
43 Amêsên, sinabin Jesus kalla, "Nu
layi yan Arin David, uysiyan binêg yabay
David 'Panginuun' ta? Sabitun idi kanay
Ispiritun Bapan Namalyari, sinabi na,
44 'Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun
ku,
"Miknu ka sa wanan* ku
angga sa mapasuku ku kamuy mani
kapati mu." '†
45 Nu binêg yan Arin David Pangin-
uun, parasaantun masabin mani tawuy si
Cristuy kay layi yan Arin David?"
46 Ayin nakapakitbay gisa man sa pa-
matang Jesus. Ubat ta baydu, ayin nan
nakadêgdêg mamatang kana.

23

Pangillag sa mani manurun Kautusan
buy sa mani Pariseo
(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43; 11:46;
20:45-46)

1 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani
tawu buy sa mani tagasunul na,
2 "Ya mani manurun Kautusan buy mani
Pariseo sabay silay pangkilalanên mami-
aral Kautusan na impasulat kan Moises.
3 Kabay papakalêng-ên buy sunulun yuy
kaganawan pan-iaral la kamuyu. Nuwa
agana yu tubsun na pandaygên la, gawan
a la pandaygên na pan-iaral la.
4 Pan-ipatupad la kamuyuy mani utus
ya indagdag lay masakit tuparên ya paran
pan-ipabakay la kamuyuy mangabayat ta
kalga, pakan a lakaw taganan sawpan sa
pantan ati.
5 Ya kaganawan pandaygên la, kay amên
dayêwên silan mani tawu. Kabay ya pan-
iptês la sa waêng la buy ya pan-ikêskês sa
takyay la ya dilag Sabin Bapan Namalyari,
pan-ilapad la pun buy ipapakakarang la
êt ta gumaygumay sa palpal yaming la.
6 Nu dilag kalutu, labaylabay lan miknu
sa iknuwan na in-il-an para sa maula-
gay tawu. Buy para êt baydu sa balin
pagtipunan mani Judio.
7 Labaylabay lan galangên silan mani
tawuy malibasan la buy bêgên 'Manuru.'
"
8 "Nuwa sikaw, agana kaw pabêg 'Ma-
nuru', tagawan mipapatêl kaw kaganawan
buy kay sikuy Manuru yu.
9 Buy agana yu bêgên 'Bapa' ya sisabêt
man baydi sa babun luta, tagawan kay
gigisay Bapa yu, ya sabay ya Bapa yun
Namalyari ya idi sa langit.
10 Agana kaw êt pabêg 'Amung,' gawan
kay gigisay Amung yu, ayin kaatag nun a
si Cristu.
11 Ya pinakadakila kamuyu, sêpat yan
magin lingkud yu.

† **22:32 22:32** Exodo 3:6. ‡ **22:37 22:37** Deuteronomio 6:5. § **22:39 22:39** Levitico 19:18. * **22:44 22:44** Ya tawuy idi sa wanan gisay ari, dilag yan matag-ay ya tungkulan. † **22:44 22:44** Mani Kanta 110:1.

12 Ya mapagmatag-ay sabay ya iyêpan
Bapan Namalyari. Buy ya mapagpayêpa,
sabay ya itag-ay Bapan Namalyari.”

Tinubag Jesus ya mani manurun Kautusan buy mani Pariseo
(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42; 11:44; 11:52; 20:47)

13 “Kapapalunus kaw wa mani manurun
Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Sikaw wa sangkan kabay asê
mibilang nga mani tawu sa pag-arian Bapan Namalyari. Gawan sikaw man, asê
mibilang buy pambênbênan yu pun êt
ta mani tawuy kalabay miawyun sa pagarian na.”
14 [“Kapapalunus kaw wa mani
manurun Kautusan buy mani Pariseoy
mapagtalingkayu! Buy pampurayitin
yuy mani nabal-u amên makwa yuy
mani pibandiyan la, buy pagtatalimpanan
yuy abiin sa kapamilatan makarang nga
panalangin yu sa arapan mani tawu.
Kabay mas nabyat lanuy parusan Bapan
Namalyari kamuyu!”]
15 “Kapapalunus kaw wa mani manurun
Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Maglipay kaw sa dagat buy mamaku kaw sa mani marayuy lugal amên ta
mapasunul la gisay tawu sa paniwala yu.
Nuwa nu napasunul yinay ati, pandaygên
yuyan nadawak pun kamuyu buy luyang
yapun milaku sa impernu!”
16 “Kapapalunus kaw! Para kaw bulag
ga mangakay sa kaatag buy pan-iaral yuy,
‘Nu sisabêt man na manumpa sa kapamilatan Templu, a nayna kaylangan tuparên.
Nuwa nu manumpa ya sa kapamilatan gintuy idi sa Templu, kaylangan nan tuparên.’
17 Sikaw wa mani bulag ga ayin tanda!
Sabêt ta mas maulaga, gintu nayi o ya
Templuy magpabanal sa gintu?
18 Pan-iaral yu pun êt ta nu manumpa
kaw sa kapamilatan pamiandugan, a
yina kaylangan tuparên na ati, nuwa nu
manumpa kaw sa andug ga idi sa pamiandugan, kaylangan yun tuparên na ati.
19 Sikaw wa mani bulag, sabêt ta mas
maulaga, ya andug o ya pamiandugan na
magpabanal sa andug?
20 Kabay nu manumpa kaw sa kapamilatan pamiandugan kan Bapan Namalyari,
nanumpa kaw êt sa kaganawan andug ga
idi sa pamiandugan.
21 Nu manumpa kaw sa kapamilatan
Templu, nanumpa kaw êt kan Bapan Namalyari ya manugêl baydu.
22 Buy nu manumpa kaw sa kapamilatan
langit, nanumpa kaw êt sa turonun Bapan
Namalyari buy kan Bapan Namalyari ya
nakaiknu baydu.”
23 “Kapapalunus kaw wa manurun
Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Ta agyan pan-idin yu kan Bapan
Namalyari ya ikapun mani pamalasa yu,
pampaulayan yinaman na mani maulagay
utus tungkul sa makatuynungan, mapallunus buy mapagtiwalan. Mangêd da
mam-i kaw ikapu yu, nuwa agana yu
paulayan na mas maulagay utus.
24 Mani bulag ga mangakay! Paran
pansalakên yuy ilêk sa pan-inêmên yu,
pakan pan-ibuun yuy kamelyu!”
25 “Kapapalunus kaw wa mani manurun
Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Pallinisin yuy mani lawasan tasa
buy pinggan yu, nuwa napnun mani bagay
ya pinurayit yu sa mani tawu gawan sa
kasakiman yu.
26 Sikaw wa Pariseoy bulag! Linisin yu
pun na lalên tasa buy pinggan yu amên
magin malinis êt ta lawasan ati.”
27 “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Nanuwad kaw mani
pamilbêngan ya pininturan naputi ya
mangangêd sa lawasan, pakan ya lalên
ati, pawan but-un nangamamati buy kaganawan kadinatan.
28 Para kaw êt baysên! Sa êlêw tawu
matinêk kaw, pakan lalên bêkê yuy pawan
pagtatalingkayu buy kadawakan.”

Sinabin Jesus ya tungkul sa pamarusa sa mani manurun Kautusan buy Pariseo
(Lucas 11:47-51)

29-30 “Kapapalunus kaw wa mani manurun Kautusan buy mani Pariseoy mapagtalingkayu! Magpadyag kaw mani
tanda' sa mani pinilbêngan mani propeta
sabitun nuna buy pampakangêdên yuy
mani pinilbêngan mani tawuy matinêk.
Buy pansabin yuy, ‘Nu nabyay kay dayi sa
panawun mani ninunu yan, a yan patin
na mani propeta kaparisun dinyag mani
ninunu yan.’
31 Sa parabaysên na pagsabi yu, pagpapêtgan yuy mani layi kaw namatin
mani propeta!
32 Dali kawna bay, yarin yinay inumpisan mani ninunu yu!”
33 “Sikaw wa paran mani layin lupung!
A yina matakasan na parusan impernu!
34 Kabay mallêngê kaw! Mamiutus saku kamuyun mani propeta, mani
mangabiyasay tawu buy mani manurun
Kautusan. Patin yuy dakun umnu kalla.
Ya kaatag, ipaku yu sa kurus. Ya kaatag êt,
latikun yu sa lalên balin pagtipunan. Buy
ya kaatag, pisakitin yu sila agyan antuy
lakwên la.
35 Kabay maparusan kaw gawan sa
pamati yu. Buy alwan kay abiin na

panagutan yu, nun a sikaw êt ta managut
sa pangamatin kaganawan tawuy matinêk
paubat kan Abel angga kan Zacarias ya
anak Barakias. Ta ya mani ninunu yu
sabay silay namati kan Zacarias ya pinati
la sa pibunakan pamiandugan buy Tem-
plu.
36 Pansabin ku kamuyu ya kaganawan
kasalanan na abiin, panagutan mani tawu
amêsên.”

Ya pangidun Jesus sa mani taga Jerusalem
(Lucas 13:34-35)

37 “Sikaw wa mani taga Jerusalem, pam-
patin yuy mani propeta buy pambatwan
yuy mani pan-iutus Bapan Namalyari ka-
muyu angga sa mati sila. Katiumnu kataw
nan labay tipunun buy saysayên kaparisun
panyumyum gayindun manuk sa mani
siwsiw na, nuwa siyan a kaw kalabay.
38 Kabay agyan lasakên lay tutugêlan*
yu, pakabaala kawna.
39 Pansabin ku kamuyuy paubat
amêsên, a yu kina makitan angga sa
lumatêng nga panawun na sabin yuy,
‘Pagpalên na mallumatêng sa lagyun
Panginuun.’ ”†

24

Sinabin Jesus ya tungkul sa pangalasak Templu
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Nag-awas si Jesus ubat sa kasawan-
gan Templu buy sên mamitay na, nag-
dani kanay mani tagasunul na buy inturu
la kanay impaidêng nga nakapalitêng sa
Templu.
2 Sinabin Jesus kalla, “Awu. Pan-êlêwên
yuy abiin. Nuwa pansabin ku kamuyuy
malasak ka kaganawan abiin buy ayin
batuy mitagan na nakapaluntu sa kaparisu
nan batu.”

Ya kasakitan buy pandustak ka lumatêng
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

3 Kaban nakaiknu si Jesus sa gisay lugal
sa Bung-uy mani Ulibu, nagdani kanay
mani tagasunul na. Buy pinatang layan
kay kakapad na. Sinabi la, “Sabin mu
kanyan nu makanu malyari ya sinabi mu
buy nu sabêt ta tanda' sa pag-udung mu
buy sa katganan babun luta.”
4 Nakitbay si Jesus kalla, “Mangillag kaw
amên a kaw mailitêp agyan sisabêt man.
5 Tagawan malakêy lumatêng nga
manggamit lagyu ku buy sabin lay, ‘Sikuy
Cristuy impangakun Bapan Namalyari.’
Kabay malakêy mailitêp la.
6 Makalêngê kaw migegeray marani ka-
muyu buy makabalita kaw êt migegeray
marayu. Nuwa agana kaw malimu, ta
sêpat malyari ya abiin. Nuwa alwa pun
abiin na katganan babun luta.
7 Tagawan makigeray bansa sa kaparisu
nan bansa buy makigeray kaarian sa
kaparisu nan kaarian. Buy lumatêng
êt ta sadyay layang buy layun sa mag-
mikakanayun na lugal.
8 Ya kaganawan kasakitan na abiin,
kay umpisa pun sadyay kasakitan ya
maiparisu sa kasakitan babayi ya man-
ganak.”
9 “Sa panawun abitu, gawan sa panunul
yu kangku, kasulapwan kaw kaganawan.
Dakpên kaw amên pasakitan buy patin.
10 Malakêy magpabukut sa panam-
palataya la kangku. Misusulapu sila buy
misusupakat ta balang gisa.
11 Malakêy magtatalingkayun propetay
lumtaw buy ilitêp lay malakêy tawu.
12 Gawan kapamiwagaw-wagaw
kadawakan baydi sa babun luta, kabay
lumêpêt ta pamiiidun malakêy manam-
palataya.
13 Nuwa ya manugêl tapat angga sa
katganan, sabay siyay miligtas.
14 Maipatanda sa kaganawan bansa
baydi sa babun luta ya Mangêd da Balita
tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari bi-
lang pagpapêtêg kalla bayu pun lumatêng
nga katganan.”

Ya kadawakan buy pandustak ka lumatêng
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 “Sikaw wa mamasa, pakaintindin yuy
ati! Nu makitan yun idi ya sa Templun
Bapan Namalyari ya pansabin Propeta
Daniel tungkul sa sadyay kadawakan na
maniray lumatêng,
16 ya kaganawan idi sa Judea, kaylangan
tumakas makun kabubung-uyan.
17 Ya idi sa lawasan bali, aganayna
sumun amên mangwan dakun sabêt sa
lalên bali na.
18 Ya idi sa panggitnan, aganayna muli
amên mangwan yaming na.
19 Mamakapalunus ya mani nabuktut
buy mani mamasusu sa allun abiin,
tagawan magkasakit silan tumakas.
20 Manalangin kaw kan Bapan Namal-
yari ya sa pantumakas yu, alwan panawun
nalêpêt o Allun Pagpaynawa.
21 Tagawan sa panawun abitu,
makadanas ya mani tawun sadyay
kasakitan ya a la pun nadanasan ubat
pun sabitun dinyag ga babun luta angga
amêsên. Buy ayin nan manguman

* **23:38 23:38** Luway malyarin labay sabin tutugêlan baydi, Templu o kaya balayan Jerusalem. † **23:39 23:39** Mani Kanta 118:26.

makadanas parabayduy kasakitan kanuman.
22 Ta nu asê inêpêk Bapan Namalyari
ya panawun abitu, ayin tawuy miligtas.
Nuwa para sa mani tawuy pinili na,
êpêkên nay panawun abitu."
23 "Nu dilag magsabi kamuyun, 'Idi ya
baydi ya Cristu!', o 'Idi ya baydu!', agana
kaw makipapaniwala.
24 Tagawan lumtaw wa mani mag-
tatalingkayun Cristu buy mani magtatal-
ingkayun propeta. Mipakit silan mani
tanda' buy mamakaupapas amên ilitêp pa
mani tawu buy nu malyari, agyan na mani
pinilin Bapan Namalyari.
25 Kabay mangillag kaw! Sinabi kuy
abiin kaban asê pun nalyari."
26 "Kabay nu dilag magsabi kamuyun,
'Idi ya baydu sa kakyangan na Cristu!',
agana kaw maku baydu. Buy nu dilag
magsabin, 'Idi yina sa lalên bali!', agana
kaw makipapaniwala.
27 Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, mag-udung ngaku sa babun luta
ya makitan kaganawan tawu. Ta para
kun sawang kimat ta mangulimad sa langit
ya ubat sa puputakan mamut angga sa
tatanglêwan."
28 "Nu saantuy dilag bangkay, mititipun
bayduy mani uwak. Kabay matandan
kaganawan."

Ya pallumatêng ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

29 "Pamakayarin abituy allun sadyay
kasakitan, dumiglêm ma mamut buy asina
sumawang nga buwan. Mangananabuy
mani bêtêwên buy maubus maêyêg ga
mani bagay ya idi sa langit buy mitas sila
sa binyanan la.
30 Pamakayari, makitan sa langit ta tan-
dan pallumatêng ku. Buy gawan sa tandan
ati, mipanangis ya kaganawan tawu sa
babun luta. Ta sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, makitan lakun lumatêng nga
idi sa ulap buy dilag kapangyarian buy
mamakapasilêw wa sawang.
31 Sa masnêg ga sênêg patutut, iagnan
kun iutus ya mani ang-el ku sa kaganawan
lugal sa babun luta amên tipunun lay mani
tawuy pinili ku."

Ya paalimbawa tungkul sa puun kayun igus
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 Sinabi pun êt Jesus, "Pakaintindin yuy
aral sa paalimbawa sa puun kayun igus.
Nu magbulung nganay sangan ati, tanda
yinay marani yay kaynitan.
33 Para êt bayduy malyari lanu. Nu mak-
itan yinan malyari yay kaganawan pans-
abin ku kamuyu, matandan yuy marani
yakinan lumatêng ya paran idi yakina sa
pasbul bali.
34 Pansabin ku kamuyuy bayu mati ya
kaganawan tawu sa panawun amêsên,
matupad day kaganawan sinabi ku.
35 Ya langit buy luta, dilag katganan.
Nuwa ya mani sabi ku, manugêl kanu-
man."

Ayin tawuy magtanda nu makanu mag-udung si Jesus
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30; 17:34-36)

36 Sinabi pun êt Jesus, "Nuwa tungkul
laman sa allu o uras pag-udung ku, ayin
magtanda, agyan na mani ang-el sa langit
buy agyan sikuy Anak Bapan Namalyari.
Kay si Bapay magtanda.
37 Buy nu parasaantun nagbabang-uwan
na mani tawu sabitun panawun Noe, para
êt baydun magbabang-uwan na mani tawu
sa pag-udung kuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu.
38 Sabitun panawun Noe, bayu lumatêng
nga lanab, magbabang-uwan na mani
tawun mangan, maglasing buy mipag-
asawa angga sa sinumun sa barku si Noe.
39 Ayin silan katatanda sa malyari kalla
angga sa inlumatêng nga lanab buy nan-
gaaanul silan kaganawan. Parabaysên na
malyari sa pag-udung kuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu ya kay magbabang-uwan
sila.
40 Sa allun pag-udung ku, dilag luway
liyaki ya mag-ubra sa panggitnan. Ya gisa,
gêtan sa langit. Nuwa ya gisa, lakwanan.
41 Buy dilag luway babayi ya mag-ubra
sa panggilingan. Ya gisa, gêtan sa langit,
nuwa ya gisa, lakwanan."
42 "Kabay pawa kaw maglêan, tagawan
a yu tanda nu sabêt ta allun pallumatêng
Panginuun yu.
43 Pakaisipin yuy ati. Nu tandan magbali
nu sabêt ta uras sa yabi lumatêng nga
manakaw, papakabantayan nay bali na
buy a na pasawên masunan na bali na.
44 Kabay sikaw man, sêpat kaw pawan
maglêan, tagawan sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, mag-udung ngaku sa uras
ya magbabang-uwan kaw."

Ya mapagtiwalan buy asê mapagtiwalan na ipus
(Lucas 12:41-48)

45 Sinabi pun êt Jesus, "Ya mapagtiwalan
buy katanday ipus, sabay siyay pagtiwalan
amung na sa mani kaatag ipus buy siyay
mam-in kanên kalla sa ustuy uras.
46 Pinagpalay abituy ipus nu malatêng
yan amung nay mag-ubra sa pan-ipadyag
amung na.

47 Pansabin ku kamuyuy sabay siyay
pagtiwalan amung na sa kaganawan
pibandiyan na.
48 Nuwa ya ipus ya abiin, nu asê mangêd
da nakêm na buy indap na nu mabuyut
pun bayu lumatêng nga amung na.
49 Kabay ya daygên na, patukpatukun
nay kaatag ipus, makiêm buy makiawyun
yan maglasing.
50 Nuwa sa alluy magbabang-uwan ya,
lumatêng nga amung na.
51 Kabay parusan yan amung na un
mabyat buy isamwag naya sa lugal la
pamisamwagan mani mapagtalingkayu.
Manangis ya baydun mingêngêt ta bêbêy
na."

25

Ya paalimbawa tungkul sa mapuy dalaga

1 Sinabi pun êt Jesus, "Ya pamibilang
kantamu sa pag-arian Bapan Namalyari,
maiparisu sa nalyari sa mapuy dalagay
dilag gêgtan na suluy nagsalwang amên
têgmên na liyaki ya manangên.
2 Ya lima kalla, ayin tanda buy ya lima,
katanda.
3 Ya mani ayin tanda, kay nipantan sulu,
nuwa a sila nantan pagkapanagdag lay
gas.
4 Pakan ya mani katanda, nipantan
pagkapanagdag lay gas sa mani sulu la.
5 Nuwa naêpêng inlumatêng nga liyaki
ya manangên. Kabay nabêlêwan mani
dalaga sa pangêtêng la."
6 "Sên bunak kan yabi, dilag masnêg ga
nagbêg, 'Abiti yay liyaki ya manangên!
Mag-awas kawna amên têgmên yuya!'
7 Tambêng nimatay mapuy dalaga buy
impakapala lay sulu la.
8 Sinabin limay ayin tanda sa mani limay
katanda, 'Biyan yukay yatin agyan pêrad
da gas, ta marani yan mapalêng nga sulu
yan.' "
9 "Nakitbay ya mani katanda, 'A yabay
minukad da gas kantamun kaganawan.
Mangêd da maku kawna sa magtinda buy
manaliw kaw para kamuyu.'
10 Kabay namitay limay dalagay ayin
tanda amên manaliw gas la. Nuwa kaban
manaliw sila, inlumatêng ngay liyaki ya
manangên. Ya limay nakal-an, kaawyun
nan sinumun sa kalutu. Pamakasun la,
insaray nay pasbul."
11 "Pamakayari, inlumatêng nga limay
ayin tanday dalaga buy nagbêg, 'Kakay,
kakay, pasunun mukay ya kayêk!' "
12 "Nuwa nakitbay ya liyaki ya man-
angên, 'Sisabêt kaw? A kataw kakilala.'
"
13 Buy sinabin Jesus, "Pawa kaw
maglêan, gawan a yu tanda nu sabêt ta
allu o uras pag-udung ku."

Ya paalimbawa sa tatluy ipus (Lucas 19:11-27)

14 Sinabi pun êt Jesus, "Ya pag-arin Ba-
pan Namalyari, maiparisu sa dinyag gisay
tawuy mabandi ya bayu ya namita pa-
pakun sa marayuy lugal, binêg nay mani
ipus na buy intiwala na kallay pibandiyan
na.
15 Binyanan nay balang gisa kalla ayun
sa agyu lan pagligosyu. Binyanan nay
gisan limay libuy gintu. Ya gisay naman,
luway libuy gintu. Ya gisa êt, binyanan
nan gisay libuy gintu. Pamakayari, nami-
tay nay mabandi.
16 Ya ipus ya binyanan limay libuy gintu,
tambêng yan nagligosyu buy nakatubu
yan limay libuy gintu.
17 Para êt bayduy dinyag ipus ya
binyanan luway libuy gintu. Nakatubu ya
êt luway libuy gintu.
18 Nuwa ya ipus ya binyanan gisay libuy
gintu, kay ingkali nay naman sa luta."
19 "Pamakayarin makarang nga
panawun, nag-udung nga amung la buy
impabêg na sila amên patangên tungkul
sa pibandiyan ya intiwala na kalla.
20 Nagdani ya ipus ya pinitiwalan nan
limay libuy peray gintu. Sinabi na, 'Amung
kuway, ya limay libuy peray gintuy in-
tiwala mu kangku, nakatubu yan limay
libuy peray gintu!' "
21 "Nakitbay ya amung na, 'Mangêd
buy tapat ta ipus, mangêd da dinyag mu!
Kabay gawan tapat ka sa pêpêrad da inti-
wala ku kamu, itiwala ku kamuy maragul
pun na alaga. Kaksaw ka ta makisaya ka
kangku!' "
22 "Pamakayari, nagdani ya ipus ya
binyanan nan luway libuy gintu. Sinabi
na, 'Amung kuway, ya luway libuy gintuy
intiwala mu kangku, nakatubun luway
libuy gintu!' "
23 "Nakitbay ya amung na, 'Mangêd
buy tapat ta ipus, mangêd da dinyag mu!
Kabay gawan tapat ka sa pêpêrad da inti-
wala ku kamu, itiwala ku kamuy maragul
pun na alaga. Kaksaw ka ta makisaya ka
kangku!' "
24 "Nagdani êt ta ipus ya binyanan nan
gisay libuy gintu. Sinabi na sa amung
na, 'Tanda kuy maigpit ka buy ayin lunus.
Pampupulun muy a mu intanêm buy
pangkêwên muy pinagkasakitan kaatag.
25 Kabay nalimu waku kamu buy ingkali
ku tanay pibandiyan mu sa luta. Ati ya
gisay libuy gintuy intiwala mu kangku.' "
26 "Nakitbay ya amung na, 'Nadawak
buy matamad da ipus! Tanda mu awêd

da pampupulun kuy a ku intanêm buy
pangkêwên kuy a ku pinagpagalan.
27 Uysiyan a mu yata imbangkuy peray
gintu ku amên sa pag-udung ku, makwa
kuy tubu na?' "
28 "Kabay sinabi na sa kaatag pun na
mani ipus, 'Kêwên yu kanay gisay libuy
gintu, ta idin yu sa nakapagtubun mapuy
libuy gintu.
29 Tagawan ya tawuy dilag gana, biyan
yapun êt, buy mabiyan yapun êt mas
malakê. Nuwa ya tawuy pêrad tay idi
kana, itas pun êt kana.
30 Isamwag yu sa kadlêman sa lawasan
ya abiin na ayin pukat ta ipus. Manangis
ya baydun mingêngêt ya bêbêy.' "

Ya tawlin pangukum

31 Sinabi pun êt Jesus, "Sikuy ubat
sa langit ta in-Anak Tawu, mag-udung
ngakun dilag kapangyarian kaawyun na
kaganawan ang-el buy miknu waku sa
dakilay turonu ku.
32 Tipunun ku sa arapan kuy kaganawan
tawu sa babun luta. Daygên ku silan luway
pustu, kaparisun pandaygên magpastul
tupa buy kambing.
33 Ya mani tawuy paran tupa, idin ku sila
sa wanan ku. Nuwa ya mani tawuy paran
kambing, idin ku sila sa udi ku."
34 "Pamakayari, sikuy bilang Ari, sabin
ku sa mani tawuy idi sa wanan ku, 'Kak-
saw kaw ya mani pagpalên Bapa ku. Sikaw
wa magmana sa kaarian na in-il-an para
kamuyu ubat pun sa dinyag ga babun luta.
35 Tagawan sên nalayangan ku, pinakan
yuku. Buy sên napêl-ang ngaku,
pinaynêm yuku. Sên dayuwan naku
kamuyu, tinanggap yuku sa bali yu.
36 Buy sên ayin nakun maiyaming,
pinayamingan yuku. Sên nagsakit taku,
sinaysay yuku. Sên idi yaku sa sukulan,
dinungawan yuku.' "
37 "Makitbay ya mani matinêk, 'Pang-
inuun, nakanu yan kan nakitan na in-
layang buy pinakan, o napêl-angan buy
pinaynêm yan?
38 Nakanu yan kan nakitan na dayuwan
buy tinanggap yan sa bali o ayin maiyam-
ing buy pinayamingan yan?
39 Nakanu yan kan nakitan na nagsakit
o idi sa sukulan buy dinungawan yan?' "
40 "Buy makitbay yaku bilang Ari, 'Pans-
abin ku kamuyuy sên dinyag yuy ati
sa mani pinakanayêpay patêl ku, bilang
dinyag yina kangkuy abiin.' "
41 "Pamakayari, sabin ku êt sa mani
tawuy idi sa udi ku, 'Sikaw wa mani in-
sumpan Bapan Namalyari, magpakarayu
kaw kangku! Minggat kaw sa apuy ya asê
mangapalêng nga impakal-an para kan
Satanas buy sa mani kampun na.
42 Gawan sên nalayangan ku, a yu kuta
pinakan. Buy sên napêl-ang ngaku, a yu
kuta pinaynêm.
43 Sên nagin dayuwan naku kamuyu, a
yu kuta tinanggap sa bali yu. Sên ayin
nakun maiyaming, a yu kuta pinayamin-
gan. Sên nagsakit taku buy idi sa sukulan,
a yu kuta dinungawan.' "
44 "Patangên laku, 'Panginuun, nakanu
yan kan nakitan ya inlayang, napêl-angan,
dayuwan, ayin maiyaming, nagsakit o idi
sa sukulan buy a yan ka nasawpan?'
45 Buy makitbay yaku kalla, 'Pansabin
ku kamuyuy sên a yu sinawpan na
pinakanayêpay patêl ku, bilang a yukina
sinawpan.' "
46 Sinabi pun êt Jesus, "Ya mani tawun
ati, maipalaku ku sila sa ayin katganan
na parusa, nuwa ya mani tawuy matinêk,
biyan ku silan biyay ya ayin katganan."

26

Ya palanun pamati kan Jesus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pamakayarin in-aral Jesus ya ka-
ganawan abiin, sinabi na sa mani taga-
sunul na,
2 "Tanda yuy luwa tanay allu bayu Pes-
tan Kaligtasan. Buy sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawuy igawang sa mani tawu
amên ipaku sa kurus."
3 Sa uras abitu, ya mani mamunun
pari buy mani mangatway manungkulan,
nititipun sila sa palasyun Caifas ya pinaka-
puun pari.
4 Pisasabyan la nu parasaantu lan
ipadakêp buy ipapati si Jesus un ayin
makatanda.
5 Sinabi la, "Gana tamu pun daygên sa
allun pesta, ta dat maguluy mani tawu."

Binulugan pabangi si Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Idi sa Bethania si Jesus sa balin Simon
na natasan ketung.
7 Kaban nakaiknu si Jesus sa panganan,
nagdani kanay gisay babayi ya man-
tan makamal la pabangi ya idi sa gisay
pamyanan na diyag sa batun alabastru.*
Buy pakanawa nan imbulug ga pabangi sa
ulun Jesus.
8 Nuwa sên nakit mani tagasunul Jesus
ya dinyag babayi, nanubag sila. Sinabi lay,
"Uysiyan insayang na yay pabangi ta?
9 Pakan maisaliw naya dayi sa makamal
la alaga ta, buy ya naabli na, maidin sa
mani kalulu."

* **26:7 26:7** Ya alabastru, gisay klasin batu ya dilag batêk naputi buy batêk ukuy.

10 Nuwa tandan Jesus ya pisasabyan la.
Kabay sinabi na kalla, “Uysiyan pakyala-
man yu yay pandaygên babayi ta? Mangêd
da dinyag na kangku.
11 Pawa yun mapagkaawyun na mani
kalulu, nuwa siku, a yu pawan ma-
pagkaawyun.
12 Binulugan nay nan pabangi ya lawini
ku amên il-an na sa pamilbêng kangku.
13 Pansabin ku kamuyuy agyan saantu
iaral baydi sa babun lutay Mangêd da
Balita, miwagaw êt ta mangêd da dinyag
na kangku bilang pangganaka kana.”

Nakisupakat si Judas Iscariote sa mani mamunun pari
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Si Judas Iscariote ya gisa sa mapu buy
luway tagasunul Jesus, naku ya sa mani
mamunun pari.
15 Sinabi na kalla, “Sabêt ta ibayad yu
kangku, nu sawpan kataw mandakêp kan
Jesus?”
Nakitbay sila, “Biyan yan kan tatlumpuy
pilak.”
Kabay binyanan la si Judas un tatlumpuy
pilak.
16 Paubat baydu, nangêtêng nginan
panawun na masawpan na silan man-
dakêp kan Jesus.

Sinabin Jesus ya pamisupakat kana
(Marcos 14:21-22; Lucas 22:7-14; 22:21-23; Juan 13:21-30)

17 Sên inlumatêng nga nunan allun Pes-
tan Tinapay ya Ayin Pamalbag, nagdani ya
mani tagasunul Jesus buy namatang kana.
Sinabi la, “Antuy labay mun pamil-anan
yan apunan para sa Pestan Kaligtasan?”
18 Nakitbay si Jesus, “Lakwên yu sa
balayan Jerusalem ya tawuy sinabi ku
kamuyu buy sabin yu kanay, ‘Pan-ipasabin
Manuru kamuy inlumatêng ngay uras na.
Kabay baydi sa bali muy labay nan pan-
gapunan nan Pestan Kaligtasan kaawyun
nay mani tagasunul na.’ ”
19 Sinunul lay utus Jesus buy in-il-an la
bayduy apunan la para sa Pestan Kalig-
tasan.
20 Sên yabi yana, niknuy na si Jesus sa
arapan lamesa kaawyun nay mapu buy
luway tagasunul na.
21 Kaban mangan sila, sinabin Jesus
kalla, “Pansabin ku kamuyuy gisa ka-
muyuy mamisupakat kangku.”
22 Sên nalêngê lay sinabin Jesus,
nalungkut sila buy tisatisa silan namatang
kana, “Panginuun, siku nayi?”
23 Nakitbay ya, “Ya mapagkaagnan kun
mamisawsaw tinapay sa kulu, sabay ya
mamisupakat kangku.
24 Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
patin naku, ta abiin na idi sa Kasulatan.
Nuwa taganan mamakapalunus ya tawuy
mamisupakat kangku! Mangêd pun na a
yina in-anak.”
25 Namatang êt si Judas ya sabay ya
mamisupakat kana, “Manuru, siku nayi?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”

Ya tawlin apunan Jesus
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

26 Kaban mangan sila, nangwan tinapay
si Jesus buy impasalamat na kan Bapan
Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy
inggawang na sa mani tagasunul na. Sin-
abi na, “Ati ya lawini ku. Kêwên yu buy
kanên.”
27 Pamakayari, kingwa nay pan-inêmên
buy impasalamat na kan Bapan Namal-
yari buy inggawang na kalla. Sinabi na
kalla, “Kêwên yuy ati buy inêmên yun
kaganawan.
28 Tagawan ati ya daya kuy mibulug
para sa pamatawad kasalanan malakêy
tawu. Ati ya mamipapêtêg sa bayuy
kasunduwan Bapan Namalyari sa mani
tawu.
29 Pansabin ku kamuyuy a kina mangu-
man minêm alak ka diyag sa sabên
ubas anggan a kataw manguman ma-
pagkaawyun minêm sa kaarian Bapa ku.”
30 Nagkanta silan pangulimên kan Bapan
Namalyari buy pamakayari, naku sila sa
Bung-uy mani Ulibu.

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, “Sa yabin ati, lakwanan yukun ka-
ganawan, ta paradi ya idi sa Kasulatan,
‘Patin kuy pastul buy mikyat ta mani
tupa.’†
32 Nuwa pamakayari kun mabyay
manguman, muna ku kamuyu sa
prubinsyan Galilea.”
33 Sinabin Pedro kan Jesus, “Agyan lak-
wanan kan kaganawan, a kata lakwanan.”
34 Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku kamuy
bayu mangkati ya manuk amêsên yabi,
katitlu mukun ipuglaw.”
35 Sinabin Pedro, “Agyan patin nakun
kaawyun mu, a kata ipuglaw.” Para êt
bayduy sinabin kaganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Naku si Jesus sa lugal la pambêgên
Getsemani kaawyun nay mani tagasunul
na. Pamakalatêng la baydu, sinabi na

† **26:31 26:31** Zacarias 13:7.

kalla, “Miknu kaw pun baydi, ta maku
waku pun baydun manalangin.”
37 Nuwa pikilakun Jesus si Pedro buy ya
luway anak Zebedeo. Baydu winan nag-
umpisan nalêlê buy nabêgbêg ga bêkê.
38 Kabay sinabi na kalla, “Paran mati
yakina gawan sa sadyay lêlên bêkê ku.
Minggat kaw baydi buy awyunan yukun
magpuyat.”
39 Nagpakarayu yan pêrad, nagpalukub
yan nanalangin, “Bapa ku, nu malyari
dayi, itas muy pamasakit ta madanasan ku.
Nuwa paraman baydu, alwan kalabayan
kuy masunul, nun a ya kalabayan mu.”
40 Inudung Jesus ya tatluy tagasunul na
buy nalatêng na silan mamabêlêw. Sinabi
na kan Pedro, “A mu nayi mabatan mag-
puyat kaawyun ku, agyan kay gisay uras?
41 Magpuyat kaw buy manalangin amên
a kaw masambut tuksu. Ta ya ispiritu,
nakal-an yan manunul, nuwa maynay law-
ini.”
42 Nanguman nagpakarayu si Jesus buy
nanalangin, “Bapa ku, nu kaylangan kun
danasên na kasakitan na ati, madyag ga
kalabayan mu.”
43 Pamakayari, inudung nan manguman
na mani tagasunul na buy nalatêng
na silayna êt mamabêlêw gawan
kabêlêwbêlêw sila.
44 Nanguman na êt nagpakarayu si Jesus
buy sa ikatlun panalangin na, para êt
bayduy panalangin na.
45 Inudung nayna êt ta mani tagasunul
na buy sinabi, “Uysiyan nabêlêw kaw
yapun buy magpaynawa ta? Elêwên yu!
Inlumatêng ngay uras ya sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, insupakat takina
sa mani makasalanan.
46 Mimata kaw! Kaksaw wana! Ta abiti
yay tawuy namisupakat kangku.”

Ya pandakêp kan Jesus
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Kaban magsabi pun si Jesus, in-
lumatêng si Judas Iscariote ya gisa sa
mapu buy luway tagasunul na. Dilag
yan malakêy kaawyun na nipagkêya buy
nipagpamatuk. In-utus silan mani ma-
munun pari buy mani mangatway ma-
nungkulan.
48 Paradi ya patanda' ya sinabin Judas sa
mani mandakêp kan Jesus, “Ya dêpên kuy
pingi, sabay ya pantêkapên yu. Dakpên
yuya.”
49 Tambêng nagdani si Judas kan Jesus
buy sinabi na, “Mangêd da yabi kamuy
Manuru.” Pamakayari, dinêp nay pingin
Jesus.
50 Sinabin Jesus kana, “Kaluguran,
daygên minay palanu mu.” Nagdani ya
mani kaawyun na buy dinakêp la si Jesus.
51 Nanganus kêyay gisa sa mani taga-
sunul Jesus buy pinutus nay têk ipus
pinakapuun pari.
52 Sinabin Jesus kana, “Isakêb muy kêya
mu sa kaluban! Gawan ya manggamit
kêya, mati ya êt sa kêya.
53 A mu nayi tanday nu manyawad
dakun sawup sa Bapa kun Namalyari,
tambêng nan iutus ya mapu buy luway
batalyun mani ang-el na?
54 Nuwa nu daygên kuy abitu, asê matu-
pad da idi sa Kasulatan ya magsabin sêpat
malyari ya ati.”
55 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani
tawu, “Tulisan naku nayi? Uysiyan man-
tan kaw yapun mani kêya buy pamatuk
amên dakpên naku ta? Allu-allu wakun
mangaral sa kasawangan Templu. Uysiyan
a yuku yata dinakêp baydu ta?
56 Nuwa nalyari ya kaganawan abiin
amên matupad da impasulat Bapan Na-
malyari sa mani propeta.” Amêsên,
tambêng nipamwayuy mani tagasunul na.

Gintan si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan
(Marcos 14:53-63; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)

57 Pamakayari, gintan la si Jesus sa
balin pinakapuun pari ya si Caifas. Ni-
titipun bayduy mani manurun Kautusan
buy mani mangatway manungkulan.
58 Nanunul êt si Pedro kalla, nuwa kay
idi ya sa marayun pêrad. Sinumun ya sa
bakud pinakapuun pari buy nakiiknu sa
mani magbantay amên matandan na nu
sabêt ta malyari kan Jesus.
59 Amêsên, ya mani mamunun pari
buy kaganawan mangatwan Judioy man-
gatuynungan, mangkap silan mani tawuy
magsabin alwan pêtêg laban kan Jesus
amên maatulan layan kamatyan.
60 Nuwa ayin silan nakitan na
maisangkan laban kana, agyan malakêy
tawuy nagsabin alwan pêtêg laban kana.
Sa kapupusan, dilag luway lawyaki ya
nagdani
61 buy nagsabi, “Sinabin tawun ati ya
agyu nan lasakên na Templun Bapan Na-
malyari buy sa lalên tatluy allu, mai-
paydêng nan manguman na Templu.”
62 Nidêng nga pinakapuun pari buy
pinatang na si Jesus, “Ayin ka nayin
maipakitbay laban sa panangkan la
kamu?”
63 Nuwa asê nakitbay si Jesus.

Kabay inuman yan pinatang pinaka-
puun pari, “Sa lagyun Bapan Namalyari ya

nabyay, sabin mu amêsên kanyan nu sikay
Cristuy Anak Bapan Namalyari.”
64 Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.
Pansabin ku kamuyun kaganawan na
paubat amêsên, sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, makitan yu kuy nakaiknu
sa wanan Bapan Namalyari ya Makapang-
yarian. Buy sa pag-udung ku, makitan yu
kuy idi sa ulap pa mallumatêng.”
65 Sên nalêngên pinakapuun pari ya
abitu, nanubag ya. Kabay gininit nay
yaming na buy sinabi nay, “Pallamusun na
si Bapan Namalyari! A tamina kaylangan
na dilag kaatag magpapêtêg ta nalêngê
taminay pallamus na kan Bapan Namal-
yari!
66 Sabêt amêsên na iatul yu kana?”
Nakitbay sila, “Sêpat yan patin.”
67 Tinupayan lay lupa na buy din-
ugêdugê laya. Tinakpan kaatag ga matan
Jesus buy dinalpi lay pingi na.
68 Buy sinabi la kanay, “Nu sika si Cristu,
ulên mu nu sisabêt ta nandugê kamu!”

Impuglaw Pedro si Jesus
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18; 18:25-27)

69 Kaban nakaiknu si Pedro sa lawasan
balin pinakapuun pari, dinanyan yan gisay
babayi ya ipus buy sinabin babayi kana,
“Sika êt ta pagkaawyun Jesus ya taga
Galilea.”
70 Nuwa impuglaw Pedroy abiin sa arap
malakêy tawu. Sinabi na, “A ku tanday
pansabin mu.”
71 Naku si Pedro sa agid pasbul buy naki-
tan yan kaatag babayi ya ipus. Buy sinabin
babayi sa mani tawu baydu, “Ya tawun
abiin, sabay siyay pagkaawyun Jesus ya
taga Nazaret.”
72 Nuwa inuman impuglaw Pedro si
Jesus, “A ku kakilalay tawun abiin!”
73 Asê naêpêng, nagdani kan Pedroy
kaatag pun na idi baydu buy sinabi la,
“Pilmin gisa ka sa mani kaawyun Jesus,
gawan malêngê yan sa pagsabi mu.”
74 Nakitbay si Pedro, “Taganan a ku
kilalay tawun abiin, agyan mati yaku
amêsên.” Sa uras êt abitu, nangkati ya
manuk.
75 Kabay naganakan Pedroy sinabin Je-
sus kana, “Bayu mangkati ya manuk, kati-
tlu mukun ipuglaw.” Kabay nagsalwang si
Pedro buy sadyay tangis na.

27

Inlaku si Jesus kan Gobernador Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Pamakamaranun, nipupulung nga ka-
ganawan mamunun pari buy mani man-
gatway manungkulan nu sabêt ta daygên
la amên maipapati la si Jesus.
2 Impagapus la si Jesus buy in-arap kan
Gobernador Pilato.

Ya pangamatin Judas Iscariote
(Mani Dyag 1:18-19)

3 Sên natandan Judas ya inatulan nan
kamatyan si Jesus, nagsisi ya sa dinyag nay
pamisupakat. Kabay in-udung na sa mani
mamunun pari buy mani mangatway ma-
nungkulan na tatlumpuy pirasun pilak.
4 Sinabi na kalla, “Nangasalanan naku,
ta insupakat ku kamuyuy tawuy ayin
kasalanan.”
Nuwa nakitbay sila, “Ayin kay pakyalam
kamu. Idi ya kamuy abiin.”
5 Insamwag Judas ya pilak baydu sa
Templu. Pamakayari, namita ya buy nag-
pakamati.
6 Pinulut mani mamunun pari ya pilak
buy sinabi, “Labag sa Kautusan na idin
tamuy pilak sa pamyanan bandin Templu,
gawan imbayad da abiin amên maipapati
ya gisay tawu.
7 Kabay nikakasundu silan gamitin na
pilak amên saliwin na lutay panggitnan
manyag banga amên daygên pamilbêngan
mani dayuwan.
8 Kabay angga amêsên, pambêgên na
abitun ‘Lutan Daya.’ ”
9 Sa pakapakun baydu, natupad da sin-
abin propeta Jeremias sabitun sinabi nay,
“Kingwa lay tatlumpuy pirasun pilak, ta
ati ya napikasunduwan mani Israelitay
alagan biyay na.
10 Buy pinanaliw lan lutay panggitnan
manyag banga, tagawan abiin na in-utus
kangkun Panginuun.”*

Inlitis Gobernador Pilato si Jesus
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Sên in-arap la si Jesus kan Gobernador
Pilato, pinatang naya, “Sika nayi ya Arin
mani Judio?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”
12 Nuwa sên sinangkanan yan mani ma-
munun pari buy mani mangatway ma-
nungkulan, asê nakitbay si Jesus.
13 Kabay pinatang yan nanguman Gob-
ernador Pilato, “Malakêy pan-isangkan la
laban kamu. A mu nayi malêngêy pans-
abin la?”
14 Nuwa asê êt nakitbay si Jesus. Kabay
nakaupapas ya Gobernador.

Inatulan kamatyan si Jesus
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

* **27:10 27:10** Zacarias 11:12-13.

15 Balang Pestan Kaligtasan, naugalyan
Gobernador Pilatoy mamibus yan gisay
nakasukul ayun sa labay mani tawu.
16 Sa panawun abitu, dilag gisay naka-
sukul la maglagyun Barabbas ya pikatan-
dan sa panyag kadawakan.
17 Sên nititipun na mani tawu, pinatang
silan Gobernador Pilato, “Sisabêt ta labay
yun ibus ku? Si Barabbas o si Jesus ya
pambêgên Cristu?”
18 Nasabi nay abiin gawan tanda nay in-
arap mani Judio si Jesus kana gawan kay
kinasêman laya.
19 Kaban nakaiknu si Gobernador Pilato
sa pallitisan, impasabin asawa nay paradi,
“Agana mu pakyalaman na tawun abiin
na ayin kasalanan, tagawan naalipusan
na lalên nakêm ku sa taynêp ku tungkul
kana.”
20 Nuwa ya mani mamunun pari buy
mani mangatway manungkulan, intustus
lay mani tawuy yawarên kan Pilatoy ibus
si Barabbas buy patin si Jesus.
21 Kabay namatang nanguman si Gob-
ernador Pilato sa mani tawu, “Sisabêt sa
luway labay yun ibus ku?”
Masnêg lan sinabi, “Si Barabbas!”
22 Nanguman namatang si Gobernador
Pilato, “Sabêt ta labay yun daygên ku sa
pambêgên Cristu?”
Nakitbay ya kaganawan, “Ipaku ya sa
kurus!”
23 Pinatang silan Gobernador Pilato,
“Awta, sabêt ta dinyag nay kasalanan?”
Nuwa ingkakadus sinabin mani tawuy,
“Ipaku ya sa kurus!”
24 Sên nakitan Pilatoy ayin yan madyag
gawan dat maguluy mani tawu, nipakwa
yan lanêm buy nag-uyas yan gamêt sa
arapan mani tawu buy sinabi na, “Ayin
nakun kasalanan sa pangamatin tawun
ati. Sikaw wa sêpat managut.”
25 Nakitbay ya mani tawu, “Awu, sikay
buy mani anak yan na managut sa ka-
matyan na!”
26 Pamakayari, impabus Gobernador Pi-
lato si Barabbas. Nuwa si Jesus, impalatiku
naya buy inggawang na sa mani sundalus
amên ipaku sa kurus.

Pinasakitan mani sundalus si Jesus
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Gintan mani sundalus si Jesus sa
palasyun Gobernador Pilato buy pinal-
itêngan ya baydun kaganawan sundalus
ya kaawyun la.
28 Intas lay yaming na buy pinayamin-
gan layan kulay muraduy balabal.
29 Nanyag silan kuronay nagdiwi ya im-
pakurona la kana buy impatalan sa wanan
gamêt nay têkên na nanuwad têkên ari.
Nanduku sila sa arapan na buy inuyam
laya, “Pagpalên baman na Arin mani Ju-
dio!”
30 Tinupayan la si Jesus. Kingwa lay
têkên kana buy impatukpatuk sa ulu na.
31 Pamakayari lan inlamus si Jesus, intas
lay balabal na buy pinayamingan layan
sarili nan yaming. Pamakayari, in-awas
laya sa balayan amên ipaku sa kurus.

Impaku si Jesus sa kurus
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Sên idi silayna sa lawasan balayan,
natbêng lay gisay liyaki ya taga Cirene ya
naglagyun Simon. Impilit lan impabakay
kanay kurus Jesus.
33 Pallumatêng la sa lugal la pambêgên
Golgota ya labay sabin “Lugal Bungu,”
34 pinaynêm lan alak si Jesus ya
sinabugan aplu. Nuwa sên natawayan
Jesus ya ati, a nayna ininêm.
35 Impaku la si Jesus sa kurus buy pini-
babagutan lay yaming na.
36 Pamakayari, niknu sila ta binantayan
la si Jesus.
37 Nikabit silan karatula sa ugtun ulun
Jesus buy nakasulat bayduy pan-isangkan
la laban kana, “Si Jesus ya Arin mani
Judio.”
38 Dilag êt luway tulisan na impaku sa
kurus kaagnan Jesus. Ya gisa, idi sa wanan
buy ya gisa, idi sa udi na.
39 Ya mani tawuy manduman baydu,
kapêyêngpêyêngan lan manguyam kan
Jesus
40 buy pansabin lay, “Alwa nayin sinabi
muy lasakên muy Templu buy ipaydêng
mun manguman sa lalên tatluy allu?
Dali! Nu sikay Anak Bapan Namalyari,
magtabuy ka sa kurus buy iligtas muy
sarili mu!”
41 Para êt bayduy panguyam mani ma-
munun pari, mani manurun Kautusan buy
mani mangatway manungkulan. Sinabi la,
42 “Inligtas nay kaatag, pakan a na agyun
iligtas ya sarili na. Alwa nayin siyay
Arin Israel? Nu magtabuy ya sa kurus,
maniwala kay kana.
43 Magtiwala ya kan Bapan Namalyari
buy pansabin nay sabay siyay Anak Bapan
Namalyari. Dali, êlêwên tamina bay nu
taganan iligtas yan Bapan Namalyari!”
44 Agyan na mani tulisan na impaku êt
sa kurus, inuyam laya êt.

Ya pangamatin Jesus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Sên ugtuy na, dinumiglêm ma babun
luta anggay nan alas tres kaawat.
46 Sên pamaka alas tres kaawat, masnêg
sinabin Jesus, “Eli, Eli, lema sabachthani?”

Ya labay sabin, “Bapa ku, Bapa kun Namalyari, siyan pinaulayan muku yata?”†

47 Sên nalêngên mani nakaidêng bayduy abiin, sinabi lay, “Pambêgên na si propeta Elias.”

48 Tambêng nuwayuy gisa kalla buy niptês paran bulak sa gisay sanga. Imbasa na sa nangisuy alak buy impasêpsêp kan Jesus.

49 Nuwa sinabin kaatag, “Paulayên muya. Elêwên tamu nu lumatêng yabay si Elias amên iligtas ya.”

50 Nanguman nagsabin masnêg si Jesus buy nabuytuwan yan inawanên.

51 Sa uras êt abitu, naginit ta panabing sa lalên Templu paubat sa babu angga sa aypa. Nallayun buy nangapapakay dapas.

52 Nibuklat ta mani pamilbêngan buy nanguman nabyay ya malakêy banal la tawu.

53 Nag-awas sila sa pamilbêngan. Buy sên nanguman nabyay si Jesus, naku sila sa Jerusalem. Kabay nakitan silan malakêy tawu.

54 Ya kapitan buy mani sundalus na ya mamantay kan Jesus, sên nallayun buy sên nakit lay mani nalyari, nalimu sila. Sinabi la, “Pêtêg awêd ya Anak yan Bapan Namalyari!”

55 Sa narayun pêrad, dilag malakêy babayi ya mangêlêw nu sabêt ta malyari kan Jesus. Sabay silay mani babayi ya nakilaku buy naglingkud kan Jesus sabitun namita ya sa Galilea.

56 Kaawyun kalla si Maria ya taga Magdala, si Maria ya indu lan Santiago buy si Jose buy ya asawan Zebedeo.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Sên nadêm mana, inlumatêng si Jose ya gisay mabandi ya taga Arimateay tagasunul êt Jesus.

58 Naku ya kan Gobernador Pilato ta inyawad nay bangkay Jesus. Buy in-utus Gobernador Pilatoy idin kanay abiin.

59 Kabay kingwan Jose ya bangkay buy binêdbêdan nan telay naputi.

60 Insun nay ati sa bayun pamilbêngan na inlubtan na dapas ya impadyag na. Pamakayari, imbulid nay gisay maragul la batuy panakêp nan lawasan pamilbêngan bayu ya namita.

61 Si Maria ya taga Magdala buy gisa pun êt ta Maria, nakaiknu sila sa arapan pamilbêngan.

Impabantay lay pamilbêngan

62 Pamakawasak, sa Allun Pagpaynawa, nakuy mani mamunun pari buy mani Pariseo kan Gobernador Pilato.

63 Sinabi la, “Gobernador, naganaka yan na sabitun nabyay pun na mapamilitêp, sinabi nay ‘Pamakayarin tatluy allu, mabyay yakun manguman.’

64 Kabay panyawarên yan na ipabantay muy pinilbêngan kana angga sa ikatluy allu. Dat limêdên mani tagasunul nay bangkay na buy ibalitan nabyay ya. Nu malyari ya abiin, luyang na pun mailitêp pa mani tawu kaysa sabitun nuna.”

65 Nuwa nakitbay si Gobernador Pilato kalla, “Mangwa kaw mani sundalus buy sikaw tay mamipabantay mangêd.”

66 Kabay naku sila sa pamilbêngan buy binyanan lan tanda' ya nakatakêp baydu amên matandan la nu dilag mamibuklat. Buy nibalag silan dakun umnuy magbantay.

28

Nanguman nabyay si Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Sên mawatwat tan allun Duminggu, pamakalibas Allun Pagpaynawa, naku sa pinilbêngan kan Jesus si Maria ya taga Magdala, kaawyun nay gisa êt ta Maria amên êlêwên na pinilbêngan kan Jesus.

2 Bêngat tan nallayun malakas, ta gisay Ang-el Panginuun na ubat sa langit ta nibulid batuy pinanakêp sa pinilbêngan buy iniknuwan na.

3 Ya lupa na, nanuwad kimat ta makasilêw buy naputiputi ya yaming na.

4 Sên nakit mani sundalus ya magbantay sa pinilbêngan ya ang-el, sadyay limu la. Kabay namilapil buy nitugaw silan paray nan nati.

5 Sinabin ang-el sa mani babayi, “Agana kaw malimu! Tanda kuy pantêkapên yu si Jesus ya impaku sa kurus.

6 Ayin nina baydi. Nanguman ninan nabyay kaparisun sinabi na kamuyu. Kaksaw kaw, ta êlêwên yuy pinipakalêkan bangkay na.

7 Kamutun yun lakwên na mani tagasunul na buy sabin yu kallay nabyay ya buy muna ya sa Galilea. Buy makit yuya baydu. Kay abiin tanay masabi ku kamuyu.”

8 Kinamut namitan luway babayi sa pinilbêngan ya dilag limu buy tula. Nuwayu silan naku sa mani tagasunul amên ibalita lay nalyari.

9 Kaban mamita sila, bêngat ta silan timbêng Jesus. Buy sinabi na kallay, “Nagpapakun kawna?” Kabay nagdani

† **27:46 27:46** Mani Kanta 22:1.

sila, dinukpan lay bitis na buy nangulimên
kana.
10 Sinabin Jesus kallay, “Agana kaw mal-
imu. Lakwên yuy mapatêl ku buy sabin
yu kallay maku sila sa Galilea. Baydu laku
makitan.”

Ya pamibalitan mani bantay

11 Pamakabitan mani babayi sa
pamilbêngan, naku sa balayan na dakun
umnuy bantay sa pamilbêngan buy
imbalita la sa mani mamunun pari ya
kaganawan nalyari.
12 Pamakayari, nititipun na mani ma-
munun pari buy mani mangatway ma-
nungkulan amên pikasunduwan lan suu-
lan maragul la alagay mani bantay.
13 Sinabi la sa mani bantay, “Ibalita yuy
kaban mamabêlêw kaw saybi, inlumatêng
nga mani tagasunul Jesus buy inlimêd lan
kingway bangkay na.
14 Nu matandan man Gobernador ya
abiin, sikay yay baalan magsabi kana
amên a kaw dakun mapakun.”
15 Tinanggap mani bantay ya pera. Pa-
makayari, sinabi êt mani bantay ya pan-
ipasabi kalla. Kabay angga amêsên, abiin
pun êt ta pan-iwagaw mani Judio.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan
20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

16 Amêsên, ya mapu buy gisay tagasunul
Jesus, naku sila sa gisay bung-uy ya sinabin
Jesus kalla.
17 Sên nakitan la si Jesus, nangulimên
sila kana, nuwa dilag êt dakun umnu
kallay magluway nakêm nu sabay siya si
Jesus.
18 Nagdani si Jesus buy sinabi na kalla,
“Indin na kangkuy kaganawan kapang-
yarian sa langit buy sa luta.
19 Kabay lakwên yuy mani tawu sa ka-
ganawan layi buy daygên yu silan mani
tagasunul ku. Bawtismuwan yu sila sa
lagyun Bapa, sa Anak buy sa Ispiritun
Bapan Namalyari.
20 Turwanan yu silan manunul sa
kaganawan mani in-utus ku kamuyu.
Pakalêngê kaw. Pawa yukun kaawyun
angga sa katganan babun luta.”

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan MARCOS

Ya Pangaral Juan ya Mamawtismu
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1-2 Ati ya Mangêd da Balita tungkul kan Panginuun Jesu Cristu ya Anak Bapan Namalyari. Nag-umpisay Mangêd da Balita sabitun natupad da insulat Propeta Isaias ya daygên Bapan Namalyari,
"Dilag gakun gisay iutus ya muna kamu
amên mil-an danan mu.*
3 Sabay siyay mamibêg sa kakyangan na
magsabin,
'Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na.' "†
4 Amêsên, natupad da abiin sên inlumatêng si Juan ya Mamawtismu sa kakyangan. In-aral na sa mani tawuy, "Pagsisyan buy itgên yuy panyag kasalanan buy magpabawtismu kaw amên patawarên kaw Bapan Namalyari."
5 Kabay malakêy taga Judea buy taga balayan Jerusalem ya naku kan Juan ya Mamawtismu. Insabi lay mani kasalanan la buy binawtismuwan silan Juan sa Ilug Jordan.
6 Ya yaming Juan, diyag sa sabut kamelyu buy diyag sa balat ayup pa yakês na. Ya pangkanên na, durun buy pulut panilan.
7 Pawa nan pansabin sa pangaral nay, "Dilag gisay lumatêng nga makapangyarian pun kangku. A ku sêpat‡ mantan sandalyas na.
8 Pambawtismuwan kataw sa lanêm, nuwa bawtismuwan nakaw sa Ispiritun§ Bapan Namalyari."

Ya pamawtismu kan Jesus
(Mateo 3:13-4:11; Lucas 3:21-22; 4:1-13)

9 Sa panawun abitu, inlumatêng si Jesus ubat sa balayan Nazaret sa prubinsyan Galilea buy nagpabawtismu ya kan Juan sa Ilug Jordan.
10 Pamakasalwang Jesus sa lanêm, nakitan nay nawang-at ta langit buy nagtabuy kanay Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad gisay pati-pati.
11 Buy dilag gisay tunuy ya ubat sa langit ta nagsabin, "Sikay kakaidwan kun Anak ya kapapaidu kangku."

Ya panuksu kan Jesus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Pamakayarin abitu, impalaku yan Ispiritun Bapan Namalyari sa kakyangan.
13 Sa lalên apattapuy allu,* pantuksun yan Satanas. Dilag êt baydun mangasilêb ba ayup buy dilag êt baydun mani ang-el la naglingkud kana.

Ya nunan pangaral Jesus
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Sên nakasukul si Juan, naku si Jesus sa prubinsyan Galilea buy in-aral nay Mangêd da Balita ubat kan Bapan Namalyari.
15 Sinabi na, "Inlumatêng nganay intakday panawun na mag-ari ya si Bapan Namalyari! Kabay pagsisyan yinay mani kasalanan yu buy maniwala kaw sa Mangêd da Balita."

Binêg Jesus ya apat ta mandakêp kênan lanêm
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Kaban mamita si Jesus sa agid lawan Galilea, nakitan nay mipatêl la silan Simon buy si Andres ya mamisamwag dala la ta ubra lay mandakêp kênan lanêm.
17 Sinabin Jesus kalla, "Kilaku kaw kangku, ta daygên kataw mamipakaranin tawu kan Bapan Namalyari amên manampalataya sila kaparisun pandakêp yun kênan lanêm."
18 Tambêng lan imbalag ga dala la buy nakilaku sila kan Jesus.
19 Sa pamitan Jesus, nakitan nay mani anak Zebedeo ya silan Santiago buy si Juan ya idi sa bangka ya mamipakapalan dala la.
20 Tambêng silan binêg Jesus. Kabay inlakwanan lay bapa la sa bangka ya kaawyun mani tawuy pan-upan la, ta nakilaku sila kan Jesus.

Ya liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Lucas 4:31-37)

21 Naku silan Jesus sa balayan Capernaum. Sa Allun Pagpaynawa, sinumun si Jesus sa balin pagtipunan mani Judio buy nangaral ya baydu.
22 Nakaupapas ya mani tawu tagawan nakit lay dilag yan kapangyarian sa pangaral na, asê kaparisun pangaral mani manurun Kautusan.
23 Kaban mangaral si Jesus sa mani tawu baydu sa balin pagtipunan mani Judio, dilag gisay liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu

---

* **1:1-2 1:1-2** Malakias 3:1. † **1:3 1:3** Isaias 40:3. ‡ **1:7 1:7** *A ku sêpat:* alwan labay sabin ya malakêy dinyag Juan ya asê manged nun a mas dakila buy matag-ay si Jesus kaysa kana. § **1:8 1:8** *bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan Namalyari* ya labay sabin, manugêl ya Ispiritun Bapan Namalyari sa mani manampalataya. * **1:13 1:13** Sa Griego, "sa allu buy yabi."

24 ya masnêg magsabin, “Jesus ya taga
Nazaret, sabêt ta daygên mu kanyan?
Naku ka nayi baydi amên upudun kay?
Tanda yan ka nu sisabêt ka! Sikay Banal
la in-utus Bapan Namalyari.”
25 Nuwa sinabyanan Jesus ya nadawak
ka ispiritu, “Mangimbêk ka buy magtas
kana!”
26 Sên anti, pinakusadkusad yan
nadawak ka ispiritu buy kapan-angaw-
angaw nag-awas kana.
27 Nakaupapas ya kaganawan tawuy idi
baydu. Kabay nipapatang sila, “Sabêt ta
ati? Bayun aral la dilag kapangyarian!
Agyan na nadawak ka ispiritu, mapasunul
na sa utus na.”
28 Kabay tambêng niwagaw wa balita
tungkul kan Jesus sa buun Galilea.

Ya pamaiyul sa malakêy tawu
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Pamakasalwang lan Jesus sa balin
pagtipunan mani Judio, naku sila sa bali
lan Simon buy si Andres, kaawyun na silan
Santiago buy si Juan.
30 Nalatêng lay bakêt ta ampun Simon
na nakakalêk gawan umutun. Kabay
tambêng lan sinabi kan Jesus.
31 Nagdani si Jesus sa babayi buy tinalan
nay gamêt na. Impaimata naya buy inu-
miyul ya. Kabay nidêng ya buy pinakan
na silan Jesus.
32 Sên nitanglêw way mamut, gintan
mani tawu kan Jesus ya kaganawan ni-
pagsakit buy sinêdakan nadawak ka ispir-
itu.
33 Nitipun na sadyay lakên tawu sa
lawasan balin Simon.
34 Namaiyul si Jesus sa malakêy tawuy
dilag magmikakanayun na sakit buy nami-
tas yan nangadawak ka ispiritu sa malakêy
tawu. A na tinulutan magsabi ya nadawak
ka ispiritu, tagawan tanda lay siyay Anak
Bapan Namalyari.

Ya pangaral Jesus sa Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Sên bunatbunat tana, namitay na si
Jesus. Naku ya sa kakyangan buy nanalan-
gin.
36 Tingkap yan Simon buy mani
kaawyun na.
37 Sên nakitan laya, sinabi la, “Manuru,
pantêkapên kan malakêy tawu!”
38 Nuwa sinabin Jesus kalla, “Lakwên
tamu pun na kasunul la lugal amên
ipatanda ku êt kallay Mangêd da Balita
tagawan abiin na sangkan pamaku ku
baydi sa babun luta.”
39 Kabay naku yan nangaral sa mani
balin pagtipunan mani Judio sa buun
prubinsyan Galilea buy namipatas yan
nangadawak ka ispiritu sa mani tawu.

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya nagsakit ketung
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Dilag gisay liyaki ya nagsakit ketung
ya nagdani kan Jesus. Nanduku ya buy
nakilunuslunus kan Jesus buy sinabi na,
“Nu labay mun kayêk, paiyulun muku.”
41 Nalunus si Jesus kana. Kabay dinuk-
pan naya buy sinabi na, “Labay ku.
Umiyul kayna!”
42 Tambêng yan inumiyul buy inluminis
ya lawini na.
43 Pamakayarin abitu, pinabitan Jesus ya
liyaki buy masipit nan intipan na,
44 “Agana mu sabin agyan kansabêt ta
nalyari kamu, nun a maku ka sa pari
buy ipaêlêw muy lawini mu ya inumiyul
lana. Pamakayari, mag-andug ka ayun
sa insulat Moises bilang pagpapêtêg ga
inumiyul kayna.”
45 Nuwa namitay liyaki buy imbalita nay
nalyari kana. Sên niwagaw wa nalyari
sa liyaki, asina makasun si Jesus sa bal-
ayan gawan nu makitan yan mani tawu,
pagsêksêkan laya. Kabay nanugêl ya tana
sa kakyangan, nuwa pallakwên yapun êt
mani tawuy ubat sa mani kaatag lugal.

2

Ya pamaiyul Jesus sa lumpu
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Pamakayarin dakun umnuy allu, nag-
udung si Jesus sa balayan Capernaum.
Nabalitan mani tawuy idi ya sa bali.
2 Kabay nititipun na malakêy tawu sa
binyanan nay bali buy ayin nan danan
sa lawasan gawan malakê êt ta tawu.
Kaban mangaral si Jesus sa Sabin Bapan
Namalyari,
3 dilag inlumatêng nga apat ta liyaki ya
manambayuk gisay liyaki ya lumpu. Idani
laya dayi kan Jesus,
4 nuwa gawan malakêy tawu, a sila mi-
dani. Kabay nagdakêy sila tana sa bubun-
gan bali buy inlubtan lay atêp sa ugtun
Jesus bayu la impakanawan inyêpay liyaki
ya lumpu sa arapan Jesus. 5 Sên nakitan
Jesus ya maragul la panampalataya la
kana, sinabi na sa liyaki ya lumpu, “Anak
kuway, pinatawad day mani kasalanan
mu.”
6 Dilag êt baydun nakaiknuy manurun
Kautusan na mangisip paradi,
7 “Siyan magsabi yan parabaysên ta?
Pallamusun naya si Bapan Namalyari ta!
Ayin kaatag mamatawad kasalanan, nun a
kay si Bapan Namalyari.”
8 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la.
Kabay sinabi na kalla, “Awta mangisip
kaw yan parabaysên ta?

9 Mas nalêp-aw sabin sa liyaki
ya lumpuy, 'Pinatawad danay mani
kasalanan mu', gawan a yu makit nu
pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay,
'Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy
mita ka'
10 amên makitan yuy sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, dilag gakun kapang-
yarian baydi sa babun lutan mamatawad
mani kasalanan." Sinabi na sa liyaki ya
lumpu,
11 "Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu
buy muli kayna!"
12 Nidêng nga liyaki, insapat nay kala-
payan na buy nakitan kaganawan na
pamita na. Kabay nakaupapas sila buy
nangulimên kan Bapan Namalyari buy sin-
abi la, "Babayu kay pun nakakit paradi."

Binêg Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Gisay allu, nanguman naku si Jesus
sa agid lawan Galilea. Nakilaku kanay
malakêy tawu buy tinurwanan na sila.
14 Kaban mamita ya, nakitan na si Levi*
ya anak Alfeo ya nakaiknu sa pamayaran
buwis. Sinabin Jesus kana, "Kilaku ka
kangku." Kabay nidêng si Levi buy naki-
laku kana.
15 Buy insagyat Levin mangan si Je-
sus buy mani tagasunul na sa bali
na. Malakê êt ta maningil buwis buy
mani makasalanan na kaêm lan mangan,
tagawan malakêy nakilaku kan Jesus.
16 Dilag êt baydun Pariseoy manurun
Kautusan. Sên nakitan lay makiawyun
mangan si Jesus sa mani maningil buwis
buy sa kaatag pun mani makasalanan,
pinatang lay mani tagasunul na, "Uysiyan
makiawyun yan mangan sa mani
maningil buwis buy sa kaatag pun mani
makasalanan ta?"
17 Sên nalêngên Jesus ya abitu, sinabi na,
"Asê mangaylangan manuluy ayin sakit,
nun a abituy tawuy nagsakit. Naku waku
baydi amên bêgên na mani makasalanan,
alwan abitu silay mani tawuy magsabin
ayin silan kasalanan."

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Gisay allu, nag-ayunuy mani taga-
sunul Juan ya Mamawtismu buy mani
Pariseo. Dilag nagdani kan Jesus buy na-
matang, "Uysiyan mag-ayunuy tagasunul
Juan ya Mamawtismu buy mani Pariseo ta,
pakan mani tagasunul muy a yata?"
19 Kabay in-alimbawan Jesus ya sar-
ili na sa liyaki ya pan-itangên, "Mal-
yari nayin mag-ayunuy mani bisita sa
tangênan pakan kaawyun la pun na liyaki
ya pan-itangên? Asê!
20 Nuwa lumatêng nga alluy kêwên
kallay liyaki ya pan-itangên. Sa panawun
abiin, baydu sila pun mag-ayunu."
21 Sinabin Jesus kallay mani paalim-
bawa, "Ayin mamilanib bayuy yaming
sa manan yaming. Tagawan nu daygên
nay abitu, mikuyum ma bayuy yaming,
mapaktang nga manan yaming buy luyang
dumagul la ginit.
22 Ayin êt mamitiis bayuy alak† sa manan
pamyanan na diyag sa balat, tagawan
matlês ya pamyanan buy mibulug ga alak.
Parisu silan masayang! Nuwa ya bayuy
alak, sêpat itiis sa bayuy pamyanan."

Ya aral un Jesus tungkul sa Allun Pag-
paynawa
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan silan
Jesus sa nagtrigu. Kaban magdan sila
baydu, nanggutus ya mani tagasunul nan
tilalagay trigu.
24 Kabay sinabin mani Pariseo kana,
"Elêwên muy pandaygên mani tagasunul
mu. Uysiyan pallabagên la yay Kautusan
tungkul sa Allun Pagpaynawa ta?"‡
25 Sinabin Jesus, "A yu pun nayi nabasay
dinyag David sabitun inlayang ya buy
mani kaawyun na buy nangaylangan silan
kanên?
26 Sinumun ya sa Tolday Pagsimban,
nangwa yan tinapay ya in-andug kan Ba-
pan Namalyari, kinnan na buy pinakan
na êt ta mani kaawyun na, agyan idi
sa Kautusan ya kay mani pari ya dilag
karapatan mangan abitu." Nalyari ya
abiin sabitun si Abiatar ya pinakapuun
pari.
27 Insundun Jesus ya pagsabi na sa mani
Pariseo. Sinabi na, "Ya Allun Pagpaynawa,
dinyag para sa ikakangêd mani tawu. Asê
dinyag ga tawu para sa ikakangêd Allun
Pagpaynawa.
28 Kabay sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawuy makapagsabi nu sabêt ta mangêd
daygên sa Allun Pagpaynawa."

3

Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

* **2:14 2:14** Si Levi, pambêgên êt Mateo (Mateo 9:9). † **2:22 2:22** Ya alak amêsên mamakalasing, nuwa ya alak sabitun nuna, asê mayngan mamakalasing. ‡ **2:24 2:24** Sa panawun abiin, sa Allun Pagpaynawa, bawal mamupul nuwa malyarin manggutus pali buy mangan. * **3:2 3:2** Ayun sa batas mani Judio, ya pamaiyul, imbilang lan ubra. Kabay agyan mani duktor, asê malyarin mamaiyul sa Allun Pagpaynawa.

1 Gisay allu, nanguman sinumun si Jesus
sa balin pagtipunan mani Judio. Dilag
gisay liyaki bayduy nati ya gisay gamêt.
2 Dilag êt mani tawuy mamakaillag kan
Jesus. Ta nu paiyulun* nay liyaki sa
Allun Pagpaynawa, dilag silan maisangkan
laban kana.
3 Sinabin Jesus sa liyaki ya nati ya gisay
gamêt, "Kaksaw ka baydi sa arapan."
4 Sinabi na kalla, "Sabêt ta pantulutan
Kautusan sa Allun Pagpaynawa? Manyag
mangêd o manyag nadawak? Miligtas o
mamati?" Nuwa a sila nakitbay.
5 Pinakaêlêw Jesus un dilag suluk
ka mani tawuy nakapalitêng kana buy
nalêlêy nakêm na gawan sa kakdêyan
bêkê la. Inuman nan inêlêw wa liyaki
buy sinabi na, "Ipaktang muy gamêt mu."
Kabay impaktang liyaki ya gamêt na buy
inumiyul yabay.
6 Tambêng namitay mani Pariseo
buy naku sa mani tawun Gobernador
Herodes Antipas buy pinisasabyan la nu
parasaantu lan maipapati si Jesus.

Ya malakêy tawu sa danin lawa

7 Namita si Jesus buy mani tagasunul na
buy naku sila sa danin lawa. Kinamat yan
sadyay lakên tawuy ubat sa Galilea buy
ubat sa Judea,
8 sa balayan Jerusalem, sa prubinsyan
Idumea, sa mapaglipay ilug Jordan, buy sa
palitêng balayan Tiro buy balayan Sidon
gawan nabalitan lay kaganawan dinyag
Jesus.
9 Kabay nipal-an bangka si Jesus sa mani
tagasunul na ya pagsakayan na amên a ya
mapiit malakêy tawu,
10 tagawan namaiyul yan malakê. Kabay
pinagsêksêkan yan kaganawan tawuy ni-
pagsakit amên madukpan laya.
11 Balang tawuy sinêdakan nadawak
ka ispirituy nakakit kana, nipaglukub sa
arapan na buy masnêg lan sinabi, "Sikay
Anak Bapan Namalyari."
12 Nuwa impakasipit intipan Jesus kallay
"Agana yu ipatanda sa kaatag nu sisabêt
taku."

Ya pamilin Jesus sa mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Pamakayari, sinumukpa silan Jesus sa
bung-uy. Binêg nay balang pinili na buy
nagdani sila kana.
14 Namili yan mapu buy luwa [ya
pambêgên nan apostul] amên makaawyun
nan iutus mitan mangaral.
15 Binyanan na silan kapangyarian
mamipatas mani nadawak ka ispiritu.
16 Ati ya mapu buy luway pinili na, si
Simon na pinalagyunan nan Pedro†,
17 ya anak Zebedeo ya silan Santiago buy
si Juan na pinalagyunan nan Boanerges ya
labay sabin mani anak kilat,
18 silan Andres, Felipe, Bartolome, Ma-
teo, Tomas, Santiago ya anak Alfeo, si
Tadeo buy si Simon na manalangsang sa
gubernun Roma,
19 buy si Judas Iscariote ya sabay ya
nisupakat kan Jesus.

Si Jesus buy si Satanas
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Sên nuli ya si Jesus, nanguman
nagtipun na malakêy tawu. Kabay asina
makadambin mangan Jesus buy mani
tagasunul na.
21 Sên nabalitan mani kaawyun na sa
bali, inlaku laya amên iuli, gawan pans-
abin mani tawuy tinulaw ya.
22 Dilag mani manurun Kautusan
na ubat sa Jerusalem ya nagsabin,
"Pansêdakan yan Satanas ya puun
nangadadawak ka ispiritu‡ ya sabay ya
nam-in kapangyarian kanan mamipatas
nangadadawak ka ispiritu."
23 Kabay impadanin Jesus ya mani
tawu buy nangalimbawa ya kalla, "Ipakun
ipatas Satanas ya sarili na?
24 Nu mitutubag ga mani tawu sa gisay
kaarian, asê mapêng nga kaarian.
25 Buy nu mitutubag êt ta gisay pamilya,
asê êt mapêng nga pamiaawyun la.
26 Para êt baydu, nu pagkapatin Satanas
ya pansakupun na, asê êt mapêng ya
panakup na."
27 "Ayin malyarin makasun sa balin
gisay tawuy napas-êy kaynu dilag pun mas
napas-êy kana. Buy nu naigapus sinan
mas napas-êy pun kana, masunan na bali
na buy matakaw wa pibandiyan na."
28 "Pansabin ku kamuyuy malyarin ma-
patawad da kaganawan kasalanan buy
pallamus.
29 Nuwa nu sisabêt man na mallamus
sa Ispiritun Bapan Namalyari, ayina map-
atawad. Asê mitas ya kasalanan na agyan
kanu pun."
30 Sinabin Jesus ya abiin gawan pans-
abin kaatag, "Pansêdakan yan nadawak
ka ispiritu."

Ya mani indu buy mapatêl Jesus
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Amêsên, inlumatêng nga indu buy
mapatêl Jesus. Nuwa kay nakaidêng sila
sa lawasan. Kabay impabêg laya.
32 Sa lalên bali malakêy tawuy
nakaiknuy nakapalitêng kan Jesus. Dilag

† **3:16 3:16** Sa Aramaic "Cefas" nuwa sa Griego "Pedro" ya labay sabin batu.
‡ **3:22 3:22** Sa Griego, "Beelzebul."

nagsabi kanan, “Idi sa lawasan na indu
mu buy mapatêl mu. Pan-ipabêg laka.”
33 Kabay sinabin Jesus, “Sisabêt ta indu
ku buy mapatêl ku?”
34 Nangêlêw ya sa balang nakaiknuy
nakapalitêng kana buy sinabi na, “Ati ya
mani indu ku buy mapatêl ku.
35 Tagawan nu sisabêt man na manunul
sa kalabayan Bapan Namalyari, sabay
silay indu ku buy mapatêl ku.”

4

Ya alimbawa tungkul sa mamibulaglag bini
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Nanguman nanuru si Jesus sa agid
lawan Galilea. Sa sadyay lakên tawuy
nititipun kana, nagsakay ya sa bangka buy
niknu ya baydun nangaral. Ya mani tawuy
naman, idi sila sa agid lawa.
2 Malakêy paalimbaway in-aral na kalla.
Sinabi na,
3 “Lêng-ên yuy ati! Dilag gisay manggit-
nay namibulaglag bini.
4 Sa pamibulaglag na, dilag mani bini
ya nangananabu sa dan. Inlumatêng nga
mani uybun manuk buy tinuktuk lay mani
bini.
5 Dilag êt mani bini ya nangananabu
sa mabatuy lugal la ayin mayngan luta.
Tambêng tinumubuy mani bini gawan
nalayab ba luta.
6 Nuwa sên naasnagan mamut ta ati,
nawangêy sila, gawan ayin silan pukat
pagyamutan. Kabay nangamamati sila.
7 Dilag êt mani bini ya nangananabu
sa pantubwanan têmak ka madiwi. Sên
inlumabung nga bini, inlumabung êt ta
têmak ka madiwi buy kinêlkêlan nay mani
bini ya tinumubu. Kabay asê namukat
nanagêy.
8 Ya kaatag, nangananabu sa mangêd da
luta. Tinumubu buy dinumagul la mani
abiin buy nanagêy. Ya kaatag, nanagêy
titlumpu, ya kaatag, tianêmmapu buy ya
kaatag êt, tidinalan na lasi.”
9 Sinabi êt Jesus, “Sikaw wa mani
mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu.”

Impatandan Jesus ya pananêm mangêd da bini
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Sên namitay nay malakêy tawu, nita-
gan na mapu buy luway tagasunul na
buy kaatag pun tagasunul na. Namatang
sila kana nu sabêt ta labay sabin abituy
paalimbawa na.
11 Sinabin Jesus kalla, “Impaintindi ka-
muyuy nakaliim tungkul sa pag-arin Ba-
pan Namalyari nuwa sa kaatag, pawan
paalimbaway pan-isabi ku kalla
12 amên
‘Kapangêlêw-êlêw laman, a sila makakit
buy kapallêngê-lêngê laman, a sila maka-
pukat.
Ta nu makapukat sila, dat magsisi sila sa
kasalanan la
buy patawarên silan Bapan Namalyari.’ ”*

Impatandan Jesus ya labay sabin alim-bawa
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Buy sinabin Jesus kalla, “Nu a yu
mapukatan na ati ya paalimbawa, ipakun
yun mapukatan na kaatag paalimbawa?
14 Ati ya labay sabin paalimbawa. Ya
bini ya pan-ibulaglag manggitna, sabay ya
Sabin Bapan Namalyari.
15 Ya dan na kinapinabwan bini, sabay
ya mani tawuy nallêngên Sabin Bapan
Namalyari. Nuwa tambêng inlumatêng
si Satanas buy intas nay Sabin Bapan
Namalyari sa bêkê la. Kabay inliwan
layna.
16 Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini,
sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin
Bapan Namalyari buy tambêng lan tinang-
gap dilag tula.
17 Nuwa asê napêng nga ati gawan asê
nipakatêbêk sa bêkê lay Sabin Bapan Na-
malyari. Kabay sên inlumatêng nga kasak-
itan o pamasakit gawan sa Sabin Bapan
Namalyari, tambêng lan tinalibatukan ya
panampalataya la.”
18 “Ya lutay pantubwanan têmak ka
madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini,
sabay ya mani tawuy nallêngên Sabin
Bapan Namalyari.
19 Nuwa gawan sa mani pangganakên
baydi sa babun luta, ya paglabay lan bu-
mandi buy pagnasa sa kaatag pun bagay,
nalitêpan lay Sabin Bapan Namalyari.
Kabay asê nanagêy sa biyay la.
20 Nuwa ya mangêd da lutay kinapinab-
wan bini, sabay ya mani tawuy nallêngê
buy nananggap sa Sabin Bapan Namal-
yari. Kabay nanagêy silan titlumpu,
tianêmmapu buy tidinalan.”

Ya paalimbawa tungkul sa sulu
(Lucas 8:16-18)

21 Sinabi pun Jesus kalla, “Ayin tawuy
mamagkêt sulu ya itagu na sa aypan
pamisêmpanan na o sa silung papag, nun
a idin na sa pêtêg pamyanan. 22 Ta ayin
pan-itaguy asê miwagaw buy ayin pan-
iliim ma asê matandan.

* **4:12 4:12** Isaias 6:9-10.

23 Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin
yuy nalêngê yu."
24 Sinabi na pun, "Pakausisên yuy
nalêngê yu. Ya panukad da panggamitin
yu sa kaatag sabay êt ta panukad da
gamitin kamuyu buy igit pun baydu.
25 Ya tawuy manunul sa malêngê nay
kapêtêgan, biyan yapun êt pangintindi.
Nuwa ya tawuy asê manunul sa malêngê
nay kapêtêgan, agyan pêrad nan pang-
intindi, itas pun êt kana."

Imparisun Jesus ya bini sa pag-arin Bapan Namalyari

26 Sinabi pun Jesus kalla, "Ya pag-arin
Bapan Namalyari, maiparisu sa dinyag
gisay manggitnay nibulaglag bini.
27 Pamakayari nan nibulaglag bini,
mamabêlêw ya nu yabi buy nu alluy
naman, mag-ubra ya. Kabay ya bini ya
imbulaglag na, tinumubu buy dinumagul
agyan a na tanda nu dakun parasaantu.
28 Ya luta sabay ya mamatubun mani
bini sa panggitnan. Munan magsalwang
nga tubu bayu magsalwang nga bulung,
pamakayari managêy yinan mani lasi.
29 Buy nu nawtuy nay lasi, tambêng
palutun manggitna gawan panawun nan
pamipupul."

Ya pag-arin Bapan Namalyari imparisu sa but-un mustasa
(Mateo 13:31-32; 13:34; Lucas 13:18-19)

30 Sinabi pun Jesus kalla, "Saantu
tamu maiparisuy pag-arin Bapan Namal-
yari? Sabêt ta alimbaway gamitin amên
maipakit tamuy ati?
31 Maiparisu sa gisay but-un mustasay
pinakanabêlêng sa kaganawan but-u.
32 Nuwa nu itanêm mina, dumagul ya
buy maragul yapun sa kaatag pangguu-
layên buy pakadyag yan paran puun kayu.
Kabay ya mani sangan ati, mapanyagan
salay mani uybun manuk."
33 Malakê pun êt ta paalimbaway gina-
mit Jesus sa pangaral nan Sabin Bapan
Namalyari sa mani tawu, nuwa ayun sa
pangintindi la.
34 A ya nanuru sa mani tawun asê
nanggamit paalimbawa. Nuwa sên kaka-
pad la tana buy mani tagasunul na, sin-
abi nayna kalla ya kaganawan labay nan
sabin.

Pinatgên Jesus ya bapan lakas bagyu sa dagat
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Sên yabi yana, sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, "Maglipay kitamina sa
lawa."
36 Kabay inlakwanan mani tagasunul
nay mani tawu buy nagsakay sila sa gisay
bangka ya pinagsakayan Jesus. Dilag êt
kaatag bangka ya nanunul kalla.
37 Amêsên, bêngat tan inlumakas ya
angin buy pansipwakan mangaragul la
alun ya bangka la. Kabay nayi-nayin
mapnuwan lanêm ma bangka la.
38 Si Jesus, mamabêlêw yan nakaulunan
sa êtêb tawlin bangka. Kabay pinêw yan
mani tagasunul na, "Manuru, mimata ka!
Milêmlêm kitamina! A ka nayi napitik ka
mati kitamina?"
39 Nimata si Jesus buy in-utus nay angin,
"Tunggên ka!" Buy sinabi na sa alun,
"Magpatêtbêk ka!" Kabay tinunggên na
angin buy namatêtbêk ka alun.
40 Pinatang nay mani tagasunul na,
"Alwa ta malimu kaw yata? Ayin kaw pun
nayin panampalataya kangku?"
41 Nakatanam silan sadyay limu. Kabay
nisasabi ya balang gisa kalla, "Sisabêt ta
atiyê? Siyan mapatgên na yay angin buy
alun ta!"

5

Pinaiyul Jesus ya gisay Geraseno ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Sên inlumatêng silan Jesus sa lipay
lawa sa lugal mani tawuy pambêgên lan
Geraseno,
2 nagtabuy si Jesus sa bangka. Timbêng
yan gisay liyaki ya sinêdakan nadawak
ka ispiritu ya ubat sa lêyang nga
pamilbêngan.
3 Baydu yan manugêl sa pamilbêngan.
Ayin malyarin makagapus kana, agyan
tanikala pun na gamitin.
4 Katiumnu lay nan pan-itanikalay
gamêt buy bitis na, nuwa mabuytu na
pun êt. Ayin makabênbên kana, agyan
sisabêt.
5 Allu buy yabi yan nagtapan sa
pamilbêngan buy kapan-angaw-angaw na
sa nangatutung-uy. Buy pansugatên nan
batuy lawini na.
6 Marayu pun si Jesus, nakitan ninan
liyaki. Kabay nuwayu yan nagdani kan
Jesus buy nanduku sa arapan na.
7-8 Sinabin Jesus, "Nadawak ka ispiritu,
magtas ka sa tawun abiin!" Kabay masnêg
nan sinabi, "Jesus ya Anak Bapan Namal-
yari ya Katatag-ayan, sabêt ta daygên mu
kangku? Makisabi yaku kamu sa lagyun
Bapan Namalyari, agana muku pasakitan."
9 Pinatang yan Jesus, "Sabêt ta lagyu
mu?"

Kabay nakitbay ya, "Libulibu, tagawan
malakê kay."
10 Nakilunuslunus ya nangadadawak ka
ispiritu kan Jesus ya agana sila ipatas sa
lugal la abitu.

11 Dilag malakêy babuy ya manabêl
baydu sa bung-uy.
12 Kabay nakilunuslunus ya nan-
gadadawak ka ispiritu kan Jesus, “Ipalaku
mukay tana sa mani babuy ta magsêdak
kay kalla.”
13 Kabay sinabin Jesus kalla, “Dali
kawna, magsêdak kawna sa mani babuy!”
Nagtas ya nangadawak ka ispiritu sa liyaki
buy nagsêdak sila sa luway libuy babuy.
Nipamwayuy mani babuy buy nanabu sa
bêngaw. Kabay nangalulumud sila sa
lawa.
14 Nuwayuy mani manaysay babuy pa-
pakun sa balayan buy sa karanin baryu
buy imbalita lay nalyari. Kabay naku
bayduy mani tawu amên êlêwên la nu
sabêt ta nalyari.
15 Sên nagdani sila kan Jesus, nakitan lay
liyaki ya tinasan nan nadawak ka ispiritu
ya nakaiknuy na, nakayaming ngina buy
mamangêd day isip na. Kabay nalimwan
mani tawu sa mani nalyari.
16 Ya mani tawuy nakakit sa dinyag
Jesus, ingkuwentu la sa mani tawuy naku
baydu nu sabêt ta nalyari sa liyakin abitu
buy sa mani babuy.
17 Kabay pikisabyan la si Jesus ya magtas
sina sa lugal la.
18 Buy sên magsakay ya si Jesus sa
bangka, nakisabi kanay liyaki ya tinasan
nan nadawak ka ispiritu, “Kilaku waku
dayi kamu.”
19 Nuwa alwan parabayduy labay Jesus,
nun a sinabi na, “Muli ka sa mani kamag-
anak mu buy ibalita mu kallay dinyag
Panginuun kamu buy nu para nakasaan-
tun kinalunusan.”
20 Kabay namitay liyaki buy imbalita na
sa Decapolis ya dinyag Jesus kana buy
nakaupapas ya kaganawan nakalêngên
abitu.

Pinabyay Jesus ya anak Jairo buy pinaiyul ya gisay babayi
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Kabay sên nag-udung si Jesus sa lipay
lawa, nanguman nagtipun kanay malakêy
tawu.
22 Inlumatêng bayduy gisay liyaki ya
naglagyun Jairo ya gisa sa mani mamunu
sa balin pagtipunan mani Judio. Pa-
makakit na kan Jesus, nanduku ya sa
arapan na.
23 Nakilunuslunus ya kana, “Marani yan
mati ya anak kuy dalagita. Nu malyari
dayin kayêk, lakwên muya buy ipaluntu
muy gamêt mu kana amên umiyul ya buy
a ya mati!”
24 Kabay nakilaku si Jesus kan Jairo.
Malakêy tawuy nakilaku kanay nipipi-
itan.
25 Dilag gisay babayi bayduy mapu buy
luway tawun nan dayên.*
26 Gawan sa matanam na, malakêy nay
kasakitan na nadanasan na. Malakêy nay
nanulu kana buy naubus say kaganawan
pibandiyan na. Nuwa a ya inumiyul, nun
a naluyang pun na matanam na.
27-28 Sên nalêngê nay pamaiyul Jesus
sa anak Jairo, sinabi na sa nakêm na,
“Madukpan kuta dayi ya yaming na,
umiyul lakina.” Kabay nakipiit yan nag-
dani sa bukut Jesus buy dinukpan na ya
yaming na.
29 Sên nadukpan nay yaming Jesus,
tambêng tinunggên na pagdaya na buy
natanam nay inumiyul ya.
30 Tambêng natanam Jesus ya inumawas
ya kapangyarian na. Kabay nangawing ya
sa mani tawu buy namatang, “Sisabêt ta
nandukpan yaming ku?”
31 Nakitbay ya mani tagasunul na, “Ma-
nuru, sadyay lakên tawuy nipipiitan kamu,
siyan ipatang muya pun kanyan nu sisabêt
ta nandukpan yaming mu ta?”
32 Nuwa inêlêw-êlêw nay nakapalitêng
kana nu sisabêt ta nandukpan yaming na.
33 Gawan tandan babayi ya nalyari kana,
nalimu ya buy pumilapil yan nanduku sa
arapan Jesus buy sinabi nay dinyag na buy
nu sabêt ta nalyari kana.
34 Kabay sinabin Jesus kana, “Anak
kuway, inumiyul ka gawan sa panam-
palataya mu kangku. Muli kaynan nap-
atêtbêk ka nakêm, ta inumiyul kayna.”
35 Kaban magsabi pun si Jesus, di-
lag dakun umnuy inlumatêng nga ubat
sa balin Jairo ya mamunu sa balin
pagtipunan mani Judio. Sinabi la kan
Jairo, “Nati yanay anak mu. A mina
kaylangan abalên na Manuru.”
36 Nuwa asê inlêngên Jesus ya sinabi la.
Sinabi na kan Jairo, “Agana ka malimu.
Kay manampalataya ka kangku.”
37 Kabay namita silaynan naku sa balin
Jairo, nuwa ayin yan kaatag pikilaku, nun
a kay silan Pedro buy ya mipatêl ya silan
Santiago buy Juan.
38 Sên inlumatêng sila sa balin Jairo,
nakit Jesus ya maguguluy malakêy tawu.
Dilag manangis buy dilag man-alab.
39 Sên sinumun ya sa bali, sinabi na
kalla, “Siyan manangis buy man-alab kaw
yata? Asê nati ya anak, kay mamabêlêw
ya!”
40 Gawan sa sinabi na, inuyam laya.
Kabay pinasalwang nay kaganawan tawu

* **5:25 5:25** Ayun sa Levitico 15:25-33, ya babayi ya pandayên, pan-ituwad yan madinat buy nu sisabêt man na mandukpa buy manalan kana, pan-ituwad ya êt madinat.

sa bali. Kay tagasunul na buy mangat-
wan anak ka pikilaku nan sinumun sa
binyanan abituy anak.
41 Tinalan nay gamêt anak buy sin-
abi, “Talita kum,” ya labay sabin, “Anak
kuway, mimata ka.”
42 Tambêng nimatay anak buy namita.
Kabay nakaupapas ya mani tawu. Ya idad
un anak, mapu buy luway tawun.
43 Nuwa masipit intipan Jesus kallay a la
sabin agyan kansabêt ta nalyari. Pamaka-
yari, sinabin Jesus kalla, “Pakan yuya.”

6

Asê tinanggap si Jesus sa Nazaret
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Namita si Jesus sa lugal abitu. Naku ya
sa Nazaret sa balayan na kinaragulan na,
kaawyun nay mani tagasunul na.
2 Sên Alluy nan Pagpaynawa, sinumun
ya sa balin pagtipunan mani Judio buy
nangaral ya baydu. Malakêy nallêngê
kana ya nakaupapas sa balang sinabi na.
Sinabi la, “Saantu nan nakway kabiyasnan
na? Sabêt ta kabiyasnan na indin kana?
Buy parasaantu yan nakadyag mamakau-
papas?
3 Pakan kay kalpinteru ya buy ya indu
na, si Maria buy ya mapatêl na sabay silan
Santiago, Jose, Judas, buy si Simon buy
ya mapatêl nay babayi, kay kabaryu tamu
êt?” Kabay kinasêman laya.
4 Amêsên, sinabin Jesus kalla, “Ya gisay
propeta, panggalangên ya agyan dakun
saantuy lugal, liban tana sa sarili nan
balayan, kamag-anak buy pamilya.”
5 Ayin yan nadyag ga mamakaupapas
baydu liban sa dakun umnuy nipagsakit ta
pinaluntuwan nan gamêt buy inumiyul.
6 Nakaupapas ya gawan a sila manam-
palataya kana.

In-utus Jesus ya mapu buy luway taga-
sunul na
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Amêsên, nangaral si Jesus sa mani sakup
balayan Nazaret.
7 Binêg nay mapu buy luway taga-
sunul na buy in-utus na silan tilwatilwa.
Binyanan na silan kapangyarian mami-
patas nangadawak ka ispiritu.
8 Intipan na kallay, “Sa pamita yu, agana
kaw mantan dakun sabêt, agyan kanên,
susut o pera. Magtêkên kaw tana.
9 Kay mag-isteping kaw buy agana kaw
mantan yaming nga pangalili yu.”
10 Sinabi pun êt Jesus, “Nu pinasun kaw
sa gisay bali, baydu kaw tana manugêl
angga sa pamita yu sa lugal la abitu.
11 Nu a lakaw tanggapên buy nu a
kaw lêng-ên mani tawu sa gisay lugal, sa
pamita yu, ikampag yuy abu sa bitis yu
bilang pamipatanda kalla ya nadawak ka
dinyag la.”
12 Kabay namitay nay mapu buy
luway tagasunul na. Sinabi la sa mani
tawu, “Pagsisyan buy itgên yuy panyag
kasalanan!”
13 Namipatas silan malakêy nadawak ka
ispiritu buy pinunwan lan laruy malakêy
nipagsakit buy inumiyul.

Ya pangamatin Juan ya Mamawtismu
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Natandan Gobernador Herodes An-
tipas ya tungkul kan Jesus, gawan pikatan-
dan ya agyan dakun saantu. Dilag
magsabin, “Siya si Juan ya Mamawtismu
ya nanguman nabyay. Kabay ma-
makadyag yan mamakaupapas.”
15 Nuwa pansabin kaatag, “Sabay siya si
propeta Elias.”*
Dilag êt magsabin, “Gisa ya sa propetay
kaparisun propeta sabitun nuna.”
16 Sên nalêngên Gobernador Herodes
Antipas ya pansabin la, sinabi na, “Si Juan
na abiin ya impaputus kinay ulu nuwa
nanguman nabyay!”
17-18 Ati ya nalyari nu parasaantun impa-
patin Gobernador Herodes Antipas si Juan
ya Mamawtismu. Si Gobernador Herodes
Antipas, pinag-asawa na si Herodias ya
asawan Felipe ya patêl un Herodes. Pawan
pansabin Juan kanay, “Asê ustuy pinag-
asawa muy asawan patêl mu.” Kabay
impadakêp Gobernador Herodes Antipas
si Juan, impagapus buy impasukul na.
19 Nisêêmsêêm si Herodias kan Juan.
Kabay labay nayan ipapati, nuwa a na
madyag,
20 gawan pan-itanggul Gobernador
Herodes Antipas si Juan buy panggalangên
naya, ta tanda nay matinêk si Juan buy
banal. Paraman baydu, labaylabay nan
lêng-ên si Juan agyan napitik-pitik ka
nakêm na sa pansabin Juan.
21 Amêsên, nagkalutu si Gobernador
Herodes Antipas amên ganakên na allun
pamianak kana. Insagyat nay mani nipag-
tungkulan buy mani puun sundalus buy ya
mani tawuy pikatandan baydu. Abiin na
panawun na pan-êtêngên Herodias amên
maipapati na si Juan.
22 Sên uras san kalutu, sinumun na anak
Herodias ya babayi buy nanalêk ya. Kabay
natulatula si Gobernador Herodes Antipas
buy mani bisita na buy sinabin Gober-
nador sa dalaga, “Yawarên mu kangkuy
agyan sabêt ta labay mu ta idin ku kamu.”

* **6:15 6:15** Pan-isipin mani Judio ya mag-udung baydi sa babun luta si propeta Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

23 Buy sinabi na, “Manumpa kun idin
ku kamuy agyan sabêt ta yawarên mu
kangku, agyan kapitna pun kaarian ku.”
24 Nagsalwang yan nakun namatang sa
indu na, “Sabêt ta yawarên ku?”
Kabay sinabi na, “Ulun Juan ya Ma-
mawtismu.”
25 Tambêng nag-udung nga dalaga kan
Gobernador Herodes Antipas buy sinabi
na, “Labay kun idin mu amêsên kangkuy
ulun Juan ya Mamawtismu ya idi sa gisay
pambusku.”
26 Sadyay lungkut Gobernador Herodes
Antipas. Nuwa gawan sa pangakuy
nalêngên mani bisita, a ya malyarin paaku
sa dalaga.
27 Kabay tambêng nan impalaku sa
sukulan na gisay mamatin tawu amên
putusun na ulun Juan. Kabay nakuy
mamatin tawu sa sukulan buy pinutus nay
ulun Juan.
28 Indin na ulun Juan sa gisay pambusku
buy inggawang sa dalaga. Buy inggawang
êt dalaga sa indu na.
29 Sên nabalitan tagasunul Juan na nal-
yari kana, kingwa lay bangkay na buy in-
ilbêng.

Pinakan Jesus ya limay libu
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Amêsên, nag-udung nga mani apos-
tul Jesus ya in-utus nan mangaral buy
ingkuwentu la kanay kaganawan dinyag la
buy in-aral la.
31 Gawan malakêy tawuy magmililiwas
lumatêng, a layna madambin mangan.
Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, “Lakwanan tamu pun na mani tawu.
Maku kitamu pun sa gisay lugal kakyan-
gan amên makapagpaynawa.”
32 Kabay nagsakay sila sa bangka buy
naku sa gisay lugal kakyangan.
33 Nuwa malakêy nakakit buy nakatanda
sa pamita la. Kabay naunan silan malakêy
tawuy ubat sa magmikakanayun na bal-
ayan ya kay namaras namita papakun sa
lakwên lan Jesus.
34 Sên nagtabuy si Jesus sa bangka, naki-
tan nay sadyay lakên tawu. Nalunus ya
kalla tagawan para silan tupay ayin mag-
pastul. Buy tinurwanan na silan malakêy
bagay.
35 Sên mitanglêw way mamut, nagdani
kan Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi
la, “Idi kitamu sa kakyangan na lugal buy
mitanglêw way mamut.
36 Kabay ipalaku minay mani tawu sa
nangarani ya panggitnan buy baryu amên
makasaliw silan maêkan la.”
37 Nuwa nakitbay si Jesus kalla, “Sikaw
wa mam-in maêkan la.”
Kabay sinabi la kana, “Labay mu nayin
sikay ya makun manaliw tinapay ya
ipakan kalla? Ya alagan abiin, luwan dalan
na dinaryu.”†
38 Kabay namatang si Jesus, “Umnuy
gintan yuy tinapay? Elêwên yu.”
Sên nakitan la, sinabi la kan Jesus, “Lili-
may tinapay buy luluway kênan lanêm.”
39 Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, “Paiknun yu sa lamun na mani tawu
un pustu-pustu.”
40 Kabay niknu silan pustu-pustun tidi-
nalan buy tilimampu.
41 Kingwan Jesus ya limay tinapay
buy luway kênan lanêm. Pamakayari,
nangêlêw ya sa langit buy nagpasala-
mat kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il
nay tinapay buy pinutus-putus nay kênan
lanêm buy indin na sa mani tagasunul na.
Indin êt mani tagasunul na sa mani tawu.
42 Nakaêkan na kaganawan tawu buy
nabsuy.
43 Sên tinipun lay mani tagan na tinapay
buy kênan lanêm, napakapnu la pun êt ta
mapu buy luway salikap.
44 Ya bilang mani lawyaki ya nakaêkan,
limay libu.

Namita si Jesus sa babun lanêm
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Kaban pan-ipaulin Jesus ya mani
tawu, impasakay na sa bangka ya mani
tagasunul na buy impauna nan maglipay
sa Bethsaida.
46-47 Sên nakabitay nay mani tawu, sinu-
mukpa yan kakapad na sa bung-uy amên
manalangin. Nayabinan nayna baydu buy
ya bangkan mani tagasunul na, idi yana sa
bunak lawa.
48 Nakitan nay magkasakit ta mani taga-
sunul na sa pagsagwan, gawan masaban-
gan silan angin. Sên bunatbunat tana,
nangamat si Jesus sa mani tagasunul na
un mamita ya sa babun lanêm. Libasan
na dayi sila.
49-50 Nuwa sên nakit mani tagasunul nay
dilag mamita sa babun lanêm, nan-angaw
sila sa sadyay limu, gawan indap la nu
anitu. Kabay tambêng nagsabi si Jesus
kalla, “Sikuy ati, agana kaw malimu. Pas-
êyên yuy nakêm yu.”
51 Sên pamakasakay na sa bangka,
tambêng tinunggên na angin. Kabay
sadyay upapas la.
52 Ta agyan nakit lay nay mamakaupa-
pas ya dinyag na sa tinapay buy sa kênan
lanêm, a la pun êt mapukatan, gawan
nakdêy ya bêkê la.

† **6:37 6:37** Ya luwan dalan ya dinaryu katumbas yan upan gisay tawu sa waluy buwan.

Pinaiyul Jesus ya nipagsakit sa balayan Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Sên pamakalipay la sa lawa, nilatêng
sila sa lugal Genesaret. Baydu la in-itgên
buy in-is-êl la bangka la.
54 Buy sên nagtabuy silayna sa bangka,
tambêng nakilalan mani tawu si Jesus.
55 Pinaras mani tawun impatanday in-
lumatêng nga si Jesus sa lugal abitu.
Kabay agyan antuy kabalitanan la nu idi
saantu si Jesus, pan-isapat lay nipagsakit
ya idi sa kakalêkan la.
56 Buy agyan antuy sunan nay baryu
o balayan o panggitnan, pan-igtan lay
balang nipagsakit sa palengki. Buy mak-
ilunuslunus sila kana ya agyan kay maduk-
pan lay palpal yaming na. Buy inumiyul la
kaganawan nakadukpa kana.

7

Mani namanay turu
(Mateo 15:1-9)

1 Dilag mani Pariseo buy mani ma-
nurun Kautusan na inlumatêng ubat sa
Jerusalem buy nagdani kan Jesus.
2 Nakitan lay dakun umnuy tagasunul
Jesus ya nangan un asê nanunul sa nau-
galyan pipuunpuunan tungkul sa pag-uyas
gamêt.*
3 Gawan ya mani Judio buy mani
Pariseo, a sila makaêkan un asê nag-
uyas gamêt, bilang tandan panunul la sa
naugalyan pipuunpuunan la.
4 Buy nu naubat sila sa palengki, mag-
uyas sila pun gamêt bayu la kanên na
agyan dakun sabêt ta nasaliw la. Malakê
pun na naugalyan na pansunulun la, ka-
parisun panguyas mani kulu, pitsil buy
kudên na tangsu.
5 Kabay pinatang mani Pariseo buy mani
manurun Kautusan si Jesus, "Uysiyan a
ya pansunulun mani tagasunul muy nau-
galyan mani pipuunpuunan tamu tungkul
sa pag-uyas gamêt ta?"
6 Kabay nakitbay si Jesus kalla, "Pêtêg ga
impasulat Bapan Namalyari kan propeta
Isaias tungkul kamuyun mapagtalingkayu.
Ta idi sa kasulatan,
'Panggalangên nakun mani tawun ati
nuwa kay sa sabi la,
tagawan marayu kangkuy bêkê la.
7 Ayin kapukatan na pangulimên la
kangku,
gawan na pan-ituru la, kay utus tawu.'
"†
8 "Pandaygên yun ayin kapukatan na
Kautusan Bapan Namalyari ta ya pan-
sunulun yu, abituy naugalyan mani pipu-
unpuunan yu."
9 Sinabi êt Jesus, "Kabiyasnan yinan
manyag ayin pukat sa Kautusan Bapan
Namalyari amên kay masunul yuy mani
naugalyan mani pipuunpuunan yu!
10 Impasulat Bapan Namalyari kan Moi-
ses, 'Galangên muy mangatwa mu,'‡ buy
'Sisabêt man na mandustak sa mangatwa
na, sêpat yan patin!'§
11 Nuwa sikaw, siyan pan-iaral yu yay
malyarin sabin anak sa mangatwa nay
'Mangatwa kuway, ya sawup pa idin ku
dayi kamuyu, in-il-an kina kan Bapan
Namalyari.'
12 Sa pakapakun baydu, imbawal yu
silaynan manawup sa mangatwa la.
13 Pandaygên yun ayin kapukatan na
utus Bapan Namalyari gawan sa panunul
yu sa naugalyan mani pipuunpuunan
yu. Buy malakê pun na pandaygên yuy
parabaysên."

Ya mamakadinat sa tawu
(Mateo 15:10-20)

14 Nanguman impadanin Jesus ya mani
tawu buy sinabi na kalla, "Mallêngê kaw
kaganawan kangku buy pakaintindin yuy
sabin ku.
15 Alwan mansumun sa bêbêy tawuy
makapadinat kana, nun a ya nadawak ka
sabi ya man-umawas sa bêbêy na.
16 [Sikaw wa mallêngê, pakaisipin yuy
abiin!]"
17 Pamakayari, inlakwanan Jesus ya
mani tawu buy sinumun ya sa bali
kaawyun na mani tagasunul na. Pa-
makasun la, impatang mani tagasunul nay
tungkul sa labay sabin paalimbawa na.
18 Sinabin Jesus kalla, "Sikaw êt, a yu
êt nayi mapukatan? A yu nayi tanday
agyan sabêt ta kanên tawu, alwan abituy
makapadinat kana?
19 Gawan agyan sabêt ta kanên na, asê
sumun sa bêkê na, nun a bituka nay
naman na sunan buy iawas nay ati. Sên
sinabin Jesus ya abiin, impatanda na ya ka-
ganawan maêkan, malyari tamun kanên."
20 Sinabi pun êt Jesus, "Ya mani nadawak
ka sabi ya man-umawas sa bêbêy tawu
sabay ya makapadinat kana.
21 Gawan maubat sa bêkên tawuy
pangisip nan nadawak ya sabay ya mitus-
tus kanan mampêl, manakaw, mamati,

* **7:2 7:2** Ya paniwalan mani Judio, nu nakadukpan madinat ya gisay tawu, magin madinat ya êt buy nu dukpan la êt ya kanên la, magin madinat êt ya kanên la. Buy nu kanên lay madinat ya kanên, magin madinat ya buun lawini la. Kabay bayu sila mangan, mag-uyas sila pun gamêt amên magin malinis sila. † **7:7 7:7** Isaias 29:13. ‡ **7:10 7:10** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16. § **7:10 7:10** Exodo 21:17; Levitico 20:9.

22 makikanayun, masaklaw, buy manyag
kaganawan kadawakan kaparisun pamu-
rayit, kalaswaan, pangasêm, pagsabin
nadawak laban sa kaparisu, pamagmatag-
ay, buy ayin pukat ta pangisip.
23 Abiin na kaganawan kadawakan, ubat
sa bêkên tawu ya sabay ya makapadinat
kana."

Ya panampalatayan gisay babayi
(Mateo 15:21-28)

24 Namita baydu si Jesus buy naku ya
sa mani lugal la marani sa balayan Tiro.
Nagdaus ya baydu sa gisay bali. Asê labay
Jesus ya matandan yan mani tawuy idi ya
baydu, nuwa natandan laya pun êt.
25-26 Dilag gisay babayi bayduy nag-
anak sinêdakan nadawak ka ispiritu. Ya
babayin ati, Griego ya buy taga Sirofeni-
cia. Sên natandan nay pallumatêng Jesus,
tambêng yan naku kan Jesus buy nanduku
yan nakilunuslunus sa arapan na amên
ipatas ya nadawak ka ispirituy nagsêdak
sa anak na.
27 Nuwa sinabin Jesus kanay gisay
panabin, "Sêpat pun pakabsuyun na mani
anak. Asê mangêd da kêwên na kanên
mani anak buy idin sa mani asu."
28 Nakitbay ya babayi, "Pêtêg ga Pang-
inuun, nuwa agyan na mani asuy idi sa
silung lamesa, mangan silan saksak ya
mangainêgnêg anak."
29 Sinabin Jesus kana, "Gawan sa sinabi
mu, malyari kaynan muli. Inlakwanan
nan nadawak ka ispirituy anak mu."
30 Nuli ya babayi buy nalatêng nay anak
nay babayi sa kakalêkan na ya inlakwanan
nan nadawak ka ispiritu.

Pinaiyul Jesus ya tawuy asê kalêngê buy
asê kasabi

31 Sên namita si Jesus ubat sa lugal
Tiro, dinuman ya sa Sidon buy inlibut nay
mani lugal la sakup Decapolis, pamakayari
nagdaus ya sa agid lawan Galilea.
32 Gintan mani tawu kanay liyaki ya asê
makalêngê buy asê mayngan makasabi.
Panyawarên la kan Jesus ya ipaluntu na
sa liyaki ya gamêt na amên umiyul.
33 Impakarayu pun Jesus ya liyaki sa
malakê bayu na impasun na mani gala-
may na sa mani têk abituy liyaki ya asê
kalêngê. Pamakayarin abitu, tinupayan
nay mani galamay na buy intalan na sa
dilan abituy liyaki.
34 Nangêlêw si Jesus sa langit bayu ya
nakaupus. Sinabi na sa liyaki, "Effata," ya
labay sabin, "Mawang-at!"
35 Pamakayarin abitu, nakalêngê buy
nakapagsabin mangêd da liyaki.
36 Intipan Jesus sa mani tawuy agana
ibalitay nalyari. Nuwa agyan tinipanan na
sila, siyan ingkakadus lan imbalitay abiin.
37 Sa sadyay upapas la, nasabi lay,
"Aw-indêkê! Mangêd da dinyag na.
Makalêngêy nay asê kalêngê buy maka-
pagsabi yay pipi."

8

Ya pamakan Jesus sa apat ta libuy tawu
(Mateo 15:32-39)

1 Inlumibas ya dakun umnuy allu,
nanguman nagtipun na malakêy tawu sa
binyanan Jesus. Gawan ayin silaynan
maêkan, binêg Jesus ya tagasunul na buy
sinabi na,
2 "Malunus saku sa mani tawun ati,
gawan tatluy allu ku silaynan kaawyun
buy ayin silaynan maêkan.
3 Nu paulin ku silan layangên, dat
mablay sila sa dan, gawan na kaatag, ubat
pun sa marayu."
4 Kabay nakitbay ya mani tagasunul na,
"Antuy pangwanan tamun kanên baydi sa
kakyangan amên ipakan kalla?"
5 Kabay pinatang na sila, "Umnuy tina-
pay yu baysên?"
Nakitbay sila, "Pitu."
6 Pinaiknun Jesus ya mani tawu sa luta.
Kingwa nay pituy tinapay buy nagpasala-
mat ya kan Bapan Namalyari. Pamaka-
yari, binis-ilbis-il nay tinapay buy indin sa
mani tagasunul na amên idin la sa mani
tawu.
7 Dilag êt dakun umnuy nangabêlêng
nga kênan lanêm. Impasalamat êt Jesus ya
ati buy in-utus na sa mani tagasunul nay
idin sa mani tawu.
8 Nakaêkan na kaganawan buy nabsuy.
Sên tinipun lay mani tagan na kanên,
napakapnu la pun êt ta pituy salikap.
9 Ya bilang mani tawuy nangan, apat ta
libu. Pamakayarin abitu, pinaulin Jesus ya
mani tawu.
10 Pamakayari, nagsakay ya sa bangka
kaawyun nay mani tagasunul na buy naku
sila sa lugal Dalmanuta.

Nanyawad tanda' ya mani Pariseo kan
Jesus
(Mateo 16:1-4)

11 Pamakalatêng la baydu, nagdani ya
mani Pariseo buy nakisubakan sila kan
Jesus. Labay layan subukan. Kabay
inyawad la kanay mipakit yan mamakau-
papas bilang tanda' ya in-utus yan Bapan
Namalyari.
12 Nakaupus si Jesus buy sinabi na
kalla, "Awta sikaw wa mani tawu amêsên,
manyawad kaw mamakaupapas bilang
tanda' ya in-utus sakun Bapan Namalyari?
Pansabin ku kamuyuy ayin dakun sabêt
man na ipakit kamuyuy tanda'."

13 Pamakayari, inlakwanan na sila buy
nagsakay ya sa bangka kaawyun na mani
tagasunul na buy naku sa lipay dagat.

Ya pamalbag mani Pariseo buy si Gobernador Herodes Antipas
(Mateo 16:5-12)

14 Naliwan mani tagasunul Jesus ya man-
tan tinapay, nuwa dilag gisay tinapay sa
bangka.
15 Sinabin Jesus kalla, "Mangillag kaw sa
pamalbag mani Pariseo buy si Gobernador
Herodes Antipas."
16 Nisasabi ya mani tagasunul Jesus,
"Sinabi nay abitu gawan ayin kitamun
gintan na tinapay."
17 Nuwa tandan Jesus ya pansabin la.
Kabay pinatang na sila, "Awta siyan pisas-
abyan yu yay ayin kaw gintan na tinapay
ta? A kaw pun nayi makapukat? Ta siyan
nakdêy pun êt ta mani ulu yu?
18 Dilag kaw mata, uysiyan a yuya nakit
ta? Dilag kaw têk, uysiyan a yuya nalêngê
ta? A yina nayi maganaka
19 ya sabitun binis-ilbis-il kuy limay pi-
rasun tinapay ya impakan sa limay libuy
tawu? Umnuy salikap pa napakapnu yu
sa tagan na tinapay?"
Nakitbay sila, "Mapu buy luwa."
20 "Sên binis-ilbis-il kuy tinapay ya im-
pakan sa apat ta libuy tawu, umnuy sa-
likap pa napakapnu yu sa mani tagan na
kanên?"
Nakitbay sila, "Pitu."
21 Kabay sinabin Jesus kalla, "A yu pun
nayi mapukatan?"

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya bulag

22 Pamakalatêng la sa Bethsaida, dilag
gisay liyaki ya bulag ga gintan umnuy
tawu kan Jesus. Pikilunuslunus la kan
Jesus ya dukpan naya amên makakit ya.
23 Kabay tinambay Jesus ya bulag pasal-
wang sa Bethsaida. Pamakalatêng la
baydu sa lawasan, inlawayan Jesus ya
matan bulag buy indukpa nay gamêt na sa
bulag buy pinatang naya, "Makakit kayna
nayi?"
24 Nangêlêw wa liyaki buy sinabi na,
"Makakit takun tawu, nuwa siyan paran
puun kayuy mamita."
25 Kabay indukpan manguman Jesus ya
gamêt na sa matan bulag. Pamakayarin
abitu, nanguman nangêlêw wa liyaki. Sên
nangêlêw yabay, inumiyul ya buy mali-
naw naynan makitan ya kaganawan.
26 Bayu ya pinaulin Jesus, tinipanan
naya, "Agana kayna duman sa Bethsaida."

Ya sinabin Pedro tungkul kan Jesus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Pamakayari, inlakun Jesus buy mani
tagasunul na ya mani baryu ya marani sa
balayan Cesarea Filipos. Kaban mamita
sila, pinatang Jesus ya mani tagasunul na,
"Sisabêt taku kanu sabin mani tawu?"
28 Nakitbay sila, "Dilag magsabin sika si
Juan ya Mamawtismu. Dilag êt magsabin
sika si propeta Elias. Ya kaatag êt,
magsabin gisa ka sa mani propeta."
29 Pinatang silan Jesus, "Nuwa kamuyu,
sisabêt taku?"
Nakitbay si Pedro, "Sabay sika ya
Cristu."*
30 Tinipanan silan Jesus, "Agana yu sabin
agyan kansabêt man."

Ya nunan pamisabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Paubat baydu, in-aral Jesus sa mani
tagasunul nay, "Sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, kaylangan kun madanasan
na malakêy pamasakit. Isakwil lakun
mani mangatway manungkulan buy mani
mamunun pari buy mani manurun Kau-
tusan. Ipapati laku nuwa sa ikatluy allu,
manguman nakun mabyay."
32 Intusêk na sa mani tagasunul nay
abiin. Sên nalêngên Pedro, pikilaku na si
Jesus sa gisay agid buy pinagkasabi naya.
33 Nuwa nag-arap si Jesus sa mani taga-
sunul na buy sinabyanan na si Pedro,
"Magpakarayu ka kangkuy Satanas! Ta
alwan kalabayan Bapan Namalyari ya pan-
isipin mu, nun a ya kalabayan tawu."
34 Kabay impadanin Jesus kanay mani
tawu buy mani tagasunul na. Sinabi na
kalla, "Sisabêt man na kalabay manunul
kangku, sêpat nan liwanên na sarili nan
kalabayan buy nakal-an yan mati gawan
sa panunul na kangku kaparisun pamakay
kurus buy manunul ya kangku.
35 Tagawan sisabêt man na tawuy
maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya
matasan. Nuwa ya tawuy nakal-an mam-
in biyay na para kangku buy sa Mangêd
da Balita, sabay ya mabiyan biyay ya ayin
katganan.
36 Agyan makwan gisay tawuy ka-
ganawan pibandiyan baydi sa babun luta,
nuwa mipakabili ya sa ayin katganan na
kaparusan, a nayna mapagnabang nga ati.
37 Dilag ya nayin maibayad amên
mabiyan yan biyay ya ayin katganan?
38 Nu ikadêng-êy yuku buy ya pan-iaral
ku sa arapan mani asê tapat kan Ba-
pan Namalyari buy mani makasalanan sa
panawun ati, sikuy in-Anak Tawuy ubat sa
langit, ikadêng-êy kataw êt sa pag-udung
ku baydi ya idi kangkuy kapangyarian

* **8:29 8:29** Ya labay sabin Cristu, Mamiligtas ya impangakun Bapan Namalyari ya lumatêng.

Bapan Namalyari buy kaawyun kuy mani
banal la ang-el.”

9

1 Sinabi pun êt Jesus kallay paradi,
“Pansabin ku kamuyuy dilag dakun umnu
kamuyuy asê mati anggan a la makitan
na makapangyarian na pag-arin Bapan
Namalyari.”

Nagbayuy wangis Jesus
(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Pamakayarin anêm ma allu, pikilakun
Jesus silan Pedro, Santiago buy si Juan sa
gisay matag-ay ya bung-uy. Kakapad la ta
baydu. Sên idi silayna baydu, nakit lay
nagbayuy wangis Jesus.
3 Ya yaming na, pinupumuti buy ma-
makasilêw êlêwên. Ayin malyarin maka-
paputin yaming na baydi sa babun luta.
4 Nagpakit baydu si Elias buy si Moises
ya makisabi kan Jesus.
5 Sinabin Pedro kan Jesus, “Manuru,
mangêd da idi kitamu baydi. Manyag kay
tatluy sawung. Gisa kamu, gisa kan Moises
buy gisa kan Elias.”
6 Asê tandan Pedro nu sabêt ta sêpat nan
sabin tagawan sadyay limu la.
7 Pamakayari, natugpawan silan ulap
buy dilag silan nalêngêy gisay tunuy ubat
sa ulap pa magsabin, “Ati ya kakaidwan
kun Anak. Mallêngê kaw kana!”
8 Sên nangêlêw sila sa palitêng la, ayin
silaynan kaatag nakitan nun a kay si Jesus.
9 Kaban manlumunsan sila sa bung-
uy, intipan Jesus kallay, “Agana yu sabin
agyan kansabêt man na nakitan yu anggan
a ku manguman mabyay ya in-Anak
Tawuy ubat sa langit.”
10 Kabay idi tana sa nakêm lay sinabin
Jesus. Nuwa sên kakapad la tana, ni-
papatang sila nu sabêt ya labay sabin
manguman mabyay.
11 Kabay pinatang la si Jesus, “Uysiyan
pansabin yan mani manurun Kautusan na
kaylangan munan lumatêng si Elias bayu
si Cristu ta?”
12-13 Nakitbay si Jesus, “Pêtêg ga dilag
munan lumatêng nga kaparisun Elias*
amên il-an nay kaganawan bagay. Nuwa
pansabin ku kamuyuy inlumatêng ngay
kaparisun Elias buy dinyag lay labay lan
daygên kana kaparisun nakasulat sa ka-
sulatan tungkul kana. Nuwa idi êt sa
kasulatan na sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, makadanas sakun kasakitan
buy pustakên nakun mani tawu.”

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka
sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Sên nag-udung silan Jesus sa binyanan
kaatag pun êt ta tagasunul na, nakitan
lay malakêy tawuy nakapalitêng kalla buy
dilag êt mani manurun Kautusan na mak-
isubakan kalla.
15 Sên nakit mani tawu si Jesus, nakaupa-
pas sila. Kabay nuwayu silan nananggap
kana.
16 Pinatang Jesus ya mani tagasunul na,
“Sabêt ta pisusulakan yu?”
17 Nakitbay ya gisay liyaki baydu sa
malakê, “Manuru, gintan ku baydi ka-
muy anak kuy liyaki ya asê makapagsabi
tagawan sinêdakan yan nadawak ka ispir-
itu.
18 Nu sêdakan yan nadawak ka ispiritu,
mipakalêk ya buy magbulabulay bêbêy na
buy mingêngêt buy kumtang ya. Inyawad
ku sa mani tagasunul muy ipatas lay
nadawak ka ispiritu nuwa a la naipatas.”
19 Sinabin Jesus kallay, “Sikaw wa mani
tawu amêsên na ayin panampalataya!
Anggan makanu kataw pun pibabatan?
Gêtan yu baydi ya anak.”
20 Kabay gintan lay anak kan Jesus.
Nuwa pamakakit nadawak ka ispiritu kan
Jesus, kinumtang nga anak buy nipakalêk
yan nitulintulin buy magbulabulay bêbêy.
21 Pinatang Jesus ya bapan anak,
“Nakanu yapun sinêdakan nadawak ka
ispiritu?”

Nakitbay ya bapa na, “Paubat pun sa
nabêlêng ya.
22 Pawa nayan itugaw sa apuy buy sa
lanêm amên patin. Kabay nu dilag kan
madyag, malunus ka kanyan buy sawpan
mukay kayêk.”
23 Nakitbay si Jesus, “Siyan sinabi mu
yay nu dilag gakun madyag ta? Ya ka-
ganawan bagay, madyag sa tawuy dilag
panampalataya.”
24 Tambêng masnêg sinabin bapa un
abituy anak, “Manampalataya ku, nuwa
kulang pun! Dagdagan mu pun na panam-
palataya ku!”
25 Sên nakit Jesus ya inlumakêy tawu,
tinubag nay nadawak ka ispiritu, “Sikay
nadawak ka ispirituy mamapipi buy asê
mamakalêngê, pan-ipatas kata sa anak!
Buy agana kayna mag-udung kana!”
26 Kabay nan-angaw wa nadawak ka
ispiritu buy nangkusadkusad da anak buy
nagtas ya nadawak ka ispiritu. Paran nati
yay anak. Kabay sinabin mani tawuy,
“Nati yina!”
27 Nuwa tinalan Jesus ya gamêt anak buy
impaidêng naya.
28 Sên sinumun si Jesus sa bali, liim yan
pinatang mani tagasunul na, “Uysiyan a

* **9:12-13 9:12-13** Ya labay sabin Elias baydi sabay si Juan ya Mamawtismu.

yan ya naipatas ya nadawak ka ispiritu
ta?”
29 Kabay nakitbay si Jesus, “Ya paradi ya
nadawak ka ispiritu, kay maipatas ya sa
kapamilatan panalangin.”

Nanguman sinabin Jesus ya tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Amêsên, namita sila baydu buy dinu-
man sa prubinsyan Galilea. A labay Jesus
ya matandan mani tawuy idi ya baydu
31 tagawan panturwanan nay mani taga-
sunul na. Sinabi na, “Sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani
nipagtungkulan buy patin laku. Nuwa sa
ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”
32 Nuwa a la mapukatan na sinabi na
buy malimu sila êt mamatang kana.

Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Inlumatêng sila sa Capernaum. Sên
idi silayna sa gisay bali, pinatang Jesus ya
mani tagasunul na, “Sabêt ta pisusulakan
yu sa dan?”
34 A sila nakapakitbay gawan pisusu-
lakan la nu sisabêt kallay pinakadakila.
35 Kabay niknu si Jesus buy binêg nay
mapu buy luway tagasunul na buy sinabi
na kallay, “Sisabêt kamuyuy kalabay ma-
gin mamunu, sêpat yan magpaubatan buy
magin ipus kaganawan.”
36 Impadani nay gisay anak ka nabêlêng
buy impaidêng sa arapan la. Nasên anti,
inampun nay ati buy sinabi na kalla,
37 “Sisabêt man na mananggap sa paradi
ya nabêlêng nga anak gawan sa panunul
na kangku, sikinay pantanggapên na. Buy
ya mananggap kangku, alwan kay sikuy
pantanggapên na, nun a ya namiutus êt
kangku.”

Nu sisabêt ta asê laban kantamu, kapanig tamu
(Lucas 9:49-50)

38 Sinabin Juan kan Jesus, “Manuru,
dilag kay nakitan na mamipatas nan-
gadawak ka ispiritu sa lagyu mu. Imbawal
yan ya gawan a tamu ya kaawyun.”
39 Nuwa sinabin Jesus, “Agana yuya
bawalên, ta ya tawuy manyag mamakau-
papas sa kapamilatan lagyu ku, a ya
magsabin nadawak tungkul kangku.
40 Ta ya asê mallumaban kantamu, ka-
panig tamu ya.
41 Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt
man na mam-i kamuyun gisay basun
lanêm tagawan tagasunul kataw, pilmin
makatanggap yan gantimpalay ubat kan
Bapan Namalyari.”

Ya sangkan pangasalanan
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 “Sisabêt man na magin sangkan pan-
gasalanan nangabêlêng nga anak ya man-
ampalataya kangku, mangêd pun na is-êl
la bêng na sa maragul la panggilingan na
batu buy isamwag sa dagat.
43 Nu gamêt muy magin sangkan pan-
gasalanan mu, putusun mu! Mangêd pun
na gigisay gamêt mu nuwa dilag kan biyay
ya ayin katganan kaysa luwa yabay ya
gamêt mu, nuwa milaku kay naman sa
impernu nu saantu asê mangapalêng nga
apuy.
44 [Baydu sa impernu, asê êt mangamati
ya mani êwêl buy asê êt mangapalêng nga
apuy.]”
45 “Buy nu bitis muy magin sangkan
pangasalanan mu, putusun mu! Mangêd
pun na gigisay bitis mu, nuwa dilag kan
biyay ya ayin katganan kaysa luwa yabay
ya bitis mu, nuwa isamwag kay naman sa
impernu.
46 [Baydu sa impernu, asê êt mangamati
ya mani êwêl buy asê mangapalêng nga
apuy.]”
47 “Nu mata muy magin sangkan pan-
gasalanan mu, lus-ukun mu! Mangêd
pun na mibilang ka sa pag-arian Bapan
Namalyari ya gigisay mata mu kaysa luwa
yabay ya mata mu, nuwa isamwag ka sa
impernu.
48 Baydu sa impernu, asê êt mangamati
ya mani êwêl buy asê mangapalêng nga
apuy.”
49 “Tagawan makadanas un panubuk
ka balang gisa kaparisun pan-iandug kan
Bapan Namalyari ya pambiyan asin bayu
ipapakatupus sa apuy.†
50 Mangêd da asin. Nuwa nu mitas ya
lasan asin, asina miudung buy ayin nan
nabang. Magin nabang kaw sa kaganawan
tawu kaparisun asin na dilag nabang sa ka-
ganawan. Sa pakapakun baydu, bumyay
kaw dilag kapatêtbêkan sa balang gisa.”

10

Inturun Jesus ya tungkul sa pamisyay un miasawa
(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

1 Amêsên, namita si Jesus baydu buy
naku ya sa sakup prubinsyan Judea buy
naglipay ya sa ilug Jordan. Nanguman
nagtipun kanay malakêy tawu buy tin-
urwanan na sila kaparisun mana nan
pandaygên.

† **9:49 9:49** *asinên sa apuy*. Malyari labay sabin “ipapakatuynung sa kapamilatan kasakitan” nuwa malyari êt “parusên.” Asê pariparisuy pangisip un mani nag-aral sa Biblia tungkul di.

2 Dilag dakun umnuy Pariseoy nagdani
kan Jesus amên subukan ya. Kabay na-
matang sila, “Pantulutan nayin Kautusan
na isyay liyaki ya asawa na?”
3 Kabay nakitbay si Jesus, “Sabêt ta
utus Moises kamuyu tungkul sa pamisyay
miasawa?”
4 Nakitbay ya mani Pariseo, “Impaintu-
lut Moises ya isyay liyaki ya asawa na nu
dilag yan dinyag ga kasulatan pamisyay.”*
5 Nuwa sinabin Jesus, “Gawan sa
kakdêyan ulu yu, insulat Moises ya
kautusan abiin.
6 Nuwa paubat sabitun dinyag Bapan
Namalyari ya babun luta, dinyag nay liyaki
buy babayi.†
7 ‘Kabay lakwanan liyaki ya bapa buy
indu na amên miawyun silan miasawa,
8 buy ya luwa, pakadyag gigisa.’‡ Sa
pakapakun baydu, alwa silaynan luwa,
nun a gigisa silayna.
9 Kabay ya piniawyun Bapan Namalyari,
asê sêpat pisyayên tawu.”
10 Pallumatêng la sa bali, namatang
manguman na mani tagasunul Jesus kana
patungkul sa pamisyay miasawa.
11 Sinabi na kalla, “Nu in-isyay liyaki ya
asawa na ta mag-asawa yan kaatag, man-
gasalanan yan pamikikanayun sa nuna
nan asawa.
12 Para êt bayduy babayi. Nu in-isyay
nay asawa na buy mag-asawa yan kaatag,
mangasalanan ya êt pamikikanayun.”

Nanalangin si Jesus para sa nangabêlêng nga anak
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Dilag mani tawuy nilakun
nangabêlêng nga anak kan Jesus amên
yawarên lan ipaluntuy gamêt na kalla buy
pagpalên na sila. Nuwa binênbênan silan
mani tagasunul na.
14 Sên nakitan Jesus ya abiin, nanubag
ya buy sinabi na kalla, “Paulayan yun
magdani kangkuy mani anak. Agana yu
sila bênbênan, tagawan ya mani kaparisu
la sabay ya miawyun sa pag-arian Bapan
Namalyari.
15 Pansabin ku kamuyuy sisabêt man na
asê magpasakup sa pag-arin Bapan Namal-
yari kaparisun pagpasakup nangabêlêng
nga anak, a ya miawyun sa mani tawuy
pag-arian na.”
16 Pamakayari, inampun nay mani anak
buy impaluntu nay gamêt na kalla buy
pinagpala na sila.

Ya gisay liyaki ya mabandi
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Sên mamitay na si Jesus, dilag gisay
liyaki ya nuwayun nagdani kana. Nan-
duku ya sa arapan na buy namatang,
“Mangêd da Manuru, sabêt ta sêpat kun
daygên amên mabiyan nakun biyay ya
ayin katganan?”
18 Sinabin Jesus kana, “Uysiyan binêg
muku yan mangêd ta? Ayin kaatag
mangêd nun a kay si Bapan Namalyari.
19 Tungkul sa impatang mu, tanda muy
Kautusan Bapan Namalyari, ‘Agana ka
mamatin tawu. Agana ka makikanayun.
Agana ka manakaw. Agana ka mag-
papêtêg sa alwan kapêtêgan. Agana ka
mamurayit. Galangên muy mangatwa
mu.’ ”§
20 Nakitbay ya liyaki, “Manuru, ubat
pun sa anak kaku, pansunulun kinay ka-
ganawan abiin angga amêsên.”
21 Inêlêw yan Jesus un dilag pangidu buy
sinabi na kanay, “Dilag ka pun gisay sêpat
daygên. Muli kayna ta isaliw muy mani
pibandiyan mu buy ya naabli mu, idin mu
sa mani kalulu. Sa pakapakun baydu, dilag
kan pibandiyan sa langit. Pamakayari,
mag-udung ka buy manunul kangku.”
22 Sên nalêngên liyaki ya abiin,
nalungkut ya buy namita yan nalêlêy
nakêm, gawan malakêy pibandiyan na.
23 Pinakaêlêw Jesus ya mani naka-
palitêng kana buy sinabi na sa mani
tagasunul na, “Pêtêg baynan masakit
magpasakup pa mani tawuy malakêy
pibandiyan sa pag-arian Bapan Namal-
yari.”
24 Nakaupapas ya mani tagasunul na sa
sinabi na. Nuwa inuman sinabin Jesus,
“Maanak kuway, pêtêg baynan masakit
magpasakup pa mani tawuy malakêy
pibandiyan sa kaarian Bapan Namalyari!
25 Misun pun na kamelyu sa lubut
karayum, kaysa misun sa kaarian Bapan
Namalyari ya gisay tawuy mabandi.”
26 Luyang pun êt nakatêgag ga mani
tagasunul na. Kabay namatang sila, “Nu
parabaydu, sisabêt awêd da miligtas?”
27 Pinakaêlêw silan Jesus buy sinabi
na, “Ya asê madyag tawu, madyag Bapan
Namalyari, ta madyag nay kaganawan.”
28 Kabay sinabin Pedro, “Parasaantu kay
yaman? Inlakwanan yan na kaganawan
amên manunul kamu!”
29 Nuwa nakitbay si Jesus, “Pansabin ku
kamuyuy nu sisabêt man na nallakwan
bali na, nallakwan mapatêl na, nallakwan
mangatwa na, nallakwan maanak na o
nallakwan mani luta na gawan sa panunul
na kangku buy sa pangaral nan Mangêd da
Balita,

* **10:4 10:4** Deuteronomio 24:1. † **10:6 10:6** Genesis 1:27. ‡ **10:8 10:8** Genesis 2:24. § **10:19 10:19** Genesis 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

30 sa panawun ati, mananggap yan di-
nalan pun êt sa inlakwanan na. Man-
anggap yan mani bali, mapatêl, man-
gatwa, maanak, buy mani luta na, agyan
dilag man kaawyun pamasakit. Nuwa
sa lumatêng nga panawun, mabiyan yan
biyay ya ayin katganan.
31 Malakêy mapagmatag-ay amêsên ya
iyêpa lanu. Buy malakêy mapagpayêpa
amêsên ya itag-ay lanu."

Katitlun pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na buy panguman nan mabyay
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Sên idi silayna sa dan patuksaw sa
balayan Jerusalem, nuna si Jesus kalla.
Nakaupapas ya mani tagasunul na buy
nalimuy mani tawuy manunul kana. Inu-
man impapawan Jesus ya mapu buy luway
tagasunul na buy sinabi na kalla nu sabêt
ta malyari kana,
33 "Elêwên yu! Tumuksaw kitamina sa
Jerusalem. Buy sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, igawang ngaku sa mani
mamunun pari buy sa mani manurun
Kautusan. Atulan lakun kamatyan buy
igawang ngaku sa mani alwan Judio.
34 Pupustakên laku, pitupaytupayan
laku, latikun buy patin. Nuwa sa ikatluy
allu, manguman nakun mabyay."

Labay Santiago buy si Juan na miknu silan mikapaka sa danin Jesus
(Mateo 20:20-28)

35 Nagdani kan Jesus ya luway anak
Zebedeo ya silan Santiago buy si Juan. Sin-
abi la, "Manuru, dilag kay dayin yawarên
kamu."
36 Namatang si Jesus, "Sabêt ta yawarên
yu?"
37 Nakitbay sila, "Nu mag-ari kayna,
labay yan dayin miknun mikapaka sa dani
mu, ya gisa sa wanan mu buy ya gisa, sa
udi mu."
38 Nuwa sinabin Jesus kallay, "A yu
tanda nu sabêt ta panyawarên yu.
Mapibabatan yu nayi ya pamasakit ta
danasên ku? Buy nakal-an kaw nayin mati
kaparisu ku?"*
39 Nakitbay sila, "Awu, mapibabatan
yan."
Sinabin Jesus, "Ya pamasakit ta
madanasan ku, madanasên yu êt buy mati
kaw êt kaparisu ku.
40 Nuwa alwan sikuy mamili nu sisabêt
ta miknu sa wanan ku o sa udi ku, ta ya
iknuwan abitu, kay para sa mani pinil-
anan Bapa ku."
41 Sên natandan mapuy tagasunul nay
inyawad lan Santiago buy si Juan, nanubag
sila.
42 Kabay impadani silan Jesus buy sinabi
na kallay, "Tanda yuy mani manungkulan
ya alwan Judio, pan-ipilit lay labay la sa
mani pansakupun la buy agyan sabêt ta
labay la, pansunulun mani pansakupun la.
43 Nuwa alwan parabaysên na labay
kun daygên yu, nun a nu sisabêt man
kamuyuy kalabay magin dakila, kaylangan
yan magin lingkud yu.
44 Buy nu sisabêt man kamuyuy kalabay
magin mamunu, sêpat yan magin ipus
kaganawan.
45 Tagawan agyan siku man na ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, naku waku baydi
amên maglingkud buy idin kuy biyay
ku amên atbusun na malakêy tawu. A
ku naku baydi amên paglingkuran mani
tawu."

Pinaiyul si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Inlumatêng silan Jesus sa balayan
Jerico. Sên mita yina baydu sa Jerico,
kaawyun nay mani tagasunul na buy
kaatag pun êt. Dilag gisay bulag ga
magpalimus ya nakaiknu sa agid dan. Ya
lagyu na, Bartimeo ya anak Timeo.
47 Sên nalêngê nay mallumibas si Jesus
ya taga Nazaret, masnêg nan sinabi, "Jesus
ya layin Arin David, kalunusan muku
kayêk!"

48 Binênbênan yan mani tawu, "Agana
ka mantarit!"

Nuwa ingkakadus nan insabin masnêg,
"Layin Arin David, kalunusan muku
kayêk!"

49 Sên nalêngê yan Jesus, tinunggên ya
buy sinabi na, "Bêgên yuya."

Kabay binêg lay bulag, "Pas-êyên muy
nakêm mu. Midêng ka ta pan-ipabêg
naka."

50 Insamwag nay balabal na. Tambêng
yan nidêng buy nagdani kan Jesus.
51 Namatang si Jesus kana, "Sabêt ta
labay mun daygên ku kamu?"

Nakitbay ya bulag, "Manuru, kalabay
yakun makakit."

52 Kabay sinabin Jesus kana, "Malyari
kaynan muli. Inumiyul ka gawan sa
panampalataya mu kangku." Tambêng
yan nakakit buy nanunul ya kan Jesus.

* **10:38 10:38** Sa Griego, "Agyu nayin inêmên ya basu ya pan-inêmên ku, buy magpabawtismu kaw nayi sa bawtismu ya ibawtismu kangku?"

11

Malakêy mangulimên kan Jesus sa balayan Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sên narani yana silan Jesus sa
Jerusalem, tinunggên sila sa Bung-uy
mani Ulibu ya narani sa balayan Bethfage
buy sa balayan Bethania. Impaunan
Jesus ya luway tagasunul na. 2 Sinabi
na kalla, "Maku kaw sa kasunul la
baryu. Pamakasun yu baydu, makitan yuy
gisay biserun asnuy nakas-êl ya asê pun
nasakayan agyan sisabêt man. Agwatên
yuya buy akayên baydi.
3 Nu dilag mamatang kamuyun paradi,
'Uysiyan pan-agwatên yu yay asnu ta?'
sabin yu kanay, 'Kaylangan Panginuun
buy tambêng nan iudung baydi.' "
4 Kabay namita silayna buy nakitan laya
bay ya biserun asnu sa danin dan ya
nakas-êl sa lawasan gisay bali. Sên pan-
agwatên layna,
5 dilag gisa sa dakun umnuy tawu
bayduy namatang kalla, "Uysiyan pan-
agwatên yu yay biserun asnu ta?"
6 Kabay sinabi lay pan-ipasabi kallan
Jesus buy tinulutan la sila.
7 Pamakayari, in-akay layna kan Jesus
ya biserun asnu. Inlatêp lay balabal la sa
bukut biserun asnu buy nagsakay ya.
8 Malakêy tawuy namimakmak balabal
la sa dan. Ya kaatag êt, namimakmak silan
palapay pinutus la sa panggitnan.
9 Ya kaganawan tawuy idi sa mu-
muna buy idi sa ubatan, mansaway silan
magsabin, "Ulimênên na Bapan Namal-
yari! Pagpalên na mallumatêng sa lagyu
na!*
10 Pagpalên Bapan Namalyari ya mal-
lumatêng nga kaarian ninunu tamun si
Arin David. Ulimênên na Bapan Namal-
yari ya idi sa langit."
11 Pallumatêng Jesus sa Jerusalem, naku
ya sa kasawangan Templu. Pinakaêlêw
nan mangêd da kaganawan idi baydu. Buy
gawan mamayabi-yabi yana, nag-udung ya
sa Bethania kaawyun nay mapu buy luway
tagasunul na.

Insumpan Jesus ya gisay puun kayun igus
(Mateo 21:18-19)

12 Pamakawasak, sên mita silayna
ubat sa balayan Bethania paudung sa
Jerusalem, nalayangan Jesus.
13 Naipatanês nay gisay puun kayun igus
ya malabung. Inlaku nan inêlêw ya ati
nu nagtagêy. Nuwa ayin yan nakitan nun
a kay pawan bulung, gawan alwa pun
panawun panagêy igus.
14 Kabay sinabi na sa puun kayu, "Agyan
kanu pun, ayin nan kaatag makaêkan
tagêy mu." Nalêngên mani tagasunul nay
sinabi na.

Impatas Jesus ya mani magtinda sa Templu
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pamakalatêng la sa Jerusalem, naku si
Jesus sa kasawangan Templun Bapan Na-
malyari buy impatas nay mani magtinda
buy mani manaliw baydu. Imbabaliswag
nay lamesan mallibay peran dayuwan
sa peran mani Judio buy iknuwan mani
magtindan pati-pati ya pan-iandug kan
Bapan Namalyari.
16 Imbawal nay mani tawuy mantan
pan-itinda sa kasawangan Templu.
17 Pamakayari, tinurwanan nay mani
tawu baydu. Sinabi na kalla, "Nakasulat
sa Sabin Bapan Namalyari, 'Ya bali ku,
pambêgên balin panalanginan mani tawu
sa kaganawan bansa.'† Nuwa siyan dinyag
yun pagtagwan mani manakaw."‡
18 Sên nabalitan mani mamunun pari
buy mani manurun Kautusan ya tungkul
sa dinyag Jesus, pisasabyan la nu sabêt
ta daygên la amên maipapati laya. Nuwa
nalimu sila kana gawan malakêy tawuy
nakaupapas sa panuru na.
19 Sên nadiglêm mana, nag-awas silan
Jesus sa balayan Jerusalem.

Ya aral tungkul sa nayanguy puun kayun igus
(Mateo 21:20-22)

20 Pamakamaranun, sên mag-udung
silayna sa Jerusalem, nadanan layna êt ta
puun kayun igus buy nakitan lay nayangu
ya.
21 Naganakan Pedroy sinabin Jesus sa
puun kayu. Kabay sinabi na, "Manuru,
êlêwên muy puun kayun igus ya insumpa
mu. Nayanguy na!"
22 Sinabin Jesus kalla, "Manampalataya
kaw kan Bapan Namalyari!
23 Pansabin ku kamuyuy nu dilag kaw
panampalataya buy asê magmikakunuy
nakêm, malyari yun sabin sa bung-uy ati,
'Mitas ka buy milaku ka sa dagat!', buy
taganan madyag ga pansabin yu.
24 Kabay pansabin ku kamuyuy sabêt
man na yawarên yu kan Bapan Namalyari
sa panalangin, maniwala kaw wa natang-
gap yinay panyawarên yu buy matanggap
yina.

---

* **11:9 11:9** Mani Kanta 118:26. † **11:17 11:17** Isaias 56:7. ‡ **11:17 11:17** Jeremias 7:11.

25 Nu manalangin kaw, patawarên yu
pun na nangasalanan kamuyu amên
patawarên kaw êt Bapa yuy idi sa langit.
26 [Ta nu a kaw mamatawad, a kaw êt
patawarên Bapa yuy idi sa langit.]"

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Naku silayna êt sa Jerusalem. Kaban
mamita si Jesus sa kasawangan Templu,
nagdani kanay mani mamunun pari buy
mani manurun Kautusan buy mani man-
gatway manungkulan.
28 Namatang sila kana, "Sabêt ta kara-
patan mun manyag abiin na dinyag mu?
Sisabêt ta nam-i kamun parabaysên na
karapatan?"
29 Kabay pikitbayan silan Jesus,
"Patangên kataw êt. Nu mapakitbayan
yuku, sabin ku êt kamuyu nu sisabêt ta
nam-i kangkun karapatan manyag paradi.
30 Sabin yu kangku nu kansabêt ubat
ta karapatan Juan ya mamawtismu, kan
Bapan Namalyari o sa tawu? Sabêt ta
pakitbay yu?"
31 Kabay nisasabi sila, "Nu sabin tamuy
'kan Bapan Namalyari', sabin nay naman
êt kantamuy, 'Uysiyan a kaw yabay mani-
wala kan Juan ta?'
32 Nuwa nu sabin tamuy 'sa tawu',
manubag ga mani tawu kantamu." (Mal-
imu sila sa mani tawu gawan maniwalay
mani tawu ya propetan Bapan Namalyari
si Juan.)
33 Kabay nakitbay sila kan Jesus, "A yan
tanda."
Sinabi êt Jesus, "Nu parabaydu, a ku êt
sabin kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun
karapatan manyag ati."

12

Ya paalimbawan Jesus tungkul sa mani
nadawak ka kasamak
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Kabay nangalimbawa pun si Jesus
kalla. Sinabi na, "Dilag gisay tawuy
nananêm ubas sa panggitnan na. Pamaka-
yari nan nananêm, impabakud nay abitu
buy namipadyag yan pamêspêsan ubas.
Namipaydêng ya êt gisay matag-ay ya
bali ya bibiyan mamantay. Pamakayarin
abitu, impasamak nay ubasan na sa mani
makisamak ta naku ya sa marayuy lugal.
2 Sên panawun nan pamupul ubas, in-utus
nay gisay ipus na sa mani kasamak na
amên kêwên na dakay na.
3 Nuwa dinagus mani kasamak ya ipus
buy dinugêdugê buy impatas layan ayin
gintan.
4 Niutus manguman na magbandin
ubasan un gisa pun na ipus, nuwa im-
pakadêng-êy laya buy pinatuk sa ulu.
5 Nanguman nina êt namiutus gisa pun
na ipus, nuwa pinati lay abitu. Malakê pun
na in-utus magbandi, nuwa abituy kaatag,
dinugêdugê la buy ya kaatag êt, pinati la."
6 "Pamakayarin abitu, ayin ninan ipus ya
maiutus. Kabay in-utus naynay kakaidwan
nan anak, ta indap na nu galangên lay
anak na."
7 "Nuwa sên nakitan mani kasamak ya
anak na, sinabi la, 'Ah! Ati yay tagapag-
mana! Kaksaw kaw! Patin tamu ya amên
mapagbandi tamuy mapagmana na.'
8 Kabay dinagus lay anak, pinati buy
ginuluy lay bangkay na sa lawasan pang-
gitnan."
9 Pamakayari, namatang si Jesus, "Sabêt
amêsên na daygên magbandin ubasan?
Pilmin lakwên nay mani kasamak na buy
patin. Pamakayari, ipasamak na sa kaatag
ya ubasan na.
10 A yu nayi nabasa sa Kasulatan na
impasulat Bapan Namalyari,
'Ya batuy insakwil mani mamipaydêng
bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.
11 Abiin na dinyag Bapan Namalyari ya
mamakaupapas kantamu.' "*
12 Napukatan mani puun Judio ya sabay
silay pantukuyun Jesus sa paalimbawa
na. Kabay dakpên layna dayi si Jesus,
nuwa nalimu sila sa mani tawu. Kabay
pinaulayan la si Jesus buy namita sila tana.

Ya pamayad buwis
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Impalakun mani puun Judio kan Jesus
ya dakun umnuy Pariseo buy dakun um-
nuy tawun Gobernador Herodes Antipas
amên lêng-ên laya gawan labay layan
dakpên sa pagsabi na.
14 Sên inlumatêng sila kan Jesus, sin-
abi la, "Manuru, tanda yan na pêtêg ya
pansabin mu buy ayin kan pampilinin
gawan a ka mangêlêw sa kabilyan gisay
tawu, nun a kay kapêtêgan tungkul sa
kalabayan Bapan Namalyari ya pan-ituru
mu. Amêsên, dilag kay ipatang kamu,
sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa
Emperador Roma o asê?"
15 Nuwa tandan Jesus ya kay magtatal-
ingkayu sila. Kabay sinabi na, "Alwa ta
labay yukun dakpên sa pagsabi ku ta?
Mantan kaw baydin pera ta êlêwên ku."
16 Nantan sila yabay pera buy pinatang
na sila, "Kansabêt lupa buy lagyuy makit
yu di?"
Sinabi la, "Sa Emperador."

* **12:11 12:11** Mani Kanta 118:22-23.

17 Kabay sinabin Jesus kalla, “Nu
parabaydu, idin yu sa Emperador ya para
sa Emperador. Buy idin yu kan Bapan
Namalyari ya para kan Bapan Namalyari.”
Taganan nakaupapas sila sa sinabi na.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Amêsên, dilag dakun umnuy
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila
maniwalan manguman mabyay ya mani
nangamamati. Sinabi la kan Jesus,
19 “Manuru, ayun sa Kautusan na impa-
sulat kan Moises, nu ya gisay liyaki nati
yan ayin anak sa asawa na, sêpat pag-
asawan patêl nay liyaki ya bayaw nay
nabal-u amên makaanak sila para sa patêl
nay nati.”†
20 “Amêsên, dilag pituy mipapatêl la
lawyaki. Nakapag-asaway panganay,
nuwa nati yan ayin anak.
21 Kabay ya nabal-u, napag-asawa nay
ikalway panganay, nuwa nati ya êt ayin
anak. Para êt bayduy nalyari sa ikatluy
patêl la.
22 Balang gisa sa pituy mipapatêl la
nakapag-asawan abituy babayi ya nabal-
u, namatyan lan kaganawan ayin anak sa
babayi. Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u.
23 Amêsên, sa allun pangabyay mangu-
man nangamamati, sisabêt ta asawan
abituy babayi, gawan napag-asawa yan
pituy mipapatêl?”
24 Nakitbay si Jesus, “Taganan mali kaw,
tagawan a yu mapukatan na Kasulatan
Bapan Namalyari buy a yu mapukatan na
kapangyarian Bapan Namalyari.
25 Tagawan sa pangabyay manguman,
ayin nan pag-asawa, ta magin kaparisu
silaynan mani ang-el sa langit ya ayin
asawa.
26 Tungkul laman sa pangabyay mangu-
man, a yu nayi nabasay impasulat kan
Moises? Sabitun idi ya baydu sa
magdêkêtdêkêt ta puun kayu, sinabin Ba-
pan Namalyari kanay, ‘Sikuy Bapan Na-
malyari lan Abraham, Isaac, buy Jacob.’‡
27 Ya labay sabin, nabyay sila, tagawan
alwa yan Bapan Namalyarin nanga-
mamati, nun a Bapan Namalyari yan
nangabyay. Kabay taganan mali kaw!”

Ya pinakamaulagay Kautusan Bapan Namalyari
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

28 Dilag baydun gisay manurun Kautu-
san ya mallêngê sa misusulakan. Nalêngê
nay mangêd da pikitbay Jesus. Kabay nag-
dani ya buy namatang, “Sabêt ta pinaka-
maulagay utus?”
29 Nakitbay si Jesus, “Ati ya pinaka-
maulagay utus, ‘Sikaw wa mani Israelita,
mallêngê kaw! Ya Panginuun tamun Na-
malyari, kay gigisa buy ayin nan kaatag.
30 Kabay kaidwan muy Panginuun mun
Namalyari un buun bêkê, buun kaladwa,
buun isip buy buun pas-êy.’§
31 Ati êt ta ikalway pinakamaulagay utus,
‘Kaidwan muy kaparisu mun tawu ka-
parisun pangidu mu sa sarili mu.’* Abiin
na luway utus ya pinakamaulaga buy ayin
nan kaatag.”
32 Sinabin manurun Kautusan kan Jesus,
“Manuru, ustu ka. Pêtêg ga sinabi muy
kay gigisa si Bapan Namalyari, ayin nan
kaatag.
33 Kabay sêpat yan kaidwan un buun
bêkê, buun isip buy buun pas-êy. Buy
sêpat tamu êt kaidwan na kaparisu tamun
tawu kaparisun pangidu tamu sa sarili
tamu. Igit maulagay ati kaysa kaganawan
kalasin sinlêb ba andug buy sa kaatag pun
na andug.”
34 Sên nalêngên Jesus ya mangêd da pak-
itbay na, sinabi na kana, “Marani kaynan
miawyun sa pag-arin Bapan Namalyari.”
Ubat ta baydu, ayin nan nakadêgdêg na-
matang kan Jesus.

Ya patang tungkul kan Cristu
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Kaban manuru si Jesus baydu
sa kasawangan Templu, namatang ya,
“Parasaantun masabin mani manurun
Kautusan ya si Cristuy impangakun Bapan
Namalyari, kay layi yan Arin David?
36 Sa kapamilatan pangawyun Ispiritun
Bapan Namalyari kan Arin David, sinabi
nay,
‘Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun
ku,
Miknu ka sa wanan ku
angga sa mapasuku ku kamuy mani kapati
mu.’†
37 Amêsên, nu binêg Arin David Pangin-
uun ya Cristu, parasaantun masabin mani
tawuy si Cristuy kay layi yan Arin David?”
Labaylabay lêng-ên mani tawu si Jesus.

Patanda laban sa mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

38 Sinabi pun êt Jesus sa pangaral na,
“Mangillag kaw sa mani manurun Kautu-
san. Labaylabay lan mamitan nakayaming
makarang buy labaylabay lan galangên
silan mani tawuy malibasan la.

† **12:19 12:19** Deuteronomio 25:5. ‡ **12:26 12:26** Exodo 3:6. § **12:30 12:30** Deuteronomio 6:4-5. * **12:31 12:31** Levitico 19:18. † **12:36 12:36** Mani Kanta 110:1.

39 Labaylabay lan miknu sa iknuwan
na in-il-an para sa maulagay tawu sa
balin pagtipunan mani Judio buy sa mani
kalutu.
40 Pampurayitin la êt ta mani nabal-uy
babayi amên makwa lay mani pibandiyan
la buy magmamangêdan sila sa arapan
mani tawu sa kapamilatan makarang nga
panalangin la. Kabay lanu, luyang pun
nabyat ta pamarusan Bapan Namalyari
kalla."

Ya andug gisay bal-uy babayi
(Lucas 21:1-4)

41 Kaban idi pun sa Templu si Jesus,
niknu ya sa êtêb pamyanan pera para sa
Templu buy inêlêw nay malakêy mam-
in pera. Malakêy mabandi ya nam-in
mangaragul la alaga.
42 Dilag êt baydun gisay kaluluy babayi
ya bal-uy nagdani buy nam-in luluway
pirasun barya sa pamyanan pera.
43 Impadanin Jesus ya mani tagasunul
na buy sinabi na kallay, "Pansabin ku
kamuyuy igit pun maulagay indin nabal-u
kaysa indin kaganawan.
44 Gawan ya kaatag, nam-i silan a layna
kaylangan. Nuwa ya bal-u, agyan kay
kalulu ya, inlapas na pun indin ya panaliw
nan kanên na."

13

Ya tungkul sa pangasiran Templu
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Kaban paawas silan Jesus sa Templu,
sinabin gisa sa mani tagasunul na, "Ma-
nuru, êlêwên muy mani impaidêng nga
nakapalitêng sa Templu ya pawan diyag
sa mangaragul la batu. Mamangêd da
pangadyag!"
2 Sinabin Jesus kana, "Makitan yuy mani
abiin na dyag sa mangaragul la batu.
Nuwa lumatêng nga panawun, ayin batuy
mitagan na nakapaluntu sa kaparisu nan
batu."

Ya sadyay kasakitan na lumatêng
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Sên nakaiknuy na si Jesus sa gisay lugal
sa Bung-uy mani Ulibu sa arapan Templu,
namatang silan Pedro, Santiago, Juan buy
si Andres un kay kakapad la.
4 Sinabi la, "Sabin mu kanyan nu
makanu malyari ya sinabi mu buy nu
sabêt ta tanda' ya marani yan malyari ya
abitu?"
5 Kabay sinabin Jesus kalla, "Mangillag
kaw amên a kaw mailitêp agyan sisabêt
man.
6 Tagawan malakêy lumatêng nga
manggamit lagyu ku. Sabin lay, 'Sikuy
Cristuy impangakun Bapan Namalyari.'
Kabay malakêy mailitêp la.
7 Nu makalêngê kaw migegeray marani
kamuyu buy nu makabalita kaw êt
migegeray marayu, agana kaw malimu. Ta
sêpat malyari ya abiin, nuwa alwa pun
abiin na katganan babun luta.
8 Tagawan makigeray bansa sa ka-
parisu nan bansa buy makigeray kaar-
ian sa kaparisu nan kaarian. Lumatêng
nga layun sa magmikakanayun na lugal.
Lumatêng êt ta sadyay layang. Ya ka-
ganawan kasakitan na abiin, kay umpisa
pun sadyay kasakitan ya maiparisu sa
kasakitan babayi ya manganak."
9 "Kabay mangillag kaw tagawan sa
panampalataya yu kangku, dakpên lakaw
buy iarap sa mani manungkulan. Latikun
lakaw sa balin pagtipunan mani Judio buy
iarap sa mani gobernador buy sa mani ari.
Sa pakapakun baydu, makapagpapêtêg
kaw kalla tungkul kangku.
10 Sêpat pun maipatanday Mangêd da
Balita sa kaganawan bansa bayu lumatêng
nga katganan."
11 "Nu lumatêng nga panawun na
dakpên kaw buy iarap sa mallitis, agana
kaw napitik nu sabêt ta sabin yu, nun a
ya sabin yu, abituy pan-ipasabin Ispiritun
Bapan Namalyari kamuyu sa uras abitu,
tagawan alwan sikaw wa magsabi nun a
ya Ispiritun Bapan Namalyari.
12 Sa panawun abitu, dilag tawuy mi-
gawang patêl na amên ipapati. Dilag
êt mangatway migawang anak la amên
ipapati buy dilag êt mani anak ka man-
alangsang buy mipapatin mangatwa la.
13 Gawan sa panunul yu kangku, ka-
sulapwan kaw kaganawan. Nuwa ya
manugêl tapat angga sa katganan, sabay
siyay miligtas."

Ya mamakapalimuy lumatêng
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

14 Insundun Jesus ya pagsabi na, "Sikaw
wa mamasa, pakaintindin yuy ati! Nu
makit yuy sadyay kadawakan ya manira
baydu sa lugal la asê sêpat panyagan, ya
kaganawan na idi sa Judea, kaylangan
muwayu silaynan makun bung-uy.
15 Sa panawun abitu, ya idi sa lawasan
bali, aganayna sumun amên mangwan
dakun sabêt sa lalên bali na.
16 Ya idi sa panggitnan, aganayna muli
amên mangwan yaming na.
17 Mamakapalunus ya mani nabuktut
buy mani mamasusu sa allun abiin,
tagawan magkasakit silan tumakas.
18 Manalangin kaw kan Bapan Namal-
yari ya sa allun abiin, alwan panawun
nalêpêt.
19 Sa panawun abitu, makadanas ya
mani tawun sadyay kasakitan ya a la pun
nadanasan ubat pun sabitun dinyag Bapan

Namalyari ya babun luta angga amêsên.
Buy ayin nan manguman makadanas
parabayduy kasakitan kanuman.
20 Ta nu asê inêpêk Bapan Namalyari
ya panawun abitu, ayin tawuy miligtas.
Nuwa para sa mani tawuy pinili na, inêpêk
nay panawun abitu."
21 "Amêsên, nu dilag magsabi kamuyun,
'Idi ya baydi ya Cristu!', o 'Idi ya baydu!',
agana kaw makipapaniwala.
22 Tagawan lumtaw wa mani mag-
tatalingkayun Cristu buy mani magtatal-
ingkayun propeta. Mipakit silan mani
tanda' buy mamakaupapas amên ilitêp pa
mani tawu buy nu malyari, agyan na mani
pinilin Bapan Namalyari.
23 Kabay mangillag kaw! Sinabi kuy
abiin kaban asê pun nalyari."

Ya pag-udung Jesus ya ubat sa langit ta in-Anak Tawu
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 "Pamakayarin abituy allun sadyay
kasakitan, dumiglêm ma mamut buy asina
sumawang nga buwan.
25 Mangananabuy mani bêtêwên buy
maubus maêyêg ga mani bagay ya idi sa
langit buy mitas sila sa binyanan la.
26 Pamakayari, makitan la kuy in-Anak
Tawuy ubat sa langit ya mallumatêng nga
idi sa ulap ya dilag dakilay kapangyarian
buy sawang.
27 Iutus kuy mani ang-el ku sa ka-
ganawan lugal sa babun luta amên tipu-
nun lay mani tawuy pinili ku."

Ya aral la matandan sa puun kayun igus
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 "Pakaintindin yuy aral sa paalimbawa
sa puun kayun igus. Nu magbulung
nganay sangan ati, tanda yinay marani
yay kaynitan. 29 Para êt bayduy malyari
lanu. Nu makitan yinan malyari yay
mani pansabin ku kamuyu, matandan yuy
marani yakinan lumatêng ya paran idi
yakina sa pasbul bali.
30 Pansabin ku kamuyuy bayu mati ya
kaganawan tawu sa panawun amêsên,
matupad day kaganawan sinabi ku.
31 Ya langit buy luta, dilag katganan.
Nuwa ya mani sabi ku, manugêl kanu-
man."

Ayin tawuy magtanda nu makanu lumatêng si Jesus
(Mateo 24:36-44)

32 "Nuwa tungkul laman sa allu o uras
pag-udung ku, ayin magtanda, agyan na
mani ang-el sa langit buy agyan sikuy
Anak Bapan Namalyari. Kay si Bapay
magtanda.
33 Kabay mangillag kaw buy maglêan,
gawan a yu tanda nu makanuy pal-
lumatêng ku."
34 "Malyari tamun ialimbawa sa dinyag
gisay tawuy naku sa marayuy lugal. Bayu
ya namita, sinabi na sa mani ipus na nu
sabêt ta daygên la buy intipan na êt sa
mamantay sa lawasan na maglêan ya sa
pallumatêng amung na."
35 "Kabay maglêan kaw, tagawan a yu
tanda nu makanu lumatêng nga mag-
bandin bali. Mapalyarin yabi, bunak yabi,
bunatbunat o maranun.
36 Dat tambêng yan lumatêng buy
malatêng nakaw wa mamabêlêw.
37 Ya pansabin ku kamuyu, pansabin ku
êt sa kaganawan, 'Maglêan kaw!' "

14

Ya palanun pamati kan Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Amêsên, luwa tanay allu bayu miras ya
Pestan Kaligtasan buy Pestan Tinapay ya
ayin Pamalbag. Namalanuy mani mamu-
nun pari buy mani manurun Kautusan nu
parasaantu lan madakêp buy maipapati si
Jesus un ayin makatanda.
2 Sinabi la, "Gana tamu pun daygên sa
allun pesta, ta dat maguluy mani tawu."

Binulugan lan pabangi si Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Sên idi sa balayan Bethania si Jesus,
mangan ya sa balin Simon na natasan
ketung. Dilag inlumatêng nga gisay babayi
ya mantan makamal la pabangi ya pawan
nardo ya idi sa pamyanan na diyag sa
batun alabastru. Imbuklat nay ati buy
pakanawa nan imbulug sa ulun Jesus.
4 Sên nakitan kaatag ga dinyag babayi,
nanubag sila. Sinabi lay, "Uysiyan in-
sayang na yay pabangi ta?
5 Pakan maisaliw naya dayi sa alagan
upan gisay tawu sa gisay tawun,* buy ya
naabli na, maidin sa mani kalulu." Buy
tinubag lay babayi.
6 Nuwa sinabin Jesus, "Paulayan yuya!
Uysiyan pakyalaman yuya ta? Mangêd da
dinyag na kangku.
7 Pawa yun mapagkaawyun na mani
kalulu. Kabay agyan sabêt man na uras,
masawpan yu sila. Nuwa siku, a yu pawan
mapagkaawyun.
8 Dinyag nay kaganawan madyag na
kangku. Binulugan nay nan pabangi ya
lawini ku bilang pamil-an sa pamilbêng
kangku.
9 Pansabin ku kamuyuy agyan saantu
iaral baydi sa babun lutay Mangêd da

* **14:5 14:5** Sa Griego, 300 denaryu.

Balita, miwagaw êt ta mangêd da dinyag
na kangku bilang pangganaka kana."

Insupakat Judas Iscariote si Jesus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Amêsên, si Judas Iscariote ya gisa sa
mapu buy luway tagasunul Jesus, naku ya
sa mani mamunun pari amên isupakat si
Jesus.
11 Sên nalêngê lay abiin, sadyay saya
la. Kabay nangaku silan biyan layan
pera. Paubat baydu, nangêtêng nginan
panawun na masawpan na silan man-
dakêp kan Jesus.

Ya tawlin pangan Jesus un apunan
(Mateo 26:17-30; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corinto 11:23-25)

12 Inlumatêng nga nunan allun Pestan
Tinapay ya Ayin Pamalbag ya allun pa-
matin mani Israelita un biserun tupa ya
kêna la sa Pestan Kaligtasan. Kabay
pinatang mani tagasunul na si Jesus, "An-
tuy labay mun pamil-anan yan apunan
tamu para sa Pestan Kaligtasan?"
13 Kabay in-utus Jesus ya luwa sa mani
tagasunul na, "Maku kawna sa balayan
Jerusalem. Pamakalatêng yu baydu,
matbêng yuy gisay liyaki ya mantan ban-
gay naglanêm. Pakilakwan yuya
14 sa bali ya sunan na. Sabin yu sa
magbali, 'Pan-ipatang Manuru nu saan-
tuy kuwartuy pamil-anan apunan para
sa Pestan Kaligtasan kaawyun nay mani
tagasunul na.'
15 Ituru na kamuyuy gisay makwal la
kuwartu sa babu. Buy nakal-an bayduy
gamit ta gamitin tamu sa apunan. Baydu
yun il-an na apunan tamu."
16 Namitay nay luway tagasunul nan
naku sa Jerusalem buy nakitan lay pêtêg
ga kaganawan sinabin Jesus kalla. Kabay
in-il-an la bayduy apunan la para sa Pestan
Kaligtasan.
17 Sên yabi yana, inlumatêng si Jesus sa
makwal la kuwartu kaawyun nay mapu
buy luway tagasunul na.
18 Sên mangan silayna, sinabin Jesus
kalla, "Pansabin ku kamuyuy gisa baydi sa
kaêm kuy mamisupakat kangku."
19 Pamakalêngê la, nalungkut sila buy
namatang nga balang gisa kana, "Siku
nayi?"
20 Sinabin Jesus, "Gisa kamuyun mapu
buy luway mapagkaagnan kun mamisaw-
saw tinapay sa kulu, sabay ya mamisu-
pakat kangku.
21 Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
patin naku, ta abiin na idi sa Kasulatan.
Nuwa taganan mamakapalunus ya tawuy
mamisupakat kangku. Mangêd pun na a
yina in-anak."
22 Kaban mangan sila, nangwan tinapay
si Jesus buy impasalamat na kan Bapan
Namalyari. Binis-ilbis-il nay tinapay buy
inggawang na sa mani tagasunul na. Sin-
abi na, "Ati ya lawini ku. Kêwên yu buy
kanên."
23 Amêsên, kingwa nay pan-inêmên buy
impasalamat na kan Bapan Namalyari.
Inggawang na kalla buy ninêm ma ka-
ganawan.
24 Sinabi na kalla, "Ati ya daya kuy
mibulug para sa malakêy tawu. Ati ya
mamipapêtêg sa bayuy kasunduwan Ba-
pan Namalyari sa mani tawu.
25 Pansabin ku kamuyuy a kina mangu-
man minêm alak ka diyag sa sabên ubas
angga sa allun inêmên kuy bayuy alak sa
kaarian Bapan Namalyari."
26 Nagkanta silan pangulimên kan Bapan
Namalyari buy pamakayari, naku sila sa
Bung-uy mani Ulibu.

Impatandan Jesus ya ipuglaw yan Simon Pedro
(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Sinabin Jesus sa mani tagasunul na,
"Lakwanan yukun kaganawan, ta paradi
ya idi sa Kasulatan, 'Patin kuy pastul buy
mikyat ta mani tupa.'†
28 Nuwa pamakayari kun mabyay
manguman, muna ku kamuyu sa
prubinsyan Galilea."
29 Sinabi yaman Pedro kan Jesus, "Agyan
lakwanan kan kaganawan, a kata lak-
wanan."
30 Nakitbay si Jesus, "Pansabin ku kamuy
bayu mangkatin katilway manuk amêsên
yabi, katitlu mukun ipuglaw."
31 Nuwa luyang pun sinabin Pedroy,
"Agyan patin nakun kaawyun mu, a kata
ipuglaw." Para êt bayduy sinabin ka-
ganawan tagasunul na.

Nanalangin si Jesus sa Getsemani
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Pamakayari, naku sila sa gisay lugal
la pambêgên Getsemani.‡ Sinabin Jesus
kalla, "Miknu kaw pun baydi kaban man-
alangin naku."
33 Pamakayari, pikilakun Jesus si Pedro,
Santiago, buy si Juan. Baydu nakatanam
yan sadyay lungkut buy nabêgbêg ga
bêkê.
34 Sinabin Jesus kalla, "Para kinan mati
gawan sa sadyay lêlên bêkê ku. Minggat
kaw baydi buy magpuyat kaw."
35 Nagpakarayu yan pêrad buy nag-
palukub yan nanalangin ya nu malyari,

† **14:27 14:27** Zacarias 13:7. ‡ **14:32 14:32** *Getsemani:* ya labay sabin, laruy diyag sa ulibu.

a na danasên na sadyay pamasakit ta
lumatêng kana.
36 Sinabi na, “Bapa ku, madyag muy
kaganawan. Nu malyari dayi, itas muy pa-
masakit ta madanasan ku. Nuwa paraman
baydu, alwan kalabayan kuy masunul,
nun a ya kalabayan mu.”
37 Pamakayari nan nanalangin, inudung
Jesus ya tatluy tagasunul na buy nalatêng
na silan mamabêlêw. Sinabi na kan Pedro,
“Simon, mamabêlêw ka nayi? A ka nayi
makabatan magpuyat, agyan kay gisay
uras?
38 Magpuyat kaw buy manalangin amên
a kaw masambut tuksu. Ta ya ispiritu,
nakal-an yan manunul, nuwa maynay law-
ini.”
39 Nanguman nagpakarayu si Jesus buy
inuman nay panalangin na.
40 Pamakayari, inudung nan manguman
na mani tagasunul na buy nalatêng
na silayna êt mamabêlêw gawan
kabêlêwbêlêw sila. Sên nimata silayna,
a la tanda ya sabin la.
41 Sên katitlu na silan inudung, sinabi
na kalla, “Uysiyan mamabêlêw kaw yapun
buy magpaynawa ta? Ustina! Inlumatêng
ngay uras ya sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, insupakat takina sa mani
makasalanan!
42 Mimata kaw! Kaksaw wana! Ta abiti
yay tawuy namisupakat kangku!”

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Kaban magsabi pun si Jesus, in-
lumatêng nga si Judas Iscariote ya gisa
sa mapu buy luway tagasunul na. Dilag
yan malakêy kaawyun na nipagkêya buy
nipagpamatuk. In-utus silan mani mamu-
nun pari, mani manurun Kautusan buy
mani mangatway manungkulan.
44 Paradi ya patanday sinabin Judas sa
mani mandakêp kan Jesus, “Ya dêpên kuy
pingi, sabay ya pantêkapên yu. Dakpên
yuyan gêtan buy papakabantayan.”
45 Pamakalatêng Judas, tambêng yan
nagdani kan Jesus buy sinabi na, “Ma-
nuru!” Pamakayari, dinêp nay pingin
Jesus.
46 Dinuyung mani tawu si Jesus buy
dinakêp.
47 Nuwa nanganus kêyay gisa sa mani
tagasunul Jesus buy pinutus nay têk ipus
pinakapuun pari.
48 Amêsên, sinabin Jesus sa mani man-
dakêp kana, “Tulisan naku nayi? Uysiyan
mantan kaw yapun mani kêya buy pa-
matuk amên dakpên naku ta?
49 Allu-allu wakun mangaral sa ka-
sawangan Templu buy idi kaw êt baydu.
Uysiyan a yuku yata dinakêp ta? Nuwa
sêpat malyari ya abiin amên matupad da
idi sa Kasulatan.”
50 Tambêng nipamwayuy mani taga-
sunul na.
51 Amêsên, dilag gisay bayuntawuy ma-
nunul kan Jesus ya kay nakapunggus
êwês. Dinakêp laya êt.
52 Nuwa nabul-isan laya buy kay êwês
tay natalan la. Kabay nakapuwayu yan
ayin yaming.

In-arap si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55; 22:63-71; Juan 18:13-14; 18:19-24)

53 Gintan la si Jesus sa balin pinakapuun
pari. Nititipun bayduy mani mamunun
pari, mani mangatway manungkulan, buy
mani manurun Kautusan.
54 Nanunul êt si Pedro kalla nuwa kay
idi ya sa marayun pêrad. Sinumun ya sa
bakud pinakapuun pari buy nakiiknu ya
sa mani magbantay amên mimudu.
55 Ya mani mamunun pari buy ka-
ganawan mangatwan Judioy mangatuy-
nungan, mangkap silan magpapêtêg laban
kan Jesus amên maatulan layan kamatyan.
Nuwa ayin silan nakitan.
56 Malakêy tawuy magsabin alwan pêtêg
laban kana, nuwa asê pariparisuy pans-
abin la.
57 Dilag êt umnuy nidêng nga nagsabin
alwan pêtêg. Sinabi la,
58 “Nalêngê yan na sinabi nay ‘Lasakên
kuy Templun ati ya diyag tawu buy sa lalên
tatluy allu, mamipaydêng ngakun kaatag
templuy alwan diyag tawu.’
59 Nuwa asê êt pariparisuy pansabin la.”
60 Amêsên, nidêng nga pinakapuun pari
la sa arapan malakê buy pinatang na si
Jesus, “Ayin ka nayin maipakitbay laban
sa panangkan la kamu?”
61 Nuwa asê nakitbay si Jesus.

Sinabi êt pinakapuun pari kana, “Sika
nayi ya Cristuy Anak Bapan Namalyari ya
Kapapaulimên?”
62 Nakitbay si Jesus, “Siku ya bayna.
Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
makitan yu kuy nakaiknu sa wanan Bapan
Namalyari ya Makapangyarian. Buy sa
pag-udung ku, makitan yu kuy idi sa ulap
pa mallumatêng.”
63 Sên nalêngên pinakapuun pari ya
abitu, nanubag ya. Kabay gininit nay
yaming na buy sinabi nay, “A tamina
kaylangan na dilag kaatag magpapêtêg,
64 ta nalêngê taminay pallamus na kan
Bapan Namalyari! Sabêt amêsên na iatul
yu kana?” Kabay inatulan layan ka-
matyan.

65 Tinupayan yan dakun umnuy idi
baydu. Tinakpan lay mata na, dinugêdugê
laya buy sinabi la kanay, “Ulên mu nu
sisabêt ta nandugê kamu!” Dinugêdugê ya
êt mani magbantay.

Katitlun impuglaw Pedroy a na kilala si Jesus
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18; 18:25-27)

66 Kaban nakaiknu si Pedro sa lawasan
balin pinakapuun pari kaawyun na mani
magbantay ya mamimudu, nagdani kanay
gisay babayi ya ipus pinakapuun pari.
67 Pinakaêlêw naya buy sinabi na, “Sika
êt pagkaawyun Jesus ya taga Nazaret.”
68 Nuwa impuglaw Pedroy abiin, “A
ku tanday pansabin mu.” Pamakayari,
namita ya papakun sa pasbul lawasan.
Amêsên, nangkati yay manuk.
69 Asê naêpêng, nakitan nina êt baydun
babayi ya ipus pinakapuun pari. Sinabi
na sa mani tawuy idi bayduy, “Ya tawun
abiin, gisa ya sa pagkaawyun Jesus!”
70 Nuwa impuglaw wa êt Pedroy abiin.
Asê naêpêng, sinabi ya êt mani tawuy
idi bayduy, “Pilmin gisa ka sa mani
pagkaawyun Jesus, gawan taga Galilea ka
êt.”
71 Nuwa sinabin Pedroy, “Taganan a
ku kilalay tawun abiin, agyan mati yaku
amêsên!”
72 Pamakasabin Pedron abiin, nangkatin
manguman na manuk buy naganakan Pe-
droy sinabin Jesus kana, “Bayu mangkatin
katilway manuk, katitlu mukun ipuglaw.”
Kabay sadyay tangis Pedro.

15

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pamakamaranun, tambêng nipupu-
lung nga mani mamunun pari, mani
mangatway manungkulan, mani manurun
Kautusan buy kaatag mangatwan Judioy
mangatuynungan. Impagapus la si Jesus
buy in-arap kan Gobernador Pilato.
2 Pinatang Gobernador Pilato si Jesus,
“Sika nayi ya Arin mani Judio?”
Nakitbay si Jesus, “Sikay nay nagsabi.”
3 Malakêy pan-isangkan mani mamunun
pari laban kan Jesus.
4 Kabay pinatang ngina êt Gobernador
Pilato, “Nalêngê muy malakêy pan-
isangkan la laban kamu. Ayin ka nayin
maipakitbay?”
5 Nuwa asê êt nakitbay si Jesus. Kabay
nakaupapas si Gobernador Pilato.

Pinarusan si Jesus un kamatyan sa kurus
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

6 Balang Pestan Kaligtasan, naugalyan
Gobernador Pilatoy mamibus yan gisay
nakasukul ayun sa panyawarên mani
tawu.
7 Dilag gisay nakasukul la naglagyun
Barabbas. Nisukul ya gawan gisa ya sa
mani nagribeldi sa gubernu buy nakapati
yan tawu.
8 Nagdani ya mani tawu kan Gobernador
Pilato buy inyawad la kanay daygên nan
manguman na mamibus yan gisay naka-
sukul.
9 Kabay pikitbayan silan Gobernador
Pilato, “Labay yu nayin ibus kuy Ari yun
mani Judio?”
10 Nasabi nay abiin gawan tanda nay in-
arap mani mamunun pari si Jesus kana
gawan kay kinasêman laya.
11 Nuwa intustus mani mamunun pari ya
mani tawu amên si Barabbas ya yawarên
lan ibus.
12 Kabay nanguman namatang si Gober-
nador Pilato kalla, “Sabêt taman na labay
yun daygên ku sa pambêgên yun arin
mani Judio?”
13 Masnêg lan sinabi, “Ipaku ya sa ku-
rus!”
14 Sinabin Gobernador Pilato kalla,
“Awta, sabêt ta dinyag nay kasalanan?”
Nuwa ingkakadus saman sinabin mani
tawuy, “Ipaku ya sa kurus!”
15 Amêsên, impabus Gobernador Pilato
si Barabbas amên mapasaya nay mani
tawu. Impalatiku na si Jesus buy ing-
gawang naya sa mani sundalus amên
ipaku sa kurus.

Inuyam mani sundalus si Jesus
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Gintan mani sundalus si Jesus sa
kasawangan palasyun Gobernador Pilato
buy tinipun la bayduy kaganawan sun-
dalus ya kaawyun la.
17 Pinayamingan la si Jesus un kulay
muraduy balabal kaparisun yaming ari
buy nanyag silan kuronay nagdiwi ya
impakurona la kana.
18 Pamakayari, sinabi lay, “Pagpalên ba-
man na Arin mani Judio!”
19 Pinatukpatuk lan têkên na ulu na buy
pitupaytupayan laya. Nanduku sila kana
buy pan-ulimênên laya kanwadis.
20 Pamakayari lan inlamus si Jesus, in-
tas lay balabal nay kulay muradu buy
pinayamingan layan sarili nan yaming.
Pamakayari, in-awas laya sa balayan amên
ipaku sa kurus.

Impaku la si Jesus sa kurus
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Kaban mamita sila, natbêng lay gisay
liyaki ya ubat sa panggitnan ya sabay si
Simon na taga Cirene ya bapan Alejandro
buy si Rufo. Impilit lan impabakay kanay
kurus Jesus.
22 Sa pamita la, gintan mani sundalus si
Jesus sa lugal la pambêgên lan Golgota ya
labay sabin "Lugal Bungu."
23 Paynêmên laya dayin alak ka
sinabugan mira, nuwa a na ininêm.
24 Amêsên, impaku layna sa kurus buy
pinibabagutan lay yaming na amên matan-
dan lay makwan balang gisa kalla.
25 Alas nuwebin maranun* sabitun im-
paku la si Jesus sa kurus.
26 Dilag karatula sa ugtun ulun Jesus buy
paradi ya nakasulat bayduy pan-isangkan
la laban kana, "Siya ya Arin mani Judio."
27 Dilag êt luway tulisan na impaku sa
kurus kaagnan Jesus. Ya gisa, idi sa wanan
buy ya gisa, idi sa udi na. 28 [Sa dinyag
la kan Jesus, natupad ya impasulat Bapan
Namalyari sa kasulatan, "Intuwad layan
makasalanan."]
29 Ya mani tawuy manduman baydu,
kapêyêngpêyêngan lan manguyam kan
Jesus buy pansabin lay, "Uy antu yaba ya
sinabi muy lasakên muy Templu buy sa
lalên tatluy allu, ipaydêng mun mangu-
man?
30 Dali, magtabuy ka sa kurus, ta iligtas
muy sarili mu!"
31 Para êt bayduy panguyam mani ma-
munun pari buy mani manurun Kautusan.
Sinabi la sa balang gisa kalla, "Inligtas nay
kaatag pakan a nay naman agyun iligtas
ya sarili na!
32 Nu makit tamuy makapagtabuy si
Cristu sa kurus ya Ari kanun Israel, mani-
wala kitamu kana!" Inuyam ya êt kaagnan
nan impaku sa kurus.

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Sên ugtuy na, dinumiglêm ma babun
luta anggay nan alas tres kaawat.
34 Sên alas tres sanan kaawat,
masnêg sinabin Jesus, "Eloi, Eloi, lema
sabachthani?" Ya labay sabin, "Bapa ku,
Bapa kun Namalyari, siyan pinaulayan
muku yata?"†
35 Sên nalêngên mani nakaidêng bayduy
abiin, sinabi lay, "Lêng-ên yu. Pambêgên
na si propeta Elias."
36 Nuwayuy gisa kalla buy niptês paran
bulak sa gisay sanga. Imbasa na sa
nangisuy alak buy impasêpsêp kan Jesus.
Sinabi na, "Paulayên tamu ya. Elêwên
tamu nu lumatêng ngabay si Elias amên
mitabuy kana sa kurus."
37 Amêsên, nagsabin masnêg si Jesus
buy nabuytuwan yan inawanên.
38 Sa uras êt abitu, naginit ta panabing
sa lalên Templu paubat sa babu angga sa
aypa.
39 Nakaidêng sa arapan kurus ya kapitan
mani sundalus buy nakit na nu parasaan-
tun nabuytuwan inawanên si Jesus. Kabay
nasabi na, "Pêtêg awêd ya Anak Bapan
Namalyari ya tawun ati."
40 Sa narayun pêrad, dilag dakun umnuy
babayi ya mangêlêw nu sabêt ta malyari
kan Jesus. Kaawyun la si Maria ya taga
Magdala, si Salome, buy si Maria ya indun
Santiago ya alin Jose.
41 Paubat sa Galilea, nakilaku buy
naglingkud silayna kan Jesus. Idi êt
bayduy dakun umnuy babayi ya kaawyun
Jesus un naku sa Jerusalem.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 Sên nadêm mana, uras san pamil-an
ta duspiras san Allun Pagpaynawa.
43 Inlumatêng si Jose ya taga Arimatea.
Si Jose, panggalangên yan mani kaparisu
nan mani mangatwan Judioy mangatuy-
nungan. Gisa ya êt sa mangêtêng sa
pag-arin Bapan Namalyari. Pinas-êy nay
nakêm nan maku kan Gobernador Pilato
ta yawarên nay bangkay Jesus.
44 Sên nalêngên Gobernador Pilato ya
nati yana si Jesus, nakaupapas ya. Kabay
impabêg nay kapitan mani sundalus buy
pinatang na nu pêtêg yabay nati si Jesus.
45 Sên natandan na sa kapitan mani
sundalus ya pêtêg yabay nati si Jesus, tin-
ulutan nay kêwên Jose ya bangkay Jesus.
46 Kabay intabuy layna sa kurus ya
bangkay Jesus buy binêdbêdan lan telay
linu ya kapisaliw Jose. Pamakayari, in-
sun lay bangkay Jesus sa pamilbêngan
na inlubtan na dapas. Buy imbulid lay
maragul la batuy panakêp lan lawasan
pamilbêngan.
47 Nakit Maria ya taga Magdala buy si
Maria ya indun Jose nu saantu la insun si
Jesus.

16

Nanguman nabyay si Jesus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Pamakayarin Allun Pagpaynawa,
nanaliw pabangi silan Maria ya taga

* **15:25 15:25** Sa mani Israelita, ya alas nuwebin maranun kantamu, ikatluy uras kalla. † **15:34 15:34** Mani Kanta 22:1.

Magdala, si Maria ya indun Santiago, buy
si Salome, buy naku sila sa pinilbêngan
kan Jesus amên bulugan lan pabangi ya
bangkay na.
2 Pamakamaranun allun Duminggu,
sên pamakaputak mamut, naku sila sa
pinilbêngan kan Jesus.
3 Kaban idi sila pun sa dan, nipa-
patang nga balang gisa kalla, "Sisabêt
ta pakisabyan tamun mamibulid batuy
pinanakêp sa pinilbêngan?"
4 Nuwa sên pamakaêlêw la, nakit lay
nibulid da batuy maragul.
5 Sên sinumun sila sa pinilbêngan,
nakit lay gisay bayuntawuy nakayaming
makarang nga naputi buy nakaiknu sa
wanan. Kabay sadyay limun babayi.
6 Sinabi na kalla, "Agana kaw malimu!
Tanda kuy pantêkapên yu si Jesus ya taga
Nazaret ya impaku sa kurus. Ayin nina
baydi. Nanguman ninan nabyay! Elêwên
yuy ati ya pinipakalêkan kana.
7 Mita kawna buy sabin yu sa mani
tagasunul na buy kan Pedroy munay na
si Jesus sa Galilea. Makit yuya baydu,
kaparisun sinabi na kamuyu."
8 Kinêdêsan sila buy nakaupapas silan
nuwayun namita sa pinilbêngan. Sa
sadyay limu la, ayin silan pinisabyanan.

Nagpakit si Jesus kan Maria ya taga Magdala
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Maranundanun allun Duminggu, pa-
makayarin nanguman nabyay Jesus, nuna
yan nagpakit kan Maria ya taga Magdala
ya sabay ya babayi ya tinasan nan pituy
nadawak ka ispiritu sabitun nuna.
10 Naku si Maria ya taga Magdala sa
mani tagasunul Jesus buy imbalita nay
nakitan na. Sa uras abitu, manêmtêm buy
manangis sila.
11 Nuwa a sila kalabay maniwala sa
sinabin Maria ya nanguman nabyay si
Jesus buy nagpakit ya kana.

Nagpakit si Jesus sa luway tagasunul na
(Lucas 24:13-35)

12 Pamakayari, sên mamitay luway taga-
sunul Jesus papakun sa panggitnan, nag-
pakit kalla si Jesus, nuwa kaatag ga wangis
na.
13 Tambêng silan nag-udung sa mani
kaawyun la sa balayan Jerusalem buy
imbalita lay nagpakit kalla si Jesus, nuwa
a sila êt labay paniwalan.

Nagpakit si Jesus sa mapu buy gisay tagasunul na
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

14 Amêsên, kaban mangan na mapu
buy gisay tagasunul na, nagpakit kalla si
Jesus. Sinabyanan na sila gawan ayin
silan panampalataya buy nakdêy ya bêkê
la, buy gawan a sila kalabay maniwala
sa sinabin kaganawan nakakit kana ya
nanguman yan nabyay.
15 Sinabin Jesus kalla, "Maku kaw sa
buun babun luta buy iaral yu sa ka-
ganawan tawuy Mangêd da Balita tungkul
kangku.
16 Sisabêt man na manampalataya buy
pabawtismu, miligtas ya sa kaparusan.
Nuwa sisabêt man na asê manampalataya,
parusan yan Bapan Namalyari.
17 Sisabêt man na manampalataya
kangku, biyan yan kapangyarian manyag
mamakaupapas bilang tanda'. Gawan sa
lagyu ku, makapipatas silan nadawak
ka ispiritu buy magsabi silan mag-
mikakanayun na sabi.
18 A sila dakun mapakun agyan manalan
silan utan o makainêm lasun. Buy ma-
paiyul lay nipagsakit ta paluntuwan lan
gamêt la."

Ya pamakun Jesus sa langit
(Lucas 24:50-53; Mani Dyag 1:9-11)

19 Pamakayarin nagsabin Jesus kalla,
nitag-ay yina sa langit buy niknu ya sa
wanan Bapan Namalyari.
20 Nipamitay nan nangaral la mani taga-
sunul na sa kaganawan lugal. Sinaw-
pan silan Panginuun sa pandaygên la
buy impapêtêg nay pan-iaral sa kapami-
latan pam-i nan kapangyarian manyag
mamakaupapas.]

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan LUCAS

Ya pag-umpisa

1-3 Panggalangên na Teofilo, sabitun idi
pun baydi si Jesus kantamu, malakêy
nakakit sa dinyag na. Buy impatanda lay
nalyari paubat sa nuna yan nangaral Sabin
Bapan Namalyari. Malakê êt ta nanulat
abituy impatanda la. Buy pamakayari
kun inusisa ya kaganawan nalyari ubat
pun sabitun nangaral si Jesus, naisip kun
ipakapala ku êt isulat ta kuwentu para
kamuyu
4 amên mapilmiyan mun pêtêg ga aral
la inturu kamu.

Nagpakit ta ang-el kan Zacarias

5 Sabitun si Herodes ya ari sa prubin-
syan Judea, dilag gisay pari ya naglagyun
Zacarias. Gisa ya sa pangkat pari ya
pambêgên "Pangkat Abias." Dilag yan
asaway naglagyun Elisabet ya ubat sa layin
Aaron ya nunan pinakapuun pari.
6 Si Zacarias buy si Elisabet, parisu silan
matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari
buy pêtêg silan manunul sa mani pan-
iutus Panginuun.
7 Ayin silan anak gawan layus si Elisabet
buy parisu silaynan tuwa.
8 Gisay allu, pangkat ta êt Zacarias ya
maglingkud sa Templun Bapan Namalyari.
9 Buy kaparisun manan naugalyan mani
pari, nibabagutan sila amên matandan la
nu sisabêt ta manlêb insensu ya pamadêp
kan Bapan Namalyari. Si Zacarias ya
nabagut. Kabay sinumun ya sa Templu.
10 Kaban manlêb yan insensu baydu,
malakêy tawuy manalangin sa lawasan
Templu.
11 Amêsên, bêngat tan nagpakit kan
Zacarias ya gisay ang-el Panginuun.
Nakaidêng ya sa wanan pamiandugan
pansêlbên na insensu. 12 Sên pamakakit
na sa ang-el, nakatêgag buy nalimwan si
Zacarias.
13 Nuwa sinabin ang-el kana, "Agana ka
malimuy Zacarias! Ta inlêngên Bapan
Namalyari ya panalangin mu. Si Elisabet
ta asawa mu, manganak yan gisay liyaki.
Ya ipalagyu mu kana, Juan.
14 Matula ka gawan kana buy malakêy
tawu êt ta matula sa pamianak kana,
15 gawan magin dakila ya sa pangêlêw
Panginuun. Kaylangan a ya minêm alak
o agyan sabêt man na mamakalasing.
Paubat pun sa idi ya sa bitukan indu na,
matupus sinan Ispiritun Bapan Namalyari.
16 Malakêy mani Israelitay ipaudung na
sa Panginuun ya Bapan Namalyari la.
17 Muna ya sa Panginuun amên il-an
nay mani tawu sa pallumatêng Pangin-
uun. Madyag nay ati sa sawup ka-
pangyarian Ispiritun Bapan Namalyari
kaparisun dinyag propeta Elias* sabitun
nuna ya naiudung nay pamiiidun mi-
tatabapa. Buy ya nakêm mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari, ibayu na
amên magin kaparisu silan mani tawuy
matinêk."
18 Sinabin Zacarias sa ang-el, "Ipakun
kun matandan nu pêtêg malyari ya ati? Ta
tuwa kina, para êt bayduy asawa ku."
19 Nakitbay ya ang-el, "Siku si Gabriel ya
maglingkud sa arapan Bapan Namalyari sa
langit. Impalaku naku kamu amên sabin
na mangêd da balitan ati.
20 Ya kaganawan sinabi ku kamu, pêtêg
malyari sa lumatêng nga panawun. Nuwa
gawan a ka naniwala sa sinabi ku, ma-
pakadyag kan pipi. A ka makapagsabi
angga sa manganak ka asawa mu."
21 Kaban idi sa lawasan na mani tawuy
mangêtêng sa pag-awas Zacarias, nakau-
papas sila gawan naêpêng ya sa lalên
Templu.
22 Sên pag-awas na, siyan a yina maka-
pagsabi buy kay maningyal ya tana. Kabay
inisip lay dilag impakit si Bapan Namalyari
kana sa lalên Templu. Buy ubat ta baydu,
a yina nakapagsabi.
23 Pamakayarin panawun paglingkud na
sa Templu, nuli si Zacarias.
24 A yabay naêpêng, nangalêk si Elisabet
buy sa lalên limay buwan, a ya nag-awas
sa bali la.
25 Kabay sinabi na, "Ati ya kangêdan
Bapan Namalyari kangku, ta intas na
kangkuy dêng-êy† kun asê manganak."

Nagpakit kan Mariay ang-el

26 Sên ikaanêm man buwan buktut Elis-
abet, in-utus Bapan Namalyari si ang-el
Gabriel sa balayan Nazaret sa prubinsyan
Galilea.
27 In-utus yan maku sa gisay dalagay
naglagyun Maria ya nakal-an itangên kan
Jose ya gisay liyaki ya layin Arin David.
28 Nagdani ya ang-el sa dalaga buy sinabi
kanay, "Matula ka, gawan kapapaidu ka

* **1:17 1:17** Ya mani Judio, maniwala silan mag-udung si Elias amên il-an ya danan Cristu (Malakias 3:1; 4:5-6).

† **1:25 1:25** Tandan mani Judio ya mani anak sabay silay pagpapala ya ubat kan Bapan Namalyari (Genesis 1:28; Mani Kanta 127:3). Kabay madêng-êyan sila nu a sila manganak gawan pan-isipên lay pamparusan silan Bapan Namalyari (Lucas 1:25; Levitico 20:20-21; Jeremias 22:30).

kan Bapan Namalyari! Idi kamuy Panginuun.”
29 Naguluy isip Maria sa sinabin ang-el kana. Kabay pan-isipin na nu sabêt ta labay sabin abitu.
30 Nuwa sinabin ang-el kana, “Agana ka malimuy Maria, ta kapapaidu ka kan Bapan Namalyari.
31 Lêng-ên muy ati! Mabuktut ka buy manganak kan gisay liyaki ya palagyunan mun Jesus.
32 Magin dakila ya buy bêgên yan Anak Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Idin Bapan Namalyari kanay katungkulan mag-ari kaparisun pag-arin ninunu na ya si Arin David sabitun nuna.
33 Mag-ari ya sa mani layin Jacob kanuman buy ya pag-ari na, ayin katganan.”
34 Kabay namatang si Maria sa ang-el, “Parasaantun malyari ya ati, pakan dalaga ku pun?”
35 Nakitbay ya ang-el, “Mapakamuy Ispiritun Bapan Namalyari buy mangalêk ka sa kapamilatan kapangyarian Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Kabay ya ianak mu, ayin yan kasalanan buy bêgên yan ‘Anak Bapan Namalyari.’
36 Si Elisabet ta kamag-anak mu, tandan kaganawan na layus ya. Nuwa amêsên, anêm ma buwan nay nan nabuktut, agyan tuwa yina.
37 Ta ayin bagay ya asê madyag Bapan Namalyari.”
38 Nakitbay si Maria, “Kay ipus sakun Bapan Namalyari. Malyari dayi kangkuy mani sinabi mu.” Pamakayari, namitay ang-el.

Ya Pangumustan Maria kan Elisabet

39-40 Asê naêpêng, nangamut si Marian naku kallan Elisabet sa gisay balayan na idi sa bung-uy prubinsyan Judea. Pamakalatêng na sa bali la, sinabi na, “Nagpapakun kaynay Elisabet?” 41 Sên nalêngên Elisabet ta pangatulan Maria, nagkimit ta kulaw sa bitukan Elisabet. Natupus yan Ispiritun Bapan Namalyari.
42 Masnêg sinabin Elisabet, “Igit kan pinagpalan Bapan Namalyari kaysa kaganawan babayi buy pinagpala na êt ta ianak mu!
43 Gisay maragul la karangalan na lakwên nakun indun Panginuun ku.
44 Sên kinatula muku, nagkimit ta kulaw sa bituka ku gawan sa tula na.
45 Pinagpala kan Bapan Namalyari gawan naniwala kan matupad da sinabi na kamu.”

Ya kantan Maria

46 Buy sinabin Maria,
“Buun bêkê kun ulimênên na Panginuun,
47 buy masaya ku kan Bapan Namalyari ya Mamiligtas ku,
48 gawan ginanaka naku ya kay ipus na!
Kabay ubat amêsên, ya kaganawan tawu, ituwad lakun pinagpala,
49 gawan sa kangêdan na dinyag kangkun Bapan Namalyari ya makapangyarian.
Ayin yan kaparisu!
50 Pangkalunusan nay mani tawuy dilag limu kana
ubat pun sabitun nunan panawun anggan makanuman.
51 Impakit nay kapangyarian na sa kapamilatan mani mamakaupapas ya diyag na.
In-ikyat nay mani tawuy pawan matag-ay ya pangêlêw sa sarili.
52 Intas nay tungkulan mani manungkulan buy intag-ay nay mani nayêpay nakêm.
53 Pinakabsuy nan mangêd da mani layangên,
nuwa impabita nan ayin gintan na mabandi.
54-55 Sinawpan na kitamuy mani Israelitay maglingkud kana.
Ta a na nalitêpan na impangaku na kan Abraham angga sa mani layi na,
ya kalunusan na sila kanuman.”
56 Buy nakitugêl si Maria kallan Elisabet un tatluy buwan bayu ya nuli.

Ya pamianak kan Juan ya Mamawtismu

57 Amêsên, sên niras say panawun panganak Elisabet, naianak nay gisay liyaki.
58 Nabalitan mani karani nan bali buy mani kamag-anak la nu parasaantu yan kinalunusan Panginuun. Kabay nakitula sila êt kana.
59 Sên waluy alluy nan kulaw, nagtipun na mani karani lan bali buy kamag-anak la amên tulin ya. Zacarias dayi ya ipalagyu la kana gawan lagyun bapa nay abitu.
60 Nuwa sinabin Elisabet, “Te, asê! Juan na ipalagyu kana.”
61 Sinabi la, “Pakan sa mani kamag-anak yuy ayin yan parabaysên na lagyu ta.”
62 Kabay pinatang la si Zacarias sa kapamilatan singyal nu sabêt ta labay nan ipalagyu sa kulaw.
63 Naningyal yan pamisulatan buy insulat nay “Juan na lagyu na.” Nakaupapas ya kaganawan idi baydu.
64 Tambêng êt nakapagsabi si Zacarias buy nangulimên kan Bapan Namalyari.
65 Sa nalyarin abitu, nalimuy kaganawan karani lan bali. Kabay pisasabyan na ati sa buun bung-uy prubinsyan Judea ya nalyari.
66 Ya kaganawan nakabalita, nangisip sila buy namatang, “Mapakadyag sabêt ta

anak ka ati?” Sinabi lay ati gawan makit
la kanay kapangyarian Bapan Namalyari.

Ya pamipatandan Zacarias

67 Si Zacarias ya bapan Juan, natupus
yan Ispiritun Bapan Namalyari buy nami-
patanda yan sabi ya ubat kan Bapan Na-
malyari. Sinabi na,
68 “Ulimênên na Panginuun ya Bapan Na-
malyarin mani Israelita!
Ta naku ya baydi amên iligtas nay
mani tawuy pinili na.
69 In-utus na kantamuy makapangyarian
ya Mamiligtas
ya sabay ya ubat sa layin David ya
lingkud na.
70 Ati ya impangaku na sabitun nunan
panawun
sa kapamilatan mani banal la propeta,
71 ya iligtas na kitamu sa mani kapati tamu
buy sa kaganawan manubag kantamu.
72 Impangaku na êt ta kalunusan nay mani
ninunu tamu
buy tuparên nay banal la kasunduwan
na kalla.
73 Abiin na impangaku na kan Abraham
ma ninunu tamu.
74 Iligtas na kitamu sa kapati tamu
amên makapaglingkud kitamun ayin
limu kana,
75 magin malinis buy matinêk sa pangêlêw
na
kaban nabyay kitamu pun.”
76 Sinabin Zacarias sa anak na, “Anak ku,
bêgên lakan propetan Bapan Namalyari ya
Katatag-ayan,
tagawan sikay muna sa Panginuun
amên il-an na mani tawu sa pal-
lumatêng na.
77 Ipatanda mu sa mani tawu nu
parasaantu silan miligtas
sa kapamilatan pamatawad sa mani
kasalanan la.
78 Gawan mapallunus ya Bapa tamun Na-
malyari,
iutus nay mamiligtas kantamu ka-
parisun mamut ta mam-in sawang
sa kaganawan tawu
79 amên masawangan na mani tawuy idi
sa nadiglêm buy mangalimu sa ka-
matyan.
Buy turwanan na kitamu nu parasaan-
tun bumyay dilag kapatêtbêkan.”
80 Amêsên, dinumagul si Juan buy nagin
napas-êy ya nakêm na. Nanugêl ya sa
kakyangan angga sa allun nag-umpisa yan
nangaral sa mani Israelita.

2

Ya pamianak kan Jesus
(Mateo 1:18-25)

1 Sa panawun abitu, si Emperador
Augusto ya pinakamatag-ay ya mamunu
sa Roma buy sa mani kaatag lugal la
pansakupun na. Impabalita nay kautusan
na sa mani tawu. Sinabi na, “Maku kaw sa
lugal pipuunpuunan yu amên magpasen-
sus.”
2 Ati ya nunan sensus sabitun si Cirenio
ya Gobernador sa prubinsyan Siria.
3 Kabay naku ya kaganawan tawu sa
balang lugal pipuunpuunan la amên mag-
pasensus.
4 Si Jose, taga balayan Nazaret ya sa
prubinsyan Galilea. Layi yan Arin David.
In-anak ya sa Bethlehem sa prubinsyan
Judea. Kabay naku ya baydu amên mag-
pasensus,
5 kaawyun na si Mariay itangên na ya
marani yan manganak.
6 Kaban idi sila sa Bethlehem, in-
lumatêng ngay uras panganak Maria.
7 Nuwa gawan ayin nan lugal para kalla
sa bali, nanugêl sila tana sa bali ya tu-
tugêlan mani saysay. In-anak nay pan-
ganay nay gisay liyaki. Inlampinan nay
kulaw buy impakalêk na sa pamakanan
mani saysay.

Nagpakit ta mani ang-el sa mani mag-
pastul

8 Sa yabin abitu, dilag mani magpastul
tupay narani sa Bethlehem ya magpuyat
magbantay sa mani tupa la.
9 Amêsên, tambêng nagpakit kallay
gisay ang-el Bapan Namalyari buy dilag
mamakapasilêw wa sawang Bapan Namal-
yari sa palitêng la. Kabay sadyay limu la.
10 Nuwa sinabin ang-el kalla, “Agana
kaw malimu ta naku waku baydi amên
sabin kamuyuy mangêd da balitay mam-
in sadyay tula sa kaganawan tawu.
11 Gawan in-anak amêsên sa Bethlehem
sa balayan Arin David da Mamiligtas ya
sabay si Cristu ya Panginuun.
12 Ati ya patanda yu. Makitan yuy gisay
kulaw wa inlampinan buy nakakalêk sa
pamakanan mani saysay.”
13 Pamakayarin nagsabin ang-el,
tambêng nagpakit ta malakêy ang-el sa
langit ta niaawyun nangulimên kan Bapan
Namalyari. Sinabi la,
14 “Ulimênên si Bapan Namalyari ya idi sa
langit!
Buy sa babun luta, dilag gan ka-
patêtbêkan na mani tawuy kapa-
paidu kana.”
15 Sên nakuy na sa langit ta mani ang-
el, nisasabi ya mani magpastul tupa. Sin-
abi la, “Kaksaw kaw ta maku kitamu
sa Bethlehem buy êlêwên tamuy mani
nalyari ya sinabi kantamun ang-el Bapan
Namalyari.”

16 Kabay pinaras-paras lan naku sa Bethlehem. Pamakalatêng la baydu, nakitan la
si Maria buy si Jose kaawyun lay kulaw wa
nakakalêk sa pamakanan mani saysay.
17 Sên nakit lay kulaw, imbalita lay
sinabin ang-el tungkul kana.
18 Nakaupapas ya kaganawan nakalêngê
sa sinabin mani magpastul.
19 Nuwa si Maria, impakatêbêk na sa
nakêm nay kaganawan buy pan-isipin nay
ati.
20 Nag-udung sa pagpastulan na mani
magpastul ya pan-ulimênên la si Bapan
Namalyari gawan sa kaganawan nalêngê
buy nakitan la, ta pêtêg ga kaganawan
sinabin ang-el kalla.

In-andug si Jesus kan Bapan Namalyari

21 Pamakalatêng ikawaluy allu, impatuli
ya kulaw buy pinalagyunan layan Jesus, ta
abiin na lagyuy sinabin ang-el bayu yapun
ialêk.
22 Sên inlumatêng ngay allun pallinis
kallan Maria buy kan Jose, naku sila
sa Templu sa balayan Jerusalem amên
tuparên na Kautusan na impasulat kan
Moises.* Gintan la êt si Jesus amên iandug
kan Bapan Namalyari.
23 Ta ati ya nakasulat sa Kautusan Pang-
inuun, "Ya kaganawan panganay ya liyaki,
kaylangan yan iandug sa Panginuun."†
24 Kabay namiandug silan gisay paris
batu-batu buy pati-pati, ta abiin na idi sa
Kautusan Panginuun.‡
25 Dilag baydun gisay liyaki sa Jerusalem
ma naglagyun Simeon. Matinêk ya buy
dilag yan limu kan Bapan Namalyari
buy idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari.
Mangêtêng ya êt sa pallumatêng Cristuy
Mamiligtas sa Israel.
26 Sinabin Ispiritun Bapan Namalyari
kanay, "A ka mati anggan a mu makit ta
Cristuy impangakun Bapan Namalyari."
27 Sa allun abitu, impalaku yan Ispiritun
Bapan Namalyari sa kasawangan Templu.
Kabay sên idi yina sa Templu, sinumun si
Jose buy si Maria un aampun nay kulaw, ta
daygên lay idi sa Kautusan tungkul kana.
28 Si Simeon, inampun nay kulaw buy
inulimên na si Bapan Namalyari. Sinabi
na,
29-32 "Panginuun, kay gisa kun maglingkud
kamu.
Amêsên, naêtêng kinay Mamiligtas ya
impangaku mu
ya in-il-an mu para sa kaganawan tawu.
Sabay ya mam-in sawang sa isip mani
alwan Judio,
buy siyay mam-in karangalan sa mani
Israelita ya pinili mu.
Panginuun, kêwên mukina amêsên un
dilag kapatêtbêkan,
ta natupad day impangaku mu kangku."
33 Nakaupapas ya mangatwan kulaw sa
sinabin Simeon tungkul kana.
34 Sinabin Simeon kan Maria ya indu
nan Jesus, "Pagpalên kaw Bapan Namal-
yari. Ya kulaw wa ati, in-il-an amên itag-
ay buy iyêpa ya mani tawu sa Israel.
Agyan siyay magin tanda' ya ubat kan
Bapan Namalyari, pangkalabanên yapun
êt malakêy tawu.
35 Sa pakapakun baydu, masakitan ka
êt, nanuwad natayad da kêyay inlatug
sa bêkê mu. Buy gawan sa daygên na,
maipatanday idi sa isip malakêy tawu."
36 Idi êt baydu sa Templuy gisay
propetay babayi ya naglagyun Ana. Anak
yan Fanuel ya layin Aser. Nisadsad ya sa
pangatwa na. Pipituy tawun pamiawyun
lan miasawa ubat pun sabitun intangên
sila
37 bayu ya nabal-u. Amêsên, walumpu
buy apat ta tawun na. Allu buy yabi yan
mamaku sa Templu amên mangulimên sa
kapamilatan pag-ayunu buy panalangin.
38 Sa uras êt abitu, nagdani ya kan
Maria buy kan Jose buy nagpasalamat
ya kan Bapan Namalyari. Dilag êt tawu
bayduy mangêtêng sa pallumatêng Cristu.
Kabay sinabin Ana kalla, "Ati ya kulaw
ya Mamiligtas ya impangakun Bapan Na-
malyari ya sabay ya Cristuy mangatbus
kasalanan mani Israelita!"
39 Sên natupad Jose buy si Maria ya
kaganawan sêpat lan daygên ya idi baydu
sa Kautusan Panginuun, nuli silayna sa
Nazaret ya sabay ya balayan la sa prubin-
syan Galilea.
40 Dinumagul si Jesus buy nagin napas-
êy, idi kanay kabiyasnan buy kapapaidu ya
kan Bapan Namalyari.

Anak pun si Jesus, idi yina sa lalên Templu

41 Sa balang tawun, dilag Pestan Kalig-
tasan sa Jerusalem. Naugalyan Jose buy si
Maria ya makipesta.
42 Sên mapu buy luway tawun nan Jesus,
naku silan nanguman sa Pestan Kalig-
tasan, ta abiin na naugalyan la.
43 Pamakayarin pesta, sên nuli silayna,
asê tandan mangatwan Jesus ya nagbalag
ya sa Jerusalem.
44 Indap la nu kaawyun ninan kabaryu
la sa pamita la. Sên kaawat tana, tingkap

* **2:22 2:22** Sa Levitico 12:1-8 pansabin na ya mani babayi ya nanganak, sa ikaapatapuy allu, kaylangan silan mag-andug sa Templu amên ituwad silan malinis. † **2:23 2:23** Exodo 13:2-12. ‡ **2:24 2:24** Levitico 12:8.

laya sa mani kamag-anak la buy sa mani
kaluguran la.
45 Sên a ya makitan mangatwa na, nag-
udung sila sa Jerusalem amên têkapên
laya baydu.
46 Sên pamakatatluy allu, nakitan la si
Jesus sa kasawangan Templuy nakaiknu
sa bunak mani manurun Kautusan.
Mallêngê ya buy mamatang kalla.
47 Ya kaganawan tawuy idi bayduy
nakalêngê, nakaupapas sila sa kabiyasnan
na buy sa mani pakitbay na.
48 Sên nakitan yan mangatwa na, nakau-
papas sila. Kabay sinabin indu na, "Anak
kuway siyan dinyag muya kanyan na abiin
ta? Nigaganaka kay sa pangkap kamu!"
49 Nakitbay si Jesus, "Indu way, uysiyan
pantêkapên yuku yata? A yu nayi tanday
sêpat idi yaku baydi sa balin Bapa ku?"
50 Nuwa a la napukatan na labay nan
sabin.
51 Nuli si Jesus sa Nazaret kaawyun nay
mangatwa na buy mapanunul ya kalla.
Si Maria, impakatêbêk na sa bêkê nay
kaganawan nalyari.
52 Dinumagul si Jesus buy nagin biyasa
ya. Kapapaidu ya kan Bapan Namalyari
buy sa mani tawu.

3

Ya pangaral Juan ya Mamawtismu
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Sên ikamapu buy limay tawun pag-
arin Emperador Tiberio sa Roma, si Poncio
Pilatoy gobernador sa prubinsyan Judea,
si Herodes Antipas ya gobernador sa pru-
binsyan Galilea, si Felipe ya patêl nay
gobernador sa Iturea buy sa Traconite buy
si Lisanias ya gobernador sa Abilinia.
2 Ya mani pinakapuun pari yaman, silan
Anas buy si Caifas. Sa panawun abitu,
idi sa kakyangan si Juan ya anak Zacarias.
Impatandan Bapan Namalyari ya sabi na
kan Juan.
3 Kabay inlakun Juan ya mani lugal la
mitalipay sa ilug Jordan. In-aral na sa
mani tawuy, "Pagsisyan buy itgên yuy pa-
nyag kasalanan buy magpabawtismu kaw
amên patawarên kaw Bapan Namalyari."
4 Sa dinyag nan abiin, natupad da insulat
Propeta Isaias,
"Dilag gisay mamibêg sa kakyangan na
pansabin na,
'Il-an yuy danan Panginuun.
Itinêk yuy balang danan na!
5 Buntunan yuy mani nalawug ga lugal,
buy patalên na mani bung-uy.
Itinêk yuy dan na nikatukawkaw,
buy ipakapalay mani nikalikêdlikêd
da dan.
6 Buy makitan kaganawan tawuy pamilig-
tas ya daygên Bapan Namalyari.' "*
7 Naku kan Juan na malakêy tawu amên
magpabawtismu. Sinabi na kalla, "Sikaw
wa kaparisun lupung, sisabêt ta nagsabi
kamuyun makatakas kaw sa lumatêng nga
parusan Bapan Namalyari?
8 Nu pêtêg kaw nagsisi sa mani
kasalanan yu, ipakit yu sa mani diyag
yu. Agana yu isipin na a kaw maparusan
gawan layi kaw Abraham. Pansabin
ku kamuyuy agyan na mani batun ati,
madyag Bapan Namalyarin mani layin
Abraham.
9 Amêsên, kaparisu kaw kayuy asê man-
agêy mangêd. Kabay nakal-an nan ma-
marusa si Bapan Namalyari kamuyu ya
paran palatsaw wa nakal-an nan mamutus
puun kayu buy isamwag sa apuy."
10 Pinatang mani tawu si Juan, "Nu
parabaydu awêd, sabêt ta sêpat yan
daygên?"
11 Nakitbay si Juan, "Nu dilag kaw luway
yaming, idin yuy gisa sa tawuy ayin yam-
ing. Buy nu dilag kaw êt kanên, biyan yuy
ayin kanên."
12 Dilag êt mani maningil buwis
ya inlumatêng amên magpabawtismu.
Pinatang laya, "Manuru, sabêt ta sêpat
yan daygên?"
13 Pikitbayan silan Juan, "Agana kaw
maningil makamal un igit pun sa sêpat
yun pansingilin."
14 Dilag êt mani sundalus ya namatang
kana, "Buy sikay êt taman nay, sabêt ta
sêpat yan daygên?"
Sinabin Juan kalla, "Agana kaw mamilit
mangwan alwan kamuyu o manangkan
alwan pêtêg. Sêpat kaw matula sa mani
upa yu!"
15 Mangêtêng nga mani tawu sa pal-
lumatêng Cristu ya impangakun Bapan
Namalyari. Kabay inisip la, "Si Juan na
lawês ya Cristuy pan-êtêngên yan?"
16 Nuwa sinabin Juan kalla, "Pam-
bawtismuwan kataw sa lanêm, nuwa dilag
gisay lumatêng nga makapangyarian pun
kangku. A ku sêpat mantan sandalyas na.
Bawtismuwan nakaw sa Ispiritun Bapan
Namalyari buy apuy.
17 Maiparisu ya sa gisay mamibalusbus
trigu. Ta ya triguy naibalusbus sana, sabay
ya pan-isêmpan. Nuwa ya apa, sabay ya
pan-ulamên sa apuy ya asê mangapalêng."
18 Sa pangaral Juan sa Mangêd da Balita,
malakê pun êt ta in-aral na.

* **3:6 3:6** Isaias 40:3-5.

19 Kabay agyan si Herodes Antipas ya
gobernador sa prubinsyan Galilea, sin-
abyanan yan Juan gawan sa nadawak ka
pandaygên na. Sinabi na, “Asê ustuy
pinag-asawa mu si Herodias ya asawan
patêl mu!”
20 Kabay impasukul na si Juan. Sa paka-
pakun baydu, nadagdagan na kasalanan
Gobernador Herodes Antipas.

Ya pamawtismu kan Jesus
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Sabitun asê pun impasukul si Juan,
namawtismu ya sa mani tawu. Amêsên,
nagpabawtismu êt kana si Jesus. Buy sên
nanalangin si Jesus, nawang-at ta langit
22 buy nagtabuy kanay Ispiritun Bapan
Namalyari ya nanuwad gisay pati-pati.
Buy dilag gisay tunuy ya ubat sa langit ta
nagsabin, “Sikay kakaidwan kun Anak ya
kapapaidu kangku.”

Ya mani ninunun Jesus
(Mateo 1:1-17)

23 Sên nag-umpisay nan nangaral si
Jesus, tatlumpuy tawun nayna. Agyan
naianak ya sa kapamilatan kapangyarian
Ispiritun Bapan Namalyari, indap mani
tawu, si Jesus anak yan Jose ya anak Eli.
24 Si si Eli, anak yan Matat, ya anak
kaman êt Levi. Si si Levi, anak yan Melqui,
ya anak kaman êt Janai. Si si Janai, anak
yan Jose,
25 ya anak kaman êt Matatias. Si si
Matatias, anak yan Amos, ya anak kaman
êt Nahum. Si si Nahum, anak yan Esli, ya
anak kaman êt Nagai.
26 Si si Nagai, anak yan Matat, ya anak
kaman êt Matatias. Si si Matatias, anak
yan Semei, ya anak kaman êt Josec. Si si
Josec, anak yan Joda,
27 ya anak kaman êt Joanan. Si si
Joanan, anak yan Resa, ya anak kaman
êt Zerubabel. Si si Zerubabel, anak yan
Salatiel, ya anak kaman êt Neri.
28 Si si Neri, anak yan Melqui, ya anak
kaman êt Adi. Si si Adi, anak yan Cosam,
ya anak kaman êt Elmadam. Si si El-
madam, anak yan Er,
29 ya anak kaman êt Josue. Si si Josue,
anak yan Eliezer, ya anak kaman êt Jorim.
Si si Jorim, anak yan Matat, ya anak kaman
êt Levi.
30 Si si Levi, anak yan Simeon, ya anak
kaman êt Juda. Si si Juda, anak yan Jose, ya
anak kaman êt Jonam. Si si Jonam, anak
yan Eliaquim,
31 ya anak kaman êt Melea. Si si Melea,
anak yan Menna, ya anak kaman êt Matat.
Si si Matat, anak yan Natan, ya anak
kaman êt David.
32 Si si David, anak yan Jesse, ya anak
kaman êt Obed. Si si Obed, anak yan Boaz,
ya anak kaman êt Salmon. Si si Salmon,
anak yan Naason
33 ya anak kaman êt Aminadab. Si
si Aminadab, anak yan Admin, ya anak
kaman êt Arni. Si si Arni, anak yan Esrom,
ya anak kaman êt Fares. Si si Fares, anak
yan Juda,
34 ya anak kaman êt Jacob. Si si Jacob,
anak yan Isaac, ya anak kaman êt Abra-
ham. Si si Abraham, anak yan Terah, ya
anak kaman êt Nahor.
35 Si si Nahor, anak yan Serug, ya anak
kaman êt Reu. Si si Reu, anak yan Peleg,
ya anak kaman êt Eber. Si si Eber, anak
yan Sala,
36 ya anak kaman êt Cainan. Si si
Cainan, anak yan Arfaxad, ya anak kaman
êt Shem. Si si Shem, anak yan Noe, ya anak
kaman êt Lamec.
37 Si si Lamec, anak yan Metusalem, ya
anak kaman êt Enoc. Si si Enoc, anak yan
Jared, ya anak kaman êt Mahalaleel. Si
si Mahalaleel, anak yan Cainan, ya anak
kaman êt Enos.
38 Si si Enos, anak yan Set, ya anak
kaman êt Adan. Buy si si Adan, anak yan
Bapan Namalyari.

4

Ya panuksun Satanas kan Jesus
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Amêsên, natupus Ispiritun Bapan Na-
malyari si Jesus. Namita ya sa ilug Jordan
buy impalêt yan Ispiritun Bapan Namal-
yari sa kakyangan.
2 Sa lalên apattapuy allu, pantuksun yan
Satanas. Sa panawun abitu, asê mangan si
Jesus agyan dakun sabêt. Kabay nalayang-
layang ya.
3 Sinabin Satanas kana, “Nu sikay Anak
Bapan Namalyari, daygên mun kanên na
batun ati.”
4 Nuwa pikitbayan yan Jesus, “Ati ya
nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari,
‘Alwan kay sa kanên mambumyay ya
tawu.’ ”*
5 Pamakayari, inlaku yina êt Satanas
sa gisay matag-ay ya lugal amên tuksun.
Kabay impakit kanay kaganawan kaarian
sa babun luta sa gisay pakulimad.
6 Sinabin Satanas, “Idin ku kamuy ka-
ganawan kapangyarian buy kaganawan
pibandiyan na abiin, ta indin kangkuy ati
buy malyari ku êt idin agyan sisabêt ta
labay kun pamyanan.
7 Kabay nu ulimênên muku, idin ku
kamuy kaganawan abiin.”
8 Nakitbay si Jesus, “Idi sa kasulatan,

* **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3.

'Kay Panginuun mun Namalyari ya ulimênên mu buy pagsuywan mu.' "†

9 Pamakayari, pikilaku yan Satanas sa
Jerusalem sa têngêl Templu buy sinabi na
kan Jesus, "Nu sikay Anak Bapan Namal-
yari, magnabu ka di.
10 Ta idi sa kasulatan, 'Iutus Bapan
Namalyari ya mani ang-el na amên illagan
laka.'
11 Buy 'Sal-un laka amên asê midumpul
sa batuy bitis mu.' "‡
12 Nuwa pikitbayan yan Jesus, "Ati ya
nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari,
'Agana mu subukun ya Panginuun mun Namalyari.' "§
13 Pamakayarin tinuksun Satanas si Je-
sus sa kaganawan paralan, inlakwanan
naya buy nangêtêng ya tanan mangêd da
uras amên tuksun nan manguman.

Nag-umpisa si Jesus sa pandaygên na sa balayan Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Nag-udung si Jesus sa prubinsyan
Galilea un idi kanay kapangyarian Ispiri-
tun Bapan Namalyari. Niwagaw wa balita
tungkul kana sa kaganawan lugal baydu.
15 Nanuru ya sa mani balin pagtipunan
mani Judio buy inulimên yan kaganawan
tawu.

Asê tinanggap si Jesus sa balayan Nasaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Amêsên, nuli si Jesus sa Nazaret
sa lugal la kinaragulan na. Sên Alluy
nan Pagpaynawa, sinumun ya sa balin
pagtipunan mani Judio ya mana nan pan-
daygên. Nidêng ya amên mamasan Sabin
Bapan Namalyari.
17 Inggawang kanay nakatilitil la pinisu-
latan sabin propeta Isaias. Kabay intiknal
na buy sên nakitan nay pantêkapên, bi-
nasa nay paradi,
18 "Ya Ispiritun Panginuun, idi ya kangku,
gawan intalaga nakun mangaral
Mangêd da Balita sa mani kalulu.
In-utus nakun mipatanda sa mani
nadakêp pa mibus silayna
buy sabin sa mani bulag ga makakit
silayna.
In-utus naku êt amên ibus ya mani pan-
ipusun.
19 Buy ipatanday inlumatêng ngay
panawun pamiligtas Panginuun."*
20 Pamakayari, intilitil Jesus ya kasulatan
buy in-udung na sa maglingkud. Kabay
niknu ya amên mangaral. Buy pinakaêlêw
yan kaganawan idi baydu.
21 Sinabi na kalla, "Amêsên, kaban
mallêngê kaw, natupad ya idi sa Kasula-
tan."
22 Nakaupapas ya kaganawan tawu buy
sinabi la, "Pawan mangêd da pagsabi na!
Pakan kay anak yan Jose ya kabaryu tamu
ta!"
23 Kabay sinabin Jesus kalla, "Pilmin
ungkatên yu kangkuy ati ya panabin,
'Manulu, paiyulun mu pun ya sarili mu.'
Ta labay yun ipadyag kangkuy mamakau-
papas baydi sa sarili kun balayan ya na-
balitan yuy dinyag ku sa balayan Caper-
naum."
24 Sinabi pun êt Jesus kalla, "Pansabin
ku kamuyuy ayin propetay pantanggapên
sa sarili nan balayan.
25 Ganakên yuy nalyari sabitun
panawun propeta Elias. Sên asê namauran
si Bapan Namalyari sa tatluy tawun buy
kapaka, inlayang nga kaganawan idi
baydu. Sa panawun abitu, malakêy bal-
u sa Israel.
26 Nuwa asê impalakun Bapan Namal-
yari kalla si Elias, nun a sa gisay bal-u
ya alwan Judioy idi sa balayan Sarepta ya
sakup Sidon.†
27 Para êt bayduy nalyari sa panawun
propeta Eliseo. Malakêy tawu sa Israel
ya dilag malalay sakit sa balat. Nuwa ya
pinaiyul Eliseo, kay si Naaman ya alwan
Judio ya taga Siria."
28 Sên nalêngên mani tawuy idi bayduy
sinabin Jesus tungkul sa panawup Bapan
Namalyari sa mani alwan Judio, nagsuluk
sila.
29 Kabay nidêng silan kaganawan. Im-
patas la si Jesus sa balayan na palaku sa
bung-uy ya pinipaydêngan lan balayan la
amên inabu laya dayi sa bêngaw.
30 Nuwa dinuman si Jesus sa pibunakan
la buy namita.

Ya liyaki ya sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Marcos 1:21-28)

31 Ubat ta baydu, naku si Jesus sa bal-
ayan Capernaum sa prubinsyan Galilea.
Sa Allun Pagpaynawa, nangaral ya sa mani
tawu sa balin pagtipunan mani Judio.
32 Nakaupapas ya mani tawu sa pan-
garal na, tagawan dilag kapangyarian ya
pagsabi na.
33 Baydu sa balin pagtipunan mani Judio
dilag gisay liyaki ya sinêdakan nadawak
ka ispiritu ya masnêg magsabin,
34 "Jesus ya taga Nazaret, sabêt ta daygên
mu kanyan? Naku ka nayi baydi amên

† **4:8 4:8** Deuteronomio 6:13. ‡ **4:11 4:11** Mani Kanta 91:11-12. § **4:12 4:12** Deuteronomio 6:16. * **4:19 4:19** Isaias 61:1-2. † **4:26 4:26** Ya Sidon sabay ya lugal mani alwan Judio.

upudun kay? Tanda yan ka nu sisabêt ka!
Sikay Banal la in-utus Bapan Namalyari."
35 Nuwa sinabyanan Jesus ya nadawak
ka ispiritu, "Mangimbêk ka buy magtas
kana!" Sên anti, intugaw yan nadawak
ka ispiritu sa piakit-akit kaganawan buy
inlakwanan yan asê nasakitan.
36 Kabay nakaupapas ya mani tawu buy
sinabi la sa balang gisa, "Sabêt ta ati?
Siyan dilag yan kapangyarian mamipatas
nadawak ka ispiritu buy maipatas na sila
yata!"
37 Kabay niwagaw wa balita tungkul kan
Jesus sa buun lugal abitu.

Pinaiyul Jesus ya malakêy tawu
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

38 Pamakayari, namita si Jesus sa balin
pagtipunan mani Judio ta naku ya sa balin
Simon. Matag-ay ya umut ampun Simon
ya babayi. Kabay pikisabyan la si Jesus
amên paiyulun naya.
39 Kabay nagdani si Jesus sa nagsakit buy
impatas nay umut na. Sa uras êt abitu,
tambêng nidêng nga babayi buy pinakan
na silan Jesus.
40 Sên pamakatanglêw mamut, gintan
mani tawu kan Jesus ya magmikakanayun
na nipagsakit. Kabay impaluntu nay
gamêt na sa balang gisa, ta pinaiyul na sila.
41 Dilag êt malakêy tawuy sinêdakan
nadawak ka ispirituy indani la kan Jesus.
Sên pinaawas nay nadawak ka ispiritu,
masnêg lan sinabi, "Sika ya Anak Bapan
Namalyari!" Nuwa sinabyanan na sila buy
a na sila tinulutan magsabi, tagawan tanda
lay sabay siyay Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.

Naku si Jesus sa prubinsyan Judea
amên mangaral
(Marcos 1:35-39)

42 Sên pamakamaranun, naku si Jesus
sa gisay lugal kakyangan. Tingkap yan
malakêy tawu. Sên nakit laya, pikisabyan
laya, "Manuru, nu malyari, agana ka pun
mita sa balayan yan."
43 Nuwa sinabi na kallay, "Asê malyari,
ta kaylangan ku pun iaral sa kaatag lugal la
Mangêd da Balita tungkul sa pag-arin Ba-
pan Namalyari, tagawan abiin na sangkan
in-utus saku baydi sa babun luta."
44 Kabay insundu nay pangaral na sa
mani balin pagtipunan mani Judio sa pru-
binsyan Judea.

5

Ya pamêg Jesus sa nunay mani taga-
sunul na
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Gisay allu, kaban manuru si Jesus
sa agid lawan Genesaret, pinagsêksêkan
yan malakêy tawu amên mallêngên Sabin
Bapan Namalyari.
2 Baydu sa agid lawa, dilag yan nakit ta
luway bangka ya ayin nan tawu, gawan
nipagtabuy yanay mani mandakêp kênan
lanêm ya manguyas pukut la.
3 Kabay nagsakay si Jesus sa bangkan
Simon. Buy sinabi na kana, "Idêsêg mun
pêrad ya bangka sa lanêm." Sên naidêsêg
gay bangka, niknu si Jesus, ta baydu yan
mangaral sa mani tawu.
4 Pamakayarin nangaral Jesus, sinabi
na kan Simon, "Ilaku yuy bangka yu sa
miyalê buy ikatkat yuy mani pukut yu
amên makakwa kaw kênan lanêm."
5 Nakitbay si Simon, "Manuru, napa-
galan yan nana, pakan ayin kay yatan
nakwa. Nuwa gawan sinabi mu, ikatkat
kuy mani pukut sa lanêm."
6 Sên dinyag lay abitu, nayi-nayi yan
maginit ya mani pukut la gawan sa
malakêy kênan lanêm ma nakwa la.
7 Kabay kinawêy lay mani kaawyun la
sa kaatag bangka amên magdani sila buy
manawup kalla. Sên nisasawup sila, na-
papnu lan kênan lanêm ma luway bangka
angga sa marani yan milêmlêm.
8 Sên nakitan Simon Pedroy abitu, nan-
duku ya sa arapan Jesus. Sinabi na,
"Panginuun, magpakarayu ka kangku, ta
makasalanan naku."
9 Sinabi nay abiin gawan nakaupapas ya
buy mani kaawyun na tagawan malakêy
nakwa lay kênan lanêm.
10 Kabay nakaupapas silan Santiago buy
si Juan ya mani anak Zebedeo ya kaawyun
Simon Pedro.
Sinabin Jesus kan Simon Pedro, "Agana
kayna malimu, ta paubat amêsên, alwa
kaynan mandakêp kênan lanêm nun a
mamipakarani kaynan mani tawu ya man-
ampalataya kangku kaparisun pandakêp
yun kênan lanêm."
11 Kabay sên naiagid lay nay bangka la,
imbalag lay kaganawan buy nakilaku sila
kan Jesus.

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki ya
nagsakit ketung
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Gisay allu, kaban idi si Jesus sa
gisay balayan, nagdani kanay gisay liyaki
ya nagsakit ketung. Nanduku ya buy
nakilunuslunus. Sinabi na, "Pangin-
uun, nu kalabayan mun kayêk, paiyulun
muku."
13 Kabay dinukpan yan Jesus buy sinabi
na, "Labay ku. Umiyul kayna." Kabay
tambêng inumiyul la nagsakit.
14 Intipan Jesus kanay, "Agana mu sabin
agyan kansabêt man na nalyari kamu, nun
a maku ka sa pari buy ipaêlêw muy lawini

mu ya inumiyul lana. Pamakayari, mag-
andug ka ayun sa insulat Moises bilang
pagpapêtêg ga inumiyul kayna."
15 Nuwa luyang pun êt niwagaw wa
balita tungkul kan Jesus. Kabay in-
lumatêng pun êt ta malakêy tawu amên
mallêngê sa mani aral na buy amên ma-
paiyul la sakit la.
16 Nuwa si Jesus, pawa yan mamaku sa
kakyangan amên manalangin baydu.

Pinaiyul Jesus ya gisay lumpu
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Gisay allu, kaban manuru si Jesus,
idi bayduy dakun umnuy Pariseo buy ma-
nurun Kautusan ya nakaiknu sa dani na.
Dilag kallay naubat sa balayan Jerusalem
buy dilag êt ubat sa kaganawan lugal sa
prubinsyan Galilea buy prubinsyan Judea.
Idi kan Jesus ya kapangyarian Bapan Na-
malyari amên mamaiyul sakit.
18 Amêsên, dilag inlumatêng nga dakun
umnuy lawyaki ya manambayuk gisay
liyaki ya lumpu. Idani laya dayi kan Jesus,
19 nuwa gawan malakêy tawu, a sila
midani. Kabay indakêy lay liyaki ya lumpu
sa bubungan bali buy inlubtan lay atêp
bayu la impakanawan inyêpay liyaki ya
lumpu sa arapan Jesus.
20 Sên nakitan Jesus ya maragul la
panampalataya la kana, sinabi na, "Patêl
lay, pinatawad day mani kasalanan mu."
21 Amêsên, mangisip pa mani Pariseo
buy mani manurun Kautusan un paradi,
"Sisabêt ta tawun ati? Siyan pallamusun
naya si Bapan Namalyari ta? Ayin kaatag
mamatawad kasalanan, nun a kay si Ba-
pan Namalyari."
22 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la.
Kabay pinatang na sila, "Awta mangisip
kaw yan parabaysên ta?
23 Mas nalêp-aw sabin sa liyaki
ya lumpuy, 'Pinatawad danay mani
kasalanan mu,' gawan a yu makit nu
pinatawad o asê. Nuwa sabin ku kanay,
'Midêng ka buy mita ka'
24 amên makitan yuy sikuy ubat sa langit
ta in-Anak Tawu, dilag gakun kapang-
yarian baydi sa babun lutan mamatawad
mani kasalanan."
Buy sinabi na sa liyaki ya lumpu,
"Midêng ka, gêtan muy kalapayan mu buy
muli kayna."
25 Kabay tambêng nidêng nga liyaki sa
arapan kaganawan buy gintan nay kala-
payan na. Buy nuli yan mangulimên kan
Bapan Namalyari.
26 Nakaupapas ya kaganawan idi baydu.
Kabay inulimên la si Bapan Namalyari.
Sinabi la, "Sa allun ati, nakakit kitamun
mani mamakaupapas ya diyag."

Ya pamêg kan Levi
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Pamakayarin abitu, namita si Jesus
buy nakitan nay gisay maningil buwis ya
naglagyun Levi. Nakaiknu ya sa pama-
yaran buwis. Sinabin Jesus kana, "Kilaku
ka kangku."
28 Kabay nidêng si Levi, inlakwanan nay
kaganawan buy nakilaku ya kan Jesus.
29 Nil-an si Levin maragul la kalutu amên
maparangalan si Jesus. Malakêy maningil
buwis buy kaatag êt ta tawuy nakiawyun
nangan kalla.
30 Sên anti, nagdeklamuy mani Pariseo
buy mani manurun Kautusan sa mani
tagasunul na. Sinabi la, "Uysiyan mangan
kaw buy maminêm kaawyun na mani
maningil buwis buy kaatag pun mani
makasalanan ta?"
31 Pikitbayan silan Jesus, "Asê mangay-
langan manuluy ayin sakit, nun a abituy
tawuy nagsakit.
32 Naku waku baydi amên bêgên na
mani tawuy makasalanan amên pagsisyan
buy lakwanan lay panyag kasalanan, al-
wan amên bêgên ya abitu silay mani
tawuy magsabin ayin silan kasalanan."

Ya patang tungkul sa pag-ayunu
(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 Sinabin mani tawu kan Jesus, "Ya
mani tagasunul Juan buy mani tagasunul
Pariseo, pawa silan mag-ayunu buy man-
alangin. Uysiyan ya mani tagasunul muy
pawa yan mangan buy maminêm ta?"
34 Kabay in-alimbawan Jesus ya sar-
ili na sa liyaki ya pan-itangên, "Mal-
yari nayin mag-ayunuy mani bisita sa
tangênan pakan kaawyun la pun na liyaki
ya pan-itangên? Asê!
35 Nuwa lumatêng nga alluy kêwên
kallay liyaki ya pan-itangên. Sa panawun
abiin, baydu sila pun mag-ayunu."
36 Sinabi êt Jesus kallay paalimbawan
ati, "Ayin tawuy mangginit bayuy yaming
amên ilanib sa manan yaming. Tagawan
nu daygên nay abitu, maginit ta bayuy
yaming buy ya inlanib sa bayu, asê naspat
sa manan yaming."
37 Sinabi pun êt Jesus kallay gisay al-
imbawa, "Ayin êt mamitiis bayuy alak sa
manan pamyanan na diyag sa balat. Ta
nu daygên nay abitu, matlês ya pamyanan
buy mibulug ga alak. Parisu silan
masayang!
38 Nuwa ya bayuy alak, sêpat itiis sa
bayuy pamyanan.
39 Ayin êt tawuy nakainêm manan alak
ka kalabay minêm bayuy alak. Ta sabin
nay, 'Manyaman na manan alak.' "

6

Ya aral Jesus tungkul sa Allun Pagpaynawa
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Gisay Allun Pagpaynawa, nagdan silan
Jesus sa nagtrigu. Nanggutus ya mani
tagasunul nan tilalagay trigu buy pinuyu-
puyu lay ati sa mani gamêt la bayu la
kinnan na mani lasin ati.
2 Nuwa dilag dakun umnuy Pariseo ya
nagsabin, "Uysiyan pallabagên yu yay
Kautusan tungkul sa Allun Pagpaynawa
ta?"
3 Pikitbayan silan Jesus, "A yu pun nayi
nabasay dinyag David sabitun inlayang ya
buy mani kaawyun na?
4 Sinumun ya sa Tolday Pagsimban,
kingwa nay tinapay ya in-andug kan Ba-
pan Namalyari, kinnan na buy pinakan
na êt ta mani kaawyun na, agyan idi
sa Kautusan ya kay mani pari ya dilag
karapatan mangan abitu."
5 Sinabi pun êt Jesus sa mani Pariseo,
"Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy
makapagsabi nu sabêt ta mangêd daygên
sa Allun Pagpaynawa."

Ya liyaki ya nati ya gisay gamêt
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 Gisay na êt ta Allun Pagpaynawa,
nanguman sinumun si Jesus sa balin
pagtipunan mani Judio buy nangaral ya.
Dilag gisay liyaki bayduy nati ya gamêt nay
wanan.
7 Ya mani manurun Kautusan buy mani
Pariseo, pinakaillagan la si Jesus. Ta nu
paiyulun nay liyaki sa Allun Pagpaynawa,
dilag silan maisangkan laban kana.
8 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la.
Kabay sinabi na sa liyaki, "Midêng ka
buy magdani ka baydi sa arapan." Kabay
nidêng nga liyaki buy nagdani kana.
9 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani
Pariseo buy sa mani manurun Kautusan,
"Patangên kataw, 'Sabêt ta pantulutan
Kautusan sa Allun Pagpaynawa? Manyag
mangêd o manyag nadawak? Miligtas o
mamati?' "
10 Kabay pinakaêlêw Jesus ya ka-
ganawan nakapalitêng kana bayu na
sinabi sa liyaki, "Ipaktang muy gamêt
mu." Kabay impaktang liyaki ya gamêt
na buy inumiyul yabay.
11 Nuwa sên nakitan mani Pariseo buy
manurun Kautusan na namaiyul ya sa
Allun Pagpaynawa, nanubag sila. Kabay
pisasabyan la nu sabêt ta daygên lay
nadawak kan Jesus.

Namili si Jesus un mapu buy luway tagasunul na
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Sa panawun abitu, naku si Jesus sa
bung-uy buy nawat-watan nan nanalangin
kan Bapan Namalyari.
13 Pamakamaranun, binêg nay mani
tagasunul na ta namili yan mapu buy
luway binêg nan apostul,
14 si Simon ya pinalagyunan nan Pedro
buy si Andres ya patêl na, si Santiago, si
Juan, si Felipe, si Bartolome,
15 si Mateo, si Tomas, si Santiago ya
anak Alfeo, si Simon ya manalangsang sa
gubernun Roma,
16 buy si Judas ya anak kaatag Santiago,
buy si Judas Iscariote ya nisupakat kan
Jesus.

Nangaral buy namaiyul si Jesus
(Mateo 4:23-25; 5:1-12)

17 Pamakayari nan namilin apostul na,
inlumunsan silan ubat sa bung-uy bayu
tinunggên sa gisay napatal la lugal. Idi
bayduy malakêy tagasunul na buy idi êt
bayduy sadyay lakên tawuy ubat sa ka-
ganawan lugal sa prubinsyan Judea buy
sa balayan Jerusalem buy ubat sa mani
lugal sa agid dagat sa balayan Tiro buy sa
balayan Sidon.
18 Naku sila baydu amên mallêngê kan
Jesus buy paiyulun sila. Kabay pinaiyul
nay nipagsakit buy mani sinêdakan
nadawak ka ispiritu.
19 Kabay pinagpilitan kaganawan na
madukpan laya, ta idi kanay kapangyarian
Bapan Namalyari ya mamaiyul sa ka-
ganawan nipagsakit.
20 Inêlêw nay mani tagasunul na buy
sinabi na,
"Pinagpala kaw wa mani kalulu,
tagawan mibilang kaw sa pag-arian
Bapan Namalyari.
21 Pinagpala kaw wa mani layangên
amêsên,
tagawan mabsuy kaw.
Pinagpala kaw wa mani manangis
amêsên,
tagawan mangkayli kaw.
22 Pinagpala kaw nu pagsakitan kaw
nakêm
buy nu ipapawa kaw
buy nu dustakên kaw kaganawan
tawu gawan sa panunul yu kangku
ya in-Anak Tawuy ubat sa langit."
23 Ta parabaydu êt ta dinyag mani ninunu
la sa mani propeta awlagi. Kabay nu
mangadanasan yuy abiin, matula kaw buy
mag-ukdu kaw gawan sa tula, tagawan
maulagay gantimpala yu sa langit.
24 "Sikaw wa mani mabandi, mamaka-
palunus kaw lanu,
ta natanggap yina amêsên na katig-
sawan yu.

25 Sikaw wa nangabsuy amêsên, mamakapalunus kaw lanu,
ta lumayang kaw.
Sikaw wa mani mangkayli amêsên, mamakapalunus kaw lanu,
ta magluksa kaw buy mipanangis.
26 Sikaw wa mani pan-ulimênên kaganawan tawu amêsên, mamakapalunus kaw êt lanu,
gawan para bayduy dinyag mani ninunu la sa mani magtatalingkayun propeta."

Kaidwan na mani kapati
(Mateo 5:38-48; 7:12)

27 Amêsên, sinabin Jesus, "Nuwa pansabin ku kamuyun mani mallêngê kangku, kaidwan yuy mani kapati yu buy manyag kaw mangêd sa mani nipagsakit nakêm kamuyu.
28 Manalangin kaw para sa mani mandustak kamuyu ya pagpalên silan Bapan Namalyari buy manalangin kaw para sa mani mamasakit kamuyu.
29 Nu dilag mandalpin pingi mu, ipadalpi mu êt ta kapaka. Nu dilag mangwan up-up mu, agana mu êt iimut ya yaming mu.
30 Nu dilag manyawad kamu, biyan muya. Buy nu dilag mangwan pibandiyan mu, agana mina udungun.
31 Daygên yu sa mani kaparisu yuy labay yun daygên la kamuyu."
32 "Nu kay ya mani mangidu kamuyuy pan-idun yu, ayin kaw matanggap pa gantimpalay ubat kan Bapan Namalyari. Tagawan agyan ya mani makasalanan na tawu, pan-idun la êt ta mangidu kalla.
33 Buy nu kay panyagên yun mangêd da tawuy manyag mangêd kamuyu, a kaw ulimênên Bapan Namalyari. Tagawan agyan ya mani makasalanan, para êt bayduy pandaygên la.
34 Nu kay pamaraman yuy mamakabayad kamuyu, a kaw ulimênên Bapan Namalyari. Tagawan agyan ya mani makasalanan, mamaandam sila êt sa kaparisu lan makasalanan, ta natanêk ya nakêm lan iudung lay abitu!
35 Alwan parabayduy daygên yu, nun a kaidwan yuy mani kapati yu, manyag kaw mangêd kalla, buy paandamên yu silan a kaw mangêtêng kapalit. Nu parabayduy daygên yu, maragul la gantimpala yu buy mapagpapêtgan ya anak kaw Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Tagawan mangêd ya agyan sa mani tawuy ayin utang nga nakêm buy sa mani nadawak ka tawu.
36 Magin mapallunus kaw kaparisun Bapa yun Namalyari ya mapallunus."

Agana mangusgan kaparisu
(Mateo 7:1-5)

37 "Agana kaw mangusgan kaparisu yu amên a kaw êt usgên Bapan Namalyari. Agana kaw êt mangatul kaparisu yu amên a kaw êt atulan Bapan Namalyari. Mamatawad kaw amên patawarên kaw Bapan Namalyari.
38 Mam-i kaw sa kaatag amên biyan kaw êt Bapan Namalyari. Ta ya idin yu, iudung na un ustuy takal, intêtê, imbinsêk anggan masalipaw. Gawan nu sabêt ta panukad da panggamitin yun pam-i sa kaatag, sabay êt ta panukad da gamitin Bapan Namalyari kamuyu."
39 Sinabi êt Jesus ya paalimbawan ati, "Malyari nayin mangakay ya bulag sa kaparisu nan bulag? Asê! Ta parisu silan manabu sa kali nu daygên lay abitu.
40 Ayin mag-aral la igit pun sa manuru kana. Nuwa nu napakaturwanan yan mangêd, magin kaparisu yan manuru kana."
41 "Uysiyan makitan mu yay puling sa matan kaparisu mu, pakan a mu makitan na maragul la puling sa mata mu ta?
42 Parasaantu mun masabi kanay, 'Patêl lay, paulayên mun itas kuy puling sa mata mu', pakan a mina man makit ta maragul la puling sa mata mu? Mapagtalingkayu! Itas mu pun na maragul la puling sa mata mu amên makakit kan mangêd. Sa pakapakun baydu, maitas muy puling sa matan kaparisu mu."

Matandan na puun kayu sa tagêy na
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 Sinabi pun êt Jesus, "Ya mangêd da puun kayu, asê managêy asê pangkanên buy ya puun kayuy asê mangêd, asê managêy pangkanên.
44 Balang puun kayu, matandan sa mani tagêy na. Tagawan na tanaman na madiwi, asê managêy igus o ubas.
45 Para êt baydu sa tawu. Ya tawuy mangêd da ugali, magsabi yan pawan kangêdan, tagawan napnun kangêdan na bêkê na. Nuwa ya tawuy nadawak ka ugali, magsabi yan pawan kadawakan, tagawan napnun kadawakan na bêkê na. Tagawan nu sabêt ta idi sa bêkên gisay tawu, sabay ya sabin na."

Ya luway tawuy nitudêk bali
(Mateo 7:24-27)

46 Sinabi pun êt Jesus, "Uysiyan pambêgên yuku yan, 'Panginuun, Panginuun', pakan a yu pansunulun ya mani pansabin ku?
47 Paradi ya magdani kangkun mallêngê buy manunul sa mani sabi ku. Kaparisu yan
48 gisay tawuy nangalin malalê buy impaydêng nay bali na sa pundasyun na batu. Sên inlumatêng nga lanab, asê

nalasak ka bali na, ta napas-êy ya pinipundasyunan na.
49 Nuwa ya tawuy mallêngê sa pansabin ku, pakan a nay naman pansunulun, kaparisu yan tawuy nanyag bali ya ayin pundasyun. Sên inlumatêng nga lanab, tambêng nayêgmak buy nalasak ka bali na."

7

Pinaiyul Jesus ya ipus un gisay kapitan Romano
(Mateo 8:5-13)

1 Sên nayari yan tinurwanan Jesus ya mani tawu, naku ya sa balayan Capernaum.
2 Idi bayduy gisay kapitan mani sundalus Romano. Dilag yan ipus ya kakaidwan na ya nagsakit buy marani yan mati.
3 Sên nabalitan kapitan ya tungkul kan Jesus, in-utus nay mani mangatwan Judioy manungkulan amên pakisabyan laya si Jesus ya lakwên naya sa bali na buy paiyulun nay ipus na.
4 Sên nilatêng silayna kan Jesus, pikisabyan layan mangêd, "Nu malyari dayi, sawpan muy kapitan gawan sêpat yan sawpan.
5 Ta kaidwan na kitamuy mani layin Judio buy siyay nipadyag balin pagtipunan tamu."
6 Kabay nakilaku kalla si Jesus. Sên marani silayna sa balin kapitan mani sundalus, in-utus êt kapitan na dakun umnuy kaluguran na amên têgmên si Jesus buy ipasabi kanay, "Panginuun, agyan a kayna kanu maku sa bali na ta a ya sêpat lakwên.
7 Kabay a yina nagdani, ta a ya sêpat makiarap kamu. Nuwa nu sabin mu kanuy umiyul la ipus na, umiyul yabay.
8 Tanda nay ati, gawan siya man, dilag mani nipagtungkulan na makapangyarian pun êt kana. Buy dilag ya êt pansakupun na mani sundalus. Nu sabin na sa gisay, 'Maku ya baydu', maku yabay baydu. Nu sabin nay, 'Kaksaw ka baydi', magdani ya. Buy nu sabêt ta iutus na sa ipus na, daygên na."
9 Sên nalêngên Jesus ya impasabin kapitan sundalus, nakaupapas ya buy nag-arap ya sa mani tawuy kilalaku kana. Sinabi na, "Agyan sa mani Israelitay ayin naku pun nakitan na tawuy paradi ya karagul la panampalataya."
10 Sên nag-udung sa bali ya mani in-utus kapitan, nakitan laya bay ya inumiyul lay ipus na.

Pinabyay Jesus ya bayuntawuy nati

11 Pamakayari, naku si Jesus sa balayan ya naglagyun Nain. Nakilaku kanay mani tagasunul na buy ya malakêy tawu.
12 Sên marani silayna sa susunan balayan Nain, nakatbêng silan malakêy tawuy mamilbêng nati. Ta nati ya gigisay liyaki ya anak bal-uy babayi. Malakêy taga balayan ya nakilbêng nga kaawyun na.
13 Sên nakitan Panginuun Jesus ya balu, nalunus ya. Kabay sinabi na, "Patêl la, agana ka manangis."
14 Nagdani ya buy dinukpan nay kakalêkan nati ya gêgtan mamilbêng. Kabay tinunggên sila buy sinabin Jesus sa liyaki ya nati, "Ali kuway, mimata kayna."
15 Niknuy nati, êh nakasabi yina. Tinambay yan indin Jesus sa indu na. Sinabi na, "Ati ya anak mu."
16 Kabay sa limu la sa nalyari, kinêdêsan na kaganawan tawu buy nangulimên sila kan Bapan Namalyari. Sinabi la, "Ha, pata taganan pansawpan kitamun Bapan Namalyari! Ta inlumtaw kantamuy makapangyarian na propeta na."
17 Ya tungkul sa dinyag Jesus, niwagaw sa buun prubinsyan Judea buy sa mani lugal la nakapalitêng.

Si Jesus buy si Juan ya Mamawtismu
(Mateo 11:2-19)

18-19 Amêsên, ya mani tagasunul Juan ya Mamawtismu, inlaku laya si Juan sa sukulan buy sinabi la kanay kaganawan dinyag Jesus. Sên natandan Juan na abitu, in-utus nay luwa sa mani tagasunul na kan Jesus amên ipatang kanay paradi, "Sika nayi ya pan-êtêngên yan na lumatêng o mangêtêng kay pun kaatag?"
20 Sên nilatêng silay nabay kan Jesus, sinabi la, "In-utus kay Juan ya Mamawtismu amên ipatang yan kamu nu sika nayi ya pan-êtêngên yan lumatêng o mangêtêng kay pun kaatag."
21 Sa mani uras abitu, malakêy pinaiyul Jesus ya nipagsakit buy mani bulag. Malakê êt ta sinêdakan nadawak ka ispirituy impatas na sa mani tawu.
22 Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul Juan, "Mag-udung kaw kan Juan buy ibalita yu kanay nakit buy nalêngê yu amêsên. Nakakit tanay mani bulag. Nakabitay mani lumpu. Inumiyul la mani nagketung. Nakalêngêy mani asê kalêngê. Pampabyayên na mani nati. Buy pan-iaral sa mani kaluluy Mangêd da Balita.
23 Pinagpalay tawuy asê magluway nakêm kangku."
24 Pamakabitan mani tagasunul Juan, pinatang Jesus ya mani tawu, "Sabitun naku kaw sa kakyangan, sabêt ta napilmi yun makit? Gisay timbu nayi ya pangkimpayên angin? Asê!

25 Gisay tawu nayi ya nakayaming
mangêd? Asê, ta ya mani tawuy nakayam-
ing mangêd buy mambumyay sa mangêd
da kabilyan, kay makitan sa balin ari.
26 Naku kaw êt nayi sa kakyangan amên
makit ya gisay propeta? Awu. Pêtêg gisa
yabay propeta si Juan. Nuwa pansabin ku
kamuyuy igit yapun sa gisay propeta.
27 Ta sabay si Juan na pantukuyun Bapan
Namalyari sabitun sinabi na sa Kasulatan,
'Dilag gakun gisay iutus ya muna kamu
amên mil-an danan mu.' "*
28 Sinabi pun êt Jesus, "Pansabin ku
kamuyuy ayin tawuy in-anak ya igit pun
kan Juan. Nuwa nu sisabêt man na
pinakanayêpa sa mani tawuy pag-arian
Bapan Namalyari, igit yapun kan Juan."
29 Sên nalêngên mani tawu buy maningil
buwis ya pangaral Jesus, sinabi la, "Ustuy
pan-ipadyag Bapan Namalyari." Sinabi lay
abiin gawan nagpabawtismu sila kan Juan.
30 Nuwa ya mani Pariseo buy mani
manurun Kautusan, a sila nagpabawtismu
kan Juan. Kabay a la tinanggap ya pan-
ipadyag Bapan Namalyari sa biyay la.
31 Sinabi pun êt Jesus, "Sa sabêt
ku maiparisuy mani tawu sa panawun
amêsên? Kansabêt ku sila maiparisu?
32 Maiparisu ku sila sa mani anak ka
nakaiknu sa pangapalan. Pansabin lan
masnêg sa mani kakapal la,
'Tinigtigan yan kaw bulugudyung,
nuwa a kaw nanalêk.
Nagkanta kay pagkanta sa nati,
nuwa siyan a kaw nanangis.' "
33 "Para kaw êt baydu tagawan sên
inlumatêng baydi si Juan ya mag-ayunu
buy asê maminêm alak, siyan pansabin
yuy, 'Pansêdakan nadawak ka ispirituy
tawun abiin.'
34 Buy sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, sên inlumatêng ngaku baydi, naki-
tan yukun mangan buy maminêm alak,
siyan pansabin yuy, 'Elêwên yumbay ya
tawun abiin! Masing-ul buy mapaglasing
ya, kaluguran yan mani maningil buwis
buy mani mapanyag kasalanan.'
35 Nuwa paraman baydu, mapag-
papêtgan na pêtêg ga kabiyasnan Bapan
Namalyari sa mani tawuy manunul sa
pan-ituru yan."

Binulugan pabangi si Jesus

36 Amêsên, dilag gisay Pariseoy
naglagyun Simon. Insagyat na si Jesus
un mangan sa bali na. Kabay sinumun si
Jesus un mangan.
37 Sa balayan abitu, dilag gisay babayi
ya pikatandan ya asê mangêd da
pangababayi. Sên natandan nay mangan
si Jesus sa balin Simon, naku ya baydun
gêgtan na makamal la pabangi ya idi sa
mangêd da pamyanan ya diyag sa batun
alabastru.†
38 Amêsên, sên idi ya bayduy babayi,
nagdani ya sa kabukutan Jesus sa danin
bitis na. Nanangis ya baydu angga sa
napitakan luwa nay bitis Jesus. Kabay
pinunis nan sabut nay ati, dinêp nay bitis
buy pakanawa nan binulugan pabangi.
39 Si Simon na nanagyat kan Jesus, sên
nakitan nay dinyag babayi, nasabi na
sa sarili na, "Nu pêtêg propetay tawun
ati, tanda na dayi ya asê mangêd da
pangababayin nakadukpa kana."
40 Nuwa tandan Jesus ya inisip Simon.
Kabay sinabin Jesus kana, "Dilag gakun
labay sabin kamuy Simon."

Nakitbay si Simon, "Sabêt ta abituy
Manuru?"
41 Sinabin Jesus kana, "Dilag luway
tawuy nangutang pera sa gisay tawuy
mamautang. Liman dalan ya inutang gisa.
Ya gisa, limampu.
42 Sên a sila makabayad, a nayna im-
pabayad da utang la. Amêsên, sa êlêw mu,
sisabêt sa luway mas mangidu baydu sa
namautang kalla?"
43 Nakitbay si Simon, "Sa pangêlêw ku,
abituy mas malakêy utang."

Kabay sinabin Jesus, "Ustuy pakitbay
mu."
44 Pamakayari, inawing Jesus ya babayi
buy sinabi na kan Simon, "Elêwên muy
babayin ati. Sên sinumun naku nangun
sa bali mu, a muku binyanan lanêm pan-
guyas kun bitis ku. Nuwa ya babayin
ati, inuyasan nan luwa nay bitis ku buy
pinunisan nan sabut nay bitis ku.
45 A muku êt dinêp bilang pananggap
mu kangku, nuwa siya, ubat sa sinumun
ya baydi, a ya tinunggên mandêp sa bitis
ku.
46 A mu binulugan laruy ulu ku, nuwa
siya, binulugan nan makamal la pabangi
ya bitis ku.
47 Kabay pansabin ku kamuyuy ya
maragul la pangiduy impakit na kangku,
sabay ya pagpapêtêg pinatawad day mani
kasalanan na. Nuwa ya tawuy pinatawad
pêrad, pêrad êt ta impakit nay pangidu."
48 Amêsên, sinabin Jesus sa babayi,
"Pinatawad day mani kasalanan mu."
49 Ya mani kaêm nan mangan, namatang
sila sa sarili la, "Sisabêt ta tawun ati, ta
agyan kasalanan mapatawad na?"
50 Sinabin Jesus sa babayi, "Niligtas
kayna sa parusa, gawan sa panampalataya

* **7:27 7:27** Malakias 3:1. † **7:37 7:37** Ya alabastru, gisa yan kalasin batuy nagkulay naputi buy kulay ukuy. Makamal ati.

mu kangku. Muli kaynan napatêtbêk ka
nakêm.”

8

Mani babayi ya nanawup kan Jesus

1 Pamakayari, inlakun Jesus ya mani
balayan buy mani baryu sa Galilea, ta
mangaral yan Mangêd da Balita tungkul sa
pag-arin Bapan Namalyari. Kaawyun nay
mani mapu buy luway tagasunul na
2 buy dakun umnuy babayi ya pinaiyul
na buy babayi ya tinasan na êt nadawak
ka ispiritu. Gisa kalla si Mariay pambêgên
lan Magdala ya tinasan Jesus un pituy
nadawak ka ispiritu.
3 Dilag êt kaawyun si Juana ya asawan
Cusa ya pagtiwalan Gobernador Herodes
Antipas, si Susana buy malakê pun êt ta
kaatag. Ya mani babayin abiin, manawup
sila sa mani kaylangan lan Jesus ubat sa
mani sarili lan pibandiyan.

Ya paalimbawa tungkul sa mamibulaglag
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

4 Kaban mititipun na malakêy tawuy
ubat sa magmikakanayun na balayan, in-
gkuwentun Jesus ya paalimbawan ati,
5 “Dilag gisay manggitnay namibulaglag
bini. Sa pamibulaglag na, dilag mani bini
ya nangananabu sa dan. Nangatudakan na
ati buy tinuktuk mani uybun manuk.
6 Dilag êt mani bini ya nangananabu
sa mabatuy lugal. Tinumubuy mani ati,
nuwa tambêng nawangêy, gawan namalay
luta.
7 Dilag êt mani bini ya nangananabu
sa pantubwanan têmak ka madiwi. Niag-
nan inlumabung nga mani bini buy mani
têmak, nuwa kinêlkêlan têmak ka madiwi
ya mani bini.
8 Ya kaatag, nangananabu sa mangêd da
luta. Kabay tinumubu buy nanagêy ya
mani bini un tidinalan na lasi.” Pamaka-
yari, masnêg sinabin Jesus, “Sikaw wa
mani mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê
yu.”

Ya labay sabin mani paalimbawa
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

9 Namatang nga mani tagasunul Jesus,
“Sabêt ta labay mun sabin sa paalim-
bawan abiin?”
10 Kabay pikitbayan silan Jesus,
“Impaintindi kamuyuy nakaliim tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari, nuwa sa
kaatag, pan-isabi ya ati sa kapamilatan
paalimbawa amên, ‘Kapangêlêw-êlêw
laman, a sila makakit. Buy kapallêngê-
lêngê laman, a sila makapukat.’ ”*

Ya labay sabin paalimbawa tungkul sa mamibulaglag
(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 Impatandan Jesus nu sabêt ta labay
sabin abituy paalimbawa. Sinabi na, “Ya
bini, sabay ya Sabin Bapan Namalyari.
12 Ya dan na kinapinabwan bini, sabay
ya mani tawuy nallêngê sa Sabin Bapan
Namalyari. Nuwa sên inlumatêng si Sa-
tanas, intas nay Sabin Bapan Namalyari sa
bêkê la amên a sila manampalataya buy a
sila miligtas sa parusa.
13 Ya mabatuy lutay kinapinabwan bini,
sabay ya mani tawuy nallêngê sa Sabin
Bapan Namalyari buy matula lan tinang-
gap pa ati. Nuwa asê nipakatêbêk sa
bêkê lay pananggap la. Kabay asê napêng
nga panampalataya la, ta sên inlumatêng
nga mani panubuk, inlakwanan lay nay
panampalataya la.
14 Ya lutay pantubwanan têmak ka
madiwi nu saantu nanabuy kaatag bini,
sabay ya nallêngên Sabin Bapan Namal-
yari. Nuwa sên kabuyutan, gawan sa mani
pangganakên sa biyay la, pibandiyan buy
panunul sa kalabayan lawini la, nalitêpan
lay Sabin Bapan Namalyari. Kabay asê
nanagêy sa biyay la.
15 Nuwa ya mangêd da lutay kinapinab-
wan bini, sabay ya mani tawuy nallêngên
Sabin Bapan Namalyari ya dilag mangêd
da nakêm. Impakatêbêk lay ati sa bêkê
la buy pinibabatan lan sinunul angga sa
nanagêy sa biyay la.”

Ya aral ubat sa sulu
(Marcos 4:21-25)

16 Sinabi pun êt Jesus, “Ayin tawuy
mamagkêt sulu ya takpan nan timba o idin
sa aypan papag, nun a idin nay sulu sa
pêtêg pamyanan amên mam-in sawang sa
kaganawan sumun sa bali.
17 Ta ayin pan-itaguy asê miwagaw buy
ayin pan-iliim ma asê matandan.”
18 “Kabay mallêngê kaw mangêd sa
pansabin ku. Ta ya tawuy manunul sa
malêngê nay kapêtêgan, biyan yapun êt
pangintindi. Nuwa ya tawuy asê manunul
sa malêngê nay kapêtêgan, agyan na in-
dap nay idi kana, itas pun êt kana.”

Ya indu buy mapatêl Jesus
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Amêsên, naku kan Jesus ya indu na
buy mapatêl na. Nuwa a sila midani,
gawan malakêy tawu.
20 Kabay dilag nagsabi kan Jesus, “Idi
sa lawasan ya indu mu buy mapatêl mu.
Labay lakan makitan.”
21 Nuwa pikitbayan yan Jesus, “Ya mani
mallêngê buy manunul sa Sabin Bapan

* **8:10 8:10** Isaias 6:9.

Namalyari, sabay silay indu ku buy mapatêl ku."

Pinatgên Jesus ya sadyay lakas angin
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Gisay allu, nagsakay si Jesus buy mani
tagasunul na sa gisay bangka. Sinabi
na kallay, "Maglipay kitamina sa lawa."
Kabay naglipay silayna.
23 Sên idi ya sa lanêm ya bangka,
nabêlêwan Jesus. Asê naêpêng, inlumakas
ya angin buy nasunan malakêy lanêm ya
bangka la. Kabay idi sila sa nadawak ka
kabilyan.
24 Kabay pinêw yan mani tagasunul na,
"Manuru, Manuru, mimata ka! Milêmlêm
kitamina!"

Kabay nimata si Jesus, in-utus nay
malakas ya angin buy maragul la alun,
"Tunggên kaw!" Kabay tinunggên na
angin buy namatêtbêk ka alun.
25 Pinatang Jesus ya mani tagasunul na,
"Antuy panampalataya yu?"

Nakaupapas sila buy nalimu. Kabay
nisasabi sila, "Sisabêt ta ati! Siyan mapatgên na yay angin buy alun ta!"

Pinaiyul Jesus ya tawuy sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Amêsên, insundu lay paglipay la
angga sa nilatêng sila sa lugal mani
tawuy pambêgên lan Geraseno ya katalipay lawan Galilea.
27 Kabay pamakalatêng la, nagtabuy si
Jesus sa bangka. Timbêng yan gisay liyaki
ya manugêl baydu ya sinêdakan nadawak
ka ispiritu. Nabuyut tinan asê magyaming
buy a ya manugêl sa bali, nun a sa lêyang
nga pamilbêngan.
28-29 Agyan papakabantayan laya buy
papakasêl-an tanikalay gamêt na buy bitis
na, mabuytu na pun êt. Pawa yan
pansêdakan nadawak ka ispiritu buy panipalaku ya sa kakyangan na lugal. Sên
nakitan liyaki si Jesus, nan-angaw ya buy
nanduku ya sa arapan na. Kabay sinabin
Jesus kana, "Nadawak ka ispiritu, magtas
ka kana!"

Kabay masnêg nan sinabi, "Jesus ya
Anak Bapan Namalyari ya Katatag-ayan,
sabêt ta daygên mu kangku? Makisabi
yaku kamu, agana muku pasakitan."
30 Kabay pinatang yan Jesus, "Sabêt ta
lagyu mu?"

Nakitbay ya, "Libulibu." Sinabi nay
abitu gawan malakêy nadawak ka ispirituy nagsêdak kana.
31 Nakilunuslunus ya nadawak ka ispiritu kan Jesus, "Agana mukay ipalaku sa
kalalêlalêan sukulan sa aypan luta."
32 Dilag malakêy babuy ya manabêl
baydu sa bung-uy. Nakilunuslunus ya nangadadawak ka ispiritu kan Jesus, "Tulutan
mukay magsêdak sa mani babuy."

Kabay sinabin Jesus kalla, "Dali kawna!"
33 Kabay nagtas ya mani nadawak ka
ispiritu sa liyaki buy nagsêdak sa mani
babuy. Nipamwayuy mani babuy buy
nanabu sa bêngaw. Kabay nangalulumud
sila sa lawa.
34 Sên nakit manaysay babuy ya abitu,
nuwayu silan napapakun sa balayan buy
sa karanin baryu buy imbalita lay nalyari.
35 Kabay naku bayduy mani tawu amên
êlêwên lay nalyari. Pamakalatêng la kan
Jesus, nakitan lay liyaki ya tinasan nan
nadawak ka ispiritu ya nakayaming ngina
buy nakaiknuy na sa kabitisan Jesus buy
mamangêd day isip na. Kabay nalimwan
ya mani tawu sa mani nalyari.
36 Ya mani nakakit sa dinyag Jesus, ingkuwentu lay nalyari sa mani inlumatêng,
"Impatas Jesus ya nadawak ka ispiritu ya
nagsêdak sa liyaki."
37 Ya mani taga baydu sa Geraseno,
nakisabi sila kan Jesus, "Magtas kayna sa
lugal yan, ta lilimun kay kamu!"

Kabay nagsakay ya silan Jesus sa bangka
ta maglipay sila papakun sa lugal la ubatan
la.
38 Nakisabi kan Jesus ya liyaki ya tinasan
nan nadawak ka ispiritu, "Kilaku waku
dayi kamu." Nuwa alwan parabayduy
labay Jesus. Kabay sinabi na,
39 "Muli kayna amên ipatanda mu kallay
dinyag Bapan Namalyari kamu." Kabay
nuli ya liyaki buy imbalita na sa buun
balayan na dinyag Jesus kana.

Pinaiyul Jesus ya anak Jairo buy ya babayi ya manay nan pandayên
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Amêsên, sên nag-udung si Jesus
sa lipay lawa, matula yan tinanggap
mani tawu gawan mangêtpan kanay kaganawan.
41 Inlumatêng nga gisay liyaki ya
naglagyun Jairo ya gisay mamunu sa balin
pagtipunan mani Judio. Nanduku ya sa
arapan Jesus buy nakisabi ya, "Nu malyari
dayin kayêk, maku ka dayi sa bali ku,
42 gawan marani yan mati ya gigisay
anak kuy babayi ya mapu buy luway nay
tawun."

Kaban papakun si Jesus sa balin Jairo,
nipipiitan na mani tawu kana.
43 Dilag gisay babayi bayduy mapu buy
luway tawun nan dayên. [Naubus say
kaganawan pibandiyan na sa pamayad sa
pagpaêlêw na sa mani manulu.] Nuwa
ayin makapaiyul kana, agyan sisabêt.

44 Naku yan nagdani sa bukut Jesus buy
dinukpan nay palpal yaming na. Kabay
tambêng tinunggên na pagdaya na.
45 Namatang si Jesus, "Sisabêt ta nan-
dukpa kangkun ah?"
Sinabin balang gisa, "Alwan siku."
Kabay sinabin Pedro, "Manuru, tanda
muy malakêy tawuy nakapalitêng nga nip-
ipiitan amên midani kamu."
46 Nuwa sinabin Jesus, "Dilag nandukpa
kangku, ta natanam kuy dilag kapang-
yarian na nag-awas kangku."
47 Sên natandan babayi ya a na
maipuglaw wa dinyag na, pumilapil yan
nagdani kan Jesus. Nanduku ya sa arapan
buy sinabi na sa kaganawan nu sabêt ta
sangkan uysiyan dinukpan nay yaming
Jesus buy nu parasaantu yan inumiyul.
48 Kabay sinabin Jesus kana, "Anak
kuway, inumiyul ka gawan sa panam-
palataya mu kangku. Muli kaynan nap-
atêtbêk ka nakêm."
49 Kaban kasabi pun Jesus ya babayi,
inlumatêng nga gisay liyaki ya ubat sa
balin Jairo. Sinabi na kan Jairo, "Nati
yanay anak mu. Agana mina abalên na
Manuru."
50 Nuwa sên nalêngên Jesus ya abiin, sin-
abi na kan Jairo, "Agana ka malimu. Kay
manampalataya ka kangku buy mabyay
yan manguman."
51 Pamakalatêng la sa bali, ayin pinasun
si Jesus nun a kay silan Pedro, Santiago,
buy si Juan buy mangatwan anak.
52 Manangis buy man-alab ya mani
tawuy idi baydu.
Nuwa sinabin Jesus kalla, "Agana yu
tangisan na anak, gawan a ya nati, nun a
kay mamabêlêw ya."
53 Inuyam laya, ta tanda lay pêtêg nati
ya anak.
54 Nuwa tinalan Jesus ya gamêt anak buy
sinabi na kana, "Anak kuway, mimata ka."
55 Nabyay ya anak buy tambêng yan niknu.
Kabay sinabin Jesus kalla, "Pakan yuya."
56 Nakaupapas ya mangatwa na, nuwa
masipit intipan Jesus kallay a la sabin
agyan kansabêt man na nalyari.

9

*In-utus Jesus ya mapu buy luway taga-
sunul na*
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Binêg Jesus ya mapu buy luway taga-
sunul na. Buy binyanan na silan ka-
pangyarian buy karapatan makapitas ka-
ganawan nangadawak ka ispiritu buy ma-
maiyul nipagsakit.
2 In-utus na sila amên mangaral tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari buy ma-
maiyul mani tawuy nipagsakit.
3 Sinabi na kalla, "Sa pamita yu, agana
kaw mantan dakun sabêt, agyan têkên,
susut, kanên, pera o yaming nga pangalili.
4 Makitugêl kaw agyan sa sisabêt man
na mananggap kamuyu buy manugêl kaw
baydu angga sa pamita yu sa balayan
abitu.
5 Buy nu a kaw tanggapên mani tawu
sa gisay balayan, mita kaw baydu. Nuwa
bayu kaw mita, ikampag yuy abuy idi
sa bitis yu bilang pamipatanda kalla ya
nadawak ka dinyag la."
6 Kabay ya mani tagasunul na, namitay
nan naku sa mani baryu. Nangaral silan
Mangêd da Balitan Bapan Namalyari buy
namaiyul silan nipagsakit agyan saantu
man na lugal.

*Naguluy nakêm Gobernador Herodes
Antipas*
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Sên nabalitan Gobernador Herodes An-
tipas ya kaganawan pandaygên Jesus, nag-
uluy nakêm na, ta dilag magsabin, "Nangu-
man nabyay si Juan ya Mamawtismu."
8 Dilag dakun umnuy nagsabin, "Sabay
siya si propeta Elias ya nanguman nag-
pakit."
Dilag êt taman nagsabin, "Gisa ya sa
mani propeta sabitun nuna ya nanguman
nabyay."
9 Nuwa sinabin Gobernador Herodes
Antipas, "Alwan siya si Juan, ta impaputus
kinay ulu na. Nuwa sisabêt taman na
imbalita la kangku?" Kabay pinagpilitan
nan makitan si Jesus.

*Pinakan Jesus ya limay libuy tawu
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan
6:1-14)*

10 Amêsên, sên nag-udung nga mani
apostul kan Jesus, ingkuwentu lay ka-
ganawan dinyag la. Sên anti, pikilaku na
sila un kakapad la sa gisay balayan na
pambêgên Bethsaida.
11 Nuwa sên natandan malakêy tawuy
pamita la, nangamat sila kan Jesus. Sên
nakitan silan Jesus, dinambi na sila. Kabay
nangaral ya kalla tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari buy pinaiyul nay mani
tawuy nipagsakit.
12 Sên nitanglêw way mamut, nagdani
kan Jesus ya mapu buy luway tagasunul na
buy sinabi la kana, "Manuru, idi kitamu sa
kakyangan na lugal. Kabay ipalaku minay
mani tawu sa nangarani ya baryu buy sa
panggitnan amên makatkap silan maêkan
buy kabêlêwan la."
13 Nuwa sinabin Jesus kalla, "Asê, sikaw
wa mam-in maêkan kalla."
Kabay nakitbay sila, "Manuru, kay di-
lag kitamun lilimay tinapay buy luluway

kênan lanêm. Ya labay mun sabin ni maku
kay pun êt nayin manaliw maêkan la?"
14 Ya bilang mani lawyaki, limay libu.

Nuwa sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, "Paiknun yu silan tilimampu sa gisay
grupu."
15 Kabay pinaiknu lay kaganawan.
16 Sên anti, kingwan Jesus ya limay tina-
pay buy luway kênan lanêm. Pamakayari,
nangêlêw ya sa langit buy nagpasalamat
ya kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il
nay tinapay buy pinutus-putus nay kênan
lanêm buy indin na sa mani tagasunul na.
Indin êt mani tagasunul na sa mani tawu.
17 Nakaêkan na kaganawan tawu buy
nabsuy. Sên tinipun lay tagan na tinapay
buy kênan lanêm, napakapnu la pun êt ta
mapu buy luway salikap.

Ya pamipatandan Pedro tungkul kan Jesus
(Mateo 16:13-28; Marcos 8:27-9:1)

18 Gisay allu, kaban manalangin si Jesus
un kakapad na, nagdani kanay mani taga-
sunul na. Kabay pinatang na sila, "Sisabêt
taku kanu sabin mani tawu?"
19 Nakitbay sila, "Dilag magsabin sika
si Juan ya Mamawtismu. Dilag êt taman
magsabin sika si propeta Elias. Buy ya
kaatag, magsabin gisa ka sa mani propeta
sabitun nunan panawun ya kay nanguman
nabyay."
20 Kabay pinatang silan Jesus, "Nuwa
kamuyu, sisabêt taku?"

Nakitbay si Pedro, "Sabay sika ya Cristuy
impangakun Bapan Namalyari."
21 Kabay impapakatipan Jesus sa mani
tagasunul nay, "Agana yu sabin agyan
kansabêt man."
22 Sinabi na pun êt, "Sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, kaylangan kun
madanasan na malakêy pamasakit. Isak-
wil lakun mangatway manungkulan buy
mani mamunun pari buy mani manurun
Kautusan. Ipapati laku, nuwa sa ikatluy
allu, manguman nakun mabyay."
23 Pamakayari, sinabi na sa kaganawan,
"Sisabêt man na kalabay manunul kangku,
sêpat nan liwanên na sarili nan kal-
abayan buy sa inallu-allu nakal-an yan
mati gawan sa panunul na kangku ka-
parisu yan mamakay kurus buy manunul
ya kangku.
24 Tagawan sisabêt man na tawuy
maglabay miligtas ya biyay na, sabay ya
matasan biyay na. Nuwa ya tawuy nakal-
an mam-in biyay na para kangku, sabay ya
mabiyan biyay ya ayin katganan.
25 Agyan makwan gisay tawuy ka-
ganawan pibandiyan baydi sa babun luta,
nu milakuy naman sa ayin katganan na
kaparusan, a nayna mapagnabang.
26 Nu ikadêng-êy yuku buy ya pan-
iaral ku, sikuy in-Anak Tawuy ubat sa
langit, ikadêng-êy kataw êt sa pag-udung
ku baydi ya idi kangkuy kapangyarian ku
buy kapangyarian Bapan Namalyari buy
kaawyun kuy mani banal la ang-el.
27 Pansabin ku kamuyuy dilag dakun
umnu kamuyuy asê mati anggan a la
makitan na pag-arin Bapan Namalyari."

Nagbayuy lupan Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Sên nilabas say waluy allu, tinumuk-
saw si Jesus sa bung-uy amên manalangin.
Pikilaku na silan Pedro, Juan buy si Santi-
ago.
29 Kaban manalangin si Jesus, nagbayuy
lupa na buy napakadyag yan naputiputi
un mamakasilêw wa yaming na.
30 Bêngat latan nakitan na propetan Ba-
pan Namalyari ya silan Moises buy si Elias
ya makisabi kan Jesus. 31 Mamakasilêw
sila êt buy sinabi la kanay, "Marani kay-
nan mati buy malyari ya ati sa balayan
Jerusalem."
32 Si Pedro buy mani kaawyun na, mam-
abêlêw sila. Nuwa nakaligwat sila ta nakit
lay kapasilêw wa sawang Jesus buy ya
luway liyaki ya silan Moises buy si Elias
ya nakaidêng sa dani na.
33 Sên pabitay nay luway liyaki, sinabin
Pedro kan Jesus, "Manuru, mangêd da idi
kitamu baydi. Manyag kay tatluy sawung.
Gisa kamu, gisa kan Moises, buy gisa kan
Elias." Sinabin Pedro ya abitu, gawan kay
nakatêgag ya.
34 Buy kaban magsabi pun si Pedro,
natugpawan silan ulap. Kabay nalimu sila.
35 Amêsên, dilag gisay tunuy ya ubat sa
ulap pa magsabin, "Ati ya Anak kuy pinili
ku. Mallêngê kaw kana."
36 Sên tinunggên nan nagsabi ya tunuy,
nakit lay gigisa tan Jesus. A la sinabi agyan
kansabêt man ya nakitan la.

Pinaiyul Jesus ya gisay anak ka sinêdakan nadawak ka ispiritu
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Pamakawasak, sên inlumunsan sila sa
bung-uy, timbêng malakêy tawu si Jesus.
38 Dilag gisay liyaki baydu sa malakêy
tawuy masnêg magsabin, "Manuru,
pakiêlêw mun kayêk ka kagisagisay anak
kuy liyaki.
39 Nu sêdakan yan nadawak ka ispir-
itu, bêngat yatan kumusadkusad ya man-
angaw buy magbulabulay bêbêy. Pawa
yatan pampasakitan un nadawak ka ispir-
itu buy a na labay lakwanan na anak ku.
40 Pikisabi kina sa mani tagasunul muy,
'Ipatas la dayi ya nadawak ka ispirituy idi
sa anak ku', nuwa a laya agyun itas."

41 Nakitbay si Jesus, “Sikaw wa layin ayin
panampalataya buy natukawkaw wa isip!
Anggan makanu kataw pun pibabatan?
Gêtan mu baydi ya anak mu.”
42 Kaban magdani kan Jesus ya anak,
intugaw ya buy ingkusadkusad yan
nadawak ka ispiritu. Kabay impatas Jesus
ya nadawak ka ispiritu, pinaiyul nay anak,
buy in-udung na sa bapa na.
43 Nakaupapas ya mani tawu sa nakitan
lay kapangyarian Bapan Namalyari.

Ya pamipatandan Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Kaban nakaupapas ya kaganawan tawu
sa mani dinyag Jesus, sinabi na sa mani
tagasunul na,
44 “Lêng-ên buy tandanên yuy ati ya
sabin ku. Sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, igawang ngaku sa mani nipag-
tungkulan.”
45 Nuwa a la mapukatan, gawan inliim
kallay labay sabin Jesus. Buy malimu sila
êt mamatang kana.

Sisabêt ta pinakadakila
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Gisay allu, nisusubakan na mani taga-
sunul Jesus nu sisabêt kallay pinakadakila.
47 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin
la. Kabay impadani nay gisay anak ka
nabêlêng buy impaidêng na sa dani na.
48 Pamakayari, sinabi na kalla, “Sis-
abêt man na mananggap sa anak ka
ati gawan sa panunul na kangku, siki-
nay pantanggapên na buy ya mananggap
kangku, pantanggapên naynay namiutus
kangku. Ta ya pinakanayêpay nakêm
kamuyu kaparisun anak ka ati, sabay siyay
pinakadakila.”

Ya asê mallumaban kamuyu, kapanig yuya
(Marcos 9:38-40)

49 Nakitbay si Juan, “Panginuun, dilag
kay nakitan na mamipatas nangadawak
ka ispiritu sa lagyu mu. Imbawal yan ya
gawan a tamu ya kaawyun.”
50 Nuwa sinabin Jesus kana, “Agana
yuya bawalên. Ta sisabêt man na asê
mallumaban kamuyu, kapanig yuya.”
51 Sên marani yan mag-udung si Jesus sa
langit, nagnakêm yan maku sa Jerusalem.
52 Kabay in-utus nay dakun umnuy tawu
sa gisay baryu sa Samaria* amên mangkap
silan tugêlan Jesus.
53 Nuwa a ya tinanggap mani tawu
baydu, gawan tanda lay papakun ya sa
Jerusalem.
54 Sên natandan lan Santiago buy si Juan
na ayin kalabay mananggap kan Jesus
baydu, sinabi la kan Jesus, “Panginuun,
kalabay ka ta manyawad kay apuy ubat sa
langit amên sêlbên sila?”
55 Nuwa nangawing si Jesus buy sin-
abyanan na sila.
56 Kabay naku ta sila sa kaatag ga baryu.

Ya mani kalabay mununul kan Jesus
(Mateo 8:19-22)

57 Kaban mamita silan Jesus sa dan, dilag
liyaki ya nagsabi kan Jesus, “Kilaku waku
kamu agyan saantu man na lakwên mu.”
58 Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag lubut
ta tutugêlan na mani asun aniwid. Dilag êt
salay ya mani uybun manuk. Nuwa sikuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, ayin naku
tan sarilin tutugêlan ya mapagpaynawan.”
59 Sinabin Jesus sa gisa êt taman, “Kilaku
ka kangku.”

Nuwa nakitbay ya, “Panginuun, muli
yaku pun dayi ta ipalbêng kuy bapa ku.”
60 Nuwa sinabin Jesus kana, “Ipalbêng
minay nati mu sa mani nati sa pangêlêw
Bapan Namalyari. Nuwa sika, mita ka
buy ibalita muy tungkul sa pag-arin Bapan
Namalyari.”
61 Dilag êt nagsabi kan Jesus, “Pangin-
uun, kilaku waku kamu, nuwa paulayan
muku pun mulin magpatanda sa pamilya
ku.”
62 Nuwa sinabin Jesus kana, “Ya gisay
manarul ya pawan mangawing, ayin ula-
gay panarul na. Para êt bayduy tawuy
pawan mangawing sa mana nan pan-
daygên, ta a ya malyarin maglingkud kan
Bapan Namalyari sa pag-arian na.”

10

In-utus Jesus ya pitumpu buy luway tagasunul na

1 Pamakayarin sinabin Jesus ya abitu,
namili yan pitumpu buy luway tawu. In-
utus nan muna kana un tilwatilwa sa
balang balayan buy lugal la lakwên na.
2 Buy sinabin Jesus kalla, “Elêwên yuy
malakêy tawuy nakal-an magpasakup kan
Bapan Namalyari ya paran pali ya pupu-
lun, nuwa pêpêrad da mamupul. Kabay
manalangin kaw sa Panginuun na mag-
bandin pampupulun ya miutus yapun
mamupul.
3 Dali kawnay mita! Nuwa mamakapala
kaw ta para kaw tupa ya pan-iutus ku sa
mani tawuy paran asun aniwid.

* **9:52 9:52** Ya mani tawu sa Samaria alwan purun Judio. Kabay ya mani tawu sa Jerusalem nayêpay êlêw la sa mani taga Samaria.

4 Agana kaw mantan susut, bag, o sandalyas nga pangalili. Buy agana kaw manayang panawun sa pamikisabi sa tawu sa dan.
5 Bayu kaw sumun sa gisay bali, sabin yu sa magbali, ‘Mapakamuyuy kapatêtbêkan.’
6 Nu mangêd da pananggap la kamuyu, mapakallay kapatêtbêkan Bapan Namalyari. Nu asê mangêd da pananggap la kamuyu, mag-udung êt kamuyuy kapatêtbêkan Bapan Namalyari.
7 Manugêl kaw sa bali ya bibiyan yu. Agana kaw kapaglipaylipay. Kanên buy inêmên yuy iapag la kamuyu. Tagawan na mag-ubra, dilag yan karapatan mananggap upa na.
8 Nu lumatêng kaw sa gisay balayan buy tanggapên kaw mani tawu, kanên yuy iapag la kamuyu.
9 Paiyulun yuy mani nipagsakit baydu buy sabin yu kallay, ‘Marani yanay pagarin Bapan Namalyari kamuyu.’
10 Nuwa nu a kaw tanggapên sa gisay balayan, maku kaw sa dan buy sabin yuy,
11 ‘Agyan na abun balayan yuy nipigta sa mani bitis yan, pan-ikampag yan bilang pamipatanda yan kamuyu sa pamitakwil yu kanyan, ta agyan marani yanay pag-ari na kamuyu, a yu tinanggap.’
12 Pansabin ku kamuyuy sa Allun Pangukum, mas mabyat ta parusay madanasan mani tawu sa balayan abiin kaysa kaparusan ya nadanasan mani tawuy taga Sodoma sabitun nuna.”

Mamakapalunus ya mani tawuy asê nagsisi
(Mateo 11:20-24)

13 Sinabi pun êt Jesus, “Mamakapalunus kaw wa mani taga balayan Corazin! Mamakapalunus kaw êt ta mani taga balayan Bethsaida! Ta nu sa balayan Tiro buy sa balayan Sidon nalyari ya mani mamakaupapas ya dinyag ku kamuyu, manayna dayi silan nagyaming saku buy niknu sa abu bilang pagpapêtêg ga nagsisi silayna.
14 Nuwa sa Allun Pangukum, mas mabyat ta parusay madanasan yu kaysa mani taga Tiro buy taga Sidon.
15 Buy sikaw wa mani taga Capernaum, indap yu kali nu dayêwên kaw angga sa langit? Asê! Isamwag kaw sa impernu!”
16 Amêsên, sinabin Jesus sa mani tagasunul na, “Sisabêt man na mallêngê kamuyu, sikinay inlêngê na. Buy sisabêt man na asê mananggap kamuyu, sikinay a na pantanggapên. Buy sisabêt man na asê mananggap kangku, a na êt pantanggapên na namiutus kangku.”

Nag-udung nga pitumpu buy luway tagasunul Jesus

17 Ya pitumpu buy luway tawuy in-utus Jesus un manuru, natula silan nag-udung. Sinabi la kana, “Panginuun, agyan na mani nadawak ka ispiritu, naipatas yan nu pansabin yan na lagyu mu!”
18 Nakitbay si Jesus kalla, “Nakitan kuy tambêng nitas sa kapangyarian Satanas ya nanuwad kimat.
19 Binyanan kataw kapangyarian manambut sa kaganawan kampun Satanas ya kapati tamu. Kabay agyan turakan yuy mani utan buy kulsisipit ya mamakamati, a kaw masakitan.
20 Paraman baydu, agana yu ikatulay napasakup kamuyuy nadawak ka ispiritu nun a ya ikatula yu, nakasulat ta lagyu yu sa librun biyay sa langit.”

Pinasiglan Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Sa uras êt abitu, pinasiglan Ispiritun Bapan Namalyari si Jesus buy sinabi na, “Pampasalamatan katay Bapa, ya Panginuun sa langit buy baydi sa babun luta, gawan inliim muy ati ya kapêtêgan sa mani biyasa buy sa mani matag-ay ya pinag-aralan, nun a impatanda mu sa mani tawuy kaparisun nabêlêng nga anak ya ayin pun tanda. Awuy Bapa, dinyag muy abiin ta abiin na kalabayan mu.”
22 Pamakayari, sinabi na sa mani tawu, “Indin na kangkun Bapay kaganawan. Ayin magtanda kangkuy Anak na, nun a kay Bapa ku. Buy ayin êt magtanda kan Bapa ku, nun a kay sikuy Anak na buy ya mani tawuy pinili kun pipatandan kana.”
23 Amêsên, sên kakapad la tana, pinagarapan Jesus ya mani tagasunul na buy sinabi na kalla, “Pinagpala kaw, tagawan mangakitan yuy pandaygên ku.
24 Pansabin ku kamuyuy malakêy mani propeta buy mani pinunu awlagi ya kalabay makakit sa nakit yu, nuwa a la nakit ta abitu. Labay la êt malêngêy nalêngê yu, nuwa a la nalêngê.”

Ya mangêd da Samaritano

25 Amêsên, dilag gisay manurun Kautusan na nidêng amên subukun si Jesus. Sinabi na, “Manuru, sabêt ta sêpat kun daygên amên mabiyan nakun biyay ya ayin katganan?”
26 Nakitbay si Jesus kana, “Sabêt ta nakasulat sa Kautusan? Sabêt ta mangabasa mu baydu?”
27 Nakitbay ya liyaki, “Kaidwan muy Panginuun mun Namalyari un buun bêkê, buun kaladwa, buun pas-êy, buy buun

* **10:27 10:27** Deuteronomio 6:5. † **10:27 10:27** Levitico 19:18.

isip.* Buy sêpat tamu êt kaidwan na
kaparisu tamun tawu kaparisun pangidu
tamu sa sarili tamu."†
28 "Ustuy pikitbay mu," sinabin Jesus.
"Daygên muy abiin amên mabiyan kan
biyay ya ayin katganan."
29 Nuwa asê labay manurun Kautusan na
mipakadêng-êy ya. Kabay pinatang na si
Jesus, "Nu parabaydu, sisabêt ta kaparisu
kun tawu ya sêpat kun kaidwan?"
30 Bilang pikitbay kana, nagkuwentu
si Jesus, "Dilag gisay tawuy papakun sa
Jerico ya ubat sa Jerusalem. Kaban
mamita ya, inapat yan mani tulisan. Din-
gêdugê laya, inlabus buy kingwa lay
gêgtan na buy inlakwanan layan paray
nan nati.
31 Amêsên, dilag pari ya nidan baydu.
Sên nakitan nay liyaki ya dinugêdugê,
inlibasan naya êt buy insundu nay pamita
na.
32 Dilag êt nidan bayduy gisay liyaki ya
Levita.‡ Nuwa sên inlumatêng ya baydu,
nakitan nay gisay liyaki ya dinugêdugê.
Inlibasan naya êt.
33 Amêsên, dilag gisay tawuy Samari-
tano§ ya nidan baydu. Sên nakitan nay
liyaki ya dinugêdugê, kinalunusan naya.
34 Dinanyan nay abituy liyaki ta in-
uyasan nan alak buy laruy mani nuka
na bayu na binêdbêdan. Pamakayari, in-
sakay nay liyaki sa saysay nay pagsakayan
na buy gintan na sa bali ya pan-upan, ta
baydu nayan sinaysay.
35 Pamakawasak, binyanan nan peray
magbandin bali ya pan-ipaupa buy sinabi
na kanay, 'Saysayên muya buy nu kulang
pun na abiin na magastus mu kana, ba-
yaran kata sa pag-udung ku.' "
36 Amêsên, pinatang Jesus ya manurun
Kautusan, sinabi na, "Sa êlêw mu, sis-
abêt sa tatlun abiin na pêtêg nangidu sa
kaparisu nan tawuy dinugêdugên mani
tulisan?"
37 Nakitbay ya manurun Kautusan, "Sa
êlêw ku, ya nalunus kana."
Sinabin Jesus kana, "Dali ka. Para êt
bayduy daygên mu."

Nagliwa si Jesus kallan Marta buy kan Maria

38 Sên namita si Jesus buy ya mani taga-
sunul na, nilatêng sila sa gisay balayan.
Baydu dilag gisay babayi ya naglagyun
Marta. Matula na silan tinanggap sa bali
na.
39 Dilag patêl si Martan gisay babayi
ya maglagyun Maria. Niknu si Maria sa
kabitisan Jesus amên mallêngê sa pan-
ituru na.
40 Nuwa si Marta, asê mipaldan sa pamil-
an kanên buy inêmên Jesus buy mani
tagasunul na. Kabay nagdani ya kan Jesus
buy sinabi na, "Panginuun, ayin naman
nayin kwenta kamuy mana nangun kay
nakaiknu si Maria sa kabitisan mun ayin
tan dinyag? Sabin mu kanay sawpan naku
di."
41 Nuwa sinabin Jesus kana, "Martay a
kayna dayi mipaldan sa mani pandaygên
mu ta.
42 Kay gigisay kaylangan, ya mallêngê
kangku. Sabay ya pinilin Maria. Mas
mangêd da ati buy ayin makakwa kanan
ati agyan kanuman."

11

Ya turu tungkul sa panalangin (Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Gisay allu, naku si Jesus sa gisay lugal
amên manalangin. Amêsên, pamakayari
nan nanalangin, sinabin gisa sa mani taga-
sunul nay, "Panginuun, turwanan mukay
nu parasaantun manalangin kaparisun
dinyag Juan sa mani tagasunul na."
2 Sinabin Jesus kalla, "Nu manalangin
kaw, paradi ya sabin yu,
'Bapa yan na Namalyari, labay yan na kay
sikay ulimênên mani tawu.
Labay yan na mag-ari kayna kanyan ka-
ganawan.
3 Biyan mukay kanên sa inallu-allu.
4 Buy patawarên mukay sa mani kasalanan
yan,
tagawan pinatawad yan na kaganawan
nangasalanan kanyan.
Buy agana mukay paulayan matuksu.' "
5 Amêsên, sinabi pun êt Jesus sa mani
tagasunul na, "Alimbawa, dilag gisa ka-
muyuy naku sa balin kaluguran na un
limbanak kan yabi. Sinabi na, 'Kaluguran
nay, biyan mukun tatluy tinapay,
6 gawan inlumatêng nga kaluguran kuy
ubat sa marayu buy ayin nakun maipakan
kana amêsên.'
7 Nakitbay ya kaluguran nay idi sa lalên
bali, 'Agana mukay ya gambalên buy mani
anak ku. Nakakalêk kay yana buy maanak
ku buy nakakabat tay pasbul yan. A
kina malyarin midêng amên idin pun na
kaylangan mu.'
8 Nuwa pansabin ku kamuyuy agyan
a naka labay biyan kanên gawan sa
pamikaluguran yu, midêng yapun êt amên
idin nay kaylangan mu gawan pinaanin-
anin muya."

‡ **10:32 10:32** Ya mani Levita sabay ya mani layin Levi buy manawup sila sa mani pari sa Templu. § **10:33 10:33** Nayêpay êlêw mani Judio sa mani Samaritano. A sila kalabay makiêkan o sumun sa bali un mani Samaritano.

9 “Kabay paradi ya sabin ku kamuyu.
Manyawad kaw kan Bapan Namalyari
buy biyan nakaw. Têkapên yu kanay
pantêkapên yu buy makitan yu. Mamêg
kaw kana buy pakitbayan nakaw.
10 Tagawan na kaganawan manyawad
kana, pambiyan na sila. Buy ya mangkap,
makakit. Buy ya kaganawan mamêg,
pakitbayan.
11 Sikaw wa mani bapa, nu manyawad
kamuyun kênan lanêm ma anak yu, biyan
yuya nayin utan? Asê!
12 Buy nu manyawad ya nayin ukuy,
biyan yuya nayin kulsisipit? Asê êt!
13 Sikaw wa mani nangadadawak, nu
katanda kaw mam-in mangangêd da bagay
sa mani anak yu, luyang ngabay ya Bapa
yun Namalyari ya idi sa langit! Idin
nay Ispiritu na sa kaganawan manyawad
kana.”

Si Jesus buy si Satanas
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Gisay allu, impatas Jesus ya gisay
nadawak ka ispirituy ingkapipin gisay
liyaki. Sên nag-awas say nadawak ka
ispiritu, nakapagsabi ya liyaki. Kabay ya
mani tawuy idi baydu, nakaupapas sila.
15 Nuwa dilag dakun umnu bayduy
nagsabin, “Si Satanas ya puun nan-
gadadawak ka ispiritu sabay ya nam-
in kapangyarian kanan mamipatas nan-
gadadawak ka ispiritu.”
16 Buy ya kaatag êt taman, labay lan
subukun si Jesus. Kabay inyawad la kanay
mipakit yan mamakaupapas bilang tanda'
ya in-utus yan Bapan Namalyari.
17 Nuwa tandan Jesus ya pan-isipin la.
Kabay sinabi na kalla, “Nu mitutubag ga
mani tawu sa gisay kaarian, asê mapêng
nga kaarian. Buy nu mitutubag ga gisay
pamilya, mangapisisyay sila.
18 Kabay nu pagkapatin Satanas ya
pansakupun na, parasaantun mapêng nga
panakup na? Pan-ipatang ku kamuyuy
abiin tagawan pansabin yuy mamipatas
sakun nangadawak ka ispiritu sa kapami-
latan kapangyarian Satanas.
19 Kabay nu mamipatas sakun mani
nangadadawak ka ispiritu sa kapamilatan
kapangyarian Satanas, sisabêt awêd da
nam-in kapangyarian sa mani tagasunul
yu amên mamipatas nangadadawak ka
ispiritu? Ya mani tagasunul yuy mami-
papêtêg ga taganan mali kaw.
20 Amêsên, gawan namitas sakun mani
nadawak ka ispiritu sa kapamilatan ka-
pangyarian Bapan Namalyari, ya labay
sabin, inlumatêng nga kamuyuy pag-arin
Bapan Namalyari.”
21 In-alimbawan Jesus si Satanas sa gisay
napas-êy ya liyaki. Sinabi na, “Nu dilag
napas-êy ya liyaki ya malakêy almas na
buy magbantay yan bali na, ayin nan
makasun sa bali na amên makakwa sa
mani pibandiyan na.
22 Nuwa nu dilag lumatêng nga liyaki
ya mas napas-êy pun kana, sambutun yan
ati. Ta ya mas napas-êy ya liyaki, kêwên
nay almas ya pan-asaan napas-êy ya liyaki.
Kêwên êt mas napas-êy ya liyaki buy iatag-
atag ya pibandiyan liyaki.”
23 “Ya asê panig kangku, kapati naku buy
ya asê manawup sa pamidanin mani tawu
kangku, kay mamipakarayu yan tawu
kangku.”

Ya pag-udung nadawak ka ispiritu
(Mateo 12:43-45)

24 Sinabi pun êt Jesus, “Nu mag-awas ya
nadawak ka ispiritu sa tawu, mibitabita
ya sa mani kakyangan na lugal amên
mangkap yan mapagpaynawan na. Nuwa
nu ayin yan makitan, sabin na sa sarili
nay, ‘Mag-udung ngaku tana sa tawuy
ubatan ku.’
25 Buy nu niudung ngina, makitan nay
ubatan na ya paran bali ya malinis buy
nakakumpuni yana.
26 Kabay magtas ya sa tawuy ubatan na.
Nuwa sa pag-udung na, mamipikilaku yan
pituy ispirituy luyang pun nadawak kana
buy magsêdak sila sa tawun abitu. Kabay
luyang dumawak ya kabilyan tawun abitu
kaysa mana nan kabilyan.”

Ya pêtêg ga pinagpala

27 Kaban magsabi pun si Jesus, dilag
gisay babayi ya idi sa malakêy tawuy
masnêg nagsabi kan Jesus, “Pinagpalay
babayi ya nianak buy namasusu kamu!”
28 Nuwa nakitbay si Jesus kana, “Pêtêg
bayna, nuwa luyang pinagpalay mani
tawuy mallêngê buy manunul sa Sabin
Bapan Namalyari.”

Nanyawad mamakaupapas ya mani tawu
(Mateo 12:38-42)

29 Kaban mititipun ya malakêy tawu
sa danin Jesus, insundu nay pagsabi na.
Sinabi na, “Ya mani tawu amêsên ya
nadawak, mangkap silan mamakaupapas
bilang tanda' ya in-utus sakun Bapan Na-
malyari. Nuwa ayin ipakit kalla nun a
ya tanda' ya nalyari kan propeta Jonas
sabitun nuna.*

* **11:29 11:29** Ya nalyari kan Propeta Jonas, tatluy allu buy tatluy yabi nan idi sa bitukan maragul la kênan lanêm buy inumawas yan nabyay. Para êt bayduy nalyari kan Jesus, ta tatluy allu nan nakalbêng nuwa nabyay yan nanguman.

30 Ya nalyari kan Jonas sabay ya nagin
tanda' sa mani tawu sa Nineve ya pêtêg
in-utus yan Bapan Namalyari. Para ku êt
bayduy ubat sa langit ta in-Anak Tawuy
in-utus Bapan Namalyarin magin tanda' sa
mani tawu amêsên.
31 Si Reynan Sheba awlagi, agyan
naubat yapun sa marayuy lugal, naku yan
mallêngê sa kabiyasnan Arin Solomon.
Amêsên, idi yaku baydi ya igit pun kan
Solomon, nuwa a kaw kalabay mallêngê
kangku. Kabay sa Allun Pangukum,
midêng nga Reynan Sheba buy manuwat
kamuyu.
32 Pamakayarin nangaral Sabin Bapan
Namalyari si Jonas baydu sa Nineve, nag-
sisi ya mani tawu. Amêsên, idi yaku baydi
ya igit pun kan Jonas, nuwa a kaw kalabay
magsisi sa mani kasalanan yu. Kabay sa
Allun Pangukum, midêng nga mani taga
Nineve buy manuwat kamuyu."

Ya pamiparisu tungkul sa sulu
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Sinabi pun êt Jesus, "Ayin tawuy
mamagkêt sulu ya itagu na o tugpawan
sa pamisêmpanan, nun a idin nay sulu sa
pêtêg pamyanan amên mam-in sawang sa
kaganawan sumun."
34 "Ya mata, sabay ya sawang lawini.
Kabay nu malinaw wa pangêlêw mu, na-
sawang êt ta buun lawini mu. Nuwa
nu napukakêy pangêlêw mu, nadêm êt ta
buun lawini mu.
35 Pilmin mu, ta dat ya sawang nga idi
kamuyu indap yu nu nasawang, pakan
nadiglêm awêd.
36 Nu nasawangan na buun lawini
yu buy ayin nan pêrad da nadiglêm
baysên, nasawang ngay biyay yu ya paran
sinawangan sulu."

Tinusêk Jesus ya mani Pariseo buy mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

37 Pamakayarin nangaral Jesus, dilag
gisay Pariseoy nisagyat kanan mangan.
Kabay nakilaku si Jesus buy nag-arap ya
sa kanên.
38 Ya mani Pariseo, dilag silan nau-
galyan nu parasaantuy panguyas gamêt
bayu mangan, nuwa asê sinunul Jesus ya
naugalyan la. Kabay nagtakay Pariseoy
nisagyat kana.
39 Kabay sinabin Jesus kana, "Sikaw
wa mani Pariseo, pallinisin yuy lawasan
tasa buy pinggan, pakan lalên bêkê yuy
napnun kasakiman buy kadawakan.
40 Mani ayin tanda! Agyan ya mani law-
ini buy lalên bêkê yu, si Bapan Namalyari
ya nanyag.
41 Kabay kalunusan yuy mani kalulu buy
sawpan yu sila sa mani kaylangan la amên
maituwad malinis ya bêkê buy lawini yu
sa êlêw Bapan Namalyari."
42 "Nuwa kapapalunus kaw wa mani
Pariseo gawan parusan kaw Bapan Na-
malyari! Ta agyan na mani pamalasan
pangkanên, pan-idin yuy ikapu kan Bapan
Namalyari, pakan pampaulayan yinaman
na katinêkan buy pangidu kan Bapan Na-
malyari. Mangêd da mam-i kaw ikapu yu,
nuwa agana yu paulayan na mas maulagay
pandaygên."
43 "Kapapalunus kaw wa mani Pariseo
gawan parusan kaw Bapan Namalyari! Ta
labaylabay yun miknu sa iknuwan na in-
il-an para sa maulagay tawu sa mani balin
pagtipunan. Buy labaylabay yun galangên
kaw mani tawuy malibasan yu."
44 "Kapapalunus kaw wa mani Pariseo
gawan parusan kaw Bapan Namalyari! Ta
indap mani tawu, malinis kaw, pakan sa
a la tanda, madinat kaw awêd. Kabay
nanuwad kaw pamilbêngan na pituraktu-
rakan mani tawu sa a la tanda."
45 Amêsên, sinabin gisa sa mani ma-
nurun Kautusan, "Manuru, agyan sikay
yaman ni, ipakadêng-êy mu yata."
46 Nakitbay si Jesus kana, "Agyan sikaw
êt ta mani manurun Kautusan, kapa-
palunus kaw, gawan parusan kaw Bapan
Namalyari! Ta pan-ipatupad yu sa mani
tawuy kautusan na masakit tuparên ya
paran pan-ipabakay yu kallay mangabayat
ta kalga, pakan a yu sila taganan sawpan
sa pantan ati.
47 Kapapalunus kaw êt! Tagawan
magpadyag kaw mani tanda' sa mani
pinilbêngan mani propetay pinatin mani
ninunu yu.
48 Kabay sikaw êt ta namipapêtêg ga
inayunan yuy dinyag la. Ta pinati lay mani
propeta buy siyan sikaw êt ta mipadyag
mani tanda' sa mani pamilbêngan la.
49 Kabay sa kabiyasnan Bapan Namal-
yari, ati ya sinabi na tungkul kamuyu,
'Mamiutus sakun mani propeta kalla buy
mani apostul. Patin lay kaatag buy pisaki-
tan lay kaatag.'
50 Kabay sikaw wa mani tawu amêsên,
parusan kaw Bapan Namalyari gawan sa
pangamatin nunan propeta sabitun dinyag
nay babun luta angga amêsên
51 buy paubat pun sa pamatin mani
ninunu yu kan Abel angga kan Zacarias
ya pinati la êt sa pibunakan Templu buy
sa pamiandugan. Awu, pansabin ku ka-
muyuy parusan kaw Bapan Namalyari
gawan sa dinyag mani ninunu yu."
52 "Kapapalunus kaw wa mani manurun
Kautusan gawan parusan kaw Bapan Na-
malyari! Gawan a yu impatanda sa mani
tawuy tungkul kan Bapan Namalyari. Buy
agyan sikaw, a kaw kalabay magpasakup

kana, nun a pambênbênan yu pun êt ta
mani tawuy kalabay magpasakup kana.
Paran kingwa yinay susi sa mani tawuy
kalabay miawyun sa pag-arian Bapan Na-
malyari.”
53 Pamakayarin nagsabin Jesus, namita
ya sa balin abitu. Ubat ta baydu, ya
mani Pariseo buy mani manurun Kautu-
san, pawa lan pambatikusun si Jesus. Pam-
patangên laya tungkul sa malakêy bagay.
54 Pan-êtpanan lay pakitbay na amên nu
magkamali ya sa pagsabi na, dakpên laya.

12

*Pamatanda laban sa mani magtatal-
ingkayu
(Mateo 10:26-27)*

1 Sa uras abitu, libulibuy tawuy mal-
lumatêng kan Jesus buy sa sadyay lakê
la, mangapipiit sila. Sinabin Jesus sa
mani tagasunul na, “Mangillag kaw sa
pagtatalinkayun mani Pariseo ya nanuwad
pamalbag.
2 Ta ayin pan-itaguy asê makitan buy
ayin pan-iliim ma asê matandan.
3 Kabay sabêt man na sinabi yu sa
nadiglêm, malêngê sa nasawang buy sabêt
man na in-ayas yu sa lalên bali yu, sabay
ya masnêg sabin.”

*Ya sêpat kalimwan
(Mateo 10:28-31)*

4 “Mani kaluguran ku, pansabin ku ka-
muyuy agana kaw malimu sa mani tawuy
kalabay mamati kamuyu, ta kayari lan
patin na lawini yu, ayin silaynan kaatag
madyag kamuyu.
5 Nuwa pansabin ku kamuyu ya sêpat
yun kalimwan, kay si Bapan Namalyari,
ta kayari na kan patin, dilag yapun êt
kapangyarian mamisamwag kamuyu sa
impernu. Awu, pansabin ku kamuyuy kay
si Bapan Namalyari ya kalimwan yu.”
6 “Ya limay laynê, kay pan-isaliw sa
nayêpay alaga. Nuwa agyan gisa man
kalla, asê nalitêpan Bapan Namalyari.
7 Kabay agana kaw malimu ta luyang
kaw maulaga kaysa sa malakêy laynê. Ta
agyan ya bilang mani sabut yu, tanda na.”

*Ya pangilala kan Cristu
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

8 Sinabi pun êt Jesus kalla, “Pansabin ku
kamuyuy sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, sisabêt man na mangilala kangku
sa arapan mani tawu, kilalanên kuya êt sa
arapan mani ang-el Bapan Namalyari.
9 Nuwa sisabêt man na mamikadêng-
êy kangku sa arapan mani tawu, ikadêng-
êy kuya êt sa arapan mani ang-el Bapan
Namalyari.
10 Sisabêt man na mallamus kangkuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, map-
atawad yapun. Nuwa nu sisabêt man na
mallamus sa Ispiritun Bapan Namalyari, a
yina mapatawad.”
11 “Nu iarap lakaw sa mani balin
pagtipunan mani Judio buy sa mani ma-
nungkulan sa balayan gawan sa panam-
palataya yu kangku, agana kaw napitik nu
parasaantu kaw makitbay o nu sabêt ta
sabin yu kalla bilang pamitanggul sa sarili
yu,
12 tagawan sa uras abitu, ya Ispiritun Ba-
pan Namalyari, sabay ya manuru kamuyu
nu sabêt ta sabin yu.”

*Ya paalimbawan Jesus tungkul sa
tawuy mabandi buy ayin tanda*

13 Amêsên, ya gisa sa malakêy tawuy
idi baydu, sinabi na kan Jesus, “Ma-
nuru, sabin mu wati sa patêl kuy idin na
kangkuy dakay ku sa mana yan.”
14 Nuwa sinabin Jesus kana, “Patêl, awta
ipatang muya kangkuy abiin ta? A ku
tagaukum o tagadakay pibandiyan yu.”
15 Kabay sinabi na kalla, “Mangillag
kaw sa kaganawan kasakiman, tagawan
ya biyay tawu, asê makwa sa lakên
pibandiyan.”
16 Buy ingkuwentu pun êt Jesus ya paal-
imbawa, “Dilag gisay liyaki ya mabandi ya
nakapupul malakê sa panamnan na.
17 Kabay sinabi na sa sarili na, ‘Sabêt ta
daygên ku? Ayin nakinan mapamyanan
mani pupul ku.
18 Ah, tanda kina! Lasakên kinay
mani budega ku ta mipadyag gakun mas
maragul la mani budega amên idin ku
bayduy mani pupul buy pibandiyan ku.’
19 Pamakayari, sabin ku sa sarili ku,
‘Malakêy nay natipun ku para sa ki-
nakarangan panawun. Kabay kay mag-
paynawa ku tanan mangan, minêm, buy
magpakasaya!’ ”
20 “Nuwa sinabin Bapan Namalyari
kanay, ‘Ayin kan tanda! Sa yabin ati,
kêwên kinay biyay mu. Kabay kaatag tan
tawuy makapagnabang tinipun mu para sa
sarili mu.’ ”
21 Sinabin Jesus, “Parabaysên ya malyari
sa tawuy manipun pibandiyan na para
sa sarili na, pakan kalulu ya awêd sa
pangêlêw Bapan Namalyari.”

*Manampalataya kan Bapan Namalyari
(Mateo 6:25-34)*

22 Pamakayari, sinabin Jesus sa mani
tagasunul na, “Kabay pansabin ku ka-
muyuy agana kaw napitik nu sabêt ta
kanên yu amên mabyay. Buy agana kaw
êt napitik nu sabêt ta iyaming yu.

23 Tagawan igit maulagay biyay kaysa
kanên buy igit maulagay lawini kaysa
yaming.
24 Elêwên yu êt ta mani uwak. A sila
mananêm, mamupul, o manipun maêkan
la sa budega. Nuwa paramanbaydu, pam-
pakan silan Bapan Namalyari. Sikaw pun
nayi, igit kaw maulaga kaysa mani uybun
manuk.
25 Ayin kamuyun makapikadang biyay
na agyan sa gisay uras sa kapamilatan
kapitikan na.
26 Kabay nu a yu agyun maikadang nga
biyay yu agyan sa gisay uras, agana kawna
napitik sa kaatag bagay."
27 "Elêwên yu nu parasaantun mantu-
mubuy mani tanaman na mamulaklak ya
bêngat tan tumubu. A sila mag-ubra o
manyag yaming la. Nuwa pansabin ku
kamuyuy agyan si Solomon na mabandi, a
ya nakapagyaming kasin kangêd gisa man
na bulaklak tanaman.
28 Pampakangêdên Bapan Namalyari
ya mani lamun sa bung-uy ya nabyay
amêsên, nuwa pamakawasak, maulam.
Nu parabaysên na pandaygên Bapan Na-
malyari sa mani lamun, luyang ngabay ka-
muyu, pilmin payamingan nakaw. Pêtêg
kawnan nabêlêng nga panampalataya
kana ta!
29 Kabay agana kaw napitik tungkul sa
kanên o inêmên yu.
30 Ta ya mani asê mangilala kan Bapan
Namalyari, pawa silan napitik tungkul sa
mani bagay ya abiin. Nuwa sikaw, tanday
nan Bapa yuy idi sa langit ya kaylangan
yuy kaganawan abiin.
31 Kabay pagpilitan yun magpasakup sa
pag-arin Bapan Namalyari buy idin na
kamuyuy kaganawan kaylangan yu."

Pibandiyan sa langit
(Mateo 6:19-21)

32 Amêsên, sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, "Agyan pêpêrad kaw, agana
kaw malimu, tagawan matula si Bapan
Namalyarin mibilang kaw sa pag-ari na.
33 Isaliw yuy mani pibandiyan yu buy
idin yu sa mani kaluluy naabli yu. Nu
parabaysên na daygên yu, makatipun kaw
pibandiyan sa langit ya asê maluma, asê
maubus, asê matakaw buy asê anagên.
34 Tagawan nu idi saantuy pibandiyan
yu, idi êt bayduy isip yu."

Ya mani ipus ya mapagkatiwalan

35-36 Sinabi pun êt Jesus kalla, "Pawa
kaw maglêan sa pallumatêng ku ka-
parisun mani ipus ya mangêtêng sa pa-
mulin amung lay ubat sa tangênan. Nakal-
an nakapagkêt ya mani sulu la amên sa
pallumatêng amung la buy magbêg ya,
tambêng lan mabuklat ta pasbul.
37 Pinagpalay mani ipus ya malatngan
amung lay nakaimatan mangêtêng sa pa-
muli na. Pansabin ku kamuyuy maglêan
ya amung la buy paiknun sila ta mamiapag
yan kanên amên pakan sila.
38 Pinagpalay mani ipus ya nakal-an sa
pallumatêng amung la, agyan sa bunak
yabi o mawatwatan man."
39 "Pakaisipin yuy ati. Nu tandan mag-
bali nu sabêt ta uras pallumatêng man-
akaw, a na pasawên masunan na bali na.
40 Kabay sikaw man, sêpat kaw pawan
maglêan, tagawan sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, mag-udung ngaku sa uras
ya magbabang-uwan kaw."

Ya mapagtiwalan buy a mapagtiwalan na ipus
(Mateo 24:45-51)

41 Amêsên, namatang si Pedro, "Pang-
inuun, para kansabêt ta paalimbawan
abiin, kay para nayi kanyan, o para sa
kaganawan?"
42 Kabay nakitbay si Jesus, "Ya mapagti-
walan buy katanday ipus, sabay siyay
pagtiwalan amung na sa mani kaatag ga
ipus buy siyay mam-in kanên kalla sa
ustuy uras.
43 Pinagpalay abituy ipus nu malatêng
yan amung nay mag-ubra sa pan-ipadyag
amung na kana.
44 Pansabin ku kamuyuy sabay siyay
pagtiwalan amung na sa kaganawan
pibandiyan na.
45 Nuwa abiin na ipus, indap na nu
mabuyut pun bayu lumatêng nga amung
na. Ya daygên na, magpakabsuy ya, ma-
glasing buy patukpatukun nay kaatag ipus,
liyaki man o babayi.
46 Amêsên, sa alluy magbabang-uwan
ya, lumatêng nga amung na. Kabay paru-
san yan amung nan mabyat buy isamwag
naya sa lugal la pamisamwagan mani asê
mapagtiwalan."
47 "Ya ipus ya nakatanda sa kalabayan
amung na, nuwa a ya nanunul, parusan
yan mabyat.
48 Nuwa ya ipus ya asê nakatanda sa
kalabayan amung na buy nakadyag yan
kamalyan ya ikaparusa na, kay nalup-aw
wa parusay matanggap na. Ya binyanan
malakê, malakêy têkapên kana. Awu,
ya pinagtiwalan malakê, malakê êt ya
pakitbayan na."

Ya pamisyay pamilya
(Mateo 10:34-36)

49 Sinabin Jesus, "Naku waku baydi
sa babun luta amên mantan kaparu-
san paran apuy ya labay ku dayin
magdêkêtdêkêt tina.

50 Nuwa kaylangan ku pun danasên na
pamasakit. Buy a ku mipatêtbêk anggan
asê malyari ya ati."
51 "Indap yu nayi naku waku baydi sa
babun luta amên dilag mangêd da pami-
aawyun na mani tawu? Asê! Gawan
sa pamaku ku baydi, dilag pipapatyan na
mani tawu.*
52 Paubat amêsên, mangapisisyay ya
limay tawu sa gisay pamilya, tatlu laban
sa luwa buy luwa laban sa tatlu.
53 Pakipatyan bapay anak nay liyaki buy
ya anak nay liyaki, pakipatyan nay bapa
na. Para êt bayduy malyari sa indu buy
anak nay babayi, sa ampu nay babayi buy
sa manuyang nay babayi."

Mangêtpan sa mani malyari amêsên
(Mateo 16:2-3)

54 Sinabin Jesus sa mani tawu, "Nu
makitan yu sa tatanglêwan alluy nabudêg,
pansabin yuy manguran, buy manguran
yabay.
55 Buy nu mantumyêp pay angin, pans-
abin yuy umumut buy umumut yabay.
56 Mani mapagtalingkayu! Tanda yuy
labay sabin mani mangakit yu sa luta
buy sa langit, nuwa siyan a yuya tanday
labay sabin pandaygên Bapan Namalyari
sa kapamilatan ku amêsên ta?"

Makikasundu sa mani kapati
(Mateo 5:25-26)

57 Sinabi pun Jesus, "Isipin yu nu sabêt
ta sêpat yun daygên.
58 Nu dilag mamidalum kamu, pagpilitan
mun makikasundu kana kaban a naka pun
naidalum. Ta dat pilitin naka pun iarap
sa mallitis buy pamakayari, igawang kan
mallitis sa pulis amên isukul.
59 Pansabin ku kamuy a ka makaawas sa
sukulan anggan a mu pun nabayaran na
kaganawan pan-ipabayad la kamu."

13

Kaylangan nan magsisi

1 Kaban magsabi si Jesus, dilag dakun
umnuy tawuy nagdani buy nibalita kanan,
"Dilag dakun umnuy tawuy impapatin
Gobernador Pilato kaban mam-i silan an-
dug kan Bapan Namalyari sa Templu."
2 Sinabin Jesus kalla, "Indap yu nayi ya
gawan sa nalyari kalla, mas makasalanan
na mani taga Galilea ya impapati kaysa
kaatag taga Galilea ya asê impapati?
3 Asê! Pansabin ku kamuyuy nu a yu
pagsisyan na mani kasalanan yu, milaku
kaw êt sa ayin katganan na kaparusan.
4 Isipin yu êt ta mapu buy waluy tawuy
nati sabitun nadug-anan silan matag-ay
ya bali sa lugal Siloe. Indap yu nu mas
makasalanan sila kaysa kaatag manugêl sa
balayan Jerusalem ya asê nati?
5 Asê! Pansabin ku kamuyuy nu a yu
pagsisyan ya mani kasalanan yu, milaku
kaw êt sa ayin katganan na kaparusan."

Ya paalimbawa sa puun kayuy asê man-
agêy

6 Amêsên, ingkuwentun Jesus ya paalim-
bawan ati, "Dilag gisay tawuy manggitna.
Nipatanêm yan puun kayun igus sa pang-
gitnan na. Inlaku nay ati amên êlêwên nu
nanagêy yana, nuwa ayin yan nakitan.
7 Kabay sinabi na sa manaysay gitna na,
'Tatluy tawun nakinan miudung-udung
baydi amên êlêwên nu nanagêy yay puun
kayun igus, nuwa ayin naku yatan mak-
itan. Putusun mutay puun kayun abiin!
Masayang tay lutay pinitamnan kana.'
8 Nuwa nakitbay ya manaysay gitna na,
'Amung ngay paulayên mina pun na puun
kayu sa tawun ati. Kalin kuta pun na
palitêng na buy biyan kun pamataba.
9 Ta dat managêy ya sa gisay tawun.
Nuwa nu asê pun, putusun kina.' "

Pinaiyul Jesus ya babayi ya nakuba

10 Gisay Allun Pagpaynawa, manuru si
Jesus sa gisay balin pagtipunan mani Judio.
11 Amêsên, dilag gisay babayi bayduy
pinakuban nadawak ka ispiritu sa mapu
buy waluy tawun. A yina makaidêng
matinêk.
12 Kabay sên nakitan yan Jesus, sinagyat
nayan magdani kana buy sinabi, "Babayi,
inumiyul kayna sa sakit mu."
13 Impaluntun Jesus ya gamêt na
sa babayi buy tambêng tinuminêk ka
pamidêng babayi. Kabay nangulimên ya
kan Bapan Namalyari.
14 Sa nalyarin abitu, nanubag ya ma-
munu sa balin pagtipunan mani Judio
gawan namaiyul si Jesus sa Allun Pag-
paynawa. Kabay sinabin mamunu sa
mani tawuy, "Sa gisay duminggu dilag kaw
anêm ma alluy pag-ubra. Sa mani allun
abiin kaw waman dayin mamaiyul, alwan
sa Allun Pagpaynawa."
15 Pinakitbayan yan Jesus, "Sikaw wa
mapagtalingkayun manunul sa kalabayan
Bapan Namalyari! Nu dilag kaw baka o
asnu ya napêl-angan, alwa nayin agwatên
yuya buy paynêmên agyan sa Allun Pag-
paynawa?
16 Nu kalunusan yuy mani saysay,
parasaantu pun na babayin ati ya ubat
sa layin Abraham ya mapu buy waluy
tawun nan inggapus Satanas? Alwa nayin
sêpat yan agwatên agyan sa Allun Pagpay-
nawa?"

* **12:51 12:51** Dilag pipapatyan gawan dilag maniwala sa pangaral Jesus buy dilag êt asê maniwala.

17 Gawan sa sinabin Jesus, nipakadêng-
êy ya mani tawuy makitubag kana. Nuwa
ya kaatag gaman, natula sila gawan sa
mamakaupapas ya dinyag Jesus.

Ya pamiparisu sa but-un mustasa
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Amêsên, insundun Jesus ya pangaral
na. Sinabi na, "Saantu tamu maiparisuy
pag-arin Bapan Namalyari?
19 Ya pag-arin Bapan Namalyari,
maiparisu sa gisay but-un mustasa ya
intanêm gisay tawu sa panamnan na.
Dinumagul yan napakadyag gisay puun
kayu. Kabay ya mani sangan ati,
mapanyagan salay mani uybun manuk."*

Ya pamiparisu sa pamalbag
(Mateo 13:33)

20 Sinabi pun êt Jesus, "Alwa pun êt kay
abiin. Ta ya pag-arin Bapan Namalyari,
21 maiparisu ya sa pêpêrad da pamalbag
ga ginêmês gisay babayi sa malakêy arina.
Kabay napalbag nay arinay ginêmês."†

Ya nalipit ta pasbul
(Mateo 7:13-14; 7:21-23)

22 Insundun Jesus ya pamita na papakun
sa Jerusalem. Buy sa pamita na, nangaral
ya sa mani balayan buy sa mani baryuy
mangadanan na.
23 Amêsên, dilag namatang kana, "Pang-
inuun, pêpêrad nayi ya miligtas sa
parusa?"
Nakitbay si Jesus kana,
24 "Pagpilitan yun sumun sa nalipit ta
pasbul, ta malakêy magpilit sumun, nuwa
a sila makasun.
25 Nu insaray nan magbandi ya pasbul
bali na, midêng kaw tana sa lawasan.
Magbêg kaw, sabin yu, 'Patêl lay, pasu-
nun mukay ya kayêk!' Nuwa pakitbayan
nakaw, 'A kataw kakilala!'
26 Buy sabin yu kana, 'Aw indi,
parasaantu mun masabi ya a mukay
kakilala, pakan napagkaêm yan ka pun
nangan buy ninêm. Nangaral ka pun êt sa
lugal yan.'
27 Nuwa pakitbayan nakaw manguman,
'Magpakarayu kaw kangku, sikaw wa ka-
ganawan manyag kadawakan, ta a kataw
kakilala.'
28 Manangis kaw buy mingêngêt ta
bêbêy tagawan makitan yu silan Abra-
ham, Isaac, Jacob buy ya kaganawan mani
propetay idi sa kaarian Bapan Namalyari,
pakan sikaw, isamwag gaman sa lawasan.
29 Sa allun abitu, malakêy alwan Judioy
ubat sa magmikakanayun na lugal ya
mapagkaêm sa kalutu sa kaarian Bapan
Namalyari.
30 Kabay pêtêg baynan dilag
mapagmatag-ay amêsên ya miyêpa buy
dilag mapagpayêpa amêsên ya mitag-ay."

Ya pangidun Jesus sa mani taga Jerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Sa uras abitu, inlumatêng nga dakun
umnuy Pariseoy nagsabi kan Jesus, "Mita
kayna baydi, gawan labay kan ipapatin
Gobernador Herodes Antipas."
32 Nakitbay si Jesus kalla, "Sabin yu
sa mapagtalingkayuy isundu kuy pamitas
kun nadawak ka ispiritu buy pamaiyul
kun nipagsakit amêsên buy wasak. Sa
ikatluy allu, mayari kuy pandaygên ku.
33 Sêpat kun isunduy pamita ku amêsên,
wasak buy sa kalwa, tagawan ayin kaatag
pamatyan kanyan mani propeta nun a sa
Jerusalem."
34 Amêsên, sinabi pun êt Jesus, "Sikaw
wa mani taga Jerusalem, pampatin yuy
mani propeta buy pambatwan yuy mani
pan-iutus Bapan Namalyari kamuyu angga
sa mati sila. Katiumnu kataw nan
labay tipunun buy saysayên kaparisun
panyumyum gayindun manuk sa mani
siwsiw na, nuwa siyan a kaw kalabay.
35 Kabay agyan lasakên lay tutugêlan
yu, pakabaala kawna. Pansabin ku ka-
muyuy paubat amêsên a yu kina makitan
angga sa lumatêng nga panawun na sabin
yuy, 'Pagpalên na mallumatêng sa lagyun
Panginuun.' "‡

14

Pinaiyul Jesus ya liyaki ya binaya

1 Gisay Allun Pagpaynawa, dilag gisay
Pariseoy mamunu ya nisagyat kan Jesus
mangan sa bali na. Pambantayan yan
mani tawuy idi baydu.
2 Nagdani kan Jesus ya gisay liyaki ya
binaya.
3 Kabay namatang si Jesus sa mani
manurun Kautusan buy sa mani Pariseo,
"Awta sabêt ta idi sa Kautusan? Malyari
nayin mamaiyul o asê sa Allun Pagpay-
nawa?"
4 Nuwa a sila nakitbay. Kabay tinalan
Jesus ya tawuy binaya, pinaiyul naya buy
impauli.
5 Amêsên, pinatang silan Jesus, "Nu
dilag gisa kamuyuy nag-anak o kaya nag-
baka ya nanabu sa nalalêy lib-ung sa Allun
Pagpaynawa, alwa nayin tambêng yuyan
isalwang?"

* **13:19 13:19** Para êt baysên ya pag-arin Bapan Namalyari ya sa umpisa nabêlêng nuwa sa kinakarangan, pakadyag maragul. † **13:21 13:21** Ya labay sabin paalimbawan ati, ya pag-arin Bapan Namalyari, mag-umpisa sa pêpêrad, nuwa sa kinakarangan lumakê. ‡ **13:35 13:35** Mani Kanta 118:26.

6 Nuwa ayin makapakitbay kana.

Katandan magpakayêpan nakêm

7 Amêsên, naêsban Jesus ya pampilin
mani bisitay iknuwan ya nakal-an sa mani
tawuy maulaga. Kabay nagsabi yan paal-
imbawa,
8 "Nu dilag nisagyat kamu sa gisay
tangênan, agana ka mangamut miknu sa
iknuwan mani tawuy maulaga, ta dat dilag
pun insagyat ta mas maulaga pun kamu.
9 Dat danyan kan nisagyat kamu buy
sabin na, 'Idin muy abiin na iknuwan
sa tawun ati.' Sa pakapakun baydu, mi-
pakadêng-êy kayna man buy miknu ka ta
sa iknuwan mani tawuy asê maulaga.
10 Kabay nu insagyat ka sa tangênan, ya
mangêd minaman daygên, miknu kayna
man pun sa iknuwan mani tawuy asê
maulaga, ta dat magdani kamuy nisagyat
buy sabin nay, 'Kaluguran, miknu kayna
man du sa iknuwan mani tawuy maulaga.'
Sa pakapakun baydu, maparangalan ka sa
piakit-akit kaganawan bisita.
11 Gawan ya mapagmatag-ay sabay ya
iyêpan Bapan Namalyari. Buy ya mapag-
payêpa, sabay ya itag-ay Bapan Namal-
yari."
12 Pamakayari, sinabin Jesus sa nis-
agyat kana, "Nu magkalutu ka sa gisay
pamiêêman, ya isagyat mu, alwan kay
mani kaluguran, mapatêl, mani kamag-
anak o ya mabandi ya karani mun
bali. Tagawan dat isagyat laka êt amên
maablasan lay dinyag mu kalla.
13 Kabay nu magkalutu ka, ya isagyat
mina man, mani magkasakit, mani lumpu,
mani pilay, buy mani bulag.
14 Ta nu parabaysên na daygên mu,
pagpalên kan Bapan Namalyari. Ta ya
insagyat mu, agyan a la maablasan ya
mangêd da dinyag mu kalla, si Bapan
Namalyari yaman na mangablas kamu sa
dinyag mu kalla sa panguman pangabyay."

Ya paalimbawa tungkul sa maragul la kalutu
(Mateo 22:1-10)

15 Sên nalêngên gisa sa mani kaêm nay
abiin, sinabi na kan Jesus, "Pinagpalay
mani makaêm sa kalutu sa kaarian Bapan
Namalyari!"
16 Nakitbay si Jesus sa kapamilatan
paalimbawa, "Dilag gisay liyaki ya nil-
an maragul la kalutu buy nisagyat yan
malakêy tawu.
17 Sên nakal-an nay kaganawan, in-utus
nay gisay ipus nan sabin sa mani insagyat
nay, 'Kaksaw kawna, ta nakal-an nay
kaganawan!'
18 Nuwa ya kaganawan insagyat, nanyag
silan sangkan. Sinabin nuna, 'Sabin muta
kayêk kanay a ku milaku ta nakasaliw
wakun panggitnan. Kaylangan kun
lakwên amên makitan ku.' "
19 "Nasên anti, inlaku nayna êt ta gisa,
nuwa para êt bayduy sinabi na, 'A kun
kayêk milaku, ta nakasaliw wakun mapuy
baka buy kaylangan ku silan subukun
panarul.' "
20 "Kabay inlaku nayna êt ya gisa, nuwa
para êt bayduy sinabi na, 'A kun kayêk
milaku, ta bayu wakun tangên.' "
21 "Kabay nag-udung ya sa amung na
buy imbalitay kaganawan sinabin insagyat
na. Sên nalêngê nay imbalitan ipus,
nanubag ya. Kabay nanguman yan niutus
ipus na. Sinabi na, 'Dali kayna, maku ka
sa mani dan buy sa nalipit ta dan balayan.
Ta isagyat mu baydi ya mani kalulu, mani
lumpu, mani bulag, buy mani pilay.' "
22 "Sên nag-udung nga ipus, sinabi na
sa amung na, 'Amung kuway, sinunul ki-
nay kaganawan in-utus mu kangku, nuwa
siyan dilag pun iknuwan ya ayin tawu.' "
23 "Sinabin amung sa ipus na, 'Mita ka
baydi sa balayan buy maku ka sa mani
dan balayan buy sa mani dan sa lawasan
balayan. Pagpilitan mun maku baydi ya
mani tawu amên mapnun bisitay bali ku.
24 Pansabin ku kamuyuy gisa man sa
mani nuna kun insagyat, asê makataway
inlutu ku.' "

Ya panunul sa Panginuun
(Mateo 10:37-38)

25 Malakêy tawuy nakilaku kan Jesus.
Amêsên, nag-arap ya kalla buy sinabi na,
26 "Sisabêt man na kalabay magin taga-
sunul ku, kaylangan idun nakun igit pun
sa mangatwa na, asawa na, mani anak na,
mapatêl na buy agyan sa sarili na. Nu a
naku agyun idun igit pun sa kaganawan, a
ya malyarin magin tagasunul ku.
27 Sisabêt man na asê nakal-an mati
gawan sa panunul na kangku kaparisun
pamakay kurus, a ya malyarin magin
tagasunul ku."
28 "Sisabêt man na kalabay magin taga-
sunul ku, pakaisipin na pun, kaparisun
gisay tawuy manyag gisay maragul la bali
ya papakaisipin na pun nu saktuynay ka-
ganawan kaylangan na amên mayari nay
bali na.
29 Ta nu inumpisan nan impadyag ga
bali, nuwa a na maipayari, kay uyamên
yan mani tawuy makakit kana.
30 Sabin lay, 'Nipaydêng ya kanwadis
bali, pakan anata naipayari.' "
31 "Para êt baydu sa gisay ari ya kalabay
makipati sa kaparisu nan ari. Pakaisipin
na pun nu agyun mapuy libuy sundalus
nay luwampuy libuy sundalus kapati na.

32 Ta nu a na agyu, mamipauna yinan
dakun umnuy tawu na amên makika-
sundu kaban marayu pun na kapati na.
33 Para kaw êt baydu. Pakaisipin yu
pun nu agyu yun manunul kangku. Ta nu
a yu agyun lakwanan ya kaganawan idi
kamuyu, a kaw malyarin magin tagasunul
ku."

Ya paalimbawa tungkul sa asin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Sinabi pun êt Jesus, "Mangêd da asin.
Nuwa nu mitas ya lasa na, ayina miudung.
35 Ayin nan ulaga sa luta buy asê êt
malyarin iawyun sa pamataba. Kabay
isamwag yatan mani tawu. Sikaw wa mani
mallêngê, pakaisipin yuy nalêngê yu!"

15

Ya tupay nabating
(Mateo 18:12-14)

1 Amêsên, ya mani maningil buwis buy
mani kaatag makasalanan, naku silan
mallêngê kan Jesus.
2 Amêsên, dilag mani Pariseo buy mani
manurun Kautusan ya idi baydu buy
niaayas sila. Sinabi la, "Elêwên yuy
tawun abitu! Pantanggapên nay mani
makasalanan buy makiêm yapun êt kalla."
3 Kabay sinabin Jesus kallay paalim-
bawan ati,
4 "Nu gisa kamuyuy dilag dinalan na
tupa, ta nalitêp pa gisa, sabêt ta daygên
na? Alwa nayin lakwanan na pun na
siyam mapu buy siyam ma tupa baydu sa
pagpastulan, ta têkapên nay gisay nalitêp
angga sa makitan naya?
5 Buy nu makitan nay tupa, matula nay
nan bakayên pauli.
6 Pangalatêng na sa bali, sagyatên nay
mani kaluguran na buy karani nan bali
buy sabin kallay, 'Makitula kaw kangku,
gawan nakitan kinay tupa kuy nabating!'
"
7 Buy sinabin Jesus, "Para êt bayduy idi
sa langit. Matula-tula sila baydu gawan
sa gisay makasalanan na nagsisi sa mani
kasalanan na kaysa siyammapu buy siyam
ma matinêk ka ayin nan pagsisi."

Ya peray nabating

8 Amêsên, sinabin Jesus ya paalimbawa
sa mani niaayas, "Nu dilag gisay babayi
ya dilag mapuy peray pilak ta nabating
nga gisa, sabêt ta daygên na? Alwa nayin
pagkêtan nay sulu buy pakangêdên nan
têkapên sa buun bali ya peray nabating
angga sa makitan nay ati?
9 Buy nu makitan naynay pera na, sagy-
atên nay mani kaluguran na buy karani
nan bali buy sabin kallay, 'Makitula kaw
kangku, gawan nakitan kinay pera kuy
nabating!' "
10 Buy sinabin Jesus, "Para êt bayduy idi
sa langit. Matula-tulay mani ang-el Bapan
Namalyari gawan sa gisay makasalanan
na nagsisi sa mani kasalanan na."

Ya anak ya nabating

11 Sinabi pun êt Jesus ya paalimbawa,
"Dilag gisay bapay nag-anak luway liyaki.
12 Amêsên, sinabin bungsu sa bapa na,
'Bapay, idakay mina kangkuy atag ku sa
mani pibandiyan mu.' Kabay pidakay yan
bapa lay atag lan luwa."
13 "Pamakalibas umnuy allu, insaliw
bungsuy naatag nay pibandiyan buy naku
ya sa marayuy lugal. Baydu na ginastus ya
pera na sa ayin kapukatan na pamibiyay-
biyay.
14 Sên naubus naynay pera na, in-
lumatêng nga panawun layang sa lugal
abitu. Kabay nag-umpisay kasakitan na
gawan ayin ninan panaliw maêkan na.
15 Ya dinyag na, naku yan nakiupa sa
gisay tawuy tagabaydu. Kabay in-utus
yan tawuy tagabaydu sa panggitnan na, ta
dinyag nayan manaysay mani babuy.*
16 Sa sadyay layang na, kanên nayna dayi
ya pangkanên babuy, gawan ayin nam-in
kanên kana."
17 "Sên naisip-isip nay kaganawan
dinyag na, sinabi na sa sarili nay, 'Du
kanyan naman ni agyan ya ipus bapa kuy
ustuy pangkanên buy subra pun êt kalla.
Nuwa sikina man, mati yan layang.
18 Mag-udung ngaku ta sa bapa ku buy
sabin ku kanay, "Bapay nangasalanan
naku kan Bapan Namalyari buy kamu.
19 A kina sêpat bêgên mun anak. Ituwad
muku tan gisa sa mani ipus mu." '
20 Kabay nuli yina sa bapa na. Idi yapun
sa marayu, nakitan ninan bapa na. Sa
lunus kanan ati, ginanagan nayan tinakês
buy dinêp."
21 "Kabay sinabin anak sa bapa na,
'Bapay, nangasalanan naku kan Bapan
Namalyari buy kamu. A kina sêpat bêgên
mun anak.' "
22 "Nuwa sinabin bapa na sa mani ipus
na, 'Parasên yu! Kêwên yuy pinaka-
mangêd da yaming bayu yuya payamin-
gan. Pasingsingan yuyan singsing buy
pasapatusan yuya.
23 Buy kêwên yuy nabêlêng nga bakay
impataba. Patin yuy ati ta mangan kitamu
buy magsaya!
24 Gawan na anak kuy indap ku nu nati,
pakan nabyay awêd! Indap ku êt nu

* **15:15 15:15** Sa mani Judio, pinakanayêpa kallay ubran ati, gawan madinat ya babuy ayun sa kautusan la. Kabay para kalla, asê mangêd saysayên na babuy.

nabating, pakan nakitan kina!’ Kabay nag-
umpisa silaynan magsaya.”
25 “Sa uras abitu, idi pun sa panggitnan
ya panganay. Nuli ya ati buy sên marani
yina sa bali la, nalêngê nay tigtigan buy
talêkan.
26 Kabay binêg nay gisay ipus buy
pinatang na, ‘Awta? Sabêt ya nalyari
baydi?’ ”
27 “Nakitbay ya ipus, ‘Inlumatêng ya ali
mu, nabyay buy ayin yan sakit. Kabay
impati yan bapa mun impatabay baka.’ ”
28 “Amêsên, nagsuluk ya panganay buy
a ya kalabay sumun sa bali la. Kabay
nag-awas ya bapa la amên samungun yan
sumun.”
29 “Nuwa nakitbay ya, ‘Bapay, sa
makarang nga panawun, para kun ipus
ya manunul sa kaganawan pan-iutus mu.
Nuwa agyan misan, a mukuta binyanan
agyan kay gigisay nabêlêng nga kambing
amên makapagsaya ku kaawyun ya mani
kaluguran ku.
30 Nuwa sên inlumatêng ya anak muy
nangubus buy nanggastus pibandiyan mu
sa mani babayi ya pambayaran, siyan
impati muya pun êt impatabay baka ta!’
”
31 “Kabay nakitbay ya bapa na, ‘Pakan
pawa kata yan pagkaawyun na anak kuta
buy kay kamuy kaganawan pibandiyan
ku.
32 Nuwa amêsên, sêpat kitamun
magsaya buy matula, gawan ya patêl muy
indap tamu nu nati yana, pakan nabyay
awêd. Indap tamu êt nu nabating ya,
pakan nakitan tamina.’ ”

16

Ya asê tapat ta katiwala sa pibandiyan

1 Amêsên, sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, “Dilag gisay tawuy mabandi
ya nitiwalan pibandiyan na sa gisay
tawu. Nuwa dilag nipatanda kanan
paradi, ‘Ya pinitiwalan mu, pinagmumun
nay pibandiyan mu.’
2 Kabay impabêg nay pinitiwalan na buy
pinatang naya, ‘Sabêt ta ati ya nalêngê
ku tungkul kamu? Idin mina kangkuy
kaganawan listaan nagastus mu buy ya
tubu na. Ta paubat amêsên, akatayna
mapagtiwalan sa pibandiyan ku.’ ”
3 “Kabay sinabin pinitiwalan sa sarili na,
‘Pataindukudu, itas sakinan amung ku sa
ubra ku. Sabêt ta daygên ku, pakan a ku
agyuy mabyat ta ubra buy madêng-êyan
naku êt magpalimus.
4 Ah, tanda kina! Ustun itas laku sa
ubra ku, manyag gakun paralan amên
tanggapên nakun mani tawu sa bali la.’ ”
5 “Amêsên, bayu nam-in listaan ya pini-
tiwalan amung na, tisatisa nan pikisabyan
ya kaganawan nakautang sa amung na.
Pinatang nay nunan nakautang, ‘Umnuy
utang mu sa amung ku?’ ”
6 “Nakitbay ya nag-utang, ‘Ya utang kuy
larun ulibu, dinalan na banga.’ ”
“Sinabin pinitiwalan, ‘Miknu ka, kêwên
muy ati ya listaan utang mu, ta daygên
mutan limampu.’ ”
7 “Amêsên, pinatang nayna êt ya
ikalway nakautang, ‘Sika, umnuy utang
mu?’ ”
“Pikitbayan yan nag-utang, ‘Ya utang
kuy trigu, dinalan na kaban.’ ”
“Buy sinabi êt pinitiwalan, ‘Kêwên muy
ati ya listaan utang mu, ta daygên mutan
walumpu.’ ”
8 “Sên natandan amung nga dinyag
asê mangêd da pinitiwalan, sinabi na,
‘Kabiyasnan minan manyag paralan!’ ”
Sinabi pun êt Jesus, “Awu, pêtêg baynan
mas katandan manyag paralan ya mani
tawuy asê manunul kan Bapan Namal-
yari kaysa mani tawuy nasawangan nana
tungkul kan Bapan Namalyari.”
9 Buy insundu pun êt Jesus ya pagsabi
na, “Pansabin ku kamuyu ya mani pera yu
baydi sa babun luta, isawup yu sa mani
kaparisu yu. Ta agyan maubus ya pera
yu baydi sa babun luta, baydu sa langit
matula kaw tanggapên.”
10 “Ya tawuy mapagtiwalan sa pêrad da
bagay, mapagtiwalan ya êt sa malakêy
bagay. Buy ya tawuy asê mapagtiwalan sa
pêrad da bagay, a ya êt mapagtiwalan sa
malakêy bagay.
11 Kabay nu a kaw mapagtiwalan sa
mani pibandiyan baydi sa babun luta, a
kaw êt pagtiwalan Bapan Namalyari sa
pêtêg ga pibandiyan.
12 Nu a kaw mapagtiwalan sa
pibandiyan kaatag, ayin mam-in
pibandiyan para kamuyu.”
13 “Ayin ipus ya piagnanên nan suyun
ya luway amung na. Ta nu parabaydu,
kasulapwan buy pustakên nay gisa, nuwa
ya gisa, idun nan pêtêg. Para êt baydu,
a yu malyarin piagnanên pagsuywan si
Bapan Namalyari buy pibandiyan.”

Ya kaatag pun mani inturun Jesus
(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Sên nalêngên mani Pariseoy pangaral
Jesus tungkul sa pibandiyan, dinustak
laya, gawan lupa silan pera.
15 Kabay sinabin Jesus kalla, “Magma-
mangêdan kaw kanwadis sa êlêw mani
tawu pakan tandan Bapan Namalyari ya

laman bêkê yu. Tagawan na mani pan-
ituwad mani tawun maulaga, sabay ya asê
kapapaidu kan Bapan Namalyari."
16 "Ya Kautusan na impasulat kan Moises
buy ya mani insulat propeta sabitun nuna,
sabay ya pansunulun mani tawu angga sa
nangaral si Juan ya Mamawtismu. Paubat
sa panawun Juan, pan-iaral lay Mangêd
da Balita tungkul sa pag-arin Bapan Na-
malyari buy malakêy magpilit miawyun sa
mani pag-arian Bapan Namalyari.
17 Nuwa asê labay sabin ayin kapukatan
na Kautusan Bapan Namalyari. Ta agyan
mapanat man na langit buy babun luta,
asê êt madyag ayin pukat agyan kay gisay
gulis sa Kautusan."
18 "Alimbawa, nu in-isyay liyaki ya
asawa na ta mag-asawa yan kaatag, man-
gasalanan yan pamikikanayun. Buy sis-
abêt man na nakapag-asawa sa babayi
ya in-isyay liyaki, mangasalanan ya êt
pamikikanayun."

Ya mabandi buy si Lazaro

19 Sinabi pun êt Jesus sa mani Pariseo,
"Dilag gisay liyaki ya mabandi ya pawan
magyaming makamal buy malakêy kanên
na sa inallu-allu.
20 Dilag êt taman gisay kalulu bayduy
maglagyun Lazaro ya pawan nukay lawini.
Gintan ya sa lawasan pasbul sa balin
mabandi.
21 Kalabay ya dayin mangan agyan kay
saksak kanên ya ubat sa lamesan mabandi.
Alwan kay abitu, ta magdani pun êt kanay
mani asu buy pandilên ya mani nuka na."
22 "Amêsên, nati ya kalulu buy gintan
yan mani ang-el sa danin Abraham. Nati
êt ta mabandi buy in-ilbêng ya.
23 Buy nakadanas yan sadyay kasakitan
sa impernu. Amêsên, nangêlêw ya kan
Abraham ya idi sa marayu kaawyun nan
Lazaru.
24 Buy masnêg nan sinabi, 'Bapan Abra-
ham, malunus ka kangku! Iutus mu
si Lazaro ya isugnu nay panudu na sa
lanêm, ta patulwanan nay dila ku amên na
kuta lumêpêt. Ta magkasakit taku baydi,
gawan sa sadyay umut apuy.' "
25 "Nuwa nakitbay si Abraham, 'Anak,
ganakên mu sabitun nabyay ka pun sa
babun luta. Nagpakapda ka, pakan
si Lazaroy naman, pawan kasakitan na
nadanasan na. Kabay masaya ya amêsên
baydi, nuwa sika, idi ka amêsên baysên na
magkasakit.
26 Buy gisa pun êt, dilag kakwalan
na bêngaw sa pisaêtan tamu. Kabay
ayin baydi ya makalaku baysên buy ayin
baysên na makalaku baydi.' "
27 "Sinabi êt mabandi, 'Nu parabaydu
awêd ya Bapan Abraham, makisabi yaku
ya palakwên muta si Lazaro sa balin bapa
ku.
28 Ta patandan nay limay patêl kuy liyaki
tungkul sa abiti ya lugal kasakitan amên a
sila milaku baydi.' "
29 "Nuwa nakitbay si Abraham, 'Idi
kallay impasulat kan Moises buy mani
insulat mani propeta. Kaylangan lan pani-
walan na nakasulat.' "
30 "Kabay nakitbay ya mabandi, 'Asê
nukad da abituy Bapan Abraham. Nuwa
nu dilag nati ya nanguman nabyay ya
makun mangaral kalla, pagsisyan buy lak-
wanan lay mani kasalanan la.' "
31 "Nuwa sinabin Abraham, 'Nu a la
pinaniwalan na impasulat kan Moises buy
insulat mani propeta, a la êt paniwalan na
iaral gisay nati ya nanguman nabyay.' "

17

Ya pangubatan kasalanan
(Mateo 18:6-7; 18:21-22; Marcos 9:42)

1 Amêsên, sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, "Kanuman asê malisyan na
pallumatêng tuksuy sangkan kasalanan.
Nuwa kapalunus ya malyari sa tawuy
pangubatan kasalanan kaparisu na.
2 Sisabêt man na magin sangkan pan-
gasalanan nangabêlêng nga anak ya man-
ampalataya kangku, mangêd pun na is-êl
la bêng na sa panggilingan na batu buy
isamwag sa dagat.
3 Kabay mangillag kaw.
Nu nangasalanan kamuy patêl mu,
sabyanan muya. Nu magsisi ya,
patawarên muya.
4 Agyan makatapitu yapun man-
gasalanan kamu sa gisay allu, ta
makatapitu ya êt manyawad tawad kamu,
patawarên muya."

Tungkul sa panampalataya

5 Amêsên, sinabin mani apostul kan Je-
sus, "Dagdagan mu pun na panampalataya
yan!"
6 Nakitbay si Jesus, "Nu dilag kaw
panampalatayay kasin bêlêng but-un mus-
tasa, malyari yun sabin sa maragul la puun
kayun ati, 'Maulut ka buy milaku ka sa
dagat!' Buy sumunul yabay kamuyu."

Ya tungkulan ipus

7-8 Sinabi pun êt Jesus, "Alimbawa, nu
dilag ipus ya manarul o magpastul mani
tupa ya inlumatêng ubat sa panggitnan,
asê malyari ya amung nga mamil-an
kanên ipus na. Nun a ipus saman na
maglingun amung na. Paradi ya sabin
amung na, 'Magyaming kayna bayu mu
lingunun ya apunan ku. Kaban mangan
naku, lingunun muku. Buy pamakayari

kun mangan, malyari kaynan mangan buy
minêm.′
9 Asê pampasalamatan amung ya ipus
na, ta kay pansunulun nay pan-iutus
amung na.
10 Para êt baydu kamuyu. Nu nadyag
yuy kaganawan in-utus kamuyu, sabin
yuy, ′Kay pandaygên yan na pan-iutus
kanyan, ta kay ipus kay.′ ”

Pinaiyul Jesus ya mapuy liyaki ya nagsakit sa balat

11 Sa pamita lan Jesus buy mani taga-
sunul na palaku sa balayan Jerusalem,
dinuman sila sa pisaêtan prubinsyan
Samaria buy sa prubinsyan Galilea.
12 Amêsên, kaban pasun si Jesus sa
gisay baryu, timbêng yan mapuy liyaki ya
nagsakit sa balat. Ya mani nagsakit sa
balat, tinunggên sila sa marayun pêrad.
13 Masnêg lan sinabi, “Panginuun Jesus,
kalunusan mukay!”
14 Pamakakit kallan Jesus, sinabi na,
“Maku kaw sa mani pari buy ipaêlêw yuy
lawini yuy ayin nan sakit.” Kaban mamita
sila, mamakun ni, inumiyul buy inluminis
ya lawini la.
15 Sên nakitan gisa kallay inumiyul lina,
nag-udung ya kan Jesus buy masnêg yan
magsabin pangulimên kan Bapan Namal-
yari.
16 Nanduku ya sa arapan Jesus buy
nagpasalamat kana. Ya tawun ati, gisa yan
Samaritano.
17 Sinabin Jesus, “Aw-indi, pakan mapu
kaw yay pinaiyul ku nangun ta? Antuy
siyam?
18 Uysiyan kay dayuwan yay nag-udung
amên mangulimên kan Bapan Namalyari
ta?”
19 Kabay sinabin Jesus kana, “Midêng
ka ta muli kayna. Inumiyul ka gawan sa
panampalataya mu kangku.”

*Ya tungkul sa pag-arin Bapan Namal-
yari*
(Mateo 24:23-28; 24:37-41)

20 Amêsên, pinatang mani Pariseo si
Jesus nu makanu mag-umpisay pag-arin
Bapan Namalyari. Nakitbay si Jesus kalla,
“Asê makitan na pallumatêng pag-arin
Bapan Namalyari.
21 Kabay ayin malyarin makapagsabin,
′Baydin mag-ari si Bapan Namalyari!′ o
′Baydu yan mag-ari!′ gawan si Bapan
Namalyari, mag-ari yina sa bêkên mani
manampalataya kana.”
22 Amêsên, sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, “Lumatêng lanuy panawun na
labay yun makitan na pag-udung ku ya
ubat sa langit ta in-Anak Tawu, nuwa a yu
makitan na ati.
23 Dilag magsabi tungkul kangku,
′Elêwên yu, ati yina!′, o ′Elêwên yu, idi
yina baydi!′ Nuwa agana kaw maniwala o
kilaku amên têkapên naku.
24 Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, mag-udung ngaku sa babun luta ya
paran kimat ta mansumawang sa buun
langit.
25 Nuwa amêsên, kaylangan naku pun
makadanas malakêy kasakitan buy isakwil
lakun mani tawu sa panawun amêsên.”

26 “Nu parasaantun nagbabang-uwan na
mani tawu sabitun panawun Noe, para êt
baydun magbabang-uwan na mani tawu
sa allun pag-udung kuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu.
27 Sabitun panawun Noe, magbabang-
uwan na mani tawun mangan, maglasing,
buy mipag-asawa angga sa sinumun sa
barku si Noe. Inlumatêng nga lanab buy
nangalulumud da kaganawan.”

28 “Para êt baydu sa panawun Lot. Ya
mani tawu mangan, mipaglasing, man-
aliw, magtinda, manggitna buy mami-
paydêng bali,
29 angga sa allun inlakwanan Lot ya
balayan Sodoma. Pamakayari, nanguran
nan apuy buy asupri ya ubat sa langit.
Kabay nati silan kaganawan sa Sodoma.”

30 “Para êt bayduy malyari sa allun pag-
udung kuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu.
31 Sa allun abitu, ya idi sa lawasan bali,
aganayna sumun amên mangwan dakun
sabêt sa lalên bali na. Ya idi sa panggitnan,
aganayna muli.
32 Isipin yuy nalyari sa asawan Lot sa
balayan Sodoma.*
33 Sisabêt man na tawuy maglabay milig-
tas ya biyay na, sabay ya matasan biyay na.
Nuwa ya sisabêt man na nakal-an mam-in
biyay na, sabay ya mabiyan biyay ya ayin
katganan.
34 Pansabin ku kamuyuy sa yabin abitu,
dilag luway liyaki ya mamabêlêw wa mi-
dani. Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya
gisa, lakwanan.
35 Dilag luway babayi ya miawyun mang-
giling. Ya gisa, gêtan sa langit. Nuwa ya
gisa, lakwanan.
36 [Dilag luway liyaki ya miawyun mag-
ubra sa panggitnan. Ya gisa, gêtan sa
langit. Nuwa ya gisa, lakwanan.]”

37 Pinatang yan mani tagasunul na,
“Panginuun, saantu malyari ya abiin!”

* **17:32 17:32** Sabitun pinauranan apuy un Bapan Namalyari ya Sodoma, sinabi na agana sila mangawing, nuwa ya asawan Lot, nangawing ya. Sên a na sinunul ya utus Bapan Namalyari, napakadyag yan ribultun asin (Genesis 19:17-26).

Nakitbay ya, “Nu saantuy dilag bangkay,
mititipun bayduy mani uwak.”†

18

*Ya paalimbawa tungkul sa babayin bal-
u buy sa mallitis*

1 Amêsên, insabin Jesus sa mani
tagasunul nay gisay paalimbawa, ta
labay nan ipaintindi kallay kaylangan lan
pawan manalangin buy agana mangaynay
nakêm.
2 Sinabi na, “Sa gisay balayan, dilag
mallitis ya ayin limu kan Bapan Namalyari
buy ayin panggalangên na tawu.
3 Sa balayan êt abitu, dilag babayi ya
nabal-u. Pawa yan mamaku sa mallitis
buy pansabin nay, ‘Itanggul muku laban
sa mani kapati ku!’
4 Sa nunan pangabalan nabal-u kana, a
naya pun dinambi, nuwa sa makarang nga
panawun, sinabi na sa sarili na, ‘Agyan
ayin nakun limu kan Bapan Namalyari
buy ayin nakun panggalangên na tawu,
5 nuwa sawpan kuyna sa kasu na, gawan
ayin tunggên na pangabala na kangku buy
pêrad tana mapasuluk nakina.’ ”
6 Amêsên, sinabin Panginuun Jesus
kalla, “Pakaisipin yuy sinabin abituy
nadawak ka mallitis.
7 Si Bapan Namalyari pun nayi, a na nayi
itanggul ya pinili nan kay kana ya mamêg
kana allu buy yabi? Paêtêngên na sila
nayin mabuyut?
8 Pansabin ku kamuyuy tambêng silan
itanggul. Nuwa sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, sa pag-udung ku baydi sa
babun luta, dilag gaku nayin malatêng nga
manampalataya kangku?”

*Ya paalimbawa tungkul sa Pariseo buy
sa maningil buwis*

9 Amêsên, dilag mani tawu bayduy in-
dap lay matinêk sila. Kabay ya êlêw layna
man sa kaatag, nayêpa. Kabay sinabin
Jesus kallay gisay paalimbawa,
10 “Dilag luway liyaki ya naku sa Templu
amên manalangin. Ya gisa, Pariseo, buy ya
gisa, maningil buwis.
11 Nidêng nga Pariseo buy nanalangin
yan patungkul sa sarili na. Sinabi na, ‘Ba-
pan Namalyari, magpasalamat taku kamu
tagawan a ku kaparisun kaatag manakaw,
mallinlang buy makikanayun o kaparisun
ati ya maningil buwis.
12 Sa gisay duminggu, katilwa kun mag-
ayunu, buy mam-i yaku êt ikapu sa ka-
ganawan upa ku.’ ”
13 “Nuwa ya maningil buwis, nakaidêng
ya sa marayu buy manalangin. Sa dêng-
êy na, a na maêlêw ya langit. Kabay pan-
apuapun nay pagaw na buy pansabin na,
‘Malunus ka kangkuy Bapa kun Namal-
yari, ta gisa kun makasalanan.’ ”
14 Sinabi pun Jesus, “Pansabin ku ka-
muyuy nuli ya maningil buwis un matinêk
sa pangêlêw Bapan Namalyari. Nuwa ya
Pariseo, asê. Gawan ya mapagmatag-ay,
sabay ya iyêpan Bapan Namalyari. Buy
ya mapagpayêpa, sabay ya itag-ay Bapan
Namalyari.”

*Kinalunusan Jesus ya nangabêlêng nga
anak*
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Amêsên, dilag mani tawuy nilakun
nangabêlêng nga anak kan Jesus amên
yawarên lan ipaluntuy gamêt na kalla
buy pagpalên na sila. Sên nakitan mani
tagasunul nay abitu, binênbênan lay mani
tawu.
16 Nuwa binêg Jesus ya mani tagasunul
na buy sinabi na kalla, “Paulayan yun
magdani kangkuy mani anak. Agana yu
sila bênbênan, tagawan ya mani kaparisu
la sabay ya mani tawuy miawyun sa pag-
arian Bapan Namalyari.
17 Pansabin ku kamuyuy sisabêt man na
asê magpasakup sa pag-arin Bapan Namal-
yari kaparisun pagpasakup nangabêlêng
nga anak, a ya miawyun sa mani tawuy
pag-arian na.”

Ya liyaki ya mabandi
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Amêsên, dilag gisay liyaki ya
nagtungkulan ya namatang kan Jesus,
“Mangêd da Manuru, sabêt ta sêpat kun
daygên amên mabiyan nakun biyay ya
ayin katganan?”
19 Nakitbay si Jesus kana, “Uysiyan binêg
muku yan mangêd ta? Ayin kaatag
mangêd nun a kay si Bapan Namalyari.
20 Tanda muy Kautusan Bapan Namal-
yari, ‘Agana ka makikanayun, agana ka
mamatin tawu, agana ka manakaw, agana
ka magpapêtêg sa alwan kapêtêgan, buy
galangên muy mangatwa mu.’ ”*
21 “Nakitbay ya liyaki ya nagtungkulan,
‘Ubat pun sa anak kaku, pansunulun kinay
kaganawan abiin angga amêsên.’ ”
22 Sên nalêngên Jesus ya sinabin nag-
tungkulan, sinabi na kana, “Dilag ka pun
gisay sêpat daygên. Isaliw muy ka-
ganawan pibandiyan mu buy ya naabli
mu, idin mu sa mani kalulu. Sa pakapakun
baydu, dilag kan pibandiyan sa langit.

† **17:37 17:37** Luway malyarin labay sabin un ati. Si gisa, matandan kaganawan ya pallumatêng Jesus, nu parasaantu tamun matandan ya binyanan bangkay, gawan dilag uwak. Si ikalwa, abitu silay nati sa ispirituwal, pilmin parusan silan Bapan Namalyari.

* **18:20 18:20** Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20.

Pamakayari, mag-udung ka buy manunul
kangku.”
23 Nuwa sên nalêngên nagtungkulan
ya sinabin Jesus, inlumungkut ya, gawan
malakêy pibandiyan na.
24 Sên nakitan Jesus ya nalungkut ya
nagtungkulan, sinabi na, “Pêtêg bay-
nan masakit magpasakup pa mani tawuy
malakêy pibandiyan sa kaarian Bapan Na-
malyari.
25 Tagawan misun pun na kamelyu sa
lubut karayum, kaysa misun sa kaarian
Bapan Namalyari ya gisay tawuy ma-
bandi.”
26 Amêsên, namatang nga mani
tawuy nakalêngê sa sinabin Jesus, “Nu
parabaydu, sisabêt awêd da miligtas?”
27 Nakitbay si Jesus kalla, “Ya asê
madyag tawu, madyag Bapan Namalyari.”
28 Amêsên, sinabin Pedro, “Parasaantu
kay yaman? Inlakwanan yan na ka-
ganawan amên manunul kamu.”
29 Nakitbay si Jesus, “Pansabin ku ka-
muyuy nu sisabêt man na nallakwan bali
na, asawa na, mapatêl na, mangatwa na,
o maanak na gawan sa pag-arin Bapan
Namalyari,
30 mabiyan yan igit pun sa inlakwanan
na sa panawun amêsên. Buy sa lumatêng
nga panawun, mabiyan yan biyay ya ayin
katganan.”

Ya ikatluy pagsabin Jesus tungkul sa pangamati na
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Amêsên, impapawan Jesus ya mapu
buy luway tagasunul na buy sinabi na
kalla, “Tumuksaw kitamina sa Jerusalem
buy matupad da bayduy kaganawan insu-
lat mani propeta tungkul kangkuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu.
32 Igawang ngaku sa mani alwan Judio.
Pidudustakan, ipakadêng-êy buy tupaytu-
payan laku.
33 Latikun laku buy patin, nuwa sa
ikatluy allu, manguman nakun mabyay.”
34 Nuwa ayin napukatan ya mapu buy
luway tagasunul na sa sinabi na. Inliim
kallay labay sabin abitu buy a la tanda nu
sabêt ta pantukuyun na.

Pinaiyul Jesus ya gisay bulag
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Amêsên, sên narani ya silan Jesus sa
balayan Jerico, dilag gisay bulag ga liyaki
ya magpalimus ya nakaiknu sa agid dan.
36 Sên nalêngê nay malakêy tawuy mal-
lumibas, pinatang na sila, “Sabêt ta malal-
yari?”
37 Pinakitbayan laya, “Mallumibas si Je-
sus ya taga Nazaret.”
38 Kabay masnêg sinabin bulag, “Jesus
ya Layin Arin David, kalunusan mukun
kayêk!”
39 Binênbênan yan idi sa mumunan
Jesus, “Agana ka mantarit.” Nuwa in-
gkakadus nan insabin masnêg, “Layin
Arin David, kalunusan mukun kayêk!”
40 Sên nalêngê yan Jesus, tinunggên ya
buy dilag yan in-utus mangakay sa bulag
amên idani kana. Sên marani yay bulag,
sinabin Jesus kana,
41 “Sabêt ta labay mun daygên ku
kamu?”
Nakitbay ya bulag, “Panginuun, kalabay
yakun makakit.”
42 Kabay sinabin Jesus kana, “Makakit
kayna. Inumiyul ka gawan sa panam-
palataya mu kangku.”
43 Tambêng yan nakakit buy nanunul ya
kan Jesus un mangulimên kan Bapan Na-
malyari. Sên nakitan mani tawuy nalyari,
nangulimên sila êt kan Bapan Namalyari.

19

Gawan kan Jesus, nibayuy ugalin Za-queo

1 Amêsên, nilatêng nga silan Jesus sa
balayan Jerico ta baydu silan duman pa-
pakun sa Jerusalem.
2 Dilag gisay liyaki bayduy maglagyun
Zaqueo. Mabandi ya buy gisa ya sa mani
puun maningil buwis.
3 Labay nan makitan nu sisabêt si Je-
sus, nuwa gawan pandak ya buy malakêy
tawu, a naya makitan.
4 Kabay nuwayu yan nuna sa danan lan
Jesus bayu ya nagdakêy sa puun kayun
sikamoru amên makitan naya. 5 Sên niras
silan Jesus sa nagkayu, inêlêw na si Zaqueo
buy sinabi na, “Zaqueo, parasên mun
magtabuy ta kaylangan kun maku amêsên
sa bali mu.”
6 Kabay tambêng nagtabuy si Zaqueo
buy matula nan tinanggap silan Jesus sa
bali na.
7 Sên nakitan mani tawuy sinumun
si Jesus sa balin Zaqueo, niaayas sila.
Sinabi la, “Nagdaus ya sa balin tawuy
makasalanan.”
8 Kabay nidêng si Zaqueo buy sinabi
na, “Panginuun. Idin ku sa mani kaluluy
kapitnan pibandiyan ku buy nu sisabêt
man na napurayit kuy iudung kun katiapat
ta kingwa ku kana.”
9 Sinabin Jesus kana, “Niligtas say mag-
balin ati, gawan naniwala si Zaqueo kan
Bapan Namalyari kaparisun ninunu yun si
Abraham.
10 Tagawan sikuy ubat sa langit ta
in-Anak Tawu, naku waku baydi amên
têkapên buy iligtas ya balang nalitêp.”

Ya paalimbawa tungkul sa tatluy ipus
(Mateo 25:14-30)

11 Kaban mallêngêy mani tawu, insabin Jesus kallay gisay paalimbawa gawan
marani silayna sa balayan Jerusalem buy
indap mani tawu mag-umpisay nay pag-
arin Bapan Namalyari.
12 Kabay sinabi na, "Dilag gisay tawuy
panggalangên ya naku sa marayuy lugal
amên tanggapên nay tungkulan nan mag-
ari. Buy nu matanggap naynay katungku-
lan na, mag-udung ya.
13 Nuwa bayu ya namita, binêg nay
mapuy ipus na buy binyanan na silan
tisatisay peray gintu. Sinabi na kalla,
'Kaban ayin naku pun, pakalak-ên yuy ati.'
"
14 "Nuwa kasulapwan yan mani kalugal
na. Kabay sên namita ya, dilag silan in-
utus sa lugal ya lakwên na amên sabin
lay, 'A yan labay mag-ari kanyan ya tawun
abiin.' "
15 "Nuwa nadyag yapun êt ari. Sên
nakauli yina sa balayan na, impabêg nay
mapuy ipus nay binyanan nan peray gintu
amên matandan na nu umnuy natubu la.
16 Nagdani kanay nuna buy sinabi,
'Amung kuway, ya peray gintuy intiwala
mu kangku, nakatubu yan mapu.' "
17 "Sinabin ari, 'Mangêd da ipus,
mangêd da dinyag mu! Ta mapagtiwalan
ka sa pêpêrad da intiwala ku kamu, sikay
mamaala sa mapuy balayan.' "
18 "Nagdani êt kanay ikalwa buy
nagsabi, 'Amung kuway, ya peray gintuy
intiwala mu kangku, nakatubu yan lima.'
"
19 "Kabay sinabi êt ari kana, 'Sikay
mamaala sa limay balayan.' "
20 "Amêsên, nagdani êt ta gisay ipus buy
sinabi, 'Amung kuway, ati ya peray gintu
mu. Impunggus kuya sa gisay panyu bayu
ku intagu,
21 gawan malimu waku kamu. Ta tanda
kuy maigpit ka, pangkêwên muy a mu
pinagpagalan buy pampupulun muy a mu
intanêm.' "
22 "Kabay sinabin ari kana, 'A mangêd
da ipus! Atulan kata ayun sa sinabi
mu. Tanda mu awêd da maigpit taku,
pangkêwên kuy a ku pinagpagalan buy
pampupulun kuy a ku intanêm.'
23 Parabaydu awêd, uysiyan a mu yata
imbangkuy peray gintu ku amên sa pag-
udung ku, makwa kuy tubu na?
24 Amêsên, sinabin ari sa mani idi
baydu, 'Kêwên yu kanay peray gintu, ta
idin yu sa nakapagtubun mapu.' "
25 "Nuwa sinabi la, 'Amung kuway, dilag
ginan mapuy peray gintu!' "
26 "Kabay sinabin ari, 'Pansabin ku ka-
muyu ya tawuy mapagtiwalan sa pêrad,
biyan yapun. Nuwa ya tawuy asê mapagti-
walan agyan sa pêrad da intiwala kana,
itas pun êt kana.
27 Amêsên, tungkul laman sa mani kap-
ati kuy asê kalabay pasakup kangku bilang
ari la, gêtan yu sila baydi buy patin yu sila
sa arapan ku.' "

Ya matulay pananggap kan Jesus sa balayan Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Sên pamakayarin ingkuwentun Jesus,
insundu nay pamita na patuksaw sa bal-
ayan Jerusalem kaawyun na mani taga-
sunul na.
29 Sên narani yana silan Jesus sa bung-
uy ya pambêgên Bung-uy mani Ulibu ya
narani sa balayan Bethfage buy sa balayan
Bethania, impauna nay luway tagasunul
na.
30 Sinabi na kalla, "Maku kaw sa kasunul
la baryu. Pamakasun yu baydu, makitan
yuy gisay biserun asnuy nakas-êl ya asê
pun nasakayan agyan sisabêt man. Ag-
watên yu buy iakay yu baydi.
31 Nu dilag mamatang kamuyun paradi,
'Uysiyan pan-agwatên yu yay asnu ta?'
sabin yu kanay, 'Kaylangan yan Pangin-
uun.' "
32 Kabay namitay nay luway in-utus na
buy nakitan laya bay ya biserun asnu
baydu kaparisun sinabin Jesus.
33 Kaban pan-agwatên lay asnu, sinabin
magbandi, "Uysiyan pan-agwatên yu yay
biserun asnu ta?"
34 Nakitbay sila, "Kaylangan yan Pangin-
uun."
35 In-akay la kan Jesus ya biserun asnu
buy inlatêp lay balabal la sa bukut biserun
asnu buy impasakay layna si Jesus.
36 Insundu lan Jesus ya pamita la pa-
pakun sa Jerusalem. In-makmak mani
tawuy balabal la sa danan Jesus.*
37 Sên marani silayna sa Jerusalem,
palunsan sa Bung-uy mani Ulibu, ya mani
tagasunul na, nagkanta silan sadyay saya
buy pan-ulimênên la si Bapan Namalyari,
gawan sa nakitan lay mamakaupapas sa
dinyag Jesus.
38 Sinabi la, "Pagpalên na ari ya in-utus
Bapan Namalyari!† Dilag kapatêtbêkan sa
langit! Ulimênên si Bapan Namalyari!"
39 Amêsên, baydu sa lakên mansumunul
kan Jesus, dilag dakun umnuy Pariseoy
nagsabi kanan, "Manuru, ibawal muy
mani tagasunul mun mangulimên kamu."

* **19:36 19:36** In-makmak lay balabal la gawan sa panggalang la kana. † **19:38 19:38** Mani Kanta 118:26.

40 Nuwa pikitbayan silan Jesus, “Pansabin ku kamuyuy nu mangimbêk sila, ya mani batuy man-angaw mangulimên.”

Nanangis si Jesus sa mani taga Jerusalem

41 Sên marani ya silan Jesus sa balayan Jerusalem, nakitan nay balayan buy tinangisan nay mani tawu baydu, gawan sa lunus na kalla.
42 Sinabi na, “Kapapalunus kaw wa manugêl sa Jerusalem. Nu tanda yu dayi nu sabêt ta mam-in kapatêtbêkan, a kaw dayi kapalunus, nuwa a yu tanda!
43 Lumatêng lanuy alluy pagkampuwan kaw mani kapati yu. Palitêngan buy duyungun lakaw.
44 Patin lakaw buy sirên lay mani balayan yu. Buy ayin batuy mitagan na nakapaluntu sa kaparisu nan batu. Madanasan yuy abiin, gawan a yu dinambi ya pallumatêng Bapan Namalyari ya mamiligtas kamuyu.”

Ya Pagmalasakit Jesus sa Templu
(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Amêsên, naku si Jesus sa kasawangan Templu buy impatas nay mani magtinda.
46 Sinabi na kalla, “Nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari, ‘Ya bali ku, balin panalanginan.’‡ Nuwa siyan dinyag yun pagtagwan mani manakaw!”§
47 Amêsên, allu-allun manuru si Jesus sa kasawangan Templu. Nuwa ya mani mamunun pari, ya mani manurun Kautusan, buy ya mani manungkulan, labay lan ipapati si Jesus.
48 Nuwa ayin silan makit ta paralan, ta labaylabay lêng-ên mani tawuy pan-ituru na.

20

Ya patang tungkul sa karapatan Jesus
(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Gisay allu, kaban manuru buy mangaral si Jesus un Mangêd da Balita sa mani tawuy idi sa kasawangan Templu, nagdani kanay mani mamunun pari, mani manurun Kautusan buy mani mangatway manungkulan.
2 Sinabi la kanay, “Dat sabin mu wati kanyan nu sabêt ta karapatan mun manyag parabaysên? Sisabêt ta nam-i kamun parabaysên na karapatan?”
3 Pikitbayan silan Jesus, “Patangên kataw êt. Sabin yu wati kangku
4 nu kansabêt ubat ta karapatan Juan ya mamawtismu, kan Bapan Namalyari o sa tawu?”
5 Kabay nisasabi sila, “Nu sabin tamuy ‘kan Bapan Namalyari’, sabin nay naman êt kantamuy, ‘Uysiyan a kaw yabay maniwala kan Juan ta?’
6 Nuwa nu sabin tamuy ‘sa tawu’, batwan kitamun mani tawu, gawan maniwala silan propetan Bapan Namalyari si Juan.”
7 Kabay nakitbay sila, “A yan tanda.”
8 Sinabin Jesus kalla, “Nu parabaydu, a ku êt sabin kamuyu nu sisabêt ta nam-i kangkun karapatan manyag ati.”

Ya paalimbawa tungkul sa mani manggitna
(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

9 Amêsên, ingkuwentuy na êt Jesus ya paalimbawa sa mani tawu, “Dilag gisay tawuy nananêm ubas sa panggitnan na. Amêsên, impasamak nay ubasan na sa mani makisamak ta naku ya sa marayuy lugal. Buy nanugêl ya baydun mabuyut ta panawun.
10 Sên panawun nan pamupul, in-utus nay gisay ipus na sa mani kasamak na amên kêwên na dakay na. Nuwa ya ipus ya in-utus na, dinugêdugên kasamak buy impatas layan ayin gintan.
11 Kabay niutus yan manguman kaatag ipus, nuwa dinugêdugê laya êt buy impakadêng-êy bayu impatas layan ayin gintan.
12 Niutus yan ikatluy ipus, nuwa sinugatsugat laya êt buy impatas.
13 Kabay nangisip pa magbandin ubasan, ‘Sabêt ta daygên ku? Tanda kina. Iutus kuy kakaidwan kun anak. Dat galangên laya.’ ”
14 “Nuwa sên nakitan mani kasamak ya anak magbandi, nisasabi sila, ‘Ah! Ati yay tagapagmana! Patin tamu ya amên mapagbandi tamuy mapagmana na.’
15 Kabay dinakêp layan ginuluy sa lawasan ubasan buy pinati.”

Amêsên, pinatang Jesus ya mani mallêngê, “Sabêt amêsên na daygên magbandin ubasan sa mani kasamak na?
16 Pilmin lakwên na sila buy patin. Pamakayari, ipasamak na tana sa kaatag ya ubasan na.”

Sên nalêngên mani tawuy abiin, sinabi la, “Agana ta dayi tulutan Bapan Namalyarin malyari ya abiin!”
17 Nuwa pinakaêlêw Jesus ya mani tawu buy sinabi na kalla, “Sabêt ta labay sabin ati ya nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari?

‘Ya batuy insakwil mani mamipaydêng bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.’ ”*

‡ **19:46 19:46** Isaias 56:7. § **19:46 19:46** Jeremias 7:11. * **20:17 20:17** Mani Kanta 118:22.

18 Sinabi pun êt Jesus, “Sisabêt man na
manabu sa batun abiin, mangatutunglu.
Nuwa ya manabwanan abiin, mangayaya-
pung.”

Ya patang tungkul sa pamayad buwis
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

19 Napukatan mani manurun Kautu-
san buy mani mamunun pari ya sabay
silay pantukuyun Jesus sa paalimbawa na.
Kabay dakpên layna dayi si Jesus sa uras
abitu, nuwa nalimu sila sa mani tawu.
20 Kabay nangêtêng sila tan kaatag
panawun. Namiutus silan mani tawuy
magtatalingkayun mangêd da pandaygên
la sa pamaku la kan Jesus. Pakan labay
layan dakpên sa pagsabi na buy amên
maipadakêp sa gobernador.
21 Sinabin mani magtatalingkayu kan
Jesus, “Manuru, tanda yan na pêtêg ga
mani pansabin mu buy pan-ituru mu. Ayin
kan pampilinin, nun a kay kapêtêgan
tungkul sa kalabayan Bapan Namalyari ya
pan-ituru mu.
22 Amêsên, dilag kay ipatang kamu.
Sêpat kitamu nayin mamayad buwis sa
Emperador Roma o asê?”
23 Nuwa tandan Jesus ya kay magtatal-
ingkayu sila. Kabay sinabi na kalla,
24 “Ipakit yu kangkuy pera. Kansabêt
lupa buy lagyuy makit yu di?”
Nakitbay sila, “Sa Emperador.”
25 Kabay sinabin Jesus, “Nu parabaydu,
idin yu sa Emperador ya para sa Emper-
ador buy idin yu kan Bapan Namalyari ya
para kan Bapan Namalyari.”
26 Kabay a la nadakêp si Jesus sa pagsabi
na sa arapan malakêy tawu buy ayin silan
nasabi gawan nakaupapas sila sa pikitbay
na.

Ya patang tungkul sa pangabyay manguman
(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Amêsên, dilag dakun umnuy
Saduseoy nagdani kan Jesus amên
patangên ya. Ya mani Saduseo, a sila
maniwalan manguman mabyay ya mani
nangamamati.
28 Amêsên, sinabi la kan Jesus, “Ma-
nuru, ayun sa Kautusan na impasulat kan
Moises, nu ya gisay liyaki, nati yan ayin
anak sa asawa na, sêpat pag-asawan patêl
nay liyaki ya bayaw nay nabal-u amên
makaanak sila para sa patêl nay nati.†
29 Amêsên, dilag pituy mipapatêl la
lawyaki. Nakapag-asaway panganay,
nuwa nati yan ayin anak.
30 Kabay ya ikalway panganay, napag-
asawa nay nabal-u, nuwa nati ya êt ayin
anak.
31 Para êt bayduy nalyari sa ikatlu angga
sa ikapituy patêl la. Namatyan lan ka-
ganawan ayin anak sa babayi.
32 Sa katatawliyan, nati êt ta bal-u.
33 Amêsên, sa allun pangabyay mangu-
man nangamamati, sisabêt ta asawan
abituy babayi, gawan napag-asawa yan
pituy mipapatêl?”
34 Nakitbay si Jesus, “Ya mani tawu sa
panawun ati, mag-asawa sila.
35 Nuwa ya mani pinilin Bapan Namal-
yari ya pabyayên nan manguman buy
miawyun sa pag-arian na, a silayna mag-
asawa.
36 Buy a sila mati ta kaparisu silan mani
ang-el. Anak silaynan Bapan Namalyari,
gawan pinabyay na silan manguman.
37 Agyan si Moises, nagpapêtêg yan
pabyayên manguman Bapan Namalyari ya
nangamamati. Tagawan insulat Moises ya
tungkul sa magdêkêtdêkêt ta puun kayu
nu saantu nan binêg Panginuun, ‘Bapan
Namalyarin Abraham, Isaac, buy Jacob.’‡
38 Ya labay sabin, nabyay sila, tagawan
alwa yan Bapan Namalyarin nanga-
mamati, nun a Bapan Namalyari yan
nangabyay. Ta ya kaganawan tawu,
nabyay sa pangêlêw na.”
39 Amêsên, sinabin umnuy mani ma-
nurun Kautusan, “Manuru, mangêd da
pikitbay mu!”
40 Kabay ayin nan nakadêgdêg ma-
matang kana.

Ya patang tungkul kan Cristu
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Amêsên, namatang êt si Jesus kalla,
“Parasaantun masabin mani tawuy si
Cristuy impangakun Bapan Namalyari,
kay layi yan Arin David?
42 Pakan insulat yan Arin David sa librun
mani Kanta ya tungkul kan Cristuy,
‘Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun
ku,
miknu ka sa wanan ku,
43 angga sa mapasuku ku kamuy mani
kapati mu.’ ”§
44 Sinabi pun êt Jesus, “Amêsên, nu
binêg Arin David Panginuun ya Cristu,
parasaantun masabin mani tawuy si
Cristuy kay layi yan Arin David?”

Patanda laban sa mani manurun Kautusan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Kaban mallêngê kan Jesus ya ka-
ganawan tawu, sinabi na sa mani taga-
sunul na,
46 “Mangillag kaw sa mani manurun
Kautusan. Labaylabay lan mamitan
nakayaming makarang buy labaylabay lan

† **20:28 20:28** Deuteronomio 25:5. ‡ **20:37 20:37** Exodo 3:6. § **20:43 20:43** Mani Kanta 110:1.

galangên silan mani tawuy malibasan la.
Labaylabay lan miknu sa iknuwan na in-
il-an para sa maulagay tawu sa mani
balin pagtipunan mani Judio buy sa mani
kalutu.
47 Pampurayitin la êt ta mani nabal-uy
babayi amên makwa lay mani pibandiyan
la buy magmamangêdan sila sa arapan
mani tawu sa kapamilatan makarang nga
panalangin la. Kabay lanu, luyang pun
nabyat ta pamarusan Bapan Namalyari
kalla."

21

Ya indin bal-u
(Marcos 12:41-44)

1 Kaban idi pun si Jesus buy mani taga-
sunul na sa kasawangan Templu, nakit
nay mani mabandi ya mam-in pera la sa
pamyanan pera para sa Templu.
2 Buy nakitan na êt ta gisay kaluluy
babayi ya bal-uy nam-in luluway pirasun
barya sa pamyanan pera.
3 Kabay sinabin Jesus sa mani tagasunul
na, "Pansabin ku kamuyuy igit pun maula-
gay indin nabal-u kaysa indin kaganawan.
4 Tagawan na indin mani mabandi, kay
abituy a layna kaylangan. Nuwa ya bal-u,
agyan kay kalulu ya, inlapas na pun indin
ya panaliw nan kanên na."

Ya alimbawa tungkul sa pangalasak un Templu
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Amêsên, dilag dakun umnuy tagasunul
Jesus ya misasabi tungkul sa mangangêd
da batu buy sa pampakangêd da pan-idin
sa Templu.
Sên nalêngên Jesus ya pisasabyan la,
sinabi na kalla,
6 "Ya mani mangêd da nakitan yu,
lumatêng nga alluy malasak ka ka-
ganawan abiin buy ayin batuy mitagan na
nakapaluntu sa kaparisu nan batu."

Ya mani kasakitan buy pamasakit
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

7 Amêsên, namatang nga mani taga-
sunul na, "Manuru, makanu malyari ya
abiin buy sabêt ta tanda' ya marani yan
malyari ya abitu?"
8 Kabay nakitbay si Jesus, "Mangillag
kaw amên a kaw mailitêp agyan sisabêt
man. Tagawan malakêy lumatêng nga
manggamit lagyu ku buy sabin lay, 'Sikuy
Cristuy impangakun Bapan Namalyari.'
Sabin la êt, 'Inlumatêng ngay katganan
babun luta!' Agana kaw makipapaniwala
kalla.
9 Buy nu dilag kaw mabalitan na
migegera buy milalaban, agana kaw mal-
imu. Ta sêpat malyari ya abiin, nuwa
asê pun tambêng lumatêng nga katganan
babun luta."
10 Amêsên sinabi pun êt Jesus kalla,
"Migegeray mani bansa buy migegera êt
ya mani kaarian la.
11 Dilag lumatêng nga masikan na layun
buy lumatêng êt ta sadyay layang buy
sakit ta ikamati sa magmikakanayun na
lugal. Buy makakit kaw mani tanda'
ya mamakapalimu buy mamakaupapas ya
ubat sa langit."
12 "Nuwa bayu malyari ya kaganawan
abiin, dakpên buy pasakitan kaw mani
tawu gawan sa panunul yu kangku. Buy
iarap lakaw sa mani balin pagtipunan
mani Judio amên litisin buy ipasukul.
Iarap lakaw êt sa mani ari buy sa mani
gobernador.
13 Abiin nay panawun yu amên maka-
pagpapêtêg kaw kalla tungkul kangku.
14 Kabay itanêm yu sa isip yuy agana
kaw napitik nu sabêt ta sabin yu bilang
pamitanggul yu sa sarili yu,
15 tagawan ipaisip ku kamuyuy sêpat
yun sabin buy biyan kataw kabiyasnan ya
asê agyun labanên o sambutun kapati yu.
16 Ta agyan ya mani mangatwa buy mani
patêl yu, mani kamag-anak yu buy mani
kaluguran yu, igawang lakaw buy ipapati
lay dakun umnu kamuyu.
17 Gawan sa panunul yu kangku, kasu-
lapwan kaw kaganawan tawu.
18 Nuwa a kaw paulayan Bapan Namal-
yari, ta agyan gisay sabut sa ulu yu, asê
mitas.
19 Buy nu mibabata kaw, mabiyan kaw
biyay ya ayin katganan."

Ya pangalasak Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

20 Sinabin pun Jesus, "Nu makit yuy
nakapalitêng nga mani sundalus sa
Jerusalem, tanda yinay marani yay panira
kana.
21 Kabay ya kaganawan idi sa Judea, kay-
langan tumakas san maku sa kabubung-
uyan buy ya kaganawan idi sa balayan
Jerusalem, kaylangan tambêng ngan mita.
Buy ya kaganawan idi sa panggitnan,
aganay na pun mag-udung sa balayan
Jerusalem.
22 Tagawan abituy panawun pamarusa
amên matupad ya mani idi sa Kasulatan.
23 Mamakapalunus ya mani nabuktut
buy mani mamasusu sa allun abiin,
tagawan magkasakit silan tumakas.
Nabyat ta kasakitan na madanasan mani
tawu sa lutan ati, ta katubagan sila.
24 Ya kaatag kallay patin sa kêya buy
ya kaatag, dakpên ta ipusun sa marayuy
lugal. Buy ya balayan Jerusalem, sakupun
mani alwan Judio angga sa mayari ya

panawun na intakdan Bapan Namalyari kalla.”

Ya pag-udung Jesus sa babun luta
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

25 Sinabi pun êt Jesus, “Makakit kaw tanda' sa allu, sa buwan, buy sa mani bêtêwên. Buy ya kaganawan bansa baydi sa babun luta, magulu ta malimu sila sa tarit alun sa dagat.
26 Mabtêk ya mani tawu sa sadyay limu la gawan sa mani malyari sa babun luta, tagawan maubus maêyêg ga mani bagay ya idi sa langit buy mitas sila sa binyanan la.
27 Sa panawun abiin, sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu, makitan lakun lumatêng nga idi sa ulap ya dilag kapangyarian buy mamakapasilêw wa sawang.
28 Nu mag-umpisay nan malyari ya mani abiin, midêng kaw mangêlêw sa langit ta marani yay pamiligtas kamuyu.”

In-alimbawan Jesus ya pallumatêng na sa puun kayun igus
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

29 Ingkuwentun Jesus kallay gisay paalimbawa. Sinabi na, “Elêwên yuy puun kayun igus buy ya kaatag puun kayu.
30 Nu magbulung ngay mani ati, tanda yinay marani yay kaynitan.
31 Para êt bayduy malyari lanu. Nu makitan yinan malyari yay mani pansabin ku, matandan yuy marani yanay pag-arin Bapan Namalyari.”
32 “Pansabin ku kamuyuy bayu mati ya kaganawan tawu sa panawun amêsên, matupad day kaganawan sinabi ku.
33 Ya langit buy luta, dilag katganan. Nuwa ya mani sabi ku, manugêl kanuman.”

Mangillag kaw

34 Sinabi pun êt Jesus, “Mangillag kaw. Agana kaw magpagtan sa kasimbawan, paglasing, buy kapigaganakan sa biyay amên a kaw malatngan ya asê nakal-an sa allun pallumatêng kun manguman.
35 Gawan bêngat tan lumatêng nga allun abitu sa kaganawan tawu sa babun luta un ayin magtanda.
36 Kabay magpakal-an kaw sa kaganawan uras. Pawa kaw manalangin ya biyan nakaw kapas-êyan amên malampusan yuy kaganawan kasakitan ya malyari sa lumatêng nga allu amên makapakiarap kaw kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu.”
37 Allu-allu manuru si Jesus sa kasawangan Templu. Pamakayabi, mamaku ya sa Bung-uy mani Ulibu amên mamawatwat yabi.
38 Maranun mamakuy mani tawu sa kasawangan Templu amên mallêngê kan Jesus.

22

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Amêsên, marani yanay Pestan Tinapay ya ayin Pamalbag ya sabay ya Pestan Kaligtasan.
2 Ya mani mamunun pari buy mani manurun Kautusan, mangisip silan paralan nu parasaantu lan maipapati si Jesus un ayin makatanda, gawan malimu sila sa mani tawuy mallêngê kana.

Nakisupakat si Judas sa mani kapatin Jesus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Si Judas ya pambêgên Iscariote, gisa ya sa mapu buy luway tagasunul Jesus. Nuwa sinakup yan Satanas.
4 Kabay amêsên, naku si Judas sa mani mamunun pari buy sa mani puun magbantay sa Templu. Buy pisasabyan la nu parasaantu nan maisupakat si Jesus kalla.
5 Ingkatula la êt ta pamikisupakat Judas kalla laban kan Jesus. Buy nangaku silan biyan layan pera.
6 Nalabay êt taman si Judas. Kabay ubat ta baydu, nangêtêng nginan panawun na masawpan na silan mandakêp kan Jesus ya asê matandan malakêy tawu.

Ya pamil-an apunan para sa Pesta
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Amêsên, inlumatêng ngay nunan allun Pestan Tinapay ya ayin Pamalbag. Sa allun abitu, ya mani Judio, kaylangan lan mamatin anak tupa ya kêna la sa Pestan Kaligtasan.
8 Kabay in-utus Jesus si Pedro buy si Juan. Sinabi na, “Mita kawna, ta il-an yuy apunan tamu para sa Pestan Kaligtasan.”
9 Kabay namatang si Pedro buy si Juan, “Antuy labay mun pamil-anan yan apunan tamu?”
10 Nakitbay si Jesus, “Pamakasun yu sa balayan Jerusalem, matbêng yuy gisay liyaki ya mantan bangay naglanêm. Pakilakwan yuya sa bali ya sunan na.
11 Buy sabin yu sa magbali, ‘Pan-ipatang Manuru nu saantuy kuwartuy pamilanan apunan para sa Pestan Kaligtasan kaawyun nay mani tagasunul na.’
12 Pakilaku nakaw sa babu buy ituru na kamuyuy gisay makwal la kuwartu. Idi ya bayduy kaganawan magamit. Baydu yun il-an na apunan tamu.”

13 Amêsên, namitay na si Pedro buy si
Juan buy nakitan lay pêtêg ga kaganawan
sinabin Jesus kalla. Kabay in-il-an la bay-
duy apunan la para sa Pestan Kaligtasan.

Ya tawlin apunan Jesus
(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Sên uras san apunan, niknuy na si
Jesus sa arapan lamesa kaawyun mani
apostul na.
15 Sinabin Jesus kalla, "Labay kuy bayu
ku madanasan na pamasakit, makaêm
kataw pun sa apunan sa Pestan Kaligtasan.
16 Gawan pansabin ku kamuyuy a kina
manguman mangan ati angga sa matupad
da labay sabin ati sa pag-arin Bapan Na-
malyari."
17 Amêsên, kingwa nay panginêman na
dilag alak ka diyag sa sabên ubas, ta
nagpasalamat ya kan Bapan Namalyari
buy sinabi na kalla, "Kêwên yuy ati buy
piiinêman.
18 Pansabin ku kamuyuy a kina mangu-
man minêm alak ka diyag sa sabên ubas
anggan asê pun lumatêng nga pag-arin
Bapan Namalyari."
19 Amêsên, nangwa yan tinapay buy
impasalamat na kan Bapan Namalyari.
Binis-ilbis-il nay ati buy inggawang na
kalla. Sinabi na, "Ati ya lawini kuy pan-
idin ku para kamuyu. Daygên yuy ati
bilang pangganaka yu kangku."
20 Pamakayari lan nangan, para êt bay-
duy dinyag na sa pan-inêmên. Kingwa
nay ati buy sinabi na, "Ya pan-inêmên
na ati, sabay ya bayuy kasunduwan ya
pinagpapêtgan daya ku ya mibulug para
kamuyu."
21 Sinabin Jesus, "Nuwa lêng-ên yuy ati!
Kaêm tamu amêsên na tawuy mamisu-
pakat kangku.
22 Ta sikuy ubat sa langit ta in-Anak
Tawu, patin naku, gawan abituy intalagan
Bapan Namalyari kangku. Nuwa taganan
mamakapalunus ya tawuy mamisupakat
kangku."
23 Amêsên, nipapatang nga mapu buy
luway apostul na nu sisabêt kallay manyag
parabaydu.

Ya pisusubakan nu sisabêt ta pinakadakila

24 Nisusubakan na mani apostul Jesus nu
sisabêt kallay pinakadakila.
25 Kabay sinabin Jesus kalla, "Asê ustuy
isip yu. Pan-ipilit mani alwan Judioy labay
la sa mani pansakupun la buy labay lay
sunulun buy bêgên silan 'Mapanawup'.
26 Nuwa alwan parabaysên kamuyu.
Ta ya pinakamatag-ay, sêpat yan mag-
pakayêpa buy ya mamunu, sêpat yan
magin kaparisun gisay ipus.
27 Tagawan sisabêt dayi ya igit pun
matag-ay, ya tawuy nakaiknun mangan
o ya tawuy magsuyu kana? Alwa
nayin sabay ya tawuy nakaiknun mangan?
Nuwa sikuy magsuyu kamuyu agyan sikuy
mamunu yu."
28 "Sa mani panubuk ka dinanasan ku, a
yuku inlakwanan.
29 Kabay gawan binyanan nakun ka-
pangyarian Bapa kun mag-ari, biyan
kataw êt parabayduy kapangyarian.
30 Daygên kuy abiin amên makaêm
kataw mangan buy minêm sa lamesa ku
baydu sa pag-arian ku. Buy miknu kaw sa
mapu buy luway turonu amên mangukum
sa mapu buy luway layin Israel."

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Sinabin Jesus kan Simon ya pambêgên
lan Pedro, "Pakalêng-ên muy ati ya Simon!
Nakisabi si Satanas kan Bapan Namal-
yari amên subukun nakaw kaganawan
kaparisun pamibalusbus trigu.
32 Nuwa manalangin naku para kamu
amên asê mangaynay panampalataya mu
kangku. Buy nu magsisi ka buy mag-
udung kayna kangku, pas-êyên muy
panampalatayan mapatêl mu."
33 Nakitbay si Pedro, "Panginuun, nakal-
an nakun isukul o mati kaawyun mu."
34 Nuwa sinabin Jesus kana, "Pedro,
pansabin ku kamuy bayu mangkati ya
manuk amêsên yabi, katitlu mukun
ipuglaw."

Sa panawun kasakitan

35 Amêsên, sinabin Jesus sa mani taga-
sunul na, "Sabitun in-utus kataw un ayin
gintan ya susut, bag, o isteping, nagkulang
kaw nayi?"
Nakitbay sila, "Asê."
36 "Nuwa amêsên," sinabin Jesus, "nu
dilag kaw susut o bag, gêtan yu. Buy nu
ayin kaw kêya, isaliw yuy yaming yu buy
manaliw kaw kêya.
37 Tagawan pansabin ku kamuyuy kay-
langan matupad ya idi sa Kasulatan
tungkul kangku, ya paradi, 'Pan-ibilang
layan gisa sa mani makasalanan.' Buy
abiin na nakasulat tungkul kangku, matu-
pad da amêsên."*
38 Kabay sinabin mani tagasunul na,
"Panginuun, dilag kay luway kêya baydi!"
Nakitbay ya, "Ustuy nay abiin."

* **22:37 22:37** Isaias 53:12.

Nanalangin si Jesus sa Bung-uy mani Ulibu
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Amêsên, naku si Jesus sa Bung-uy
mani Ulibu, kaparisun mana nan pan-
daygên. Buy nakilaku kanay mani taga-
sunul na.
40 Sên idi silayna baydu, sinabin Jesus
kalla, "Pawa kaw manalangin amên a kaw
masambut tuksu."
41 Amêsên, nagpakarayun pêrad si Jesus
kalla buy nanduku yan nanalangin. Sinabi
na,
42 "Bapa ku, nu kalabayan mu, itas
muy pamasakit ta madanasan ku. Nuwa
paraman baydu, alwan kalabayan kuy
masunul, nun a ya kalabayan mu."
43 [Amêsên, nagpakit kanay ang-el ya
ubat sa langit buy pinapas-êy nay nakêm
Jesus.
44 Sa sadyay lungkut matanam Jesus,
nanalangin yan buun nakêm angga sa
sinayngêtan yan paran dayay nantulu sa
luta.]
45 Pamakayari nan nanalangin, nidêng
ya buy inudung nay mani tagasunul na
buy nalatêng na silan mamabêlêw, gawan
napagal sila sa sadyay lungkut.
46 Kabay sinabi na kalla, "Alwa ta, siyan
mamabêlêw kaw yata? Mimata kaw
buy manalangin amên a kaw masambut
tuksu."

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Kaban magsabi pun si Jesus, in-
lumatêng nga malakêy tawu. Si Judas ya
gisa sa mapu buy luway tagasunul nay
manguna kalla. Dinanyan na si Jesus buy
dinêp sa pingi.
48 Nuwa sinabin Jesus kana, "Dêp nayi
ya pamisupakat mu kangkuy in-Anak
Tawuy ubat sa langit?"
49 Sên nakitan mani tagasunul Jesus
ya mani nalyari, sinabi la, "Panginuun,
tabtabên yana nayi sila?"
50 Amêsên, tinabtab un gisa sa mani
tagasunul Jesus ya wanan têk ipus pinaka-
puun pari.
51 Nuwa sinabin Jesus, "Ustuy nay
abiin!" Dinukpan nay têk ipus buy
pinaiyul na.
52 Sinabin Jesus sa mani mamunun pari,
sa mani kapitan mani magbantay sa Tem-
plu buy sa mani mangatway manungku-
lan, "Tulisan naku nayi? Uysiyan mantan
kaw yan mani kêya buy pamatuk amên
dakpên naku ta?
53 Inallu-allu wakun idi baysên kamuyu
sa Templu. Uysiyan a yuku yata dinakêp
ta? Nuwa ati ya panawun ya indin ka-
muyu amên dakpên naku. Ta sa uras
ati, kapangyarian Satanas ya mag-ari ka-
muyu."

Impuglaw Pedro si Jesus un a na kilala
(Mateo 26:57-58; 26:69-75; Marcos 14:53-54; 14:66-72; Juan 18:12-18; 18:25-27)

54 Dinakêp la si Jesus buy gintan sa balin
pinakapuun pari. Nanunul êt si Pedro,
nuwa kay idi ya sa marayun pêrad.
55 Baydu sa kasawangan bali, nagpaybay
mani tawu buy niknu sila sa agid atug
amên mimudu. Buy nakiiknu êt si Pedro
baydu kalla amên mimudu.
56 Amêsên, dilag gisay ipus ya
babayi ya nakakit kan Pedro ya
nakaiknun mamimudu sa danin atug.
Kabay pinakaêlêw naya buy sinabi na,
"Pagkaawyun êt Jesus ya liyakin atiyê."
57 Nuwa impuglaw yan Pedro, "Te! A
kuya kakilala."
58 A naêpêng, dilag êt nakakit kana buy
sinabi, "Alwa nayin pagkaawyun laka êt?"
Nakitbay si Pedro, "Te! Asê."
59 Pamakayari bay-in gisay uras, impilit
êt gisay, "Pêtêg êt pagkaawyun yan Jesus
ya tawun ati, tagawan taga Galilea ya êt."
60 Nuwa sinabin Pedroy, "Te! A ku
tanday pansabin mu!" Buy kaban magsabi
ya, nangkati ya manuk.
61 Nangawing si Jesus buy pinakaêlêw
na si Pedro. Kabay naisip Pedroy sinabin
Jesus kana, "Bayu mangkati ya manuk
amêsên yabi, katitlu mukun ipuglaw."
62 Kabay nagsalwang si Pedro buy
sadyay tangis na.

Pinustak la si Jesus buy dinugêdugê
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Pinustak buy dinugêdugê yan mani
magbantay kana.
64 Tinakpan la êt ta mata na buy sinabi
la kanay, "Ulên mu nu sisabêt ta nandugê
kamu?"
65 Buy malakê pun êt ta nadawak ka
sinabi la laban kana.

Gintan si Jesus sa mani mangatwan Judioy mangatuynungan
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pamakamaranun, nititipun na mani
mangatwan Judioy mangatuynungan. Di-
lag mani mamunun pari buy mani manu-
run Kautusan. Amêsên, gintan si Jesus ta
in-arap kalla.
67 Sinabi la kana, "Sabin mu kanyan nu
sikay Cristuy impangakun Bapan Namal-
yari."
Nakitbay si Jesus, "Agyan sabin ku ka-
muyu, a yuku paniwalan.

68 Buy nu patangên kataw, a yu êt
pakitbayan.
69 Nuwa paubat amêsên, sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, miknu wakina sa
wanan Bapan Namalyari ya Makapang-
yarian."
70 Kabay sinabin kaganawan, "Nu
parabaydu awêd, pansabin mu nayi ya
sika ya Anak Bapan Namalyari?"
Nakitbay si Jesus, "Sikaw way nagsabi ya
sikina."
71 Kabay sinabi la, "A tamina kaylangan
na dilag kaatag magpapêtêg, ta nalêngê
taminay pagsabi na."

23

In-arap si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 27:11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 "Pamakayarin abitu, nidêng silan ka-
ganawan buy in-arap la si Jesus kan Gob-
ernador Pilato.
2 Kabay inumpisan lay panangkan la kan
Jesus. Sinabi la kan Gobernador Pilato,
'Nadakêp yan na tawun ati ya managyat
mani tawun lumaban sa gubernu. Pans-
abin nay agana silayna mamayad buwis
sa Emperador Roma. Pansabin na pun
na siyay ari ya Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.' "
3 Kabay pinatang Gobernador Pilato si
Jesus, "Sika nayi ya Arin mani Judio?"
Nakitbay si Jesus, "Sikay nay nagsabi."
4 Kabay sinabin Gobernador Pilato sa
mani mamunun pari buy sa mani tawu,
"Ayin nakun makit ta kasalanan sa tawun
ati."
5 Nuwa impilit lan sinabi, "Ya tawun
abiin, panggulun nay mani tawu sa buun
prubinsyan Judea sa kapamilatan panuru
na. Nag-umpisa yan nanuru sa prubinsyan
Galilea. Buy amêsên, idi yina êt baydi sa
Jerusalem."

In-arap si Jesus kan Gobernador Herodes Antipas

6 Sên nalêngên Pilatoy sinabi la,
pinatang na nu taga Galilea si Jesus.
7 Si Herodes Antipas ya gobernador sa
prubinsyan Galilea buy sa panawun abitu,
idi ya êt sa Jerusalem. Kabay sên natan-
dan Pilatoy taga Galilea si Jesus, sinabi
na, "Gêtan yuya kan Gobernador Herodes
Antipas."
8 Sên nakitan Gobernador Herodes An-
tipas si Jesus, sadyay tula na, ta mana nay-
nan labay makitan si Jesus gawan malakêy
mangalêngê na tungkul kana. Buy labay
na êt makitan na mamakaupapas sa diyag
na.
9 Kabay malakêy impatang Gobernador
Herodes Antipas kan Jesus, nuwa a ya
nakitbay.
10 Ya mani mamunun pari buy mani ma-
nurun Kautusan, nidêng sila buy masnêg
lan pansabin na panangkan la laban kan
Jesus.
11 Amêsên, si Gobernador Herodes An-
tipas buy mani sundalus na, pinustak buy
inuyam la si Jesus. Pinayamingan laya pun
êt mangêd da yaming kaparisun yaming
ari buy in-udung laya kan Gobernador
Pilato.
12 Si Gobernador Herodes Antipas
buy si Gobernador Pilato, nisuluk sila
sabitun nuna, nuwa paubat sa allun abiin,
mikaluguran silayna.

Inatulan kamatyan si Jesus
(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

13 Impabêg Pilatoy mani mamunun pari,
ya kaatag manungkulan buy ya malakêy
tawu.
14 Buy sinabi na kalla, "Gintan yu
kangkuy tawun ati gawan pansabin
yuy sabay siyay pangubatan kagulwan.
Pinakapatang kuya sa malêngê yu, nuwa
ayin nakun nakit ta kasalanan sa pan-
isangkan yu kana.
15 Agyan si Gobernador Herodes Antipas,
parabaydu êt ta napagpapêtgan na. Kabay
impaudung na si Jesus baydi kantamu. Ya
tawun ati, ayin yan nadyag ga kasalanan
amên parusan yan kamatyan.
16 Kabay ipabarug kuya tana bayu kuya
ipabus."
17 [Balang Pestan Kaligtasan, kaylangan
mamibus si Pilaton gisay nakasukul.]
18 Nuwa malakêy tawuy masnêg
nagsabin, "Patin na tawun abiin! Si
Barabbas saman na ibus mu!"
19 (Nasukul si Barabbas gawan sa pamati
nan tawu buy kaawyun ya sa mani na-
gribeldi sa gubernu sa Jerusalem sabitun
nuna.)
20 Labay dayin Pilatoy ipabus na si Jesus.
Kabay nagsabi yan nanguman ya ipabus si
Jesus.
21 Nuwa masnêg sinabin mani tawuy,
"Ipaku ya sa kurus! Ipaku ya sa kurus!"
22 Katitlun nagsabi si Gobernador Pilato.
Sinabi na, "Awta? Sabêt ta kasalanan na?
Ayin nakun makit ta kasalanan kana amên
ipapati ya. Kabay ipabarug kuya tana bayu
kuya ipabus!"
23 Nuwa luyang lan masnêg sinabi,
"Ipaku ya sa kurus!" Kabay ayin nan
madyag si Gobernador Pilato
24 buy sinunul na tay kalabayan mani
tawuy ipaku si Jesus sa kurus.

25 Imbus na si Barabbas ya nakasukul
gawan sa pamatin tawu buy sa pamikipati
sa gubernu. Nuwa inggawang Gobernador
Pilato si Jesus kalla amên daygên lay labay
la kana.

Impaku si Jesus sa kurus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Amêsên, gintan mani sundalus si Jesus
sa lawasan balayan. Buy sên idi sila
pun sa dan, natbêng lay gisay liyaki ya
maglagyun Simon ya taga Cirene ya ubat
sa panggitnan. Impilit lan impabakay kan
Simon ya kurus Jesus buy pinasunul laya
kana.
27 Malakêy mani tawuy nakilaku kan
Jesus. Malakêy babayi ya manangis buy
manyubêk gawan sa kalungkutan la sa
nalyari kan Jesus.
28 Nangawing si Jesus buy sinabi
na kalla, "Sikaw wa mani babayi sa
Jerusalem, agana yuku tangisan ta ya
tangisan yinaman, ya sarili yu buy maanak
yu.
29 Ta lumatêng nga alluy sabin mani
tawuy, 'Pinagpalay babayi ya layus buy ya
asê namasusu.'
30 Sa panawun abitu, sabin la sa mani
bung-uy buy sa mani tung-uy, 'Tugpawan
yukay!'
31 Tagawan nu paradi ya pandaygên sa
kayuy nailê, sabêt kayay malyari sa kayuy
nayangu?"*
32 Amêsên, dilag pun luway tulisan ya
gintan amên patin kaawyun Jesus.
33 Sên nilatêng sila sa lugal la pambêgên
lan "Bungu", impaku la si Jesus kaawyun
na mani kriminal. Ya gisa, idi sa wanan
Jesus, buy ya gisa, idi sa udi na.
34 Amêsên, sinabin Jesus, "Bapay
patawarên mu sila tagawan a la tanday
pandaygên la."

Pinibabagutan mani sundalus ya yaming
Jesus.
35 Kaban malakêy tawuy idi bayduy
manalbay, pan-uyamên si Jesus un ma-
munu sa Templu. Sinabi la, "Inligtas
nay kaatag. Nu siyay Cristuy impangakuy
pinilin Bapan Namalyari, iligtas nay sarili
na!"
36 Inuyam ya êt mani sundalus si Jesus
buy paynêmên laya dayin nangisuy alak.
37 Buy sinabi la pun kana, "Nu sika
yabay ya Arin mani Judio, iligtas muy sarili
mu!"
38 Dilag karatula sa ugtun ulun Jesus buy
paradi ya nakasulat, "Ati ya Arin mani
Judio."
39 Amêsên, ya gisay tulisan ya nakapaku
sa kurus, inuyam na êt si Jesus. Sinabi
na, "Alwa nayin sikay Cristuy impangakun
Bapan Namalyari? Iligtas muy sarili mu,
agyan sikay êt!"
40 Nuwa imbawal yan kaawyun
nay nakapaku, "Agana ka magsabin
parabaysên kana! A ka nayi malimu
kan Bapan Namalyari? Parisu kitamun
pinarusan kamatyan.
41 Taganan sêpat kitan parusan ka-
matyan gawan sa dinyag tay kasalanan.
Nuwa ya tawun ati, ayin yan dinyag ga
kasalanan."
42 Buy sinabi na pun kan Jesus, "Jesus,
agana mukun kayêk litêpên nu mag-ari
kayna."
43 Nakitbay si Jesus, "Pansabin ku ka-
muy, amêsên êt makaawyun muku sa
Paraiso."†

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Sên marani yay ugtuy allu,‡ dinu-
miglêm ma mamut sa lugal abitu anggay
nan alas tres kaawat.§
45 Kaban nagdêm, bêngat tan naginit
ta panabing sa lalên Templu. 46 Amêsên,
masnêg sinabin Jesus, "Bapay pan-itiwala
ku kamuy ispiritu ku!"* Pamakayari
nan sinabi ya abitu, nabuytuwan yan
inawanên.
47 Sên nakit kapitan mani sundalus ya
nalyari, inulimên na si Bapan Namal-
yari. Sinabi na, "Pêtêg yabay awêd ayin
kasalanan na tawun ati."
48 Ya mani tawuy naku baydu amên
makit lay kaganawan nalyari, nulin pan-
apuapun na pagaw la gawan sa sadyay
lungkut la.
49 Ya mani babayi ya nakilaku kan Jesus
ubat sa prubinsyan Galilea buy kaatag
pun na kakilalan Jesus, nakaidêng sila sa
narayun pêrad. Nakit la êt ta kaganawan
nalyari kana.

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Dilag gisay liyaki ya maglagyun
Jose ya taga balayan Arimatea sa prubin-
syan Judea. Agyan kaawyun yan mani
mangatwan Judioy mangatuynungan, a na
kalabayan ya dinyag la kan Jesus. Mangêd

---

* **23:31 23:31** Ya labay sabin, nu pandaygên lay ati kan Jesus ya ayin kasalanan, parasaantu pun kaya sa mani tawuy dilag kasalanan? † **23:43 23:43** Ya labay sabin Paraiso, gisay lugal ya mamangêd. ‡ **23:44 23:44** Sa Griego, "ikaanêm ma uras," ya labay sabin, ugtu. § **23:44 23:44** Sa Griego, "ikasiyam ma uras," ya labay sabin, ikatlun kaawat. * **23:46 23:46** Mani Kanta 31:5.

yan tawu, matinêk buy kaawyun ya sa
mani mangêtêng sa pag-arin Bapan Na-
malyari.
52 Amêsên, naku si Jose kan Gobernador
Pilato ta inyawad nay bangkay Jesus.
Nakalabay êt taman si Gobernador Pilato.
53 Kabay kingwan Jose ya bangkay Je-
sus sa kurus buy binêdbêdan nan telay
naputi. Pamakayari, insun nay ati sa
pamilbêngan na inlubtan na dapas ya asê
pun pinilbêngan.
54 Bernis kaawat ya abitu buy sabay ya
allun paglêan para sa Allun Pagpaynawa.
55 Ya mani babayi ya nakilaku kan Jesus
ubat sa prubinsyan Galilea, nakilaku sila
kan Jose. Nakit lay pinilbêngan kan
Jesus buy nu parasaantun insun bayduy
bangkay na.
56 Amêsên, ya mani babayi, nuli sila
amên mil-an malakêy pabangi ya ipunu la
sa bangkay Jesus. Buy sa Allun Pagpay-
naw a, nagpaynawa sila, gawan abituy idi
sa Kautusan mani Judio.

24

Nanguman nabyay si Jesus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Pamakamaranun allun Duminggu,
nakuy mani babayi sa pinilbêngan kan
Jesus. Gintan lay mani pabangi ya in-il-an
la.
2 Pamakalatêng la baydu, nakit
lay maragul la batuy pinanakêp sa
pinilbêngan kan Jesus ya nibulid dana.
3 Kabay sinumun sila, nuwa a la nakit ta
bangkay Jesus.
4 Kaban pan-isipin la nu sabêt ta nal-
yari, bêngat tan nagpakit kallay luway
liyaki ya mamakapasilêw wa yaming nga
nakaidêng sa dani la. 5 Gawan sa limu la,
nakadêngdêng sila sa luta. Pinatang silan
luway liyaki, "Uysiyan pantêkapên yu yay
nabyay sa pamilbêngan mani nati ta?
6 Ayin nina baydi. Nanguman ninan
nabyay. Isipin yuy sinabi na kamuyu
sabitun idi yapun sa prubinsyan Galilea.
Sinabi na,
7 'Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
kaylangan nakun igawang sa gamêt mani
makasalanan. Ipaku laku sa kurus,
nuwa sa ikatluy allu, manguman nakun
mabyay.' "
8-10 Ya dakun umnuy babayi ya mi-
aawyun naku sa pinilbêngan, si Maria
ya taga Magdala, si Juana buy si Maria
ya indun Santiago buy kaatag pun na
kaawyun la. Naganakan mani babayin
ati ya sinabin Jesus sabitun nuna. Kabay
namita sila sa pinilbêngan buy nag-udung
sa mapu buy gisay apostul Jesus. Buy
imbalita lay nakit la.
11 Nuwa indap mani apostul alwan pêtêg
ga pansabin mani babayi, gawan paran
kay diyagdiyag la. Kabay a sila pinani-
walan.
12 Paraman baydu, si Pedro, nuwayu
yan naku sa pamilbêngan. Pamakalatêng
na baydu, nanilip ya sa lalê. Nuwa
ayin na bayduy bangkay Jesus. Ya kay
idi ta baydu, abituy telay makamal la
pinamêdbêd kana. Kabay nuli yan nakau-
papas sa nalyari.

Ya nalyari sa dan papakun Emaus
(Marcos 16:12-13)

13 Sa allu êt abitu, dilag luway taga-
sunul Jesus ya mamita papakun sa baryun
Emaus ya dilag mapu buy gisay kilometruy
dayu sa balayan Jerusalem. 14 Kaban
mamita sila, pisasabyan lay kaganawan
nalyari kan Jesus.
15 Kaban misasabi sila, nagdani kalla si
Jesus buy nakisunul sa pamita la.
16 Nakitan laya, nuwa a la makilala si
Jesus.
17 Pinatang silan Jesus, "Sabêt ta pisas-
abyan yu?" Tinunggên sila. Makit sa mata
lay malungkut sila.
18 Gisa kalla si Cleopas ya nagsabi,
"Gigisa mu ta lawês sa malakêy tawuy
mamaku sa Jerusalem ya asê nakatanda sa
nalyari baydu dakun nakanu?"
19 Kabay pinatang silan Jesus, "Awta,
sabêt ta nalyari?"
Sinabi la êt taman, "Ya nalyari kan Jesus
ya taga Nazaret. Gisa yan propetay maka-
pangyarian sa arapan Bapan Namalyari
buy sa mani tawu. Pinagpapêtgan nay ati
sa kapamilatan mani makapangyarian na
diyag buy mani makapangyarian na aral
na.
20 Impadakêp yan mani mamunun pari
buy mani manungkulan amên atulan yan
ipaku sa kurus.
21 Man-umasa kay dayi kana ya siyay
mamibus sa bansan Israel. Nuwa ikatluy
allu nayna amêsên ubat sa pinati laya.
22-23 Nuwa nakatêgag kay sa imbalita
kanyan dakun umnuy babayi ya kaawyun
yan naku nangun maranun sa pinilbêngan
kana. A la nakit ya bangkay Jesus, nuwa
nakakit sila kanun ang-el Bapan Namal-
yari ya nagsabin nabyay nanguman si
Jesus.
24 Naku êt sa pinilbêngan kanay dakun
umnu sa mani kaawyun yan na liyaki
buy nakit la bayduy ayin nay bangkay
kaparisun sinabin mani babayi."
25 Amêsên, sinabin Jesus kalla, "Ayin
kaw ya dayin tanda ta buy siyan masakit

kaw ya êt maniwala sa kaganawan pansabin mani propeta!
26 Alwa nayin sinabi lay kaylangan madanasan Cristu ya pamasakit bayu ya parangalên Bapan Namalyari.”
27 Impaintindin Jesus kallay kaganawan tungkul kana ya nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari, ubat sa mani impasulat kan Moises angga sa mani insulat mani propeta.
28 Sên narani silayna sa baryun Emaus ya pallakwên la, isundu pun dayin Jesus ya pamita na.
29 Nuwa binênbênan laya, “Minggat kayna pun di kanyan, ta nadêm mana.” Kabay nakilaku kalla si Jesus.
30 Sên mangan silayna, kingwan Jesus ya tinapay buy impasalamat kan Bapan Namalyari. Binis-ilbis-il nay ati buy indin na kalla.
31 Sa dinyag nan abitu, nakilala lay sabay siya awêd si Jesus. Nuwa bêngat yatan napanat sa pangêlêw la.
32 Sinabin luwa, “Kabay awêd sadyay tula ta kaban pampakisabyan na kita sa dan buy pan-ipaintindi na kantay Kasulatan Bapan Namalyari.”
33 Sa uras êt abitu, nag-udung sila sa balayan Jerusalem. Pamakalatêng la baydu, nalatêng lay mapu buy gisay apostul Jesus ya nititipun kaawyun na kaatag
34 ya magsabi kallan luwa, “Pêtêg awêd da nanguman nabyay ya Panginuun, ta nagpakit ya kan Simon Pedro!”
35 Amêsên, insabi êt luway ubat sa Emaus ya nalyari kalla sa dan buy nu parasaantu layan nakilala si Jesus sên binis-ilbis-il nay tinapay.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na (Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Mani Dyag 1:6-8)

36 Kaban pisasabyan lay abiin, nagpakit si Jesus buy nidêng sa pibunakan la. Sinabi na, “Mapakamuyuy kapatêtbêkan.”
37 Nuwa nakatêgag sila buy sadyay limu la, gawan indap la nakakit silan anitu.
38 Kabay sinabin Jesus kalla, “Alwa ta siyan malimu kaw yata buy siyan magluway nakêm yu ta?
39 Elêwên yuy mani gamêt buy mani bitis ku. Sikuy ati! Talanên yuku buy êlêwên, alwa kun anitu. Ta ya anitu, ayin yan laman buy but-u, nuwa siku dilag.”
40 [Pamakasabi nan abiin, impakit nay mani gamêt buy bitis na kalla.]
41 A sila pun êt maniwala gawan sa sadyay tula la buy nakaupapas sila. Kabay pinatang silan Jesus, “Dilag kaw nayin kanên?”
42 Sinabi la, “Dilag!” Kabay binyanan layan gisay putus intêktêk ka kênan lanêm.
43 Kingwa nay abiin, ta kinnan na sa arapan la.
44 Pamakayari, sinabi na kalla, “Sinabi kina kamuyu sabitun miaawyun kitamu pun ya kaylangan matupad da kaganawan mani insulat tungkul kangku sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya insulat mani propeta buy sa librun mani Kanta.”
45 Kabay imbuklat Jesus ya isip la amên mapukatan lay nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari.
46 Sinabi na kalla, “Ati ya nakasulat, ʼYa Cristuy impangakun Bapan Namalyari, kaylangan yan mibabata sa pamasakit buy mati. Nuwa sa ikatluy allu, manguman yan mabyay.ʼ
47 Nakasulat êt ta kaylangan iaral sa kaganawan bansa paubat sa balayan Jerusalem ya sa kapamilatan ku, patawarên Bapan Namalyari ya kaganawan magsisi sa mani kasalanan la.”
48 Sinabi pun êt Jesus, “Sikaw wa makapagpapêtêg sa mani bagay ya ati.
49 Iutus ku kamuyuy Ispiritun Bapan Namalyari ya impangakun Bapa ku. Kabay manugêl kaw pun sa Jerusalem anggan asê mapakamuyuy kapangyarian na ubat sa langit.”

Ya pag-udung Jesus sa langit (Marcos 16:19-20; Mani Dyag 1:9-11)

50 Amêsên, pikilakun Jesus ya mani tagasunul na palaku sa baryun Bethania. Sên marani silayna sa baryu, intag-ay nay luway gamêt na ta pagpalên na sila.
51 Kaban pagpalên na sila, nitag-ay yina sa langit.
52 Inulimên laya buy nag-udung sila sa balayan Jerusalem un sadyay tula.
53 Buy pawa silaynan idi sa Templu amên mangulimên kan Bapan Namalyari.

Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesu Cristu ayun kan JUAN

Si Jesus ya pambêgên Sabi ya napakadyag tawu

1 Bayu pun dinyag ga kaganawan, dilag
gay pambêgên Sabi.* Ya Sabi, kaawyun
nan Namalyari buy ya Sabi sabay ya Na-
malyari.
2 Bayu dinyag ga kaganawan, ya Sabi,
kaawyun nan Namalyari.
3 Ya kaganawan bagay, dinyag Namal-
yari sa kapamilatan Sabi buy ayin dakun
sabêt man na dinyag un ayin na Sabi.
4 Ya Sabi sabay ya pinangubatan biyay
buy ya biyay na sabay ya dêkêt† ya mam-
in sawang sa mani tawu.
5 Ya dêkêt ta ati sabay ya mam-in sawang
sa mani tawuy idi sa kadlêman‡ buy a ya
masambut un kadlêman.
6 In-utus Namalyari ya gisay tawuy
maglagyun Juan.§
7 In-utus ya amên magpapêtêg nu sis-
abêt ta dêkêt amên manampalatayay ka-
ganawan tawu.
8 Alwan si Juan ya dêkêt, nun a kay in-
utus ya amên magpapêtêg nu sisabêt ta
dêkêt.
9 Ya pêtêg ga dêkêt, inlumatêng ngana
baydi sa babun luta ya sabay ya mam-in
sawang sa kaganawan tawu.
10 Nuwa a yapun êt kinilalan mani tawu,
agyan idi yina baydi buy agyan dinyag nay
babun luta.
11 Naku ya sa sarili nan lugal, nuwa
malakêy asê nananggap kana.
12 Nuwa ya mani nananggap buy nanam-
palataya kana, binyanan nan karapatan
magin anak Bapan Namalyari.
13 Nagin anak silan Bapan Namalyari
alwan sa kapamilatan pamianak tawu o sa
kalabayan miasawa, nun a sa kalabayan
Bapan Namalyari.
14 Napakadyag tawuy Sabi buy nanugêl
yan kaawyun yan. Nakitan yan ya kadak-
ilaan na bilang gigisay Anak Namalyari.
Pawa yan kangêdan buy kapêtêgan.
15 Nagpapêtêg si Juan tungkul kana. Ati
ya masnêg nan pansabin, "Sabay siyay
pantukuyun ku sabitun sinabi kuy, 'Di-
lag gisay lumatêng nga mas dakila pun
kangku, tagawan dilag gina bayu waku
pun ianak.' "
16 Gawan sa lubus sa kangêdan na, pawa
kitamun makatanggap kangêdan.
17 Ya Kautusan, indin Namalyari kan-
tamu sa kapamilatan Moises, nuwa ya
kangêdan buy kapêtêgan, indin naman êt
kantamu sa kapamilatan Jesu Cristu.
18 Ayin pun nakakit sa Namalyari agyan
kanuman, nuwa ya gigisay Anak nay pawa
nan kaawyun, impakilala nay Namalyari
kantamu.

Ya pamaptêg Juan tungkul kan Jesus (Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 Impalakun mani puun Judio sa
Jerusalem ya dakun umnuy mani pari
buy Levita* amên patangên la si Juan nu
sisabêt ya.
20 A na impuglaw wa pêtêg nun a sinabi
na, "Alwan sikuy Cristu† ya impangakun
Bapan Namalyari."
21 Namatang silayna êt, "Nu parabaydu,
sisabêt ka? Sika nayi si Propeta Elias ya
pan-êtêngên yan?"
Nakitbay ya, "Alwan siku."
Kabay pinatang layna êt manguman,
"Nu parabaydu, sika nayi ya Propetay
impangakun Bapan Namalyari ya
lumatêng?"
Nakitbay si Juan, "Alwa êt."
22 Sinabi la, "Nu parabaydu, sabin mu
kanyan nu sisabêt ka amên dilag kay
maibalita sa namiutus kanyan. Sabêt ta
masabi mu tungkul sa sarili mu?"
23 Nakitbay si Juan, "Sabay sikuy pan-
tukuyun Propeta Isaias sabitun sinabi nay,
'Malêngêy gisay tawuy mamibêg sa
kakyangan un paradi,
"Itinêk yuy danan Panginuun." ' "‡
24-25 Amêsên, dilag ga êt in-utus ya mani
Pariseo kan Juan. Namatang sila, "Uysiyan
mamawtismu ka yata, pakan alwan sika
awêd ya Cristu buy alwan sika si propeta
Elias buy alwan sikay Propetay impan-
gakun Bapan Namalyari ya lumatêng?"
26 Nakitbay si Juan, "Mamawtismu waku
sa lanêm, nuwa dilag nakaidêng ya
kaawyun yu ya a yu kilala.
27 Sabay siyay pansabin kuy lumatêng
buy a ku sêpat magin ipus na."

* **1:1 1:1** Si ati ya pambêgên Sabi, sabay si Jesus. † **1:4 1:4** Sa Manan Tipan, ya dêkêt sabay ya pamaptêg kangêdan, pagpapala, pangawyun buy kaligtasan na ubat kan Bapan Namalyari (Job 22:28; 29:3; 33:30; Mani Kanta 4:6; Mani Kawikaan 4:18-19). ‡ **1:5 1:5** Ya kadlêman sabay ya pamisyay sa lukup Bapan Namalyari buy sa pagpapala na. § **1:6 1:6** Si nanulat sa librun Juan, sabay si Juan na tagasunul Jesus, alwan si Juan ya Mamawtismu. * **1:19 1:19** Ya mani layin Levi, manawup sila sa mani pari sa Templu. Bilang 3:17-37. † **1:20 1:20** Ya Cristu sabay ya ginamit bilang titulu o lagyu. Ya labay sabin Cristu, Mamiligtas. ‡ **1:23 1:23** Isaias 40:3.

28 Nalyari ya ati sa lugal Bethania sa
lipay Ilug Jordan nu saantun namawtismu
si Juan.

Si Jesus ya Tupan Bapan Namalyari

29 Pamakawasak, nakitan Juan si Jesus
ya mamadanidani kana. Kabay sinabi
na sa mani tawu, "Elêwên yu. Abiti
yay Biserun Tupan Bapan Namalyari ya
mamitas kasalanan mani tawu sa babun
luta!
30 Sabay siyay pantukuyun ku sabitun
sinabi kuy, 'Dilag gisay lumatêng nga mas
dakila pun kangku, tagawan dilag gina
bayu waku pun ianak.'
31-33 Sabitun nuna, a ku yapun êt tanda
nu sisabêt ya. Nuwa si Bapan Namal-
yari ya niutus kangkun mamawtismu sa
lanêm, sinabi na kangku, 'Makitan mun
magyêpa ya Ispiritu ku sa gisay tawu
buy manugêl kana. Sabay siyay tawuy
mamawtismu kamuyu sa Ispiritu ku.'
Amêsên, pan-ipapêtêg kuy nakitan kuy
Ispiritun Bapan Namalyari ya nanuwad
pati-pati ya nagtabuy ubat sa langit buy
nanugêl kana. Kabay naku waku baydi
ya mamawtismu sa lanêm amên ipakilala
kuya kamuyun mani Israelita.
34 Nakitan kuy abiin buy magpapêtêg
gakun sabay siyay Anak Bapan Namal-
yari."

Ya nunan mani Tagasunul Jesus

35 Pamakawasak, idi ya êt baydu si Juan
kaawyun nay luwa sa mani tagasunul na.
36 Sên nakitan na si Jesus ya manduman,
sinabi na, "Elêwên yu! Abiti yay Biserun
Tupan Bapan Namalyari!"
37 Sên nalêngên luway tagasunul Juan ya
sinabi na, sinunul la si Jesus.
38 Nangawing si Jesus. Kabay nakitan na
silay kilalaku kana buy pinatang na sila,
"Sabêt ta labay yu?"

Nakitbay sila, "Manuru,§ labay yan
matandan nu antuy bibiyan mu."
39 Sinabin Jesus kalla, "Kaksaw kaw
amên makitan yu." Nakilakuy luwa buy
nakitan lay bibiyan na. Mag-alas kuwa-
truy nan kaawat ta abitu. Kabay baydu ta
silan namalibas yabi kaawyun na.
40 Ya gisa sa luway nakalêngê sa sinabin
Juan buy nakilaku kan Jesus sabay si
Andres ya patêl Simon Pedro.
41 Pamakamaranun, tambêng tingkap
Andres ya patêl na ya si Simon buy sinabi
kanay, "Nakitan yan nay Mesiyas." (Ya
labay sabin Mesiyas, "Cristu.")*
42 Impikilaku na si Simon kan Jesus.
Buy sên nilatêng silayna kan Jesus, inêlêw
Jesus si Simon buy sinabi na, "Sika si Si-
mon ya anak Juan, nuwa paubat amêsên,
palagyunan katan Cefas."† (Ya labay sabin
lagyun Cefas, Pedro.)

Ya Pamêg Jesus kan Felipe buy kan Nathanael

43 Pamakawasak, naisip Jesus ya maku
sa prubinsyan Galilea. Nakitan na baydu
si Felipe buy sinabi na kana, "Kilaku ka
kangku."
44 Si Felipe taga balayan Bethsaida ya,
kaparisu lan Andres buy si Pedro.
45 Nakitan Felipe si Nathanael buy sinabi
na kana, "Nakitan yan nay tawuy pan-
tukuyun sa Kautusan na impasulat kan
Moises buy impasulat sa mani propeta.
Sabay siya si Jesus ya taga Nazaret ya anak
Jose."
46 Sinabin Nathanael kana, "Kali! Taga
Nazaret si Cristu? Dilag nayin mangêd da
maubat sa Nazaret?"

Kabay nakitbay si Felipe, "Kaksaw ka
amên makit muya."
47 Sên nakitan Jesus ya magdani kana si
Nathanael, sinabin Jesus kana, "Abiti yay
gisay pêtêg Israelita ya asê mapamurayit."
48 Pinatang yan Nathanael, "Parasaantu
mukun nakilala?"

Nakitbay si Jesus, "Bayu ka pun binêg
Felipe, nakitan katay nay idi sa aypan
puun kayun igus."
49 Nakitbay si Nathanael, "Manuru, sika
yabay ya Anak Bapan Namalyari! Sika ya
arin Israel!"
50 Sinabin Jesus kana, "Manampalataya
ka nayi kangku gawan sinabi kuy nakitan
kata sa aypan puun kayun igus? Alwan
kay abiin na makit mu, ta igit pun baysên
na makitan mu."
51 Buy sinabi pun êt Jesus kana, "Pans-
abin ku kamuyuy makitan yuy mawang-
at ta langit buy makitan yu êt ya mani
ang-el Bapan Namalyari ya magdakêy buy
magtabuy sa bibiyan kuy in-Anak Tawuy
ubat sa langit."

2

Ya tangênan sa Cana

1 Sên nilabas say luway allu, dilag
tangênan sa Cana sa prubinsyan Galilea.
Idi bayduy indu nan Jesus.
2 Buy naku êt baydu si Jesus kaawyun
nay mani tagasunul na gawan sinagyat
sila.
3 Sên naubus say alak sa kalutu, sinabin
indu nan Jesus kana, "Naubus ya alak la."

§ **1:38 1:38** Sa Griego, Rabbi. Ya labay sabin Rabbi, "Manuru." * **1:41 1:41** Sa sabin Hebreo, Mesiyas o sa sabin Griego, Cristu. Si abiin ya luwa, kay gigisay labay sabin sabay ya "Napili." † **1:42 1:42** Sa Aramaic Cefas. Sa Griego Pedro. Gigisay labay sabin batu.

4 Sinabin Jesus kana, “Tuwa kuway,
paulayan muku pun. Asê pun inlumatêng
nga uras ku.”
5 Sinabin indu nan Jesus sa mani man-
awup sa kalutu, “Daygên yuy sabêt man
na iutus na kamuyu.”
6 Dilag baydun anêm ma tapayan ya
panggamitin mani Judio sa naugalyan
lan pag-uyas. Ya balang tapayan, mal-
yarin maglaman pitumpu buy limay litru
anggan dinalan buy mapu buy limay litruy
lanêm.
7 Sinabin Jesus sa mani manawup,
“Pakapnun yun lanêm ma mani tapayan.”
Buy pinakapnu la yabay.
8 Pamakayari, sinabin Jesus kalla, “Man-
aksêb kaw buy gêtan yu sa mamaala sa
kalutu.” Nanaksêb sila yabay buy indin la
sa mamaala.
9 Kabay tinawayan mamaalay lanêm ya
napakadyag alak. A na tanda nu saantu
naubat ya alak nuwa ya mani manawup,
tanda la ta silay nanaksêb lanêm. Kabay
impabêg nay liyaki ya pan-itangên
10 buy sinabi na, “Babayu muyan in-
awas ya mamanyaman na alak ta. Pakan
sa balang kalutuy mumuna lan pan-iawas
ya mamanyaman na alak. Buy nu malakêy
nay nainêm mani tawu, baydu la pun
iawas ya pêrad manyaman na alak.”
11 Ya nalyarin abiin sa Cana sa prubin-
syan Galilea, sabay ya nunan mamakaupa-
pas ya dinyag Jesus. Buy sa kapamilatan
dinyag na, impakit nay kapangyarian na.
Kabay luyang nanampalataya kanay mani
tagasunul na.
12 Pamakayarin tangênan, naku si Jesus
sa balayan Capernaum, kaawyun nay indu
na, mapatêl na buy mani tagasunul na.
Nanugêl sila baydun dakun umnuy allu.

Ya pagmalasakit Jesus sa Templu
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Narani yay pestan mani Judioy
pambêgên Pestan Kaligtasan.* Kabay
naku si Jesus sa balayan Jerusalem.
14 Nalatêng na sa kasawangan Tem-
plun Bapan Namalyari ya mani magtindan
baka, mani tupa buy mani pati-pati ya pan-
iandug kan Bapan Namalyari. Nakitan na
êt ta mani tawuy nakaiknu ya mallibay
peran dayuwan sa peran mani Judio.
15 Pamakakit na kalla, nangwa yan sêêl
ya pinallatiku na buy inuday nan im-
paawas ya mani baka buy tupa sa Templu.
Imbulaglag nay mani peran mani mallibay
buy imbabaliswag nay mani lamesa la.
16 Sinabin Jesus sa mani mamisaliw
mani pati-pati, “Itas yuy mani abiin!
Agana yu daygên palengki ya balin Bapa
ku!”
17 Naganakan mani tagasunul nay idi sa
kasulatan, “Mipakadawak kaku gawan sa
pagmalasakit ku sa bali mu.”†
18 Gawan sa dinyag na, pinatang yan
puun mani Judio, “Sabêt ta mamakau-
papas ya maipakit mu kanyan amên
maipapêtêg mun dilag kan karapatan
daygên na abiin?”
19 Pikitbayan silan Jesus, “Lasakên yuy
Templun ati buy sa lalên tatluy allu,
ipaydêng kun manguman.”
20 Sinabi lay naman, “Nayin kay tatluy
allu minaman daygên ya Templun ati,
pakan dinyag ga ati sa lalên apattapu buy
anêm ma tawun?”
21 Nuwa a la mapukatan ya templuy
pansabin Jesus sabay ya lawini na.
22 Kabay sên nanguman nabyay si Jesus,
naganakan mani tagasunul nay mani sin-
abi na tungkul sa Templu. Buy luyang
silan nanampalataya sa pansabin Kasula-
tan Bapan Namalyari buy sa mani sinabin
Jesus.

Tandan Jesus ya laman bêkên mani tawu

23 Sabitun Pestan Kaligtasan, idi pun sa
Jerusalem si Jesus. Malakêy mamakau-
papas ya dinyag na. Kabay malakêy
nanampalataya kana.
24 Nuwa asê nagtiwala si Jesus sa mani
tawu, gawan tanda nay isip kaganawan
tawu.
25 Buy a nayna kaylangan dilag magsabi
kana tungkul sa pan-isipin mani tawu, ta
tanda nayna nu sabêt ta idi sa bêkê la.

3

Tungkul sa panguman pamianak

1 Dilag gisay tawuy maglagyun
Nicodemo. Gisa ya sa puun mani Judio
buy kaawyun ya sa grupun mani Pariseo.
2 Gisay yabi, naku ya kan Jesus buy
sinabi na, “Manuru, tanda yan ya gisa
ka sa mani manuruy in-utus Bapan Na-
malyari, tagawan ayin makadyag sa mani
mamakaupapas ya pandaygên mu, kaynu
idi kana si Bapan Namalyari.”
3 Nakitbay si Jesus kana, “Pansabin ku
kamuy nu asê ianak manguman ya gisay
tawu, a ya miawyun sa mani tawuy pag-
arian Bapan Namalyari.”
4 Namatang si Nicodemo, “Parasaantun
ianak manguman ya gisay tawu nu tuwa

* **2:13 2:13** Ya Pestan Kaligtasan sabay ya pangganakan mani Judio sa allun pamiligtas Bapan Namalyari kalla ubat sa pangaipus la sa Egipto sa panawun Moises. † **2:17 2:17** Mani Kanta 69:9.

yina? A yina malyarin miudung sa bitukan
indu na amên ianak yan manguman.”

5 Sinabin Jesus, “Pansabin ku kamuy
liban ta nu asê ianak sa kapamilatan
lanêm buy sa Ispiritun Bapan Namalyari
ya gisay tawu, a ya miawyun sa mani
tawuy pag-arian Bapan Namalyari.
6 Ya in-anak sa kapamilatan tawu, dilag
yan lawini. Nuwa ya in-anak sa kapamila-
tan Ispiritun Bapan Namalyari, dilag yan
bayun biyay gawan sa Ispiritun Bapan
Namalyari.
7 Kabay agana ka magtaka sa sinabi ku
kamuy kaylangan kaw ianak manguman.
8 Ya Ispiritun Bapan Namalyari, para yan
angin ya asê makitan. Ya angin, malêngê
tamuy pantumyêp na, nuwa a tamu tanda
nu antuy ubatan na o antuy lakwên na.
Para êt baydu sa tawuy idi kanay Ispiritun
Bapan Namalyari, ta abituy makitan sa
biyay na.”

9 Namatang si Nicodemo, “Parasaantun
malyari ya abitu?”

10 Nakitbay si Jesus, “Gisa kan kilalay
manurun Kautusan sa Israel, nuwa siyan
a muya mapukatan na ati ta?
11 Pansabin ku kamuyuy pan-ipatanda
yan na mani natandan yan buy pan-
ipapêtêg yan na mani nakitan yan. Nuwa
a yu pantanggapên ya pan-ipapêtêg yan.
12 Nu a kaw maniwala sa pansabin ku
tungkul sa mani bagay baydi sa babun
luta, luyang kawnan asê maniwala sa
sabin ku kamuyu tungkul sa mani bagay
sa langit.
13 Ayin kaatag nakalaku sa langit liban
kangkuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu.”

14 Sinabi pun êt Jesus, “Sabitun nuna,
intag-ay êt Moises ya utan ya tangsu*
sa kayu sa kakyangan amên ya balang
natuktuk utan ya mangêlêw sa utan ya
tangsu, miligtas sila. Para ku êt bayduy
ubat sa langit ta in-Anak Tawu ya sêpat êt
itag-ay†
15 amên nu sisabêt man na manam-
palataya kangku, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan.”

16 “Gawan kakaidwan Bapan Namalyari
ya kaganawan tawu sa babun luta, indin
nay kagisagisay Anak na amên nu sisabêt
man na manampalataya kana, a ya milaku
sa ayin katganan na kaparusan, nun a
mabiyan yan biyay ya ayin katganan.
17 Gawan asê in-utus Bapan Namalyari
ya Anak na baydi sa babun luta amên
atulan kaparusan ya mani tawu, nun a
amên iligtas na sila.”

18 “Ya manampalataya sa Anak na, a
ya atulan kaparusan. Nuwa ya asê man-
ampalataya kana, inatulan ninan Bapan
Namalyari sa kaparusan, gawan a ya
nanampalataya sa kagisagisay Anak na.
19 Inatulan silayna gawan inlumatêng
nga Anak Bapan Namalyari bilang dêkêt
baydi sa babun luta. Nuwa labay la
pun manugêl sa nadiglêm kaysa magdani
kanay mam-in sawang, gawan nadawak ka
mani pandaygên la.
20 Ta ya tawuy manyag nadawak, a ya
kalabay sa nasawang buy a ya magdani sa
nasawang, gawan a na labay makitan ya
pandaygên na.
21 Nuwa ya tawuy mambumyay sa
kapêtêgan, magdani ya sa nasawang
amên makit kaganawan na nadyag nay
mangangêd sa kapamilatan panunul na sa
kalabayan Bapan Namalyari.”

Si Jesus buy si Juan ya Mamawtismu

22 Pamakayarin abiin, naku si Jesus buy
mani tagasunul na sa prubinsyan Judea.
Nanugêl sila baydun pêrad da panawun
buy namawtismun mani tawu.
23 Namawtismu êt si Juan sa lugal
la pambêgên Enon ya narani sa bal-
ayan Salim, gawan malakêy lanêm baydu.
Mamaku kanay mani tawu amên mag-
pabawtismu.
24 Sa panawun na abitu, asê pun impa-
sukul si Juan.
25 Amêsên, dilag pamisusubakan ya
gisay Judio buy mani tagasunul Juan
tungkul sa naugalyan lay pallinis.
26 Kabay nakuy mani tagasunul Juan
kana buy sinabi la, “Manuru, si Jesus ya
impakilala mu sa mani tawu sa lipay Ilug
Jordan, mamawtismu ya êt buy malakê êt
ta tawuy mamaku kana.”
27 Nakitbay si Juan, “Ayin madyag ga
tawu nu asê tulutan Bapan Namalyari.
28 Sikaw way makapagpapêtêg sa sinabi
kuy alwan sikuy Cristu, nun a kay gisa kun
in-utus Bapan Namalyari ya nuna kana
amên ipatanday pallumatêng na.
29 Alimbawa sa gisay tangên, nu
palatêng ngay liyaki ya manangên buy nu
malêngêy nan abay ya tunuy na, sadyay
sayan abay gawan mapagkaawyun nan
liyaki ya babayi ya pantangênên na. Para
ku êt baydu. Sadyay saya ku gawan
mapagkaawyun nan mani tawu si Jesus.
30 Sêpat yan mitag-ay buy sikuy naman
miyêpa.”
31 Sinabi pun êt Juan, “Si Cristu, ubat ya
sa langit. Kabay dakila ya sa kaganawan.
Sikitamina man, idi baydi sa babun luta
buy magsabin kay tungkul sa mani bagay

* **3:14 3:14** Ya utan ya tangsu intag-ay Moises sa têkên na kayu. Para êt baydu si Jesus itag-ay ya êt sa kurus sa kayu.
† **3:14 3:14** Mani Bilang 21:8-9.

baydi sa babun luta. Nuwa si Cristu,
ubat ya sa langit. Kabay dakila ya sa
kaganawan.
32 Pan-ipapêtêg nay nakitan na buy
nalêngê na sa langit, nuwa kay dakun
umnuy naniwala sa pan-ipapêtêg na.
33 Nuwa ya naniwala sa pansabin na,
magpapêtêg yan mapagtiwalan ya mani
pansabin Bapan Namalyari.
34 Ta si Cristuy in-utus Bapan Namalyari
ya sabay ya mamipatanda kantamun mani
pansabin Bapan Namalyari, gawan lubus
indin kanay Ispiritun Bapan Namalyari.
35 Kakaidwan Bapan Namalyari ya Anak
na buy impaaypa nay kaganawan sa ka-
pangyarian na.
36 Ya manampalataya sa Anak Bapan
Namalyari, mabiyan yan biyay ya ayin
katganan. Nuwa ya asê manunul kana, a
ya mabiyan biyay ya ayin katganan, nun a
manugêl kanay tubag Bapan Namalyari."

4

Si Jesus buy babayi ya taga Samaria

1 Nabalitan mani Pariseoy mas malakêy
tagasunul Jesus buy binawtismuwan na
kaysa kan Juan.
2 Pakan ya pêtêg, alwan si Jesus ya
mamawtismu nun a mani tagasunul nay
pan-iutus nan mamawtismu.
3 Namita si Jesus sa prubinsyan Judea
buy nag-udung ya sa prubinsyan Galilea.
4 Kaylangan nan duman sa Samaria.

5 Sên manduman na si Jesus buy mani
tagasunul na sa Samaria, niras sila sa gisay
balayan ya pambêgên Sicar ya narani sa
lutay manan indin Jacob sa anak nay si
Jose.
6 Dilag baydun pangasuyan ya manan
dinyag Jacob. Sên napagalan Jesus sa
pamita na, niknu ya sa danin pangasuyan.
Marani yan ugtuy mamut ya abitu.
7-8 Ya mani tagasunul na, napapakun sa
balayan amên manaliw kanên. Kaban
nakaiknu si Jesus, dilag inlumatêng ya
gisay babayi ya Samaritana amên manga-
suy. Sinabin Jesus kana, "Malyari yaku
nayin makiinêm?"

9 Nuwa sinabin babayi kana, "Uysiyan
manyawad kayan lanêm kangku ta?
Pakan Judio ka buy Samaritana ku." Sin-
abi nay abiin tagawan ayin pamikiawyun
na mani Judio sa mani Samaritano.

10 Pikitbayan Jesus ya babayi, "Nu tanda
mu ta dayi ya pan-idin Bapan Namalyari
buy nu sisabêt ta makiinêm amêsên kamu,
dat sika pun na makiinêm lanêm kangku
buy biyan katan lanêm ya mam-in biyay."

11 Sinabin babayi, "Patêl lay, malalêy
pangasuyan buy ayin kan panaksêb. Saan-
tuy pangwanan mun lanêm ya mam-in
biyay?
12 Awta igit ka pun nayi sa ninunu
tamun si Jacob ya nipamana kanyan ati
ya pangasuyan nê? Sabitun nuna, baydi
sila maminêm buy mani anak na, agyan
na mani saysay na."

13 Nakitbay si Jesus, "Ya kaganawan
minêm sa lanêm ma pan-asuyun yu baydi,
pumêl-ang yan manguman,
14 nuwa sisabêt man na minêm sa lanêm
ma idin ku, a yina pumêl-ang. Ta ya lanêm
ma idin ku kana, kaparisun lanêm sa sibul
ya nabyay sa lalên bêkê na ya sabay ya
mam-in biyay ya ayin katganan kana."
15 Sinabin babayi, "Patêl lay, biyan muku
bay abiin na lanêm ya pansabin mu amên
a kina mapêl-ang buy a kina miudung-
udung mangasuy baydi."
16 Sinabin Jesus kanay, "Muli kay na pun
buy pakilaku muy asawa mu baydi."
17 Pikitbayan yan babayi, "Ayin nakun
kayêk asawa."

Sinabin Jesus kana, "Pêtêg ga sinabi
muy ayin kan asawa,
18 gawan limay nay napag-asawa mu buy
ya pagkaawyun mu amêsên, alwa mu êt
pêtêg asawa. Kabay pêtêg ga sinabi mu."
19 Sinabin babayi, "Tanda kuy gisa kan
propeta.
20 Ya mani ninunu yan, baydi sa bung-uy
mangulimên kan Bapan Namalyari. Nuwa
sikaw waman na mani Judio, magsabin
kay sa Jerusalem sêpat mangulimên na
mani tawu."
21 Sinabin Jesus kana, "Maniwala ka sa
sabin ku. Lumatêng nga panawun na
alway nan sa bung-uy ya ati o sa Jerusalem
kaw mangulimên kan Bapan Namalyari.
22 Sikaw wa mani Samaritano, a yu kilala
ya pan-ulimênên yu. Nuwa sikay ya mani
Judio, kilala yan na pan-ulimênên yan,
tagawan maubat sa layin mani Judio ya
mamiligtas sa mani tawu.
23 Nuwa palatêng ngay panawun buy idi
yana baydi, ya mani pêtêg mangulimên
kan Bapan Namalyari, mangulimên sila sa
kapamilatan sawup Ispiritun Bapan Na-
malyari buy sa kapêtêgan, ta parabaysên
na kalabayan Bapa.
24 Si Bapan Namalyari, Ispiritu ya.
Kabay ya mangulimên kana, sêpat yan
mangulimên kana sa kapamilatan Ispiri-
tun Bapan Namalyari buy sa kapêtêgan."
25 Sinabin babayi, "Tanda kuy lumatêng
nga Mesiyas ya pambêgên Cristu. Pa-
makalatêng na, siyay mipatanda kanyan
kaganawan bagay."

26 Sinabin Jesus kana, “Siku amêsên na
kasabi mu ya sabay ya Mesiyas ya pan-
êtêngên yu.”
27 Sa uras abitu, inlumatêng nga mani
tagasunul Jesus. Nakamulala sila gawan
nalatêng lay makisabi ya sa gisay babayi.
Nuwa ayin gisa man kallay namatang nu
sabêt ta kaylangan babayi. Buy ayin êt
namatang kan Jesus ya siyan makisabi ya
sa babayi.
28 Inlakwanan babayi ya banga na buy
nag-udung ya sa balayan buy sinabi na sa
mani tawu bayduy,
29 “Kaksaw kaw! Elêwên yuy tawuy
siyan tanda nay kaganawan dinyag ku!
Dat sabay siyay nay Cristuy pan-êtêngên
tamu.”
30 Kabay namitay mani tawu sa balayan
buy inlaku la si Jesus.
31 Kaban ayin pun na babayi, nakisabi
ya mani tagasunul kan Jesus, “Manuru,
mangan kayna.”
32 Nuwa nakitbay si Jesus, “Dilag gakun
kanên na a yu tanda.”
33 Kabay nipapatang nga mani tagasunul
na, “Dilag nayin namalêt kanên kana?”
34 Sinabin Jesus kalla, “Ya kanên ku
sabay ya panunul ku sa kalabayan Bapan
Namalyari ya namiutus kangku buy yarin
na pan-ipadyag na.
35 Alwa nayin pansabin yuy ‘apat ta
buwan pun bayuy pamipupul’? Nuwa
pansabin ku kamuyuy êlêwên yuy mani
tawuy mallumatêng. Para silan pali ya
nawtuy na buy malyari yan pupulun!
36 Amêsên, pupulun yu silayna amên
makatanggap kaw gantimpalay ubat kan
Bapan Namalyari. Buy ya mani tawuy
pampupulun yu, mabiyan silan biyay ya
ayin katganan. Kabay masayan miaawyun
na nananêm buy namupul.
37 Pêtêg ga panabin, ‘Kaatag ga
nananêm buy kaatag êt ta namupul.’
38 In-utus kataw amên pupulun na a yu
intanêm. Kaatag ga nagkasakit nitanêm
Sabin Bapan Namalyari kalla, nuwa sikaw
waman na mamupul sa intanêm la.”

Malakêy Samaritanoy nanampalataya

39 Malakêy Samaritano sa balayan abituy
nanampalataya kan Jesus gawan sa imbal-
itan babayi, “Tandan Jesus ya kaganawan
dinyag ku.”
40 Kabay pamakalatêng mani Samari-
tano kan Jesus, inyawad lay, “Manuru,
manugêl ka pun baydi kanyan.” Kabay
nanugêl yabay baydu kallan luway allu.
41 Gawan sa pangaral Jesus, malakê pun
êt kallay nanampalataya.
42 Sinabin mani tawu sa babayi, “Man-
ampalataya kay amêsên kana, alwan
gawan sa sinabi mu, nun a gawan nalêngê
yan na pagsabi na buy tanda yan na sabay
siyay nay Mamiligtas sa kaganawan tawu
baydi sa babun luta.”

Pinaiyul Jesus ya anak gisay pinunu

43 Pamakayarin luway allun panugêl Je-
sus baydu, namita yan papakun sa prubin-
syan Galilea.
44 Si Jesus ya nagsabin ya gisay propeta,
asê panggalangên sa sarili nan lugal.
45 Sên nilatêng ya sa prubinsyan Galilea,
mangêd yan tinanggap mani tawu, gawan
nakitan lay kaganawan dinyag na sa
Jerusalem sabitun Pestan Kaligtasan.
46 Nanguman nag-udung si Jesus sa
Cana sa prubinsyan Galilea nu saantu nan
dinyag alak ka lanêm. Baydu dilag gisay
pinunuy nag-anak liyaki ya nagsakit ta idi
sa balayan Capernaum.
47 Sên nabalitan nay nag-udung si Je-
sus sa prubinsyan Galilea ubat sa Judea,
inlaku nay ati. Nakisabi ya kan Jesus,
“Panginuun, nagsakit kayêk ka anak kuy
liyaki buy marani yan mati. Nu malyari
dayin kayêk, kilaku ka pun kangku sa
Capernaum amên paiyulun muya.”
48 Sinabin Jesus kana, “Anggan a kaw
makakit mamakaupapas buy mani tanda',
a kaw pun maniwala kangku.”
49 Sinabin pinunu, “Panginuun, kilaku
kayna pun dayin kayêk kangku bayu pun
mati ya anak ku.”
50 Sinabin Jesus kana, “Muli kayna.
Umiyul lay anak mu.” Naniwalay pinunu
sa sinabin Jesus buy nuli yina.
51 Kaban idi yapun sa dan, timbêng
nginan mani ipus na buy sinabi kanay,
“Inumiyul lay anak mu!”
52 Kabay pinatang naya, “Sabêt ta uras
nan inumiyul?”
Nakitbay sila, “Saybi pun ala unan
kaawat, a yina inumut.”
53 Naganakan pinunu ya sa uras êt ta
abitu, sinabin Jesus kanay “Inumiyul lay
anak mu!” Kabay nanampalataya ya kan
Jesus buy kaganawan kaawyun na sa bali.
54 Ati ya ikalway mamakaupapas ya
dinyag Jesus sa prubinsyan Galilea sabitun
pamakaubat na sa prubinsyan Judea.

5

Pinaiyul Jesus ya gisay liyaki sa Bethzata

1 Pamakayarin abiin, naku si Jesus sa
Jerusalem sa gisay pestan mani Judio.
2 Sa gisay pasbul la pasun sa balayan
Jerusalem nu saantu la pan-idan na mani
tupa, dilag narani ya dinyag lan pag-
paluynan ya nu bêgên sa sabin Hebreo,
Bethzata. Sa palitêng ati, dilag limay
dinyag ga pagpagêmwan,

3 nu saantun nakakalêk ka malakêy
nagsakit, mani bulag, mani pilay buy mani
lumpu. [Pan-êtêngên lan magkimit ta
lanêm,
4 gawan nu misan, dilag gisay ang-
el Bapan Namalyari ya magtabuy bayu
mamikimit lanêm. Nu naikimit tan ang-
el la lanêm, ya munan makalaku baydu
sa lanêm, umiyul ya agyan sabêt man na
sakit na.]
5 Dilag baydun liyaki ya tatlumpu buy
waluy tawun nan sinakit.
6 Sên nakitan yan Jesus buy natandan
nay nabuyut tinan sinakit, pinatang naya,
"Labay mu nayin umiyul ka?"
7 Nakitbay ya nagsakit, "Awuy patêl ku,
nuwa ayin manawup kangkun maku nu
pan-ikimit ta lanêm. Kaban papakun naku
pun baydu, maunan nakinan kaatag."
8 Sinabin Jesus kana, "Midêng ka, gêtan
muy kalapayan mu buy mita kayna!"
9 Tambêng inumiyul la liyaki buy gintan
nay amak na buy nakabita ya. Nalyari ya
abiin sa Allun Pagpaynawa.
10 Kabay sinabin mani puun Judio
sa tawuy pinaiyul, "Allun Pagpaynawa
amêsên! Labag sa Kautusan na pantan
mun abiin na amak mu."
11 Nuwa nakitbay ya, "Ya tawuy naka-
paiyul kangku sabay ya nagsabin gêtan
kuy amak ku buy mita ku."
12 Pinatang laya, "Magkatawwan
nagsabi kamun gêtan muy amak mu buy
mita ka?"
13 Nuwa asê tandan liyaki nu sisabêt ta
namaiyul kana tagawan nakiagêm si Jesus
sa malakêy tawu.
14 Asê naêpêng, nakitan Jesus sa Tem-
pluy tawuy pinaiyul na. Kabay sinabi na
kana, "Elêwên mu, inumiyul kayna. Agana
kayna manguman manyag kasalanan, ta
dat mas nadawak pun na malyari kamu."
15 Sên nakilala na si Jesus, nagdani ya sa
mani puun Judio buy sinabi na kallay, "Si
Jesus ya nakapaiyul kangku."
16 Gawan namaiyul si Jesus sa Allun Pag-
paynawa, inumpisan yan pinasakit mani
puun Judio.*
17 Nuwa sinabin Jesus kalla, "Pawan
manyag ga Bapa kun Namalyari. Kabay
pawa ku êt manyag."
18 Gawan sa sinabin Jesus, ingkadus pun
mani puun Judioy patin ya. Tagawan
alwan kay inlabag nay batas tungkul sa
Allun Pagpaynawa, nun a binêg na pun êt
sarili nan bapa si Bapan Namalyari. Buy sa
pakapakun baydu, imparisu naynay sarili
na kan Bapan Namalyari.

*Ya kapangyarian Anak Bapan Namal-
yari*

19 Kabay sinabin Jesus kalla, "Pansabin
ku kamuyuy sikuy Anak Bapan Namalyari,
ayin nakun pandaygên na kay sa sarili ku,
nun a ya pandaygên ku, kay ya mangakit
kuy pandaygên Bapa ku. Ta nu sabêt man
na pandaygên Bapa ku, para êt bayduy
pandaygên ku bilang Anak na.
20 Ta kakaidwan nakun Bapa kun Na-
malyari buy pan-ipakit na kangkuy ka-
ganawan pandaygên na. Buy ya ipakit na
kangku amêsên, igit pun sa nakitan yu
amên makaupapas kaw.
21 Nu parasaantun pampabyayên Bapay
mani nati, para ku êt bayduy Anak na,
pabyayên kuy sisabêt man na labay kun
pabyayên.
22 Alwan si Bapay mangatul sa sisabêt
man, nun a sikuy Anak na, ta impabaala
na kangkuy kaganawan karapatan man-
gatul
23 amên parangalên nakun kaganawan
tawu kaparisun pamarangal la kan Bapa.
Ya asê mamarangal kangku, a ya êt
parangalên Bapa kuy namiutus kangku."
24 "Pansabin ku kamuyuy sisabêt man
na mallêngê sa mani sabi ku buy man-
ampalataya sa namiutus kangku, mabiyan
yan biyay ya ayin katganan. A yina atulun
ta inligtas sina sa kamatyan buy mabyay
yinan ayin katganan.
25 Pansabin ku kamuyuy palatêng ngay
panawun buy inlumatêng ngana, ya si
mani tawuy nati sa pangêlêw Bapan Na-
malyari, malêngê lay nay tunuy ku ya
Anak na buy ya mallêngê buy maniwala
sa sabin ku, mabiyan yan biyay ya ayin
katganan.
26 Ta dilag kapangyarian na Bapay mam-
in biyay. Para ku êt bayduy Anak na,
ta binyanan nakun kapangyarian mam-in
biyay.
27 Buy binyanan naku êt karapatan man-
gatul, gawan sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu."
28 "Agana yu pagtakan na sinabi
ku, gawan lumatêng lanuy uras ya
kaganawan mani nati ya nakalbêng,
malêngê lay tunuy ku
29 buy mimata silan mipag-awas. Ya
mani nanyag mangêd, pabyayên na silan
ayin katganan. Nuwa ya mani nanyag
nadawak, parusan silan ayin katganan."

Ya mani mamipapêtêg kan Jesus

30 Sinabi pun êt Jesus, "Ayin nakun
madyag nun kay sarili ku. Mangatul
laku, nuwa ya pangatul kuy kay ayun sa
malêngê kun pansabin Bapa ku. Kabay

* **5:16 5:16** Ya pamaiyul Jesus sa Allun Pagpaynawa, intuwad mani Judio un gisay pag-ubra buy a la pantulutun na mamaiyul sa Allun Pagpaynawa.

makatuynungan na pangatul ku, gawan
alwan sarili kun kalabayan na pansunulun
ku, nun a ya kalabayan namiutus kangku.”
31 “Nu kay sikuy magpapêtêg tungkul sa
sarili ku, dat kay sabin yuy alwan pêtêg ga
mani pansabin ku.†
32 Nuwa dilag gisay magpapêtêg tungkul
kangku ya sabay ya Bapa ku buy tanda kuy
pêtêg ga pansabin na.”
33 “Para êt baydu si Juan ya Ma-
mawtismu. Sên niutus kaw tawu amên
patangên ya, nagpapêtêg ya tungkul
kangku.
34 Insabi kuy tungkul sa pagpapêtêg
Juan, alwan gawan kaylangan kuy pag-
papêtêg gisay tawu, nun a amên manam-
palataya kaw kangku buy miligtas.
35 Si Juan, kaparisu yan gisay dêkêt ta
mansumawang. Buy agyan a ya naêpêng,
lubus kaw natula sa sawang pagpapêtêg
na.
36 Nuwa dilag pun pagpapêtêg tungkul
kangku ya igit pun sa pagpapêtêg Juan.
Ayin kaatag nun a ya mani pan-ipadyag
kangkun Bapa ku ya pandaygên ku
amêsên ta abiin na magpapêtêg ya si
Bapay namiutus kangku.
37 Buy si Bapay namiutus kangkuy mag-
papêtêg êt tungkul kangku. Kanuman a
yu pun nalêngêy tunuy na o nakitan na
wangis na.
38 Buy ayin sa bêkê yuy sabi na, gawan
a kaw nanampalataya kangkuy in-utus na.
39 Pan-usisên yuy Kasulatan Bapan Na-
malyari ta indap yu nu sa kapamilatan
pangusisa yu, mabiyan kaw biyay ya ayin
katganan. Ya Kasulatan na abiin, sabay ya
magpapêtêg tungkul kangku,
40 nuwa a kaw kalabay magdani kangku
amên mabiyan kaw biyay ya ayin kat-
ganan.”
41 “A ku pan-angadên na pangulimên
mani tawu.
42 Nuwa kilala kataw buy tanda ku êt
ta ayin sa bêkê yuy pangidu kan Bapan
Namalyari.
43 In-utus sakun Bapan Namalyari baydi
sa lagyu na, nuwa a yuku labay tanggapên.
Nuwa nu dilag kaatag lumatêng kamuyu
sa sarili nan lagyu, pantanggapên yuya.
44 Parasaantu kaw manampalataya
kangku nu kay pangulimên kaparisu yun
tawuy labay yu buy alwan pangulimên sa
gigisay Bapan Namalyari?”
45 “Agana yu isipin na sikuy mamidalum
kamuyu sa Bapa ku, nun a si Moises ya
pan-asaan yu ya sabay ya mamidalum
kamuyu,
46 ta tungkul kangkuy insulat Moises.
Kabay nu paniwalan yuya, paniwalan
yuku êt.
47 Nuwa gawan a yu paniwalan na mani
insulat na, ipakun yu saantun paniwalan
na mani pansabin ku?”

6

Ya pamakan sa limay libuy tawu
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Pamakayarin pesta, nag-udung si Jesus
buy mani tagasunul na sa prubinsyan
Galilea. Gisay allu, naglipay sila sa lawan
Galilea ya pambêgên êt Tiberias.
2 Sinunul sadyay lakên tawu si Jesus,
gawan nakitan lay mani mamakaupapas
ya dinyag na sa mani nipagsakit.
3 Tinumuksaw sa bung-uy si Jesus
kaawyun nay mani tagasunul na buy
niknu sila baydu.
4 Narani yanay pestan mani Judioy
pambêgên Pestan Kaligtasan.
5 Sên nangêlêw si Jesus, nakitan nay
sadyay lakên tawuy magdani kana. Kabay
pinatang na si Felipe, “Saantu kitamu
makasaliw kanên amên maipakan sa mani
tawun ati?”
6 Pinatang nay ati amên subukan si
Felipe, gawan tanday nan Jesus nu sabêt
ta daygên na.
7 Nakitbay si Felipe, “Asê nukad da
luwan dalan na dinaryu* amên panaliw
tinapay sadyay lakên tawu, agyan kay
tipêrad pun êt ta balang gisa.”
8 Sinabi yaman Andres ya patêl Pedro ya
gisa sa tagasunul Jesus,
9 “Dilag gisay anak ka liyaki baydi ya
dilag lilimay tinapay buy luluway kênan
lanêm. Nuwa asê nukad da ati sa sadyay
lakên tawu.”
10 Sinabin Jesus, “Paiknun yuy mani
tawu.” Niknuy naman na mani tawu
baydu sa malakêy lamun. Ya bilang mani
lawyaki, limay libu.
11 Kingwan Jesus ya tinapay buy kênan
lanêm buy impasalamat na kan Bapan
Namalyari. Pamakayari, inatag-atag nay
ati sa mani tawu buy nangan sila.
12 Sên nanabsuy yay mani tawu, sinabin
Jesus sa mani tagasunul na, “Tipunun yuy
kaganawan tagan amên ayin masayang.”
13 Kabay tinipun lay tagan na tinapay
buy napakapnu lay mapu buy luway sa-
likap.
14 Sên nakitan mani tawuy mamakau-
papas ya dinyag Jesus, sinabi lay, “Sabay

† **5:31 5:31** Ayun sa batas Moises kaylangan luwa o tatlu ya testigu amên papêtgan na gisay bagay.

* **6:7 6:7** Ya luwan dalan na dinaryu, katumbas yan upan gisay tawu sa waluy buwan.

siyay nay propetay pan-êtêngên tamun
lumatêng baydi sa babun luta!”
15 Tandan Jesus ya labay layan pilitin
daygên ari. Kabay namita ya baydu buy
nanguman yan nagtuksaw sa bung-uy un
kay kakapad na.

Namita si Jesus sa babun lanêm
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Sên mamayabiyabi yana, inlumunsan
na mani tagasunul Jesus sa agid lawa.
17 Nadêm mana buy ayin pun si Jesus.
Kabay nagsakay silayna sa gisay bangka
buy munay nan maglipay papakun sa
balayan Capernaum.
18 Kaban maglipay sila, nag-umpisan in-
lumakas ya angin buy dinumagul la alun.
19 Sên nakasagwan silaynan lima o anêm
ma kilumetru, dilag silan nakitan na
mamita sa babun lanêm ya mamadanidani
sa bangka la. A la nakilalay si Jesus awêd
da abitu. Kabay sadyay limu la.
20 Nuwa sinabin Jesus kallay, “Sikuy ati!
Agana kaw malimu.” 21 Kabay impasakay
la si Jesus sa bangka la buy mamakun ni,
nilatêng sila sa lugal la lakwên la.

Tingkap mani tawu si Jesus

22-23 Kinawasakan, ya mani tawu nu
saantu sila pinakan tinapay un Panginuun,
idi sila pun êt baydu. Tanda lay kay gigisay
bangka ya sinakayan mani tagasunul na
buy asê nakilaku si Jesus kalla. Kabay
indap la, idi pun baydu si Jesus.
Amêsên, dilag inlumatêng nga mani
bangka ya ubat sa Tiberias ya tinunggên sa
lugal nu saantu impasalamat Panginuun
na tinapay ya kinnan mani tawu.
24 Sên a layna nakit si Jesus baydu buy
mani tagasunul na, nagsakay sila sa mani
bangkan abitu buy naku sa Capernaum
amên têkapên si Jesus.

Ya kanên na mam-in biyay

25 Pamakalatêng mani tawu sa Caper-
naum, nakitan la si Jesus buy pinatang
laya, “Manuru way, nakanu kaw pun naku
baydi?”
26 Nakitbay si Jesus kalla, “Pansabin ku
kamuyuy kay pantêkapên yuku, gawan
nakaêkan kaw tinapay ya nakabsuy ka-
muyu, alwan gawan sa mani nakitan yuy
mamakaupapas.
27 Mag-ubra kaw alwan kay sa kanên
na mangasira, nun a sa kanên na asê
mangasira buy makab-in biyay ya ayin
katganan. Sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu ya mam-i kamuyun ati, ta
sikuy pinilin Bapan Namalyarin binyanan
nan kapangyarian mam-i kamuyun ati ya
kanên na sabay ya mam-in biyay ya ayin
katganan kamuyu.”
28 Kabay pinatang mani tawu si Jesus,
“Sabêt ta sêpat yan daygên amên madyag
yan na pan-ipadyag Bapan Namalyari
kanyan?”
29 Nakitbay si Jesus, “Ati ya pan-ipadyag
Bapan Namalyari kamuyu. Manam-
palataya kaw kangkuy in-utus na.”
30 Namatang nga mani tawu, “Sabêt
ta mamakaupapas ya ipakit mu kanyan
amên manampalataya kay kamu?
31 Sabitun idi sa kakyangan na mani
pipuunpuunan yan, nangan silan kanên.
Ta abituy idi sa Kasulatan, ‘Binyanan silan
Moises kanên ya ubat sa langit.’ ”†
32 Sinabin Jesus kalla, “Pansabin ku ka-
muyuy alwan si Moises ya nam-in kanên
na ubat sa langit sa pipuunpuunan yu, nun
a ya Bapa kuy nam-i. Buy siya êt amêsên
na mam-i kamuyun pêtêg kanên na ubat
sa langit.
33 Gawan ya kanên na pan-idin Bapan
Namalyari, ayin kaatag nun a abituy ubat
sa langit buy mam-in biyay sa mani tawu
sa babun luta.”
34 Kabay sinabin mani tawu, “Pangin-
uun, pawa mukay biyan abiin na pansabin
muy kanên.”
35 Sinabin Jesus kallay, “Sikuy kanên
na mam-in biyay. Sisabêt man na mag-
dani buy manampalataya kangkuy a yina
lumayang o pumêl-ang agyan kanuman.”
36 “Nuwa sabitun nuna, sinabi kina ka-
muyuy agyan nakit yinay mamakaupapas
ya dinyag ku, a kaw pun êt nanampalataya
kangku.
37 Ya kaganawan tawuy pan-itiwala
kangkun Bapa, sabay silay magdani
kangku. Buy ya tawuy magdani kangku,
tanggapên kuya.
38 Gawan naku waku baydin ubat sa
langit amên daygên kuy kalabayan Bapa
kuy namiutus kangku, alwan ya sarili kun
kalabayan.
39 Ati ya kalabayan namiutus kangku.
A ku paulayan mipakadawak ka mani
intiwala na kangku, nun a pabyayên ku
sila sa allun pangukum ku.
40 Gawan ati ya kalabayan Bapa ku, ya si
kaganawan nangilala buy nanampalataya
kangku ya Anak na, mabiyan silan biyay
ya ayin katganan. Buy pabyayên ku sila sa
allun pangukum ku.”
41 Amêsên, niaayas ya mani Judio gawan
sinabin Jesus ya sabay siyay kanên na ubat
sa langit.
42 Sinabi la, “Alwa nayin kay si Jesus ya
abiin ya anak Jose? Siyan pansabin nayay
ubat ya sa langit ta, pakan kay kilala tamuy
mangatwa na?”

† **6:31 6:31** Exodo 16:4; Nehemias 9:15; Mani Kanta 78:24.

43 Sinabin Jesus kallay, “Agana kaw mi-
aayas.
44 Ayin tawuy manampalataya kangku
liban ta nu si Bapay namiutus kangkuy
mipakadani kana. Buy ya mani magdani
kangku, pabyayên ku sila sa allun pan-
gukum ku.
45 Idi sa insulat mani propetay, ‘Tur-
wanan silan kaganawan Bapan Namal-
yari.’‡ Kabay ya kaganawan mallêngê
buy makatanda sa sabin Bapa, sabay ya
magdani kangku.
46 Asê labay sabin na dilag gan nakakit
kan Bapa, liban kangkuy ubat kan Bapan
Namalyari ya sabay ya nakakit kana.”

47 “Pansabin ku kamuyuy ya manam-
palataya kangku, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan.
48 Sikuy kanên na mam-in biyay.
49 Ya mani pipuunpuunan yu, nangan
silan kanên na indin Bapan Namalyari
kalla sa kakyangan, nuwa nati sila pun êt
kaganawan.
50 Nuwa idi ya baydi ya kanên na ubat
sa langit buy ya mangan ati, a yina mati.
51 Sikuy kanên na mam-in biyay ya ubat
sa langit. Ya lawini ku sabay ya kanên
na idin kun ikabyay mani tawu sa babun
luta. Sisabêt man na mangan kanên na ati,
mabiyan yan biyay ya ayin katganan.”

52 Nisusubakan na mani Judioy mallêngê
kan Jesus. Sinabi la, “Parasaantun maidin
tawun ati ya lawini na amên kanên tamu?”

53 Sinabin Jesus kalla, “Pansabin ku ka-
muyuy nu a kaw mangan lawini ku ya
in-Anak Tawuy ubat sa langit buy minêm
daya ku, a kaw mabiyan biyay ya ayin
katganan.
54 Nuwa sisabêt man na mangan lawini
ku buy minêm daya ku, mabiyan yan biyay
ya ayin katganan buy pabyayên kuya sa
allun pangukum.
55 Tagawan na lawini kuy pêtêg kanên
buy ya daya kuy pêtêg pan-inêmên.
56 Sisabêt man na mangan lawini ku buy
minêm daya ku, manugêl ya kangku buy
manugêl laku êt kana.
57 Si Bapan Namalyari ya namiutus
kangku ya sabay ya pinangubatan biyay
buy bumyay yaku gawan kana. Para êt
baydu, sisabêt man na mangan lawini ku,
bumyay ya êt gawan kangku.
58 Sikuy kanên na ubat sa langit. Ya
kanên na ati, alwan kaparisun kanên na
kinnan mani pipuunpuunan yu, tagawan
agyan nangan sila, nati sila pun êt.
Nuwa sisabêt man na mangan lawini ku,
mabiyan yan biyay ya ayin katganan.”

59 Abiin na sinabin Jesus sa pangaral
na sa balin pagtipunan mani Judio sa
Capernaum.

Ya mani sabi ya mam-in biyay ya ayin katganan

60 Sên nallêngên mani tagasunul Je-
sus ya abitu, malakê kallay nagsabin,
“Mangasakit ta pan-iaral na. Sisabêt ta
makatanggap ati?”
61 Nuwa agyan ayin magsabi kana, tan-
dan Jesus ya piaayasan mani tagasunul
nay in-aral na. Kabay sinabi na kallay,
“Natibsê kaw nayi sa sinabi ku?
62 Luyang ngabay nu makitan yu kuy
ubat sa langit ta in-Anak Tawuy mag-
udung sa ubatan ku.
63 Ya Ispiritun Bapan Namalyari sabay
ya mam-in biyay. Asê madyag tawuy ati.
Ya mani pansabin ku kamuyuy ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari ya sabay ya
mam-in biyay.
64 Nuwa dilag dakun umnu kamuyuy asê
maniwala sa mani pansabin ku.” Sinabin
Jesus ya abiin gawan sa umpisa pun, tanda
nayna nu sisabêt ta asê manampalataya
buy nu sisabêt ta mamisupakat kana.
65 Sinabi pun êt Jesus, “Ati ya sangkan na
sinabi ku kamuyuy ayin manampalataya
kangku nu asê tulutan Bapa ku.”
66 Ubat ta baydu, malakê sa mani taga-
sunul nay nallakwan kana buy asina na-
nunul kana.
67 Kabay pinatang nay mapu buy luway
tagasunul na, “Sikaw way, lakwanan yuku
êt nayi?”
68 Nakitbay si Simon Pedro, “Panginuun,
sisabêt pun na sunulun yan? Kay sikay
dilag mani sabi ya mam-in biyay ya ayin
katganan.
69 Maniwala kay kamu buy tanda yan na
kay sikay Banal la in-utus Bapan Namal-
yari.”
70 Sinabin Jesus kallay, “Alwa nayin
sikuy namili kamuyun mapu buy luwa?
Nuwa ya gisa kamuyu, pinagsuklutan Sa-
tanas!”
71 Ya pantukuyun Jesus sabay si Judas
ya anak Simon Iscariote, gawan agyan
kaawyun si Judas sa mapu buy luway
tagasunul na sabay siyay mamisupakat
kan Jesus.

7

Asê nanampalatayay mapatêl Jesus kana

1 Pamakayarin abiin, inlibut nay pru-
binsyan Galilea. Nuwa a ya naku sa
prubinsyan Judea gawan labay yan patin
mani puun Judio baydu.

‡ **6:45 6:45** Isaias 54:13.

2 Sên narani yay pestan mani Ju-
dioy pambêgên Pestan Pamipaydêng mani
Sawung,
3 sinabin mani mapatêl Jesus kanay,
“Siyan a kaya naku sa Judea amên makitan
mani tagasunul muy mani pandaygên mu
ta?
4 Gawan ayin tawuy manyag paliim
nu labay nan makilala ya. Nu manyag
kaynan mamakaupapas, ipakit mina sa
kaganawan tawu.”
5 Sinabin mapatêl Jesus ya abiin gawan
agyan sila, a sila manampalataya kana.
6 Kabay sinabin Jesus kalla, “Alwa pun
amêsên na panawun kun maku. Nuwa
sikaw, malyari kaw maku agyan sabêt ta
panawun.
7 Ta asê nasulapu kamuyuy mani tawuy
asê manunul kan Bapan Namalyari, nuwa
siku, pangkasulapwan la, gawan pag-
papêtgan kuy kadawakan na pandaygên
la.
8 Sikaw tanay maku sa pesta, ta a ku pun
panawun maku baydu.”
9 Pamakasabi nan abiin, nagpalakwan
ya sa prubinsyan Galilea.

Naku si Jesus sa Pestan Pamipaydêng mani Sawung

10 Pamakabitan mapatêl Jesus papakun
sa pesta, naku êt si Jesus nuwa paliim.
11 Baydu sa pesta, pantêkapên yan mani
puun Judio. “Antuyna kanung a?”, patang
la.
12 Malakêy piaayasan mani tawu tungkul
kan Jesus. Dilag magsabin, “Mangêd yan
tawu.” Nuwa sinabi yaman kaatag, “Asê,
kay pan-ilitêp nay mani tawu.”
13 Nuwa ayin nagsabi tungkul kana sa
arapan malakêy tawu gawan malimu sila
sa mani puun Judio.
14 Sên kabunakan nan allun pesta, naku
si Jesus sa Templu buy nanuru ya sa
kasawangan.
15 Nakaupapas ya mani puun Judio sa
panuru na buy sinabi lay, “Saantu na
nakway abiin na kabiyasnan na, pakan a
ya nag-aral?”
16 Kabay sinabin Jesus kallay, “Ya pa-
ituru ku alwan ubat kangku, nun a ubat
sa namiutus kangku.
17 Sisabêt man na manunul sa kalabayan
Bapan Namalyari, matandan na nu ya pa-
ituru kuy ubat kan Bapan Namalyari o kay
ubat kangku.
18 Ya manurun ubat sa sarili na, kay
labay nay ulimênên ya. Nuwa ya
maglabay ulimênên na namiutus kana,
tapat ya buy a ya malaram.
19 Alwa nayin indin Moises kamuyuy
Kautusan? Nuwa siyan ayin yan gisa man
kamuyuy manunul sa Kautusan. Gawan
nu pansunulun yuy Kautusan, uysiyan
labay yuku yan patin ta?”
20 Nakitbay ya mani tawu, “Pansêdakan
kaynan nadawak ka ispiritu! Sisabêt
taman na kalabay mamati kamu?”
21 Sinabin Jesus kalla, “Nakamulala kaw
gawan pinaiyul kuy gisay tawu sabitun
Allun Pagpaynawa.
22 Alwa nayin indin Moises kamuyuy
utus tungkul sa panuli? Sa kapêtêgan,
alwan ubat kan Moises ya abiin, nun a
ubat sa mani pipuunpuunan yu. Kabay
pantulin yuy mani anak, agyan sa Allun
Pagpaynawa.
23 Amêsên, nu tinuli yina bay ya anak
sa Allun Pagpaynawa amên asê malabag
ga utus ya impasulat kan Moises, uysiyan
manubag kaw ya kangku gawan pinaiyul
kuy buun lawinin gisay tawu sa Allun
Pagpaynawa ta?
24 Agana kaw mangusga ayun sa man-
gakitan yu, nun a bayu kaw mangusga,
usisên yu pun amên matandan yuy
kapêtêgan.”

Namatang nga mani tawu nu si Jesus ya Cristu

25 Sinabin dakun umnuy taga Jerusalem,
“Alwa nayin sabay ya tawun ati ya labay
patin mani pinunu tamu?
26 Nuwa êlêwên yu! Magsabi ya sa
arapan malakêy tawu buy ayin pansabin
na mani pinunu laban kana. Dat pangki-
lalanên lay nan siyay Cristu.
27 Nuwa tanda tamu nu antuy ubatan
tawun ati. Nu lumatêng nga Cristu, ayin
makatanda nu antuy ubatan na.”
28 Kaban manuru si Jesus sa kasawan-
gan Templu, masnêg nan sinabi, “Indap
yu nayi nu kilala yu kina buy indap yu
nayi nu tanda yina nu antuy ubatan ku.
Naku waku baydi alwan kay sa sarili
kun kalabayan, nun a kalabayan namiutus
kangku. Tapat ya, nuwa a yuya kilala.
29 Kilala kuya gawan ubat taku kana buy
sabay siyay namiutus kangku.”
30 Gawan sa mani sinabin Jesus, labay
yina dayin dakpên mani puun Judio.
Nuwa ayin nandakêp kana gawan alwa na
pun uras.
31 Agyan paraman baydu, malakê pun na
mani tawuy manampalataya kana. Sinabi
la, “Sabay siyay nabay ya Cristu, gawan
ayin makaigit sa mani mamakaupapas ya
dinyag na!”

In-utus ya mani magbantay sa Templu amên dakpên si Jesus

32 Nalêngên mani Pariseoy piaayasan
mani tawu tungkul kan Jesus. Kabay ya
mani mamunun pari buy mani Pariseo,
in-utus lay dakun umnuy magbantay sa
Templu amên dakpên si Jesus.

33 Sinabin Jesus, “Pêrad tanay panawun
na mapagkaawyun yuku buy pamakayari,
mag-udung ngakina sa namiutus kangku.
34 Têkapên yuku, nuwa a yuku makitan,
gawan a kaw makalaku sa lakwên ku.”
35 Kabay nipapatang nga mani puun
Judio, “Antu kanuy lakwên na ta a tamuy
na makitan? Maku ya nayi sa mani
Judioy nikyat sa lugal mani Griego? Dat
turwanan nay mani Griego?
36 Sabêt ta labay nan sabin sa sinabi nay,
‘Têkapên yuku, nuwa a yuku makitan,’
buy ‘A kaw makalaku sa lakwên ku’?”

Ya lanêm ma mam-in biyay

37 Sên kapupusan nan allun pesta ya
sabay ya pinakamaulaga, nidêng si Jesus
buy masnêg nan sinabi, “Sisabêt man
na napêl-ang, magdani ya kangku buy
minêm.
38 Tagawan idi sa Kasulatan nu sisabêt
man na manampalataya kangku, ‘Mag-
awas ubat sa bêkê nay lanêm ma nanuwad
sibul la mam-in biyay.’ ”
39 Ya lanêm ma pansabin Jesus, sabay ya
Ispiritun Bapan Namalyari ya marani yan
tanggapên mani manampalataya kana. Sa
panawun abitu, asê pun indin na Ispiritun
Bapan Namalyari gawan asê pun nag-
udung si Jesus sa langit.

Ya paniwalan mani tawu tungkul kan Jesus

40 Malakêy tawuy nakalêngê sa sin-
abin Jesus buy sinabin dakun umnu
kalla, “Sabay siyay Propetay pan-êtêngên
tamu!”*
41 Sinabi êt taman kaatag, “Sabay siyay
Cristu!”
Nuwa dilag êt magsabin, “Alwan siyay
Cristu, gawan asê malyarin maubat ta
Cristu sa Galilea.
42 Alwa nayin idi sa Kasulatan ya
si Cristuy maubat sa layin Arin David
buy ianak ya sa Bethlehem ma balayan
David?”
43 Kabay asê mipaparisuy paniwalan
mani tawu tungkul kan Jesus.
44 Labay kaatag ga dakpên ya, nuwa ayin
nandakêp kana.

Asê kalabay maniwalay mani puun Judio kan Jesus

45 Amêsên, nag-udung nga mani mag-
bantay sa Templu sa mani mamunun pari
buy mani Pariseo ya sabay ya namiutus
kalla. Pinatang silan mani ati, “Siyan a
yuya gintan baydi ta?”
46 Nakitbay sila, “Babayu kay pun
nakalêngên tawuy magsabin parabaysên.”
47 Sinabin mani Pariseo, “Alwa ta, agyan
sikaw nayiy nailitêp êt tawun abitu?
48 Dilag kawna nayin nakitan na mani
pinunu o mani Pariseoy manampalataya
kana?
49 Ayin! Kay mani tawuy ayin tanda
sa Kautusan na impasulat kan Moises
ya manampalataya kana. Parusan silan
Bapan Namalyari!”
50 Si Nicodemo ya naku kan Jesus sabitun
nuna buy gisa ya êt sa mani Pariseoy idi
baydu. Sinabi na sa mani kaawyun na,
51 “Alwa nayin labag sa Kautusan tamuy
atulan na gisay tawu anggan a yapun
inlitis buy anggan asê pun natandan nu
sabêt ta dinyag na?”
52 Pikitbayan la si Nicodemo, “Awta taga
Galilea ka êt nayi? Mangusisa ka sa Kau-
tusan buy mangabasa muy ayin propetay
lumatêng nga kay maubat sa Galilea.”
53 [Pamakayarin abiin, nipamuli silay-
nan kaganawan.]

8

Ya babayi ya nadakêp sa pamikikanayun

1 [Si Jesus saman, naku ya sa Bung-uy
mani Ulibu.
2 Pamakawasak, kaban mam-
abunatbunat, nag-udung si Jesus sa
kasawangan Templu. Buy malakêy tawuy
nagdani kana. Kabay niknu yan nangaral
kalla.
3 Kaban mangaral ya, inlumatêng
nga mani manurun Kautusan buy mani
Pariseoy dilag aakay ya babayi ya nadakêp
lan makikanayun. In-arap lay babayi sa
mani tawu
4 buy sinabi la kan Jesus, “Manuru, ya
babayin ati, nadakêp yan makikanayun.
5 Idi sa Kautusan na impasulat
kan Moises, ya tawuy nangasalanan
pamikikanayun, sêpat yan batwan angga
sa mati ya. Kabay amêsên, sabêt ta masabi
mu?”*
6 Abiin na impatang la kana amên
subukan ya, gawan mangkap silan
maisangkan laban kana. Nuwa kay
nagduku si Jesus buy pinanulat nay
panudun gamêt na sa luta.
7 Nuwa sên piuman-uman layan
pinatang, nidêng si Jesus buy sinabi kallay,
“Sisabêt baydi kamuyuy ayin kasalanan,
sabay siyay munan mamatu kana.”
8 Nanguman nagduku si Jesus buy nanu-
lat sa luta.

* **7:40 7:40** Deuteronomio 18:15. * **8:5 8:5** Nu asê ipabatun Jesus sa babayi, nallabag ya sa Kautusan impasulat kan Moises (Deuteronomio 22:22). Nu impabatu êt Jesus sa babayi, nallabag ya êt sa batas Romano.

9 Pamakalêngê lan sinabi na, tisatisa
silan namita. Nunay mangatwa angga sa
kay si Jesus tay nitagan buy babayi.
10 Amêsên, nidêng si Jesus buy sinabi
na sa babayi, “Antu silayna? Ayin nayin
nitagan agyan gisa man amên mangatul
kamu?”
11 Nakitbay ya babayi, “Ayin na kayêk.”
Kabay sinabin Jesus kana, “Agyan siku,
a kata êt atulun. Mita kayna, nuwa agana
kayna manguman manyag kasalanan.”]

Si Jesus ya dêkêt sa babun luta

12 Nanguman nagsabi si Jesus sa mani
tawu, “Sikuy dêkêt sa babun luta. Sis-
abêt man na manunul kangku, a yina
bumyay sa kadlêman, nun a bumyay yina
sa dêkêt.”
13 Sên nalêngên mani Pariseoy abiin, sin-
abi lay, “A yan ka paniwalan ta kay kaka-
pad minaman na magpapêtêg tungkul sa
sarili mu.”
14 Nakitbay si Jesus, “Agyan magpapêtêg
gaku tungkul sa sarili ku, pêtêg ga pans-
abin ku, tagawan tanda ku nu antuy
ubatan ku buy nu antuy lakwên ku. Nuwa
sikaw, a yu tanda nu antuy ubatan ku o nu
antuy lakwên ku.
15 Pan-atulun yuku ayun sa kabiyasnan
mani tawu baydi sa babun luta. Nuwa
siku, a ku mangatul sa sisabêt man.
16 Nuwa agyan mangatul laku, makatuy-
nungan na pangatul ku. Ta alwan kay
kakapad kuy mangatul, nun a kaawyun ku
si Bapa ya namiutus kangku.
17 Idi sa Kautusan yuy nu miparisuy pag-
papêtêg luway nakakit, sêpat yun pani-
walan ya pansabin la.
18 Kabay sêpat yun paniwalan ya pag-
papêtêg ku tungkul sa sarili ku, ta alwan
kay sikuy magpapêtêg, nun a ya Bapa ku
êt ta namiutus kangku.”
19 Kabay namatang nga mani Pariseo,
“Antu yabay ya Bapa mu?”
Nakitbay si Jesus, “A yuku pêtêg kilala
buy a yu êt kilalay Bapa ku. Ta nu kilala
yuku dayi, kilala yu êt ta Bapa ku.”
20 Abiin na sinabin Jesus kaban man-
garal ya sa danin pamyanan pera sa Tem-
plu. Nuwa ayin nandakêp kana, gawan a
na pun panawun.

Asê taga babun luta si Jesus

21 Kabay nanguman nagsabi si Jesus sa
mani pinunun mani Judio, “Mita ku buy
têkapên yuku. Nuwa a kaw makalaku
sa lakwên ku, ta mati kaw un asê pun
napatawad da mani kasalanan yu.”
22 Kabay nisasabi ya mani puun Judio,
“Magpakamati ya lawês? Sabêt ta labay
nan sabin ya a kitamu makalaku sa lakwên
na?”
23 Sinabin Jesus kallay, “Sikaw, taga
babun luta, nuwa siku, taga langit.
24 Kabay sinabi ku kamuyuy mamatyan
yun asê pun napatawad da mani
kasalanan yu. Tagawan nu a kaw
maniwala ya sikuy Cristu, taganan
mamatyan yun asê napatawad da mani
kasalanan yu.”
25 Kabay namatang sila kana, “Awta,
sisabêt ka?”
Nakitbay si Jesus, “Alwa nayin sinabi
kina kamuyu sabitun nuna pun nu sisabêt
taku.†
26 Malakêy maisabi ku buy maiatul laban
kamuyu. Nuwa paraman baydu, ya pan-
ipatanda ku sa mani tawu sa babun luta,
kay abituy mani pan-ipasabin namiutus
kangku. Buy mapagtiwalan na mani pans-
abin na.”
27 A la mapukatan ya si pantukuyun na,
sabay ya Bapa nay idi sa langit.
28 Kabay sinabin Jesus, “Sikuy ubat sa
langit ta in-Anak Tawu, nu intag-ay‡ yu
kinay ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
matandan yuy sikuy Cristu. Buy matandan
yu êt ta kaganawan pandaygên ku buy
pansabin kuy kay abituy in-aral kangkun
Bapa ku.
29 Pawa kun pagkaawyun na namiutus
kangku. A naku pallakwanan un kay kaka-
pad ku, tagawan pawa kun pandaygên na
mani kapapaidu kana.”
30 Sên nalêngên mani tawuy sinabin
Jesus, malakêy nanampalataya kana.

Ya kapêtêgan na mamibus sa tawu ubat sa kasalanan

31 Sinabin Jesus sa mani Judioy nanam-
palataya kana, “Nu isundu yuy panunul yu
sa pan-iaral ku, pêtêg ga mani tagasunul
kataw.
32 Matandan yuy kapêtêgan buy ya
kapêtêgan sabay ya mamibus kamuyu.”
33 Nakitbay sila kan Jesus, “Layi kay
Abraham buy kanuman, a kay napaipus
agyan kan sisabêt man. Uysiyan sinabi
muyay mibus kay yata?”
34 Nakitbay si Jesus kalla, “Pansabin
ku kamuyuy nu sisabêt man na man-
gasalanan, ipus yan kasalanan.
35 Ya ipus, asê kaawyun sa gisay pamilya,
nuwa ya anak, kaawyun ya kanuman.
36 Kabay nu ya Anak Bapan Namal-
yari ya mamibus kamuyu sa kasalanan,
taganan mibus kaw.
37 Tanda kuy layi kaw Abraham, nuwa
labay yukun patin, gawan a yu labay
tanggapên na pangaral ku.

† **8:25 8:25** Sa Griego malyarin paradi êt ta labay sabin “Uysiyan kaylangan tamu yapun misasabi ta?” ‡ **8:28 8:28** *intag-ay* ya labay sabin intag-ay, intag-ay sa kurus.

38 Pansabin ku kamuyuy mani nakitan
ku sa lukup Bapa ku, nuwa sikaw, pan-
daygên yuy naman na nalêngê yu sa bapa
yu."
39 Sinabin mani tawu, "Layi kay Abra-
ham!"
Nakitbay si Jesus, "Nu pêtêg kaw mani
layin Abraham, pandaygên yu dayi ya
mangangêd da dinyag na.
40 Nuwa amêsên, siyan labay yu ki-
nan patin, agyan pansabin kina kamuyuy
kapêtêgan na nalêngê ku kan Bapan Na-
malyari. Alwan parabaysên na dinyag
Abraham.
41 Sikaw, pandaygên yuy mani pan-
daygên bapa yu."
Nakitbay sila kan Jesus, "Alwa kay anak
sa kaatag! Kay si Bapan Namalyari ya
bapa yan."
42 Sinabin Jesus kalla, "Nu si Bapan
Namalyari ya Bapa yu, kakaidwan yuku
dayi, gawan ubat taku kana. Buy naku
waku baydi alwan sa sarili kun kalabayan,
nun a in-utus sakun Bapan Namalyari.
43 A yu mapukatan na pansabin ku,
gawan a yu labay tanggapên na pan-iaral
ku.
44 Si Satanas ya bapa yu, ta nu sabêt ta
labay na, sabay ya pandaygên yu. Mamati
yan tawu ubat pun sa umpisa buy a na
labay ya kapêtêgan, gawan ayin kanay
kapêtêgan. Ugali naynay malaram, gawan
sabay siyay bapan kaganawan kalaraman.
45 Nuwa agyan kapêtêgan na pansabin
ku, a yuku labay paniwalan.
46 Sisabêt kamuyuy makapagsabin
nakadyag gakun kasalanan? Ayin! Nu
kapêtêgan na pansabin ku, uysiyan a kaw
ya kalabay manampalataya kangku ta?
47 Ya mani anak Bapan Namalyari,
mallêngê sila sa pansabin Bapan Namal-
yari. Nuwa sikaw, a kaw mallêngê gawan
a kaw anak Bapan Namalyari."

Si Jesus buy si Abraham

48 Sinabin puun mani Judio kan Jesus,
"Pêtêg awêd da gisa kan Samaritano§ buy
pansêdakan nadawak ka ispiritu."
49 Nakitbay si Jesus, "A ku pansêdakan
nadawak ka ispiritu, nun a pampara-
ngalên kuy Bapa ku. Nuwa sikaw, a yuku
pamparangalên.
50 A ku mangkap pamarangal. Si Ba-
pay mangkap mani tawuy mamarangal
kangku buy kay siyay mangukum.
51 Pansabin ku kamuyuy nu sisabêt man
na manunul sa pan-iaral ku, a ya mati
kanuman."
52 Sinabin mani Judio, "Amêsên, pêtêg
yabay ya pansêdakan kaynan nadawak ka
ispiritu. Ta nati si Abraham buy mani
propeta, pakan pansabin muy asê mati
kanuman na manunul sa pan-iaral mu.
53 Mas igit ka pun nayi sa bapa yan ya si
Abraham? Agyan siya buy mani propetay
nati! Sisabêt ka sa êlêw mu?"
54 Nakitbay si Jesus, "Nu kay sikuy ma-
marangal sa sarili ku, ayin kapukatan na
ati. Nuwa si Bapay pansabin yuy Ba-
pan Namalyari yuy sabay ya mamarangal
kangku.
55 A yuya kilala, nuwa kilala kuya. Nu
sabin kuy a kuya kilala, kaparisu yu kinan
malaram. Nuwa taganan kilala kuya buy
pansunulun kuy pansabin na.
56 Sên natandan bapa yun Abraham ma
tungkul sa panawun na pallumatêng ku
baydi, natula ya. Pamakakit na, natulatula
yabay."
57 Sinabin mani puun Judio kanay, "Ayin
ka pun limampuy tawun. Parasaantu mun
masabi ya nakitan mina si Abraham?"*
58 Nakitbay si Jesus, "Pansabin ku ka-
muyuy bayu pun ianak si Abraham,
Sikuwi Sikina."†
59 Gawan sa sinabi na, namulut batuy
mani tawu amên batwan ya. Nuwa naka-
pagtagu si Jesus buy namita ya sa Templu.

9

Pinaiyul Jesus ya gisay bulag

1 Kaban mamita si Jesus, dilag yan naki-
tan na gisay liyaki ya in-anak kinan bulag.
2 Pinatang mani tagasunul na si Jesus,
"Manuru, sisabêt ta nangasalanan ta in-
anak yan bulag? Siya nayi o mangatwa
na?"
3 Nakitbay si Jesus, "Alwan siya o man-
gatwa nay nangasalanan, nun a in-anak
yan bulag amên makitan kanay kapang-
yarian Bapan Namalyari.
4 Kabay kaban allu pun, sêpat tamun
daygên na pan-ipadyag Bapan Namalyari
ya namiutus kangku. Gawan nu yabi yana,
a tamina madyag ga pan-ipadyag na.
5 Kaban idi yaku pun sa babun luta,
sikuy dêkêt mani tawu."
6 Pamakasabi nan ati, nanupay ya sa luta
ya dinyag nan burak buy impunu na sa
matan bulag.
7 Sinabin Jesus sa bulag, "Maku ka
sa pagpaluynan ya pambêgên Siloe buy
magpulamus ka baydu." Ya labay sabin
Siloe, "In-utus." Kabay naku yabay bayduy

§ **8:48 8:48** Nayêpay êlêw mani Judio sa mani Samaritano gawan naawyunan silaynan kaatag layi. * **8:57 8:57** Si Abraham nati ya sabitun luway libuy tawun bayu pun in-anak si Jesus. Nag-umpisan nangaral si Jesus sabitun tatlumpuy tawun nayna. † **8:58 8:58** *Siku wi Sikina* gisa sa lagyun Bapan Namalyari sa Exodo 3:15.

bulag buy nagpulamus. Sên nag-udung
ngina, nakakit tina.
8 Kabay nipapatang nga mani karani
nan bali buy kaatag pun na nakakit kana
sabitun magpalimus yapun. Sinabi la,
“Alwa nayin sabay siyay nakaiknun mag-
palimus allu-allu?”
9 Sinabin kaatag, “Awya sabay siya
yabay.”
Nuwa sinabi êt kaatag, “Te! Alwa, kay
kalupa nay abitu.”
Sinabin bulag, “Sabay sikuy abitu.”
10 Kabay pinatang lay liyaki,
“Parasaantu kan nakakit?”
11 Nakitbay ya, “Ya liyaki ya pambêgên
lan Jesus, nanyag yan burak buy impunu
nay ati sa mata ku buy sinabi na kangkuy,
‘Maku ka sa pagpaluynan na pambêgên
Siloe buy magpulamus ka baydu.’ Kabay
naku waku baydu buy nagpulamus. Pa-
makayari, nakakit takina.”
12 Namatang nga mani tawu, “Antuyna?”
Nakitbay ya liyaki, “Tawan, a kina
tanda.”

Inlitis mani Pariseo si Jesus

13 Amêsên, ya manan bulag, gintan nan
mani tawu sa mani Pariseo.
14 Allun Pagpaynaway abitu sabitun
nanyag burak si Jesus buy pinaiyul la
bulag.
15 Pinatang nga êt mani Pariseoy manan
bulag, “Parasaantu kan nakakit.”
Kabay sinabi na, “Pinunwan nan burak
ka mata ku. Nagpulamus saku buy pa-
makayari, nakakit takina.”
16 Sinabin dakun umnuy Pariseo,
“Pilmin alwan ubat kan Bapan Namalyari
ya tawuy nanyag abiin, gawan a
na sinunul la utus tungkul sa Allun
Pagpaynawa.”
Nuwa sinabi yaman kaatag, “Nu
makasalanan ya, parasaantu nan nadyag
ga parabaysên na mamakaupapas?”
Kabay asê nikakasunduy mani Pariseo
tungkul kan Jesus.
17 Kabay pinatang manguman mani
Pariseoy manan bulag, “Sabêt ta masabi
mu tungkul sa tawuy namaiyul kamu?”
Nakitbay ya, “Ya masabi ku, gisa yan
propeta.”
18 Nuwa asê pun êt naniwalay mani
puun Judio ya sabay siyay manan bulag
buy amêsên, makakit tina. Kabay im-
pabêg lay mangatwa na
19 buy pinatang, “Anak yu nayi ya ati?
Pêtêg nayin in-anak kinan bulag? Uysiyan
makakit tina amêsên ta?”
20 Nakitbay ya mangatwa na, “Awu,
tanda yan na anak yan yabay buy in-anak
kinan bulag.
21 Nuwa a yan naman tanda nu
parasaantu yan makakit amêsên. Buy a
yan êt tanda nu sisabêt ta namaiyul kana.
Siya tay patangên yu, ta idi yina sa ustuy
idad. Makapikitbay yina para sa sarili na.”
22 Abiin na sinabin mangatwan manan
bulag gawan malimu sila sa mani puun
Judio. Tagawan napikasunduwan mani
puun Judio ya nu sisabêt man na magsabin
si Jesus sabay siyay Cristu, isakwil lina sa
balin pagtipunan mani Judio.
23 Kabay paradi ya pikitbay mangatwa
na, “Idi yina sa ustuy idad. Siya tay
patangên yu.”
24 Kabay manguman lan impabêg
ga manan bulag buy sinabi kanay,
“Manumpa ka sa lagyun Bapan Namalyari
ya sabin mu kanyan ya pêtêg! Tanda yan
na makasalanan na tawun abitu!”
25 Nakitbay ya, “A ku tanda nu
makasalanan ya o asê. Ta kay tanda
kinamanbay, mana kinan bulag, nuwa
amêsên, makakit takina.”
26 Kabay pinatang layna êt ta manan bu-
lag, “Sabêt ta dinyag na kamu? Parasaantu
nakan pinaiyul?”
27 Nakitbay ya, “Pakan sinabi kina ka-
muyu ta, nuwa kay a kaw kalabay mani-
wala. Awta labay yuku yan malêngên
manguman ta? Kalabay kaw êt nayin
madyag tagasunul na?”
28 Kabay nanubag ga mani Pariseo buy
inuyam laya, “Sikay naman na tagasunul
na, nuwa sikay, tagasunul kay yaman
Moises.
29 Tanda yan na nagsabi si Bapan Namal-
yari kan Moises, nuwa ya tawun abitu, a
yan tanda nu antuy ubatan na!”
30 Nakitbay ya liyaki, “Abiin yabay ya
mamakaupapas. A yu tanda nu antuy
ubatan na, nuwa pinaiyul nay mata ku.
31 Tanda tamuy asê pallêng-ên Ba-
pan Namalyari ya mani makasalanan,
nun a pallêng-ên nay sisabêt man na
mangulimên kan Bapan Namalyari buy
manyag sa kalabayan na.
32 Paubat awlagi angga amêsên, ayin
kitamu pun nalêngêy tawuy nakapaiyul
tawuy in-anak kan bulag.
33 Nu alwan ubat kan Bapan Namalyari
ya tawun abiin, a na dayi nadyag kangkuy
ati ya mamakaupapas.”
34 Nakitbay ya mani puun Judio, “In-
anak kaynan makasalanan! Alwa ta siyan
napas-êy yapun na nakêm mun aralên ka
yaman ta!” Kabay impatas laya sa balin
pagtipunan mani Judio.

Ya Ispiritwal la Pangabulag

35 Nabalitan Jesus ya manan bulag, im-
patas ya sa balin pagtipunan mani Judio.
Kabay tingkap nay ati. Sên nakitan naya,

pinatang naya, “Sikayna man nay, manampalataya ka nayi sa in-Anak Tawuy ubat sa
langit?”
36 Nakitbay ya liyaki, “Sisabêt ya? Sabin
mu wati kangku amên manampalataya ku
kana.”
37 Sinabin Jesus kana, “Nakitan mu wina.
Sabay ya pagkasabi mu amêsên.”
38 Kabay sinabin liyaki, “Panginuun,
manampalataya kina kamu.” Nanduku ya
buy nangulimên kan Jesus.
39 Sinabi pun êt Jesus, “Naku waku baydi
sa babun luta amên mipatandan pêtêg ga
kabilyan mani tawu sa pangêlêw Bapan
Namalyari. Ya mani tawuy magsabin
makakit sila sa kapêtêgan, sabay silay
bulag. Nuwa ya magsabin a la makitan na
kapêtêgan, sabay silay makakit.”
40 Dilag dakun umnuy Pariseoy
nakalêngê sa sinabin Jesus. Kabay
pinatang laya, “Pansabin mu nayi ya bulag
kay êt?”
41 Nakitbay si Jesus, “Nu pansabin yuy
bulag kaw sa kapêtêgan, ayin dayi ka-
muyuy kasalanan. Nuwa gawan pansabin
yuy makakit kaw, manugêl pun kamuyuy
kasalanan.”

10

Ya paalimbawa sa pastul

1 Nagsabi si Jesus sa kapamilatan paal-
imbawa, “Pansabin ku kamuyuy ya man-
sumun sa kural mani tupa un asê mandu-
man sa pasbul nun a kay mallukbang ya sa
bakud, sabay siyay manakaw buy tulisan.
2 Nuwa ya manduman sa pasbul, sabay
siyay magpastul sa mani tupa.
3 Ya magbantay sa pasbul, pasunun nay
magpastul buy tandan mani tupay tunuy
magpastul kalla. Pambêgên nay lagyun
mani tupa na buy umawas silan manunul
kana.
4 Nu namipaawas yan tupa, mumuna
ya kalla buy manunul kanay mani tupa,
tagawan tanda lay tunuy na.
5 A sila manunul sa kaatag tawu, nun
a muwayu silan pakarayu, gawan a la
tanday tunuy kaatag.”
6 Sinabin Jesus sa mani tawuy paalim-
bawan abiin, nuwa a la napukatan na
labay nan sabin.

Si Jesus ya mangêd da pastul

7 Kabay nanguman nagsabi si Jesus,
“Pansabin ku kamuyuy sikuy pasbul la
dadanan mani tupa.
8 Ya kaganawan nangaral kamuyun al-
wan pêtêg ya nuna kangku sabay silay
mani manakaw tupa buy mani tulisan.
Nuwa a sila inlêngên mani tupa ku.
9 Sikuy pasbul. Buy sisabêt man na
sumun duman kangku sabay siyay milig-
tas. Manuwad yan tupay malyarin sumun
buy umawas sa kural buy makakit yan
pagpastulan.
10 Kay mallumatêng nga manakaw amên
manakaw, mamati buy manira. Nuwa
inlumatêng ngaku amên biyan kuy mani
tawun biyay ya sagana buy ganap.”
11 “Sikuy mangêd da pastul. Buy ya
mangêd da pastul, nakal-an yan mati para
sa mani tupa na.
12 Ya pan-upan na magpastul, nu
makakit yan asun aniwid da mallumatêng,
muwayu ya buy lakwanan nay mani tupa,
gawan alwan kana. Kabay duyungun asun
aniwid da mani tupa buy mangapisisyay
sila.
13 Ya pan-upan na magpastul, muwayu
ya buy lakwanan nay mani tupa gawan
kay pan-upan ya buy ayin yan malasakit
sa mani tupa.”
14-15 “Sikuy mangêd da pastul. Nu
parasaantu wakun kilalan Bapa ku buy
nu parasaantu kuyan kilala, parabaysên êt
ta pangilala ku sa mani tupa ku buy ya
pangilala la kangku. Buy nakal-an nakun
mati para kalla.
16 Dilag gaku pun tupay a ku pun naiku-
ral.* Kaylangan ku silan ipasun sa kural.
Pallêng-ên lay naman na tunuy ku buy
piaawyunun ku sila amên kay gigisa ta sila
ya dilag gigisay magpastul.”
17 “Kakaidwan nakun Bapa, gawan
nakal-an nakun mati para kalla amên
manguman nakun mabyay.
18 Ayin makakwan biyay ku, nun a kay
kusa kun idin. Dilag gakun kapangyarian
idin na ati buy dilag gaku êt kapangyarian
mabyay manguman, ta abiin na in-utus
kangkun Bapa ku.”
19 Gawan sa sinabin Jesus, asina êt
nikakasunduy mani Judio.
20 Malakê kallay magsabin, “Tulawên ya
buy pansêdakan yan nadawak ka ispiritu.
Siyan mallêngê kaw ya kana ta?”
21 Nuwa sinabi yaman kaatag mani
Judio, “Alwan parabaysên na pansabin
tawuy pansêdakan nadawak ka ispiritu.
Ta nu pêtêg yan pansêdakan nadawak ka
ispiritu, a na dayi napaiyul la bulag.”

Insakwil mani Judio si Jesus

22 Amêsên sa balayan Jerusalem, Pestay
nan Pamitalagan Templu kan Bapan Na-
malyari. Panawun nalêpêt ta abitu.
23 Idi sa Templu si Jesus ya mamita sa
balkun Solomon.
24 Pinalitêngan yan mani Judio buy sin-
abi kanay, “Makanu mu sabin kanyan nu

* **10:16 10:16** Ya pantukuyun Jesus abitu silay alwan mani Judio.

sisabêt ka? Nu sikay Cristu, sabin minan
tapatan kanyan.”
25 Nakitbay si Jesus kalla, “Sinabi kina
kamuyu nu sisabêt taku, nuwa a kaw
kalabay maniwala kangku. Ya mamakau-
papas ya dinyag ku sa lagyun Bapa ku,
sabay ya magpapêtêg nu sisabêt taku.
26 Nuwa a kaw maniwala kangku, gawan
alwan sikaw wa mani tupa ku.
27 Mallêngê kangkuy mani tupa ku. Ki-
lala ku sila buy manunul sila kangku.
28 Pambiyan ku silan biyay ya ayin
katganan buy kanuman a sila milaku sa
ayin katganan na kaparusan. Idi silayna
kangku buy ayin nan makasakmut kalla.
29 Indin sila kangkun Bapa kun Namal-
yari ya makapangyarian sa kaganawan
buy ayin makasakmut kalla sa Bapa ku.
30 Siku buy si Bapa, gigisa.”

31 Sên nalêngên mani Judioy abiin,
nanguman silan namulut batuy pamatu la
kan Jesus.
32 Nuwa sinabin Jesus kallay, “Impakit
kina kamuyuy malakêy mangangêd da
dinyag ku ya impadyag kangkun Bapa ku.
Sabêt sa mani abiin na sangkan ta siyan
batwan yuku yata?”

33 Nakitbay sila, “A yan ka batwan
gawan sa mangangêd da dinyag mu, nun
a sa pallamus mu kan Bapan Namalyari,
tagawan pan-iparisu muy sarili mu kan
Bapan Namalyari, pakan kay tawu ka.”

34 Nakitbay si Jesus, “Alwa nayin idi sa
kasulatan na sinabin Bapan Namalyari ya
mani namalyari kaw? †
35 Tanda tamuy a tamu malyarin daygên
ayin pukat ta Kasulatan Bapan Namalyari.
Kabay nu binêg nan namalyari ya mani
ninunu tamu ya pinipatandan nan sabi na,
36 siyan pansabin yu yay pallamusun
ku si Bapan Namalyari gawan sinabi kuy,
‘Anak kakun Bapan Namalyari ta.’ Sikuy
pinili na buy in-utus baydi sa babun luta!
37 Nu a ku pandaygên na mani pan-
ipadyag kangkun Bapa ku, agana kaw
maniwala kangku.
38 Nuwa pandaygên kuy mani pan-
ipadyag na kangku. Kabay agyan a yuku
paniwalan, paniwalan yu dayi ya mani
dinyag kuy mamakaupapas amên matan-
dan yu buy mapukatan na idi kangku si
Bapa buy idi yaku kana.”

39 Gawan sa sinabin Jesus, dakpên nina
dayin mani Judio, nuwa a laya nadakêp.

40 Kabay nanguman naku si Jesus
sa lipay Ilug Jordan, sa lugal la
pinamawtismuwan Juan sabitun nuna.
Nanugêl ya baydu
41 buy malakêy tawuy naku kana. Sinabi
la, “Ayin yabay dinyag si Juan na ma-
makaupapas, nuwa pêtêg ga kaganawan
sinabi na tungkul sa tawun ati.”
42 Buy malakêy tawu bayduy nanam-
palataya kan Jesus.

11

Ya pangamatin Lazaro

1 Dilag gisay liyaki ya naglagyun Lazaro
sa baryun Bethania, kaawyun nay mapatêl
na ya silan Maria buy si Marta.
2 Si Maria, sabay ya namibulug pabangi
sa bitis Panginuun buy pamakayari, pin-
unisan nan sabut na. Amêsên, dilag sakit
si Lazaro.
3 Kabay impasabin Marta buy si Maria
kan Jesus, “Panginuun, nagsakit ta kakaid-
wan mun kaluguran.”
4 Sên natandan Jesus ya abiin, sinabi
nay, “A na ikamati ya sakit ta ati. Nalyari
ya abiin amên maparangalan si Bapan
Namalyari buy maparangalan naku êt ta
Anak na.”
5 Kakaidwan Jesus ya mipapatêl ya silan
Marta, Maria buy si Lazaro.
6 Paraman baydu, sên nabalitan nay
nagsakit si Lazaro, nanugêl yan luway allu
sa binyanan na.
7 Pamakayari, sinabi na sa mani taga-
sunul nay, “Mag-udung kitamina sa pru-
binsyan Judea.”
8 Nakitbay sila kana, “Manuru, uysiyan
labay muyan mag-udung ka sa Judea ta
pakan dakun nakanu pun, labay kan bat-
wan mani Judio baydu?”
9 Nakitbay kalla si Jesus, “Alwa nayin
dilag mapu buy luway uras ya nasawang
sa gisay allu? Kabay ya mamita sa na-
sawang, a ya midumpul, gawan nasawang
nga babun luta.
10 Nuwa ya mamita sa yabi, midumpul
ya gawan ayin nan sawang.”
11 Pamakayari, sinabi pun êt Jesus, “Ya
kaluguran tamun si Lazaro, mamabêlêw
ya. Nuwa lakwên kuyan pêwên.”
12 Kabay sinabin mani tagasunul na,
“Panginuun, nu kay mamabêlêw ya,
umiyul yapun.”
13 Indap la nu kay mamabêlêw si Lazaro,
pakan ya labay sabin Jesus, nati yina.
14 Kabay intusêk sinabin Jesus kallay,
“Nati yana si Lazaro.
15 Nuwa matula ku ya ayin naku baydu
ta abiin na makakangêd kamuyu. Ta sa
kapamilatan daygên ku, luyang kaw pun
manampalataya kangku. Kaksaw kawna,
ta lakwên tamu ya.”
16 Si Tomas ya pambêgên lan Kambal,
sinabi na sa mani kaparisu nan tagasunul,

† **10:34 10:34** Mani Kanta 82:6.

"Kilaku kitamu kana agyan mati kitamun kaawyun na."

Si Jesus ya Biyay buy ya Panguman Pangabyay

17 Sên inlumatêng si Jesus sa balayan Bethania, natandan nay apat tay allun nakalbêng si Lazaro.
18 Kay tatluy kilumetruy dayun Bethania sa balayan Jerusalem.
19 Kabay malakêy Judioy ubat sa Jerusalem ya nakun nakidamay kallan Marta buy kan Maria sa pangamatin patêl la.
20 Sên nalêngên Martay inlumatêng ngana si Jesus, timbêng naya. Nuwa si Maria, nanugêl ya sa bali la.
21 Sinabin Marta kan Jesus, "Panginuun, nu idi kata dayi baydi, asê dayi nati si Lazaro ya patêl ku.
22 Nuwa paraman baydu, agyan amêsên, tanda kuy agyan sabêt man na yawarên mu kan Bapan Namalyari, idin na kamu."
23 Sinabin Jesus kanay, "Manguman mabyay ya patêl mu."
24 Nakitbay si Marta, "Tanda kuy mabyay ya sa tawlin allu nu pabyayên manguman na nangamamati."
25 Sinabin Jesus kanay, "Sikuy mam-in biyay buy sikuy mamabyay manguman sa mani nati. Ya manampalataya kangku, agyan mati ya, manguman yan mabyay.
26 Buy sisabêt man na nangabyay buy manampalataya kangkuy agyan mati ya, mabyay yan ayin katganan. Maniwala ka nayi sa sinabi ku?"
27 Nakitbay si Marta, "Awuy Panginuun. Manampalataya kun sikay Cristuy Anak Bapan Namalyari ya pan-êtêngên yan lumatêng baydi sa babun luta."

Nanangis si Jesus

28 Pamakasabi nan abiin, nag-udung si Marta sa bali la buy dinanyan na si Maria buy in-ayas kanay, "Inlumatêng ngay Manuru. Pan-ipabêg naka."
29 Sên nalêngên Mariay abiin, tambêng yan nidêng buy naku kan Jesus.
30 Asê pun nilatêng si Jesus sa Bethania, ta idi yapun sa lugal nu saantu yan timbêng Marta.
31 Sên nakitan mani Judioy makidamay kallay tambêng nidêng si Maria buy nagawas, pikilakwan laya, ta indap la nu maku ya sa pinilbêngan kan Lazaro amên manangis.
32 Pamakalatêng Maria sa binyanan Jesus, nanduku ya sa arapan na buy sinabi na, "Panginuun, nu idi kata dayi baydi, asê dayi nati ya patêl ku."
33 Sên nakitan Jesus ya manangis si Maria buy ya mani Judioy kaawyun na, nalunus ya buy nalugmay nakêm na.
34 Pinatang na sila, "Antuy pinilbêngan yu kana?"

Nakitbay sila, "Panginuun, kaksaw ka, ta êlêwên muya."

35 Nakatangis si Jesus.
36 Kabay sinabin mani Judio, "Elêwên yu nu parasaantu nan kakaidwan si Lazaro."
37 Nuwa sinabi yaman kaatag, "Pinaiyul nay liyaki ya bulag. Uysiyan pinaulayan nayan nati si Lazaro ta?"

Pinabyay si Lazaro

38 Kaban papakun silan Jesus sa pinilbêngan kan Lazaro, nanguman nalugmay nakêm na. Ya pinilbêngan kan Lazaro, gisay lêyang nga tinakpan gisay maragul la batu.
39 Pamakalatêng la baydu, sinabin Jesus, "Itas yuy batu."

Nuwa nakitbay si Marta ya magpatêl sa nati, "Panginuun, nabatay na amêsên na bangkay na, ta apat tay allu nan nakalbêng."

40 Sinabin Jesus kanay, "Alwa nayin sinabi kina kamuy nu manampalataya ka, makitan muy kapangyarian Bapan Namalyari?"
41 Kabay intas lay batu. Nangêlêw si Jesus sa langit buy sinabi na, "Bapa, magpasalamat taku kamu, gawan inlêngê muku.
42 Tanda kuy pawa mukun pallêng-ên, nuwa pansabin kuy ati para sa ikakangêd mani idi sa palitêng ku amên maniwala silan sikay namiutus kangku."
43 Pamakasabi nan abiin, masnêg nan sinabi, "Lazaro, magsalwang ka!"
44 Kabay nagsalwang yabay si Lazaro ya nakabêlêbêl pun telay paglêbêng ya mani gamêt buy bitis na buy nakatakêp pun telay lupa na. Sinabin Jesus kallay, "Itas yuy telay nakabêlêbêl kana amên makabita ya."

Ya palanun mani puun Judio laban kan Jesus

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Ya mani Judioy nakidamay kallan Maria, sên nakitan lay dinyag Jesus, malakê kallay nanampalataya kana.
46 Nuwa ya kaatag kalla, naku sa mani Pariseo buy sinabi lay dinyag Jesus.
47 Kabay impabêg mani mamunun pari buy mani Pariseoy kaganawan mangatwan Judioy mangatuynungan. Buy sên nititipun silayna, sinabi lay, "Sabêt ta daygên tamu? Malakêy nay mamakaupapas ya pandaygên tawun abiin.
48 Nu paulayan tamu ya, maniwalay kaganawan tawuy sabay siyay Cristu buy daygên layan ari tamu. Nu malyari ya

abiin, lakwên kitamun mani sundalus Romano buy sirên lay Templu buy bansa tamu."
49 Nuwa gisa kalla si Caifas ya pinakapuun pari sa panawun abitu ya nagsabin,
"Pêtêg yabay ayin kaw tanda.
50 A yu nayi naisip pa mas mangêd da kay gigisay tawuy mati kaysa mipakadawak ka buun bansa?"
51 Alwan ubat sa sarilin Caifas ya sinabi na nun a bilang pinakapuun pari sa panawun abitu, impatanda nay panipasabin Bapan Namalyari kana ya mati si Jesus para sa ikakangêd buun bansa.
52 Alwan kay para sa ikakangêd buun bansa, nun a para sa kaganawan anak Bapan Namalyari ya nikyat sa buun babun luta amên tipunun buy pibêtêkên sila.
53 Kabay paubat ta baydu, nangisip silayna nu parasaantu lan ipapati si Jesus.
54 Kabay paubat ta baydu, a yina mamaku si Jesus sa piakit-akit mani Judio, nun a kay naku yata sa balayan Efraim ya narani sa kakyangan buy nanugêl ya baydu kaawyun ya mani tagasunul na.
55 Sên narani yay pestan mani Judioy pambêgên Pestan Kaligtasan, malakêy tawuy ubat sa kaatag lugal Israel ya naku sa Jerusalem amên daygên na naugalyan lay pallinis bayu magpesta.
56 Pantêkapên mani tawu si Jesus buy nipapatang sila sa kasawangan Templu,
"Sabêt ta êlêw yu? Maku ya nayi baydi sa pesta?"
57 Sa panawun abitu, nam-in utus ya mani mamunun pari buy mani Pariseo un paradi, "Nu tanda yuy binyanan Jesus, sabin yu kanyan." In-utus lay abiin amên maipadakêp laya.

12

Binulugan pabangi si Jesus
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Anêm ma allu bayu miras ya Pestan Kaligtasan, naku si Jesus sa Bethania nu saantu manugêl si Lazaro ya pinabyay na.
2 Kabay namil-an apunan na mani kaluguran Jesus ya silan Maria, Marta buy si Lazaro. Si Martay mangapag kalla buy gisa si Lazaro sa kaêm Jesus.
3 Si Maria, dilag yan kapitnan litruy makamal la pabangi ya pawan nardo.* Pakanawa nan imbulug ga ati sa bitis Jesus buy pinunisan nan sabut na. Kabay sadyay bawun pabangi sa lalên bali.
4 Si Judas Iscariote ya gisa sa mani tagasunul Jesus ya sabay ya mamisupakat kana, idi ya êt baydu. Sinabi na,
5 "Ya pabangin abiin, alagan upan gisay tawu sa gisay tawun. Uysiyan a na yata insaliw buy ya naabli na, maidin sa mani kalulu?"
6 Sinabin Judas ya abiin, alwan gawan magmalasakit ya sa mani kalulu nun a gawan mapanakaw ya. Tagawan sabay siyay manalan pera la, nuwa pallimêdên nay ati.
7 Sinabin Jesus, "Paulayên muya. Imbulug nay ati bilang pamil-an sa pamilbêng kangku.
8 Pawa yun mapagkaawyun na mani kalulu. Nuwa siku, a yu pawan mapagkaawyun."

Ya palanun pamati kan Lazaro

9 Malakêy Judioy nakabalitan idi sa Bethania si Jesus. Kabay nipammaku sila baydu, alwan kay gawan kan Jesus nun a labay la êt makitan si Lazaro ya pinabyay na.
10 Kabay pinalanun mani mamunun pari ya ipapati la êt si Lazaro.
11 Tagawan sa pangabiyay nan manguman, malakêy Judioy nakisyay kalla buy nanampalataya kan Jesus.

Ya pansumun Jesus sa Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Pamakawasak, nabalitan malakêy tawuy nakipesta, ya maku si Jesus sa Jerusalem.
13 Kabay nangwa silan mani palapan palma buy timbêng si Jesus. Mansaway silan magsabin, "Ulimênên na Bapan Namalyari! Pagpalên Bapan Namalyari ya mallumatêng sa lagyu na! Pagpalên na Arin Israel!"†
14 Nakasakay ya sa biserun asnu kaparisun nakasulat sa Sabin Bapan Namalyari,
15 "Sikaw wa mani tawuy idi sa balayan
Zion,‡ agana kaw malimu!
Elêwên yu! Palatêng ngay ari yu
ya nakasakay sa gisay biserun asnu!"§
16 Asê pun mapukatan mani tagasunul na ya abiin na pandaygên mani tawu kana. Nuwa sên nag-udung nga si Jesus sa langit, baydu la pun napukatan ya si pangulimên mani tawu kana, sabay ya pantukuyun un kasulatan.
17 Sabitun binêg Jesus si Lazaro sa pinilbêngan kana buy pinabyay ya, malakêy nakakit. Kabay imbalita lay nalyari.
18 Sên nabalitan malakêy tawuy mamakaupapas ya dinyag Jesus, timbêng laya.

* **12:3 12:3** *nardo* sabay ya tanaman na ubat sa kaatag ga bansa. † **12:13 12:13** Mani Kanta 118:26. ‡ **12:15 12:15** Ya Zion sabay ya balayan Jerusalem. § **12:15 12:15** Zacarias 9:9.

19 Kabay nisasabi ya mani Pariseo,
"Elêwên yu ba! Ayin kitaminan madyag,
ta manunul la kanay kaganawan tawu!"

Dilag mani Griegoy mangkap kan Jesus

20 Dilag dakun umnuy mani Griegoy
naku sa pesta sa Jerusalem amên man-
gulimên kan Bapan Namalyari.
21 Nagdani sila kan Felipe ya taga Beth-
saida sa prubinsyan Galilea. Sinabi la
kana, "Patêl lay, labay yan dayin makit si
Jesus."
22 Inlakun Felipe si Andres buy sinabi
kanay panyawarên mani Griego. Pamaka-
yari, inlaku la si Jesus buy sinabi lay
panyawarên la.
23 Sinabin Jesus kallay, "Inlumatêng
ngay uras ya sikuy ubat sa langit ta in-
Anak Tawu, parangalên nakun Bapa ku.
24 Pansabin ku kamuyuy nu asê ilbêng
nga lasi sa luta, manugêl yan kay gigisa.
Nuwa nu ilbêng nga lasi sa luta buy mati,
tumubu ya buy managêy yan malakê.
25 Ya tawuy mamakamal biyay na, sabay
ya matasan ati. Nuwa ya asê mamakamal
biyay na baydi sa babun luta, sabay ya
mabiyan biyay ya ayin katganan.
26 Sisabêt man na kalabay maglingkud
kangkuy sêpat yan manunul kangku. Buy
nu antuy binyanan ku, idi ya êt baydu.
Sisabêt man na maglingkud kangkuy
parangalên yan Bapa ku."

Sinabin Jesus ya tungkul sa pangamati na

27 Sinabi pun êt Jesus, "Naalipusan
naku amêsên. Sabin ku nayi sa Ba-
pay iligtas naku sa marani ya pamasakit?
Asê, tagawan naku waku baydi amên
madanasan na pamasakit ta abiin."
28 Pamakayari, sinabin Jesus, "Bapay,
parangalên muy lagyu mu."
Nasên anti, bêngat natan nalêngêy
tunuy Bapan Namalyari ya ubat sa lan-
git ya magsabin, "Pinarangalan kina buy
parangalên kun manguman."
29 Sên nalêngên mani tawuy idi bayduy
tunuy, sinabi lay, "Nangilat!"
Nuwa sinabi yaman kaatag, "Pakisabyan
yan gisay ang-el."
30 Sinabin Jesus kallay, "Ya tunuy ya
nalêngê yu, impalêngê alwan para kangku
nun a para kamuyu.
31 Inlumatêng ngay panawun pangatul
Bapan Namalyari sa mani tawu sa babun
luta. Buy si Satanas ya manakup kalla,
masambut tana.
32 Buy nu itag-ay yakina, idani kuy ka-
ganawan tawu kangku."
33 Sinabin Jesus ya abiin amên ipatanda
nu parasaantu yan mati.
34 Nakitbay kana ya mani tawu, "Idi sa
Kasulatan Bapan Namalyari ya si Cristu,
mabyay yan ayin katganan. Uysiyan sinabi
muyay kaylangan itag-ay ya in-Anak Tawu
ta? Sisabêt ta in-Anak Tawuy pansabin
mu?"
35 Nakitbay si Jesus, "Pêrad tay panawun
na mapagkaawyun yuy dêkêt. Kabay ka-
ban kaawyun yuy dêkêt, bumyay kaw sa
sawang amên a kaw malatêng nadiglêm.
Tagawan na mamita sa nadiglêm, a na
tanda nu antuy lakwên na.
36 Kaban kaawyun yuku pun bilang
dêkêt yu, manampalataya kaw kangku
amên masawangan na isip yu." Pa-
makasabi nan abiin, namitay na si Jesus
buy asina nagpakit kalla.

Asê kalabay manampalatayay mani Judio kan Jesus

37 Agyan nakitan mani tawuy malakêy
mamakaupapas ya dinyag Jesus, a sila pun
êt nanampalataya kana.
38 Sa pakapakun baydu, natupad da
sinabin Propeta Isaias,
"Panginuun, paran ayin naniwala sa in-
aral yan.
Agyan impakit mina kallay kapang-
yarian mu, a sila pun êt naniwala
kamu."*
39 Kabay a sila maniwala tagawan sinabi
pun êt Isaias ya sangkan sabitun sinabi
nay,
40 "Binulag Bapan Namalyari ya mata la
amên a sila makakit
buy pinakdêy nay ulu la amên a sila
makapukat,
gawan dat mag-udung sila pun kana buy
paiyulun na sila."†
41 Sinabin Propeta Isaias ya abiin gawan
nakitan nay kadakilaan Jesus buy nagsabi
ya tungkul kana.
42 Paraman baydu, malakêy puun mani
Judioy nanampalataya kan Jesus. Nuwa
a la impatanday panampalataya la gawan
malimu sila sa mani Pariseo, ta dat isakwil
sila sa balin pagtipunan mani Judio.
43 Tagawan inlabay la pun na
parangalên silan mani tawu kaysa
parangalên silan Bapan Namalyari.

Ya sabin Jesus sabay ya mangatul sa mani tawu

44 Amêsên, nagsabin masnêg si Jesus,
"Ya manampalataya kangku, alwan kay
kangku ya manampalataya, nun a kan
Bapan Namalyari ya sabay ya namiutus
kangku.
45 Buy ya nakakit kangku, nakakit êt sa
namiutus kangku.

* **12:38 12:38** Isaias 53:1. † **12:40 12:40** Isaias 6:10.

46 Naku waku baydi bilang dêkêt sa
babun luta amên nu sisabêt man na man-
ampalataya kangku, a yina manugêl sa
kadlêman.
47 Sisabêt man na nakalêngên pan-iaral
ku nuwa a na pansunulun na abiin, maatu-
lan ya. Nuwa alwan sikuy mangatul kana,
tagawan naku waku baydi amên iligtas ya
mani tawu, alwan amên atulun sila.
48 Sisabêt man na asê mananggap
kangku buy sa pan-iaral ku, dilag kaatag
mangatul kalla sa allun pangukum sabay
ya mani sabi ya in-aral ku kalla.
49 Tagawan na pan-iaral kuy alwan ubat
sa sarili ku nun a ubat sa Bapay namiutus
kangku. Siyay namisabi nu sabêt ta sabin
ku.
50 Buy tanda kinay ya mani utus nay
mam-in biyay ya ayin katganan. Kabay
nu sabêt ta pan-ipasabin Bapa, sabay ya
pansabin ku."

13

Inuyasan Jesus ya bitis mani tagasunul na

1 Kinawasakan Pestay nan Kaligtasan.
Tandan Jesus ya inlumatêng ngay
panawun pamita na baydi sa babun luta
amên mag-udung ya sa Bapa nay idi sa
langit. Kakaidwan nay mani tagasunul na
baydi sa babun luta buy impakit na kallay
pangidu na angga sa katganan biyay na.
2 Sa yabin abitu, kaban mangan si Jesus
kaawyun na mani tagasunul na, pinaisi-
pan nan Satanas si Judas ya anak Simon
Iscariote ya isupakat nayna si Jesus.
3 Tandan Jesus ya kaganawan kapang-
yarian, indin nan Bapan Namalyari kana.
Buy tanda na êt ta ubat ya kan Bapan Na-
malyari buy mag-udung ya êt kan Bapan
Namalyari.
4 Kaban mangan sila, nidêng si Jesus.
Intas nay latêp yaming na buy niyakês yan
tuwalya sa awak na.
5 Pamakayari, namibulug yan lanêm sa
gisay palanggana. Inumpisan nan in-
uyasan na bitis mani tagasunul na buy pi-
nunisan nan tuwalyay nakayakês sa awak
na.
6 Pamakadani na kan Simon Pedro, sin-
abin Simon kan Jesus, "Panginuun, siyan
sika yay manguyas bitis ku ta?"
7 Nakitbay si Jesus, "A mu mapukatan
na pandaygên ku amêsên, nuwa lanu
mapukatan mu."
8 Sinabin Pedro kanay, "Asê malyarin
sika ya manguyas mani bitis ku kanuman."
Nakitbay si Jesus, "Nu a ku uyasan na
bitis mu, ayin kan pamikibêtêk kangku."
9 Kabay sinabin Simon Pedroy, "Nu
parabayduy Panginuun, alwan kay bitis
kuy uyasan mu, nun a agyan gamêt buy
ulu ku!"
10 Nuwa sinabin Jesus kanay, "Ya nag-
paluyuy na, malinis say buun lawini na.
Kabay a yina kaylangan uyasan pun, liban
tay bitis na. Malinis kawna, nuwa alwan
kaganawan kamuyu."
11 Kabay sinabin Jesus ya alwan ka-
ganawan kallay malinis, gawan tanda na
nu sisabêt ta mamisupakat kana.
12 Sên nauyasan nan Jesus ya bitis la,
inuman nan inyaming nga latêp na buy
nanguman yan niknu sa panganan la.
Pamakayari, pinatang na sila, "Napukatan
yu nayi ya dinyag ku kamuyu?
13 Pambêgên yukun 'Manuru' buy 'Pang-
inuun'. Ustu kaw, ta sikinay abitu.
14 Nu sikuy manuru yu buy Pang-
inuun yu ya nanguyas bitis yu bilang
paglingkud ku kamuyu, sêpat yu êt daygên
na parabaysên sa balang gisa.
15 Dinyag kuy abiin kamuyu amên dilag
kaw alimbaway pakitbusan yu. Kabay
daygên yu êt ta dinyag ku kamuyu.
16 Pansabin ku kamuyuy ayin ipus ya igit
pun sa amung na buy ayin êt in-utus ya igit
pun sa namiutus kana.
17 Amêsên, tanda yinay mani bagay
ya abiin. Kabay nu daygên yuy abiin,
pinagpala kaw."
18 "A ku pansabin na pinagpala kaw
kaganawan, ta kilala kuy mani pinili ku.
Nuwa kaylangan matupad da idi sa Kasula-
tan ya paradi, 'Isupakat takun gisa sa kaêm
ku.' "*
19 "Pansabin ku kamuyuy ati bayu pun
malyari amên nu nalyari yana, maniwala
kaw wa sabay sikuy Cristu.
20 Pansabin ku kamuyuy sisabêt man
na mananggap sa mani tawuy in-utus ku,
sikinay tinanggap na. Buy sisabêt man
na mananggap kangku, tinanggap naynay
namiutus kangku."

*Sinabin Jesus nu sisabêt ta mamisu-
pakat kana*
*(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lu-
cas 22:21-23)*

21 Pamakasabin Jesus, nalugmay nakêm
na. Sinabi nay, "Pansabin ku kamuyuy
isupakat takun gisa kamuyu."
22 Niêêlêw wa mani tagasunul na, ta a la
tanda nu sisabêt ta pantukuyun na.
23 Nakaunsalig sa danin Jesus ya kakaid-
wan nay tagasunul.
24 Kabay siningyalan yan Simon Pedro
amên patangên si Jesus nu sisabêt ta
pantukuyun na.

* **13:18 13:18** Mani Kanta 41:9.

25 Kaban nakaunsalig ya sa danin Jesus,
nangawing yan namatang, “Panginuun,
sisabêt ta pantukuyun mu?”
26 Nakitbay si Jesus, “Nu sisabêt ta biyan
kun tinapay ya insawsaw, sabay siyay
abitu.” Kabay nangwan tinapay si Jesus
buy pamakayari nan insawsaw, indin na
kan Judas ya anak Simon Iscariote.
27 Pamakakwan Judas sa tinapay,
nagsêdak ka kana si Satanas.

Kabay sinabin Jesus kanay, “Ya pan-
daygên mu, parasên minan daygên.”
28 Asê napukatan mani kaêm na sa
apunan ya siyan sinabi yan Jesus ya abitu
ta.
29 Nuwa gawan si Judas sa manalan pera
la, indap kaatag nu kay pan-iutus yan Jesus
manaliw kaylangan la sa pesta o mam-in
limus sa mani kalulu.
30 Pamakaêkan Judas un tinapay,
tambêng yan namita. Yabi yay abitu.

Ya bayuy utus

31 Sên nakabitay na si Judas, sinabin Je-
sus, “Sikuy ubat sa langit ta in-Anak Tawu,
maparangalan nana. Buy sa kapamilatan
ku, maparangalan êt si Bapan Namalyari.
32 Buy nu sa kapamilatan kuy
parangalên si Bapan Namalyari,
parangalên naku êt buy tambêng nan
daygên na ati.”
33 Sinabi pun êt Jesus, “Mani anak
kuway, naêpêk tay panawun na ma-
pagkaawyun yuku. Têkapên yuku, nuwa a
yuku makitan kaparisun sinabi ku sa mani
Judio, ‘A kaw makalaku sa lakwên ku.’
34 Amêsên, ati ya bayuy utus sa idin
ku kamuyu. Miiidu kaw. Nu para kataw
saantun inidu, para kaw êt baydun miiidu
sa balang gisa.
35 Nu miiidu kaw, matandan kaganawan
tawuy tagasunul kataw.”

Sinabin Jesus ya ipuglaw yan Pedro
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Pinatang Simon Pedro si Jesus, “Pang-
inuun, antuy lakwên mu?”

Nakitbay si Jesus, “A ka pun makapik-
ilaku sa lakwên ku amêsên, nuwa lanu,
makalaku ka êt sa lakwên ku.”
37 Pinatang pun êt Pedro si Jesus, “Pang-
inuun, uysiyan a kuya malyarin makapik-
ilaku kamu amêsên ta? Pakan nakal-an
nakun mati para kamu.”
38 Nakitbay si Jesus, “Pêtêg ka nayin
nakal-an mati para kangku? Pansabin ku
kamuy bayu mangkati ya manuk, katitlu
mukun ipuglaw.”

14

Si Jesus ya dan papakun kan Bapan Namalyari

1 Sinabin Jesus kalla, “Agana kaw naali-
pusan. Magtiwala kaw kan Bapan Namal-
yari buy magtiwala kaw êt kangku.
2 Sa balin Bapa ku, malakêy kuwartu.
Maku waku baydu amên il-an kataw
mabiyan. A ku sabin na abiin nu alwan
pêtêg.
3 Pamakayari kun maku baydu buy nu
nail-an kinay mabiyan yu, mag-udung
ngaku buy pakilaku kataw na amên nu idi
yaku saantu, idi kaw êt baydu.
4 Buy tanda yinay dan papakun sa
lakwên ku.”
5 Sinabin Tomas kana, “Panginuun,
parasaantu yan matandan ya dan, pakan
a yan tanda nu antuy lakwên mu?”
6 Nakitbay si Jesus, “Sikuy dan, sikuy
kapêtêgan buy sikuy biyay. Ayin
makalaku kan Bapa nu a ya duman
kangku.
7 Nu kilala yuku, kilala yu êt ta Bapa
ku. Buy paubat amêsên, kilala yuwina buy
nakitan yinay Bapa.”
8 Sinabin Felipe kana, “Panginuun,
ipakit mu kanyan na Bapa buy nukad dana
kanyan na abiin.”
9 Nakitbay si Jesus kana, “Felipe, mana
yu kinan kaawyun. A muku pun êt nayi
kilala? Ya nakakit kangku, nakakit ta kan
Bapa. Uysiyan panyawarên mu yay ipakit
ku kamuyuy Bapa ta?
10 A ka nayi maniwalan idi yaku kan
Bapa buy idi êt kangkuy Bapa? Ya mani
sabi ya pansabin ku kamuyuy alwan ubat
kangku, nun a ubat kan Bapa ya idi kangku
ya sabay ya manyag un mani pandaygên
ku.
11 Maniwala kaw ya idi yakina kan Bapa
buy idi êt kangkuy Bapa. Nu a kaw kal-
abay maniwala sa pansabin ku, maniwala
kaw tana kangku gawan sa mani dinyag
kuy mamakaupapas.
12 Pansabin ku kamuyuy ya manam-
palataya kangku, madyag na êt ta mani
pandaygên ku buy igit pun di ya madyag
na, tagawan papakun nakina kan Bapa.
13 Buy agyan dakun sabêt man na
yawarên yu sa lagyu ku, daygên ku amên
maparangalan si Bapa sa kapamilatan ku
ya Anak na.
14 Awu, agyan sabêt man na yawarên yu
sa lagyu ku, daygên ku.”

Impangakun Jesus ya Ispiritun Bapan Namalyari

15 Sinabin Jesus, “Nu kaidwan yuku,
sunulun yuy mani utus ku.

16 Buy yawarên ku kan Bapay biyan
nakaw pun gisay Manawup ya manugêl
kamuyu kanuman.
17 Sabay siyay Ispiritun Bapan Namal-
yari ya manurun kapêtêgan. A ya matang-
gap mani tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari, gawan a laya makitan buy a
laya makilala. Nuwa sikaw, kilala yuya,
tagawan kaawyun yuya buy manugêl ya
kamuyu kanuman."
18 "A kataw lakwanan ayin kaawyun.
Mag-udung ngaku kamuyu.
19 Asê mabuyut, a kina makitan mani
tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari,
nuwa sikaw, makitan yuku. Buy gawan
mabyay yakun manguman, mabyay kaw
êt.
20 Sa allun abitu, matandan yuy idi yaku
kan Bapa buy idi kaw êt kangku buy idi
yaku êt kamuyu.
21 Sisabêt man na mananggap buy ma-
nunul sa mani utus ku, sabay siyay
mangidu kangku. Buy ya mangidu
kangku, idun ya êt Bapa ku. Idun kuya êt
buy ipakilala kuy sarili ku kana."
22 Pinatang yan gisay Judas ya alwan si
Judas Iscariote, "Panginuun, uysiyan kay
kanyan kaya magpakilala ta? Uysiyan
alwa yan sa kaganawan tawu ta?"
23 Nakitbay si Jesus, "Ya mangidu
kangku, pansunulun nay sabi ku. Kaidwan
yan Bapa ku buy manugêl kay kana.
24 Nuwa ya asê mangidu kangku, a ya
manunul sa mani sabi ku. Buy ya mani
sabi ya nalêngê yu, alwan ubat kangku,
nun a ubat sa Bapa kuy namiutus kangku."
25 "Pansabin ku kamuyuy mani abiin
kaban kaawyun yuku pun.
26 Nuwa iutus Bapa kuy Ispiritu na ka-
muyu ya Manawup kamuyu bilang kasag-
ili ku. Sabay siyay manuru kamuyun ka-
ganawan buy siyay mipaganaka kamuyun
kaganawan sinabi ku.
27 Agana kaw naalipusan buy agana kaw
malimu, gawan bayu waku mita, idin ku sa
bêkê yuy kapatêtbêkan. Ya kapatêtbêkan
na idin ku kamuyu, alwan kaparisun ka-
patêtbêkan mani tawuy asê manunul kan
Bapan Namalyari."
28 "Nalêngê yuy sinabi ku, 'Mita ku
nuwa mag-udung ngaku êt kamuyu.' Nu
kaidwan yuku, ikatula yuy pamaku ku
kan Bapa, gawan mas dakilay Bapa kaysa
kangku.
29 Pansabin ku kamuyuy ati bayu pun
malyari amên nu nalyari yana, maniwala
kaw kangku.
30 A kina pakakarangên ya pagsabi ku
tagawan palatêng nga si Satanas ya mag-
ari sa mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari. Ayin yan kapangyarian
kangku.
31 Nuwa kaylangan daygên kuy pan-
iutus kangkun Bapa ku amên matandan
kaganawan tawuy kakaidwan kuy Bapa
ku. Kaksaw kawna, mita kitamina."

15

Ya pêtêg puun ubas

1 Sinabi pun êt Jesus, "Sikuy pêtêg puun
ubas buy Bapa kuy manaysay.
2 Pamputusun nay balang sanga kuy asê
managêy buy pallinisin nay balang sangay
managêy amên luyang pun managêy.
3 Malinis kawna gawan sa mani sabi ya
sinabi ku kamuyu.
4 Manugêl kaw kangku buy manugêl
laku êt kamuyu. Asê malyarin managêy ya
gisay sanga nu a ya manugêl nakatumpang
sa puun. Para êt taman baydu, a kaw
malyarin managêy nu a kaw manugêl
kangku."
5 "Sikuy puun ubas buy sikaw wa mani
sanga. Ya tawuy manugêl kangku buy
manugêl laku êt kana, managêy yan
malakê. Ta ayin kaw madyag nu nakasyay
kaw kangku.
6 Ya asê manugêl kangku, kaparisu yan
sangay asê managêy ya pan-isamwag buy
nayanguy na. Kabay ibuntun buy isamwag
ya sa apuy amên maulam.
7 Nu manugêl kaw kangku buy manugêl
kamuyuy mani sabi ku, yawarên yuy
agyan sabêt ta labay yu buy idin kamuyu.
8 Nu managêy kaw sadyay lakê, ma-
parangalan na Bapa ku. Buy sa paradi ya
paralan, mapagpapêtgan yuy mani taga-
sunul kataw."
9 "Kaidwan kataw kaparisun pangidu
kangkun Bapa ku. Kabay manugêl kaw sa
pangidu ku.
10 Nu pansunulun yuy mani utus ku,
manugêl kaw sa pangidu ku kaparisun
panunul ku sa mani utus Bapa ku buy
manugêl laku sa pangidu na."
11 "Sinabi ku kamuyuy kaganawan abiin
amên mapakamuyuy tula ku buy lubus
pun êt ta tula yu.
12 Ati ya utus ku kamuyu. Miiidu kaw
kaparisun pangidu ku kamuyu.
13 Ayin nan pangiduy makaigit pun sa
pangidun gisay tawuy nam-in biyay na
para sa mani kaluguran na.
14 Nu pansunulun yuy mani utus ku,
kaluguran kataw.
15 A kataw na pan-ituwad ipus, tagawan
asê tandan ipus nu sabêt ta pandaygên
amung na. Nun a intuwad kataw
nan kaluguran, tagawan na kaganawan
nalêngê ku sa Bapa ku, impatanda kina
kamuyu.
16 Alwan sikaw wa namili kangku, nun
a sikuy namili kamuyu buy in-il-an kun

mitan mangaral amên managêy kaw mani
tagêy ya manugêl kanuman. Sa paka-
pakun baydu, sabêt man na yawarên yu
kan Bapa sa lagyu ku, idin na kamuyu.
17 Buy ati ya pan-iutus ku kamuyu, mii-
idu kaw sa balang gisa."

Ya sulapun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari sa mani manampalataya kan Jesus

18 Sinabi pun êt Jesus, "Nu nasulapu ka-
muyuy mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari, ganakên yuy bayu lakaw
kinasulapwan, sikina pun na kinasulap-
wan la.
19 Nu kabilang kaw sa mani asê manunul
kan Bapan Namalyari, kaidwan la kaw.
Nuwa a kaw kabilang sa mani tawuy
asê manunul kan Bapan Namalyari, nun
a pinili kataw ubat sa mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari. Kabay
nasulapu sila kamuyu.
20 Tandanên yuy sinabi ku kamuyu ya
ayin ipus sa igit pun sa amung na. Nu
pinasakit laku, pisakitin lakaw êt. Buy nu
sinunul lay sabi ku, sunulun la êt ta sabi
yu.
21 Daygên la kamuyuy kaganawan abiin
gawan sa panunul yu kangku, ta a la
kilalay namiutus kangku.
22 Nu a ku dayi naku baydi sa babun luta
buy nangaral kalla, malyari lan sabin na
a la tanday dilag silan kasalanan. Nuwa
amêsên, ayin silaynan mapagsasangkanan
sa mani kasalanan la.
23 Ya nasulapu kangku, nasulapu êt sa
Bapa ku.
24 Nu a ku nanyag sa arap lan mani
mamakaupapas ya kanuman asê nadyag
agyan sisabêt man, malyari lan sabin na
ayin silan kasalanan. Nuwa agyan nakitan
lay nay mani mamakaupapas sa dinyag ku,
kinasulapwan laku pun êt buy Bapa ku.
25 Nuwa sa dinyag lan abiin, natupad day
idi sa Kautusan la, 'Kinasulapwan lakun
ayin sangkan.' "*
26 Pamakayari, sinabin Jesus, "Iutus ku
kamuyuy Ispiritu ya ubat kan Bapa ya
sabay ya Manawup kamuyu buy mami-
patandan kapêtêgan. Nu lumatêng ngina,
magpapêtêg ya tungkul kangku.
27 Buy sikaw êt ta magpapêtêg tungkul
kangku, tagawan ubat pun sabitun nuna,
kaawyun kataw na."

16

1 "Sinabi kuy abiin kamuyu amên nu
lumatêng nga pamisakit, a yu talibatukan
na panampalataya yu kangku.
2 Isakwil kaw kaparisu yun mani Judio
sa balin pagtipunan la. Buy lumatêng
nga panawun na sisabêt man na mamati
kamuyu, indap na nu sabay ya abiin na
pagsuyu na kan Bapan Namalyari.
3 Daygên lay mani abiin gawan a laku
kilala buy a la kilalay Bapa ku.
4 Sinabi kina kamuyuy abiin amên nu
malyari yanay pamisakit, maganaka yuy
sinabi ku kamuyu."

Ya pandaygên Ispiritun Bapan Namalyari

"A ku sinabi kamuyu sabitun nunay
tungkul sa pamisakit, tagawan kaawyun
yuku pun.
5 Nuwa amêsên, pansabin ku kamuyuy
abiin tagawan mag-udung ngakina sa
namiutus kangku. Buy ayin tan gisa
man kamuyuy namatang kangku nu antuy
lakwên ku.
6 Nuwa sên sinabi ku kamuyuy lakwên
ku, ingkalungkut yu.
7 Paraman baydu, sêpat yun matandan
na kapêtêgan. Ya pamita ku para sa
ikakangêd yu, tagawan nu a ku mita, asê
maku baydi ya Ispiritun Bapan Namalyari
ya Manawup kamuyu.* Nuwa nu nakabita
kina, iutus kuya kamuyu.
8 Pamakalatêng Ispiritun Bapan Namal-
yari, ipapêtêg na sa mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari ya asê
ustuy pangintindi la tungkul sa kasalanan,
tungkul sa pangamatinêk buy tungkul sa
pangatul Bapan Namalyari.
9 Ipapêtêg na sa mani tawuy
makasalanan sila, ta a sila nanampalataya
kangku.
10 Ipapêtêg na sa mani tawuy matinêk
kaku, ta papakun nakina sa Bapa buy a yu
kina makitan.
11 Ipapêtêg na êt kallay atulun Bapan
Namalyari ya mani tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, ta inatulan nayna
si Satanas ya manakup sa mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari."
12 "Malakê pun dayi ya sabin ku kamuyu,
nuwa a yu pun agyun mapukatan amêsên.
13 Nuwa pamakalatêng Ispiritun mami-
patandan kapêtêgan, sabay siyay man-
awup kamuyu amên mapukatan yuy ka-
ganawan kapêtêgan. Ta a ya magsabin
kay ubat sa sarili na, nun a abituy nalêngê
na kan Bapan Namalyari ya sabay ya sabin
na buy ipatanda na kamuyuy tungkul sa
malyari lanu.
14 Parangalên nakun Ispiritun Bapan Na-
malyari gawan ya kaganawan kapêtêgan
na ipatanda na kamuyu, ubat kangku.

* **15:25 15:25** Mani Kanta 35:19; 69:4. * **16:7 16:7** Buy ati pun êt ta gisay labay sabin ya siyay mamitanggul kantamu.

15 Ya kaganawan idi sa Bapa, idi êt kangku. Kabay sinabi kuy maubat kangkuy kaganawan ipatandan Ispiritun Bapan Namalyari kamuyu.”

Sagilyan tula ya paglungkut

16 Sinabin Jesus, “Naêpêk tay panawun, a yu kina makitan, nuwa pamakayarin naêpêk ka panawun, makitan yu kinan manguman.”

17 Nipapatang nga dakun umnuy mani tagasunul na, “Sabêt ta labay nan sabin? Siyan sinabi nayay naêpêk tay panawun, a tamuy na makitan ta, nuwa pamakayarin naêpêk ka panawun, makitan tamu yan manguman? Sabêt êt ta labay nan sabin ya, ‘tagawan maku waku kan Bapa’?

18 Sabêt êt ta labay nan sabin na, ‘Naêpêk tay panawun’? A tamu mapukatan na labay nan sabin.”

19 Tandan Jesus ya mamatang dayi ya mani tagasunul na. Kabay sinabi na kallay, “Pipapatangan yu nayi nu sabêt ta labay kun sabin sa sinabi kun, ‘Naêpêk tay panawun, a yu kina makitan, nuwa pamakayarin naêpêk ka panawun, makitan yu kinan manguman’?

20 Pansabin ku kamuyuy manangis kaw manyubêk sa malyari kangku, nuwa matulay mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari. Maglungkut kaw, nuwa ya paglungkut yu, masagilyan tula.

21 Kaparisun gisay babayi ya makatanam ilab, gawan inlumatêng ngay uras panganak na. Nuwa pamakayari nan nanganak, a nayna maganakay ilab na gawan sa tula na sa gisay kulaw wa naianak na.

22 Para kaw êt baydu. Maglungkut kaw amêsên, nuwa sa allun pamikakit tamun manguman, matula kaw buy ayin sisabêt man na makapitas tula yu.”

23 “Sa allun abitu, ayina kaylangan mamatang kangku.† Pansabin ku kamuyuy idin Bapa ya agyan sabêt man na yawarên yu kana sa lagyu ku.

24 Angga amêsên, ayin kaw pun inyawad kana sa kapamilatan lagyu ku. Manyawad kaw buy makatanggap kaw amên magin lubus ya tula yu.”

Nasambut Jesus ya kapangyarian babun luta

25 Sinabi pun Jesus, “Pansabin kuy mani abiin kamuyu sa kapamilatan paalimbawa. Nuwa lumatêng nga panawun ya a kina magsabi kamuyun paradi, nun a ipapakatulyag kina kamuyuy tungkul kan Bapa.

26 Sa allu êt abitu, sikaw way manyawad kan Bapa sa kapamilatan lagyu ku. Alway nan sikuy manyawad kan Bapa para kamuyu.

27 Ta kakaidwan kaw Bapa, tagawan inidu yuku buy maniwala kaw ya ubat taku kan Bapan Namalyari.

28 Ubat taku kan Bapa buy naku waku baydi sa babun luta. Nuwa amêsên, mita kinan mag-udung kan Bapa.”

29 Kabay sinabin mani tagasunul nay, “Amêsên magsabi kaynan tulyag kanyan buy alway nan paalimbawa.

30 Amêsên, tanda yan na tanda muy kaganawan bagay. Agyan a yan kaw pampatangên, tanda mu nu sabêt ta ipatang yan. Kabay maniwala kay ya ubat ka kan Bapan Namalyari.”

31 Sinabin Jesus kalla, “Pêtêg kalin manampalataya kawna amêsên kangku?

32 Nadanidani yay uras ya mangapisisyay kawna buy mangapipapaway balang gisa. Lakwanan yuku nuwa paraman baydu, a ku magpagisa gawan kaawyun kuy Bapa ku.

33 Sinabi ku kamuyuy abiin amên mabiyan kaw kapatêtbêkan sa pamikibêtêk yu kangku. Baydi sa babun luta, makadanas kaw kasakitan.‡ Nuwa pasêyên yuy nakêm yu, gawan nasambut kinay nadawak ka kapangyarian babun luta.”

17

Nanalangin si Jesus para sa mani tagasunul na

1 Pamakasabin Jesus sa mani abiin, nangêlêw ya sa langit buy nanalangin yan paradi, “Bapa, inlumatêng ngay uras. Parangalên mu kinay Anak mu amên maparangalan kata.

2 Tagawan binyanan mukun kapangyarian sa kaganawan tawu amên mabiyan biyay ya ayin katganan ya kaganawan tawuy indin mu kangku.

3 Ya mani tawuy mangilala kamun sikay pêtêg buy gigisay Bapan Namalyari buy mangilala kangkun sikuy in-utus mu, sabay silay mabiyan biyay ya ayin katganan.

4 Pinarangalan kata baydi sa babun luta, ta inyari kinay impadyag mu kangku.

5 Kabay amêsên ya Bapa, parangalên mukina sa arapan mu kaparisun karangalan ku sabitun idi yaku sa lukup mu bayu pun daygên ya babun luta.”

6 “Impakilala katay na sa mani tawuy indin mu kangku ubat sa mani tawu baydi sa babun luta. Kamu sila buy indin mu sila kangku buy sinunul lay sabi mu.

† **16:23 16:23** Malyari êt paradi ya labay sabin, “Ayina kaylangan manyawad kangku.”

‡ **16:33 16:33** Malyari êt paradi ya labay sabin, pasakitan kaw mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari.

7 Tanda layna amêsên ya si kaganawan
indin mu kangkuy ubat kamu.
8 Tagawan impatanda ku kallay aral
la impatanda mu kangku buy tinanggap
la. Tanda la êt ta ubat taku kamu buy
naniwala silan in-utus muku.”
9 “Manalangin naku para kalla. A ku
manalangin para sa mani tawuy asê ma-
nunul kan Bapan Namalyari nun a para
sa mani tawuy indin mu kangku, tagawan
kamu sila.
10 Ya kaganawan kangku, kamu êt. Buy
ya kaganawan kamu, kangku êt buy ma-
parangalan naku sa kapamilatan la.
11 Buy amêsên, mag-udung ngakina
kamu buy a kina manugêl baydi sa babun
luta, nuwa manugêl sila pun sa babun
luta. Banal la Bapa, illagan mu sila sa
kapamilatan kapangyarian lagyuy indin
mu kangku amên mapibêtêk sila kaparisu
ta.
12 Kaban kaawyun laku pun, illagan ku
sila sa kapamilatan kapangyarian lagyu
muy indin mu kangku. Buy ayin kallay
milaku sa ayin katganan na kaparusan
liban ta sa tawuy intakday na sa ayin
katganan na kaparusan amên matupad da
idi sa Kasulatan.”
13 “Amêsên, mag-udung ngakina kamu.
Buy pansabin ku kallay abiin kaban idi
yaku pun baydi sa babun luta amên lubus
ya tula la kaparisun tula ku.
14 Impatanda kina kallay sabi mu buy
kinasulapwan silan mani tawuy asê ma-
nunul kamu, tagawan a silayna kabilang
sa mani tawuy asê manunul kamu, ka-
parisu kun asê kabilang kalla.
15 A ku manalangin ya kêwên mu silayna
sa babun lutan ati, nun a manalangin
nakun illagan mu sila laban kan Satanas.
16 A sila kabilang sa mani tawuy asê
manunul kamu, kaparisu kun asê kabilang
sa mani tawuy asê manunul kamu.
17 Ipakal-an mu sila ya magin kay kamu
sa kapamilatan kapêtêgan. Ya sabi mu
sabay ya kapêtêgan.
18 Nu parasaantu mukun in-utus sa
babun luta, para ku sila êt baydun pan-
iutus.
19 Alang-alang kalla, impakal-an kuy sar-
ili ku para kamu amên ipakal-an sila êt
para kamu sa kapamilatan kapêtêgan.”
20 “Ya panalangin ku, alwan kay para sa
mani tagasunul ku, nun a para êt sa mani
manampalataya kangku sa kapamilatan
pangaral la.
21 Manalangin naku kamuy Bapa ya
silan kaganawan, pakadyag gigisa ka-
parisun pamikibêtêk mu kangku buy
pamikibêtêk ku kamu. Kibêtêk ta dayi sila
kanta amên maniwalay mani tawu ya in-
utus muku.
22 Indin kina kallay karangalan na indin
mu kangku amên pakadyag silan gigisa
kaparisu ta ya gigisa.
23 Nakibêtêk kaku kalla buy nakibêtêk
ka êt kangku amên lubus silan mapibêtêk.
Sa pakapakun baydu, matandan mani
tawu sa babun luta ya in-utus muku
buy matandan la êt ta kakaidwan muy
mani manampalataya kangku kaparisun
pangidu mu kangku.”
24 “Bapay, indin mu sila kangku. Buy
labay kun makaawyun ku sila sa lakwên
ku amên makit lay karangalan ku ya indin
mu kangku gawan inidu mukina bayu pun
dinyag ga babun luta.
25 Bapa kun Namalyari ya makatuynun-
gan, a ka kilalan mani tawuy asê manunul
kamu, nuwa kilala kata buy tandan mani
tagasunul kuy sikay namiutus kangku.
26 Impakilala katay na kalla buy pan-
isundu katan pan-ipakilala amên na
pangidu mu kangku, manugêl kalla buy
manugêl laku êt kalla.”

18

Ya pandakêp kan Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Pamakayarin nanalangin Jesus, namita
ya kaawyun na mani tagasunul na buy
naglipay sa sapan Kidron buy naku sa
lugal la panggitnan ulibu.
2 Si Judas Iscariote ya mamisupakat kan
Jesus, tanda nay lugal abitu, gawan pawan
mamaku si Jesus baydu kaawyun na mani
tagasunul na amên mipupulung.
3 Kabay naku baydu si Judas kaawyun
nay gisay grupun mani Romanoy sundalus
buy dakun umnuy Judioy magbantay sa
Templu ya in-utus mani mamunun pari
buy mani Pariseo. Dilag silan gêgtan na
sulu, atang buy mani almas.
4 Tandan Jesus ya kaganawan malyari
kana. Kabay timbêng na sila buy pinatang,
“Sisabêt ta pantêkapên yu?”
5 Nakitbay sila, “Si Jesus ya taga
Nazaret.”
Sinabin Jesus kallay, “Sikuy Sikina.”*
Idi êt bayduy mamisupakat ya si Judas
ya nakaidêng kaawyun na mani tawuy
mangkap kan Jesus.
6 Sên sinabin Jesus ya “Sikuy Sikina,”
nakadêtna sila buy nitugaw.
7 Kabay nanguman namatang si Jesus,
“Sisabêt ta pantêkapên yu?”
Nakitbay sila, “Si Jesus ya taga Nazaret.”
8 Sinabin Jesus kallay, “Sinabi kina ka-
muyuy Sikuy Sikina. Kabay nu sikuy

* **18:5 18:5** Ati ya lagyun Bapan Namalyari sa Manan Tipan.

pantêkapên yu, paulayan yun makabitay
mani kaawyun ku.”
9 Sinabi nay abiin amên matupad da
sinabi na sa Bapa, “Ayin gisa man na
mipakadawak sa mani indin mu kangku.”
10 Amêsên, nanganus kêya si Simon Pe-
dro buy pinutus nay têk ipus pinakapuun
pari sa wanan. Ya lagyun abituy ipus,
Malco.
11 Nuwa sinabin Jesus kan Pedro,
“Isakêb muy kêya mu sa kaluban! Sêpat
kun tanggapên na kasakitan na indin
kangkun Bapa ku.”

Gintan si Jesus kan Anas

12 Amêsên, ya mani Romanoy sundalus,
ya kapitan la buy mani Judioy magbantay
sa Templu, dinakêp la si Jesus buy ingga-
pus.
13 Gintan yapun kan Anas ya sabay ya
ampun Caifas. Sa panawun na abitu, si
Caifas ya pinakapuun pari
14 buy sabay siyay nagsabi sabitun nuna
sa mani puun Judio un paradi, “Mangêd
da kay gigisay tawuy mati amên asê mi-
pakadawak ya buun bansa.”

Impuglaw Pedroy kilala na si Jesus
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Nanunul si Simon Pedro kan Jesus
kaawyun nay gisa pun na tagasunul. Ya
tagasunul la ati, kilala yan pinakapuun
pari. Kabay nakasun yan kaawyun Jesus
sa sural pinakapuun pari.
16 Nagpalakwan si Pedro sa lawasan pas-
bul. Kabay nagsalwang nga tagasunul la
kakilalan pinakapuun pari buy nakisabi ya
sa babayi ya mamantay sa pasbul. Sinabi
na, “Malyari nayin pasunun muy kaawyun
ku?” Kabay pinasun nayna si Pedro.
17 Pinatang babayi si Pedro, “Alwa nayin
gisa ka sa mani tagasunul tawun abiin?”
Nakitbay si Pedro, “Asê!”
18 Nalêpêt ta uras abitu. Kabay nag-
atug ga mani ipus buy mani magbantay
buy nititipun sila sa palitêng apuy amên
mimudu. Nakiawyun êt si Pedro kalla buy
nimudu.

Pinatang si Jesus un pinakapuun pari
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Sa uras êt abitu, pinatang pinakapuun
pari si Jesus tungkul sa mani tagasunul na
buy sa pan-iaral na.
20 Nakitbay si Jesus, “Pawa kun man-
garal sa arapan mani tawu sa kasawangan
Templu buy sa mani balin pagtipunan
mani Judio. Ayin nakun pan-iliim sa
pagsabi ku.
21 Siyan siku yay pampatangên mu
ta? Ya patangên minaman, abituy mani
nakalêngê kangku, ta tanda la nu sabêt ta
sinabi ku.”
22 Pamakasabin Jesus abiin, dinalpi yan
gisa sa mani magbantay buy sinabi nay,
“Alwa ta para kaya baydun makitbay sa
pinakapuun pari ta?”
23 Pikitbayan yan Jesus, “Nu dilag gakun
sinabi ya asê ustu, papêtgan mu. Nuwa nu
ustuy sinabi ku, siyan dinalpi muku yata?”
24 Kaban nakagapus pun si Jesus, im-
palaku yan Anas kan Caifas ya sabay ya
pinakapuun pari.

Inuman impuglaw Pedro si Jesus
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Kaban mamimudu pun si Simon Pe-
dro, sinabi kanan mani idi bayduy, “Pakan
gisa kaya sa mani tagasunul na ta?”
Nakitbay si Pedro, “Asê!”
26 Pinatang ya êt gisa sa mani ipus
pinakapuun pari ya kamag-anak pinutu-
san nan têk, “Alwa nayin sikay nakitan ku
ya kaawyun Jesus sa panggitnan ulibu?”
27 Nanguman nagpuglaw si Pedro buy sa
uras êt abitu, nangkati ya manuk.

Gintan si Jesus kan Gobernador Pilato
(Mateo 27:1-2; 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Sên mawatwat tana, kingwan mani
puun Judio si Jesus sa balin Caifas buy
gintan la sa palasyun Gobernador Pilato.
Nuwa asê sinumun na mani Judio sa
palasyu gawan ayun sa kautusan la, nu
sumun sila sa balin gisay alwan Judio,
maituwad silan madinat buy a silayna
sêpat mangan apunan sa Pestan Kalig-
tasan.
29 Kabay nagsalwang si Gobernador Pi-
lato buy pinatang na sila, “Sabêt ta
isangkan yu laban sa tawun ati?”
30 Nakitbay sila, “Gobernador, nu asê
nanyag nadawak ka tawun ati, a yan ya
gêtan baydi.”
31 Sinabin Gobernador Pilato kalla,
“Kêwên yuya buy sikaw tay mangatul
ayun sa kautusan yu.”
Nakitbay ya mani puun mani Judio,
“Nuwa ayin kay karapatan mangatul ka-
matyan.”
32 Nalyari ya abiin amên matupad da
sinabin Jesus nu parasaantuy kamatyan na
danasên na.
33 Nanguman sinumun si Gobernador
Pilato sa palasyu buy impabêg si Jesus buy
pinatang naya, “Sika nayi ya Arin mani
Judio?”
34 Nakitbay si Jesus, “Ubat nayi kamuy
abiin na patang o kay dilag nagsabi kamu
tungkul kangku?”
35 Nakitbay si Gobernador Pilato, “Alwa
kun Judio. Ya mani kaparisu mun Judio

buy mani mamunun pari sabay silay ni-
laku kamu baydi kangku. Sabêt ta dinyag
mu?”
36 Sinabin Jesus kanay, “Ya kaarian ku,
ayin baydi sa babun luta. Ta nu baydi
dayi ya kaarian ku, inlumaban nay mani
tagasunul ku amên a ku madakêp mani
Judio. Nuwa alwan baydi ya kaarian ku.”
37 Sinabin Gobernador Pilato, “Nu
parabaydu, gisa kan ari!”
Nakitbay si Jesus, “Ustuy sinabi mun
gisa kun ari.† In-anak kaku baydi sa
babun luta amên magpapêtêg tungkul
sa kapêtêgan. Sisabêt man na kal-
abay makatandan kapêtêgan, mallêngê ya
kangku.”
38 Pinatang yan Gobernador Pilato,
“Sabêt ta kapêtêgan?”

Labay mani tawuy ipaku sa kurus si Jesus
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Pamakasabin Pilaton abiin, nagsalwang
ya buy sinabi na sa mani Judio, “Ayin
nakun nakitan na kasalanan sa tawun ati.
39 Nuwa ayun sa naugalyan yu,
balang Pestan Kaligtasan, panyawarên yu
kangkuy mamibus sakun gisay nakasukul.
Amêsên, labay yu nayin ibus kuy Ari yun
mani Judio?”
40 Masnêg sinabin mani tawuy, “Alwan
siya! Si Barabbas saman!” Si Barabbas,
gisa yan manalangsang sa gubernu.

19

1 Kabay impakwan Gobernador Pilato si
Jesus buy impalatiku.
2 Nanyag ga mani sundalus un kuronay
nagdiwi buy impakurona la kan Jesus.
Buy pinayamingan layan kulay muraduy
balabal.
3 Pamakayari, tisatisa silan nagdani
kana buy nagsabin panguyam, “Pagpalên
baman na Arin mani Judio!” Buy pagkad-
inalpi laya.
4 Nanguman nag-awas si Gobernador
Pilato buy sinabi na sa mani tawuy,
“Mallêngê kaw! Iarap kuyan manguman
kamuyu amên matandan yuy ayin nakun
nakitan na kasalanan kana!”
5 Buy in-awas la si Jesus ya nakakuronay
nan diwi buy nakayaming ngan batêk
muraduy balabal. Sinabin Gobernador
Pilato kalla, “Elêwên yuya!”
6 Sên nakitan yan mani mamunun pari
buy mani magbantay sa Templu, masnêg
lan sinabi, “Ipaku ya sa kurus! Ipaku ya
sa kurus!”
Nuwa nakitbay si Gobernador Pilato,
“Kêwên yuya. Pakabaala kaw nay mipaku
kana sa kurus, gawan para kangku, ayin
nakun makit ta kasalanan kana.”
7 Nakitbay ya mani Judio, “Ayun sa kau-
tusan yan, sêpat yan mati, gawan pans-
abin nay Anak yan Bapan Namalyari.”
8 Sên nalêngên Pilatoy sinabi la, luyang
nginan nalimu.
9 Kabay impikilakun Gobernador Pilato
si Jesus sa lalên palasyu buy pinatang,
“Taga saantu ka?” Nuwa asê nakitbay si
Jesus.
10 Kabay sinabin Pilatoy, “Siyan a muku
ya pakitbayan ta? A mu nayi tanday dilag
gakun kapangyarian ipabus ka o ipapaku
ka sa kurus?”
11 Nakitbay si Jesus, “Ayin kan madyag
kangku nu a ka binyanan Bapan Namal-
yarin kapangyarian. Kabay mas maragul
la kasalanan tawuy nilaku kangku baydi
kamu.”
12 Sên nalêngên Pilatoy abiin, nangisip
yan paralan amên ibus si Jesus. Nuwa
masnêg sinabin mani Judioy, “Nu ibus
muy tawun abiin, a ka kaluguran Em-
perador! Tagawan nu sisabêt man na
magsabin ari ya, kapati yan Emperador.”
13 Sên nalêngên Gobernador Pilatoy
abiin, in-awas na si Jesus sa palasyu.
Pamakayari, niknu ya sa pallitisan sa lugal
la pambêgên “Tinapil la Batu” ya sa sabin
Hebreo, “Gabatha.”
14 Sên ugtuy nan mamut duspiras Pestan
Kaligtasan, sinabin Gobernador Pilato sa
mani Judioy “Abiti yay ari yu!”
15 Nuwa masnêg sinabin mani Judioy,
“Patin ya! Patin ya! Ipaku ya sa kurus!”
Kabay sinabin Gobernador Pilato kallay,
“Ipaku ku nayi sa kurus ya ari yu?”
Nakitbay ya mani mamunun pari, “Ayin
kay kaatag ga ari, nun a kay ya Emper-
ador.”
16 Kabay inggawang Gobernador Pilato
si Jesus kalla amên ipaku ya sa kurus.

Impaku sa kurus si Jesus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Gintan mani sundalus si Jesus
17 pasalwang sa balayan. Buy im-
pabakay la kanay kurus papakun sa lugal
la pambêgên lan “Lugal Bungu” ya sa
sabin Hebreo, Golgota.
18 Pamakalatêng la baydu, impaku laya
kaawyun na luwa. Ya gisa, idi sa wanan na
buy ya gisa, idi sa udi na buy idi sa bunak
la si Jesus.
19 Impab-in Gobernador Pilaton karatula
ya kurus Jesus buy paradi ya impasulat
na, “Si Jesus ya taga Nazaret ya Arin mani
Judio.”

† **18:37 18:37** Malyarin paradi êt, “Sikay nay nagsabin ari yaku.”

20 Nakasulat ta abiin sa sabin Hebreo, Latin, buy Griego. Malakêy Judioy
nakabasan ati, gawan kay narani sa bal-
ayan ya pinipakwan kan Jesus.
21 Kabay sinabin mani mamunun pari
kan Gobernador Pilato, “Agana mu isulat
ya ‘Arin mani Judio’ nun a ya isulat mu,
‘Sinabin tawun ati siyay Arin mani Judio.’
”
22 Nuwa pikitbayan silan Gobernador
Pilato, “Nu sabêt ta impasulat ku, sabay
yana.”
23 Sên naipakuy nan mani sundalus si
Jesus sa kurus, kingwa lay mani yaming
na buy piaatagan lan apat, tisatisay balang
sundalus. Kingwa la êt ya yaming nay
makarang nga panglalê. Ayin tayi ya ati
ubat sa babu angga sa aypa.
24 Kabay nisasabi ya mani sundalus,
“Agana tamina ginitin ya ati nun a
mibabagutan kitamu tana nu kansabêt
milakuy ati.” Nalyari ya ati amên matupad
da idi sa Kasulatan,
“Piaatagan lay mani yaming ku
buy pibabagutan la.”*
Buy dinyag yabay mani sundalus ya abiin.
25 Baydu sa danin kurus Jesus nakaidêng
nga indu na, ya patêl indu nay babayi, si
Maria ya asawan Cleopas buy si Mariay
taga Magdala.
26 Sên nakitan Jesus ya indu na buy ya
kakaidwan nay tagasunul ya idi sa danin
indu na, sinabi na, “Tuwa kuway, ibilang
muyan anak mu.”
27 Buy sinabi na sa tagasunul na, “Ati ya
indu mu.” Kabay paubat ta baydu, in-uli
yan tagasunul ya kakaidwan Jesus sa bali
na ya indu na.

Ya pangamatin Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Tandan Jesus ya naganap pay im-
padyag kanan Bapa na. Kabay sinabi
nay, “Napêl-ang ngaku.” Sinabi nay abitu
amên matupad da idi sa Kasulatan.†
29 Dilag baydun gisay banga ya napnun
nangisuy alak. Kabay insawsaw mani sun-
dalus sa nangisuy alak ya paran bulak ya
nakaptês sa sangan isopu buy impasêpsêp
kan Jesus.
30 Sên nasêpsêp pan Jesus, sinabi nay,
“Naganap pana.” Indêngdêng nay ulu na
buy nabuytuwan yan inawanên.

Inlatug ga tagyang Jesus

31 Allun Bernis sa abitu buy asê labay
mani Judion idi pun sa kurus ya mani
bangkay angga sa Allun Pagpaynawa.
Luyang maulagay Allun Pagpaynawan ati
gawan allu êt Pestan Kaligtasan. Kabay
inyawad la kan Pilatoy, “Gobernador ray,
ipatukis minay asêl mani impaku sa kurus
buy itabuy ya mani bangkay la.”
32 Kabay abiin ya dinyag mani sundalus.
Tinukis lay asêl luway impakun kaawyun
Jesus.
33 Nuwa pamakalatêng la kan Jesus,
nakitan lay nati yina. Kabay a layna
tinukis ya asêl na,
34 nun a inlatug gisa sa mani sundalus
ya tagyang Jesus buy tambêng nanukusuk
ka daya buy lanêm.
35 Siku si Juan ya nakakit abiin. Pêtêg
ya nakitan ku buy pan-ipapêtêg kuy ati
kamuyu amên manampalataya kaw êt.
36 Nalyari ya kaganawan abiin amên
matupad da idi sa Kasulatan, “Ayin
matukis gisa man sa mani but-u na.”‡
37 Buy idi pun êt sa kaatag ga baagin Ka-
sulatan, “Papakaêlêwên lay tawuy inlatug
la.”§

Ya pamilbêng kan Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Amêsên, si Jose ya taga Arimatea, gisa
yan tagasunul Jesus nuwa kay liim gawan
malimu ya sa mani puun Judio. Inyawad
na kan Pilatoy kêwên ya bangkay Jesus buy
tinulutan naya. Kabay inlaku nay bangkay
Jesus buy kingwa nay ati.
39 Kaawyun na si Nicodemo ya sabay ya
nagpaksa kan Jesus sabitun gisay yabi. Di-
lag bay-in maigit tatlumpuy kilun pabangi
ya gêgtan na ya diyag sa mira buy aloe.
40 Kaban pambêdbêdan lan makamal
la telay bangkay na, pagkabulugan layan
pabangi, ta abituy naugalyan mani Judio
sa pamilbêng.
41 Sa lugal nu saantu impaku si Jesus, di-
lag panamnan. Buy dilag êt baydun gisay
bayuy pamilbêngan na inlubtan sa agid
tung-uy ya asê pun pinilbêngan kanuman.
42 Allun paglêan na abiin para sa Allun
Pagpaynawa. Buy narani sa inlubtan na
dapas ya dinyag lay pamilbêngan. Kabay
baydu layna in-ilbêng si Jesus.

20

Pinabyay si Jesus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Pamakagalingaldaw allun Duminggu,
kaban nadiglêm pun, naku si Mariay taga
Magdala sa pinilbêngan kan Jesus. Naki-
tan nay intas say batuy pinanakêp sa
lawasan ati.

* **19:24 19:24** Mani Kanta 22:18. † **19:28 19:28** Mani Kanta 69:21; 22:15. ‡ **19:36 19:36** Exodo 12:46; Mani Bilang 9:12; Mani Kanta 34:20. § **19:37 19:37** Zacarias 12:10.

2 Kabay nuwayu yan naku kan Simon
Pedro buy sa tagasunul ya kakaidwan
Jesus buy sinabi na kallay, “Dilag nangwa
sa Panginuun baydu sa pinilbêngan kana
buy a yan tanda nu antuy pinilakwan
kana.”
3 Kabay naku si Pedro sa pamilbêngan
kaawyun nay tagasunul ya kakaidwan Je-
sus.
4 Parisu silan nuwayu, nuwa mabilis pun
ya tagasunul la kakaidwan Jesus kaysa
kan Pedro. Kabay niuna yan nilatêng sa
pamilbêngan.
5 A ya sinumun sa pamilbêngan ta kay
nagduku ya buy nanilip. Nakit na bayduy
telay makamal la pinamêdbêd kan Jesus.
6 Sên nilatêng si Simon Pedro, nagdaus
yan sinumun sa pamilbêngan buy nakitan
nay telay makamal ya idi sa pinikalêkan
kan Jesus.
7 Buy ya telay pinamêdbêd sa ulun Jesus,
siyan napakapalay na buy nakapapaway
ati sa telay makamal.
8 Sinumun êt ta tagasunul ya nunan
inlumatêng. Sên nakitan nay telay nalak-
wan, naniwala yan nabyay si Jesus.
9 Agyan idi sa Kasulatan na kaylangan
mati si Jesus buy mabyay manguman, a la
pun mapukatan na abiin.
10 Pamakayari, nuli ya luway tagasunul
na.

Nagpakit si Jesus kan Maria ya taga Magdala
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Nuwa nakaidêng sa lawasan
pamilbêngan si Maria ya manangis.
Kaban manangis ya, nagduku ya buy
nanilip sa lalên pamilbêngan.
12 Buy nakitan nay luway ang-el la
nakayaming naputi ya nakaiknu sa pini-
pakalêkan sa bangkay Jesus. Ya gisa, idi sa
ubatan ulu na buy ya gisa, idi sa ubatan
kabitisan na.
13 Pinatang la si Maria, “Siyan manangis
kaya ta?”
Nakitbay ya, “Gawan dilag nangwan
bangkay Panginuun ku buy a ku tanda nu
antuy pinilakwan kana.”
14 Pamakasabi nan abitu, nangawing ya
buy nakakit yan gisay tawuy nakaidêng
baydu. Nuwa a na nakilala ya si Jesus sa
abitu.
15 Pinatang yan Jesus, “Tuwa kuway,
siyan manangis kaya ta? Sisabêt ta
pantêkapên mu?”
Indap Maria manaysay tanaman bayduy
namatang kana. Kabay sinabin Maria,
“Patêl lay, nu sikay nangwa kana, sabin
mu kangku nu antuy pinilakwan mu kana,
ta kêwên kuya.”
16 Sinabin Jesus kana, “Mariay!”
Nag-arap si Maria kan Jesus buy sinabi
na sa sabin Hebreo, “Rabboni!” Ya labay
sabin, “Manuru”.
17 Sinabin Jesus kana, “Agana muku
talanên, ta a ku pun nakapag-udung sa
Bapa ku. Maku ka sa mapatêl ku buy sabin
mu kallay mag-udung ngaku sa langit sa
Bapa ku ya Bapa yu êt buy sa Namalyari
ku ya Namalyari yu êt.”
18 Kabay naku si Maria ya taga Magdala
sa mani tagasunul Jesus buy sinabi na
kallay, “Nakitan kinay Panginuun!” Buy
sinabi na êt kallay mani pan-ipasabin
Jesus.

Nagpakit si Jesus sa mani tagasunul na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Pamakayabin allun Duminggu, niti-
tipun na mani tagasunul Jesus. Impa-
pakasara lay mani pasbul bali gawan sa
limu la sa mani puun Judio. Bêngat tan
nagpakit si Jesus buy nidêng sa pibunakan
la buy sinabi na, “Mapakamuyuy kap-
atêtbêkan.”
20 Pamakasabi nan abiin, impakit na sa
mani tagasunul nay mani gamêt na buy
mani tagyang na. Sên nakit lay Panginuun,
natulatula sila.
21 Inuman na êt sinabin Jesus kallay,
“Mapakamuyuy kapatêtbêkan. Nu
parasaantu wakun in-utus Bapa ku, para
kataw êt baydun pan-iutus.”
22 Pamakasabi nan abiin, kinayupan na
sila buy sinabi na, “Tanggapên yuy Ispiri-
tun Bapan Namalyari.
23 Nu patawarên yuy gisay tawu sa
kasalanan na, patawarên ya êt Bapan
Namalyari. Nuwa nu a yuya patawarên
sa kasalanan na, a ya êt patawarên Bapan
Namalyari.”

Si Jesus buy si Tomas

24 Nuwa sabitun nagpakit si Jesus, ayin
baydu si Tomas ya pambêgên Kambal ya
gisa sa mapu buy luway apostul na.
25 Kabay sinabi la kanay, “Nakitan yan
na Panginuun.”
Nuwa sinabin Tomas kallay, “A ku mani-
wala anggan a ku makitan ya nukay
ubatan paku sa gamêt na buy matalan ya
ati buy anggan a ku maisun ya galamay ku
sa nukay idi sa tagyang na.”
26 Nilabas sa waluy allu, nanguman niti-
tipun na mani tagasunul Jesus sa lalên bali,
kaawyun layna si Tomas. Impapakasara
lay mani pasbul, nuwa nisun pun si Jesus
buy nidêng sa pibunakan la. Buy sinabi
na, “Mapakamuyuy kapatêtbêkan.”
27 Sinabin Jesus kan Tomas, “Elêwên
mu buy dukpan na nuka sa gamêt ku
buy dukpan muy nukay idi sa tagyang

ku. Agana kayna magluway nakêm, nun
a maniwala kayna."
28 Nakitbay si Tomas, "Panginuun ku buy
Namalyari ku!"
29 Sinabin Jesus kana, "Naniwala kayna
nayi gawan nakitan mukina? Pinagpalay
mani manampalataya kangku agyan a
laku nakitan."

Ya sangkan na insulat ta librun ati

30 Malakê pun na mamakaupapas ya
dinyag Jesus ya nakitan mani tagasunul
nay asê pun naisulat sa librun ati.
31 Nuwa ya mani nakasulat sa librun
ati, insulat amên manampalataya kaw ya
si Jesus sabay siyay Cristu ya Anak Ba-
pan Namalyari. Buy nu manampalataya
kaw kana, mabiyan kaw biyay ya ayin
katganan.

21

Nagpakit si Jesus sa pituy tagasunul na

1 Nilabas sa dakun umnuy allu, nangu-
man nagpakit si Jesus sa mani tagasunul
na sa agid lawan Tiberias. Paradi ya
nalyari.
2 Sa panawun na abitu, niaawyun silan
Simon Pedro, si Tomas ya pambêgên Kam-
bal, si Nathanael ya taga balayan Cana
sa prubinsyan Galilea, ya luway anak
Zebedeo, buy luwa pun êt ta tagasunul
Jesus.
3 Sinabin Simon Pedro kalla, "Mandakêp
pakun kênan lanêm."
Sinabi la, "Kilaku kay kamu." Kabay
nagsakay sila sa bangka amên mandakêp
silan kênan lanêm sa lawa. Nuwa na-
mawatwat silan ayin nakwa.
4 Sên nasawang ngana, nakaidêng si
Jesus sa agid lawa, nuwa a laya nakilala.
5 Binêg silan Jesus, "Mapatêl kuway,
dilag kaw nayin nakwa?"
Nakitbay sila, "Ayin na kayêk."
6 Sinabin Jesus kalla, "Inabu yu sa lanêm
ya pukut yu sa wanan bangka amên
makakwa kaw." Kabay dinyag lay nabay
ya abitu buy sên guluyun lay nay dala la, a
layna maguluy gawan sa lakên nakwa lay
kêna.
7 Ya tagasunul ya kakaidwan Jesus, sin-
abi na kan Pedroy, "Sabay ya Panginuun
na abitu!" Sên nalêngên Pedroy abiin,
kingwa nay yaming nga inlukas na ta in-
is-êl na sa awak na. Nag-ukdu ya sa lanêm
buy nangaway ya papakun sa agid lawa.
8 Ya kaatag mani tagasunul ya idi sa
bangka, nag-udung sila sa agid ya migugu-
luy dalay napnun kênan lanêm, gawan kay
manga siyam mapuy metruy dayu la sa
agid.
9 Pamakalatêng la sa agid, nakitan la
bayduy dilag kênan lanêm ma nakasagpa
sa bayan apuy buy dilag êt tinapay.
10 Sinabin Jesus kallay, "Mantan kaw
baydin dakun umnuy kênan lanêm ya
nakwa yu."
11 Kabay nagsakay si Simon Pedro sa
bangka buy ginuluy nay dala papakun
sa agid ya napnun mangaragul ya kênan
lanêm. Dinalan buy limampu buy tatluy
kaganawan. Nuwa agyan parabaydun
kalakêy kêna, asê nasiray dala.
12 Sinabin Jesus kalla, "Kaksaw kaw ta
mangalmusal kitamu." Ayin gisa man
kallay nakadêgdêg namatang nu sisabêt
ya tagawan tanda lay sabay siyay Pangin-
uun.
13 Nangwan tinapay si Jesus buy indin
kalla. Pamakayari, nangwa ya êt kênan
lanêm buy indin na kalla.
14 Abiin ya ikatluy pagpakit Jesus sa
mani tagasunul na pamakayari nan
nabyay nanguman ubat sa nangamamati.

Si Jesus buy si Pedro

15 Pamakayari lan nangan, sinabin Jesus
kan Simon Pedro, "Simon ya anak Juan,
kaidwan muku nayin igit pun sa pangidu
la kangku?"
Nakitbay si Pedro, "Awuy Panginuun,
tanda muy kakaidwan kata."
Kabay sinabin Jesus kana, "Nu
parabaydu, pakanên muy mani tupa ku."
16 Pinatang yan manguman Jesus, "Si-
mon na anak Juan, kaidwan muku nayi?"
Nakitbay si Pedro, "Awuy Panginuun,
tanda muy kakaidwan kata."
Kabay sinabin Jesus kana, "Nu
parabaydu, saysayên muy mani tupa ku."
17 Katitlu yan pinatang Jesus, "Simon ya
anak Juan, kaidwan muku nayi?"
Nalêlêy nakêm Pedro gawan katitlu yan
pinatang Jesus nu kaidwan naya. Kabay
nakitbay ya, "Panginuun, tanda muy ka-
ganawan bagay buy tanda mu êt ta kaid-
wan kata."
Kabay sinabin Jesus kana, "Pakanên
muy mani tupa ku.
18 Pansabin ku kamuy sabitun anak ka
pun, sikay mamayaming sarili mu buy
pallakwên muy labay mun lakwên. Nuwa
nu tuwa kayna, ipaktang muy gamêt mu ta
kaatag gay mamayaming kamu buy gêtan
laka sa lugal la a mu labay."
19 Sinabin Jesus ya abiin amên ipatanda
na nu parasaantuy pangamati ya danasên
Pedro amên maparangalan si Bapan Na-
malyari. Pamakayari, sinabin Jesus kan
Pedro, "Kilaku ka kangku."

Ya tagasunul ya kakaidwan Jesus

20 Sên nangawing si Pedro, nakitan nay
manunul kallay kakaidwan na tagasunul

Jesus. Sabay siyay tagasunul Jesus ya
nakaunsalig sa dani na sabitun mangapun
sila buy namatang kana nu sisabêt ta
mamisupakat kana.
21 Sên nakitan Pedro si Jesus, pinatang
naya, “Panginuun, sabêt taman na malyari
sa tawun abiin?”
22 Nakitbay si Jesus, “Nu labay kuyan
mabyay angga sa pag-udung ku, maka-
pakun naman kamu? Kay sumunul ka
kangku.”
23 Kabay niwagaw wa balita sa mani
manampalataya ya asê mati ya tagasunul
ya kakaidwan Jesus. Nuwa asê sinabin
Jesus ya a ya mati. Ya kay sinabi na, “Nu
labay kuyan mabyay angga sa pag-udung
ku, makapakun naman kamu?”
24 Siku si Juan na tagasunul Jesus ya
magpapêtêg sa mani bagay ya ati buy siku
êt ta nanulat. Buy tandan mani kaawyun
ku ya pêtêg ga pansabin ku.
25 Malakê pun êt ta mani dinyag Jesus.
Nu isulat kuy kaganawan ati, sa êlêw
kuy asê minukad sa buun babun lutay
kaganawan libruy maisulat ku.

YA MANI DYAG
un Mani Tagasunul

1 Kakaidwan kun Teofilo, sa nunan sulat
ku kamu, insulat kuy dinyag Jesus buy in-
aral na paubat sa umpisa yan nangaral
2-3 angga sa allun intag-ay ya sa langit.
Nati si Jesus sa kurus, nuwa nanguman
yan nabyay buy malakêy dinyag na amên
pagpapêtgan na abiin. Buy sa apatta-
puy allu, katiumnu yan nagpakit sa mani
pinili nay apostul buy pansabin na kallay
tungkul sa pag-arin Bapan Namalyari. In-
tipan na êt kallay mani utus sa kapamila-
tan Ispiritun Bapan Namalyari.
4 Gisay allu, kaban mipupulung sila
kaawyun si Jesus, intipan na kallay,
"Agana kaw pun mita sa Jerusalem.
Etêngên yu pun na impangakun Bapan
Namalyari kamuyuy Ispiritu na. Sinabi
kinay abiin kamuyu sabitun nuna.
5 Ta si Juan ya Mamawtismu, na-
mawtismu ya sa lanêm, nuwa pamaka-
yarin dakun umnuy allu, bawtismuwan
kaw sa Ispiritun Bapan Namalyari."

Ya pag-udung Jesus sa langit

6 Sên nititipun na mani apostul buy si
Jesus, pinatang laya, "Panginuun, ati nayi
ya panawun iudung muy pag-ari sa Israel
sa mani Israelita?"
7 Nakitbay si Jesus, "A yina kaylangan
matandan nu makanu malyari ya mani
intakdan Bapa ku sa kapamilatan kapang-
yarian na.
8 Nuwa sa pallumatêng Ispiritun Ba-
pan Namalyari kamuyu, biyan nakaw ka-
pangyarian. Buy sikaw wa magpapêtêg
tungkul kangku sa mani tawu baydi sa
balayan Jerusalem, sa prubinsyan Judea,
sa prubinsyan Samaria buy sa kaganawan
lugal baydi sa babun luta."
9 Pamakayarin sinabin Jesus ya abiin,
nitag-ay yina sa langit. Buy kaban
pakaêlêwên layan pamatatag-ay, nasani-
pan ninan ulap angga sa a layna nakitan.
10 Kaban mamakaêlêw sila sa langit,
bêngat tan nidêng sa dani lay luway ang-
el ya nakayaming naputi. 11 Buy sinabin
luway ang-el, "Sikaw wa mani taga prubin-
syan Galilea, siyan nakaidêng kaw yapun
baydin nakaêlêw sa langit ta? Si Jesus ya
nakitan yun nitag-ay papakun sa langit,
mag-udung ya baydi sa babun luta. Buy
nu parasaantu yuyan nakitan na nitag-ay
papakun sa langit, para êt bayduy pag-
udung na baydi sa babun luta."

Ya pamilin mani apostul sa kasagilin Judas

12 Kabay nag-udung ya mani apostul sa
balayan Jerusalem ubat sa Bung-uy mani
Ulibu. Ya bung-uy ya ati, kulang tan
pêrad sa gisay kilumetru ya dayu na sa
Jerusalem.
13 Sên nilatêng silayna sa Jerusalem,
nagdaus silan nagdakêy sa bibiyan lay
kuwartu ya idi sa têngêl. Ya mani ati
sabay silan Pedro, Juan, Santiago, Andres,
Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago
ya anak Alfeo, si Simon ya manalangsang
sa gubernun Roma, buy si Judas ya anak
kaatag Santiago.
14 Pawa silan miaawyun manalangin
kaawyun ya dakun umnuy babayi buy si
Maria ya indun Jesus buy ya mapatêl Jesus
ya lawyaki.
15 Sên nilabas say dakun umnuy allu,
nititipun na mani manampalatayay dilag
bilang dinalan buy luwampu. Nidêng si
Pedro buy sinabi na,
16 "Mapatêl kuway, kaylangan matupad
da kasulatan na impatandan Ispiritun Ba-
pan Namalyari kan Arin David sabitun
nuna ya tungkul kan Judas Iscariote, ya
sabay ya nanawup nandakêp kan Jesus.
17 Sabitun nuna, kaawyun yan si Ju-
das bilang apostul ya pinilin Jesus amên
maglingkud kana."
18 (Nuwa si peray pinamayad kan Judas
sa nadawak ka dinyag na, pinanaliw nan
luta. Sa lutay nasaliw na, nagnabu yan
nipalukub buy inlumtus ya bituka nan
niawas sa laman.
19 Natandan kaganawan tawu sa
Jerusalem ya nalyari kan Judas. Kabay
ya lutan abitu, binêg lan Akeldama ya
labay sabin sa sabi la, "Panggitnan ya Dilag
Daya.")
20 Sinabi pun êt Pedro,

"Nakasulat sa mani librun Kanta ya
tungkul kan Judas,
'Pasawan tanay bibiyan na
buy ayin nan malyarin manugêl
baydu.' "*
Buy nakasulat êt,
"Idin ta sa kaatag ya katungkulan na."†

21-22 Sinabi pun êt Pedro, "Kabay sêpat
kitaminan mamilin tawuy panagili kan
Judas ya makaawyun yan mamipapêtêg
sa pangabyay manguman Panginuun Je-
sus. Kaylangan ya pilin tamu, gisa sa
mani pagkaawyun yan sabitun kaawyun
tamu pun si Jesus, paubat sabitun nag-
pabawtismu ya kan Juan ya Mamawtismu
angga sa gintan ya papakun sa langit."

---

* **1:20 1:20** Mani Kanta 69:25. † **1:20 1:20** Mani Kanta 109:8.

23 Kabay lagyun luway liyaki ya sinabi la.
Ya gisa, si Jose ya pambêgên Barsabas buy
pambêgên êt Justo. Ya gisa êt, si Matias.
24 Pamakayari, nanalangin sila, sinabi
la, “Panginuun, tanda muy idi sa bêkên
kaganawan tawu. Kabay ipatanda mu
kanyan nu sisabêt sa luway pilin mun
25 daygên apostul bilang kasagilin Judas.
Ta binukutan Judas ya pandaygên na bi-
lang gisay apostul buy naku ya sa gisay
lugal la nanaspat kana.”
26 Pamakayari lan nanalangin, ni-
bagutan sila. Ya nabagut la, si Matias.
Kabay si Matias ya indagdag sa mapu buy
gisay apostul.

2

*Ya pallumatêng Ispiritun Bapan Na-
malyari*

1 Sên inlumatêng ya allun pestan mani
Judioy pambêgên Pentecostes, nagtipun sa
gisay bali ya kaganawan manampalataya
kan Jesus.
2 Kaban mititipun sila, mamakun ni,
nakalêngê silan sênêg sa buun bali. Ya
sênêg ga ati, ubat sa langit ya nanuwad
malakas ya angin.
3 Buy dilag silan nakit ya paran apuy ya
nanuwad dila ya nag-ugpa sa balang gisa
kalla.
4 Natupus Ispiritun Bapan Namalyari ya
kaganawan idi baydu buy nakapagsabi
silan magmikakanayun na sabi ya a la pun
natandan.
5 Amêsên sa panawun abitu, dilag êt
mani Judioy idi sa Jerusalem ya manunul
sa Kautusan Bapan Namalyari. Ubat sila
sa magmikakanayun na bansa buy asê
pariparisuy sabi la.
6 Sên nalêngê lay sênêg, pinaras lan
naku sa pagtipunan mani manampalataya.
Nakaupapas sila gawan nalêngê lay
magsabi ya mani manampalataya sa mani
sabin mani mallêngê.
7 Kabay sinabi la, “Aw indi, alwa nayin
taga prubinsyan Galilea ya mani tawun ati
sila?
8 Uysiyan makapagsabi sila yan sabi
tamu ta?
9 Dilag baydi kantamun taga Partia, taga
Media, taga Elam, taga Mesopotamia, taga
Judea, taga Capadocia, taga Ponto buy taga
Asia.
10 Ya kaatag kantamu taga Frigia, taga
Pamfilia, buy taga Egipto. Buy dilag êt ubat
sa mani lugal ya sakup Libya ya narani sa
Cirene. Dilag êt taga balayan Roma,
11 ya mani Judio buy alwan Judio ya
napasunul êt sa mani paniwalan mani
Judio. Buy ya kaatag, taga Creta buy taga
Arabia. Nuwa ya abiin sila, mani taga
Galilea. Uysiyan mangalêngê tamu sila
yan magsabi sa sabi tamu ta tungkul sa
mamakaupapas ya dinyag Bapan Namal-
yari?”
12 Nakaupapas sila buy a la makwan
maisip pa nalyari. Kabay nipapatang sila,
“Sabêt ta labay sabin ati?”
13 Nuwa ya kaatag, inuyam lay mani
manampalataya. Sinabi la, “Kay malasing
ya mani tawun abiin!”

Ya pangaral Pedro

14 Kabay nidêng si Pedro kaawyun na
mapu buy gisay apostul buy masnêg nan
sinabi, “Sikaw wa mapatêl kun mani Ju-
dio buy sikaw wa kaatag manugêl sa
Jerusalem, pakalêngê kaw, ta itutu ku nu
sabêt ta labay sabin ati ya mangapalyari
amêsên.
15 Indap yu nu kay malasing kay. A kay
malasing, ta tanda tamuy ayin maglasing
un alas nuwebin maranun.
16 Ya mangapalyari amêsên kanyan,
sabay ya katuparan sinabin propeta Joel
sabitun nuna,
17 ‘Ati ya pansabin Bapan Namalyari, “Ya
daygên ku sa tawlin allu bayu sa
katganan babun luta,
iutus kuy Ispiritu ku sa kaganawan
layin tawu.
Ya mani anak yuy lawyaki buy babayi,
mamipatandan mani sabi ku.
Ya mani bayuntawu yuy
makakit sulêplêp pa ipasulêplêp ku
kalla.
Ya mani mangatwa yuy lawyaki,
makataynêp silan taynêp pa ipataynêp
ku kalla.
18 Sa allun abitu, iutus kuy Ispiritu ku sa
mani lawyaki buy sa mani babayi ya
lingkud ku,
buy ipatanda lay mani sabi ku.
19 Mamipakit takun mani mamakaupapas
sa langit buy mani tanda' sa luta
sa kapamilatan daya, apuy, buy
makudpay asuk.
20 Dumiglêm ma allu,
buy umudit ta buwan kaparisun daya.
Malyari ya abiin bayu lumatêng
nga alluy ayin kaparisu buy ma-
makaupapas ya sabay ya allun pal-
lumatêng Panginuun.
21 Buy nu sisabêt man na mamêg sa
Panginuun,
miligtas ya.” ’ ”*
22 Insundun Pedroy pagsabi na, “Kabay
sikaw wa kaparisu kun Israelita, pakalêng-
ên yuy ati! Si Jesus ya taga Nazaret, in-
utus yan Bapan Namalyari kantamu. Buy
pinagpapêtgan Bapan Namalyari ya abiin

* **2:21 2:21** Joel 2:28-32.

sa kapamilatan mani imala, mamakaupa-
pas, buy tanda' ya dinyag Jesus. Tanda yuy
kaganawan abiin tagawan nalyari baydi
kamuyu.
23 Sabitun nuna pun, tanday nan Bapan
Namalyari ya igawang kamuyu si Jesus ta
taganan parabaysên na palanu na. Impap-
ati yuya sa mani makasalanan na tawu ya
nipaku kana sa kurus.
24 Nuwa pinabyay yan Bapan Namalyari
buy inligtas sa kapangyarian kamatyan,
gawan asê malyarin manugêl nati si Jesus.
25 Ati ya impasabin Bapan Namalyari
kan Arin David tungkul kan Jesus,

'Nakit kuy Bapan Namalyari ya pawan idi
sa arapan ku.
Gawan pawa kuyan kaawyun,
asê magmikakunuy nakêm ku.
26 Kabay masayay bêkê ku buy a ku
mabênbênan na bêbêy kun man-
gulimên kan Bapan Namalyari.
Agyan mati yaku, dilag gaku pun
kapilmiyan na mabyay yakun
manguman.
27 Gawan a mu paulayan na kaladwa ku
baydu sa lugal la nangamamati.
Buy a mu êt paulayan bumatay
bangkay Banal la Lingkud mu.
28 Impatanda mu kangkuy mabyay yaku.
Buy gawan pawa katan pagkaawyun,
sadyay tula ku.' "†

29 Sinabi pun êt Pedro, "Sikaw wa mani
kaparisu kun Judio, sabitun sinabin Arin
David da abiin, malinaw wa alwan sarili
nay pantukuyun na. Tanda tamuy nati si
Arin David buy angga amêsên, tanda tamu
nu saantu yan nakalbêng.
30 Si David, gisa ya sa mani propeta. Buy
tanda nay impangakun Bapan Namalyari
kana ya gisa sa mani layi nay mamisundu
sa pag-ari na.
31 Sabitun nuna, tanday nan Arin David
da pabyayên Bapan Namalyari si Cristu ya
impangaku na. Kabay insabin David da
tungkul kana, 'A naya pinaulayan sa lugal
la nangamamati. Buy a na pinaulayan
binumatay bangkay na.'
32 Si pantukuyun na sabay si Jesus ya
pinabyay Bapan Namalyari. Buy mag-
papêtêg kay kaganawan sa pangabyay nan
manguman.
33 Sabay siyay intag-ay Bapan Namalyari
sa langit buy impaiknu sa wanan na.‡
Buy natanggap nay impangakuy Ispiritu
ya sabay êt ta indin na kanyan buy abiin
na mangakitan yu buy mangalêngê yu
amêsên.
34 Ta alwan si Arin David da gintan sa
langit, nun a si Jesus ya Panginuun na.
Kabay sinabin David,

'Sinabin Bapan Namalyari sa Panginuun
ku,
"Miknu ka sa wanan ku,
35 angga sa mapasuku ku kamuy mani
kapati mu." ' "
36 Insundun Pedroy pagsabi na, "Kabay
sikaw wa kaganawan kaparisu kun mani
Israelita, sêpat yun matandan ya si Jesus
ya impapaku yu sa kurus, sabay siyay
dinyag Bapan Namalyarin Panginuun buy
sabay siyay Cristuy impangaku na!"
37 Sên nalêngên mani tawuy abitu,
nabêgbêg ga nakêm la. Kabay namatang
sila kan Pedro buy sa kaawyun nan mani
apostul, sinabi la, "Mapatêl kuway, sabêt
kayêk ka sêpat yan daygên?"
38 Nakitbay si Pedro kalla, "Ya balang
gisa kamuyu, magsisi buy itgên yuy pa-
nyag yun kasalanan. Buy magpabawtismu
kaw sa lagyun Jesu Cristu amên map-
atawad da mani kasalanan yu buy matang-
gap yuy pan-idin Bapan Namalyari ya ayin
kaatag nun a ya Ispiritu na.
39 Tagawan na Ispiritun Bapan Namal-
yari, sabay ya impangaku na kamuyu buy
sa mani anak yu buy sa kaganawan tawuy
idi sa mangarayuy lugal. Impangakun
Bapan Namalyari ya Panginuun tamuy
ati sa sisabêt man na tawuy bêgên nan
magdani kana."
40 Malakê pun êt ta pagpapêtêg ga sin-
abin Pedro kalla. Buy inyawad na êt kallay
paradi, "Agana kaw makiawyun sa mani
layi amêsên na mapanyag kadawakan
amên miligtas kaw sa parusay lumatêng."
41 Malakêy naniwala sa sinabin Pedro.
Kabay nagpabawtismu sila. Sa allu êt
abitu, tatluy libuy tawuy nidagdag sa mani
manampalataya kan Jesus.
42 Ya mani bayun nanampalataya kan
Jesus, pawa silan mamaku sa mani apos-
tul amên mallêngê sa mani pan-ituru la,
pawa silan mibêbêtêk bilang mipapatêl sa
panampalataya, pawa sila êt miaawyun
mangan tinapay§ buy pawa silan man-
alangin.

*Ya pamibiyaybiyay mani manam-
palataya*

43 Gawan sa kapangyarian Bapan
Namalyari, nakadyag ya mani apostul
un malakêy mamakaupapas buy tanda'.
Kabay ya mani tawuy idi baydu, nalimu
sila kan Bapan Namalyari.

---

† **2:28 2:28** Mani Kanta 16:8-11. ‡ **2:33 2:33** Ya tungkulan sa wanan Bapan Namalyari sabay ya tungkulan un karangalan buy kapangyarian. § **2:42 2:42** Mangan silan tinapay bilang pangganaka la sa nalyari kan Jesus.

44 Ya mani manampalataya kan Jesus, di-
lag silan gigisay nakêm buy ya pibandiyan
la, piniaagêm la.
45 Pan-isaliw lay luta buy pibandiyan la,
ta ya peray naabli la, pan-idin la sa balang
gisa ayun sa kaylangan la.
46 Allu-allu silan mititipun sa Templu.
Miaawyun silan mangan sa balin balang
gisa un dilag mangêd da nakêm buy tula.
47 Buy pawa lan pan-ulimênên si Bapan
Namalyari. Panggalangên sila êt mani
tawuy idi baydu. Allu-allu pan-idagdag
Panginuun kallay mani tawuy inligtas na
sa parusay lumatêng.

3

Ya pamaiyul sa tawuy lumpu

1 Gisay allu sên alas tres san kaawat,
naku si Pedro buy si Juan sa Templu. Uras
panalangin na abitu.
2 Baydu sa Templu, dilag pambêgên
Mangêd da Pasbul. Dilag gisay liyaki bay-
duy lumpu ubat ta sa in-anak ya. Allu-allu
panggêtan laya baydu amên magpalimus
ya sa mani mansumun sa Templu.
3 Sên nakit na silan Pedro buy si Juan na
pasun sa kasawangan Templu, nanyawad
yan limus kalla.
4 Pinakaêlêw yan Pedro buy si Juan.
Sinabin Pedro, “Elêwên mukay.” 5 Kabay
nangêlêw wa liyaki kalla, gawan piêêtêng
nay biyan layan pera.
6 Nuwa sinabin Pedro kana, “Ayin nakun
pera o gintu, nuwa dilag gakun idin kamu.
Sa lagyun Jesu Cristu ya taga Nazaret,
midêng ka buy mita ka.”
7 Tinalan Pedroy wanan gamêt na buy
impaidêng naya. Tambêng pinumas-êy ya
bitis buy tulatud na.
8 Kabay tambêng yan nidêng buy
nakabita. Pamakayari, nakilaku ya kallan
Pedro sa kasawangan Templu. Nibitabita
yan nag-ukdu-ukdun mangulimên kan Ba-
pan Namalyari.
9 Nakitan kaganawan na nakabita ya buy
mangulimên nina kan Bapan Namalyari.
10 Nalupan lay sabay siya awêd da abituy
liyaki ya lumpu ya magpalimus sa mani
mansumun sa pambêgên lan “Mangêd da
Pasbul” sa Templu. Kabay sadyay upapas
la sa nalyari kana.

Ya pagsabin Pedro sa mani tawuy idi sa Balkun Solomon

11 Pamakayarin abitu, asina imbul-is
liyaki si Pedro buy si Juan. Kaban mamita
sila sa pambêgên lan “Balkun Solomon,”
kapagtalantalan na kalla. Nipamwayun
nagdani kallay kaganawan tawu, gawan
nakaupapas sila sa nalyari.
12 Pamakakit Pedro sa mani tawu, sinabi
na kallay, “Mapatêl kun Israelita, uysiyan
nakaupapas kaw ya sa nalyari ta? Buy
papakaêlêwên yukay yata? Indap yu nayi
nu napabita yan na tawun ati gawan sa
sarili yan kapangyarian o sa panunul yan
sa kalabayan Bapan Namalyari? Asê!
13 Alwan sikay ya namaiyul kana, nun a
ya Bapan Namalyarin mani ninunu tamu
ya silan Abraham, Isaac, buy Jacob amên
maparangalan na si Jesus ya Lingkud na.
Si Jesus sabay ya indin yu sa mani ma-
nungkulan buy insakwil yuya sa arapan
Gobernador Pilato, agyan ibus nayna dayi.
14 Agyan sabay siyay Banal buy Matinêk
ka Lingkud Bapan Namalyari, insakwil
yuya buy inyawad yu kan Pilatoy ibus ya
gisay mamatin tawu.
15 Impapati yuy pangubatan biyay ya
ayin katganan, nuwa pinabyay yan Ba-
pan Namalyari. Sikay ya magpapêtêg ga
nabyay yan manguman, ta nakitan yan ya.
16 Ya panampalataya sa kapangyarian
lagyun Jesus sabay ya nakapabita sa
liyakin ati ya makit buy malupan yu. Nal-
yari ya ati gawan sa panampalataya kan
Jesus. Buy agyan sikaw, napagpapêtgan
yuy inumiyul ya.”
17 “Buy amêsên na mapatêl, tanda kuy
nadyag yun impapati si Jesus buy mani
mamunu yu gawan a yu tanda nu sisabêt
yan tagana.
18 Nuwa sên dinyag yu kanay abiin,
natupad day impatandan Bapan Namal-
yari awlagi sa kapamilatan mani propeta
ya si Cristu, kaylangan nan madanasan na
pamasakit.
19 Kabay sêpat kawnan magsisi buy
magdani kan Bapan Namalyari amên
patawarên nay mani kasalanan yu.
20 Nu daygên yuy abiin, matanggap yuy
bayuy katigsawan na ubat sa Panginuun
buy iutus na si Jesus ya Cristuy intalaga
na para kamuyu sabitun nuna pun.
21 Nuwa kaylangan pun manugêl si Jesus
sa langit angga sa lumatêng nga panawun
ibayun Bapan Namalyari ya kaganawan
bagay ayun sa impangaku na sabitun nuna
sa kapamilatan mani banal la propeta na.
22 Ta paradi ya sinabin Moises sabitun
nuna tungkul kan Cristu, ‘Ya Bapa yun
Namalyari ya mamilin gisay propetay
nanuwad kangku ya kalayi yu. Sêpat yun
sunulun na kaganawan sabin na kamuyu.
23 Nu sisabêt man na asê manunul sa
pansabin propetan abitu, ipapawa yan
Bapan Namalyari sa mani tawu na amên
upudun ya.’ ”*
24 Insundun Pedroy pagsabi na, “Ya
kaganawan propetan Bapan Namalyari

* **3:23 3:23** Deuteronomio 18:15; 18:18; 18:19.

paubat kan Samuel, impatanda lay tungkul
sa mani mangapalyari amêsên.
25 Sikitamuy makapagmanan mani im-
pangakun Bapan Namalyari sa kapamila-
tan mani propeta na. Buy kaawyun ki-
tamu êt sa kasunduwan Bapan Namalyari
sa mani ninunu tamu sabitun sinabi na
kan Abraham, 'Pagpalên kuy kaganawan
tawu sa kapamilatan layi mu.'
26 Kabay pinilin Bapan Namalyari ya
Lingkud na buy nuna nan in-utus kanta-
mun mani Judio amên pagpalên na kitamu
sa kapamilatan panawup na kantamun
lakwanan ya panyag nadawak."

4

*Si Pedro buy si Juan sa arapan mangat-
wan Judioy mangatuynungan*

1 Kaban magsabi pun si Pedro buy si
Juan sa malakêy idi baydu sa Balkun
Solomon sa Templu, dilag inlumatêng nga
dakun umnuy pari kaawyun lay kapitan
mani magbantay sa Templu buy mani
Saduseo.
2 Sadyay suluk la kan Pedro buy
kan Juan gawan pan-iaral la sa mani
tawuy mabyay manguman ya nangama-
mati gawan nabyay si Jesus.
3 Kabay dinakêp la si Pedro buy si Juan.
Litisin la sila dayi nuwa gawan yabi yana,
insukul la tana sila anggan maranun.
4 Paraman baydu, malakê sa mani
nallêngê sa pangaral lay nanampalataya
kan Jesus. Kabay nidagdag ya bilang la
angga sa niras limay libuy lawyaki.
5 Pamakawasak, nipupulung sa
Jerusalem ma mani mamunu, ya mani
mangatway manungkulan buy mani
manurun Kautusan.
6 Idi êt baydu si Anas ya pinakapuun
pari, si Caifas, si Juan, si Alejandro buy ya
kaatag kamag-anak Anas.
7 In-arap kalla si Pedro buy si Juan
buy pinatang, "Sabêt ta kapangyarian yu
buy kansabêt lagyuy ginamit yu amên
mamaiyul sa liyakin ati?"
8 Natupus Ispiritun Bapan Namalyari
si Pedro. Kabay sinabi na, "Sikaw wa
panggalangên na mamunu buy sikaw wa
mangatway manungkulan,
9 nu pallitisin yukay amêsên tungkul sa
kangêdan na dinyag yan sa liyakin ati buy
nu parasaantu yan nakabita,
10 sêpat yun matandan buy kaganawan
kaparisu tamun Israelitay ati. Ya liyaki ya
nakaidêng amêsên sa arapan yuy ayin nan
sakit, inumiyul ya gawan sa kapangyarian
Jesu Cristuy taga Nazaret. Sabay siyay
impapaku yu sa kurus, nuwa pinabyay yan
manguman Bapan Namalyari.
11 Buy si Jesus ya pantukuyun sa ta-
latan ati, 'Ya batuy insakwil yun mani
mamipaydêng bali, sabay ya batuy nagin
pundasyun.'*
12 Ayin sisabêt man na makapiligtas
kantamu sa ayin katganan na parusa, nun
a kay si Jesu Cristu ya in-utus Bapan
Namalyari baydi sa babun luta."
13 Sên natandan lay kay nayêpay pan-
gatawu lan Pedro buy si Juan buy a
sila nag-aral, nakaupapas sila sa kapas-
êyan nakêm la. Naisip lay sabay silay
pagkaawyun Jesus.
14 Nuwa ayin silaynan nasabi laban
kalla, ta nakitan lay liyaki ya makabitay
na ya nakaidêng kaawyun lan Pedro buy
si Juan.
15 Kabay impaawas la pun silan Pedro
buy si Juan un mangatwan Judioy man-
gatuynungan buy nisasabi silan,
16 "Sabêt ta daygên tamu kalla? A tam-
ina maipuglaw wa dinyag lay mamakau-
papas, ta tanday nan buun Jerusalem.
17 Patandan tamu ta sila ya agana layna
iaral la tungkul kan Jesus amên asina
miwagaw wa nalyari."
18 Kabay impabêg silan manguman buy
pinatandan, "Agana kawna magsabi o
mangaral tungkul kan Jesus."
19 Nuwa nakitbay si Pedro buy si
Juan, "Pakaisipin yu nu sabêt ta ustu sa
pangêlêw Bapan Namalyari, manunul kay
kamuyu o kan Bapan Namalyari?
20 Gawan para kanyan, a yan malyarin
asê sabin na nakitan buy nalêngê yan kan
Jesus."
21-22 Labay la dayin parusan ya luwa,
nuwa a la madyag tagawan malimu sila
sa mani tawuy mangulimên kan Bapan
Namalyari sa mamakaupapas sa nadyag,
gawan si abituy liyaki ya nakabitay na,
apattapuy tawun nayna. Kabay imbus
la tanay luwa buy pinakasipit lan sin-
abyanan ya aganayna mangaral tungkul
kan Jesus.

Ya panalangin mani manampalataya

23 Sên imbus sa silan Pedro buy si
Juan, nagtalus sila sa mani kaawyun lan
manampalataya kan Jesus buy imbalita lay
sinabi kallan mani mamunun pari buy
mani mangatway manungkulan.
24 Sên nalêngên mani manampalatayay
abitu, niaawyun silan nanalangin kan Ba-
pan Namalyari. Sinabi la, "Panginuun yan
na Makapangyarian sa kaganawan, sika
ya nanyag langit, luta, dagat buy sika ya
nanyag kaganawan idi baydi!
25 Sa kapamilatan Ispiritu mu, impasabi
mu kan David da lingkud muy ninunu yan
ya paradi,

* **4:11 4:11** Mani Kanta 118:22.

'Uysiyan natubag-tubag yay mani alwan
Judio ta?
Buy siyan mangisip yan ayin pukat ta
mani Judio ta?
26 Naglêan ya mani ari baydi sa babun luta
buy nititipun ya mani mamunu
amên makipati kan Bapan Namalyari
buy kan Cristuy intalaga na.'†
27 Panginuun, natupad day impasabi mu
kan Arin David tagawan silan Gobernador
Herodes Antipas, si Gobernador Poncio
Pilato, ya mani alwan Judio buy ya mani
kaparisu yan Judio, nibêbêtêk sila amên
patin si Jesus ya Banal la Lingkud ya
intalaga mun Mamiligtas.
28 Gawan sa kapangyarian buy kalabayan
mu, nadyag lay mana mun in-il-an na
palanu.
29 Buy amêsên na Panginuun, êlêwên mu!
Pampalimun lakay. Kabay sawpan mukay
ya mani lingkud mu amên maipangaral
yan na sabi mu un dilag napas-êy ya
nakêm.
30 Sa kapamilatan kapangyarian mu,
labayên muy mapaiyul yan na nipagsakit
buy makadyag kay mani mamakaupapas
sa kapamilatan kapangyarian Jesus ya
Banal la Lingkud mu."
31 Pamakayari lan nanalangin, naêyêg
ya bali ya pagtipunan la. Kabay ya
kaganawan idi baydu, natupus Ispiritun
Bapan Namalyari buy napas-êy ya nakêm
lan niaral Sabin Bapan Namalyari.

Ya pamisasawup mani manampalataya

32 Ya mani manampalataya kan Jesus,
nibêbêtêk ka isip buy nakêm la buy a la
pan-isipin ya kay kallay pibandiyan la nun
a para sa kaganawan.
33 Kaban pan-ipapêtêg mani apostul ya
nabyay nanguman na Panginuun Jesus,
sadyay kapangyarian na idi kalla. Buy
sadyay kangêdan Bapan Namalyari sa
balang manampalataya.
34 Ayin nagkulang agyan gisa kalla,
gawan na dilag luta o bali, pan-isaliw lay
ati buy ya peray naabli la,
35 indin la sa mani apostul. Buy indin êt
taman mani apostul ya ati sa balang gisa
ayun sa kaylangan la.
36 Para êt bayduy dinyag Jose ya taga
Cyprus ya ubat sa layin Levi. Pambêgên
yan mani apostul un Bernabe ya labay
sabin, "Mamapas-êy nakêm."
37 Insaliw nay luta na buy ya peray
naabli na, indin na sa mani apostul.

5

Silan Ananias buy si Safira

1 Dilag êt miasaway nisaliw luta la.
Ya lagyun liyaki, Ananias buy ya lagyun
babayi, Safira.
2 Nuwa nibêtêk ka miasaway baw-asên
lay peray naabli la buy ya nitagan sabay
ya gintan Ananias sa mani apostul. Sinabi
na kalla, "Kay aati ya naabli yan sa luta
yan."
3 Nuwa sinabin Pedro kana, "Ananias,
uysiyan nagpasakup kaya kan Satanas ta?
Naglaram ka sa Ispiritun Bapan Namalyari
gawan binaw-asan muy naabli mu sa luta
yu.
4 Sabitun a mu pun insaliw ya luta,
kamuy abiin buy sên naisaliw mina, idi
êt kamu nu sabêt ta daygên mu sa peray
naabli mu! Uysiyan dinyag mu yay
parabaysên ta? Naglaram ka alwan kay sa
tawu, nun a kan Bapan Namalyari."
5-6 Pamakalêngên Ananias sa sinabin
Pedro, nati yan nitugaw. Kabay dinanyan
yan mani bayuntawu buy impunggus lay
bangkay na. Pamakayari, gintan layan
paawas buy in-ilbêng. Buy ya kaganawan
nakalêngê sa nalyari, sadyay limu la.
7 Pamakalibas tatluy uras, inlumatêng
si Safira ya asawan Ananias. Ayin yan
katatanda sa nalyari sa asawa na.
8 Pinatang yan Pedro, "Sabin mu kangku
nu kay ati ya naabli yu sa luta yu."
Sinabi na, "Awu, kay abiin."
9 Kabay sinabin Pedro kana, "Uysiyan
nibêtêk kaw yan subukan ya Ispiritun
Panginuun ta? Elêwên mu! Inlumatêng
ngay nilbêng asawa mu buy sikay na êt
amêsên ya ilbêng la."
10 Mamakun ni, nati yan nitugaw sa ara-
pan Pedro. Pamakasun mani bayuntawu,
nakitan lay nati ya êt si Safira. Kabay
insapat layan insalwang buy in-ilbêng sa
danin asawa na.
11 Sadyay limun mani manampalatayay
miaawyun buy sadyay limun balang
nakalêngê sa nalyari.

Mani tanda' buy mani mamakaupapas sa dyag

12 Gawan sa kapangyarian Bapan Na-
malyari, malakêy tanda' buy mamakau-
papas ya dinyag mani apostul sa ara-
pan mani tawu. Pawan mititipun na
kaganawan manampalataya sa Balkun
Solomon sa Templu.
13 Ya mani asê manampalataya kan Je-
sus, agyan panggalangên lay mani manam-
palataya, malimu silan makiawyun kalla.
14 Buy luyang pun êt inlumakêy lawyaki
buy babayi ya manampalataya sa Pangin-
uun.
15 Gawan sa mani mamakaupapas ya
dinyag mani apostul, gintan mani tawuy

† **4:26 4:26** Mani Kanta 2:1-2.

nipagsakit sa agid dan buy indin sa amak
la amên sa panduman Pedro, agyan kay
maêtêban silan alinaw na buy umiyul sila.
16 Dilag êt malakêy inlumatêng nga
ubat sa kaatag baryuy nakapalitêng sa
Jerusalem. Panggêtan lay mani nipagsakit
buy mani sinêdakan nadawak ka ispiritu.
Buy inumiyul silan kaganawan.

Ya pamasakit sa mani apostul

17 Kinasêman pinakapuun pari buy ya
mani kaawyun nan Saduseoy mani apos-
tul.
18 Kabay impadakêp lay mani apostul
buy impasukul.
19 Nuwa sa yabin abitu, dilag gisay ang-el
Panginuun ya naku sa sukulan, ta imbuk-
lat nay pasbul pamisukulan buy impaawas
na sila. Sinabin ang-el kalla, 20 "Maku kaw
sa Templu buy iaral yu sa mani tawuy
tungkul sa bayun biyay ya pan-idin Bapan
Namalyari."
21 Kabay dinyag lay sinabin ang-el, ta sên
niputak ka mamut, naku sila sa kasawan-
gan Templu buy nangaral sa mani tawu.

Sên inlumatêng nga pinakapuun pari
buy mani kaawyun na, impabêg lay mani
mangatwan Judioy mangatuynungan. Buy
namiutus silan mani magbantay amên
kêwên na mani apostul sa sukulan.
22 Nuwa sên inlumatêng nga mani in-
utus la sa pamisukulan, ayin na bayduy
mani apostul. Kabay nag-udung sila sa
mani mangatwan Judioy mangatuynun-
gan. Sinabi la,
23 "Sên inlumatêng kay sa sukulan, nakit
yan na mamangêd da pangakandadun
pasbul buy ya mani bantay, idi baydu
sa pasbul. Nuwa sên imbuklat yan nay
pasbul, ayin kayan nakitan na tawu baydu
sa lalê!"
24 Sên nalêngên kapitan mani magban-
tay sa Templu buy ya mani mamunun pari
ya abiin, nakatêgag sila buy a la makwan
maisip nu sabêt ta nalyari.
25 Amêsên, dilag tawuy inlumatêng buy
nibalita, "Lêng-ên yuy ati! Ya mani tawuy
impasukul yu, idi sila amêsên sa Templuy
mangaral sa mani tawu."
26 Kabay tambêng naku sa Templuy
kapitan kaawyun nay mani magbantay na
amên dakpên manguman ya mani apostul.
Nuwa a la sila pinasakitan, gawan malimu
sila ta dat batwan silan mani tawu.
27 In-arap kapitan buy mani magbantay
nay mani apostul sa mani mangatwan
Judioy mangatuynungan. Sinabin pinaka-
puun pari sa mani apostul,
28 "Masipit yan kawnan imbawal man-
garal tungkul kan Jesus. Elêwên yuy
dinyag yu! Niwagaw sa buun Jerusalem
ya pan-iaral yu. Buy sikay pun êt
ya pansangkanan yun namati sa tawun
abiin!"
29 Kabay nakitbay si Pedro buy ya mani
kaawyun nan apostul, "Kay si Bapan Na-
malyari ya sêpat yan sunulun, alwan
tawu.
30 Si Bapan Namalyari ya pan-ulimênên
mani ninunu tamu, pinabyay nan mangu-
man si Jesus ya impaku yun pinati sa
kurus.
31 Intag-ay yan Bapan Namalyari buy
pinaiknu naya sa wanan na bilang Ma-
munu buy Mamiligtas amên sikitamun
mani Judio, mabiyan kitamun panawun
magsisi buy sa pakapakun baydu, map-
atawad da mani kasalanan tamu.
32 Sikay ya magpapêtêg sa kaganawan
nalyari kan Jesus. Buy alwan kay sikay
nun a ya Ispiritun Bapan Namalyari êt ta
indin na sa kaganawan manunul kana."

33 Sên nalêngên mani mangatwan Judioy
mangatuynungan ya abitu, natubag-tubag
sila buy labay lan patin na mani apostul.
34 Nuwa nidêng nga gisa kalla ya
naglagyun Gamaliel. Gisa yan Pariseo buy
manurun Kautusan buy panggalangên ka-
ganawan tawu. In-utus nay pasalwangên
pun na mani apostul.
35 Pamakasalwang mani apostul, sinabin
Gamaliel, "Mani kaparisu kun Israelita,
isipin yun mangêd nu sabêt ta mangêd
yun daygên sa mani tawun abiin.
36 Gawan dakun umnuy tawun nay in-
lumibas dilag êt parabaysên na nalyari.
Dilag gisay liyaki ya naglagyun Teudas ya
namadayêw nagsabin siyay dakilay pin-
unu. Nakasagyat yan apat ta ralan na
lawyaki ya nakiawyun kana. Nuwa sên
pinati ya, nangapisisyay ya mani kaawyun
na buy a silayna niaawyun.
37 Pamakayarin abitu, sabitun panawun
pagsensus mani tawu, dilag êt parabaysên
na nalyari. Dilag êt gisay liyaki ya
naglagyun Judas ya taga prubinsyan
Galilea. Nakasagyat ya êt malakêy
lawyaki. Nuwa sên pinati ya, nangapi-
sisyay êt ta mani kaawyun na.
38 Kabay ati ya masabi ku kamuyu.
Agana yu pakyalaman na mani tawun
abiin buy pasawên yu silayna, gawan nu
ya palanu o pandaygên la, kay ubat sa
tawu, mangapisisyay êt ta abiin.
39 Nuwa nu ubat kan Bapan Namalyari, a
yu sila mapatgên. Ta dat kay lumtaw kaw
tan manalungat kan Bapan Namalyari!"
Kabay sinunul mani mangatwan Judioy
mangatuynungan na sinabin Gamaliel.
40 Impabêg lan manguman na mani
apostul buy impalatiku. Buy imbawal
silan mangaral tungkul kan Jesus bayu sila
imbus.

41 Namitay mani apostul sa mani
mangatwan Judioy mangatuynungan un
matula-tula, ta tinulutan silan Bapan
Namalyarin mipakadêng-êy gawan sa
panunul la kan Jesus.
42 Allu-allu silan mamaku sa Templu
buy mamaku sa balang bali amên manuru
buy mangaral Mangêd da Balita ya si
Jesus sabay ya Cristuy impangakun Bapan
Namalyari.

6

Ya pamili sa pituy liyaki ya maglingkud

1 Sa panawun abitu, kaban mallumakêy
tagasunul Jesus, dilag mani Judioy
magsabin Griego ya nagdeklamu laban sa
mani Judioy magsabin Hebreo. Tagawan
ya mani nabal-uy babayi ya magsabin
Griego, a silayna pambiyan pan-ikabyay
la sa inallu-allu.
2 Kabay impabêg mapu buy luway apos-
tul ya kaganawan tagasunul Jesus. Sinabi
la, "Asê mangêd da paulayan yan na pan-
garal Sabin Bapan Namalyari amên kay
dambin na pam-in kanên.
3 Kabay mani mapatêl, mamili kaw sa
mani kaawyun yun pituy lawyaki ya tanda
yuy panggalangên mani tawu, katanda
buy natupus Ispiritun Bapan Namalyari,
ta sabay silay pagtiwalan yan amên man-
dambin mam-in kanên.
4 Buy sikay, mail-an yan na sarili yan
sa panalangin buy pangaral Sabin Bapan
Namalyari."
5 Nalabayan kaganawan mani manam-
palataya ya sinabin mani apostul. Kabay
pinili la si Esteban ya dilag napas-êy ya
panampalataya buy natupus Ispiritun Ba-
pan Namalyari. Pinili la êt silan Felipe,
Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas, buy
si Nicolas ya taga Antioquia. Si Nicolas,
alwa yan Judio nuwa napasunul ya sa
paniwalan mani Judio.
6 In-arap lay abituy pituy napili la sa
mani apostul. Impaluntun mani apostul ya
gamêt la buy nanalangin.
7 Kabay niwagaw wa Sabin Bapan Na-
malyari buy kapanlulumakên mani taga-
sunul Jesus sa Jerusalem. Kapanlulumakê
êt pari ya nanampalataya kana.

Ya pandakêp kan Esteban

8 Si Esteban, binyanan yan Bapan Na-
malyarin kangêdan buy kapangyarian.
Kabay malakêy mamakaupapas buy tanda'
ya dinyag nay nakitan mani tawu.
9 Nuwa dilag mani tawuy nakisubakan
kan Esteban. Naibilang sila sa pambêgên
Pagtipunan mani Tawuy Naibus. Ya mani
kaatag kalla, taga Cirene, taga Alejandria,
taga Cilicia buy taga Asia.
10 Nuwa a la agyun masambut si Es-
teban, gawan binyanan yan kabiyasnan
Ispiritun Bapan Namalyari.
11 Kabay liim lan insagyat ta dakun um-
nuy liyakin magsabin kalaraman. Paradi
ya impasabi kalla, "Nalêngê yan si Esteban
ya nagsabin nadawak laban kan Moises
buy kan Bapan Namalyari!"
12 Gawan sa sinabi la, naitustus lan
manubag ga mani tawu, mani mangat-
way manungkulan buy mani manurun
Kautusan. Kabay dinakêp la si Esteban
buy gintan sa mani mangatwan Judioy
mangatuynungan.
13 Namiarap sila êt mani tawu amên
magpapêtêg sa alwan pêtêg laban kan
Esteban. Sinabin tawuy in-arap la,
"Ya tawun abiin manunggun magsabin
nadawak laban sa Templun Bapan Namal-
yari buy sa Kautusan na impasulat kan
Moises.
14 Ta nalêngê yan na sinabi nay si Jesus
ya abiin, lasakên nay Templu tamu buy
sagilyan nay manan naugalyan na inlak-
wanan kantamun Moises."
15 Ya kaganawan kaawyun lay mani
mangatwan Judioy mangatuynungan,
pinakaêlêw la si Esteban buy nakitan
lay lupa nay manginangkinang nanuwad
lupan ang-el.

7

Ya Pangaral Esteban

1 Pinatang pinakapuun pari si Este-
ban, "Pêtêg nayi ya pansabin mani tawu
tungkul kamu?"
2 Kabay nakitbay si Esteban, "Map-
atêl buy mangatwa ku, pakalêng-ên yuy
sabin ku! Si Bapan Namalyari ya
makapangyarian, nagpakit ya sa ninunu
tamun si Abraham sabitun idi yapun sa
Mesopotamia bayu yapun nanugêl sa bal-
ayan Haran.
3 Sinabin Bapan Namalyari kanay, 'Lak-
wanan muy lugal mu buy mani kamag-
anak mu buy maku ka sa lugal la ituru ku
kamu.' "*
4 "Kabay inlakwanan Abraham ma lu-
gal mani Caldeo ta naku yan nanugêl sa
balayan Haran. Sên nati yay bapa na,
impalaku yan Bapan Namalyari baydi sa
lutay bibiyan tamu amêsên.
5 Sa panawun na abitu, asê pun
binyanan Bapan Namalyari si Abraham un
agyan kay pêrad da luta. Nuwa nangaku si
Bapan Namalyari ya si lugal la ati, idin na
kan Abraham buy sa mani layi na agyan
ayin pun anak si Abraham.

* **7:3 7:3** Genesis 12:1.

6 Paradi ya sinabin Bapan Namalyari
kana, ‘Ya mani layi muy manugêl sa kaatag
lugal. Ipusun sila baydu buy pasakitan sila
sa apat ta ralan na tawun.
7 Nuwa parusan kuy mani tawuy mangi-
pus kalla. Pamakayari, mita sila sa lugal
la abitu buy mag-udung sila sa lugal la ati
buy ulimênên laku baydi.’
8 Buy bilang tanda' sa kasunduwan
Bapan Namalyari kalla, in-utus na kan
Abraham ma sêpat tulin ya kaganawan
lawyaki. Kabay sên in-anak si Isaac, tinuli
yan Abraham sa ikawaluy allu. Para êt
bayduy dinyag Isaac kan Jacob ya anak na.
Buy dinyag êt Jacob ya ati sa mapu buy
luway anak na ya ninunu tamu.”
9-10 “Nuwa ya mani ninunu tamun abiin,
kinasêman la si Jose ya ali kallan mipa-
patêl. Kabay insaliw laya amên magin
ipus sa bansan Egipto. Nuwa kaawyun na
si Bapan Namalyari buy sinawpan naya
sa kaganawan kasakitan na pandanasên
na. Binyanan yan Bapan Namalyarin
kabiyasnan buy nalabayan yan Faraon ya
Arin Egipto. Kabay dinyag nayan ma-
maala sa buun Egipto buy sa kaganawan
pibandiyan na.”
11 “Amêsên, inlumatêng ya panawun
layang sa buun Egipto buy sa Canaan.
Magkasakit ta mani tawu. Buy ya mani ni-
nunu tamu, ayin silaynan mapangwanan
maêkan.
12 Sên natandan Jacob ya dilag awêd
masaliw wa trigu sa bansan Egipto, in-utus
nay maanak na ya sabay ya mani ninunu
tamu amên manaliw sila. Sa nuna lan
pamaku baydu, a la nakilala si Jose ya
patêl la.
13 Nuwa sa ikalwan pamaku la baydu,
nagpakilalay na si Jose kalla. Kabay natan-
dan Faraon ya tungkul sa pamilyan Jose.
14 Pamakayari, in-utus Jose ya ipalakuy
bapa na ya si Jacob sa Egipto kaawyun ya
buun pamilya na. Pitumpu buy lima silan
mipapamilya.
15 Kabay naku si Jacob sa Egipto buy
maanak na ya ninunu tamu. Nanugêl sila
baydu buy baydu silayna nati.
16 In-uli baydi sa luta tamuy mani
bangkay la buy in-ilbêng sa Shekem sa
pamilbêngan na sinaliw Abraham sa mani
anak Hamor sabitun nuna.”
17 “Sên marani yan matupad da pan-
gakun Bapan Namalyari kan Abraham,
ya mani ninunu tamu baydu sa Egipto,
kapanlulumakê la.
18 Sa pamisasagilin mani ari, inlumatêng
nga panawun na dilag bayuy ari ya a na
tanday tungkul kan Jose.
19 Ya arin ati, pinurayit nay mani ninunu
tamu buy pinasakitan na sila sa kapamila-
tan pamilit na kallan lakwanan lay mani
kulaw la sa lawasan amên mati.”
20 “Abitu êt ta panawun ya in-anak si
Moises ya gisay anak ya kinaidwan Bapan
Namalyari. Sinaysay yan mangatwa na sa
bali la un tatluy buwan.
21 Nuwa sên napilitan layan lakwanan,
kingwa yan babayi ya anak Faraon buy
sinaysay nayan intuwad nan pêtêg nan
anak.
22 Tinurwanan si Moises sa kaganawan
kabiyasnan mani tawu sa Egipto buy nagin
dakila ya sa sabi buy sa mani diyag na.”
23 “Sên apattapuy tawun nan Moises,
naisipan nan maglimbun sa mani kaparisu
nan Israelita amên êlêwên na nu sabêt tay
nalyari kalla.
24 Sên idi yina baydu, nakitan nay ka-
parisu nan Israelita ya pampasakitin gisay
taga Egipto. Sinawpan nay kaparisu na
buy sa pangablas na, pinati nay abituy taga
Egipto.
25 Indap na nu mapukatan mani ka-
parisu nay sabay siyay gamitin Bapan
Namalyarin mamiligtas kalla, nuwa a la
napukatan.
26 Pamakawasak, nalatêng nay luway
kaparisu nan Israelitay mipapati. Labay
na dayin mikasundu sila. Kabay sinabi na,
‘Uysiyan mipapati kaw yata, alwa nayin
parisu kaw Israelita?’
27 Nuwa ya namasakit sa kaparisu na,
intulak na si Moises buy sinabi na, ‘Sisabêt
ta nam-i kamun karapatan mamunu buy
mangukum kanyan?
28 Labay muku êt nayin patin kaparisun
pamati mu sa taga Egipto saybi?’
29 Sên nalêngên Moises ya abiin,
tinumakas ya buy naku sa lugal la
pambêgên Midian. Nanugêl ya baydu
bilang dayuwan buy baydu winan nag-
asawa buy nakaanak yan luway liyaki.”
30 “Nilabas say apattapuy tawun, idi sa
kakyangan si Moises ya marani sa Bung-uy
Sinai. Nagpakit baydu kanay gisay ang-el
Bapan Namalyari sa nayêpay puun kayuy
magdêkêtdêkêt.
31 Sên nakitan Moises ya abitu, nakau-
papas ya. Kabay pinagdanyan nay ati
amên êlêwên na. Sên mamadanidani yina,
nalêngê nay tunuy Bapan Namalyari ya
nagsabin,
32 ‘Siku ya Namalyarin mani ninunu mu
ya silan Abraham, Isaac, buy Jacob.’ Sên
nalêngên Moises ya ati, nanginagin ya
gawan sa limu buy a yina makaêlêw.
33 Sinabin Bapan Namalyari kana, ‘Itas
muy isteping mu, gawan idi ka sa banal la
lugal.
34 Mangakit kuy kasakitan mani tawu
ku sa Egipto buy mangalêngê kuy pamik-
ilunuslunus la. Kabay nagtabuy yaku

baydi amên iligtas sila. Maglêan kay
Moises, ta sikay iutus kun mag-udung sa
Egipto.' "
35 "Si ati si Moises, insakwil yan mani
kaparisu nan Israelita sabitun sinabi la
kanay, 'Awta sisabêt ta nam-i kamun kara-
patan mamunu buy mangukum kanyan?'
Nuwa agyan parabaydu, sa kapamilatan
sawup ang-el la nagpakit kana sa nayêpay
puun kayu ya magdêkêtdêkêt, si Moises
pun êt ta in-utus Bapan Namalyarin ma-
munu buy mamiligtas kalla.
36 Si Moises êt ta namiawas kaparisu
nan Israelita sa kasakitan la baydu sa
Egipto. Nanyag yan mani mamakaupapas
buy mani tanda' sa Egipto, sa Dagat ta Nau-
dit buy sa kakyangan sa lalên apattapuy
tawun.
37 Si Moises êt ta nagsabi sa mani ka-
parisu nan, 'Lumatêng nga panawun na
si Bapan Namalyari, mamili yan gisay
propetay nanuwad kangku ya kalayi yu.'
38 Sên nititipun na mani ninunu tamu
sa kakyangan, si Moises ya namilatan
sa mani tawu buy sa ang-el ya nakisabi
kana sa Bung-uy Sinai. Sabay siya êt
ta nananggap Sabin Bapan Namalyari ya
mam-in biyay amên idin êt kantamu."
39 "Nuwa a ya sinunul mani ninunu
tamu, nun a insakwil laya bilang pinunu
la. Buy labay la pun na mag-udung sila sa
Egipto.
40 Sinabi la kan Aaron, 'Idyag mukay
diyusdiyusan na manguna kanyan, gawan
a yan tanda nu sabêt tay nalyari sa Moises
ya abiin ya namipaawas kanyan sa Egipto.'
41 Kabay nanyag silan ribultuy ka-
parisun biserun baka. Pamakayari, na-
mati silan saysay la ya in-andug la baydu
sa ribultu. Nagkalutu silan nagsaya sa pan-
gulimên baydu sa arapan ribultuy dinyag
la.
42 Gawan baydu, tinalibatukan silan Ba-
pan Namalyari buy pinaulayan na silan
mangulimên sa allu, buwan, buy bêtêwên
sa langit. Ya dinyag la, kaparisun insulat
mani propeta sabitun nuna,

'Sikaw wa mani Israelita,
sa lalên apattapuy tawun sa kakyan-
gan,
namiandug kaw mani pinati ya
saysay,
nuwa alwan sikuy piniandugan yu.
43 Pigêgtan yu pun êt ta toldan diyusdiyu-
san yu ya si Molec
buy ya diyusdiyusan yuy si Renfan na
nagwangis bêtêwên.
Dinyag yuy mani abiin amên
ulimênên yu sila.
Kabay ipatas kataw mas marayu pun
sa Babilonia.' "†
44 "Sinabi pun êt Esteban, 'Sabitun idi
pun sa kakyangan na mani ninunu tamu,
gintan lay tolday tanda' un pangawyun
kallan Bapan Namalyari. Dinyag lay
toldan ati ayun sa utus Bapan Namalyari
kan Moises buy sa palanuy impakit kana.
45 Sên nati ya si Moises, si Josue ya kasag-
ili nan namunu sa mani ninunu tamu. Buy
pigêgtan lay toldan abiin sabitun sinakup
lay lutay impangakun Bapan Namalyari
buy impatas Bapan Namalyari ya mani
manan manugêl baydi. Buy nanugêl êt
baydi ya tolda angga sa panawun pag-arin
David.
46 Kinaidwan Bapan Namalyari si Arin
David. Kabay nanyawad yan paintulut
kan Bapan Namalyari ya mipaydêng yan
Templun Bapan Namalyari amên baydu
mangulimên na mani layin Jacob.
47 Nuwa a ya tinulutan Bapan Namal-
yari, nun a si Solomon na anak na ya
sabay ya namipaydêng Templun Bapan
Namalyari.' "
48 "Nuwa agyan parabaydu, si Bapan
Namalyari ya Katatag-ayan, a ya manugêl
sa bali ya dinyag tawu. Gawan ati ya
sinabi na sa kapamilatan propeta Isaias,
49 'Miknu wakun mag-ari sa langit,
buy babun lutay tuturakan bitis ku.
Kabay agyan sabêt man na kalasin bali
ya daygên yu para kangku, asê
minukad kangku.
Ayin dakun sabêt man na lugal la malyari
kun pagpaynawan.
50 Alwa nayin sikuy nanyag kaganawan
bagay ya abiin?' "
51 Insundu pun êt Esteban na pagsabi
na, "Taganan nakdêy ya ulu yu! Para kaw
mani alwan Judioy asê kalabay maniwala
kan Bapan Namalyari buy a yu labay
lêng-ên na mani sabi na. Natubus-tubus
yuy ugalin mani ninunu yu, ta pawa yun
pangkalabanên na Ispiritun Bapan Namal-
yari.
52 Ayin propeta sa panawun ninunu yuy
a la pinasakit. Agyan na mani mami-
patanda tungkul sa pallumatêng Matinêk
ka Lingkud, pinati la êt. Buy sabitun
inlumatêng ya, sikaw êt ta namisupakat
buy namati kana.
53 Sikaw wa nananggap sa Kautusan na
indin Bapan Namalyari sa kapamilatan
mani ang-el, nuwa a yu sinunul la abiin."

Ya pamatu kan Esteban

54 Sên nalêngên mani mangatwan Judioy
mangatuynungan na abiin, sadyay tubag
la kan Esteban. Kabay mingêngêt ta bêbêy
la.

† **7:43 7:43** Amos 5:25-27.

55 Nuwa ya Ispiritun Bapan Namalyari
idi kan Esteban. Kabay nangêlêw ya
sa langit buy nakitan nay sawang Bapan
Namalyari buy nakitan na êt si Jesus ya
nakaidêng sa wanan Bapan Namalyari.
56 Kabay sinabin Esteban, "Elêwên yu.
Makitan kuy langit ta nakabuklat buy
makitan ku êt si Jesus ya in-Anak Tawuy
nakaidêng sa wanan Bapan Namalyari!"
57 Kabay nan-angaw wa mani man-
gatwan Judioy mangatuynungan buy
tinêmpanan lay têk la amên a la malêngêy
pansabin Esteban. Buy niaagnan silan
nanduyung kana.
58 Ginuluy la si Esteban paawas sa bal-
ayan buy pinisasawpan layan binatwan.
Ya mani magpapêtêg laban kan Esteban,
intas lay mani balabal la buy imbalag sa
gisay bayuntawuy naglagyun Saulo.
59 Kaban pambatwan la si Esteban, man-
alangin ya. Sinabi na, "Panginuun Jesus,
tanggapên muy kaladwa ku."
60 Pamakayari, nanduku ya buy masnêg
nan sinabi, "Panginuun, patawarên
mu sila sa kasalanan na pandaygên la
kangku." Buy pamakasabi nan abiin, nati
ya.

8

*Pinasakit Saulo ya mani manam-
palataya*

1-2 In-ilbêng si Esteban un mani tawuy
dilag limu kan Bapan Namalyari buy
sadyay panangis la kana.
Ubat ta baydu, nag-umpisay nay sadyay
pamasakit sa mani manampalatayay mi-
aawyun na idi sa Jerusalem. Kabay nikyat
sila sa buun prubinsyan Judea buy sa
prubinsyan Samaria. Kay ya mani apostul
tay nabalag sa Jerusalem. Si Saulo ya
nakiayun sa pamati kan Esteban,
3 ya sabay êt ta magpilit amên sirên
nay pamibêbêtêk mani manampalatayay
miaawyun. Kabay sinunan nay balang
balin mani manampalataya, ta dakpên na
silan guluyun buy ipasukul, lawyaki man
o babayi.

In-aral la Mangêd da Balita sa Samaria

4 Ya mani manampalataya kan Jesus,
nangapisisyay sa magmikakanayun na lu-
gal. Nuwa agyan antuman na kapilakwan
la, pan-iaral lay Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus.
5 Si Felipe, gisa ya kalla. Inlumunsan ya
sa gisay balayan sa prubinsyan Samaria
buy nangaral ya tungkul kan Jesus ya
sabay ya Cristuy impangakun Bapan Na-
malyari.
6 Sên nalêngên mani tawuy pansabin
Felipe buy sên nakitan lay mani mamakau-
papas ya dinyag na, pinakalêngê laya.
7 Impatas nay mani nangadadawak
ka ispirituy nagsêdak sa malakêy tawu.
Kaban mag-awas ya nangadadawak ka
ispiritu sa mani tawu, man-angaw silan
masnêg. Malakê êt ta lumpu buy pilay ya
inumiyul.
8 Kabay natulatulay mani tawu sa bal-
ayan abitu.
9 Dilag liyaki ya maglagyun Simon na
manugêl êt baydu sa Samaria. Manay
nan manyag mamakaupapas sa mani
taga Samaria sa kabiyasnan nan manala-
mangka. Buy pan-ipadayêw nay dilag yan
kapangyarian.
10 Mallêngê kanay kaganawan tawu sa
balayan abitu, matag-ay man o nayêpay
pangatawu la. Pansabin la, "Si Simon,
dilag yan kapangyarian Bapan Namalyari
ya pambêgên Dakilan Kapangyarian."
11 Labaylabay yan lêng-ên mani tawu,
gawan mana nayna silan napaupapas sa
kabiyasnan nan manalamangka.
12 Nuwa sên in-aral Felipe ya Mangêd da
Balita tungkul sa pag-arin Bapan Namal-
yari buy tungkul kan Jesu Cristu, nanam-
palataya sila buy nagpabawtismu, lawyaki
buy babayi.
13 Si Simon, nanampalataya ya êt. Nag-
pabawtismu ya buy nakilaku ya kan Fe-
lipe. Nakaupapas ya sa mani imala buy
mamakaupapas ya dinyag Felipe.
14 Pamakalêngên mani apostul sa
Jerusalem ya nanampalatayay mani taga
Samaria sa Sabin Bapan Namalyari, in-
utus la baydu si Pedro buy si Juan.
15 Pamakalatêng la sa Samaria, nanalan-
gin sila para sa mani manampalataya
baydu amên matanggap lay Ispiritun Ba-
pan Namalyari.
16 Tagawan agyan nabawtismuwan
silayna sa lagyun Panginuun Jesus, a
la pun natanggap pa Ispiritun Bapan
Namalyari.
17 Impaluntun Pedro buy si Juan na
gamêt la sa mani manampalataya kan
Jesus buy natanggap lay Ispiritun Bapan
Namalyari.
18-19 Nakitan Simon ya sa kapamila-
tan pamipaluntun gamêt mani apostul
sa mani manampalataya, natanggap lay
Ispiritun Bapan Namalyari. Kabay sinabin
Simon kan Pedro buy kan Juan, "Biyan
kataw pera nu biyan yukun parabaysên
na kapangyarian amên nu sisabêt man na
paluntuwan kun gamêt ku, matanggap la
êt ta Ispiritun Bapan Namalyari."
20 Nuwa nakitbay si Pedro kana, "Sika,
milaku ka dayi sa ayin katganan na ka-
parusan kaawyun na pera mu. Gawan
indap mu nu mabiyan kan kapangyarian
Bapan Namalyari sa kapamilatan pera mu.

21 A ka kaawyun sa pandaygên yan,
gawan madinat ta bêkê mu sa pangêlêw
Bapan Namalyari.
22 Kabay pagsisyan muy nadawak ka
diyag mu buy manalangin ka sa Pangin-
uun ya dayi patawarên naka sa madinat
ya pan-isipin mu.
23 Ta makitan kuy sadyay pangasêm mu
buy ipus kan kasalanan."
24 Nuwa sinabin Simon kalla, "Nu
malyari, manalangin kaw sa Panginuun
para kangku amên asê malyari kangkuy
parusay pansabin yu."
25 Nagpapêtêg si Pedro buy si Juan sa
nakit lay dinyag Jesus buy nangaral silan
sabi na. Pamakayarin abitu, nag-udung
sila sa balayan Jerusalem. Buy sa pamuli
la, in-aral lay Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus sa mani baryuy madanan la sa
prubinsyan Samaria.

Si Felipe buy ya nagtungkulan na taga Etiopia

26 Amêsên, dilag gisay ang-el Panginuun
ya nagsabi kan Felipe, "Tambêng kan
maku sa timug buy tutun muy dan ubat
sa Jerusalem papakun sa Gaza." Ya dan
abitu, ayin nan mayngan manduman.
27-28 Kabay tambêng namita si Felipe
buy kaban mamita ya, nakitan nay liyaki
ya taga Etiopia. Matag-ay ya tungkulan
na gawan siyay pinitiwalan sa pibandiyan
Candace. Ya labay sabin Candace, reynan
Etiopia. Ya nagtungkulan, pauli yinan ubat
sa Jerusalem nu saantu yan nangulimên
kan Bapan Namalyari buy pauli yinan
nakasakay sa kalesa. Kaban mamitay
kalesa na, mamasa yan libruy insulat
propeta Isaias.
29 Sinabin Ispiritun Bapan Namalyari
kan Felipe, "Danyan muya buy pakiag-
nanan muy kalesa na."
30 Kabay nuwayu si Felipe buy natagal
nay kalesa. Nalêngê nay mamasay nag-
tungkulan sa librun propeta Isaias. Kabay
pinatang yan Felipe, "Mapukatan mu nayi
ya pambasên mu?"
31 Nakitbay ya nagtungkulan, "A ya
bay! Parasaantu kun mapukatan nu ayin
mamipapukat kangku?" Kabay sinagyat
na si Felipe un magsakay sa kalesa na buy
pinaiknu na sa dani na.
32 Ati ya baagin Kasulatan na pambasên
na,
"A ya nagdeklamu. Kaparisu yan tupay
gêgtan sa pamatyan,
o sa gisay biserun tupay nabêlêng nga
ayin tarit
kaban pan-urugun.
33 Dinustak ya buy asê ustuy pangatul
kana.
Ayin makapagsabi tungkul sa mani
layi na,
gawan tambêng layan pinati."*
34 Sinabin nagtungkulan kan Felipe,
"Sabin mu kangku nu sabêt ta pantukuyun
propeta, sarili na nayi o kaatag tawu?"
35 Kabay ubat sa abituy baagin Kasulatan
na binasa na, in-aral Felipe kanay Mangêd
da Balita tungkul kan Jesus.
36 Sa pamita la, niras sila sa lugal la
naglanêm. Sinabin nagtungkulan kan
Felipe, "Elêwên mu. Dilag lanêm di.
Dilag pun nayin sangkan amên a ku
mabawtismuwan?"
37 [Nakitbay kana si Felipe, "Malyari
kaynan bawtismuwan nu manampalataya
kan buun bêkê."
Nakitbay ya nagtungkulan, "Awu, man-
ampalataya ku ya si Jesu Cristu ya sabay
ya Anak Bapan Namalyari."]
38 Impapatgên nagtungkulan na kalesa
buy inlumunsan silan luwa sa lanêm buy
binawtismuwan yan Felipe.
39 Sên nagsalwang silayna sa lanêm,
tambêng kingwan Ispiritun Panginuun si
Felipe. Kabay a yina nakitan nagtungku-
lan, nuwa matula yan namisundun pamita
na.
40 Bêngat tan idi sa balayan Azoto
si Felipe. Paubat ta baydu, nangaral
yan Mangêd da Balita sa mani tawu sa
kaganawan balayan na mangadanan na
angga sa nilatêng ya sa balayan Cesarea.

9

Nangilala si Saulo sa Panginuun

1 Pan-isundu pun êt Sauloy pagbanta na
ya patin nay mani tagasunul Panginuun
Jesus. Naku ya sa pinakapuun pari
2 buy nanyawad yan sulat ya ipakit na
sa mani pinunu sa balin pagtipunan mani
Judio sa Damasco bilang pagpapêtêg ga
binyanan yan karapatan mandakêp buy
mantan sa Jerusalem un sisabêt man na
manampalataya sa pangaral Jesus, liyaki
man o babayi.
3 Sên marani ya si Saulo sa balayan
Damasco, bêngat yatan napalitêngan ma-
makasilêw wa sawang nga ubat sa langit.
4 Nitugaw ya buy dilag yan nalêngêy
tunuy ya nagsabin, "Saulo, Saulo, uysiyan
pan-usigin muku yata?"
5 Sinabin Saulo, "Panginuun, sisabêt
ka?"
Pikitbayan yan tunuy, "Siku si Jesus ya
pan-usigin mu. [Kay pamparusan mutay
sarili mu. Para katan mandansêk sa
natayad da kayu."

* **8:33 8:33** Isaias 53:7-8.

6 Nanginagin ya buy nakaupapas buy
sinabi nay, “Panginuun, sabêt ta labay
mun daygên ku?”
Sinabin Panginuun kana,] “Midêng ka
buy maku ka sa balayan, ta dilag magsabi
baydu kamu nu sabêt ta sêpat mun
daygên.”
7 Ya mani kaawyun Saulo, kay
nakadêtna tana silan asê nakasabi.
Nakalêngê silan tunuy, nuwa ayin silan
nakitan.
8 Nidêng si Saulo, nuwa sên nimukat yan
mata na, a yina makakit. Kabay tinambay
yatan mani kaawyun na angga sa balayan
Damasco.
9 Tatluy allu nan asê nakakit, asê nangan
buy asê maminêm.
10 Baydu sa Damasco, dilag gisay
tagasunul Jesus ya maglagyun Ananias.
Pinagkasabi yan Panginuun Jesus sa gisay
sulêplêp. Sinabi na, “Ananias!”
Nakitbay si Ananias, “Sabêt ta abituy
Panginuun?”
11 Sinabin Panginuun kan Ananias,
“Maku ka sa balin Judas, baydu sa dan
na pambêgên ‘Matinêk’, buy têkapên mu
bayduy liyaki ya taga Tarso ya maglagyun
Saulo. Manalangin ya amêsên.
12 Impakit ku kana sa kapamilatan gisay
sulêplêp pa sumun sa binyanan nay gisay
liyaki ya maglagyun Ananias ya mipalun-
tun gamêt kana amên makakit yan mangu-
man.”
13 Nuwa nakitbay si Ananias, “Pangin-
uun, malakêy mangabalitan ku tungkul sa
tawun abiin buy nu parasaantu nan pam-
pasakitin na mani manampalataya kamu
sa Jerusalem.
14 Buy naku ya baydi sa Damasco ya
dilag karapatan ubat sa mani mamunun
pari amên dakpên na kaganawan manam-
palataya kamu.”
15 Nuwa sinabin Panginuun kan Ana-
nias, “Mita kayna, ta sabay siyay pinili kun
maglingkud kangku amên ipakilala naku
sa mani alwan Judio buy sa mani ari la buy
kamuyun mani Israelita.
16 Buy ipakit ku êt kanay malakêy pa-
masakit ta sêpat nan pibabatan gawan
kangku.”
17 Kabay inlakun Ananias si Saulo sa
bali ya bibiyan na. Pamakasun na baydu,
impaluntu nay gamêt na kan Saulo buy
sinabi na, “Saulo, patêl ku sa Panginuun,
impalaku waku baydin Panginuun Jesus
ya sabay ya nagpakit kamu sa dan sabitun
papakun ka baydi. In-utus naku baydi
amên makakit kan manguman buy matu-
pus kan Ispiritun Bapan Namalyari.”
18 Sa uras êt abitu, bêngat tan nanabu sa
matan Saulo ya paran mani kaliskis kênan
lanêm buy nakakit yan manguman. Pa-
makayari, nidêng ya buy nagpabawtismu.
19 Nangan ya buy pinumas-êy yan
manguman.

Nangaral si Saulo sa Damasco

Nanugêl si Saulo un dakun umnuy allu
sa Damasco kaawyun nay mani tagasunul
Jesus.
20 Naku ya sa mani balin pagtipunan
mani Judio buy in-aral nay sabay si Jesus
ya Anak Bapan Namalyari.
21 Nakaupapas ya kaganawan nakalêngê
kana. Kabay sinabi la, “Alwa nayin
sabay ya tawun ati ya mamasakit sa
mani mamêg sa lagyun Jesus baydu sa
Jerusalem? Alwa nayin naku ya baydi
amên dakpên na mani manampalataya
kan Jesus buy gêtan makagapus sa mani
mamunun pari?”
22 Nuwa pinupumas-êy ya nakêm Saulo
sa pangaral na. Pinagpapêtgan nay si
Jesus sabay ya Cristuy impangakun Bapan
Namalyari. Kabay nagluway nakêm mani
Judioy manugêl baydu buy a sila nakapak-
itbay kana.
23 Sên nilabas ya dakun umnuy allu,
nipupulung nga mani Judio amên ipalanu
la nu parasaantu lan patin si Saulo.
24 Allu buy yabi lan pan-apatên si Saulo
sa mani lawasan balayan amên patin.
Nuwa dilag nagsabi kan Saulo ya labay
layan patin.
25 Kabay gisay yabi, ingkulsug yan mani
tagasunul na sa maragul la tiklis buy
intabuy laya sa lawasan pader balayan.

Si Saulo sa Jerusalem

26 Pamakalatêng Saulo sa Jerusalem, sin-
ubukan nan makiawyun sa mani taga-
sunul Jesus, nuwa malimu sila kana. A sila
maniwalan tagasunul linan Jesus.
27 Nuwa pikilaku yan Bernabe buy gin-
tan sa mani apostul. Ingkuwentun Bern-
abe kalla nu parasaantun nakit Saulo ya
Panginuun Jesus sa dan buy dilag sinabi si
Jesus kana. Buy sinabi na êt nu parasaan-
tun kapas-êy ya nakêm Saulo sa pangaral
na tungkul kan Jesus baydu sa Damasco.
28 Kabay ubat ta baydu, kaawyun layna
si Saulo buy napas-êy ya nakêm nan niaral
tungkul kan Jesus agyan saantu man sa
Jerusalem.
29 Makisabi ya buy makitutul sa mani
Judioy magsabin Griego, nuwa nanubag
sila buy labay layan patin.
30 Sên natandan mani manampalatayay
labay lan daygên kan Saulo, in-atêl laya sa
Cesarea buy impauli sa Tarso.
31 Pamakayarin abitu, nipatêtbêk kay
mani manampalatayay miaawyun sa
buun Judea, sa Galilea, buy sa Samaria.
Pinupumas-êy ya panampalataya la

buy mambumyay silan dilag limu sa
Panginuun. Pampas-êyên Ispiritun
Bapan Namalyari ya nakêm la. Kabay
inlulumakêy mani manampalataya.

Si Pedro sa Lida buy sa Jope

32 Malakêy lugal la inlakun Pedro amên
lakwên na mani manampalataya kan Jesus
buy sabin kallay "Nagpapakun kawna."
Naku ya êt sa balayan Lida.
33 Nakilala na bayduy gisay liyaki ya
maglagyun Eneas. Sa lalên waluy tawun,
kay nakakalêk ya gawan lumpu ya.
34 Sinabin Pedro kana, "Eneas, pinaiyul
kaynan Jesu Cristu. Kabay midêng kayna
buy ilulun muy amak mu." Tambêng
nidêng si Eneas.
35 Nakitan kaganawan manugêl sa bal-
ayan Lida buy sa Saron na inumiyul la
si Eneas. Kabay nanampalataya sila êt sa
Panginuun.
36 Sa balayan Jope, dilag gisay babayi
ya tagasunul Jesus ya maglagyun Tabita.
Ya lagyu na sa Griego, Dorcas. Pan-iubus
nay panawun na sa panyag kangêdan buy
pawa yan manawup sa mani kalulu.
37 Nitagun nakatanam ma babayin ati
buy nati ya. Inlinis lay bangkay na bayu
imburul sa gisay kuwartu sa têngêl.
38 Ya Jope, narani sa Lida. Kabay sên
natandan mani tagasunul Jesus ya idi sa
Lida si Pedro, in-utus lay luway tawu amên
pakisabyan si Pedro ya tambêng yan maku
sa Jope.
39 Kabay tambêng nakilaku si Pedro
kalla. Pamakalatêng la sa Jope, gintan laya
sa kuwartuy piniburulan sa nati. Dilag
mani bal-u bayduy manangis. Impakit
la kan Pedroy mani yaming nga tinayin
Dorcas para kalla sabitun nabyay yapun.
40 Impaawas Pedroy kaganawan idi sa
kuwartu. Nanduku ya buy nanalangin.
Pamakayari, nag-arap ya sa bangkay buy
sinabi na, "Tabita, midêng ka." Pamaka-
mukat Tabita, nakitan na si Pedro. Kabay
niknu ya.
41 Tinalan Pedroy gamêt na buy sinaw-
pan nayan nidêng. Pamakayari, binêg
Pedroy mani nabal-u buy kaatag manam-
palataya baydu buy impakit na kalla si
Tabita ya nabyay yana.
42 Ya nalyarin abiin, niwagaw sa buun
Jope. Kabay malakêy nanampalataya sa
Panginuun Jesus.
43 Nanugêl pun si Pedro sa Jope un
dakun umnuy allu sa balin Simon na
mamipakyang balat ayup.

10

Ya pamêg Cornelio kan Pedro

1 Sa balayan Cesarea, dilag gisay liyaki
ya maglagyun Cornelio. Kapitan yan mani
sundalus Romano ya pambêgên "Batalyun
Italianu."
2 Si Cornelio buy ya mani kaawyun na
sa bali, matinêk ka pamibiyaybiyay la buy
dilag silan limu kan Bapan Namalyari.
Agyan alwa yan Judio, malakêy naidin nay
sawup sa mani kaluluy Judio buy pawa
yan manalangin kan Bapan Namalyari.
3 Gisay allu, sên mag-alas tres san
kaawat, nasulêplêp nay gisay ang-el Bapan
Namalyari ya sinumun sa bali na buy
namêg kana, "Cornelio!"
4 Kabay pinakaêlêw nay ang-el un dilag
sadyay limu. Sinabi na, "Sabêt ta abitu?"
Nakitbay ya ang-el kana, "A ka panl-
itêpên Bapan Namalyari gawan inlêngê
nay mani panalangin mu buy masaya ya
sa panawup mu sa mani kalulu.
5 Amêsên, mamiutus kan dakun umnuy
tawu sa balayan Jope buy ipasalunsun mu
si Simon na pambêgên Pedro.
6 Makitugêl ya baydu sa balin katukayu
na ya mamipakyang balat ayup. Ya bali na,
idi sa agid dagat."
7 Sên nakabitay nay ang-el, binêg Corne-
lio ya luway ipus na buy ya gisay sundalus
na ya pawan maglingkud kana ya kaparisu
nan matinêk.
8 Ingkuwentun Cornelio kallay ka-
ganawan nalyari. Pamakayari, in-utus na
silan maku sa balayan Jope.
9 Kinawasakan, sên ugtuy nay allu,
narani yay mani in-utus Cornelio sa
balayan Jope. Si Pedro, nagdakêy
ya sa bubung bali amên manalangin.
10 Nalayangan Pedro buy kalabay yinan
mangan. Nuwa kaban pan-il-an na kanên,
dilag impasulêplêp kana si Bapan Namal-
yari.
11 Nakitan nan niwang-at ta langit buy
dilag kapanyêyêmêpay nanuwad makwal
la êwês ya nagsêêl sa apat ta duyu.
12 Nakitan na baydu sa êwês ya
kaganawan kalasin ayup. Dilag
mamita, mandumakap, buy mallumpad.
13 Pamakayari, dilag yan nalêngêy tunuy
ya nagsabin, "Pedro, midêng ka! Mamati
kan kêna mu."
14 Nuwa nakitbay si Pedro, "Panginuun,
asê malyari ya abiin! Kanuman a ku
nadyag ga abiin gawan a ku mangnan
mani ayup pa pan-ituwad madinat buy
pan-ibawal kêna."
15 Nanguman nagsabi kanay tunuy,
"Agana mu ituwad madinat ta sabêt man
na intuwad Bapan Namalyarin malinis."
16 Katitlun nalyari ya ati buy pamaka-
yari, tambêng nitag-ay ya êwês sa langit.
17 Kaban asê makwan maisip Pedro nu
sabêt ta labay sabin nasulêplêp na, in-
lumatêng sa lugal abituy mani tawuy in-

utus Cornelio. Sên natandan lay balin
Simon, naku sila sa pasbul bakud.
18 Namêg sila, “Dilag nayin manugêl
baydi ya maglagyun Simon Pedro?”
19 Kaban pan-isipin pun Pedroy labay
sabin nakit na, sinabi kanan Ispiritun
Bapan Namalyari, “Dilag tatluy tawuy
mangkap kamu.
20 Kabay midêng kayna buy magtabuy.
Agana ka magmikakunun kilaku kalla, ta
sikuy namiutus kalla.”
21 Kabay nagtabuy si Pedro buy sinabi na
sa mangkap kana, “Sikuy pantêkapên yu.
Sabêt ta maisawup ku kamuyu?”
22 Nakitbay sila, “In-utus kay baydin
kapitan Cornelio. Mangêd yan tawu buy
dilag yan limu kan Bapan Namalyari buy
panggalangên yan kaganawan Judio. Sin-
abin banal la ang-el kanay sagyatên naka
sa bali na amên malêngê na nu sabêt ta
sabin mu.”
23 Kabay pinasun silan Pedro amên
baydu silayna mabêlêw sa yabin abitu.
Pamakamaranun, nakilaku si Pedro
kalla. Nakilaku êt kanay dakun umnuy
mapatêl kan Jesus ya taga Jope.
24 Sên nilabas ya gisay allu, in-
lumatêng silan Pedro sa balayan Cesarea.
Mangêtêng kalla si Cornelio buy mani
kamag-anak na buy mani kaluguran nay
sinagyat na.
25 Sên pasun na si Pedro, timbêng yan
Cornelio. Buy nanduku ya sa arapan Pedro
amên ulimênên naya.
26 Nuwa pinaidêng yan Pedro. Sinabi
na, “Midêng ka. Agana muku ulimênên,
ta kay kaparisu muku êt tawu.”
27 Buy kaban pan-isundu lay pamisasabi
la, pasun sila sa bali, siyan nakitan Pedroy
malakêy tawuy mititipun baydu.
28 Kabay sinabin Pedro kalla, “Tanda
yuy bawal sa kautusan yan Judio ya maki-
awyun o magliwa sa mani alwan Judio.
Nuwa impatanda kangkun Bapan Namal-
yari ya a ku ituwad madinat ta agyan
sisabêt man.
29 Kabay sên impasalunsun yuku, a ku
nagmikakunun nakilaku sa mani in-utus
Cornelio. Amêsên, labay kun matandan
uysiyan impasalunsun yuku yata.”
30 Kabay sinabin Cornelio, “Tatluy nay
alluy nilabas sabitun nanalangin naku sa
bali un paradi êt ta uras ya mag-alas tres
san kaawat. Kaban manalangin naku,
bêngat tan nagpakit sa arapan kuy gisay
liyaki ya nakaidêng nga mamakapasilêw
wa yaming.
31 Sinabi na kangku, ‘Cornelio, inlêngên
Bapan Namalyari ya panalangin mu buy
a na nalitêpan na panawup mu sa mani
kalulu.
32 Amêsên, mamiutus kan mani tawuy
maku sa Jope buy ipasalunsun mu si
Simon na pambêgên Pedro. Makitugêl
ya baydu sa balin katukayu na ya mami-
pakyang balat ayup. Ya balin abituy
katukayu na, idi sa agid dagat.’
33 Kabay tambêng katan impasalunsun.
Salamat ta naku ka baydi. Amêsên, idi kay
baydi sa arapan Bapan Namalyari amên
lêng-ên na pan-ipasabi na kamu.”

Nangaral si Pedro sa balin Cornelio

34 Kabay nagsabi si Pedro, “Amêsên,
tanda kinay asê mamili si Bapan Namal-
yari sa mani tawu.
35 Buy pantanggapên nay sisabêt man na
tawu, agyan sabêt pun na layi na, nu dilag
yan limu kana buy matinêk ka pandaygên
na.
36 Tanda yuy Mangêd da Balitay im-
patandan Bapan Namalyari kanyan mani
Israelita ya malyarin makibêtêk ka mani
tawu kan Bapan Namalyari sa kapami-
latan Jesu Cristu ya sabay ya Panginuun
kaganawan.
37 Tanda yu êt ta mani nalyari sa buun
Judea tungkul kan Jesus ya taga Nazaret.
Nag-umpisay ati sa prubinsyan Galilea
pamakayarin nangaral Juan tungkul sa
pamawtismu.
38 Si Jesus ya taga Nasaret, tinupus
yan Ispiritun Bapan Namalyari buy ka-
pangyarian na. Kabay naku ya sa mag-
mikakanayun na lugal la pawan manyag
kangêdan buy pinaiyul nay kaganawan
sinêdakan buy pampasakitan Satanas.”
39 Sinabi pun Pedro, “Sikay yanay mag-
papêtêg sa kaganawan dinyag na, gawan
nakit yan na ati sa Jerusalem buy sa
kaatag pun balayan mani Judio. Pinati yan
mani Judio sa kapamilatan pamipaku la sa
kurus.
40 Nuwa sa ikatluy allu, pinabyay yan
Bapan Namalyari buy nagpakit ya kanyan.
41 A ya nagpakit sa kaganawan, nun a
kay kanyan mani pinilin Bapan Namalyari
ya magpapêtêg ya nabyay yan nanguman.
Ta sabitun nabyay yan nanguman, na-
pagkaawyun yan yapun êt nangan buy
ninêm.
42 In-utus na kanyan na mangaral kay
Mangêd da Balita sa mani tawu buy mag-
papêtêg ga si Jesus sabay ya pêtêg pinilin
Bapan Namalyari un mangukum sa mani
nabyay buy sa nangamamati.
43 Sabay siyay pantukuyun mani propeta
ya nu sisabêt man na manampalataya
kana, patawarên yan Bapan Namalyari sa
kaganawan kasalanan na sa kapamilatan
lagyun Jesus.”

*Inlumatêng nga Ispiritun Bapan Na-
malyari sa mani alwan Judio*

44 Kaban magsabi pun si Pedro, in-
lumatêng ngay Ispiritun Bapan Namalyari
sa mani mallêngê kana.
45 Nakaupapas ya mani manam-
palatayay Judio ya nakilaku kan Pedro
ubat sa Jope, gawan indin êt sa mani alwan
Judio ya Ispiritun Bapan Namalyari.
46 Natandan lay abitu gawan nalêngê
lay magsabi silan Cornelio un mag-
mikakanayun na sabi ya a la pun natandan
buy mangulimên sila kan Bapan Namal-
yari.
Kabay sinabin Pedro,
47 "Natanggap lay nay Ispiritun Bapan
Namalyari kaparisu tamu agyan alwa silan
Judio. Kabay ayin nan makabênbên kalla
amên bawtismuwan sila."
48 Kabay in-utus Pedroy bawtismuwan
sila sa lagyun Jesu Cristu. Pamakayarin
abitu, pikisabi la kan Pedroy manugêl
yapun baydu kalla un dakun umnuy allu.

11

Impaintindin Pedro ya dinyag na

1 Nabalitan mani apostul buy mani ma-
patêl kan Cristu sa prubinsyan Judea ya si
mani alwan Judio, nananggap sila êt Sabin
Bapan Namalyari.
2 Sên nag-udung nga si Pedro sa bal-
ayan Jerusalem, inuyam yan mani man-
ampalatayay Judioy magsabin kaylangan
magpatuli ya mani alwan Judio bayu sila
makiawyun kalla.
3 Sinabi la kan Pedro, "Pakan Judio ka
yata, uysiyan sinumun ka sa balin mani
alwan Judio buy nakiêkan kalla ta?"
4 Kabay impaintindin Pedro kallay ka-
ganawan nalyari kana.
5 Sinabi na kalla, "Kaban idi yaku sa
balayan Jope ya manalangin, dilag impakit
ta sulêplêp kangku si Bapan Namalyari.
Nakitan kuy nanuwad makwal la êwês ya
kapanyêyêmêpan ubat sa langit ta nagsêêl
sa apat ta duyu buy inyêpa sa dani ku.
6 Pinapakapupus kun inêlêw wa abitu
buy nakitan ku bayduy umnuy kalasin
ayup. Dilag mangasilêb buy asê man-
gasilêb, mandumakap, buy mani mal-
lumpad.
7 Buy nalêngê kuy tunuy ya nagsabi
kangkun, 'Pedro, midêng ka. Mamati kan
kêna mu.'
8 Nuwa nakitbay yaku, 'Panginuun, asê
malyari ya abiin! Kanuman, a ku mang-
nan mani ayup pa pan-ituwad madinat
buy pan-ibawal kêna.'
9 Pamakayari, nanguman nagsabi ya
tunuy ya ubat sa langit, 'Agana mu ituwad
madinat ta sabêt man na intuwad Bapan
Namalyarin malinis.'
10 Katitlun nalyari ya ati buy pamaka-
yari, nabunay ya êwês patag-ay sa langit."
11 "Sa uras êt abitu, baydu sa bali ya
bibiyan ku, inlumatêng nga tatluy lawyaki
ya ubat sa balayan Cesarea ya in-utus
Cornelio ya manalunsun kangku.
12 Sinabin Ispiritun Bapan Namalyari
kangkuy agana ku magmikakunun kilaku
kalla agyan alwa silan mani Judio. Kabay
nakilaku waku buy sinumun sa balin Cor-
nelio sa balayan Cesarea, kaawyun kuy
anêm ma mapatêl tamuy manampalatayay
taga Jope.
13 Ingkuwentun Cornelio kanyan na di-
lag yan nakitan na gisay ang-el sa lalên bali
na ya nagsabi kanan, 'Mamiutus ka sa Jope
amên salunsunun si Simon na pambêgên
Pedro.
14 Ta sabin kanun Pedro nu parasaantu
kan miligtas buy buun pamilya mu.' "
15 "Buy sên nag-umpisa kun nagsabi, in-
lumatêng ngay Ispiritun Bapan Namalyari
kalla, kaparisun nalyari kantamu sabitun
nuna.
16 Buy naganaka kuy sinabin Panginuun
Jesus, 'Namawtismu si Juan sa lanêm,
nuwa bawtismuwan kaw Bapan Namal-
yari sa Ispiritu na.'
17 Ya mani alwan Judio, binyanan
silan Bapan Namalyarin Ispiritu na
kaparisun dinyag na kantamun Judio
ya nanampalataya kan Panginuun Jesu
Cristu. Kabay nu parabayduy kalabayan
Bapan Namalyari, sisabêt taku amên
mamênbên kan Bapan Namalyari?"
18 Sên nalêngên mapatêl la Judioy abiin,
a layna inuyam si Pedro, nun a inulimên
lay Bapan Namalyari buy sinabi la, "Nu
parabaydu, ulimênên si Bapan Namalyari,
ta binyanan nan panawun na mani alwan
Judio amên magsisi buy mabiyan silan
biyay ya ayin katganan."

Ya miaawyun na manampalataya sa Antioquia

19 Ubat ta sa pinati si Esteban, nikyat ta
mani manampalataya gawan sa pamasakit
kalla. Dilag nilaku sa prubinsyan Fenicia,
sa islan Cyprus, buy sa balayan Antioquia.
Agyan dakun antuy lakwên la, pan-iaral
lay Mangêd da Balita, nuwa kay sa mani
Judio.
20 Nuwa ya kaatag gaman manam-
palatayay taga Cyprus buy taga Cirene,
naku sila sa Antioquia buy namiaral
Mangêd da Balita tungkul sa Panginuun
Jesus, agyan sa mani Griego.
21 Kaban mangaral sila, idi kallay ka-
pangyarian Panginuun. Kabay malakêy
tawuy nanampalataya buy nanunul sa
Panginuun.

22 Ya nalyarin abiin, nabalitan mani
manampalatayay miaawyun sa Jerusalem.
Kabay in-utus la si Bernabe sa balayan
Antioquia.
23 Pamakalatêng na baydu, sinumaya ya,
gawan nakit nay mani kangêdan na dinyag
Bapan Namalyari sa mani tawu baydu.
Buy inaralan na silan manugêl tapat buy
napas-êy ya panampalataya sa Panginuun.
24 Mangêd da tawu si Bernabe. Buy
natupus yan Ispiritun Bapan Namalyari
buy napas-êy ya panampalataya na. Kabay
malakêy tawu sa Antioquia ya nanam-
palataya sa Panginuun.
25 Pamakayari, naku si Bernabe sa Tarso
amên têkapên si Saulo.
26 Sên nakitan nayna si Saulo, piki-
laku nayan nag-udung sa Antioquia. Buy
sa lalên gisay tawun, nakiawyun sila sa
mani manampalatayay miaawyun baydu
buy malakêy tawuy tinurwanan la. Sa
balayan Antioquia, baydu nunan binêg
"Cristiyanu" ya mani tagasunul Jesus.
27 Sa panawun na abitu, inlumatêng
sa Antioquia ya mani propetay ubat sa
balayan Jerusalem.
28 Ya lagyun gisa kalla, si Agabo. Nidêng
ya buy nipatanda sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari ya dilag lumatêng nga
sadyay layang sa buun babun luta. Nalyari
ya ati sa panawun Emperador Claudio.
29 Kabay napikasunduwan mani taga-
sunul Jesus sa Antioquia ya si balang gisa
kalla mipagtan sawup sa mani mapatêl sa
prubinsyan Judea ayun sa agyu lan idin.
30 Impagtan lay mani sawup la kallan
Bernabe buy kan Saulo amên idin la sa
mani mamunu sa manampalatayay mi-
aawyun sa Jerusalem.

12

Ya pamasakit Arin Herodes sa mani Manampalataya

1 Sa panawun abitu, nag-umpisay pa-
masakit Arin Herodes sa dakun umnuy
manampalataya.
2 Impaputus nay bêng Santiago ya patêl
Juan.
3 Gawan sa dinyag na, napasaya nay
mani Judio. Kabay impadakêp na êt si
Pedro. Nalyari ya ati sabitun panawun
Pestan Tinapay ya Ayin Pamalbag.
4 Impasukul na si Pedro buy impabantay
na sa apat ta grupun mani sundalus ya
dilag tiapat ta sundalus ya misasagilin
magbantay pamakayarin tatluy uras. Pa-
nisipin Herodes ya pamakayarin Pestan
Kaligtasan, litisin na si Pedro sa arapan
mani tawun balayan.
5 Kaban idi sa sukulan si Pedro, buun
nakêm manalangin na mani manam-
palatayay miaawyun para kana.

Ya kapapaupapas ya pag-awas Pedro sa sukulan

6 Sa yabin abitu, bayu iarap sa pallitisan
si Pedro, mamabêlêw yan nakagapus sa
luway tanikala sa pisaêtan luway sun-
dalus. Buy dilag pun êt mani bantay sa
pasbul sukulan.
7 Bêngat tan sinumawang sa lalên suku-
lan buy nagpakit ta gisay ang-el Pangin-
uun. Dinalpi na sa tagyang si Pedro buy
sinabi na, "Mimata ka. Parasên mu!" Buy
nitas ya mani tanikala sa gamêt Pedro.
8 Sinabin ang-el, "Magyakês ka buy mag-
isteping ka." Buy dinyag Pedroy abitu.
Sinabi pun êt ang-el kana, "Upungan
muy lawini mu buy manunul ka kangku."
9 Buy nanunul ya sa ang-el paawas sa
sukulan. Asê tandan Pedro nu pêtêg ga
nalyari, tagawan indap na, kay sulêplêp
nay abitu.
10 Kay inlibasan lay mumuna buy
ikalway mani magbantay. Pamakalatêng
la sa bakal la pasbul papakun sa balayan,
bêngat tan nibuklat ta ati. Sên nakaawas
silayna, nalibasan lay gisay dan. Bêngat
tan naplak ka ang-el.
11 Baydu pun natandan Pedroy alwa
awêd sulêplêp pa ati. Kabay sinabi na,
"Pêtêg awêd da in-utus Panginuun na ang-
el na buy inligtas naku sa kapangyarian
Herodes buy sa labay daygên mani Judio
kangku."
12 Sên napukatan nay nalyari, naku ya sa
balin Maria ya indun Juan ya pambêgên êt
Marcos. Malakêy tawuy nititipun baydun
manalangin.
13 Nagbêg si Pedro sa pasbul un bakud
buy inlaku yan gisay ipus ya naglagyun
Roda amên matandan nu sisabêt ta
magbêg.
14 Natunuyan nay si Pedroy abitu. Kabay
sa sadyay saya na, a nayna pun imbuklat
ta pasbul, nun a nuwayu yan sinumun
amên ipatanda sa mani kaawyun nay idi
sa lawasan si Pedro.
15 Sinabi la kan Roda, "Tinulaw kay na
lawês!"
Nuwa pan-ipilit nay naman, "Pêtêg idi
sa lawasan si Pedro."
Kabay sinabi la, "Dat ang-el Pedroy
abitu."
16 Nuwa paraman baydu, magbêg pun êt
si Pedro. Kabay imbuklat lay pasbul buy
sên nakitan laya, nakaupapas sila.
17 Kabay siningyalan silan Pedron agana
mantarit. Buy ingkuwentu na kalla nu
parasaantu yan in-awas Panginuun sa
sukulan buy sinabi na kalla, "Sabin yuy ati

ya nalyari kan Santiago buy sa kaatag pun
mapatêl kan Jesus." Pamakayari, namita
ya buy naku ya sa kaatag lugal.
18 Sên pamakamaranun, naguluy mani
magbantay sa sukulan, gawan ayin na si
Pedro buy a la tanda nu sabêt ta nalyari
kana.
19 Namiutus si Herodes amên têkapên
ya. Sên a laya makitan, inlitis nay mani
magbantay buy impapati. Pamakayari,
namita si Herodes sa prubinsyan Judea.
Naku ya sa balayan Cesarea buy nanugêl
ya baydu.

Ya pangamatin Arin Herodes

20 Nasuluksuluk si Arin Herodes sa
mani taga Tiro buy sa mani taga Sidon.
Kabay gawan maubat sa pansakupun Arin
Herodes ya pangkanên mani taga Tiro buy
mani taga Sidon, nakikaluguran sila pun
kan Blasto ya pagtiwalan ari sa palasyu.
Ta labay lan pasawup kan Blasto amên
makikasundu kan Arin Herodes.
21 Sên inlumatêng ngay allun
pamikiarap Arin Herodes sa mani taga
Tiro buy sa mani taga Sidon, nagyaming
yan yaming ari buy niknu ya sa turonu na
buy nagsabi ya sa mani tawu.
22 Masnêg sinabin mani tawuy, "Ya
nalêngê tamu, tunuy gisay namalyari, al-
wan tawu!"
23 Sa uras êt abitu, pinarusan ang-el
Panginuun si Arin Herodes, gawan tinang-
gap nay pamarangal ya kay sêpat kan
Bapan Namalyari. Kabay inêwêl ya angga
sa ingkamati na.
24 Nuwa kapamiwagaw-wagaw Sabin
Bapan Namalyari buy kapanlulumakên
manampalataya.
25 Sên naiatêl lan Bernabe buy si Saulo
ya mani sawup sa mani mapatêl sa bal-
ayan Jerusalem, nag-udung sila sa balayan
Antioquia. Pikilaku la êt si Juan na
pambêgên Marcos.

13

In-utus Ispiritun Bapan Namalyari silan Bernabe buy si Saulo

1 Baydu sa mani manampalatayay mi-
aawyun na idi sa balayan Antioquia, di-
lag mani propeta buy mani manuru ya
sabay silan Bernabe, Simeon na pambêgên
Negru, Lucio ya taga Cirene, si Manaen
ya kaagnan nan dinumagul sa pamilyan
Gobernador Herodes Antipas, buy si Saulo.
2 Gisay allu, kaban mag-ayunu sila buy
mangulimên sa Panginuun, sinabin Ispir-
itun Bapan Namalyari kallay paradi, "Ita-
laga yu kangku silan Bernabe buy si Saulo,
ta dilag gakun ipadyag kalla."
3 Pamakayari lan nag-ayunu buy
nanalangin, impaluntu lay gamêt la kan
Bernabe buy kan Saulo bayu silayna
pinabita.

Ya nunan pamitan Pedro bilang mangaral

4 Kabay gawan sa utus Ispiritun Bapan
Namalyari, naku silan Bernabe buy si
Saulo sa balayan Seleucia. Paubat baydu
nagsakay silan barku papakun sa Cyprus.
5 Pamakalatêng la baydu sa balayan
Salamis, nangaral silan Sabin Bapan Na-
malyari sa mani balin pagtipunan mani
Judio. Kaawyun la êt si Juan na pambêgên
Marcos buy manawup ya sa mani pan-
daygên la.
6 Dinurutan lay buun islan Cyprus angga
sa niras sila sa balayan Pafos. Di-
lag silan nakitan bayduy gisay Judioy
manalamangka ya kay magtatalingkayun
propetan Bapan Namalyari. Ya lagyu na,
Bar-Jesus.
7 Kaawyun yan Gobernador sa islan
Cyprus ya si Sergio Paulo ya katanda.
Impabêg Gobernador silan Bernabe buy si
Saulo gawan kalabay yan mallêngên Sabin
Bapan Namalyari.
8 Nuwa binênbênan silan Elimas ya
manalamangka. Elimas ya lagyun Bar-
Jesus sa sabin Griego. Dinyag nay abitu
gawan a na labay manampalatayay Gob-
ernador kan Jesus.
9 Nuwa si Saulo ya pambêgên êt Pablo,
natupus yan Ispiritun Bapan Namalyari.
Pinakaêlêw na si Elimas buy sinabi na
kana,
10 "Elimas, anak kan Satanas buy ka-
pati kan kaganawan mangêd! Pawan
kalaraman buy kadawakan na pandaygên
mu. Pawa mu tanan pan-itukawkaw wa
kapêtêgan ya ubat kan Bapan Namalyari.
11 Amêsên, parusan kan Bapan Namal-
yari. Mabulag ka buy a mu makitan na
sawang sa dakun umnuy allu."
Tambêng dinumiglêm ma pangêlêw Eli-
mas buy nabulag ya. Kabay nagdalikap-
kapan yatan mangkap tawuy mangakay
kana.
12 Sên nakitan Gobernador ya nalyari
kan Elimas, nanampalataya ya gawan
nakaupapas ya sa mani pan-iaral tungkul
sa Panginuun.

Nangaral si Pablo sa Antioquia Pisidia

13 Namita silan Pablo sa balayan Pafos
buy nagsakay silan barku papakun sa
balayan Perga sa prubinsyan Pamfilia. Pa-
makalatêng la baydu, inlakwanan silan
Juan na pambêgên Marcos, ta nag-udung
ya sa balayan Jerusalem.
14 Namita si Pablo buy si Bernabe sa
balayan Perga buy naku sa balayan Antio-
quia sa prubinsyan Pisidia. Pallumatêng

Allun Pagpaynawa, sinumun sila sa balin
pagtipunan mani Judio buy niknu sila.
15 Dilag namasan ubat sa Kautusan na
impasulat kan Moises buy sa insulat mani
propeta. Pamakayari, namiutus ya ma-
munu sa balin pagtipunan mani Judio ya
sabin nay ati kallan Pablo, “Mani mapatêl,
nu dilag kaw sabin na mamakapas-êy
nakêm sa mani tawu, sabin yina.”
16 Kabay nidêng si Pablo buy siningyalan
nay mani tawun mallêngê kana. Sin-
abi na, “Sikaw wa mani kaparisu kun
Israelita buy sikaw wa alwan Israelitay
dilag limu kan Bapan Namalyari, mallêngê
kaw kangku!
17 Ya Bapan Namalyarin mani Israelita
sabay ya namilin mani ninunu tamu.
Sabitun idi sila pun sa Egipto, pinalakê
na sila. Buy sa kapamilatan kapangyarian
Bapan Namalyari, intas na sila sa Egipto.
18 Sa lalên apattapuy tawun, pinibabatan
na sila baydu sa kakyangan.
19 Sên sinambut Bapan Namalyari ya
pituy layi* ya idi sa Canaan, indin nay
abiin na luta sa mani ninunu tamu.
20 Nalyari ya kaganawan abiin sa lalên
apat ta ralan buy limampuy tawun.”
“Pamakayari, binyanan na silan mani
tawuy mamunu kalla angga sa panawun
Propeta Samuel.
21 Nanyawad silan ari buy pinilin Bapan
Namalyari ya gisay liyaki. Ya lagyu na,
Saul ya anak Kis ya naubat sa layin Ben-
jamin ya sabay ya magin ari la. Nag-ari si
Saul sa lalên apattapuy tawun.
22 Sên intas Bapan Namalyari si Saul,
pinili na si David da magin ari. Ati
ya sinabin Bapan Namalyari tungkul kan
David, ‘Kapapaidu kangku si David ya
anak Jesse. Nakal-an yan manunul sa
kaganawan iutus ku kana.’ ”
23 Sinabi pun êt Pablo sa mani tawu,
“Ubat sa layin David si Jesus ya Mamiligtas
ya impangakun Bapan Namalyari kanta-
mun mani Israelita.
24 Bayu pun mag-umpisa si Jesus sa
pandaygên na, nangaral la si Juan sa ka-
ganawan Israelita ya sêpat lan pagsisyan
na mani kasalanan la buy magpabawtismu
sila.
25 Buy sên marani yan mayarin Juan
na pan-ipadyag Bapan Namalyari kana,
sinabi na sa mani tawu, ‘Indap yu nayi nu
sikuy Cristuy impangakun Bapan Namal-
yari ya pan-êtêngên yu? Alwan siku, nun a
dilag lumatêng nga makapangyarian pun
kangku. A ku sêpat magin ipus na.’ ”
26 “Mani mapatêl la ubat sa layin Abra-
ham buy mani alwan Judioy dilag limu kan
Bapan Namalyari, sikitamuy pinipatandan
Bapan Namalyari un Mangêd da Balita nu
parasaantu kitamun miligtas sa kaparusan
na ayin katganan.
27 Ya mani Judioy manugêl sa balayan
Jerusalem buy ya mani pinunu la, a la
kinilala si Jesus bilang Mamiligtas. Buy a la
napukatan na insulat mani propeta, agyan
malêngê lay nay pambasên sa balang Al-
lun Pagpaynawa. Kabay sên inatulan lan
kamatyan si Jesus, sabay silaynay nanupad
abituy insulat mani propeta ya pan-ibasa
kalla.
28 Agyan ayin silan sêpat ta sangkan
amên patin ya, inyawad la pun êt kan
Pilatoy ipapati si Jesus.
29 Sên nadyag lay nay kaganawan naka-
sulat ta malyari kan Jesus, intabuy laya sa
kurus buy in-ilbêng.
30 Nuwa pinabyay yan Bapan Namalyari
ubat sa nangamamati.
31 Buy sa dakun umnuy allu, katiumnu
yan nagpakit sa mani tawuy nakilaku
kana sên namita ya sa prubinsyan Galilea
papakun sa balayan Jerusalem. Angga
amêsên, ya mani tawun abitu, sabay silay
magpapêtêg sa mani Israelita tungkul kan
Jesus.”
32 “Kabay idi kay êt baydi amên ipatanda
kamuyuy Mangêd da Balitay impangakun
Bapan Namalyari sa mani ninunu tamu.
33 Tinupad na kantamun kaapuapuan
lay abitu, ta pinabyay na si Jesus. Ati ya
nakasulat sa ikalwan Kanta,

‘Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa
mu.’ ”†

34 “Impangakun Bapan Namalyari ya
pabyayên na si Jesus buy asê bumatay
lawini na. Sinabi na,

‘Tuparên ku kamuy banal la kangêdan na
impangaku ku kan Arin David.’ ”‡

35 “Buy nakasulat pun êt sa kaatag Kanta,

‘A mu paulayan bumatay bangkay Banal la
Lingkud mu.’ ”§

36 “Alwan si David da pantukuyun di,
gawan sên nayarin David da pan-ipadyag
Bapan Namalyari kanay maglingkud sa
mani tawu sa panawun na, nati ya buy in-
ilbêng ya sa danin mani ninunu na buy
binumatay lawini na.
37 Nuwa si Jesus, pinabyay yan Bapan
Namalyari buy asê binumatay lawini na.
38-39 Kabay sikaw wa mapatêl, sêpat yun
matandan na sa kapamilatan dinyag Jesus,
pan-ipatanda yan na mapatawad Bapan
Namalyari ya mani kasalanan tamu. Ta
sisabêt man na manampalataya kan Jesus,

* **13:19 13:19** Deuteronomio 7:1. † **13:33 13:33** Mani Kanta 2:7. ‡ **13:34 13:34** Isaias 55:3. § **13:35 13:35** Mani Kanta 16:10.

pan-ituwad yan Bapan Namalyarin matinêk. Nuwa ayin tawuy pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk sa kapamilatan panunul na sa Kautusan na impasulat kan Moises.
40 Kabay mangillag kaw amên asê malyari kamuyuy pansabin mani propeta ya paradi,
41 'Sikaw wa mani manguyam, lêng-ên yuy ati.
Makaupapas kaw sa daygên ku, nuwa mati kaw pun êt!
Gawan dilag gakun daygên sa panawun yuy
a yu paniwalan
agyan dilag pun mamipatanda kamuyu.' "*
42 Sên pasalwang nga silan Pablo buy si Bernabe sa balin pagtipunan mani Judio, nakisabi ya mani tawu kallan manguman sila pun magsabi tungkul sa mani paniaral la sa sumunul la Allun Pagpaynawa.
43 Sên nipagsalwang silayna, malakêy mani Judio buy alwan Judioy napasunul sa paniwalan mani Judio ya nanunul kallan Pablo buy kan Bernabe. In-aral Pablo buy si Bernabe kallay isundu lay panampalataya la sa kangêdan Bapan Namalyari.

Inarapan Pablo ya mani alwan Judio

44 Sên sumunul la Allun Pagpaynawa, ya mani tawu sa balayan, nayin maubus san sumun sa balin pagtipunan mani Judio amên mallêngên Sabin Bapan Namalyari.
45 Sên nakitan mani Judioy malakêy tawuy nititipun, nakasêm sila. Sinalangsang la si Pablo buy dinustak laya.
46 Nuwa ayin limun nakitbay silan Pablo buy si Bernabe un paradi, "Sêpat dayi kamuyun mani Judio munan iaral la Sabin Bapan Namalyari. Nuwa gawan a yu tinanggap pa ati, ya labay sabin, inatulan yinay sarili yu ya a kaw sêpat biyan biyay ya ayin katganan. Kabay paubat amêsên, sa alwan Judio kay yana mangaral Mangêd da Balita.
47 Tagawan ati ya utus Panginuun kanyan,
'Dinyag katan dêkêt sa mani alwan Judio amên sa kapamilatan mu, mibalitay kaligtasan sa buun babun luta.' "
48 Sên nalêngên mani alwan Judioy abitu, natula sila buy inulimên lay Sabin Bapan Namalyari. Buy ya kaganawan pinilin Bapan Namalyari ya biyan nan biyay ya ayin katganan, sabay silay nanampalataya kana.
49 Kabay niwagaw wa Sabin Panginuun sa buun lugal abitu.
50 Nuwa intustus mani Judioy mani lawyaki ya mamunu sa balayan buy ya mani babayi ya pikatandan buy mangulimên kan Bapan Namalyari ya kalabanên la silan Pablo. Kabay pinasakit laya bay silan Pablo buy si Bernabe buy impatas sa lugal abitu.
51 Kabay ingkampag Pablo buy si Bernabe ya abuy idi sa bitis la bilang pamipatanda kalla ya nadawak ka dinyag la. Buy nagdaus sila sa balayan Iconio.
52 Ya mani tagasunul Jesus baydu sa Antioquia, sadyay tula la buy natupus silan Ispiritun Bapan Namalyari.

14

Silan Pablo buy si Bernabe sa Iconio

1 Nu sabêt ta nalyari sa Antioquia, para êt bayduy nalyari sa Iconio. Naku silan Pablo buy si Bernabe sa balin pagtipunan mani Judio. Buy gawan sa pangaral la baydu, malakêy Judio buy Griegoy nanampalataya kan Jesus.
2 Nuwa dilag êt mani Judioy asê manampalataya kan Jesus ya namitustus sa mani alwan Judio amên manubag sila sa mani manampalataya.
3 Nabuyutan lan Pablo buy si Bernabe sa Iconio. Ayin silan limun magsabi tungkul sa Panginuun. Buy pinagpapêtgan Panginuun na pêtêg ga pan-iaral la tungkul sa kangêdan na, gawan binyanan na silan kapangyarian manyag imala buy mamakaupapas.
4 Kabay nisyay ya mani tawu sa balayan abitu. Ya kaatag, nakiawyun sa mani Judio buy ya kaatag, nakiawyun kan Pablo buy kan Bernabe.
5 Dilag dakun umnuy mani Judio buy mani alwan Judioy kaawyun na mani mamunu kalla ya namalanun mamasakit buy mamatu kan Pablo buy kan Bernabe.
6 Sên natandan Pablo buy si Bernabe ya palanu la, tambêng silan namita papakun sa balayan Listra buy sa balayan Derbe ya sakup sa prubinsyan Licaonia buy sa kaatag pun lugal la nakapalitêng.
7 Baydu la in-aral la Mangêd da Balita tungkul kan Jesus.

Silan Pablo buy si Bernabe sa balayan Listra

8 Sa balayan Listra, dilag gisay nakaiknuy liyaki ya a makabita ta lumpu ya ubat sa in-anak ya.
9 Nallêngê ya sa mani pangaral Pablo. Pinakaêlêw Pabloy lumpu buy natandan nay dilag yan panampalatayay umiyul ya.
10 Kabay masnêg sinabin Pablo, "Midêng ka!" Tambêng nidêng nga liyaki buy nibitabita.

* **13:41 13:41** Habakuk 1:5.

11 Sên nakitan mani tawuy dinyag Pablo,
masnêg lan sinabi sa sabin Licaoniay, “Ya
mani diyus, nagtabuy baydi kantamu ya
nagwangis tawu!”
12 Si Bernabe, binêg layan Zeus,* ya
gisay diyus la. Buy si Pablo êt taman,
binêg layan Hermes† ya gisa pun êt ta
diyus la, gawan siyay tagapagsabi ka-
parisun Hermes.
13 Idi sa lawasan balayan Listra ya
narani sa pasbul balayan ya pagsimban la
kan Zeus. Kabay ya dinyag pari la, nantan
bakay nag-unun bulaklak baydu sa pasbul
balayan. Ta labay na buy mani tawuy
iandug lay ati kan Bernabe buy kan Pablo,
ta pan-isipin lay sabay silay pêtêg diyus la.
14 Nuwa sên natandan lan Bernabe buy
si Pabloy abitu, gininit lay yaming la bilang
patanday taganan a la labay ya abitu. Buy
nuwayu sila sa bunak mani tawuy masnêg
magsabin,
15 “Mani kaluguran, uysiyan mag-andug
kaw ya kanyan ta? Pakan kay kaparisu
yukay yan tawu. Pan-iaral yan kamuyuy
Mangêd da Balita amên itgên yinay pan-
gulimên yu sa mani diyusdiyusan ya ayin
kapukatan buy magdani kaw kan Bapan
Namalyari ya nabyay. Sabay siyay nanyag
langit, luta, dagat, buy siyay nanyag ka-
ganawan idi baydi.
16 Sabitun nuna, pinaulayan tan Bapan
Namalyari ya kaganawan layi ya manunul
sa sarili lan kalabayan.
17 Paraman baydu, pawan pan-ipakit
Bapan Namalyari ya pangaNamalyari na
sa mani tawu sa kapamilatan mangangêd
da diyag na. Pambiyan nakaw uran buy
malakêy pupul sa ustuy panawun amên
mabsuy kaw buy sumiglay bêkê yu.”
18 Nuwa agyan parabayduy pansabin
Pablo buy si Bernabe, nagkasakit sila pun
êt sa pamênbên sa mani tawuy agana sila
biyan mani andug.
19 Nuwa siyan dilag gaman mani Judioy
inlumatêng ubat sa balayan Antioquia buy
Iconio. Sinagyat lay mani tawu un maki-
awyun kalla. Kabay binatwan la si Pablo
buy ginuluy layan pasalwang sa balayan,
ta indap la nu nati yina.
20 Nuwa sên napalitêngan yan mani
tagasunul Jesus, nidêng ya buy nag-udung
sa balayan. Kinawasakan, naku ya sa
balayan Derbe kaawyun si Bernabe.

Nag-udung silan Pablo buy si Bernabe sa Antioquia ya sakup un Syria

21 Sên nilatêng nga silan Pablo buy
si Bernabe sa balayan Derbe, in-aral la
bayduy Mangêd da Balita buy malakêy
naisagyat lan nagin tagasunul Jesu Cristu.
Pamakayari, nag-udung silayna êt sa Lis-
tra, Iconio, buy sa Antioquia.
22 Pinapas-êy lay nakêm mani tagasunul
Jesus buy insabi ya isundu lay panam-
palataya la. Sinabi la pun, “Malakêy kasak-
itan na sêpat tamun danasên bayu kitamu
miawyun sa pag-arin Bapan Namalyari.”
23 Namili si Pablo buy si Bernabe un
mani mamunu sa balang pustun mani
manampalatayay miaawyun. Nag-ayunu
sila buy nanalangin para sa mani napili
buy intiwala lay mani ati sa Panginuun na
panampalatayanan la.
24 Pamakayarin abitu, dinuman silan
Pablo buy si Bernabe sa prubinsyan Pisidia
buy nilatêng sila sa prubinsyan Pamfilia.
25 Nangaral sila baydu sa balayan Perga.
Pamakayari, inlumunsan sila sa balayan
Atalia.
26 Ubat ta baydu, nagsakay silan barku
paudung sa Antioquia sa prubinsyan Syria.
Sabitun nuna sa lugal la abiin, nanalan-
gin na mani manampalataya para kalla
ya pagpalên Bapan Namalyari ya mani
pandaygên la buy amêsên, nayari lay nay
abiin.
27 Sên inlumatêng sila sa Antioquia,
tinipun lay mani manampalatayay
miaawyun buy ingkuwentu la kallay
kaganawan dinyag Bapan Namalyari
sa kapamilatan la buy nu parasaantun
binyanan Bapan Namalyarin panawun
na mani alwan Judio ya malyari sila êt
manampalataya kan Jesus.
28 Buy nabuyutan la sa Antioquia
kaawyun na mani tagasunul Jesus baydu.

15

Ya pamititipun sa Jerusalem

1 Dilag dakun umnuy tawuy inlumatêng
ubat sa prubinsyan Judea ya naku sa An-
tioquia buy nangaral sa mapatêl la man-
ampalataya baydu un paradi, “Nu a kaw
magpatuli ayun sa naugalyan na inturun
Moises, a kaw miligtas sa parusay ayin
katganan.”
2 Gawan sa sinabi la, naumut ta pamik-
isubakan lan Pablo buy si Bernabe kalla.
Kabay nibêbêtêk ka mani manampalataya
baydu ya ipalaku sa Jerusalem silan Pablo
buy si Bernabe buy ya kaatag pun na
mani manampalataya sa Antioquia. Ta
baydu sila misasabi sa mani apostul buy sa
mani mamunu sa mani manampalatayay
miaawyun.
3 Kabay impalakun mani mapatêl la
manampalatayay miaawyun silan Pablo sa
Jerusalem. Buy kaban manduman sila

* **14:12 14:12** Sa paniwalan mani Griego, si Zeus ya arin mani diyus la. † **14:12 14:12** Sa paniwalan mani Griego, si Hermes ya tagasabin mani diyus la.

sa prubinsyan Fenicia buy sa prubinsyan
Samaria, pan-ibalita la sa mani mapatêl
la manampalatayay malakêy nay alwan
Judioy manampalataya kan Jesus. Sên
nalêngê lay ati, sadyay tula la.
4 Pamakalatêng lan Pablo sa Jerusalem,
tinanggap silan mapatêl la manam-
palataya, mani apostul, buy mani mamunu
sa manampalatayay miaawyun. Imbalitan
Pablo buy si Bernabe ya kaganawan
dinyag Bapan Namalyari sa kapamilatan
la.
5 Nuwa nidêng nga dakun umnuy
manampalatayay membrun grupun mani
Pariseo buy nagsabi, "Kaylangan tulin na
alwan mani Judio buy iutus kallay sunulun
lay Kautusan na impasulat kan Moises."
6 Kabay nipupulung nga mani apostul
buy mani mamunu sa manampalataya
amên pisasabyan lay abiin.
7 Pamakayarin makarang nga pamis-
usubakan, nidêng si Pedro buy nagsabi,
"Mapatêl lay, tanda yuy pinili yakun Ba-
pan Namalyari ubat kamuyu sabitun nuna
amên ipatanda kuy Mangêd da Balita sa
mani alwan Judio amên makalêngê sila
buy manampalataya.
8 Si Bapan Namalyari ya magtandan
laman bêkên balang tawu, impapêtêg na
kantamuy pantanggapên nay mani alwan
Judio ya manampalataya kan Jesus, gawan
indin na êt kallay Ispiritu na kaparisun
dinyag na kantamu sabitun nuna.
9 Sa pangêlêw Bapan Namalyari, Judio
man o alwan Judio, kay pariparisu, gawan
inlinis na êt ta bêkê la sabitun nanam-
palataya sila kan Jesus.
10 Amêsên, uysiyan pansubukun yuya
si Bapan Namalyari ta? Buy siyan pilitin
yu yay mani alwan Judioy tagasunul Jesus
ya manunul sa mani kautusan ta? Agyan
sikitamu buy mani ninunu tamu, a tamu
êt masunul la Kautusan!
11 Maniwala kitamun miligtas kitamu
sa kapamilatan kangêdan Panginuun Jesu
Cristu buy para êt baydu sa mani alwan
Judio."
12 Nangimbêk ka kaganawan buy
nallêngê sila sa pansabin Bernabe buy
si Pablo ya tungkul sa mani imala
buy mamakaupapas ya dinyag Bapan
Namalyari sa mani alwan Judio sa
kapamilatan la.
13 Pamakayari lan nagsabi, sinabin San-
tiago, "Sikaw wa mapatêl ku, lêng-ên
yuku.
14 Ingkuwentun Simon Pedro ya nunan
pamêg Bapan Namalyari sa mani alwan
Judio. Buy namili si Bapan Namalyari
kalla ya magin kana.
15 Nakaayun êt ta abiin sa impasulat
Bapan Namalyari sa mani propeta sabitun
nuna, gawan sinabi sa Kasulatan,
16 'Mag-udung ngaku lanu,
ta ipaydêng kun manguman na kaar-
ian Arin David.
Iuman kuyan ipaydêng ubat sa pangalasak
na
17 amên têkapên nakun kaatag tawu buy
mani alwan Judio ya pinili kun kay
kangku.
Sikuy Panginuun na magsabin abiin.
18 Buy mana kinan impatanday abiin.' "*
19 Sinabi pun êt Santiago, "Kabay nu kay
kangku, agana tamina daygên masakit sa
mani alwan Judioy magdani kan Bapan
Namalyari,
20 nun a sulatan tamu silan aganayna
mangan kanên na in-andug sa diyusdiyu-
san, gawan pan-ituwad tamun madinat ta
ati. Buy agana sila makikanayun. Buy
agana mangan daya o karnin mani ayup
pa asê pinadaya.
21 Gawan ubat pun sabitun nuna, tan-
day nan mani Judioy abiin ya impasulat
kan Moises ya pagkaibasa la sa balin
pagtipunan la sa balang Allun Pagpay-
nawa buy pan-iaral la sa balang balayan."

Ya sulat para sa mani alwan Judio

22 Kabay ya mani apostul buy ya mani
mamunu sa manampalatayay miaawyun
buy ya kaganawan manampalataya, nika-
sundu silan mamilin lawyaki ya maubat sa
grupu lay iutus sa Antioquia. Sabay silay
mapagkaawyun lan Pablo buy si Bernabe.
Ya napili la, silan Judas ya pambêgên
Barsabas buy si Silas gawan panggalangên
silan mani manampalataya.
23 Buy paradi ya nakasulat sa impagtan
kalla,

"Mani kakaidwan yan, sikay ya mani
apostul buy mani mamunu sa manam-
palatayay miaawyun na magsulat ati.
Nagpapakun kaw nay mapatêl la alwan
Judio baysên sa Antioquia, sa Siria buy
sa Cilicia.
24 Natandan yan na dilag mani tawuy
ubat di kanyan na naku baysên ya
namilitêp sa isip yu sa mani pan-iaral
la. Nuwa a yan sila in-utus maku baysên
amên manurun parabaydu.
25 Kabay sên nalêngê yan na abiin,
napikasunduwan yan na mamili kay mani
tawuy iutus yan kamuyun mamisabin
mani bagay ya napikasunduwan yan.
Kaawyun silan Bernabe buy si Pablo ya
pangkaidwan tamun mapatêl.

* **15:18 15:18** Amos 9:11-12.

26 In-il-an Pablo buy si Bernabe ya
biyay la sa paglingkud la sa Panginuun
tamun Jesu Cristu.
27 In-utus yan silan Judas buy si Silas
baysên kamuyu amên ipapukat lay laman
sulat.
28 Impaisip Ispiritun Bapan Namalyari
kanyan na a yan ipatupad kamuyuy
mangabayat ta utus, nun a kay ya idi sa
sulat ta ati ya kaylangan yun sunulun.
29 Agana kaw mangan mani kanên na
in-andug sa diyusdiyusan. Agana kaw
mangan daya buy karnin mani ayup pa asê
pinadaya. Buy agana kaw makikanayun.
Mangêd da magpakarayu kaw sa mani
bagay ya abiin. Kay angga ta baydi."

30 Kabay amêsên, ya mani tawuy in-
utus la papakun sa Antioquia, namitay
nabay. Pamakalatêng la baydu, tinipun
lay kaganawan manampalataya buy indin
kallay sulat.
31 Sên nabasa lay sulat, sadyay sayan
nakêm la.
32 Si Judas buy si Silas, mani propeta sila
êt. Malakêy in-aral la sa mani mapatêl
amên papas-êyên na nakêm buy panam-
palataya la.
33 Nanugêl silan dakun umnuy allu
baydu. Bayu sila nuli, nanalangin na mani
mapatêl sa Panginuun para kalla amên
illagan na pamita la angga sa milatêng sila
sa mani namiutus kalla.
34 [Nuwa nagpalakwan baydu si Silas.]
35 Buy nanugêl pun si Pablo buy si Bern-
abe sa Antioquia. Malakêy kaawyun lan
manuru buy mangaral Sabin Panginuun.

Napisyay silan Pablo buy si Bernabe

36 Sên inlumibas ya dakun umnuy allu,
sinabin Pablo kan Bernabe, "Mag-udung
kita sa kaganawan balayan na inaralan tan
Sabin Panginuun buy magliwa sa mapatêl
amên matandan tamuy kabilyan la."
37 Labay Bernabe ya pakilaku na si Juan
na pambêgên Marcos.
38 Nuwa asê labay Pablon pakilaku si
Marcos, gawan sabitun idi sila sa prubin-
syan Pamfilia, inlakwanan silan Marcos sa
pandaygên la.
39 Gawan sa sadyay pamisusubakan la,
nisyay sila. Pikilakun Bernabe si Marcos
buy nagsakay silan barku papakun sa
Cyprus.
40 Pikilakuy naman Pablo si Silas. Bayu
sila namita, nanalangin na mani mapatêl
para kalla ya sawpan silan Panginuun sa
pamita la.
41 Naku silan Pablo sa prubinsyan Siria
buy sa prubinsyan Cilicia buy pinapas-
êy lay mani manampalatayay miaawyun
baydu.

16

Ya ikalway pamitan Pablo bilang manuru

1 Insundu lan Pabloy pamita la papakun
sa balayan Derbe angga sa balayan Listra.
Baydu sa Listra, dilag gisay liyaki ya taga-
sunul Jesus ya maglagyun Timoteo. Judioy
indu na buy manampalataya ya kan Jesus
nuwa ya bapa na, Griego.
2 Ya mani mapatêl tamu baydu sa bal-
ayan Listra buy sa balayan Iconio, pag-
papêtgan lan mangêd da tawu si Timoteo.
3 Labay Pablo, pakilaku na si Timoteo.
Kabay impatuli nay ati amên ayin masabi
ya mani Judio laban kana, gawan si ka-
ganawan Judioy manugêl baydu sa lugal
abitu, tanda lay Griego ya bapa na.
4 Pamakayari, naku sila sa mani bal-
ayan buy pinatandan lay mani manam-
palatayay sumunul sila sa kautusan na
napikasunduwan mani apostul buy mani
mamunu sa manampalatayay miaawyun
sa Jerusalem.
5 Kabay pinupumas-êy ya panam-
palatayan mani manampalatayay mi-
aawyun. Buy sa inallu-allu, kapanlu-
lumakên mani manampalataya.

Ya sulêplêp Pablo tungkul sa liyaki ya taga Macedonia

6 Asê tinulutan Ispiritun Bapan Namal-
yari silan Pablo ya mangaral silan Sabin
Bapan Namalyari baydu sa prubinsyan
Asia. Kabay naku sila sa mani lugal
sa prubinsyan Frigia buy sa prubinsyan
Galacia.
7 Pamakalatêng la sa katganan prubin-
syan Misia, labay la dayin maku sila sa
prubinsyan Bitinia, nuwa a sila tinulutan
Ispiritun Jesus.
8 Kabay dinuman sila tana sa prubinsyan
Misia buy naku sa balayan Troas.
9 Sa yabin abitu, impasulêplêp Bapan
Namalyari kan Pablo ya gisay liyaki ya
taga Macedonia ya nakaidêng buy mag-
makalunus kana. Sinabi na, "Maglipay ka
baydi sa Macedonia ta sawpan mukay."
10 Pamakayarin nasulêplêp Pabloy abiin,
tambêng kay* nagsakay barku papakun
sa prubinsyan Macedonia, gawan napilmi
kay ya pan-ipalaku kay baydun Bapan Na-
malyari amên mangaral Mangêd da Balita
sa mani tawu baydu.

Nanampalataya si Lydia kan Jesus

* **16:10 16:10** Paubat baydi si Lucas ya kaawyun Pablo. Kabay panggamitin nay "kay," "yan," buy "kanyan."

11 Baydu sa Troas, nagsakay kay
papakun sa islan Samotracia buy
kinawasakan, naglipay kay naku sa
balayan Neapolis.
12 Ubat sa Neapolis, namita kay papakun
sa balayan Filipos ya sabay ya pinakama-
ragul la balayan sa prubinsyan Macedonia.
Ya mani manugêl baydu, malakê kallay
taga Roma. Nanugêl kay baydun dakun
umnuy allu.
13 Pamakalatêng Allun Pagpaynawa,
nag-awas kay sa balayan buy naku sa
danin ilug. Indap yan dilag baydun lugal la
pagtipunan mani Judio amên manalangin.
Nitagun dilag baydun mani babayi ya
nangapititipun. Kabay nakiiknu kay buy
nakisabi kalla.
14 Gisa sa mani mallêngê kanyan, si
Lydia ya taga balayan Tiatira. Gisa yan
mangalakal mani makamal la telay kulay
muradu buy mangulimên ya kan Bapan
Namalyari. Kaban mallêngê ya sa pan-
iaral Pablo, imbuklat Panginuun na bêkê
na amên tanggapên nay mani pansabin
Pablo.
15 Nagpabawtismu ya buy ya mani
kaawyun na sa bali la. Pamakayari, sinabi
na, "Nu maniwala kaw nan gisa kinan
pêtêg ga manampalataya kan Jesus, baydu
kawna magdaus sa bali ku." Gawan sa
pamilit na kanyan, naisagyat nakay nag-
daus sa bali na.

Silan Pablo buy si Silas sa sukulan

16 Gisay allu, kaban papakun kay sa
lugal la pagtipunan amên manalangin,
natbêng kay gisay dalagay ipus. Ya dala-
gan abitu, manuga ya gawan sinêdakan
yan nadawak ka ispiritu. Maragul la
panakitan mani amung na sa panuga na.
17 Pakilalakwan nakay buy masnêg nan
pansabin, "Ya mani tawun ati, lingkud
silan Bapan Namalyari ya Katatag-ayan!
Pan-iaral la kamuyu nu parasaantu kaw
miligtas!"
18 Allu-allu nan pandaygên na abitu
angga sa napasuluk ka si Pablo. Kabay
pinag-arapan nay babayi buy sinabi na
sa nadawak ka ispirituy idi kana, "Sa
lagyun Jesu Cristu, pan-iutus katan mag-
awas kana!" Buy tambêng nag-awas ya
nadawak ka ispiritu.
19 Sên nakitan amung nay ayin silaynan
panakitan, dinakêp la si Pablo buy si Silas
buy ginuluy sa palengki amên iarap sa
mani manungkulan sa balayan.
20 Sinabi la sa mani manungkulan, "Ya
mani Judion ati, manggulu sila sa balayan
tamu.
21 Pan-iaral lay naugalyan ya labag sa
kautusan tamun mani Romano. A tamu
malyarin sunulun na mani pan-iaral la."
22 Nibêbêtêk ka mani tawu sa pan-
duyung kan Pablo buy kan Silas. Impal-
abus mani manungkulan na yaming la buy
impabadug.
23 Sên napakangêd silaynan binadug, im-
pasukul sila buy in-utus la sa magbantay,
"Papakabantayan mu sila."
24 Kabay impasun magbantay ya luwa sa
nalalêlalêy sukulan buy impasun na mani
bitis la sa pisaêtan luway mangabayat ta
kayuy inlubtan.
25 Sên limbanak kan yabi, manalangin
silan Pablo buy si Silas buy magkanta silan
pangulimên kan Bapan Namalyari. Buy
pallêng-ên silan kaatag mani nakasukul
baydu.
26 Bêngat tan nallayun malakas.
Kabay naêyêg êt ta sukulan. Nibuklat
ta kaganawan pasbul sukulan buy
nangabubuytuy tanikalan kaganawan
nakasukul.
27 Nipaimatay magbantay buy nakitan
nay nakabuklat ta kaganawan pasbul. In-
dap na nu tinumakas say mani nakasukul.
Kabay inanus nay kêya na, ta magpaka-
mati yina dayi.
28 Nuwa masnêg sinabin Pabloy, "Agana
ka magpakamati! Abiti kay kaganawan!"
29 Nipakwan suluy magbantay buy na-
maras yan sinumun. Nanduku ya sa ara-
pan lan Pablo buy si Silas un manginagin
limu.
30 Pamakayari, sên in-awas sa silan
Pablo sa sukulan, pinatang na sila, "Kakay
sabêt ta sêpat kun daygên amên miligtas?"
31 Nakitbay sila, "Manampalataya ka sa
Panginuun Jesus buy miligtas ka buy mani
kaawyun mu sa bali."
32-34 Amêsên, pikilaku na silan Pablo
sa bali na, inuyasan nay nuka la buy
pinakan. Buy in-aral lan Pabloy Sabin
Bapan Namalyari kana buy sa kaganawan
kaawyun na sa bali buy nagpabawtismu
sila. Masaya-sayay magbantay buy buun
pamilya na, ta nanampalataya silayna kan
Bapan Namalyari.
35 Pamakamaranun, ya mani manungku-
lan sa balayan, namiutus silan mani pulis
ya ibus sa silan Pablo.
36 Kabay sinabin magbantay sa sukulan
kan Pablo, "Namiutus ya mani manungku-
lan ya ipabus kawna. Kabay malyari
kawnan umawas buy mitan napatêtbêk."
37 Nuwa sinabin Pablo sa mani pulis,
"Inlabag mani manungkulan na kautusan
Romano, gawan impabarug lakay sa ara-
pan mani tawu buy impasukul kay ayin
pallitis, agyan mani Romano kay. Sên
amêsên ni, labay lakay ipabus un ayin
magtanda. Asê malyari! Silay naman
na manungkulan na maku din mamibus
kanyan."

38 Kabay nag-udung nga mani pulis sa
mani manungkulan buy imbalita kallay
sinabin Pablo. Sên natandan mani ma-
nungkulan ya Romano awêd silan Pablo,
nalimu sila.
39 Kabay naku sa sukulan ya mani
manungkulan buy nanyawad silan tawad
kallan Pablo. Pamakayari, impaawas sila
buy pikisabi lay, "Nu malyari dayi, mita
kawna sa balayan yan."
40 Sên nakaawas sa silan Pablo buy si
Silas sa sukulan, naku sila sa balin Lydia.
Nalatêng la bayduy mapatêl buy pinas-êy
lan Pabloy panampalataya la. Pamakayari,
namitay na silan Pablo.

17

Nangaral si Pablo sa Tesalonica

1 Dinuman silan Pablo sa balayan Am-
fipolis bayu sa balayan Apolonia angga
sa inlumatêng sila sa balayan Tesalonica.
Dilag baydun balin pagtipunan mani Judio.
2 Buy ayun sa manan pandaygên Pablo,
sinumun ya sa balin pagtipunan mani
Judio. Buy sa tatluy Allun Pagpaynawa,
nakitutul ya sa mani tawu baydu. Ginamit
nay Kasulatan Bapan Namalyari amên
3 ipaintindi na kallay nakasulat buy
ipapêtêg na ya si Cristu kaylangan yan
mibabata sa pamasakit buy manguman
yan mabyay. Sinabin Pablo, "Si Jesus ya
pan-ipatanda ku kamuyu, sabay ya Cristuy
impangakun Bapan Namalyari."
4 Ya kaatag Judio, nanampalataya buy
nakilaku kan Pablo buy kan Silas. Malakê
êt ta mani Griego ya mangulimên kan Ba-
pan Namalyari buy malakê êt ta pikatan-
dan na babayi ya nanampalataya buy
nakilaku kalla.
5 Nuwa dilag kaatag Judioy nakasêm kan
Pablo buy kan Silas. Kabay tinipun lay
mani tawuy mapanyag kadawakan ya kay
nagtukawan sa palengki. Sên malakêy nay
natipun la, nag-umpisa silaynan manggulu
sa balayan. Pinilit lan sinumun sa balin
Jason gawan sa pangkap la kan Pablo buy
kan Silas amên iarap sila sa mani tawu.
6 Nuwa sên a la makit silan Pablo buy
si Silas, dinakêp la si Jason buy ya kaatag
pun êt mani manampalataya. Ginuluy lay
mani ati papakun sa mani manungkulan
sa balayan buy masnêg lan sinabi, "Ya
mani tawun ati, mapanyag silan kagulwan
agyan antuy lakwên la. Buy amêsên, idi
silayna baydi sa balayan tamu.
7 Impasun Jason sa bali na silan Pablo
buy si Silas. Kaganawan lay mangalaban
sa kautusan Emperador, gawan pansabin
lay dilag pun êt kaatag ari ya maglagyun
Jesus."
8 Sên nalêngên mani tawuy abitu buy
mani manungkulan, naguluy isip la.
9 Bayu la imbus si Jason buy ya mapatêl
tamu kan Jesus ya kaawyun na, pinabayad
sila pun.

Naku silan Pablo buy si Silas sa Berea

10 Pamakayabi, impalakun mani man-
ampalataya silan Pablo buy si Silas sa
balayan Berea. Pamakalatêng la baydu,
sinumun sila sa balin pagtipunan mani
Judio.
11 Luyang pun nakabuklat ya isip mani
Judio sa Berea kaysa sa mani taga Tesa-
lonica, tagawan labaylabay lan lêng-ên
ya pan-iaral lan Pablo buy allu-allu lan
pag-aralan ya Kasulatan Bapan Namalyari
amên matandan la nu pêtêg ya pansabin
lan Pablo.
12 Kabay malakê kallay nanampalataya
kan Jesus. Malakê êt ta mani Griegoy
babayi ya pikatandan sa balayan buy mani
Griegoy lawyaki ya nanampalataya kan
Jesus.
13 Nuwa sên nalêngên mani Judio sa
Tesalonicay mangaral si Pablo un Sabin
Bapan Namalyari sa Berea, naku sila êt
baydu buy sinagyat lay mani tawu un
manggulu.
14 Kabay tambêng in-atêl mani manam-
palataya si Pablo sa agid dagat. Nuwa si
Silas buy si Timoteo, nagpalakwan baydu
sa Berea.
15 Dilag mani tawuy namiatêl kan Pablo
angga sa Atenas. Sên mag-udung silayna
sa Berea, intipan Pablo kallay tambêng
pakamatên kana silan Silas buy si Timoteo.

Nangaral si Pablo sa Atenas

16 Kaban mangêtêng si Pablo kan Silas
buy kan Timoteo sa Atenas, nakitan nay
malakêy diyusdiyusan baydu. Nabêgbêg
ga nakêm na.
17 Kabay sinumun ya sa balin
pagtipunan mani Judio buy nakitutul ya
sa mani Judio buy sa mani alwan Judioy
mangulimên kan Bapan Namalyari. Allu-
allu ya êt mamaku sa pangapalan amên
makitutul agyan sisabêt man na malatêng
na baydu.
18 Dilag êt luway grupun mani manuruy
nakitutul kan Pablo. Ya gisa, pambêgên
lan mani Epicureo. Ya gisa, pambêgên
lan Estoico. Sinabin dakun umnu kalla,
"Sabêt ta pansabin tawun abiin ya mag-
bibiyasa?" Ya sinabin kaatag, "Ya pan-
iaral nan abiin, abituy pan-ulimênên mani
dayuwan." Pansabin lay abitu gawan
mangaral si Pablo un tungkul kan Jesus
buy sa panguman nan pangabyay.
19 Kabay pikilaku la si Pablo sa mani
manungkulan ya pambêgên grupun Are-
opago. Sinabi la kana, "Malyari yan nayin

matandan nu sabêt ta bayun aral ya pan-
iaral mu?
20 Babayu yan nalêngêy mani pansabin
mu. Kabay labay yan matandan nu sabêt
ta labay sabin abiin."
21 Sinabi lay abiin gawan ya mani taga
Atenas buy mani dayuwan na makitugêl
baydu, ayin silan kaatag pandaygên nun
a kay misasabi buy mallêngê tungkul sa
bayuy aral.

22 Kabay nidêng si Pablo sa arapan mani
tawuy pambêgên grupun Areopago buy
sinabi na, "Mani taga Atenas! Makit kuy
masipêg kaw mangulimên.
23 Tagawan sa paglimbun ku sa balayan
yu, nakit kuy mani pan-ulimênên yu. Buy
nakit ku êt ta pamiandugan yuy nakasulat
ya paradi, 'Sa namalyari ya a yan kilala,'
Ya pan-ulimênên yuy a yu kilala, sabay
ya Bapan Namalyari ya pan-iaral ku ka-
muyu."

24 "Ya Bapan Namalyari ya pan-iaral
ku kamuyu, sabay ya nanyag babun luta
buy kaganawan idi baydi ya sabay ya
Panginuun langit buy luta. A ya manugêl
sa mani templu ya dinyag mani tawu.
25 A ya mangaylangan sawup ubat sa
tawu, gawan sabay siyay nam-i kantamun
biyay, inawanên buy kaganawan pangay-
langanan tamu.
26 Dinyag nay kaganawan layi ya ubat
sa gisay tawu* buy in-ikyat na sa buun
babun luta. Intalaga nay katganan bibiyan
balang layi baydi sa babun luta buy inta-
laga na êt ta panawun ya mabyay sila.
27 Dinyag Bapan Namalyari ya ka-
ganawan abiin amên dat sa pangkap
tamu kana, makitan tamu ya. Nuwa sa
kapêtêgan, asê marayu si Bapan Namal-
yari sa balang gisa kantamu.
28 'Gawan sa kapamilatan kapangyarian
na, nabyay kitamu buy makakimit buy idi
kitamu baydi.'† Para êt bayduy sinabin
dakun umnuy manyag tula, 'Anak kita-
mun Bapan Namalyari.' "

29 "Kabay gawan anak kitaminan Bapan
Namalyari, agana tamu isipin ya si Ba-
pan Namalyari, kay kaparisu yan ribultuy
gintu, pilak, o batu ya pawan kay diyag isip
buy kabiyasnan tawu.
30 Sabitun nuna, sên asê pun kilalan
mani tawu si Bapan Namalyari, pin-
aulayan nay mani pandaygên la. Nuwa
amêsên, pan-iutus Bapan Namalyari sa ka-
ganawan tawu sa balang lugal ya magsisi
sila buy lakwanan lay mani nadawak ka
pandaygên la.
31 Gawan intakdan Bapan Namalyari ya
allu nu makanu na ipatupad ya makatuy-
nungan na pangukum na sa kaganawan
tawu baydi sa babun luta sa kapamila-
tan tawuy pinili nan mangukum. Pinag-
papêtgan nay abiin sa kaganawan sabitun
pinabyay nan manguman ya tawun abitu."
32 Sên nalêngê lay sinabin Pablo tungkul
sa panguman pangabyay, kinalyan yan
dakun umnu. Nuwa sinabin kaatag, "Mag-
udung kan manguman baydi, gawan kal-
abay kay pun mallêngê tungkul baysên."
33 Pamakayari, inlakwanan silan Pablo
sa pagtipunan la.
34 Dilag dakun umnuy lawyaki ya
nanampalataya kan Jesus buy nakilaku
kan Pablo. Ya gisa kalla, si Dionisio ya
membrun grupun Areopago buy dilag êt
babayi ya naglagyun Damaris buy dilag
pun êt kaatag ga nakilaku.

18

Ya pamakun Pablo sa Corinto

1 Pamakayarin abitu, namita si Pablo sa
balayan Atenas buy naku ya sa balayan
Corinto.
2 Nakilala na bayduy gisay kaparisu nan
Judio ya in-anak sa prubinsyan Ponto. Ya
lagyu na, Aquila. Kay kapilatêng Aquila sa
Corinto ubat sa balayan Roma sa bansan
Italia, kaawyun na si Priscila ya asawa na.
Nakitugêl sila baydu gawan impatas Arin
Claudio ya kaganawan Judio sa balayan
Roma. Inlakun Pabloy miasawa sa bali la.
3 Gawan manyag silan tolda kaparisun
Pablo, nakitugêl ya kalla buy awyun lay
nan mag-ubra.
4 Balang Allun Pagpaynawa, mamaku
si Pablo sa balin pagtipunan mani Judio
amên makitutul kalla buy pansagyatên
nan manampalataya kan Cristuy mani Ju-
dio buy mani Griego.
5 Sên inlumatêng silan Silas buy si
Timoteo ubat sa prubinsyan Macedonia,
impamisan Pablo ya panawun na sa pan-
garal nan Sabin Bapan Namalyari. Pinag-
papêtgan na sa mani Judioy si Jesus sabay
ya Cristuy impangakun Bapan Namalyari.
6 Nuwa sinalangsang la si Pablo buy
dinustak laya. Kabay ingkampag Pabloy
abuy idi sa yaming na bilang patanda
laban kalla. Sinabi na, "Nu parusan
kaw Bapan Namalyari, kasalanan yina.
Ayin nakinan panagutan kamuyu. Paubat
amêsên, mangaral lakina sa mani alwan
Judio."
7 Kabay namita ya baydu buy nakitugêl
ya sa balin Ticio Justo ya idi sa danin balin

* **17:26 17:26** Sabay si Adan na pantukuyun di. † **17:28 17:28** Sabitun nuna, dilag gisay Griegoy magtula ya nisulat un ati kan Zeus ya pinakamatag-ay ya namalyarin mani Griego.

pagtipunan mani Judio. Ya tawun ati, a
ya Judio nuwa mangulimên ya kan Bapan
Namalyari.
8 Si Crispo ya mamunu sa balin
pagtipunan mani Judio, nanampalataya
ya sa Panginuun Jesus buy mani kaawyun
na sa bali. Malakê pun na taga Corinto ya
nallêngê kan Pablo ya nanampalataya buy
nagpabawtismu.
9 Gisay yabi, nagpakit ya Panginuun
kan Pablo buy nagsabi sa kapamilatan
sulêplêp. Sinabi na, "Agana ka malimuy
Pablo. Isundu muy pangaral mu buy
agana ka tunggên,
10 ta kaawyun muku. Buy ayin maka-
pasakit kamu tagawan malakêy tagasunul
ku sa balayan ati."
11 Kabay nanugêl si Pablo sa Corinto un
gisay tawun buy kapaka. Buy pan-iaral na
sa mani tawuy Sabin Bapan Namalyari.
12 Nuwa sên si Galio ya gobernador sa
Acaya, nibêbêtêk ya mani Judio laban kan
Pablo. Dinakêp laya buy gintan kan Galio
amên litisin.
13 Sinabi la, "Ya tawun abiin, pan-isagyat
nan mangulimên kan Bapan Namalyari
ya mani tawu sa paralan ya labag sa
kautusan."
14 Sên magsabi ya dayi si Pablo, nunan
nagsabi si Galio sa mani Judio. Sinabi
na, "Nu tungkul sa pallabag kautusan o
mabayat ta kasalanan ya kasuy gintan yu
kangku, lêng-ên kataw.
15 Nuwa gawan kay tungkul sa mani
sabi, sa mani lagyu, buy sa kautusan yu,
sikaw nay pakabaala baysên. A ku kalabay
mangatuynungan sa parabaysên na kasu."
16 Kabay impaawas na sila sa pallitisan.
17 Si Sostenes, gisa yan mamunu sa
balin pagtipunan mani Judio. Dinakêp
yan mani Griego buy dinugêdugê laya sa
lawasan pallitisan. Nuwa asê dinambin
Gobernador Galio ya nalyari.

Ya pag-udung Pablo sa Antioquia ya sakup Siria

18 Nanugêl si Pablo sa Corinto un
malakêy allu. Pamakayari, nagpatanda ya
sa mani mapatêl buy naku ya sa Cencrea
kaawyun nay miasaway silan Aquila buy
si Priscila. Nagpaurug ya baydu gawan
tinupad nay gisay impangaku na kan Ba-
pan Namalyari. Ubat sa Cencrea, nagsakay
silan barku papakun sa prubinsyan Siria.
19 Pamakalatêng la sa Efeso, inlakwanan
Pablo ya miasawa ta sinumun ya sa balin
pagtipunan mani Judio buy nakitutul ya sa
mani Judio baydu.
20 Pikisabi la kan Pablo ya manugêl
yapun baydu kalla un dakun umnuy allu,
nuwa asê kalabay si Pablo.
21 Nuwa bayu ya namita, sinabi na kalla,
"Nu kalabayan Bapan Namalyari, mag-
udung ngaku baydi." Pamakayari, namita
ya sa Efeso un nagsakay sa barku.
22 Sên nilatêng ngina sa balayan Ce-
sarea, naku ya sa balayan Jerusalem ta
nangumusta ya sa mani manampalatayay
miaawyun. Pamakayari, nagdaus ya sa
balayan Antioquia.
23 A ya naêpêng baydu. Namita ya buy
inlaku nay mani lugal la sakup Galacia buy
Frigia, ta pinas-êy nay panampalatayan
mani tagasunul Jesus baydu.

Ya pangaral Apolos sa Efeso

24 Inlumatêng sa Efesoy gisay Judioy taga
Alejandria. Ya lagyu na, Apolos. Mangêd
yan magsabi buy malakêy tanda na sa
Kasulatan Bapan Namalyari.
25 Naturwanan ninan aral tungkul sa
Panginuun. Buun nakêm yan mangaral
buy ustuy pan-ituru na tungkul kan Je-
sus. Nuwa ya kay tanda na, kay abituy
bawtismu ya in-aral Juan.
26 Nagsabi yan ayin limu sa balin
pagtipunan mani Judio. Sên nalêngê
lan Priscila buy si Aquilay pan-iaral na,
insagyat laya sa bali la buy impatanda
la kanan mangêd nu parasaantun iligtas
Bapan Namalyari ya mani manampalataya
sa Panginuun Jesus.
27 Buy sên nalabayan Apolos ya maku
sa prubinsyan Acaya, pinas-êy ya nakêm
nan mani manampalatayay idi sa Efeso
buy nanulat sila sa mani tagasunul Jesus
ya idi sa Acaya ya tanggapên la si Apo-
los. Pamakalatêng na baydu, maragul la
naisawup na sa mani nanampalataya sa
kapamilatan kangêdan Bapan Namalyari.
28 Sa pamikitutul na sa mani Judio,
sinambut na sila sa kapamilatan Kasulatan
Bapan Namalyari. Impapêtêg na kallay
sabay si Jesus ya Cristuy impangakun Ba-
pan Namalyari.

19

Natanggap mani manampalatayay Ispiritun Bapan Namalyari

1 Kaban idi sa balayan Corinto si Apo-
los, nagdan naman si Pablo sa lugal la
nangatutung-uy angga sa inlumunsan ya
sa balayan Efeso. Dilag yan nakitan bay-
duy mani tagasunul Jesus.
2 Namatang si Pablo kalla, "Sabitun
nanampalataya kaw kan Jesus, natanggap
yina nayi ya Ispiritun Bapan Namalyari?"
Nakitbay sila, "Asê. Ayin kay pun tanda
ya dilag awêd pambêgên Ispiritun Bapan
Namalyari."
3 Namatang si Pablo kalla, "Sa sabêt kaw
binawtismuwan?"

Nakitbay sila, “Binawtismuwan kay
ayun sa inturun Juan.”
4 Sinabin Pablo kallay, “Ya pa-
mawtismun Juan, para sa mani tawuy
nagsisi sa mani kasalanan la. Sinabi na sa
mani tawuy sêpat silan manampalataya sa
lumatêng nga kasunul na ya ayin kaatag
nun a si Jesus.”
5 Sên nalêngê lay abiin, nagpabawtismu
sila sa lagyun Panginuun Jesus.
6 Sên impaluntun Pabloy gamêt na kalla,
natupus Ispiritun Bapan Namalyari ya
balang gisa kalla. Kabay nakapagsabi silan
magmikakanayun na sabi ya a la natandan
buy dilag silan impatanday mani sabi ya
ubat kan Bapan Namalyari.
7 Ya bilang kaganawan lawyaki ya nag-
pabawtismu, mapu buy luwa.
8 Sa tatluy buwan, magkamaku si Pablo
sa balin pagtipunan mani Judio. Ayin yan
limun makitutul sa mani tawu buy pan-
isagyat na silan magpasakup sa pag-arin
Bapan Namalyari.
9 Nuwa dilag dakun umnu kallay nakdêy
ya ulu. Asê kalabay manampalataya buy
nagsabi silan nadawak sa arapan malakêy
tawu tungkul kan Jesus. Kabay namita
si Pablo sa balin pagtipunan mani Ju-
dio, kaawyun na mani tagasunul Jesus.
Buy allu-allu yan mamaku sa pag-aralan
Tirano amên isunduy pamikitutul.
10 Sa lalên luway tawun, parabayduy
pandaygên na. Kabay ya kaganawan
manugêl sa prubinsyan Asia, Judio buy
Griego, nalêngê lay tungkul kan Jesus.
11 Malakêy mamakaupapas ya dinyag
Bapan Namalyari sa kapamilatan Pablo.
12 Kabay agyan panyu o sabêt man
ya paglatup ya ginamit Pablo, panggêtan
mani tawu sa mani nipagsakit. Sa paka-
pakun baydu, nitas ya sakit buy nan-
gadadawak ka ispiritu.
13 Dilag dakun umnuy Judio bayduy
mibitabita buy mamipatas nadawak ka
ispiritu sa mani tawuy sinêdakan. Sin-
ubukan lan gamitin ya lagyun Panginuun
Jesus amên ipatas ya nadawak ka ispiritu.
Sinabi la sa nangadadawak ka ispiritu, “Sa
lagyun Jesus ya pan-iaral Pablo, pan-iutus
yan ya magtas kaw.”
14 Parabayduy pandaygên pituy lawyaki
ya anak Esceva ya gisa sa mani mamunun
parin mani Judio.
15 Sên sinubukan lan impatas ya
nadawak ka ispiritu sa lagyun Jesus,
nakitbay ya nadawak ka ispiritu, “Kilala
ku si Jesus buy kilala ku êt si Pablo, nuwa
sisabêt kaw naman?”
16 Buy inukduwan silan tawuy
sinêdakan nadawak ka ispiritu, sinambut
buy pinasakitan silan kaganawan. Ayin
silan nadyag. Kabay nuwayu silan
pasalwang sa bali un nikalalabus buy
nikasusugat.
17 Ya nalyari sa pituy anak Esceva, nabal-
itan kaganawan mani Judio buy Griego ya
manugêl baydu sa Efeso. Nalimu sila buy
inulimên ya lagyun Panginuun Jesus.
18 Malakê sa mani manampalatayay nag-
dani buy napaawu sa nadawak ka dinyag
la.
19 Malakê êt ta mani magkukulam ya
nanipun libru la ya panggamitin la sa
pangulam bayu la sinlêb sa makitan ka-
ganawan. Ya alagan mani libruy sinlêb la,
niras limampuy libun pilak.
20 Sa pakapakun baydu, nakit mani
tawuy dilag kapangyarian na Sabin Bapan
Namalyari. Kabay kapamiwagaw-wagaw
Sabi na buy inlumakêy manampalataya
kan Jesus.

Ya kagulwan sa Efeso

21 Pamakayarin abituy mani nalyari,
naisip Pablon duman pun sa prubin-
syan Macedonia buy Acaya bayu maku sa
Jerusalem. Sinabi na pun êt, “Pamakaubat
ku sa Jerusalem, kaylangan kun lakwên ya
Roma.”
22 Impauna na sa Macedonia silan Tim-
oteo buy si Erasto ya luway manawup
kana. Buy nagpalakwan pun si Pablo sa
prubinsyan Asia.
23 Sa panawun na abitu, dilag maragul la
gulu sa Efeso, gawan ya kaatag mani tawu
baydu, a la labay ya pan-iaral tungkul kan
Jesus.
24 Nag-umpisay abiin ya gulu sa gisay
tawuy naglagyun Demetrio ya mamanday.
Manyag yan nangabêlêng nga templuy
diyag sa pilak ya imparisu sa templun
Artemis ya diyusa la. Panakitan nan
maragul la abiin kaawyun na mani mag-
ubra na.
25 Kabay impabêg nay kaganawan mag-
ubra na buy ya kaatag pun na mani tawuy
para êt bayduy kabyayan. Sinabi na,
“Mani kaluguran, tanda yuy gawan sa
ubra tamun abiin, mangêd da kabyayan
tamu.
26 Nakitan yu buy nalêngêy dinyag
Pablo. Pansabin nay ya ribultuy dinyag
tawu, alwan pêtêg namalyari. Malakêy
naniwala kana, alwan kay baydi sa Efeso
nun a sa buun prubinsyan Asia.
27 Kabay mipakadawak ya kabyayan
tamu, gawan dat dawakên mani tawu.
Buy alwan kay abiin, mipakadawak êt ta
templun diyusa tamun si Artemis. Dat
matasan ninan pukat buy asina kilalanên
mani tawuy diyusay pansambên tamu,
alwan kay baydi sa prubinsyan Asia nun
a sa buun babun luta.”

28 Sên nalêngên mani tawuy abiin,
sadyay tubag la buy masnêg lan sinabi,
“Makapangyarian si Artemis ya diyusan
mani taga Efeso!”
29 Kabay niwagaw wa kagulwan sa buun
balayan. Dinakêp lay mani kaawyun Pablo
ya silan Gaius buy si Aristarco ya mani
taga Macedonia. Pamakayari, kaban pang-
guluyun lay luwa, niaawyun silan nuwayu
sa lugal la pagtipunan mani tawu.
30 Labay dayin Pablon makiarap sa mani
tawu, nuwa binênbênan yan mani taga-
sunul Jesus.
31 Agyan ya kaatag sa mani kaluguran
Pabloy manungkulan sa prubinsyan Asia,
namiutus silan magsabi kanan agana ya
maku sa pagtipunan mani tawu.

32 Luyang pun naguluy mani tawu, ta
asê pariparisuy pansabin la gawan asê
tandan malakê kalla nu sabêt ta sangkan
pititipunan la.
33 Indap kaatag si Alejandro ya nanyag
nadawak ta sabay siyay intulak mani Judio
sa arapan. Siningyalan nay mani tawuy
mangimbêk.
34 Nuwa sên natandan mani tawuy Judio
awêd si Alejandro, niaagnan silan masnêg
magsabin, “Makapangyarian si Artemis ya
diyusan mani taga Efeso!” Luway uras lan
pansabin ya parabaydu.

35 Nuwa pamakayarin napatgên gisay
mamunu ya mani tawuy idi sa balayan,
sinabi na kalla, “Mani kabalayan kun taga
Efeso, tandan kaganawan tawuy sikitamuy
mani taga Efeso ya sabay ya mamantay
sa templun marangal la Artemis ya maka-
pangyarian buy sa sagraduy batuy kalupa
na ya nanabun ubat sa langit.
36 Asê mailimêd da abiin agyan kan
dakun sisabêt man. Kabay magpatêtbêk
kaw! Agana kaw patutulsub.
37 Gintan yu baydi ya mani tawun ati,
agyan ayin silay naman tinakaw sa templu
tamu o pinustak ya diyusa tamu.
38 Nu dilag deklamu si Demetrio buy
mani kaawyun nan mamanday laban kan
dakun sisabêt man, dilag kitamun mani
mangatuynungan buy mani manungku-
lan. Sêpat silan magdeklamu baydu.
39 Nuwa nu dilag kaw pun kaatag
deklamu, kaylangan pakapalanên na abiin
sa pamititipun manungkulan sa balayan.
40 Nadawak ka malyari kantamu nu
dilag magdeklamu sa gubernun Roma
tungkul sa gulun ati. Ayin kitamun
mangêd da sangkan ya ipakitbay nu siyan
pandaygên tamuy ati.”
41 Pamakayari nan nagsabi, pinauli nay
mani tawuy nititipun.

20

Ya pamakun Pablo sa Macedonia buy sa Grecia

1 Sên nayari yay gulu sa balayan Efeso,
impabêg Pabloy mani tagasunul Jesus, ta
pinas-êy nay nakêm la. Pamakayari, nag-
patanda ya kalla ta naku ya sa prubinsyan
Macedonia.
2 Malakêy lugal ya inlaku na sa Mace-
donia. Pinas-êy nay nakêm mani manam-
palataya sa kapamilatan pangaral na kalla.
Pamakayari, naku ya sa Grecia
3 buy nanugêl ya baydun tatluy buwan.
Sên magsakay yina dayi sa barku papakun
sa Siria, natandan nay palanun mani Ju-
dioy patin ya. Kabay sa pag-udung na,
inisip nay duman ya tana sa prubinsyan
Macedonia.
4 Nakilaku kan Pablo si Sopater ya taga
Berea ya anak Pirro, silan Aristarco buy
si Segundo ya mani taga Tesalonica, si
Gaius ya taga Derbe, si Timoteo, buy silan
Tiquico buy si Trofimo ya taga prubinsyan
Asia.
5 Pamakalatêng yan sa Filipos, nuna sila
kanyan sa Troas buy inêtêng lakay baydu.
6 Pamakayarin Pestan Tinapay ya ayin
Pamalbag, nagsakay kay barku ubat sa Fil-
ipos papakun Troas. Pamakayarin limay
allu, napikakit kay manguman sa Troas.
Nanugêl kay baydun pituy allu.

Ya tawlin pagliwan Pablo sa Troas

7 Sa nunan allu sa gisay duminggu, ni-
aawyun kay amên mangan tinapay bilang
pangganaka sa pangamatin Jesus. Buy
gawan mita si Pablo kinawasakan, nan-
garal ya anggan limbanak yabi.
8 Malakêy sulu baydu sa kuwartuy
pagtipunan yan ya idi sa têngêl.
9 Dilag baydun gisay bayuntawuy
naglagyun Eutico ya nakaiknu sa awang.
Buy gawan sa karang pagsabin Pablo,
nabêlêwan na. Kabay nanabu ya ubat
sa ikatluy palapag bali. Sên insapat laya,
nati yina.
10 Nuwa nagtabuy si Pablo buy nag-
palukub ya sa babun Eutico buy tinakês
naya. Sinabi na sa mani tawu, “Agana kaw
napitik, ta nabyay ya.”
11 Nag-udung si Pablo sa têngêl buy
binis-ilbis-il nay tinapay buy kinnan la.
Pamakayari, nangaral yapun angga sa
bunatbunat bayu ya namita.
12 In-uli la si Eutico ya nabyay buy
sadyay saya la.

Ubat sa Troas naku si Pablo sa Mitilene

13 Amêsên, nagsakay kay sa barku pa-
pakun sa Ason. Baydu yan pakikitan si
Pablo amên isakay, gawan sinabi nay kay
mita yan papakun baydu.

14 Sên napikakit kay sa Ason, nagsakay
ya sa barkuy pinagsakayan yan buy ni-
aawyun kay naku sa Mitilene.
15 Ubat sa Mitilene, insundu yan na
pamita yan buy kinawasakan nilatêng kay
sa êtêb islan Quio. Sên sumunul la allu,
dinuman kay sa Samos. Nilabas pun na
gisay allu, inlumatêng kay sa Mileto.
16 A kay dinuman sa Efeso, gawan asê
labay Pablon maabalay panawun na sa
prubinsyan Asia. Labay nay idi yina
sa Jerusalem bayu miras sa Allun Pente-
costes.

*Ya pagpatandan Pablo sa mani ma-
munu sa mani manampalataya sa Efeso*

17 Kaban idi sa Mileto si Pablo, dilag yan
impalaku sa Efeso amên sabin sa mani
mamunu sa mani manampalatayay mi-
aawyun na makikit kan Pablo sa balayan
Mileto.
18 Pamakalatêng la, sinabin Pablo kallay,
"Tanda yu nu parasaantuy pamibiyay-
biyay ku sabitun kaawyun yuku pun,
ubat ta sa inlumatêng ngaku baydi sa
prubinsyan Asia. 19 Naglingkud daku sa
Panginuun un dilag nayêpay nakêm buy
mantuluy luwa ku. Malakêy panubuk ka
dinanasan ku gawan labay mani Judion
patin laku.
20 Tanda yu êt ta a ku nagmikakunun
nangaral agyan sabêt man na makasawup
kamuyu. Ta nanuru waku kamuyu sa
arapan malakêy tawu buy sa binalibali.
21 In-aral ku êt sa mani Judio buy sa
mani Griego ya kaylangan lan magsisi
sa mani kasalanan la, mag-udung kan
Bapan Namalyari buy manampalataya sila
sa Panginuun tamun Jesus."
22 Amêsên, maku waku sa Jerusalem
gawan ati ya in-utus kangkun Ispiritun
Bapan Namalyari. A ku tanda nu sabêt ta
malyari kangku baydu.
23 Kay tanda kinaman, agyan saantu pun
na balayan na lakwên ku, pan-ipatanda
kangkun Ispiritun Bapan Namalyari ya
masukul laku buy magkasakit.
24 Nuwa asê maulaga kangkuy biyay
ku. Ya maulaga kangku, mayari kuy
pan-ipadyag kangkun Panginuun Jesus ya
sabay ya pamipatandan Mangêd da Balita
tungkul sa kangêdan Bapan Namalyari.
25 "Sabitun nuna, sên impatanda ku
kamuyuy tungkul sa pag-arin Bapan Na-
malyari, nakiawyun naku kamuyu. Nuwa
amêsên, tanda kuy a kitamina mapikakit
manguman.
26 Kabay pansabin ku kamuyu amêsên
ya nu dilag kamuyuy asê miligtas sa
ayin katganan na kaparusan, ayin nakinan
panagutan kana."
27 Tagawan a ku nagluway nakêm ma
nangaral kamuyun buun kalabayan Bapan
Namalyari.
28 Illagan yuy sarili yu buy ya ka-
ganawan manampalataya, ta sikaw wa
pinilin Ispiritun Bapan Namalyari ya ma-
munu kalla. Mamunu kaw sa mani man-
ampalatayay miaawyun ya inatbus Bapan
Namalyari sa kapamilatan dayan Anak na.
29 Tanda kuy sa pagtas ku baydi, dilag
mani lumatêng baysên na mangaral alwan
pêtêg. Nanuwad silan asun aniwid ta
labay lan sirên na pamiaawyun yu.
30 Dilag êt maubat kamuyuy tawuy man-
garal kalaraman amên maisagyat lan ma-
nunul kallay mani tagasunul Jesus.
31 Kabay mangillag kaw. Ganakên yuy sa
lalên tatluy tawun, allu buy yabi kun pan-
ipaganaka kamuyu un dilag panangis.
32 "Buy amêsên, pan-itiwala kataw kan
Bapan Namalyari buy sa Sabi na tungkul
sa kangêdan na ya sabay ya makapapas-êy
sa panampalataya yu buy abiin na makab-
i kamuyun pamana ya in-il-an Bapan Na-
malyari para sa kaganawan tawuy pinili
nan kay kana.
33 A ku inangad da mani pibandiyan yu
o mani yaming dakun sisabêt man.
34 Tanda yuy nag-ubra ku amên dilag
gakun pangwanan kaylangan ku buy mani
kaawyun ku.
35 Sa pag-ubra ku, impakit ku kamuyuy
alimbawan pagsipêg. Ta nu tubsun yuy
ati, makasawup kitamu sa mani kalulu.
Pawa tamun ganakên na sinabin Pang-
inuun Jesus, 'Pinagpalay mam-i kaysa sa
mananggap.' "
36 Pamakayarin nagsabin Pablo, ni-
aawyun silan nanduku buy nanalangin.
37 Nanangis silan kaganawan buy
tinakês la si Pablo buy dinêp.*
38 Ingkalungkut lay sinabin Pabloy a
silayna mapikakit manguman. Pamaka-
yari, in-atêl la si Pablo sa barku.

21

Ya pamakun Pablo sa Jerusalem

1 Nagpatanda kay sa mani mamunu sa
manampalataya sa Efeso buy nagsakay
kay angga sa islan Cos. Kinawasakan,
nilatêng kay sa islan Rodas. Buy ubat ta
baydu, insundu yan na pamita yan angga
sa balayan Patara.
2 Pamakalatêng yan sa Patara, dilag kay
nakit ta barkuy papakun sa Fenicia. Kabay
tambêng kay nagsakay.

* **20:37 20:37** Ya ugalin mani tawu awlagi, nu magpatanda ya gisay tawu, mitatakês sila buy midêdêp sa pingi.

3 Dinuman kay sa êtêb Cyprus ya
madungawan sa êtêb udi. Insundu yan
na pamita yan papakun sa Siria, nuwa
tinunggên pun na barku sa Tiro, gawan
intabuy bayduy kargan barku.
4 Tingkap yan bayduy mani tagasunul
Jesus buy nakitugêl kay kalla sa lalên
pituy allu. Sa kapamilatan Ispiritun Ba-
pan Namalyari, pinatandan la si Pablo ya
aganayna maku sa Jerusalem.
5 Nuwa pamakayarin pituy allu, insundu
yan na pamita yan. Ya kaganawan man-
ampalataya buy mani asawa buy anak la
ya sabay ya namiatêl kanyan sa lawasan
balayan. Nanduku kay sa agid lanêm buy
nanalangin.
6 Sên nakapagpatanda kay kalla,
nagsakay kay sa barku buy nuli silayna.
7 Ubat sa Tiro, insundu yan na paglayag
yan papakun sa Tolemaida. Pamakalatêng
yan baydu, napikakit kay sa mani mapatêl
sa Panginuun buy nanugêl kay kalla un
gisay allu.
8 Kinawasakan, insundu yan na
paglayag yan papakun sa balayan Cesarea.
Pamakalatêng yan baydu, naku kay sa
balin Felipe ya mamiaral Mangêd da Balita
buy baydu kay nakitugêl. Si Felipe, gisa ya
sa pituy lawyaki ya pinili sabitun nuna sa
Jerusalem ya manawup sa mani apostul
Jesus.
9 Si Felipe, dilag yan apat ta anak ka
dalaga ya pawan mani propeta.
10 Pamakayarin dakun umnuy allu, in-
lumatêng nga gisay propeta ya naglagyun
Agabo ya ubat sa prubinsyan Judea.
11 Inlaku nakay buy kingway yakês
Pablo, ta in-is-êl sa mani bitis na buy
mani gamêt na. Buy sinabi na, “Ati ya
pan-ipasabin Ispiritun Bapan Namalyari.
‘Paradi ya daygên mani Judio sa Jerusalem
sa magyakês ati buy idin laya sa mani
alwan Judio.’ ”
12 Sên nalêngê yan na abiin, sikay buy
mani mapatêl baydu, nakisabi kay kan
Pablo ya aganayna maku sa Jerusalem.
13 Nuwa nakitbay si Pablo, “Uysiyan
manangis kaw yata? Kay pampakaynên
yuy nakêm ku. Nakal-an nakun migapus
buy agyan mati yaku sa Jerusalem para sa
lagyun Panginuun Jesus.”
14 Sên a yan mabênbênan si Pablo sa
pamita na, tinunggên kay yana. Kabay
sinabi yan tanay, “Matupad day kalabayan
Panginuun.”
15 Pamakayarin dakun umnuy allu,
naglêan kay buy namita papakun sa
Jerusalem.
16 Inawyunan kay dakun umnuy taga-
sunul Jesus ya taga Cesarea. Impalêt lakay
sa balin Mnason buy baydu kay nakitugêl.
Si Mnason, taga Cyprus ya buy gisa ya sa
mani nunan tagasunul Jesus.

Nagliwa si Pablo kallan Santiago

17 Sên nilatêng kay sa Jerusalem, matula
kay tinanggap mani mapatêl sa Panginuun
baydu.
18 Kinawasakan, naku si Pablo kan San-
tiago kaawyun nakay buy idi êt bayduy
kaganawan mani mamunu sa manam-
palataya sa Jerusalem.
19 Sinabin Pablo kallay, “Nagpapakun
kawna” buy ingkuwentu nay kaganawan
dinyag Bapan Namalyari sa mani alwan
Judio sa kapamilatan pangaral na.
20 Sên nalêngê lay abiin, inulimên la
si Bapan Namalyari. Amêsên, sinabi
la kan Pablo, “Tanda muy patêl, libu-
libuy nay mani Judioy manampalataya kan
Jesus buy masipêg silan kaganawan na
manunul sa Kautusan na impasulat kan
Moises.
21 Nabalitan layna kanuy pan-iaral mu
sa mani Judioy manugêl sa lugal alwan
Judio ya a layna kaylangan manunul sa
Kautusan na impasulat kan Moises. Sinabi
mu kanuy agana layna ipatuli ya anak la
o sunulun na kaatag pun êt ta naugalyan
taminan mani Judio.
22 Amêsên, sabêt ta daygên tamu amên
matandan lay alwan pêtêg ga nabalitan la?
Tagawan pilmin matandan lay inlumatêng
kayna baydi.
23 Mangêd da daygên muy sabin yan
kamu. Dilag apat ta lawyaki baydi ya dilag
impangaku kan Bapan Namalyari.
24 Pakilaku mu sila sa Templu buy
daygên yuy pan-ipadyag Kautusan tungkul
sa pallinis. Bayarên mu êt sa pari ya gastus
la amên makapagpaurug silan sabut la. Sa
paradi ya paralan, matandan kaganawan
na alwan pêtêg ga balitay nalêngê la
tungkul kamu, gawan makitan lay agyan
sika, manunul sa Kautusan na impasulat
kan Moises.
25 Ya mani alwan Judioy manampalataya
sa Panginuun Jesus, sinulatan yan na
sila tungkul sa napikasunduwan yan ya
aganayna mangan dakun sabêt man na
in-andug sa diyusdiyusan buy aganayna
mangan daya buy aganayna mangan
ayup pa asê pinadaya buy aganayna
makikanayun.”
26 Kinawasakan, pikilakun Pabloy apat
ta lawyaki buy dinyag lay abiin na nau-
galyan lay pallinis. Pamakayari, naku si
Pablo sa Templu buy impatanda na nu
makanu mayari ya pallinis amên maian-
dug ga mani saysay para sa balang gisa
kalla.
27 Sên marani yan mayari ya ikapituy
allun pallinis la, dilag dakun umnuy mani

Judioy ubat sa prubinsyan Asia ya nakakit
kan Pablo sa kasawangan Templu. In-
sagyat lay kaganawan tawuy idi baydu
sa kasawangan Templu amên dakpên si
Pablo.
28 Masnêg lan sinabi, “Mani mapatêl yan
na Israelita, sawpan yukay! Ya tawun
abiin, agyan dakun saantuy lakwên na,
manuru ya laban kantamun mani Judio,
sa Kautusan na impasulat kan Moises buy
sa Templun ati. Alwa pun êt kay abiin,
gintan na pun baydi sa Templuy mani
alwan Judio. Kabay kinadidiyan nay banal
la lugal.”
29 Sinabi lay abiin gawan nakitan la si
Trofimo ya taga Efeso ya kaawyun Pablo
baydu sa Jerusalem buy indap la nu piki-
laku yan Pablo sa Templu.
30 Kabay naguluy mani tawu sa buun
Jerusalem buy nanduyung sila sa Templu
amên dakpên si Pablo. Pamakadakêp la
kana, ginuluy laya pasalwang sa Templu
buy tambêng lan insaray pasbul Templu.
31 Nuwa sên patin layna dayi si Pablo, di-
lag nakapagsabi sa pinakamatag-ay ya pin-
unu un mani sundalus Romanoy magugu-
luy mani tawu sa buun Jerusalem.
32 Kabay tambêng yan namisagyat mani
kapitan buy mani sundalus la buy inlaku
lay mani tawuy magugulu. Pamakakit
mani tawu sa pinakamatag-ay ya pinunu
buy sa mani sundalus, tinunggên silan
mandugê kan Pablo.
33 Kabay inlakun pinakamatag-ay
ya pinunun sundalus si Pablo buy
impadakêp. In-utus na êt ta gapusun
yan luway tanikala. Pamakayari, pinatang
pinakamatag-ay ya pinunun sundalus ya
mani tawu, “Sisabêt ta tawun ati buy sabêt
ta dinyag na?”
34 Nuwa asê pariparisuy mani pakit-
bay ya nalêngê na. Buy gawan sa
maragul la gulun mani tawu, asê tandan
pinakamatag-ay ya pinunun sundalus nu
sabêt ta pêtêg nalyari. Kabay in-utus nay
mani sundalus ya gêtan si Pablo sa kampu.
35 Pamakalatêng la sa eran kampu, in-
sapat la ta si Pablo gawan maguluy mani
tawu.
36 Pikilalakwan laya buy masnêg lan
pansabin, “Patin ya!”

Intanggul Pabloy sarili na

37 Sên gêtan na si Pablo sa lalên kampun
mani sundalus, sinabi na sa pinakamatag-
ay ya pinunun mani sundalus sa sabin
Griego, “Dilag gaku dayin sabin kamu.”
Nakitbay ya, “Katanda ka awêd
magsabin Griego?
38 Nu parabaydu awêd, alwan sikay
abituy liyaki ya taga Egipto ya dakun
nakanu namunu sa pagribeldi sa gubernu.
Gintan na sa kakyangan na apat ta libuy
lawyaki ya mangatubag buy mamatin
tawu.”*
39 Nakitbay si Pablo, “Gisa kun Judio ya
in-anak sa Tarso ya sabay ya pikatandan
na balayan sa prubinsyan Cilicia. Nu
malyari, tulutan mukun magsabi sa mani
tawu.”
40 Tinulutan yan pinakamatag-ay ya pi-
nunun mani sundalus. Kabay nidêng si
Pablo sa eran buy naningyal ya sa mani
tawun dilag yan sabin. Sên nangimbêk
silayna, nagsabi ya sa sabin Hebreo ya
sarilin sabin mani Judio.

22

1 “Mapatêl buy mangatwa kuway, lêng-
ên yu pun na sabin ku bilang pamitanggul
ku sa sarili ku!”
2 Sên nalêngên mani tawuy magsabi
si Pablo sa sabin Hebreo, suspu silan
nangimbêk. Kabay insundun Pablo ya
pagsabi na,
3 “Judio waku ya in-anak sa balayan
Tarso sa prubinsyan Cilicia, nuwa dinu-
magul laku baydi sa Jerusalem. Nag-
aral laku baydi buy ya nanuru kangku,
si Gamaliel. Masipit nan inturu kangkuy
Kautusan na pansunulun mani ninunu
tamu. Buun nakêm ku êt pagsuywan si
Bapan Namalyari kaparisu yu amêsên ya
idi baydi.
4 Pinasakit kuy mani manunul sa pa-
nurun Jesus buy impapati kuy kaatag.
Impadakêp ku sila buy impasukul, lawyaki
man o babayi.
5 Ya pinakapuun pari buy kaganawan
mangatwan Judioy mangatuynungan, silay
magpapêtêg sa kaganawan sinabi ku.
Silay nam-in sulat kangku para sa mani
mapatêl tamun mani Judioy idi sa Dam-
asco. Sa kapamilatan sulat ta abitu, indin
la kangkuy karapatan maku sa Damasco
amên dakpên na mani manampalataya
kan Jesus buy gêtan mag-udung baydi sa
Jerusalem amên parusan.”

Ingkuwentun Pablo nu parasaantu nan nakilala si Jesus

6 “Sên ugtuy na buy narani yakina sa
Damasco, bêngat tan nangulimad sa pal-
itêng kuy mamakasilêw wa sawang nga
ubat sa langit.
7 Nipalukub baku sa luta buy dilag gakun
nalêngêy tunuy ya magsabi kangkun,
‘Saulo, Saulo, uysiyan pan-usigin muku
yata?’

* **21:38 21:38** Si ati silay mani Judio, pampatin lan liim ya mani tawuy manawup sa gubernun Roma.

8 Namatang ngaku, ‘Panginuun, sisabêt
ka?’ Nakitbay ya tunuy, ‘Siku si Jesus ya
taga Nazaret ya pan-usigin mu.’
9 Nakitan mani kaawyun kuy sawang
nuwa a la nalêngêy tunuy ya nagsabi
kangku.
10 Buy namatang ngaku pun êt, ‘Pangin-
uun, sabêt ta daygên ku?’ Sinabin Pangin-
uun, ‘Midêng ka buy maku ka sa balayan
Damasco. Ta dilag baydun magsabi kamun
kaganawan in-il-an kun ipadyag kamu.’
11 Nabulag gaku sa sadyay sawang.
Kabay tinambay yakun mani kaawyun ku
papakun sa Damasco.”
12 “Baydu sa Damasco, dilag gisay tawuy
naglagyun Ananias. Dilag yan limu kan
Bapan Namalyari buy manunul ya sa Kau-
tusan. Panggalangên yan mani Judioy
manugêl baydu.
13 Inlaku naku buy sinabi na, ‘Patêl
la Saulo, makakit kaynan manguman!’
Pamakasabi na kangku, nakakit takun
manguman buy nakit kuya.
14 Sinabi na kangku, ‘Ya Bapan Namal-
yarin mani ninunu tamu sabay ya namili
kamu amên matandan muy kalabayan na
buy amên makitan mu buy mallêngêy
tunuy un Matinêk ka Lingkud na.*
15 Ta sikay magpapêtêg sa kaganawan
tawu nu sabêt ta abituy nakit buy nalêngê
mu.
16 Amêsên, sabêt pun na pan-êtêngên
mu? Midêng kayna buy pabawtismu buy
mamêg sa Panginuun amên luminis ka sa
mani kasalanan mu.’ ”

In-utus si Pablon mangaral sa mani alwan Judio

17 “Pamakayari, nag-udung ngaku sa
Jerusalem. Buy kaban manalangin naku
sa Templu, dilag gakun nasulêplêp.
18 Nakit ku si Jesus ya magsabi kangkun,
‘Parasên mu! Tambêng kan mita sa
Jerusalem, gawan asê tanggapên mani
manugêl baydi ya pagpapêtêg mu tungkul
kangku.’
19 Sinabi ku, ‘Panginuun, tanda lay
sabitun nuna, dinurutan kuy mani balin
pagtipunan mani Judio amên ta dakpên
buy dugên na mani tawuy manampalataya
kamu.
20 Buy sên patin si Esteban na mag-
papêtêg tungkul kamu, idi yaku baydu buy
nakiayun naku kalla, ta sikuy namantay
mani balabal mani namati kana.’
21 Nuwa sinabin Panginuun kangkuy,
‘Mita ka, gawan iutus kata sa marayuy
lugal amên iaral muy tungkul kangku sa
mani alwan Judio.’ ”
22 Sên pamakasabin Pablon tungkul sa
mani alwan Judio, a yina labay lêng-ên
mani Judio buy masnêg lan sinabi, “Patin
na tawun abiin! A ya sêpat bumyay baydi
sa babun luta!”
23 Insundu lay pan-angaw la, pan-
iwêswês lay mani balabal la buy pan-
isamwag lay abu patag-ay.
24 Kabay in-utus pinakamatag-ay ya pi-
nunu sa mani sundalus nay gêtan si
Pablo sa lalên kampu un latikun angga
sa sabin na nu sabêt ta nadyag nay
kasalanan. Labay nan matandan ya siyan
paray nabayduy pansabin mani tawu la-
ban kana.
25 Sên naigapus layna si Pablo amên
latikun, sinabi na sa kapitan mani sun-
dalus ya nakaidêng bayduy, “Ustu nayi sa
batas ya latikun na gisay Romano, agyan
asê pun inlitis ya kasu na?”
26 Sên nalêngên kapitan mani sundalus
ya abiin, naku ya sa pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus buy sinabi na, “Sabêt ta
ati ya pan-ipadyag mu? Romano awêd da
tawun abitu.”
27 Kabay nakuy pinakamatag-ay ya pin-
unun sundalus kan Pablo buy namatang,
“Romano ka nayi?”
Nakitbay si Pablo, “Awu.”
28 Sinabin pinakamatag-ay ya pinunun
sundalus, “Siku man êt, napakadyag Ro-
mano nuwa kay sa kapamilatan pamayad
maragul la alaga.”
Nakitbay si Pablo, “Nuwa siku, in-anak
kakinan Romano.”
29 Tambêng nakadêtnay mani sun-
dalus ya mallitis dayi kana. Nalimu êt
ta pinakamatag-ay ya pinunun sundalus
gawan impagapus na si Pablo pakan gisa
ya awêd Romano.

Gintan si Pablo sa mangatwan Judioy mangatuynungan

30 Taganan labay matandan
pinakamatag-ay ya pinunun sundalus
nu sabêt ta panangkan mani Judio kan
Pablo. Kabay pamakawasak, impabêg
nay mani mamunun pari buy kaganawan
mangatwan Judioy mangatuynungan.
Pamakayari, impakalag nay tanikalan
Pablo buy in-arap laya kalla.

23

1 Pinapakaêlêw Pabloy mani mangat-
wan Judioy mangatuynungan buy sinabi
na, “Mani mapatêl ku, nu tungkul sa
pamibiyaybiyay ku, malinis ya nakêm ku
kan Bapan Namalyari angga amêsên.”
2 Pamakasabin Pablon abiin, si Ananias ya
pinakapuun pari, impadadpik na si Pablo
sa mani tawuy narani kana.
3 Sinabin Pablo kana, “Dadpikin ka êt
Bapan Namalyari, sikay magtatalingkayu!

* **22:14 22:14** Si labay sabin, si Jesus.

Nakaiknu ka baysên amên atulan naku
ayun sa Kautusan, pakan mismun sika,
pallabagên muy Kautusan. Ta agyan
asê pun napagpapêtgan na nangasalanan
naku, impadadpik mukina!”
4 Sinabin mani tawuy nakaidêng sa
danin Pabloy, “Pallamusun mu yay
pinakapuun parin Bapan Namalyari ta!”
5 Nakitbay si Pablo, “Mani mapatêl,
a ku tandan siya awêd da pinakapuun
pari. Ta nu tanda ku dayi, a kina sinabi
ya parabaydu, tagawan idi sa kasulatan,
‘Agana ka mallamus sa mamunu yu.’ ”*
6 Amêsên, sên nakitan Pabloy dilag mani
Saduseo buy dilag êt mani Pariseo sa
mani mangatwan Judioy mangatuynun-
gan, masnêg nan sinabi kalla, “Mani ma-
patêl, Pariseo waku. Ya bapa ku, Pariseo
êt. Indalum laku gawan napilmi yakun
manguman mabyay ya mani nati.”
7 Sên nasabi nay abiin, nisusubakan na
mani Pariseo buy Saduseo buy nangapi-
sisyay ya mani mangatwan Judioy man-
gatuynungan.
8 Nalyari ya abitu, gawan ayun sa mani
Saduseo, ayin panguman pangabyay. A
sila êt maniwalan dilag mani ang-el o
mani ispiritu. Nuwa ya kaganawan abiin,
paniwalan mani Pariseo.
9 Kabay naipakasnêg lay sinabi la.
Nidêng nga dakun umnuy Pariseoy manu-
run Kautusan buy impakatutu lan sinabi,
“Ayin kay nakitan na kasalanan sa tawun
ati. Dat dilag ispiritu o ang-el la nakisabi
kana!”
10 Luyang inumumut ta pamisubakan
la angga sa nalimuy pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus ya dat pipapaktangên
mani tawu si Pablo. Kabay namiutus yan
mani sundalus nan magtabuy buy kêwên
si Pablo sa mani tawu ta gêtan ya sa
kampu.
11 Pamakayabi, nagpakit ta Panginuun
kan Pablo buy sinabi kanay, “Pas-êyên
muy nakêm mu gawan nu parasaantu
kan nagpapêtêg tungkul kangku baydi sa
Jerusalem, para êt bayduy daygên mu sa
Roma.”

Impalanu lan patin si Pablo

12-13 Pamakamaranun, dilag maigit apat-
tapuy Judioy nititipun amên ipalanu la nu
parasaantu lan patin si Pablo. Nangaku
silan a sila mangan o minêm anggan a la
mapati si Pablo.
14 Kabay naku sila sa mani mamunun
pari buy sa mangatway manungkulan buy
sinabi kallay, “Impangaku yan ya a kay
mangan agyan dakun sabêt man anggan
a yan mapati si Pablo.
15 Kabay sikaw buy mani mangatwan
Judioy mangatuynungan, yawarên yu sa
pinakamatag-ay ya pinunun sundalus Ro-
manoy labay yu pun ipalakun manguman
baydi si Pablo. Sabin yuy labay yuya pun
papakalitisin. Pakan bayu yapun milatêng
baydi, apatan yan nina.”
16 Nuwa ya palanu la, nalêngên liyaki
ya angkên Pablo ya anak patêl nay babayi.
Kabay sinumun ya sa kampun mani sun-
dalus buy impatanda kan Pabloy abiin.
17 Binêg Pabloy gisa sa mani kapitan
sundalus baydu buy sinabi nay, “Ilaku mu
kayêk ya bayuntawun ati sa pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus, gawan dilag yan
sabin kana.”
18 Kabay inlaku yabay kapitan sa
pinakamatag-ay ya pinunun sundalus.
Pamakalatêng la baydu, sinabin kapitan,
“Binêg gakun Pabloy nakasukul buy
nakisabi ya kangkun ilaku ku baydi kamuy
bayuntawun ati, gawan dilag yan sabin
kamu.”
19 Tinambay pinakamatag-ay ya pin-
unun sundalus ya bayuntawu buy inlaku
naya sa lugal la ayin kaatag makalêngê
buy pinatang naya, “Sabêt ta sabin mu
kangku?”
20 Sinabin bayuntawu, “Nikasunduy
mani Judion yawarên kamuy ilaku wasak
si Pablo sa mangatwan Judioy mangatuy-
nungan, gawan pakangêdên laya kan-
wadis litisin.
21 Nuwa agana ka maniwala kalla,
gawan dilag maigit apattapuy tawuy mag-
bantay ya mangapat kana. Nangaku silan
a sila mangan o minêm anggan a la mapati
si Pablo. Amêsên, nakal-an silayna. Kay
mangêtêng sila tanan paintulut mu.”
22 Sinabin pinakamatag-ay ya pinunun
sundalus kanay, “Agana mu sabin agyan
kansabêt ta imbalita muy ati kangku.” Buy
impauli nay bayuntawu.

Impalaku si Pablo sa Cesarea

23 Tambêng impabêg pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus sa luway kapitan mani
sundalus buy sinabi kallay, “Mamil-an
kaw luwan dalan na sundalus ta ipalaku
kataw sa Cesarea. Mipikilaku kaw êt
pitumpuy sundalus ya nakakabayu buy
luwan dalan na sundalus ya nipagbayi.
Mita kaw paênggan alas nuwebin yabi.
24 Mamil-an kaw êt mani kabayuy
pagsakayan Pablo. Papakabantayan yuya
amên ayin malyari kana angga sa milatêng
ya kan Gobernador Felix.”
25 Buy nanulat ta pinakamatag-ay ya
pinunun sundalus kan Gobernador Felix.
Paradi ya insulat na,

* **23:5 23:5** Exodo 22:28.

26 “Panggalangên na Gobernador Felix,
siku si Claudio Lisias ya nanulat kamu.
Nagpapakun kayna.
27 Ya tawuy pan-igawang ku kamuy di-
nakêp mani Judio buy patin. Nuwa natan-
dan kuy gisa ya awêd Romano. Kabay
namipikilaku wakun mani sundalus buy
inligtas ya.
28 In-arap kuya sa mani mangatwan
Judioy mangatuynungan amên matandan
ku nu sabêt ta pan-isangkan la kana.
29 Natandan kuy pan-isangkan kanay
kay tungkul awêd sa kautusan reliiyun
la. Nuwa ayin sêpat ya sangkan amên
ipasukul o ipapati ya.
30 Kabay sên natandan kuy palanun
mani Judioy patin ya, tambêng kuyan
impalaku kamu. Sinabi ku êt sa mani
mamidalum kanay magdalum sila kamu.”

31 Sinunul mani sundalus ya utus kalla.
Buy sa yabin abitu, kingwa la si Pablo buy
gintan laya sa balayan Antipatris.
32 Pamakawasak, ya mani sundalus ya
asê nakakabayu, nag-udung sila sa kampu.
Nuwa ya mani sundalus ya nakakabayu,
inawyunan la si Pablo papakun sa balayan
Cesarea.
33 Sên inlumatêng sila sa Cesarea, in-
arap la si Pablo sa gobernador buy indin
ya sulat.
34 Binasa nay ati buy pinatang na si
Pablo, “Taga saantu ka?”

Nakitbay si Pablo, “Taga Cilicia ku.” Sên
natandan nay taga Cilicia si Pablo,
35 sinabi na, “Nu lumatêng nga mani
mamidalum kamu, lêng-ên kuy kasu mu.”
Buy impabantay Gobernador si Pablo sa
palasyuy impadyag Arin Herodes.

24

Ya panangkan mani Judio kan Pablo

1 Pamakalibas limay allu, naku sa Ce-
sarea si Ananias ya pinakapuun pari.
Kaawyun nay dakun umnuy mangatway
manungkulan buy ya abugaduy si Tertulo.
Nag-arap sila kan Gobernador Felix buy
sinabi lay panangkan la kan Pablo.
2 Sên in-arap layna kalla si Pablo, inump-
isan nan Tertulo ya pamidalum kana.
Sinabi na, “Panggalangên na Gobernador,
gawan sa mangêd da pamunu mu, dilag
kapatêtbêkan baydi sa bansa yan buy
malakêy imbayu muy ingkakangêd bansa
yan.
3 Kabay agyan saantu man buy agyan
kanuman, dilag kay utang nga nakêm
kamu buy ayin katganan na pagpasalamat
yan kamu.
4 Amêsên, a yan labay ya maabala ka.
Kabay makisabi yaku kamu ya nu malyari,
lêng-ên muy naêpêk ka sabin yan.
5 Nakitan yan na manggulu sa mani
Judioy tawun ati agyan antu man na lugal
ya lakwên na buy sabay siyay mamunu sa
reliiyun ya pambêgên Nazarenu.
6 Agyan na Templu yan, labay nan di-
natan. Kabay dinakêp yan ya. [Atulan yan
nina dayi ayun sa Kautusan yan,
7 nuwa inlumatêng nga pinakamatag-
ay ya pinunun sundalus ya si Lisias buy
pinilit nan kingwa kanyan si Pablo.
8 Buy sinabi na êt ta nu sisabêt man na
dilag pan-isangkan kan Pablo, kaylangan
yan maku kamu.] Nu litisin muy tawun ati,
matandan muy pêtêg ga kaganawan pan-
isangkan yan kana.”
9 Buy napaawu êt ta mani Judio sa
kaganawan sinabin Tertulo.

Pinakitbayan Pabloy mani pan-isangkan kana

10 Sên siningyalan nan Gobernador si
Pablon siyay nay magsabi, sinabi na,
“Panggalangên na Gobernador, tanda kuy
mana kaw nan mangukum sa bansan ati.
Kabay matula kun itanggul la sarili ku sa
arapan mu.
11 Nu mamatang ka sa kaatag tawu,
matandan muy ayin pun mapu buy luway
alluy pallumatêng ku sa Jerusalem amên
mangulimên.
12 Ya mani Judion abiin, agyan misan
a laku nakitan na nakisubakan agyan
kansabêt man sa Templu o nanyag gulu
sa balin pagtipunan mani Judio o agyan
dakun saantu man sa Jerusalem.
13 Ayin silan maipapêtêg sa pan-
isangkan la kangku.
14 Nuwa pan-aminin ku kamuy pan-
ulimênên kuy Bapan Namalyarin mani
ninunu yan ayun sa panurun Jesus. Nuwa
sa êlêw lay naman awêd, asê ustuy panam-
palataya ku. Nuwa maniwala ku êt sa
kaganawan idi sa Kautusan na impasulat
kan Moises buy sa kaganawan insulat
mani propeta.
15 Nanuwad êt sa mani kaparisu kun
Judio, napilmi yaku êt ta pabyayên Bapan
Namalyari ya kaganawan tawu, matinêk
man o asê.
16 Kabay pagpilitan kun pawan manyag
mangêd amên magin malinis ya nakêm
ku sa arap Bapan Namalyari buy sa mani
tawu.”
17 “Pamakayarin dakun umnuy tawun
na ayin naku sa Jerusalem, nag-udung
ngaku baydu amên mantan sawup sa mani
kaluluy kaparisu kun Judio buy amên
mamiandug gaku kan Bapan Namalyari sa
Templu.

18 Pamakayari kun dinyag sa Templuy
pan-ipadyag Kautusan tungkul sa pallinis,
nalatêng laku bayduy mamiandug. Kay
pêpêrad da mani tawu sa Templu sa uras
abitu buy ayin gulu.
19 Nuwa dilag baydun mani Judioy ubat
sa prubinsyan Asia ya nakakit kangku.
Sêpat taman dayin silay idi baydin mami-
dalum kamu, nu taganan dilag silan
isangkan laban kangku.
20 Gawan ayin sila baydi, ya mani tawu
tay idi baydi ya magsabi nu sabêt ta
kasalanan na nakitan la kangku sabitun
inlitis laku sa mani mangatwan Judioy
mangatuynungan.
21 Tagawan ayin nakun kaatag sinabi
sa arapan la, nun a kay ati ya masnêg
kun sinabi, 'Pansangkanan yuku amêsên,
gawan maniwala kun manguman mabyay
ya mani nati.' "

22 Malakêy nay natandan Gobernador
Felix tungkul sa panurun Jesus. Kabay
impatgên nay pallitis. Sinabi na, "Nu
lumatêng nga pinakamatag-ay ya pinunun
sundalus ya si Lisias, litisin kuy kasun ati."
23 Pamakayari, in-utus Gobernador Felix
ya kapitan mani sundalus, "Papakaban-
tayan yu si Pablo, nuwa agana igpitan.
Paulayan yuy mani kaluguran nay man-
dungaw buy manawup sa mani kaylangan
na."

Nag-arap si Pablo kan Felix buy kan Drusila

24 Pamakayari, dilag inlaku si Gober-
nador Felix. Buy sên nilibas say dakun
umnuy allu, nag-udung ya kaawyun nay
asawa nay si Drusila ya gisay Judio. Im-
pabêg na si Pablo amên lêng-ên nay mani
pagsabi na tungkul sa panampalataya kan
Cristu Jesus.
25 Nuwa sên impaintindin Pabloy
tungkul sa matinêk ka pamibiyaybiyay,
sa pamênbên sa sarili, buy tungkul sa
lumatêng nga Allun Pangukum, nalimu
si Gobernador Felix. Kabay sinabi na kan
Pablo, "Ustuy na pun na abiin! Ipabêg
kata tanan manguman nu dilag gakun
panawun."
26 Pawa nan pan-ipabêg si Pablo amên
pakisabyan, gawan pan-êtêngên nan ba-
yaran yan Pablo.

27 Buy gawan labay Felix ya malabayan
yan mani Judio, pinaulayan na si Pablo
sa sukulan. Sên nilabas ya luway tawun,
insagili kan Felix si Porcio Festo bilang
Gobernador.

25

Ya pamitanggul Pablo sa sarili na kan Festo

1 Si Festo ya bayun gobernador, in-
lumatêng ya sa prubinsyan Judea sa bal-
ayan Cesarea. Pamakalibas tatluy allu,
naku ya sa Jerusalem.
2-3 Naku kanay mani mamunun pari buy
mangatwan Judio ta sinabi lay panangkan
la kan Pablo. Nanyawad sila kan Festo ya
biyan silan paintulut ya ipagtan si Pablo
sa Jerusalem. Sinabi lay abiin gawan dilag
silan palanuy apatan si Pablo sa dan amên
patin.
4 Nakitbay si Festo, "Pambantayan si
Pablo sa sukulan Cesarea buy tambêng
ngaku êt mag-udung baydu.
5 Kabay pakilaku yu kangkuy mani ma-
nungkulan yu. Nu dilag yan nadyag ga
kasalanan, baydu silaynan magdalum."
6 Namalibas pun walu o mapuy allu
si Gobernador Festo sa Jerusalem. Pa-
makayari, nag-udung ya sa Cesarea. Ki-
nawasakan, niknu ya sa pallitisan buy
namiutus yan iarap kana si Pablo.
7 Pamakalatêng Pablo, tambêng yan
pinalitêngan mani Judioy ubat sa
Jerusalem. Buy malakêy mangabayat ta
insangkan la kana, pakan a lay naman
taganan napagpapêtgan.
8 Intanggul Pabloy sarili na, "Ayin nakun
nadyag ga kasalanan laban sa Kautusan
mani Judio, sa Templu o sa Emperador."
9 Nuwa gawan sa labay Gobernador
Festo ya malabayan yan mani Judio,
pinatang na si Pablo, "Labay mu nayin
maku sa Jerusalem buy baydu ku litisin na
kasu mu?"
10 Nuwa nakitbay si Pablo, "Baydi yakun
nakaidêng sa gisay pallitisan un Emper-
ador. Baydi yakun sêpat litisin. Ayin
nakun dinyag ga kasalanan sa mani Judio
buy tanda muy abiin.
11 Nu pêtêg ga nallabag gaku sa Kau-
tusan buy sêpat takun atulan kamatyan,
pantanggapên kuy atul kangku. Nuwa
nu ayin kapêtêgan na pan-isangkan la
kangku, a ku sêpat itiwala kalla. Kabay
pilitin kun idani sa Emperador Roma ya
kasu ku!"*
12 Nakisabi si Festo sa mani kaawyun
nan manungkulan. Pamakayari, sinabi na
kan Pablo, "Gawan pan-ipilit mun idani
sa Emperador ya kasu mu, ipagtan kata
kana."

In-arap si Pablo kan Arin Agripa

13 Pamakalibas dakun umnuy allu, in-
lumatêng sa Cesarea si Arin Agripa buy

* **25:11 25:11** Nu Romanoy gisay tawu ayin makabawal kana nu ipilit nay Emperador ya mallitis kasu na.

patêl na ya si Bernice gawan labay lan
makitan si Gobernador Festo.
14 Kaban manugêl sila baydun dakun
umnuy allu, sinabin Festo kan Arin Agri-
pay tungkul sa kasun Pablo, “Dilag liyaki
baydi ya nakasukul la manan inlakwanan
Gobernador Felix.
15 Sabitun idi yaku sa Jerusalem, in-
dalum mani mamunun pari buy mangat-
way manungkulan mani Judio ya tawun
ati. Inyawad la kangkuy atulun kuya.”
16 “Sinabi ku kallay alwan kaugaliyan
mani Romanoy parusan ya agyan sisabêt
ta tawu ya asê pun napiarap ya mani
manangkan buy pansangkanan buy asê
pun nabiyan panawun na maitanggul nay
sarili na.
17 Kabay sa pag-udung ku sa Cesarea,
nakilaku sila kangku. Kinawasakan
tambêng ngakun niknu sa pallitisan buy
impakwa kuy tawun abitu.
18 Indap ku nu dilag silan mabayat
ta panangkan kana, nuwa sên niaarap
silayna, ayin naman awêd.
19 Ya mani pitutubagan la, kay tungkul sa
reliiyun la buy sa gisay tawuy maglagyun
Jesus. Nati yay tawun abitu, nuwa pan-
ipilit Pabloy nabyay ya.
20 A ku tanda nu sabêt ta daygên ku sa
kasun ati. Kabay pinatang ku si Pablo nu
kalabay yan maku sa Jerusalem ta baydu
kuya litisin.
21 Nuwa impilit Pablo ya idani sa Emper-
ador ya kasu na. Kabay namiutus sakun
bantayan ya angga sa maipaatêl kuya sa
Emperador.”
22 Sinabin Arin Agripa kan Gobernador
Festo, “Labay kun malêngêy tawun abitu.”
Nakitbay si Gobernador Festo, “Awu,
wasak malêngê muya.”
23 Kinawasakan, inlumatêng sa pallitis-
san silan Arin Agripa buy si Bernice ya
nakayaming un mamangêd. Malakêy pin-
unun mani sundalus buy mani pikatandan
na tawu sa balayan na nakilaku kalla.
Pamakayari, impakwan Gobernador Festo
si Pablo buy in-arap kalla.
24 Sinabin Gobernador Festo, “Pang-
galangên na Arin Agripa buy sikaw wa
kaganawan idi baydi amêsên, abiin nay
tawuy indalum kangkun mani Judio baydi
sa Cesarea buy sa Jerusalem. Masnêg lan
sinabi ya a yina sêpat bumyay.
25 Nuwa sa pallitis ku, ayin nakun naki-
tan na sangkan amên atulun yan ka-
matyan. Buy gawan impilit nan idani sa
Emperador ya kasu na, nagdisisyun nakun
ipagtan ya sa Emperador.
26 Nuwa ayin nakun maisulat ta sangkan
sa Emperador tungkul sa tawun abiin ya
ipagtan ku baydu kana. Kabay pan-iarap
kuya kamuyu buy luyang ngabay kamuy
Arin Agripa amên pamakayarin pallitis
tamu kana, dilag gakinan isulat.
27 Tagawan asê ustuy ipagtan sa Emper-
ador ya gisay nakasukul nu ayin malinaw
wa pan-isangkan laban kana.”

26

Intanggul Pabloy sarili na sa arapan Arin Agripa

1 Pamakayari, sinabin Arin Agripa kan
Pablo, “Malyari minan sabin na pamitang-
gul mu sa sarili mu!” Kabay naningyal si
Pablon magsabi yina.
2 Sinabin Pablo, “Panggalangên kun Arin
Agripa, pan-ituwad kun mapalad daku
gawan binyanan mukun panawun midêng
sa arapan mu amên itanggul kuy sarili
ku sa kaganawan pan-isangkan mani Judio
laban kangku.
3 Luyang ta tanda muy kaganawan nau-
galyan buy mani pamisusubakan mani
Judio. Kabay panyawarên ku, nu malyari,
lêng-ên muy sabin ku.”
4 “Tandan mani Judio nu parasaantuy
pamibiyaybiyay ku ubat sa anak kaku pun
sa sarili kun balayan angga sa idi yaku sa
Jerusalem.
5 Mana lay nan tanday abiin buy nu
labayên la ta dayin magpapêtêg, kabilang
ngaku sa mani Pariseo ya sabay ya pinaka-
maigpit sa reliiyun yan mani Judio.
6 Kabay abiti yaku amêsên na pallitisin
sa ukuman gawan sa kapilmiyan kun tu-
parên Bapan Namalyari ya impangaku na
sa mani ninunu yan.
7 Ya pangakun abiin, sabay êt ta
kapilmiyan mapu buy luway layi yan.
Kabay allu buy yabi yan pan-ulimênên si
Bapan Namalyari. Arin Agripa, gawan sa
paniwala ku sa mani abiin, pansangkanan
nakun mani Judio.
8 Buy sikaw wa mani Judio, uysiyan a
kaw ya maniwalan agyun pabyayên Bapan
Namalyari ya mani nati ta?”
9 “Sabitun nuna, naisip ku êt ta sêpat
kun kalabanên si Jesus ya taga Nazaret.
10 Parabayduy dinyag ku sabitun nuna
sa Jerusalem. Sa kapamilatan karapatan
na indin kangkun mani mamunun pari,
malakêy manampalataya kan Jesus* ya
impasukul ku. Buy sên atulan silan ka-
matyan, nakiayun naku êt kallan nangatul.
11 Nakatiumnu wakinan mamaku sa
balin pagtipunan mani Judio amên paru-
san sila buy pampilitin ku silan magsabin
laban kan Jesus. Sa sadyay tubag ku

* **26:10 26:10** Sa Griego, pinilin Bapan Namalyari ya kay kana.

kalla, pampasakitin ku sila angga sa mangarayuy lugal.”
12 “Abiin na sangkan ya naku waku sa
Damasco ya dilag gintan na sulat ubat sa
mani mamunun pari. Ya sulat abitu, sabay
ya nam-i kangkun karapatan buy paintulut
ya mandakêp sa mani manampalataya kan
Jesus.
13 Arin Agripa, kaban mamita ku pa-
pakun sa Damasco, sên ugtuy nan allu,
bêngat tan nangulimad sa palitêng yan
ya mamakasilêw wa sawang nga ubat sa
langit.
14 Nipalukub kay kaganawan sa luta buy
dilag gakun nalêngêy tunuy ya magsabi
kangku sa sabin Hebreo, ‘Saulo, Saulo,
uysiyan pan-usigin muku yata? Kay pam-
pasakitan mutay sarili mu. Para katan
mandansêk sa natayad da kayu.’
15 Namatang ngaku, ‘Panginuun, sisabêt
ka?’ Nakitbay ya Panginuun, ‘Siku si Jesus
ya pan-usigin mu.
16 Midêng kayna. Nagpakit taku kamu
gawan pinili katan magin lingkud ku
buy magpapêtêg un nakitan mu kangku
amêsên buy mani ipakit ku pun êt kamu.
17 Iligtas kata sa mani kaparisu mun
Judio buy sa mani alwan Judio nu saantu
kata iutus.
18 Iutus kata kalla amên ibuklat muy
mata la amên iudung silayna sa nasawang
nga kapangyarian Bapan Namalyari ubat
sa nadiglêm ma kapangyarian Satanas.
Sa kapamilatan panampalataya la kangku,
patawarên sila sa mani kasalanan la buy
miawyun sila sa mani tawuy pinilin Bapan
Namalyarin kay kana.’ ”

Insabin Pabloy mani pandaygên na

19 “Kabay Arin Agripa, sinunul kuy sin-
abi sa sulêplêp pa impakit kangkun ubat
sa langit.
20 Ya nuna kun dinyag, nangaral laku sa
Damasco buy pamakayari, sa Jerusalem.
Ubat sa Jerusalem inlaku kuy buun Judea
buy inlaku ku êt ta mani alwan Judio. In-
aral ku kalla ya sêpat silan magsisi sa mani
kasalanan la buy mag-udung kan Bapan
Namalyari buy ipakit la sa kapamilatan
mani diyag lay pêtêg ga nagsisi sila.
21 Gawan sa pangaral ku, dinakêp pakun
mani Judio baydu sa kasawangan Templu
buy labay laku dayin patin.
22 Nuwa pansawpan nakun Bapan Na-
malyari angga sa allun ati. Kabay idi yaku
baydi amêsên amên magpapêtêg tungkul
kana sa kaganawan tawu, sa mani tawuy
pikatandan o asê. Ayin nakun kaatag
sabin, nun a abituy impasulat sa mani
propeta buy impasulat kan Moises.
23 Sinabi la ya Cristuy impangakun Ba-
pan Namalyari, kaylangan nan makadanas
kasakitan buy mati buy muna yan mabyay
ubat sa kamatyan amên maipangaral sa
mani Judio buy sa mani alwan Judio ya
balitay paran sawang nga mamasawang
kalla ya malyari silaynan miligtas sa mani
kasalanan la.”
24 Kaban magsabi pun si Pablo, masnêg
sinabin Festo, “Tinulaw kaynay Pablo!
Nasiray nay utêk mu gawan sa subray pag-
aral!”
25 Nakitbay si Pablo, “Panggalangên na
Festo, a ku tinulaw. Pêtêg ga mani pans-
abin ku buy ustuy isip ku.
26 A ku malimun magsabi kana. Napilmi
yakun tanda nay mani bagay ya abiin,
gawan alwan kay sa liim ya nalyari.
27 Arin Agripa, maniwala ka nayi sa
mani pansabin mani propeta? Tanda kuy
maniwala ka.”
28 Nakitbay si Arin Agripa, “Indap mu
bay nu bêngat mukun masagyat magin
Cristiyanu.”
29 Nakitbay si Pablo, “Ya panyawarên
ku kan Bapan Namalyari, mabuyutan man
o asê, alwan kay sika nun a sikaw ka-
ganawan na mallêngê kangku amêsên,
pakadyag Cristiyanu kaparisu ku. Nuwa
a ku labay ya misukul kaw.”
30 Pamakayari, nidêng si Arin Agripa
buy si Gobernador buy si Bernice, buy ya
kaganawan kaawyun lay nakaiknu baydu.
31 Sên inumawas sila, sinabi la sa balang
gisa, “Pakan ayin yan dakun sabêt ta
dinyag ga tawun abitu amên atulan yan
kamatyan o isukul ta.”
32 Sinabin Arin Agripa kan Gobernador
Festo, “Nu a na ta dayi indani sa Emper-
ador ya kasu na, malyari ya dayin mibus.”

27

Ya pamakun Pablo sa Roma

1 Sên napikasunduwan lay maglayag kay
papakun sa Italia, intiwala la kan Julio si
Pablo buy ya kaatag nakasukul. Si Julio,
gisa yan kapitan mani sundalus Romano
ya pambêgên “Batalyun Emperador.”
2 Baydu sa Cesarea, dilag gisay barkuy
ubat sa balayan Adramicio ya papakun
sa mani paglatngan prubinsyan Asia.
Baydu kay nagsakay. Nakilaku kanyan si
Aristarco ya taga balayan Tesalonica sa
prubinsyan Macedonia.
3 Kinawasakan, inlumatêng kay sa bal-
ayan Sidon. Mangêd da nakêm Julio kan
Pablo. Kabay tinulutan nan magliwa si
Pablo sa mani kaluguran baydu amên
masawpan ya sa mani kaylangan na.
4 Ubat sa Sidon, nanguman kay ya êt
naglayag. Nuwa nakasabang kay sa angin.
Kabay nagdan kay tana sa kapakan islan
Cyprus ya nakasanip sa angin.

5 Dinuman kay sa dagat ta idi sa êtêb
agid prubinsyan Cilicia buy prubinsyan
Pamfilia buy nilatêng kay sa balayan Mira
sa prubinsyan Licia.
6 Si Julio ya kapitan mani sundalus,
nakakit yan barku ya ubat sa balayan
Alejandria ya papakun sa Italia. Kabay
impasakay nakay sa barkun abiin.
7 Sa dakun umnuy allu, pakanaway
barkuy sinakayan yan gawan masabangan
kay angin buy nagkasakit kay angga sa
nilatêng kay marani sa Cinido. Kabay
gawan a kay nilaku sa Cinido, naku kay
tana sa kapakan Creta ya nakasanip sa
angin buy dinuman kay tana marani sa
Salmon.
8 Nangagid kay, nuwa nagkasakit kay
pun êt bayu kay nilatêng sa lugal la
pambêgên, "Mangangêd da Paglatngan."
Narani ya ati sa balayan Lasea.
9 Nabuyutan yan baydu angga sa
nalatngan kay panawun kapalimun
maglayag, gawan nilabas say Allun Pag-
ayunu.* Kabay pinagpayuwan Pabloy
mani kaawyun yan,
10 "Mani mapatêl kuway, sa êlêw ku,
kapalimu nu maglayag kitamu pun buy al-
wan kay mani karga buy barkuy mabating,
dat agyan na biyay tamu."
11 Nuwa asê pinaniwalan Kapitan Julio
ya sinabin Pablo, nun a pinaniwalan nay
abituy sinabin magbandin barku buy ya
kapitan barku.
12 Buy gawan nu panawun nalêpêt asê
ligtas sa malakas ya angin ya paglat-
ngan baydu, sinabin mani kaawyun yan,
"Isundu tamuy paglayag, dat milatêng
kitamu sa gisay paglatngan barku sa Fenix
sa prubinsyan Creta. Nu milatêng kitamu
baydu, manugêl kitamu pun angga sa
mayari ya panawun lêpêt, tagawan natin-
êp sa angin."

Ya malakas ya angin buy alun sa dagat

13 Sên nikimpay ya maynay angin ubat
sa timug, sinabin mani kaawyun yan,
"Malyari kitaminan maglayag." Kabay
intag-ay lay pamatgên barku buy nangagid
kay sa islan Creta.
14 Nuwa asê naêpêng, suspun inlumakas
ya angin ubat sa Creta.
15 Pamakalatêng malakas ya angin
kanyan, asina midêsêg ga barku yan.
Kabay pinaulayan yan tanay barku nu
saantu yan ikimpay angin.
16 Sên idi kaya sa nabêlêng nga isla
ya pambêgên Cauda, nakapagsanip kay
pêrad. Agyan magkasakit kay, naisakay
yan pun na nabêlêng nga bangka ya
gêgtan barku amên asê masiray ati.
17 Sên naisakay yay nabêlêng nga
bangka, kinêlkêlan lay barku un maragul
la sêêl amên asê maaswag. Gawan malimu
silan dat misayad da barku sa kabalasan
ya marani sa Libya, intabuy lay layag† buy
pinaulayan latanan ingkimpay angin na
barku.
18 Sadyay lakas pun êt bagyu. Kabay ki-
nawasakan, inumpisan lan mamisamwag
mani karga sa dagat.
19 Sên sumunul la alluy na êt, insamwag
layna êt ta mani gamit barku.
20 Sa lalên dakun umnuy allu, a yan
nakitan na allu buy bêtêwên buy sadyay
lakas pun êt bagyu. Kabay a yan inisip pa
miligtas kay pun.
21 Dakun umnuy nan allun asê mangan
na mani tawu. Kabay nidêng si Pablo
buy sinabi na kallay, "Mani kaluguran,
nu nallêngê kaw kangku ya a kitamina
dayi namita sa Creta, ayin dayin kargay
insamwag sa dagat buy ayin dayin nasira.
22 Nuwa amêsên, panyawarên ku ka-
muyuy pas-êyên yuy nakêm yu gawan ayin
mati kantamu nun a kay barku bay ya
masira.
23 Tagawan saybi, nagpakit kangkuy ang-
el Bapan Namalyari ya Namalyari ya pan-
ulimênên buy pagsuywan ku.
24 Sinabi na kangku, 'Agana ka malimuy
Pablo! Sêpat kan mag-arap sa Emperador
Roma. Gawan sa lunus Bapan Namalyari
kamu, iligtas na êt ta kaganawan kaawyun
mu sa barku.'
25 Kabay mani mapatêl, pas-êyên yuy
nakêm yu! Ta maniwala ku kan Bapan
Namalyari ya matupad da impasabi na
kangku.
26 Nuwa misadsad kitamu sa gisay isla."
27 Sên ikamapu buy apat tan yabi, intan-
gay kay pun bagyu sa Dagat Mediteraneo.
Buy sên limbanak kan yabi, natandan
mani mandaragat ta narani kay ya sa agid
dagat.
28 Kabay sinukad lay lalê un dagat buy
natandan lay tatlumpu buy pituy metruy
lalê. Pamakadêsêg lan pêrad, sinukad
layna êt manguman buy natandan lay
luwampu buy pituy metru tanay lalên
lanêm.
29 Buy gawan sa limu yan midumpul
sa mani batu, naminabu silan apat ta
pamatgên sa tawlin barku buy nanalangin
silan tambêng nga dayin mawatwat.
30 Labay dayin mani mandaragat ta lak-
wanan lay nay barku. Kabay intabuy la sa

* **27:9 27:9** Nu nilabas say Allun Pag-ayunu kapalimuy nan magsakay sa barku ta dumawak kay panawun. † **27:17 27:17** Ya layag, para yan bandera ya nakaidêng sa barku amên sabay ya kimpayên angin amên mailaku muya nu antuy labay mun pilakwan kana.

dagat ya nabêlêng nga bangka ta inabu la
kanwadis sa mani pamatgên sa mumunan
barku.
31 Nuwa sinabin Pablo kan Kapitan Julio
buy sa mani sundalus, “Nu mitay mani
mandaragat sa barku, a kaw miligtas.”
32 Kabay pinutus mani sundalus ya mani
sêêl nangabêlêng nga bangka buy pin-
aulayan lay nan mianul la ati.
33 Sên bunatbunat tana, pinilit silan
Pablon mangan kaganawan. Sinabi na,
“Luway nay duminggu yun asê nangan sa
pangêtêng yun tunggên na bagyu.
34 Kabay mangan kawna amên pumas-êy
kaw. Ayin mati kamuyu agyan gisa.”
35 Pamakayarin nagsabin Pablo, nangwa
yan tinapay buy nagpasalamat kan Bapan
Namalyari sa arapan kaganawan. Binis-
ilbis-il nay tinapay buy nangan ya.
36 Gawan sa sinabin Pablo, pinumas-êy
ya nakêm la buy nangan silan kaganawan.
37 Ya bilang yan kaganawan idi sa barku,
luwan dalan buy pitumpu buy anêm.
38 Sên nangabsuy silayna, insamwag la
sa dagat ta mani triguy gintan la amên
lumup-aw wa barku.

Ya pangasiran barku

39 Sên mawatwat tana, dilag silan
naipatanês ya laylay lanêm ya kabalasan,
nuwa a la tanda nu sabêt ta lugal abitu.
Kabay napikasunduwan lay nu malyari,
ipatgên la bayduy barku.
40 Kabay pinutus lay mani sêêl la nakas-
êl sa pamatgên barku buy inlakwanan
lay ati sa dagat. Inagwat la êt ta mani
sêêl manubela buy intag-ay lay layag sa
arap barku amên itangay angin na barku
papakun sa agid.
41 Nuwa nisayad da barku sa nayêpay
lanêm. Nidadlêk ka mumunan ati buy
ayina mibita. Ya tawlin barkuy naman,
nasira gawan sa sipwak malakas ya alun.
42 Patin na dayin mani sundalus ya
kaganawan nakasukul amên ayin makak-
away papakun sa agid buy mitakas.
43 Nuwa binênbênan silan Kapitan Julio
gawan labay nan miligtas si Pablo. In-
utus nay munan mag-ukdu ya katandan
mangaway buy munay na sa agid.
44 Buy in-utus na sa kaatag ga mangwa
silan mani tabla o kayuy naubat sa
barku amên dilag silan pagpaluntuwan.
Parabayduy dinyag yan. Kabay niligtas
kay buy nilatêng kay kaganawan sa agid.

28

Sa Malta

1 Sên niligtas kay yana, natandan yan ya
islan abitu, pambêgên Malta.
2 Ya mani tawu baydu, mamangêd da
pananggap la kanyan kaganawan. Gawan
manguran buy nalêpêt, nagpayba sila
amên mimudu kay. 3 Nangwa si Pablon
gisay bêtêk kayuy pag-atug. Nuwa sên
impayba nayna sa apuy ya mani kayu,
bêngat tan inumawas ya gisay utan gawan
naumut. Tinuktuk nay gamêt Pablo buy
nagkêskês kana.
4 Sên nakitan mani taga bayduy utan na
nakakêskês sa gamêt Pablo, sinabi la sa
balang gisa, “Pilmin mamatin tawuy abiin.
Ta agyan niligtas ya sa dagat, ya diyus
sa pambêgên Katuynungan, a na labay ya
bumyay yapun.”
5 Nuwa kay ingkampag Pabloy utan sa
apuy buy a ya dakun napakun.
6 Pan-êtpanan mani tawuy lumbag ga
gamêt Pablo o kayay mitugaw ya buy
mati. Nuwa pamakayari lan nangêtêng
nabuyut, ayin nalyari kan Pablo. Kabay
nagbayuy isip la. Sinabi la, “Gisa yan
diyus!”
7 Ya lagyun mamunu sa lugal la sabay
si Publio. Ya luta na, narani sa lugal nu
saantu kay niras. Mangêd da pananggap
na kanyan buy sa lalên tatluy allu nanugêl
kay baydu kalla.
8 Nitagun naman sa panawun abitu ya
nagsakit ta bapan Publio. Inumut ya buy
tinulis. Kabay sinumun si Pablo sa silid na.
Impaluntu nay gamêt na sa nagsakit buy
nanalangin. Kabay inumiyul la ati.
9 Gawan sa nalyarin abitu, ya ka-
ganawan nagsakit sa islan abitu, naku
kanyan buy pinaiyul sila êt.
10 Binyanan lakay malakêy degalu. Buy
sên mita kay yana, binyanan lakay pun êt
mani kaylangan yan sa paglayag.

Ubat sa Malta papakun sa Roma

11 Tatluy buwan bayu kay nibita sa
Malta. Nagsakay kay sa gisay barkuy na-
malibas êt baydun panawun nalêpêt. Ya
barkun ati, ubat sa balayan Alejandria buy
nakaletaratu sa mumunan ati ya kambal la
diyus ya pansambên mani taga Alejandria.
12 Ubat sa Malta, nagsakay kay barku
papakun sa balayan Siracusa buy nanugêl
kay tatluy allu baydu.
13 Ubat ta baydu, insundu yan na pamita
yan angga sa nilatêng kay sa balayan Re-
gio. Kinawasakan, kayup-kayup pa angin
ubat sa timug buy sa ikalway allu, nilatêng
kay sa balayan Puteoli.
14 Baydu dilag kay nakit ta mapatêl sa
Panginuun. Buy pikisabi la kanyan na
manugêl kay pun kallan gisay duminggu.
Pamakayari, nagtalus kay sa Roma.
15 Sên nabalitan mani mapatêl kan Jesus
sa Roma ya idi kay sa dan papakun baydu,

* **28:15 28:15** Sa Griego, Tres Tabernas.

sinalunsun lakay sa Palengkin Apio buy
sa Tatluy Balin Pan-upan.* Sên nakitan
Pablo ya mani mapatêl, nagpasalamat ya
kan Bapan Namalyari buy pinumas-êy ya
nakêm na.

Sa Roma

16 Pamakalatêng yan sa Roma, tinulutan
si Pablo un magpapawan tugêlan, nuwa
kaawyun nay gisay sundalus ya magban-
tay kana.
17 Pamakalibas tatluy allu, impabêg
Pabloy mamunun mani Judio sa Roma.
Sên nitipun na sila, sinabi na, "Mani ma-
patêl kuway, agyan ayin nakun dinyag ga
kasalanan laban sa mani kaparisu tamun
Judio o sa mani naugalyan na ubat sa mani
ninunu tamu, dinakêp laku sa Jerusalem
buy inggawang sa mani manungkulan Ro-
mano.
18 Sên inlitis sakun mani Romanoy ma-
nungkulan, labay lakina dayin ibus, gawan
ayin nakun nadyag ga nadawak amên
atulan kamatyan.
19 Nuwa asê taganan labay mani ka-
parisu tamun Judio ya ibus saku. Kabay
napilitan kun idani sa Emperador ya kasu
ku, agyan ayin nakun isangkan sa mani
kaparisu tamun Judio.
20 Kabay impabêg kataw amên ma-
pagkasabi. Intanikala laku gawan sa
panampalataya ku sa Mamiligtas ya pan-
asaan mani Israelita."
21 Pikitbayan la si Pablo, "Ayin kay
natanggap ya sulat ubat sa prubinsyan
Judea tungkul kamu. Ya mani mapatêl
tamuy mani Judioy inlumatêng di ya ubat
sa Jerusalem, ayin sila êt imbalita o insabi
laban kamu.
22 Paraman baydu, labay yan êt malêngê
nu sabêt ta masabi mu, gawan tanda
yan na agyan dakun saantuy lugal, dilag
magsabin nadawak laban kamuyun mani
manampalataya kan Jesus."
23 Kabay nil-an silan allu nu makanu
silan mititipun manguman. Pamakalatêng
allun abitu, malakêy naku sa bali ya
bibiyan Pablo. Paubat maranun anggan
yabi, impapêtêg nay tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari buy impaintindi nay
tungkul kan Jesus sa kapamilatan mani
Kautusan na impasulat kan Moises buy sa
mani insulat mani propeta. Dinyag nay
abiin amên manampalataya sila kan Jesus.
24 Ya kaatag, naniwala sa sinabin Pablo
nuwa ya kaatag, asê.
25 Kabay a sila nikakasundu sa sinabin
Pablo. Sên mag-alig-ig silaynan mita,
sinabin Pablo kallay, "Pêtêg ga sinabin
Ispiritun Bapan Namalyari sa mani nin-
unu tamu sa kapamilatan Propeta Isaias!
26 Ta paradi ya sinabi na,
'Lakwên muy mani tawun ati buy sabin
mu kallay
agyan kapallêngê-lêngê laman, a sila
makapukat,
buy kapangêlêw-êlêw laman, a sila
makakit.
27 Tagawan nakdêy ya bêkê la.
Tinêmpanan lay têk la
buy impêdêng lay mata la.
Gawan dat makakit ta mata la,
makalêngêy têk la buy makapukat
sila.
Nu parabaydu, magdani sila kangku buy
paiyulun ku sila.' "†
28 Sinabi pun êt Pablo, "Labay kun
ipatanda kamuyu ya sinabi yana sa mani
alwan Judio ya Sabin Bapan Namal-
yari tungkul sa kaligtasan buy taganan
mallêngê sila.
29 [Pamakasabin Pablon abiin, nipammuli
ya mani Judion naumut ta pamisusub-
akan."]
30 Nanugêl si Pablo sa bali ya pan-upan
na un luway tawun buy pantanggapên nay
kaganawan mamaku kana.
31 In-aral na kallay tungkul sa pag-arin
Bapan Namalyari buy tungkul sa Pangin-
uun Jesu Cristu. Ayin yan limun mangaral
buy ayin namênbên kana.

† **28:27 28:27** Isaias 6:9-10.

Ya Sulat Pablo sa mani taga ROMA

1 Siku si Pabloy alipên Cristu Jesus. Pinili
buy binêg gakun Bapan Namalyari ya
magin apostul amên iaral la Mangêd da
Balita.
2 Ya Mangêd da Balitan abiin, impan-
gakun Bapan Namalyari sabitun nuna pun
sa kapamilatan mani propeta na buy naka-
sulat ta abiin sa Banal la Kasulatan.
3-4 Ya balitan abiin tungkul sa Anak
na ya sabay ya Panginuun tamun Jesu
Cristu. In-anak yan tawu ya ubat sa
layin Arin David. Sabitun nanguman yan
nabyay ubat sa nangamamati, napaptêgan
na sabay siyay makapangyarian na Anak
Bapan Namalyari sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari ya banal.
5 Gawan sa kangêdan Bapan Namalyari,
dinyag nakay mani apostul sa kapami-
latan Jesus amên ya mani alwan Judio,
maisagyat yan silan manampalataya buy
manunul kan Jesus. Pandaygên yan na ati
amên parangalên ya.
6 Buy agyan sikaw wa mani manam-
palataya ya idi baysên sa balayan Roma,
kaawyun kaw êt sa mani binêg Bapan
Namalyari ya magin tagasunul Jesu Cristu.
7 Nanulat taku kamuyun kaganawan
baysên sa Roma ya kakaidwan Bapan
Namalyari buy pinili nan kay kana.
Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan
buy kapatêtbêkan na ubat sa Bapa tamun
Namalyari buy Panginuun tamun Jesu
Cristu.

Ya sangkan pamakun Pablo sa Roma

8 Muna sa kaganawan, magpasalamat
taku kan Bapan Namalyari gawan ka-
muyun kaganawan sa kapamilatan Jesu
Cristu gawan nibalitay panampalataya yu
sa buun babun luta.
9 Ya Bapan Namalyari ya paglingkuran
kun buun bêkê sa kapamilatan pangaral
kun Mangêd da Balita tungkul sa Anak
na, tanda nay pawa kun manalangin para
kamuyu.
10 Pawa kun manalangin kan Bapan
Namalyari ya labayên nay makalaku waku
baysên kamuyu.
11 Nasabêksabêk kakinan makitan
kataw amên sabin kamuyuy kangêdan ya
ubat sa Ispiritun Bapan Namalyari amên
pumas-êy ya panampalataya yu.
12 Ya labay kun sabin, misasawup ki-
tamun mipapamas-êy sa panampalatayan
balang gisa.
13 Mani mapatêl, labay kun matandan
yuy katiumnu kinan inisip maku baysên,
nuwa pawan dilag mamênbên. Labay kun
makalaku baysên amên dilag gaku pun
maisagyat sa panampalataya kan Cristu,*
kaparisun dinyag ku sa mani alwan Judio
sa mani inlaku kuy lugal.
14 Gawan kaylangan kun ipatanday
Mangêd da Balita sa mani nag-aral buy sa
asê nag-aral, sa mani biyasa buy sa ayin
tanda.
15 Kabay abiin na sangkan na labay kun
iaral la Mangêd da Balita baysên kamuyu
sa Roma.

Ya kapangyarian Mangêd da Balita

16 A ku ikadêng-êy iaral la Mangêd da
Balita tungkul kan Cristu, gawan abiin
na kapangyarian Bapan Namalyari amên
miligtas sa kaparusan ya agyan sisabêt
man na manampalataya kan Jesus, mu-
muna ya mani Judio pamakayari, ya mani
alwan Judio.
17 Tagawan sa kapamilatan Mangêd da
Balita, matandan tamu nu parasaantu
kitamun pan-ituwad Bapan Namalyarin
matinêk. Buy kay maituwad kitamun mat-
inêk sa kapamilatan panampalataya tamu
kana ayun sa Kasulatan, "Ya tawuy pan-
ituwad Bapan Namalyarin matinêk gawan
sa panampalataya na, mabiyan yan biyay
ya ayin katganan."†

*Ya tubag Bapan Namalyari sa ka-
ganawan nangadawak ka diyag*

18 Si Bapan Namalyari ya idi sa langit,
pan-ipakit nay tubag na sa mani tawuy
asê mangilala kana buy sa mapanyag
kadawakan. Gawan sa kadawakan la,
pambênbênan lay katandan sa kapêtêgan
tungkul kan Bapan Namalyari.
19 Kabay parusan silan Bapan Namal-
yari, gawan malinaw kallay kapêtêgan
tungkul kan Bapan Namalyari, ta im-
patanda nayna kalla.
20 Asê mangakitan si Bapan Namal-
yari nuwa paubat sabitun dinyag nay ka-
ganawan bagay baydi sa babun luta, ya
pangaNamalyari na buy ayin katganan na
kapangyarian na, mangakitan sa kapami-
latan dinyag na. Kabay ayin silaynan
sangkan ya a la tanda si Bapan Namalyari.
21 Tagawan agyan tanda layna ya si
Bapan Namalyari ya nanyag kaganawan,
a laya pan-ulimênên buy pampasalamatan
bilang Bapan Namalyari, nun a ya pan-
isipin la, pawan ayin kapukatan, buy
ya isip la, ayin pangintindi buy pawan
kadlêman.
22 Magbibiyasa sila, pakan ayin silayna
man tanda.

* **1:13 1:13** Sa Griego, dilag gakun mapupul kamuyu.
† **1:17 1:17** Habakuk 2:4.

23 Ya pangulimên la sa kadakilaan Bapan Namalyari ya ayin kamatyan, inlibayan lan pangulimên sa ribultun mani diyusdiyusan kaparisun tawuy mangamati, mani uybun manuk, mani ayup pa dilag apat ta bitis buy mani ayup pa mandumakap.
24 Kabay pinaulayan silaynan Bapan Namalyari sa nadawak ka kalabayan bêkê la angga sa nanyag silan mamakapadidi buy mamakapadêng-êy sa balang gisa.
25 Ya kapêtêgan tungkul kan Bapan Namalyari, pinagbukutan la buy inlibayan lan kalaraman. Inulimên la buy pinagsuywan ya mani bagay baydi sa babun luta ya dinyag Bapan Namalyari pakan kay si Bapan Namalyari yaman na sêpat ulimênên kanuman. Awuy Panginuun!
26 Gawan sa mani abiin, pinaulayan na silayna sa kalabayan lawini lay mamakapadêng-êy. Asina kalabay makitakês ya mani babayi sa lawyaki. Ya labay layna man, makitakês sila sa kaparisu lan babayi.
27 Para êt bayduy mani lawyaki. A silayna kalabay makitakês sa babayi. Ya labay lay naman, makitakês sila sa kaparisu lan lawyaki. Pandaygên lay mani mamakapadidi sa kaparisu lan lawyaki. Kabay pinarusan na sila ayun sa nangadadawak ka diyag la.
28 Buy gawan a la labay kilalanên si Bapan Namalyari, pinaulayan na silayna sa ayin pukat ta pangisip la amên daygên lay mani bagay ya a la dayi sêpat daygên.
29 Nagin ipus silaynan kaganawan kadawakan, kasaklawan, nangadadawak ka palanu, pamikakasêm, pamatin tawu, pamikisubakan buy pamurayit. Pawa silan mangisip nadawak sa kaparisu la buy magkuwentun ayin kapukatan tungkul sa kaparisu la.
30 Pansirên lay kaparisu la, natubagtubag sila kan Bapan Namalyari, mani ayin silan panggalang, mapagmatag-ay buy mayabang sila. Mapanyag silan nadawak buy mapallumaban sa mangatwa la.
31 Asê makapukat, mani mamisupakat, ayin pangidu buy ayin lunus sa kaparisu.
32 Tanda lay utus Bapan Namalyari ya nu daygên lay parabaysên na kasalanan, naspat silan parusan kamatyan. Nuwa panisundu la pun êt ta panyag lan parabaydu buy matula sila pun êt makakit kaatag ga manyag parabaydu.

2

Ya pangatul Bapan Namalyari

1 Amêsên, dat sabin muy kay sêpat atulun na mani tawun abiin gawan sa kadawakan la. Nuwa nu pan-atulun muy kaparisu mu, inatulan minay sarili mu, gawan pandaygên mu êt ta nadawak ka pandaygên la. Kabay parusan kaw Bapan Namalyari gawan sa mani kasalanan yu.
2 Tanda tamuy makatuynungan na pangatul Bapan Namalyari sa mani tawuy manyag nadawak.
3-4 Nuwa sisabêt ka amên mangatul kaatag nu pandaygên mu êt ta pandaygên lay nadawak? Indap mu nayi nu miligtas ka sa pangatul Bapan Namalyari gawan tanda muy mangêd ya buy mapamibabata buy asê tambêng mamarusan kasalanan tamu? A yu nayi tanda ya sabay ya kangêdan Bapan Namalyari ya managyat kamuyun magsisi?
5 Nuwa gawan sa kakdêyan ulu mu buy sa a mu pagsisi, luyang mun pampabayatên na tubag Bapan Namalyari kamu sa allun pangatul nay makatuynungan.
6 Tagawan idin na sa balang gisa ya sêpat sa mani dinyag na.*
7 Nu sisabêt man na tawuy mamisundu sa panyag nan mangêd gawan labay nay parangalên buy dayêwên yan Bapan Namalyari buy mabyay yan ayin katganan, biyan yabay biyay ya ayin katganan.
8 Nuwa sa mani tawuy kay sarili lay pan-isipin la buy asê kalabay manunul sa kapêtêgan nun a sa kadawakan, sadyay tubag Bapan Namalyari ya miras kalla.
9 Kabay ya kaganawan tawuy manyag kadawakan, sadyay kasakitan na madanasan la buy ayin kapatêtbêkan, luyang ngay mani Judio.
10 Nuwa ya kaganawan tawuy manyag mangêd, pan-ipadayêw buy pamparangalan silan Bapan Namalyari buy biyan na silan kapatêtbêkan, luyang ngay mani Judio.
11 Tagawan asê mamili si Bapan Namalyari sa kaganawan tawu.
12 Ya kaganawan nangasalanan na ayin tanda sa Kautusan na impasulat kan Moises, parusan sila sa ayin katganan nuwa alwan Kautusan na gamitin Bapan Namalyari sa pangatul na kalla, ta a la tanday Kautusan. Buy ya kaganawan nangasalanan ya magtanda sa Kautusan, Kautusan na gamitin Bapan Namalyari sa pangatul kalla.
13 Tagawan ya pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk sa pangêlêw na, alwan abituy mallêngê sa Kautusan nun a abituy mani manunul.
14 Dilag mani alwan Judio ya agyan ayin silan tanda sa Kautusan na impasulat kan

* **2:6 2:6** Mani Kanta 62:12; Mani Kawikaan 24:12.

Moises, pandaygên lay nay mani idi sa
Kautusan ayun sa manan kaugalyan la.
15 Sa pakapakun baydu, mangakit sa
mani diyag lay paran idi sa bêkê lay Kau-
tusan. Ta nu misan, labag sa nakêm lay
mani nadyag lay kasalanan buy nu misan,
mangêd da nakêm la sa mani dinyag lay
ustu.
16 Parabayduy malyari sa lumatêng nga
allun atulun Bapan Namalyari ya mani
nakapuglaw wa idi sa bêkên mani tawu,
ipaatul kitamun Bapan Namalyari kan
Cristu Jesus. Buy abiin na idi sa Mangêd
da Balitay pan-iaral ku kamuyu.

Ya mani Judio buy ya Kautusan

17 Sikaw wa kaparisu kun Judio, pagti-
walan yuy Kautusan buy pan-ipadayêw
yuy pamikibêtêk yu kan Bapan Namalyari.
18 Pansabin yuy tanda yu nu sabêt ta
kalabayan Bapan Namalyari buy tanda yu
êt nu sabêt ta mangêd da daygên, tagawan
naturwanan kawna sa Kautusan.
19 Pansabin yuy sikaw wa mangakay sa
mani alwan Judioy bulag sa kapêtêgan.
Pansabin yuy sikaw wa sawang mani
tawuy idi sa kadlêman.
20 Buy pansabin yuy sikaw wa ma-
nuru sa mani alwan Judioy kulang nga
pangintindi buy paran mani anak pun sa
mani bagay tungkul kan Bapan Namalyari.
Gawan pansabin yuy idi ya kamuyuy Kau-
tusan ya mam-i kamuyun kabiyasnan buy
kapêtêgan.
21 Panturwanan yuy kaatag, pakan a yu
pandaygên na pan-ituru yu. Mapangaral
kaw wa agana kaw manakaw, pakan ma-
panakaw kaw naman.
22 Pansabin yuy agana makikanayun,
pakan makikanayun kaw naman. Kaka-
sulapwan yuy mani diyusdiyusan na pan-
ulimênên mani alwan Judio, pakan ma-
panakaw kaw sa mani templu la.
23 Pan-ipalangka yuy idi kamuyuy Kau-
tusan, pakan sa kapamilatan a yu panunul
sa Kautusan, pallamusun yu si Bapan
Namalyari.
24 Kaparisun nakasulat, "Gawan sa
nadawak ka pandaygên yun mani Judio,
pandustakên mani alwan Judio ya lagyun
Bapan Namalyari."†
25 Sikaw wa kaparisu kun Judio, mani-
wala kaw wa gawan tuli kaw, tawu kaw
Bapan Namalyari. Nu pansunulun yuy
Kautusan, pêtêg ga dilag ulagay pangatuli
yu. Nuwa nu a yu pansunulun na Kautu-
san, para kaw êt asê tuli.
26 Agyan alwan tuli ya mani alwan Ju-
dio, nu mapanunul sila sa pan-ipadyag
Kautusan, alwa nayin masabi tamun para
silaynan tuli?
27 Sikaw wa mani Judioy tuli buy tanda
yinay Kautusan pakan a yu pansunulun,
atulun kaw mani tawuy asê tuli, gawan
agyan a la tanday Kautusan, pandaygên
lay mani pan-ipadyag Kautusan.
28 Ya pangaJudion gisay tawu, alwan kay
sa layi na buy sa pangatuli na sa lawini.
29 Nun a, ya pêtêg Judio sabay ya tawuy
nibayuy bêkê sa kapamilatan Ispiritun
Bapan Namalyari, alwan sa kapamilatan
panunul sa Kautusan. Ya pandayêw sa
parabayduy tawu, alwan ubat sa kaparisu
nan tawu, nun a ubat kan Bapan Namal-
yari.

3

1 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Sabêt ta
nabang mani in-anak Judio? Buy sabêt ta
ulagan pangatuli la?"
2 Ati yaman na ipakitbay ku kamuyu.
Malakêy nabang la! Mumuna sa ka-
ganawan, ya mani Judio, sabay silay pini-
tiwalan Bapan Namalyari un sabi na.
3 Nuwa gawan dilag dakun umnu kallay
asê tapat, dat pan-isipin yu êt ta tali-
batukan Bapan Namalyari ya mani pan-
gaku na.
4 Alwan pêtêg ga abiin! Gawan agyan
malaram ma kaganawan tawu, pilmin
tapat si Bapan Namalyari kaparisun sin-
abin David kan Bapan Namalyari sa kasu-
latan,
"Mapagpapêtgan na tapat ka sa kapamila-
tan mani sabi mu,
buy agyan sabêt ta isangkan la kamu,
pawan makitan na ustu ka."*
5 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Gawan sa
kadawakan na pandaygên tamu, makitan
na katinêkan Bapan Namalyari. Kabay nu
parusan na kitamu, a ya makatuynungan."
6 Asê pêtêg ga abiin! Ta nu asê atulan
Bapan Namalyari sikitamun mani Judio,
ipakun na saantun atulan na mani tawu
sa babun luta?
7 Dat dilag gaman magsabin paradi, "Nu
sa kapamilatan kalaraman ku luyang ma-
parangalan si Bapan Namalyari, tagawan
luyang makitan na tapat ya, siyan parusan
naku yapun bay bilang gisay makasalanan
ta?"
8 Nu parabaysên na pansabin yu, paran
pansabin yinay, "Manyag kitaminan
manyag nadawak ta unuwa luyang
maparangalan si Bapan Namalyari."
Pinasabtan parabaysên ya pan-ituru yan
ayun sa mani tawuy mandustak kanyan. Si
abiin silay mani tawu, sêpat silan parusan
Bapan Namalyari.

Makasalanan ya kaganawan tawu

† **2:24 2:24** Isaias 52:5. * **3:4 3:4** Mani Kanta 51:4.

9 Sabêt amêsên na masabi tamu? Mas
mangêd kitamu nayin mani Judio sa mani
alwan Judio? Asê! Ta impatanda kina ka-
muyu ya si kaganawan tawuy idi sa lalên
kapangyarian kasalanan, Judio yaman o
alwan Judio.
10 Kaparisu yabay abituy idi sa Kasula-
tan,
"Ayin matinêk sa pangêlêw Bapan Namal-
yari, ayin, agyan kay gisa.
11 Ayin makaintindi tungkul kan Bapan
Namalyari,
ayin mangkap kana.
12 Ya kaganawan tawu, nagpabukut kan
Bapan Namalyari
buy napakadyag ayin pukat.
Ayin manyag mangêd, ayin, agyan kay
gisa.†
13 Ya bêbêy la, paran nabatay
pamilbêngan na nakabuklat.
Ya pagsabi la, pawan kapamurayitan.‡
Buy paran ditan utan ya man-umawas
sa bêbêy la.§
14 Napnun pamitubêy buy pamustak ka
bêbêy la.*
15 Sa pêpêrad da sangkan, tambêng silan
mamatin tawu.
16 Agyan antuy lakwên la, mapanira buy
mapamasakit sila.
17 Buy a la tanday mangêd da pamiki-
awyun sa kaparisu lan tawu.†
18 Ayin silan limu kan Bapan Namalyari."‡
19 Amêsên, tanda tamina nu sabêt man
na idi sa Kautusan, pansabin na abitu
sa mani Judioy idi sa aypan Kautusan
amên ayin maisangkan na sisabêt man.
Tagawan na kaganawan tawu, managut
sila kan Bapan Namalyari, Judio yaman o
asê.
20 Tagawan ayin sisabêt man na pan-
ituwad Bapan Namalyarin matinêk sa ka-
pamilatan panunul sa Kautusan, nun a
pan-ipakit Kautusan na makasalanan na
tawu.
21 Nuwa amêsên, impatanday nan Ba-
pan Namalyari nu parasaantu nan pan-
ituwad matinêk ka tawu. Alwan sa
kapamilatan panunul sa Kautusan. Ya
Kautusan buy mani insulat propetay mag-
papêtêg tungkul di.
22 Pan-ituwad Bapan Namalyarin mat-
inêk ya tawu sa kapamilatan panam-
palataya kan Jesu Cristu. Kabay ituwad
nan matinêk ya kaganawan manam-
palataya kan Jesus, Judio yaman o asê.
Napiparisu silayna.
23 Tagawan ya kaganawan tawu, nan-
gasalanan buy ayin nakaduwang sa mat-
inêk ka pamibiyaybiyay ya labay Bapan
Namalyari para kalla.
24 Nuwa gawan sa kangêdan nakêm
Bapan Namalyari, intuwad na kitamun
matinêk sa kapamilatan Cristu Jesus ya
sabay ya nangatbus kantamu.
25 In-utus Bapan Namalyari si Jesus
baydi sa babun luta amên iandug nay sarili
na. Buy sa kapamilatan daya na sên nati
ya sa kurus, mapatawad day kasalanan
kaganawan tawuy manampalataya kana.
Dinyag Bapan Namalyari ya abiin amên
pagpapêtgan na matinêk ya. Tagawan
sabitun nuna, binênbênan nay tubag na
buy pinaulayan nay kasalanan na dinyag
mani tawu ya sêpat dayi parusan na sila.
26 Nuwa amêsên, sa kapamilatan pa-
mayad Jesus sa mani kasalanan tamu,
pinagpapêtgan Bapan Namalyari ya mat-
inêk ya, ta intuwad nan matinêk ya mani
tawuy nanampalataya kan Jesus.
27 Kabay ayin kitamun maipagmaragul,
gawan intuwad kitamun Bapan Namal-
yarin matinêk alwan gawan sa panunul
tamu sa Kautusan, nun a sa kapamilatan
panampalataya tamu kan Jesus.
28 Tagawan malinaw wa kay sa kapami-
latan panampalataya pan-ituwad Bapan
Namalyarin matinêk ka tawu buy alwan
sa kapamilatan panunul sa Kautusan.
29 Si Bapan Namalyari, alwan kay Bapan
Namalyari yan mani Judio, nun a Bapan
Namalyari ya êt mani alwan Judio, gawan
Bapan Namalyari yan kaganawan.
30 Tagawan kay gigisay Bapan Namal-
yarin mani Judio buy alwan Judio buy
parisu na silan ituwad matinêk sa kapami-
latan panampalataya la kan Jesus.
31 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Gawan sa
panampalataya tamu kan Jesus, ayin pukat
ta Kautusan." Asê pêtêg ga abiin, nun a
luyang tamu pun êt bay madyag ga mani
pan-ipadyag Kautusan.

4

Dinyag alimbawa si Abraham

1 Amêsên, isipin tamuy ninunu tamun
si Abraham nu parasaantu yan naituwad
matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari.
2 Nu pan-ituwad yan Bapan Namalyarin
matinêk sa kapamilatan mangangêd da
diyag na, dilag gina dayin maipagmaragul.
Nuwa sa kapêtêgan, ayin yan maipag-
maragul kan Bapan Namalyari.

† **3:12 3:12** Mani Kanta 14:1-3; 53:1-2. ‡ **3:13 3:13** Mani Kanta 5:9. § **3:13 3:13** Mani Kanta 140:3. * **3:14 3:14** Mani Kanta 10:7. † **3:17 3:17** Isaias 59:7-9. ‡ **3:18 3:18** Mani Kanta 36:1. * **4:3 4:3** Genesis 15:6.

3 Tagawan idi sa Kasulatan, “Nanampalataya si Abraham kan Bapan Namalyari. Kabay intuwad nayan matinêk.”*
4 Alimbawa, ya pan-idin sa gisay tawuy mag-ubra, alwan degalu, nun a upa.
5 Nuwa tanda tamu ya tawuy asê magubra, alwan upay matanggap na, nun a degalu. Para êt bayduy tawuy mangasalanan. Pan-ituwad yan Bapan Namalyarin matinêk gawan sa panampalataya na, alwan gawan sa mangangêd da diyag na, ta degalu kanay abiin.
6 Para êt baysên na labay sabin Arin David sabitun sinabi nay pinagpalay tawuy intuwad matinêk Bapan Namalyari alwan gawan sa mangangêd da diyag na.
7 Ya sinabi na,
“Pinagpalay tawuy pinatawad dan Bapan Namalyari ya pallabag na buy inlitêp Bapan Namalyari ya kasalanan na.
8 Pinagpalay tawuy intuwad dan Bapan Namalyarin ayin kasalanan.”†
9 Ya pagpapalay abiin, alwan kay para sa mani Judioy tinuli, nun a para êt sa mani alwan Judioy asê tinuli. Tanda taminay ati ta sinabi ya kamuyuy, “Nanampalataya si Abraham kan Bapan Namalyari. Kabay intuwad nayan matinêk.”‡
10 Buy sabitun intuwad matinêk si Abraham, a yapun tinuli.
11 Nanampalatayay na pun si Abraham bayu ya tinuli. Buy abituy panuli kana, kay pamipakit ta matinêk kina gawan sa panampalataya na. Kabay pinagbapa yan kaganawan manampalataya kan Jesus ya asê tinuli, tagawan sabitun nanampalataya sila, intuwad silan Bapan Namalyarin matinêk.
12 Buy siya êt ta pinagbapan mani Judioy alwan kay tinuli nun a nanampalataya êt kaparisun ninunu tamun si Abraham ya nanampalataya kan Bapan Namalyari bayu yapun tulin.

Ya Pangakun Bapan Namalyari kan Abraham

13 Impangakun Bapan Namalyari kan Abraham buy sa layi nay mapagmana lay babun luta. Impangakun Bapan Namalyari kallay abiin, alwan gawan sa panunul na sa Kautusan nun a intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk gawan sa panampalataya na.
14 Nu kay ya mani manunul sa Kautusan ya makapagmana sa impangakun Bapan Namalyari, ayin ulagay panampalatayan tawu buy ayin pukat ta pangaku na.
15 Ta ya Kautusan sabay ya sangkan ikatubag Bapan Namalyari sa mani tawuy asê manunul sa Kautusan. Nu ayin Kautusan, ayin êt pallabag.
16 Kabay nakabatay ya pangakun Bapan Namalyari sa panampalataya amên magin degalu nay abiin. Buy pilmin matanggap kaganawan layin Abraham ya impangaku na, alwan kay mani Judioy idi sa aypan Kautusan, nun a agyan na mani alwan Judioy manampalataya êt kaparisun Abraham ya pinagbapa tamun kaganawan.
17 Kaparisun pansabin Bapan Namalyari sa Kasulatan, “Dinyag katan bapan malakêy bansa.”§ Kabay sa pangêlêw Bapan Namalyari, si Abraham ma bapa tamu. Buy ya Bapan Namalyari ya panampalatayanan Abraham, sabay êt ta Bapan Namalyari ya mamabyay sa nangamamati buy manyag mani bagay ya ayin pun.
18 Buy agyan ayin nan pag-asan makaanak si Abraham, naniwala yapun êt ta magin bapa yan malakêy bansa, tagawan paradi ya sinabin Bapan Namalyari kana, “Kasin lakên mani bêtêwên na magin layi mu.”*
19 Dinalan nay tawun Abraham awlagi. Kabay a yina kababa buy layus êt si Sara ya asawa na. Nuwa agyan paraman baydu, asê nangaynay panampalataya na.
20 A ya nagluway nakêm sa impangakun Bapan Namalyari kana, nun a luyang pun pinumas-êy ya panampalataya na. Buy nangulimên yapun êt kan Bapan Namalyari,
21 gawan napilmi yan tuparên Bapan Namalyari ya impangaku kana.
22 Kabay gawan sa panampalatayan Abraham, intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk.
23 Ya sabi ya “intuwad Bapan Namalyarin matinêk,” alwan kay para kana,
24 nun a para êt kantamu. Pan-ituwad kitamun Bapan Namalyarin matinêk gawan nanampalataya kitamu kan Bapan Namalyari ya nanguman namabyay kan Jesus ya Panginuun tamu.
25 Impapati si Jesus gawan sa mani kasalanan tamu buy pinabyay yan manguman Bapan Namalyari amên maituwad kitamun matinêk sa pangêlêw na.

5

Dilag kitaminan mangêd da pamikibêtêk kan Bapan Namalyari

1 Kabay amêsên, gawan intuwad kitaminan matinêk sa kapamilatan panampalataya tamu, dilag kitaminan mangêd da pamikibêtêk kan Bapan Namalyari sa kapamilatan Panginuun Jesu Cristu.

† **4:8 4:8** Mani Kanta 31:1-2. ‡ **4:9 4:9** Genesis 15:6. § **4:17 4:17** Genesis 17:5. * **4:18 4:18** Genesis 15:5.

2 Sa kapamilatan Jesus buy panampalataya kana, pandanasên tamu amêsên
na kangêdan Bapan Namalyari. Buy
matula kitamu gawan napilmi kitamun
mapagkaawyun tamu si Bapan Namalyari
sa kadakilaan na.
3 Alwan kay abiin. Pan-ikatula tamu êt
ta mani kasakitan na pandanasên tamu,
gawan sa kapamilatan abiin, managêy
kitamun pamibabata.
4 Buy ya pamibabata, managêy yan
mangêd da ugali. Buy ya mangêd da
ugali, managêy yan kapilmiyan na tuparên
Bapan Namalyari ya impangaku na.
5 Buy nu dilag kitamun paradi ya
kapilmiyan, asina masiray nakêm tamu ta
impakapnu nayna sa bêkê tamuy pangidu
na sa kapamilatan Ispiritu nay indin na
kantamu.
6 Tagawan ayin kitamun kaagyuwan
miligtas sarili tamu sa kaparusan. Buy
sa takday panawun, nati si Cristu para sa
mani makasalanan.
7 Kay malagad da tawuy mamidin biyay
na alang-alang sa gisay tawuy matinêk,
agyan dilag lawês mamidin biyay na
alang-alang sa gisay mangêd da tawu.
8 Nuwa si Bapan Namalyari yaman, impakit
na kantamuy pangidu na sa kapamilatan
pamidin Jesus un biyay na para kantamu
sabitun makasalanan kitamu pun.
9 Kabay amêsên, gawan intuwad kitaminan
Bapan Namalyarin matinêk sa
kapamilatan dayan Jesus sa pangamati
na, luyang kitaminan napilmi ya miligtas
kitamu sa tubag Bapan Namalyari sa kapamilatan
Jesus.
10 Awlagi, kapati kitamun Bapan Namalyari,
nuwa amêsên, in-udung nay mangêd
da pamikibêtêk tamu kana sa kapamilatan
pangamatin Anak na. Buy gawan nanguman
nabyay si Cristu, luyang kitamun
napilmi ya miligtas kitamu.
11 Buy alwan kay abiin. Matula kitamu
kan Bapan Namalyari tagawan sa
kapamilatan Panginuun tamun Jesu Cristu,
niuman kitamun nibtêk kan Bapan Namalyari.

Si Adan buy si Cristu

12 Inlumatêng nga kasalanan sa babun
luta sabitun inlabag Adan na utus Bapan
Namalyari. Buy gawan sa kasalanan na,
dilag gan kamatyan na mani tawu. Kabay
mati ya kaganawan tawu, gawan nangasalanan
na kaganawan.
13 Sabitun nuna, bayu pun indin Bapan
Namalyari ya Kautusan kan Moises, dilag
ganan kasalanan na mani tawu sa babun
luta. Nuwa a na pun intuwad kasalanan
na abitu gawan ayin pun na Kautusan.
14 Paraman baydu, ya kaganawan tawu
paubat kan Adan angga kan Moises, nati
sila agyan êt ta mani tawuy asê nangasalanan
kaparisun pallabag Adan sa
utus Bapan Namalyari.

Ya dinyag Adan, malakêy naidin sa biyay
kaganawan tawu. Ya dinyag Jesus, malakê
êt ta naidin sa kaganawan tawu.
15 Nuwa asê miparisuy dinyag Adan buy
dinyag Jesus. Tagawan sa pallabag Adan
sa utus Bapan Namalyari, dilag kamatyan
ya malakêy tawu. Nuwa sa kapamilatan
Jesu Cristu, luyang yan nam-i un malakêy
kangêdan buy degalun Bapan Namalyari
sa malakêy tawu.
16 Asê pariparisuy indin degalun Bapan
Namalyari sa indin kasalanan Adan. Ta
ya kasalanan Adan sabay ya nam-in kaparusan.
Nuwa ya degaluy indin Bapan
Namalyari, nam-i yaman pamatawad buy
nituwad matinêk sa mani tawu agyan
malakêy kasalanan la.
17 Sa kapamilatan pallabag Adan, dilag
gan kamatyan na kaganawan tawu. Nuwa
sa kapamilatan naman dinyag Jesu Cristu,
si kaganawan tawuy nananggap saganay
kangêdan Bapan Namalyari buy degaluy
pamituwad nan matinêk kalla, mabyay
silan manambut sa kasalanan buy kamatyan.
18 Buy nu parasaantun nam-in pamarusa
sa kaganawan tawu ya pallabag Adan, ya
matinêk ka dinyag Jesus, nam-i yaman
êt pamituwad matinêk buy biyay ya ayin
katganan sa kaganawan tawu.
19 Tagawan nu parasaantun intuwad Bapan
Namalyarin makasalanan ya malakê
sa kapamilatan pallabag Adan, malakê êt
ta intuwad nan matinêk sa kapamilatan
panunul Jesus sa kalabayan Bapan Namalyari.
20 Indin Bapan Namalyari ya Kautusan
sa mani tawu amên ipatanda na
kallay malakêy kasalanan la. Nuwa agyan
malakêy kasalanan la, luyang êt taman
inlumakêy kangêdan Bapan Namalyari.
21 Ya kasalanan na idi sa kaganawan
tawu, nam-in kamatyan. Nuwa sa kapamilatan
kangêdan Bapan Namalyari, intuwad
nan matinêk ka mani nakibêtêk
sa Panginuun tamun Jesu Cristu amên
mabiyan na silan biyay ya ayin katganan.

6

Ya bayuy biyay kan Cristu

1 Dat paradi ya pan-isipin yu, “Isundu
tamu nayi ya panyag kasalanan amên
luyang madagdagan na kangêdan Bapan
Namalyari kantamu?”

2 Alwan parabaydu! Ta ayin nana kantamuy kapangyarian kasalanan. Parasaantu kitamu pun bumyay sa pangasalanan?
3 Pilmin tanda yina ya sabitun nabawtismuwan kitamina gawan sa panampalataya tamu kan Jesu Cristu, kaawyun kitamina sa kamatyan na.
4 Kabay sên nabawtismuwan kitamu, bilang nati kitamina buy in-ilbêng kaawyun na. Sa pakapakun baydu, nu parasaantun pinabyay si Cristu sa kapamilatan dakilay kapangyarian Bapa, mambumyay kitamu êt un dilag bayun biyay.

5 Tagawan nu nakaawyun kitamun Cristu sa pangamati na, pilmin mabyay kitamun manguman kaparisun panguman nan pangabyay.
6 Tanda tamuy ya mana tamun pangatawu, impakuy na sa kurus kaawyun Cristu amên mati ya kalabayan lawini tamu. Buy a kitamina maipus kasalanan.
7 Tagawan na tawuy nati yana, a yina mangasalanan.
8 Amêsên, nu nati kitaminan kaawyun Cristu, maniwala kitamun mabyay kitamu êt kaawyun na.
9 Tagawan tanda tamuy si Cristu, nanguman yan nabyay buy a yina manguman mati. Ayin nan kapangyarian na kamatyan kana.
10 Ya pangamati na, kay kakamisan para sa kasalanan mani tawu. Nuwa amêsên, mambumyay ya para kan Bapan Namalyari.
11 Kabay ibilang yinan nati ya sarili yu sa panyag kasalanan, nuwa mambumyay para kan Bapan Namalyari, tagawan nakibêtêk kawna kan Jesu Cristu.

12 Agana yina ipaipus sa kasalanan ya lawini yuy dilag kamatyan amên a yina masunul la nadawak ka kalabayan lawini yu.
13 Agana yu gamitin na sabêt man na baagin lawini yu sa panyag kasalanan bilang kasangkapan sa panyag kadawakan. Nun a bilang mani tawuy nati yana buy nanguman pinabyay, iandug yuy lawini yu kan Bapan Namalyari bilang kasangkapan sa panyag matinêk.
14 Tagawan a kawna ipus kasalanan, gawan ayin kawna sa aypan Kautusan, nun a idi kawna sa kangêdan Bapan Namalyari.

Mani ipus katinêkan

15 Dat paradi ya pan-isipin yu, “Isundu tamu pun nayi ya panyag kasalanan gawan idi kitamina sa kangêdan Bapan Namalyari buy ayin kitamina sa aypan Kautusan?” Alwan parabaydu!
16 A yu nayi tanda ya nu magpasakup kaw sa sabêt man, ipus kawnan pinagpasakupan yu? Para êt baydu, nu magpasakup kaw sa kasalanan, ipus kawnan kasalanan ya si kapisadsaran, ayin katganan na kamatyan. Nuwa nu magpasakup kaw kan Bapan Namalyari, ipus kaw êt Bapan Namalyari ya si kapisadsaran naman, matinêk ka pamibiyaybiyay.
17 Nuwa salamat kan Bapan Namalyari, ta agyan ipus kaw kasalanan sabitun nuna, amêsên buun bêkê kawnan manunul sa aral la inturu kamuyu.
18 Imbus kawna sa kasalanan buy amêsên ipus kawnan katinêkan.
19 Sa pagsabi ku kamuyu, panggamitin kun alimbaway tungkul sa ipus amên tambêng kaw makapukat. Sabitun nuna, gawan ipus kaw kasalanan, in-andug yuy lawini yu sa kadinatan buy kadawakan buy ingkakadus yu pun na panyag parabaysên. Nuwa amêsên, iandug yuy lawini yu sa panyag kangêdan bilang ipus katinêkan ya si kapisadsaran, malinis sa pamibiyaybiyay.
20 Sabitun ipus kaw pun kasalanan, ayin kaw pakyalam sa matinêk ka pamibiyaybiyay.
21 Sabêt ta nabang yu sa manan pamibiyaybiyay yu ya pan-ikadêng-êy yu amêsên? Ya kapisadsaran abitu, ayin katganan na kamatyan.
22 Nuwa amêsên, imbus kawna sa kasalanan buy nagin ipus kawnan Bapan Namalyari. Ya kapisadsaran ati, malinis sa pamibiyaybiyay. Buy ya kapisadsaran abiin, biyay ya ayin katganan.
23 Tagawan ya kabayaran mani kasalanan sabay ya ayin katganan na kamatyan. Nuwa ya degaluy pan-idin Bapan Namalyari sabay ya biyay ya ayin katganan sa mani nakibêtêk kan Jesu Cristu ya Panginuun tamu.

7

Imbus kitamina sa Kautusan

1 Mani mapatêl, tanda yuy Kautusan na impasulat kan Moises. Kabay mapukatan yuy idi sa aypan Kautusan na gisay tawu, kaban nabyay yapun.
2 Alimbawa, ayun sa Kautusan tungkul sa miasawa, ya gisay babayi ya dilag asawa, makas-êl ya sa asawa na kaban nabyay ya asawa na. Nuwa nu nati yay asawa na, malyari yinan mag-asawan manguman ta ayin nina sa aypan Kautusan tungkul sa miasawa.
3 Kabay nu makiawyun ya sa kaatag liyaki kaban nabyay pun na asawa na, mangasalanan ninan pamikikanayun. Nuwa nu nati yay asawa na, ayin nina

sa aypan Kautusan tungkul sa miasawa.
Buy nu mag-asawa yan manguman, a ya
mangasalanan pamikikanayun.
4 Para êt bayduy nalyari kamuyuy ma-
patêl. Sên niawyun kaw sa pangamatin
Cristu, imbus kawna sa kapangyarian Kau-
tusan. Amêsên, kay kan Jesu Cristu kaw
ya nabyay manguman amên manyag ki-
tamun mangêd para sa ikaulimên Bapan
Namalyari.
5 Sabitun mambumyay kitamu pun sa
kalabayan lawini tamu, suspu pun pinêw
Kautusan ya kalabayan lawini tamu ya
nangipus kantamu. Kabay nanyag kita-
mun mani bagay ya si kapisadsaran, ayin
katganan na kamatyan.
6 Nuwa amêsên, ayin kitamina sa aypan
Kautusan ya manan pansunulun tamu,
tagawan nati kitamina sa Kautusan. Kabay
amêsên sa bayun biyay tamu, maglingkud
kitamina kan Bapan Namalyari sa kapami-
latan Ispiritu na, alwan sa kapamilatan
panunul sa Kautusan.

Ya kautusan buy kasalanan

7 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Nadawak
ya Kautusan, gawan ati ya pangubatan
kasalanan." A ku pansabin na nadawak ya
Kautusan! Ta nu ayin Kautusan, a ku dayi
tanda nu sabêt ta kasalanan. Alimbawa,
nu asê sinabin Kautusan na "Agana mu
pagnasên na alwan kamu,"* a ku dayi
tanda ya kasalanan awêd da pagnasa kun
alwan kangku.
8 Nuwa gawan sa Kautusan, natan-
dan kuy idi kangkuy kaganawan pagnasa.
Ta nu ayin Kautusan, ayin kitamu êt
pagkasalanan.
9 Sabitun nuna, mambumyay yakun ayin
tanda sa kasalanan. Nuwa sên natandan
kuy Kautusan, natandan kuy makasalanan
naku awêd buy naatulan nakina dayin
ayin katganan na kamatyan.
10 Kabay ya Kautusan na mam-i dayi
kangkun biyay, siyan sabay pun êt ta nam-
i kangkun ayin katganan na kamatyan.
11 Kabay napurayit taku tagawan a ku
agyun sunulun na kaganawan utus buy
naatulan nakinan ayin katganan na ka-
matyan.
12 Agyan parabaydu, banal ya Kautusan
buy balang utus ya idi baydu, banal, mat-
inêk, buy mangêd.
13 Dat paradi ya pan-isipin yu, "Ya labay
sabin awêd, mangêd da Kautusan Bapan
Namalyari ya sabay ya nam-in kamatyan
kangku." Asê pêtêg ga abiin! Ta ya nam-in
kamatyan kangku sabay ya kasalanan ku.
Tagawan sa kapamilatan mangêd da Kau-
tusan Bapan Namalyari, naatulan nakinan
ayin katganan na kamatyan. Kabay gawan
sa Kautusan, natandan ku nu sabêt ta
kasalanan buy nu parasaantun kadawak
ka ati.

Ya luway kabilyan mani tawu

14 Tanda tamuy ya Kautusan, ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari. Nuwa siku,
kay tawu buy ipus kasalanan.
15 A ku mapukatan na sarili ku. Gawan
ya mangangêd da bagay ya labay kun
daygên, a ku madyag. Nuwa ya mani
bagay ya a ku labay daygên, sabay ya
pandaygên ku.
16 Buy nu a ku labay ya mani pandaygên
kuy nadawak, makiayun nakun mangêd
yabay ya pansabin Kautusan.
17 Kabay alwan sikuy manyag nadawak,
nun a ya kalabayan lawini ku ya sabay ya
manyag kasalanan.
18 Tanda kuy ayin mangêd da manugêl
sa lawini ku, gawan agyan labay kun
manyag mangêd, siyan a ku madyag.
19 Gawan baysên, ya mangêd da labay
kun daygên, siyan a ku madyag. Nuwa ya
mani nadawak ya a ku labay daygên, siyan
sabay yaman na pandaygên ku.
20 Nu pandaygên ku man na a ku labay
daygên, alway nan sikuy taganan manyag
abiin, nun a ya kalabayan lawini kuy
manyag kasalanan.
21 Kabay ati ya natandan ku sa sarili ku.
Nu labay kun manyag mangêd, pampilitin
nakun kadawakan na idi kangku.
22 Sa lalên bêkê ku, kapapaidu kangkuy
Kautusan Bapan Namalyari.
23 Nuwa dilag gakun makitan na kaatag
kapangyarian ya idi kangku ya manalun-
gat sa isip ku. Sabay ya kapangyarian
kasalanan na idi sa lawini ku ya mangipus
kangku.
24 Makalunus sakun kayêk! Ta ya
kapisadsaran kalabayan lawini ku sabay
ya ayin katganan na kamatyan. Kabay
sisabêt ya mamiligtas kangku?
25 Salamat kan Bapan Namalyari gawan
siyay namiligtas kangku sa kapamilatan
Jesu Cristu ya Panginuun tamu!

Ati ya kabilyan ku. Ya isip ku, ipus
Kautusan Bapan Namalyari. Nuwa ya
kalabayan lawini ku, ipus kapangyarian
kasalanan.

8

*Pamibiyaybiyay ayun sa Ispiritun Ba-
pan Namalyari*

1 Kabay amêsên, asina atulan parusay
nakibêtêk kan Cristu Jesus.
2 Tagawan sa kapamilatan kapangyarian
Ispiritun Bapan Namalyari ya nam-in
biyay kantamu, gawan sa pamikibêtêk

* **7:7 7:7** Exodo 20:17; Deuteronomio 5:21.

tamu kan Cristu Jesus, imbus kitamina sa
kapangyarian kasalanan buy kamatyan.
3 Ya Kautusan, asê makapitas kapang-
yarian kasalanan sa biyay tamu, gawan
maynay lawini tamu sa kalabayan na.
Nuwa si Bapan Namalyari, intas nay abiin
sabitun in-utus nay sarili nan Anak ya
nagwangis tawu amên magin andug para
sa mani kasalanan tamu. Sa pakapakun
baydu, intas Bapan Namalyari ya kapang-
yarian kasalanan kantamu.
4 Dinyag Bapan Namalyari ya abiin
amên ya pan-ipadyag Kautusan, madyag
tamun mani mambumyay ayun sa pan-
gawyun Ispiritun Bapan Namalyari buy
alwan ayun sa kalabayan lawini tamu.

5 Tagawan ya mani tawuy mambumyay
ayun sa kalabayan lawini la, ayin silan
kaatag pan-isipin, nun a ya kalabayan law-
ini la. Nuwa ya tawuy mambumyay ayun
sa pangawyun Ispiritun Bapan Namalyari,
ayin silan kaatag pan-isipin, nun a ya
kalabayan Ispiritun Bapan Namalyari.
6 Ya kapisadsaran panunul sa kalabayan
lawini, sabay ya ayin katganan na ka-
matyan. Nuwa ya kapisadsaran panunul
sa kalabayan Ispiritun Bapan Namalyari,
sabay ya kapatêtbêkan buy biyay ya ayin
katganan.
7 Gawan nu sisabêt man na manunul sa
kalabayan lawini na, pangkalabanên na si
Bapan Namalyari, tagawan a ya kalabay
manunul sa Kautusan Bapan Namalyari,
buy taganan a na madyag.
8 Kabay ya tawuy mambumyay ayun
sa kalabayan lawini, a ya kapapaidu kan
Bapan Namalyari.

9 Nuwa sikaw, a kawna mambumyay
ayun sa kalabayan lawini yu, nun a ayun
sa pangawyun Ispiritun Bapan Namalyari,
tagawan pêtêg manugêl kamuyuy Ispiritu
na. Nu ayin sa gisay tawuy Ispiritun Cristu,
alwa yan kan Cristu.
10 Nuwa gawan idi ya kamuyu si
Cristu, agyan mati ya lawini yu gawan sa
kasalanan, nabyay ya ispiritu yu, gawan
intuwad kaw Bapan Namalyarin matinêk.
11 Buy gawan manugêl kamuyuy Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya nanguman nam-
abyay kan Jesu Cristu, siya êt ta mam-
in biyay sa lawini yuy dilag kamatyan.
Daygên nay ati sa kapamilatan Ispiritu nay
manugêl kamuyu.

12 Kabay mani mapatêl, kaylangan
aganayna bumyay ayun sa kalabayan law-
ini tamu.
13 Tagawan nu mambumyay kaw ayun
sa kalabayan lawini yu, mati kaw. Nuwa
nu a yina daygên na kalabayan lawini
yu sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namal-
yari, mabyay kaw.

14 Tagawan na mani tawuy pan-
awyunan Ispiritun Bapan Namalyari,
sabay silay mani anak Bapan Namalyari.
15 Tagawan na Ispirituy tinanggap yu,
Ispiritu yan Bapan Namalyari ya nanyag
kamuyun mani anak na, alwa yan gisay
ispiritu ya manyag kamuyun malimu.
Kabay sa kapamilatan Ispiritun Bapan Na-
malyari, mabêg taminan "Bapa" ya Na-
malyari.
16 Ya Ispiritun Bapan Namalyari buy ya
ispiritu tamu, parisun mamipapêtêg ga
mani anak kitaminan Bapan Namalyari.
17 Buy gawan mani anak kitaminan Ba-
pan Namalyari, mapagkaawyun tamina si
Cristu sa pamanay in-il-an Bapan Namal-
yari. Tagawan mibabata kitamu kaparisun
Cristu sabitun nuna amên parangalên ki-
tamu êt kaawyun na sa lumatêng nga allu.

Ya mamangêd da kabilyan sa lumatêng nga allu

18 Para kangku, ya mani kasakitan na
mangadanasan tamu sa biyay ya ati, asê
maiparisu sa karangalan na ipadanas lanu
kantamun Bapan Namalyari.
19 Ta si kaganawan pinalyarin Bapan
Namalyari, nasabêksabêk silayna sa pami-
pakilalan Bapan Namalyari nu sisabêt ya
mani anak na.
20 Tagawan ya kaganawan pinalyarin
Bapan Namalyari, a sila nidaus sa kabilyan
na labay Bapan Namalyari para kalla.
Nalyari ya ati gawan abiin ya kalabayan
Bapan Namalyari, alwan gawan sa labay
la. Nuwa agyan paraman baydu, dilag pun
kapilmiyan
21 ya ibus na êt ta kaganawan pinal-
yari ubat sa kapangyarian kamatyan, buy
makaawyun sila êt sa mani anak Bapan
Namalyari ya dilag mamangêd da ka-
bilyan.
22 Tanda tamuy angga amêsên ya ka-
ganawan pinalyari, nag-arayan sa sakit
kaparisun gisay babayi ya manganak.
23 Buy alwan kay kaganawan pinalyari
ya magkasakit. Nun a agyan sikita-
muy nananggap sa nunan degalun Ba-
pan Namalyari ya sabay ya Ispiritu na,
magkasakit kitamu êt kaban mangêtêng
kitamun ibayuy lawini tamu buy ipaki-
lalan Bapan Namalyari ya sikitamuy mani
anak na.
24 Ta paubat sabitun inligtas kitamu,
dilag kitaminan pan-asaan. Nuwa nu
natanggap taminay pan-asaan tamu, ayin
kitaminan pan-asaan, ta idi ya kantamu.
25 Nuwa nu ayin pun na pan-asaan tamu,
mangêtêng kitamun dilag pamibabata.
26 Para êt baydu, nu mayna kitamu, pan-
sawpan kitamun Ispiritun Bapan Namal-
yari. A tamu tanda nu sabêt ta ipanalangin

tamu, nuwa ya Ispiritu na sabay ya makilunuslunus kan Bapan Namalyari para
kantamu sa kapamilatan ayêng-êt ta a
tamu agyun sabin.
27 Buy si Bapan Namalyari ya mangusisa
sa bêkê tamu, tanda na êt ta pan-isipin
Ispiritu na tagawan sabay ya makisabi kan
Bapan Namalyari ayun sa kalabayan na
para sa mani tawuy pinili nan kay kana.
28 Tanda tamuy sa kaganawan manga-
palyari, manyag si Bapan Namalyari para
sa ikakangêd mani mangidu kana ya binêg
na ayun sa labay nan malyari.
29 Tagawan sabitun nuna pun, tanday
nan Bapan Namalyari nu sisabêt ya magin
anak na. Buy ya mani ati, intalaga nan
miparisu sa Anak nay si Jesus amên siyay
magin panganay sa malakêy mipapatêl.
30 Kabay ya mani tawuy intalaga na
sabitun nuna pun, binêg na amên magin
anak na. Buy ya mani binêg na, intuwad
nan matinêk. Buy ya intuwad nan mat-
inêk, binyanan nan karangalan.

Ya pangidun Bapan Namalyari

31 Kabay nu isipin tamuy dinyag Ba-
pan Namalyari kantamu, masabi tamuy
gawan kakampi tamu si Bapan Namalyari,
taganan ayin manambut laban kantamu.
32 Nu ya sarili nan Anak, a na in-imut,
nun a indin na amên mati para kantamu,
pilmin idin na êt kantamuy kaganawan.
33 Sikitamuy mani pinilin Bapan Namal-
yari, sisabêt ya malyarin magsabin dilag
kitamun kasalanan? Ayin, tagawan si
Bapan Namalyari ya nituwad kantamun
matinêk.
34 Sisabêt ta makaatul parusa kantamu?
Ayin, tagawan mismun si Cristu Jesus ya
nati para kantamu. Buy alwan kay abiin,
inuman yan pinabyay buy idi ya amêsên
sa wanan Bapan Namalyari ya makisabi
para kantamu.
35 Sisabêt ta makapisyay kantamu sa
pangidun Cristu? Ayin, agyan makadanas
kitamun kagulwan, kasakitan, pamasakit,
layang, ayin maiyaming, nadawak ka ka-
bilyan, o agyan kamatyan.
36 Kaparisun idi sa Kasulatan,
"Gawan kamuy Panginuun, pawa kay idi
sa nadawak ka kabilyan.
Para kay mani tupay katatên."*
37 Nuwa agyan paradi ya kabilyan tamu,
pilmin manambut kitamu sa kapamilatan
Cristu ya mangidu kantamu.
38-39 Tagawan napilmi yakun ayin
makapisyay kantamu sa pangidun Bapan
Namalyari, agyan kamatyan o biyay,
mani ang-el o nangadadawak ka ispiritu,
ya mangapalyari amêsên o lanu, ya
mani dilag kapangyarian, ya mani idi sa
katag-ayan o sa kalalêan, o sabêt pun
na mani pinalyari sa buun babun luta.
Ayin taganan makapisyay kantamu sa
pangidun Bapan Namalyari ya pan-ipakit
na kantamu sa kapamilatan Cristu Jesus
ya Panginuun tamu.

9

Si Bapan Namalyari buy mani Israelita

1 Amêsên, sikuy nakibêtêk kan Cristu,
dilag gakun sabin kamuyuy pêtêg buy al-
wan kalaraman ta pagpapêtgan Ispiritun
Bapan Namalyari sa nakêm kuy pêtêg ga
ati ya sabin ku.
2 Sadyay lungkut ku buy mitalisay
nakêm ku
3 para sa mani kalayi kuy kaparisu kun
Judioy asê pun manampalataya. Nu mal-
yari ta dayi, siku tana ya isumpan Bapan
Namalyari buy misyay kan Cristu amên
miligtas ta dayi sila.
4 Ya mani Israelita, intuwad silan Bapan
Namalyarin anak na buy impakit na kallay
sawang na. Nanyag si Bapan Namalyarin
mani kasunduwan buy indin na kallay
Kautusan. Tinurwanan na silan pêtêg
ga pangulimên buy malakêy impangakun
Bapan Namalyari kalla.
5 Ya pipuunpuunan la ya pinilin Bapan
Namalyari. Buy sên napakadyag tawu si
Cristu, naubat ya sa layi la. Si Cristuy Na-
malyarin kaganawan, sêpat yan ulimênên
kanuman. Awuy Panginuun.
6 Agyan malakê kallay asê nanam-
palataya kan Jesus, asê labay sabin na
asina natupad da pangakun Bapan Na-
malyari tagawan alwan kaganawan layin
Israelita, maituwad pinilin Bapan Namal-
yari.
7 Buy alwa êt kaganawan ubat kan
Abraham ya maituwad mani anak Abra-
ham. Gawan sinabin Bapan Namalyari
kan Abraham, "Kay mani anak ya ubat kan
Isaac ya maituwad layi mu."*
8 Labay sabin alwan kaganawan anak
Abraham maituwad anak Bapan Namal-
yari, nun a kay abitu silay in-anak ayun
sa pangakun Bapan Namalyari kana.
9 Gawan paradi ya impangakun Ba-
pan Namalyari kan Abraham, "Mag-udung
ngaku sa paradi ya panawun sa sumunul
la tawun buy dilag ganan anak ka liyaki si
Sara."†
10 Alwan kay abiin, nun a nalyari êt
ta abiin sabitun nabuktut si Rebecca sa
kambal la anak na kan Isaac ya ninunu
yan.

* **8:36 8:36** Mani Kanta 44:22. * **9:7 9:7** Genesis 21:12. † **9:9 9:9** Genesis 18:10; 18:14.

11-12 Bayu pun in-anak ka kambal, sin-
abi yan Bapan Namalyari kan Rebecca,
“Maglingkud da anak muy panganay sa
ali na.”‡ Sinabi yan Bapan Namalyari
ya abiin sabitun ayin pun nadyag ga
mangêd o nadawak ka mani anak Rebecca
amên maipapêtêg nay ya pamili na, asê
nakaayun sa mangêd da diyag tawu, nun
a sa sarili nan kalabayan.
13 Para êt bayduy sinabin Bapan Namal-
yari sa Kasulatan, “Kinaidwan kuy ali na
ya sabay si Jacob. Nuwa si Esau ya kaka
na, kinasulapwan kuya.”§
14 Gawan di, dat sabin kaatag ya asê
matinêk si Bapan Namalyari. Alwan
parabaydu!
15 Tagawan sinabi na kan Moises sabitun
nuna,
“Kalunusan kuy labay kun lunusan.”*
16 Kabay ya pamilin Bapan Namalyari,
alwan ayun sa kalabayan tawu o sa panyag
mangêd, nun a sa lunus Bapan Namalyari.
17 Tagawan ayun sa Kasulatan, sinabin
Bapan Namalyari sa arin Egipto, “Dinyag
katan ari amên sa kapamilatan daygên ku
laban kamu, maipakit kuy kapangyarian
ku buy makilalay lagyu ku sa kaganawan
tawu sa babun luta.”†
18 Kabay kalunusan Bapan Namalyari ya
labay nan kalunusan buy pakdêyên nay
ulun labay nan pakdêyên.

Ya tubag buy lunus Bapan Namalyari

19 Dat paradi ya pan-isipin kaatag, “Nu
parabaydu, uysiyan pan-atulun yapun Ba-
pan Namalyari ya mani tawu sa mani
kasalanan la ta? Sisabêt ta makasalungat
sa kalabayan na?”
20 Nuwa sisabêt ka amên magdeklamun
parabaysên kan Bapan Namalyari? Kay
pinalyari kitamun Bapan Namalyari. Asê
malyarin sabin gisay pinalyari sa namal-
yari kanay, “Uysiyan pinalyari muku yan
paradi ta?”‡
21 Maialimbawa tamuy abiin sa gisay
tawuy manyag banga. Ya gisay tawuy
manyag banga, dilag yan karapatan agyan
sabêt ta labay nan daygên sa pila. Malyari
yan manyag luway kalasin pamyanan na
ubat sa gigisay buntun pila: ya gisa,
panggamitin sa kalutu buy ya gisay na-
man, panggamitin sa inallu-allu.
22 Para êt baydu si Bapan Namalyari.
Dilag yan karapatan manyag nu sabêt ta
labay na. Buy dilag yan karapatan mami-
pakit kapangyarian na buy mamipadanas
tubag na sa mani tawuy makasalanan ya
sêpat na dayin upudun. Nuwa agyan
sêpat nayna dayi silan upudun, pinibа-
batan na sila pun êt.
23 Dinyag nay abiin amên ipakit nay
sadyay kangêdan na sa mani tawuy
pangkalunusan na ya sabay ya mani tawuy
in-il-an nayna sabitun nuna pun amên
parangalên na.
24 Buy kabilang kitamu sa mani tawuy
binêg na, alwan kay ubat sa mani Judio,
nun a ubat êt sa alwan Judio.
25 Paradi ya sinabin Bapan Namalyari sa
librun Oseas,
“Ya manan alwa kun mani tawu, bêgên
kinan ‘mani tawu ku.’
Buy ya manan a ku kinaidwan, bêgên
kinan ‘kakaidwan ku.’§
26 Baydu sa lugal la pinisabyanan kun
‘Alwa kataw tawu,’
bêgên silan mani ‘anak Bapan Namal-
yari ya nabyay.’ ”*
27 Buy tungkul laman sa mani Israelita,
sinabin Propeta Isaias,
“Agyan kasin lakê pun balas sa agid dagat
ya layin Israel,
kay pêpêrad da miligtas kalla.
28 Tagawan tambêng buy napilmi ya pa-
marusa ya daygên Panginuun
sa mani tawu sa babun luta.”†
29 Sinabi êt Isaias,
“Ya Panginuun na Makapangyarian,
namitagan yan dakun umnuy layi
tamu.
Nu a na dayi dinyag ga abiin,
kaparisu kitamina dayin balayan
Sodoma buy balayan Gomorra ya
naupud dana.”‡

Ya Israel buy Mangêd da Balita

30 Ati ya labay kun sabin. Ya mani
alwan Judioy asê nagpilit magin matinêk,
intuwad silan Bapan Namalyarin matinêk
gawan sa panampalataya la kan Jesus.
31 Nuwa ya mani Judioy nagpilit magin
matinêk sa kapamilatan panunul la sa
Kautusan, a sila nagin matinêk.
32 Uysiyan a sila ya nagin matinêk ta?
Tagawan nagtiwala sila sa diyag la buy
a sila nanampalataya kan Jesu Cristu.
Nidumpul sila sa “batuy mamakadumpul.”
33 Kaparisun abituy sinabin Bapan Na-
malyari sa Kasulatan tungkul kan Cristu,
“Elêwên yu! Nikabit takun gisay batu sa
Zion ya kapidumpulan mani tawu
angga sa mipalukub sila.
Nuwa ya manampalataya kana, a ya mi-
pakadêng-êy.”§

‡ **9:11-12 9:11-12** Genesis 25:23. § **9:13 9:13** Malakias 1:2-3. * **9:15 9:15** Exodo 33:19. † **9:17 9:17** Exodo 9:16.
‡ **9:20 9:20** Isaias 29:16; 45:9. § **9:25 9:25** Hosea 2:23. * **9:26 9:26** Hosea 1:10. † **9:28 9:28** Isaias 10:22-23.
‡ **9:29 9:29** Isaias 1:9. § **9:33 9:33** Isaias 8:14; 28:16.

10

1 Mani mapatêl kuway, ya labay ku buy
pan-ipanalangin ku kan Bapan Namalyari,
abituy miligtas ta dayi ya mani kalayi kun
Judio.
2 Magpapêtêg gakun labaylabay lan pag-
suywan si Bapan Namalyari. Nuwa a la
tanda nu parasaantuy pêtêg ga kapapaidu
kan Bapan Namalyari.
3 Ta a la tanda nu parasaantun ituwad
Bapan Namalyarin matinêk ka gisay tawu
buy nanyag silayna man sarili lan paralan.
Kabay a la sinunul la paralan Bapan Na-
malyari amên ituwad silan matinêk.
4 Ta a la tanday sabay si Cristuy katu-
paran Kautusan amên ya kaganawan man-
ampalataya kana, ituwad dan Bapan Na-
malyarin matinêk.

Ya kaligtasan para sa kaganawan

5 Paradi ya impasulat kan Moises
tungkul sa tawuy pan-ituwad Bapan
Namalyarin matinêk batay sa Kautusan,
"Ya tawuy manunul sa kaganawan utus
Bapan Namalyari, mabiyan yan biyay ya
ayin katganan."*
6 Paradi yaman ya idi sa Kasulatan
tungkul sa pangamatinêk sa kapamilatan
panampalataya, "Agana mina sabin sa
sarili muy 'Sisabêt ta magdakêy sa langit'†
amên lakwên si Cristun ipayêpa baydi buy
magsabi ya nu parasaantu kitamun magin
matinêk?
7 Buy agana mu êt sabin na kaylangan
dilag pun maku sa lugal nangamamati"‡
amên ipaimata si Cristu.
8 Nun a pansabin Kasulatan,
"Ya Sabin Bapan Namalyari, idi yana ka-
muyu.
Idi baysên sa bêkê yu buy pansabin bêbêy
yu."§
Ya Sabin Bapan Namalyari, ayin kaatag
nun a ya panampalatayay pan-ipangaral
yan.
9 Nu ipapêtêg mu sa arapan mani tawuy
"Si Jesus ya Panginuun" buy manam-
palataya kan buun bêkê ya inuman yan
pinabyay Bapan Namalyari, miligtas ka.
10 Tagawan pan-ituwad Bapan Namal-
yarin matinêk ya tawuy manampalataya
kana un buun bêkê buy pan-iligtas nay
tawuy magpapêtêg sa arapan mani tawuy,
"Si Jesus ya Panginuun."
11 Gawan idi sa Kasulatan, "Asê mi-
pakadêng-êy ya sisabêt man na manam-
palataya kana."*
12 Ayin pamikaatag ga Judio sa alwan Ju-
dio. Gawan gigisay Panginuun kaganawan
buy pagpalên nan sadyay lakê ya ka-
ganawan mamêg kana.
13 Tagawan idi sa Kasulatan, "Nu sisabêt
man na mamêg sa Panginuun, miligtas
ya."†
14 Nuwa parasaantu silan mamêg nu
a sila pun manampalataya kana? Buy
parasaantu silan manampalataya nu a
la pun nalêngêy tungkul kana? Buy
parasaantu silan makalêngê nu ayin man-
garal kalla?
15 Buy parasaantun mangaral ya tawu
tungkul kana nu asê in-utus? Ati ya
idi sa Kasulatan tungkul sa mani in-utus
na, "Mamangêd êlêwên na pallumatêng
mamipatandan Mangêd da Balita."‡
16 Nuwa alwan kaganawan nakalêngên
Mangêd da Balitay nanampalataya. Ta
sabitun nuna pun, sinabin propeta Isaias,
"Panginuun, paran ayin naniwala sa in-
aral yan."§
17 Kabay kay manampalatayay tawu nu
malêngê nay mangaral Mangêd da Balita
tungkul kan Cristu. Buy malêngê na nu
dilag mangaral kana.
18 Dat paradi ya pan-isipin kaatag,
"Pêtêg nayin asê pun nakalêngên Mangêd
da Balitay mani Israelita?" Alwan pêtêg
ga abiin! Nakalêngê silayna, tagawan idi
sa Kasulatan,
"Nalêngê sa kaganawan lugal la tunuy la,
buy ya pansabin la, nilatêng ngana
angga sa katganan babun luta."*
19 Dat paradi ya pan-isipin kaatag, "Ya
mani Israelita, a la pun nayi yaman ma-
pukatan na Mangêd da Balita tungkul kan
Cristu?" Alwan pêtêg ga abiin! Tagawan
ayun sa insulat Moises, sinabin Bapan
Namalyari kallay
"Paimunun kataw sa mani alwan Israelita.
Patubagên kataw sa mani tawuy ayin
tanda."†
20 Buy buun pas-êy sinabin Isaias ya
pan-ipasabin Bapan Namalyari tungkul sa
mani alwan Judio,
"Nakitan nakun mani tawuy asê mangkap
kangku.
Impakilala kuy sarili ku sa mani asê
mamatang tungkul kangku."‡
21 Nuwa tungkul laman sa Israel, ati ya
sinabin Bapan Namalyari,
"Nabuyut takinan mamêg buy mangêtêng
sa gisay bansay nakdêy ya ulu
buy asê manunul kangku."§

* **10:5 10:5** Levitico 18:5. † **10:6 10:6** Deuteronomio 30:13. ‡ **10:7 10:7** Deuteronomio 30:13. § **10:8 10:8** Deuteronomio 30:12-14. * **10:11 10:11** Isaias 28:16. † **10:13 10:13** Joel 2:32. ‡ **10:15 10:15** Isaias 52:7. § **10:16 10:16** Isaias 53:1. * **10:18 10:18** Mani Kanta 19:4. † **10:19 10:19** Deuteronomio 32:21. ‡ **10:20 10:20** Isaias 65:1. § **10:21 10:21** Isaias 65:2.

11

Ya lunus Bapan Namalyari sa Israel

1 Dat paradi ya pan-isipin yu, “Insakwil
la nayin Bapan Namalyari ya layin Israel
ya pinili na?” Asê pêtêg ga abiin! Tanda
ku, ta siku man ni gisa kun Israelita. Ubat
taku sa layin Benjamin ya ubat êt sa layin
Abraham.
2 Asê insakwil Bapan Namalyari ya layin
Israel ya pinili nayna sabitun umpisa pun.
A yu nayi tanday idi sa Kasulatan ya
pamikisabin mangêd Propeta Elias kan
Bapan Namalyari laban sa mani Israelita?
3 Ati ya sinabi na, “Panginuun, pinati
lay mani propeta mu buy inlasak lay mani
pamiandugan kamu. Kay siku tay nitagan
buy labay laku pun êt patin.”*
4 Nuwa ati ya pikitbay Bapan Namalyari
kana, “Namipapawa kun pituy libuy mani
Israelitay para kangku ya asê nangulimên
sa diyusdiyusan ya si Baal.†”
5 Para êt baydu amêsên. Dilag pun
mani nitagan na Israelitay pinilin Bapan
Namalyari gawan sa kangêdan na.
6 Amêsên, ya pamili na kalla, alwan
gawan sa mangêd da diyag la, nun a
gawan sa kangêdan Bapan Namalyari.
Tagawan nu sa mangêd da diyag la ya
pamili na kalla, asina malyarin sabin na
gawan sa kangêdan Bapan Namalyari.
7 Ya labay sabin abiin, agyan nagpilit ta
mani Israelitan ituwad silan Bapan Namal-
yarin matinêk, a la pun êt naduwang nga
abiin. Kay mani pinilin Bapan Namalyari
ya nakaduwang. Nuwa ya kaatag Israelita,
pinakdêy nay ulu la.
8 Kaparisun abituy idi sa Kasulatan,
“Dinyag silan Bapan Namalyarin ayin
nakêm.
Buy angga amêsên, para silan bulag o
asê kalêngê sa kapêtêgan.”‡
9 Sinabi êt David da tungkul kalla,
“Ya pagpesta la sabay ya pakadyag paratay
kalla.
Midumpul buy maparusan sila.
10 Mabulag sila ta dayi
buy mangakukuba sa sadyay kasaki-
tan kaban nabyay sila.”§
11 Dat paradi ya pan-isipin yu,
“Nidumpul la mani Judio gawan a sila
nanampalataya kan Jesus. Labay sabin,
mipakadawak sila kanuman.” Asê pêtêg
ga abiin! Nuwa gawan sa pallabag la,
nabiyan panawun na mani alwan Judio
ya miligtas. Buy sa pakapakun baydu,
mainggit ta mani Judio.
12 Ya pallabag la, nam-in maragul
la nabang sa mani alwan Judio,
tagawan nabiyan silan panawun na
manampalataya kan Jesus. Nuwa nu
manampalatayay na kan Jesus ya mani
Judio, igit pun bayduy nabang nga maidin
kalla.

Ya kaligtasan alwan Judio

13 Amêsên, ati ya sabin ku kamuyuy
mani alwan Judio. Dinyag gakun apostul
Bapan Namalyari para kamuyu, buy pan-
ipagmaragul kuy tungkulan ku.
14 Dat sa kapamilatan ati, madyag kun
magpadayag sa mani kaparisu kun Judio
amên manampalatayay dakun umnu kalla
buy miligtas.
15 Ya pamisakwil Bapan Namalyari sa
mani Judio sabay ya paralan amên ika-
sundu kan Bapan Namalyari ya mani tawu
sa babun luta. Kabay nu manampalatayay
mani Judio buy manguman silan tang-
gapên Bapan Namalyari, para silaynan
pinabyay manguman.
16 Maiparisu tamuy mani Judio sa
ginêmês sa arina. Nu banal la ginêmês sa
arina ya in-andug kan Bapan Namalyari,
para êt bayduy buun arinay ginêmês. Buy
nu banal la gisay yamut kayuy in-andug
kan Bapan Namalyari, para êt bayduy
sanga na.
17 Ya mani Judio, maiparisu sila sa gisay
kayun ulibuy pinutus sa dakun umnuy
sanga, gawan a sila nanampalataya. Buy
sikaw wa mani alwan Judio, maiparisu
kaw sa sangan ulibuy bêngat tan tinu-
mubu ya intumpang bilang kasagilin pinu-
tus sa sanga. Kabay niawyun kaw sa mani
kangêdan Bapan Namalyari sa mani Judio.
18 Nuwa sikaw wa mani alwan Judio,
agana kaw magpadayêw wa mas mangêd
kaw sa mani Judioy imparisu sa sangay
pinutus. Tagawan alwan sangay mam-
abyay sa yamut, nun a ya yamut ta mam-
abyay sa sanga.
19 Paradi ya pan-isipin yu, “Pinutus sila
amên maitumpang kay.”
20 Pêtêg ga abiin. Pinutus sila gawan
a sila nanampalataya kan Cristu buy
sikaw waman na intumpang gawan
nanampalataya kaw. Kabay agana kaw
magmatag-ay, nun a malimu kaw.
21 Tagawan nu pinutus Bapan Namalyari
ya namtêg sanga ya sabay ya mani Judio,
sikaw pun nayi, pilmin putusun nakaw.
22 Disati makitan tamuy kangêdan buy
kaigpitan Bapan Namalyari. Maigpit ya
sa mani tawuy nanyag kasalanan, nuwa
mangêd ya kamuyu nu manugêl kaw sa
kangêdan na. Nuwa nu asê, sikaw man,
putusun êt.

* **11:3 11:3** 1 Ari 19:10; 19:14. † **11:4 11:4** *Baal:* sabay ya diyusdiyusan mani Cananeo. 1 Ari 19:18 ‡ **11:8 11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10. § **11:10 11:10** Mani Kanta 69:22-23.

23 Buy nu manampalatayay nay mani
Judio, itumpang silan manguman sa puun
kayu, gawan agyun daygên Bapan Nama-
lyari ya abiin.
24 Tagawan nu sikaw wa sangan puun
kayun ulibuy bêngat tan tinumubu, nai-
tumpang nakaw sa intanêm ma puun
kayun ulibu agyan asê taganan pandaygên
na abiin, kapamitumpang manguman Ba-
pan Namalyari un mani sangay manan
pinutus sa intanêm ma puun kayun ulibu.

Si Bapan Namalyari ya mapallunus sa kaganawan

25 Mani mapatêl la alwan Judio, labay
kun matandan yuy gisay nakaliim ma
kapêtêgan ya kay babayu kun ipatanda
kamuyu. Dat pan-isipin yuy mamangêd
kaw kaysa sa mani Judio. Nuwa agyan
malakê sa mani Judioy nakdêy ya ulu
amêsên, dilag katganan na panawun na
abiin, gawan kay pan-êngganan miustuy
bilang mani alwan Judioy manampalataya
kan Cristu.
26 Pamakayarin abiin, miligtas ya ka-
ganawan Israelita kaparisun idi sa Kasu-
latan,
"Maubat sa Zion ya Mamiligtas.
Itas nay kadawakan sa layin Jacob.
27 Daygên kuy kasunduwan na ati kalla,
itas kuy mani kasalanan la."*
28 Gawan asê tinanggap mani Judioy
Mangêd da Balita tungkul kan Jesus, na-
pagkatubag silan Bapan Namalyari amên
sikaw wa mani alwan Judio, mabiyan kaw
panawun miligtas. Nuwa gawan ya mani
Judioy pinilin Bapan Namalyari, kaidwan
na sila pun êt gawan sa pangaku na sa
mani ninunu la.
29 Gawan na pamêg Bapan Namalyari
buy degalu na, asê magbayu.
30 Sikaw wa mani alwan Judio, mana
kaw asê manunul kan Bapan Namalyari,
nuwa kinalunusan nakaw gawan asê na-
nunul la mani Judio.
31 Para êt bayduy mani Judio ya sa ka-
pakan a la panunul kan Bapan Namalyari,
kinalunusan na sila kaparisun lunus na
kamuyu.
32 Tagawan pinasawan Bapan Namalyari
ya magin ipus kasalanan na kaganawan
tawu amên maipakit na kallay lunus na.

Pangulimên kan Bapan Namalyari

33 Sadyay kangêdan Bapan Namalyari!
Nalalêlalêy kabiyasnan buy tanda
na!
A tamu agyun intindin na balang labay
na buy dyag na!
34 Sisabêt ta mamakatandan idi sa isip
Panginuun?
Sisabêt êt ta makapagpayu kana?†
35 Sisabêt ta makapam-i kanan dakun
sabêt
amên ablasên nan utang nga nakêm?‡
36 Tagawan ya kaganawan bagay, ubat
kana buy sa kapamilatan na buy
para kana.
Ulimênên ya Bapan Namalyari kanu-
man! Awuy Panginuun.

12

Pamibiyaybiyay bilang manampalataya

1 Kabay mani mapatêl, makisabi yaku
kamuyu alang-alang sa sadyay lunus Ba-
pan Namalyari kantamu, idin yu kanay
mani lawini yu bilang andug ga nabyay,
banal buy kapapaidu kana, ta abiin ya
pêtêg pangulimên kana.
2 Gana yu tubsun na mani pandaygên
mani tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari, nun a pasawan yun pawan
ibayun Bapan Namalyari ya isip yu amên
matandan yuy kalabayan na, nu sabêt
ta mangêd, ganap buy kapapaidu sa
pangêlêw na.
3 Gawan sa kangêdan Bapan Namalyari
kangku, pansabin ku kamuyuy agana yu
paulagan na sarili yu un igit pun sa
ustu. Nun a, papakaisipin yuy pêtêg yun
kaagyuwan ayun sa panampalatayay indin
Bapan Namalyari kamuyu.
4 Malakêy partin lawini tamu, nuwa
balang parti, dilag sarisarilin pandaygên.
5 Para kitamu êt bayduy mani manam-
palataya. Agyan malakê kitamu, gigisay
lawini tamu kan Cristu, buy balang gisa
kantamu mibêbêtêk.
6 Magmikakanayun na kaagyuwan na
ubat kan Bapan Namalyari buy pan-
idigalu na kantamuy abiin ayun sa
kangêdan na. Kabay gamitin tamuy abiin
na kaagyuwan. Nu ya kaagyuwan gisay
tawu, mamipatandan sabi ya ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari, kaylangan nan
ipatanday abiin ayun sa panampalataya
na.
7 Nu ya kaagyuwan gisay tawu,
paglingkud sa kaparisu, maglingkud ya.
Nu manuruy na man êt, manuru ya.
8 Nu sabi ya pamapas-êy, magsabi yan
pamapas-êy. Nu pam-i, mam-i yan buun
nakêm. Nu mamunu, mamunu yan buun
sipêg, buy nu panawup sa mangaylangan,
manawup yan dilag tula.
9 Miiidu kaw tapat. Kasulapwan yuy
nadawak ka diyag buy pawa yun daygên
na mangêd.

* **11:27 11:27** Isaias 59:20-21; Isaias 27:9; Jeremias 31:33-34. † **11:34 11:34** Isaias 40:13. ‡ **11:35 11:35** Job 41:11.

10 Miiidu kaw bilang mipapatêl kan
Cristu. Galangên yuy balang gisa un igit
pun sa panggalang la kamuyu.
11 Agana kaw magtamad, nun a mag-
pakasipêg kaw buy buun bêkê kaw
maglingkud sa Panginuun.
12 Buy gawan dilag kaw kapilmiyan kan
Bapan Namalyari, matula kaw. Mibabata
kaw sa mani kasakitan buy pawa kaw
manalangin.
13 Sawpan yuy mani pinilin Bapan Na-
malyarin kay kana ya mangaylangan. Buy
pasunun yu sa bali yuy mani dayuwan.
14 Manalangin kaw kan Bapan Namal-
yari ya pagpalên nay mani tawuy ma-
masakit kamuyu. Pagpalên yu sila buy
agana yu sila isumpa.
15 Makitula kaw sa mani matula buy
makidamay kaw sa mani malungkut.
16 Bumyay kaw un dilag pamikibêtêk
sa balang gisa. Agana kaw magmatag-
ay, nun a makipagkaluguran kaw sa mani
tawuy nayêpay kabilyan. Agana kaw
magbibiyasa.
17 Nu dilag manyag nadawak kamuyu,
agana yu sila ablasên nadawak. Daygên
yuy mangêd sa pangêlêw kaganawan
tawu.
18 Daygên yuy kaganawan agyu yu amên
bumyay kaw dilag mangêd da pamiki-
awyun sa kaganawan tawu.
19 Mani kakaidwan, agana kaw
mangablas, nun a ipabaala yu kan Bapan
Namalyari, tagawan sinabin Panginuun
sa Kasulatan, "Sikuy mangablas, sikuy
mamarusa."*
20 Kabay
"Nu layangên na kapati mu, pakan muya.
Nu napêl-ang ya, paynêmên muya.
Gawan nu daygên muy mani abiin, mi-
pakadêng-êy ya sa sarili na."†
21 Agana kaw magpasambut sa nadawak,
nun a sambutun yuy nadawak sa kapami-
latan panyag mangêd.

13

Pagpasakup sa mani manungkulan

1 Magpasakup kaw kaganawan sa mani
manungkulan sa gubernu. Ta ubat kan
Bapan Namalyari ya tungkulan la buy siya
ya namipaiknu kalla.
2 Kabay ya mallumaban sa mani ma-
nungkulan, mallumaban ya êt kan Bapan
Namalyari ya namipaiknu kalla. Buy
gawan di, parusan na sila.
3 Ya mani manungkulan, a sila sêpat
kalimwan mani tawuy manyag mangêd.
Ya sêpat taman malimu kalla, abituy
mani tawuy manyag nadawak. Kabay nu
labay yun ayin kaw kalimwan sa mani
manungkulan, daygên yuy mangêd buy
dayêwên lakaw pun êt.
4 Tagawan ya mani manungkulan,
maglingkud sila kan Bapan Namalyari
para sa ikakangêd yu. Nuwa nu manyag
kaw nadawak, sêpat kaw malimu gawan
nagkapangyarian silan parusan kaw.
Maglingkud sila kan Bapan Namalyari ya
mamarusa sa mani manyag nadawak.
5 Kabay magpasakup kaw sa mani ma-
nungkulan, alwan kay amên a kaw ma-
parusan, nun a gawan tanda yinay abiin
na ustu yun daygên.
6 Abiin êt ta sangkan ya siyan mam-i
kitamun buwis sa gubernu. Tagawan ya
mani manungkulan, lingkud silan Bapan
Namalyari buy kay pandaygên lay tungku-
lan la.
7 Kabay idin yuy sêpat yun idin. Bayaran
yu sa gubernuy buwis yu, galangên yuy
sêpat yun galangên buy parangalên yuy
sêpat yun parangalên.

Tungkulan sa balang gisa

8 Agana yu pasawan mabuyutan na
utang yu sa sisabêt man, liban ta sa utang
nga nakêm ma dilag pangidu sa balang
gisa. Tagawan ya mangidu sa kaparisu
na sabay ya manupad sa Kautusan Bapan
Namalyari.
9 Ya mani kautusan, ati sila ya "Agana
ka makikanayun, agana ka mamatin tawu,
agana ka manakaw, buy agana mu an-
gadên ya alwan kamu."* Si abiin sila buy
ya kaatag pun na mani kautusan, idi sa
lalên gigisay utus, "Kaidwan muy kaparisu
mun tawu kaparisun pangidu mu sa sarili
mu."†
10 Ya tawuy mangidu, a ya manyag
nadawak sa kaparisu na. Kabay nu miiidu
kitamu, pantuparên tamuy buun Kautu-
san.
11 Daygên yuy abiin gawan tanda yuy
marani yanay pallumatêng Jesus. Kabay
mimata kawna ta marani yay uras pamilig-
tas kaysa sabitun nuna kitamun nanam-
palataya.
12 Ta sabitun nuna, para kitamun idi
sa kadlêman, nuwa amêsên marani yan
maranun. Kabay lakwanan taminay pa-
nyag tamun nadawak kaparisun pan-
daygên mani tawuy idi sa kadlêman. Buy
il-an tamuy sarili tamu sa panyag mangêd
ya paran pan-isulud tamuy panagka ya
gamitin sa nasawang.
13 Bumyay kitaminan mangêd kaparisun
pambumyay mani tawuy idi sa nasawang.

* **12:19 12:19** Deuteronomio 32:35. † **12:20 12:20** Mani Kawikaan 25:21-22. * **13:9 13:9** Exodo 20:13-15; 20:17; Deuteronomio 5:17-19; 5:21. † **13:9 13:9** Levitico 19:18.

Agana kitamu maglasing, agana kitamu
makiawyun sa maguluy pagsaya, agana ki-
tamu makikanayun, agana kitamu manyag
kalaswaan, agana kitamu makipati buy
agana kitamu mikakasêm.
14 Muna, pakitbusan tamuy biyay Pang-
inuun Jesu Cristu. Buy agana tamu
sunulun na kalabayan lawini tamu.

14

Agana mangatul patêl

1 Tanggapên yuy patêl la mayna sa
panampalataya buy agana yu pisubakan
na tungkul sa sarili nan paniwala.
2 Alimbawa, dilag patêl la maniwalan ya
kaganawan pangkanên, malyarin kanên.
Nuwa dilag êt patêl la maynay panam-
palatayay maniwalan kay gulay ya sêpat
nan kanên.
3 Ya tawuy maniwalan malyarin kanên
na kaganawan, agana ya dayi mandustak
tawuy kay gulay ya pangkanên. Ya tawuy
maniwalan kay gulay ya sêpat nan kanên,
agana ya êt dayi mangusgan tawuy mani-
walan malyarin kanên na kaganawan,
tagawan parisu silan pantanggapên Bapan
Namalyari.
4 Sisabêt ka amên mangusgan ipus
kaatag? Kay ya amung nay malyarin
mangusga kana nu ustu o mali ya dinyag
ipus na. Para êt baydu kantamun mani
manampalataya. Kay ya Panginuun Jesus
ya malyarin mangusga kantamu nu ustu o
asêy mani pandaygên tamu. Buy madyag
tamuy ustu gawan pansawpan na kitamu.
5 Dilag mani tawuy maniwalan mas
maulagay gisay allu kaysa sa kaatag. Dilag
êt taman tawuy kay pariparisu kanay
kaganawan allu. Ya balang gisa, sêpat asê
magmikakunu sa paniwala na tungkul sa
mani bagay ya abiin.
6 Ya tawuy dilag pampaulagan na allu,
manyag ya para sa Panginuun. Buy ya
tawuy mangan agyan sabêt ta kanên,
manyag ya êt para sa Panginuun, tagawan
pampasalamatan nay Bapan Namalyari
para sa pangkanên na. Ya asê mangan
umnuy kalasin pangkanên, manyag ya êt
para sa Panginuun buy magpasalamat ya
êt kan Bapan Namalyari.
7 Ayin gisa man kantamuy mambumyay
kay para sa sarili na buy ayin êt gisa man
kantamuy mangamati kay para sa sarili
na.
8 Nu mambumyay kitamu, mambumyay
kitamu para sa Panginuun. Buy nu mati
kitamu, mati kitamu para sa Panginuun.
Kabay mabyay kitamu man o mati, sa
Panginuun kitamu.
9 Tagawan nati si Cristu buy nanguman
yan nabyay amên magin Panginuun yan
mani nabyay buy nangamamati.
10 Kabay agana yu usgên o dustakên
na patêl yu kan Cristu. Tagawan siki-
tamun kaganawan, mag-arap kitamu sa
pangukum Bapan Namalyari.
11 Tagawan pansabin Panginuun sa Ka-
sulatan, "Nu parasaantun napilmi ya
nabyay yaku, para êt baydun napilmi
ya manduku kangkuy balang gisa buy
kilalanên laku bilang Namalyari."*
12 Kabay sikitamun kaganawan, man-
agut kan Bapan Namalyari sa mani dinyag
tamu.
13 Kabay agana tamu usgên na balang
gisa, nun a sêpat kitamun magdisisyun ya
a tamina daygên na mani bagay ya magin
sangkan pangasalanan mapatêl tamu.
14 Gawan nakibêtêk kaku sa Panginuun
Jesus, taganan maniwala kun ayin pani-
bawal la kanên. Nuwa nu pan-isipin gisay
tawuy dilag pangkanên na madinat buy
bawal kanên, agana nayna kanên.
15 Nu matibsêy patêl mu gawan sa
pangkanên mu, alwaynan pangiduy pan-
ipakit mu kana. Agana mu ipakadawak ka
patêl mu kan Cristu gawan sa kanên, ta
nati êt si Cristu para kana.
16 Agana mu daygên na dakun sabêt
ta bagay, agyan mangêd para kamu, nu
mamipakadawak sa patêl mu sa panam-
palataya.
17 Tagawan na pag-arin Bapan Na-
malyari, alwan tungkul sa pangkanên
o pan-inêmên, nun a tungkul sa mat-
inêk ka pamibiyaybiyay, kapatêtbêkan
buy kasiglan na ubat sa Ispiritun Bapan
Namalyari.
18 Ya maglingkud kan Cristu sa
parabaysên na paralan, kapapaidu ya kan
Bapan Namalyari buy panggalangên yan
kaparisu nan tawu.
19 Kabay pagpilitan tamun daygên na
mangêd da pamikiawyun sa balang gisa
un dilag pamapas-êy.
20 Agana mu sirên na panampalatayan
gisay tawuy nailigtas san Bapan Namal-
yari, gawan kay sa pangan mu. Ka-
ganawan pangkanên malyarin kanên,
nuwa nu magin sangkan na abiin un pan-
gasalanan kaatag, asê mangêd nu kanên
muy abiin.
21 Mas mangêd tay ganay na mangan
karni o minêm alak o daygên na gisay
bagay nu abituy magin sangkan pan-
gasalanan patêl mu.
22 Kabay sabêt man na paniwalan mu
sa mani bagay ya abiin, kay sika tana
buy si Bapan Namalyari ya magtanda.

* **14:11 14:11** Isaias 45:23.

Pinagpalay tawuy asê pan-usigin nakêm
na gawan sa panyag nan mani bagay ya
ustu sa paniwala na.
23 Nuwa nu sisabêt man na man-
gan un magluway nakêm tungkul sa
pangkanên na, mangasalanan ya gawan
asê makaayun na abiin sa paniwala na.
Tagawan sabêt man na mani pandaygên
tamu, nu asê makaayun sa paniwala tamu,
kasalanan na abiin.

15

Bumyay kitamu para sa ikakangêd kaatag

1 Sikitamuy nangapapas-êy sa panam-
palataya, pibabatan tamun sawpan na ma-
patêl tamuy mangayna sa panampalataya.
Alwan kay ikasaya tamuy isipin tamu,
2 nun a ya ikasaya êt kaatag amên
pumas-êy êt ta panampalataya la.
3 Agyan si Cristu, alwan ikasaya nay
inisip na, nun a ayun sa Kasulatan,
"Sa pamustak la kamu, sikuy pinustak
la."*
4 Ta ya kaganawan Kasulatan Bapan
Namalyari sabitun nunan panawun, in-
sulat amên turwanan kitamu. Buy sa
kapamilatan Kasulatan Bapan Namalyari,
mabiyasa kitamun mibabata buy pumas-
êy ya nakêm tamu. Buy sa pakapakun
baydu, mabiyan kitamun kapilmiyan sa
mani pangakun Bapan Namalyari.
5 Si Bapan Namalyari ya mamapas-
êy buy mam-in kapibabatan kantamu ya
sabay ya manawup dayi kamuyun bumyay
dilag pamibêbêtêk bilang mani tagasunul
Cristu Jesus.
6 Sa pakapakun baydu, miaawyun kaw
mangulimên kan Bapan Namalyari ya Na-
malyari buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya Mangêd da Balita para sa mani alwan Judio

7 Kabay tanggapên yuy balang gisa ka-
parisun pananggap Cristu kamuyu amên
maulimên si Bapan Namalyari.
8 Ganakên yuy naglingkud si Cristu sa
mani Judio amên ipapêtêg nay tapat si
Bapan Namalyari sa mani pangaku na sa
mani ninunu la.†
9 Buy alwan kay abiin ta impakit êt
Cristuy lunus Bapan Namalyari sa mani
alwan Judio amên sa pakapakun baydu,
maulimên la êt si Bapan Namalyari.
Paradi ya idi sa Kasulatan,
"Kabay ulimênên katay Bapan Namalyari
sa lukup mani alwan Judio,
buy magkanta kun pangulimên
kamu."‡
10 Buy sinabi pun êt sa Kasulatan,
"Sikaw wa mani alwan Judio, makitula
kaw sa mani Israelitay pinilin Bapan
Namalyari."§
11 Buy sinabi pun,
"Sikaw wa mani alwan Judio, ulimênên yu
si Bapan Namalyari
buy sikaw wa idi sa kaganawan bansa,
mangulimên kaw kana."*
12 Sinabi yaman propeta Isaias,
"Maubat sa layin Jesse
ya gisay mamunu sa mani alwan Ju-
dio,
Buy sabay siyay pan-asaan la."†
13 Si Bapan Namalyari ya mam-in
kapilmiyan kantamu, siya êt dayi ya mam-
i kamuyun buun tula buy kapatêtbêkan
sa kapamilatan panampalataya yu kana.
Sa pakapakun baydu, madagdagan pun
na kapilmiyan yu sa kapamilatan kapang-
yarian Ispiritu na.

Ya sangkan panulat Pablo

14 Mani mapatêl, tanda kuy natupus
kaw kangêdan, dilag kaw ustuy katandan
sa panampalataya kan Jesus buy katanda
kaw mamipaganaka sa balang gisa.
15 Paraman baydu, napas-êy ya nakêm
kun nanulat kamuyu tungkul sa mani
bagay ya sêpat kun ipaganaka kamuyu.
Tagawan sa kangêdan Bapan Namalyari,
16 dinyag nakun lingkud Cristu Jesus
bilang pari sa mani alwan Judio. Buy pan-
iaral kuy Mangêd da Balitan Bapan Na-
malyari kalla amên magin kaparisu silan
andug ga kapapaidu kan Bapan Namalyari
buy in-il-an sila para kana sa kapamilatan
Ispiritu na.
17 Buy gawan nakibêtêk kaku kan Cristu
Jesus, maipagmaragul kuy paglingkud ku
kan Bapan Namalyari.
18 Buy ayin nakun kaatag maipag-
maragul nun a ya mani dinyag Cristu sa
kapamilatan ku. Ta sa kapamilatan mani
pagsabi ku buy diyag ku, naisagyat kuy
mani alwan Judio ya manunul kan Bapan
Namalyari.
19 Nadyag kuy abiin sa sawup mani
imala, mani mamakaupapas sa diyag
buy sa kapamilatan kapangyarian Ispir-
itun Bapan Namalyari. Kabay ubat sa
balayan Jerusalem angga sa prubinsyan
Ilirico, naipatanda kinay Mangêd da Balita
tungkul kan Cristu.
20 Ayin nakun kaatag labay daygên nun
a maiaral kuy Mangêd da Balita sa mani

* **15:3 15:3** Mani Kanta 69:9. † **15:8 15:8** Impangakun Bapan Namalyari sa mani ninunu la ya lumatêng ya Mamiligtas. ‡ **15:9 15:9** 2 Samuel 22:50; Mani Kanta 18:49. § **15:10 15:10** Deuteronomio 32:43. * **15:11 15:11** Mani Kanta 117:1. † **15:12 15:12** Isaias 11:10.

tawuy asê pun nakakilala kan Cristu,
alwan sa mani tawuy naturwanan nan
kaatag.
21 Idi sa Kasulatan,
"Makilala yan mani tawuy asê pun
nakatanda tungkul kana.
Makapukat ta asê pun nakalêngê
tungkul kana."‡

Ya sangkan pamakun Pablo sa Roma

22 Ya pangaral ku sa mani lugal baydi ya
sabay ya sangkan ya siyan angga amêsên,
a ku milakulaku kamuyu baysên.
23 Nuwa amêsên, nayari kinay mani
pandaygên ku baydi buy gawan nabuyut
takinan kalabay maku baysên,
24 pan-asaan kuy mapikakit kitamina
amêsên. Sa pamaku ku sa Espanya,
magdan naku baysên. Buy tanda kuy
agyan a ku mabuyut baysên, matula ku
sa pamikakit tamu. Labaylabay ku êt ta
masawpan yuku sa pamaku ku sa Espanya
ubat baysên.
25 Nuwa amêsên, maku waku pun sa
Jerusalem amên iatêl la sawup sa mani
pinilin Bapan Namalyarin kay kana.
26 Tagawan na mapatêl sa prubinsyan
Macedonia buy sa prubinsyan Acaya, mat-
ula silan nam-in sawup para sa mani
kaluluy mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana baydu sa Jerusalem.
27 Matula lan dinyag ga abiin buy
abiin na ustu, gawan dilag silan utang
nga nakêm sa mani mapatêl la Judio sa
Jerusalem. Gawan abiin na alwan Judio,
nadakayan silan pagpapalan ispiritwal un
mani Judio. Kabay sêpat la êt sawpan na
mani Judio sa mani kaylangan la.
28 Pamakayari kun maipalêt ta natipun
na sawup sa mani mapatêl sa Jerusalem,
magdan naku baysên kamuyu bayu waku
maku sa Espanya.
29 Tanda kuy sa pamaku ku baysên,
lubus kitamun pagpalên Cristu.
30 Kabay makisabi yaku kamuyuy map-
atêl, alang-alang sa Panginuun Jesu Cristu
buy sa pangiduy indin kantamun Ispir-
itun Bapan Namalyari, sawpan yuku sa
kapamilatan buun nakêm yun panalangin
kan Bapan Namalyari para kangku.
31 Manalangin kaw para kangku amên
miligtas saku sa mani asê manampalataya
kan Jesus sa prubinsyan Judea. Buy man-
alangin kaw êt ta ya sawup pa gêtan ku sa
mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana
ya idi sa Jerusalem, matula lan tanggapên.
32 Sa pakapakun baydu, nu kalabayan
Bapan Namalyari, matula kun lumatêng
baysên kamuyu buy makapagpaynawa sa
lukup yu.
33 Mapakamuyu ta dayi si Bapan Namal-
yari ya pangubatan kapatêtbêkan. Awuy
Panginuun.

16

Mani Pangumusta

1 Amêsên, labay kun ipakilala kamuyuy
patêl tamu ya si Febe. Maglingkud ya sa
mani manampalatayay miaawyun na idi
sa balayan Cencrea.
2 Makisabi yaku kamuyun tanggapên
yuya bilang patêl sa Panginuun, gawan
abiin ya ustuy pandaygên sa mani pinilin
Bapan Namalyarin kay kana. Sawpan
yuya sa sabêt man na kaylangan na,
gawan malakêy nasawpan na buy gisa
kina baydu.
3 Sabin yu kallan Priscila buy kan
Aquilay nagpapakun silayna. Ka-
parisu ku silan maglingkud kan Cristu
Jesus.
4 In-il-an lay biyay la para kangku.
Maragul la utang nga nakêm ku kalla
buy alwan kay siku, nun a agyan ya ka-
ganawan manampalatayay miaawyun na
alwan Judio.
5 Sabin yu êt sa mani manampalatayay
miaawyun na mititipun sa bali lan
Aquila buy Priscila ya nagpapakun
silayna.
Sabin yu êt sa kakaidwan kun kaluguran
ya si Epeneto ya nagpapakun nina.
Sabay siyay nunan nanampalataya
kan Cristu sa prubinsyan Asia.
6 Sabin yu kan Mariay nagsipêg
naglingkud kamuyu, ya nagpapakun
nina.
7 Sabin yu kallan Andronico buy Junia
ya mani kaparisu kun Judio ya nag-
papakun silayna. Nakaawyun ku sila
sa sukulan buy nuna sila kangkun
nanampalataya kan Cristu buy kilala
silan mani apostul.
8 Sabin yu êt kan Ampliato ya kakaid-
wan kun kaluguran sa Panginuun ya
nagpapakun nina.
9 Sabin yu êt kan Urbano ya kaparisu
kun maglingkud kan Cristu buy sa
kakaidwan kun kaluguran ya si Es-
taquis ya nagpapakun silayna.
10 Sabin yu êt kan Apeles ya gisay na-
paptêgan tapat ta lingkud Cristu ya
nagpapakun nina.
Sabin yu êt sa pamilyan Aristobulo
11 buy sa kaparisu kun Judioy si Hero-
dion
buy sa mapatêl sa Panginuun sa pam-
ilyan Narciso ya nagpapakun silayna.

‡ **15:21 15:21** Isaias 52:15.

12 Sabin yu êt kallan Trifena buy si
Trifosa ya mani masipêg maglingkud
sa Panginuun ya nagpapakun silayna.
Sabin yu êt sa kakaidwan kun kaluguran
na si Persida ya masipêg naglingkud
sa Panginuun ya nagpapakun nina.
13 Sabin yu êt kan Rufo ya gisay mangêd
da maglingkud sa Panginuun ya nag-
papakun nina. Sabin yu êt sa indu nay
para kinan indu ya nagpapakun nina.
14 Sabin yu kallan Asincrito, Flegonte,
Hermes, Patrobas, Hermas buy sa
mani mapatêl la kaawyun lay nagpa-
pakun silayna.
15 Sabin yu êt kallan Filologo, Julia,
Nereo buy sa patêl nay babayi, si
Olimpas, buy sa kaganawan kaawyun
lan pinilin Bapan Namalyarin kay
kana ya nagpapakun silayna.
16 Miaapêt kaw bilang mipapatêl kan
Cristu.
Pan-ipasabin kaganawan pustun man-
ampalatayay miaawyun baydi ya nag-
papakun kawna.

17 Mani mapatêl, mangillag kaw sa
mani tawuy manyag pamisisyay buy ma-
gin sangkan amên magpabukut kaw sa
panampalataya yu. Mangaral sila laban
sa mani aral la tinanggap yu. Kabay
magpakarayu kaw kalla.

18 Ya mani tawuy parabaysên, alwan
Panginuun tamun Jesu Cristuy paglingku-
ran la, nun a kay sarili lan kalabayan
na paglingkuran la. Buy pan-ilitêp lay
mani tawuy ayin mayngan tanda tungkul
kan Cristu sa kapamilatan mangangêd buy
mamakapaiduy pagsabi la.

19 Nibalita sa kaganawan ya panunul
yu sa Panginuun. Kabay matula ku.
Nuwa labay kun magpakabiyasa kaw sa
panyag kangêdan buy ayin tanda sa pa-
nyag kadawakan.

20 Si Bapan Namalyari ya pangubatan
kapatêtbêkan, marani naynan ipasambut
kamuyu si Satanas.

Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan
Panginuun tamun Jesu Cristu.

21 Nagpapakun kaw, sabin Timoteo ya
kaparisun kun maglingkud sa Panginuun
buy silan Lucio, Jason buy Sosipatro ya
mani kaparisu kun Judio.

22 Siku si Tercio ya nakibêtêk sa Pangin-
uun ya pinasulat Pablo sa sulat nan ati ya
magsabi kamuyun nagpapakun kawna.

23 Pan-ipasabi êt Gaius ya nagpapakun
kawna. Siku si Pablo ya makibêlêw baydi
sa bali na buy baydi êt mititipun na mani
manampalatayay miaawyun.

Pan-ipasabi êt patêl tamun si Quartus
buy si Erasto ya pinitiwalan peran balayan
ya nagpapakun kawna.

24 [Pagpalên kaw kaganawan Panginuun
tamun Jesu Cristu. Awuy Panginuun.]

25 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari
ya sabay ya mamapas-êy panampalataya
yu sa kapamilatan Mangêd da Balitay pan-
ipatanda ku kamuyu. Ya Mangêd da
Balitay tungkul kan Jesu Cristu, manaynan
inliim sa makarang nga panawun,

26 nuwa pan-ipatanday na amêsên sa
kaganawan bansa sa kapamilatan mani
insulat mani propeta. Si Bapan Namalyari
ya ayin kamatyan, in-utus nay ipatanda
tamuy Mangêd da Balita sa kaganawan
tawu amên manampalataya sila buy ma-
nunul kana.

27 Gigisan Bapan Namalyari ya taganan
magtandan kaganawan. Ulimênên tamu
ya kanuman sa kapamilatan Jesu Cristu!
Awuy Panginuun.

Ya Nunan Sulat Pablo sa mani taga CORINTO

1 Siku si Pabloy binêg Bapan Namalyari
ayun sa kalabayan na amên magin apos-
tul Jesu Cristu, kaawyun ku si Sostenes
ya patêl tamu sa panampalataya. Ubat
kanyan na sulat ta ati.
2 Nagpapakun kawnay mani mapatêl
yan na manampalataya kan Bapan Na-
malyari ya miaawyun ya idi baysên sa
balayan Corinto, sikaw wa pinilin Ba-
pan Namalyarin kay kana sa kapamilatan
pamikibêtêk yu kan Jesu Cristu. Binêg
nakaw amên magin banal, kaawyun na
kaganawan mamêg sa Panginuun tamun
Jesu Cristu saantu man na lugal. Siyay
Panginuun tamun kaganawan.
3 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan
Bapan Namalyari ya Bapa tamu buy sa
Panginuun Jesu Cristu.

Mani kaagyuwan na ubat kan Cristu

4 Pawa kun magpasalamat kan Bapan
Namalyari gawan sa mani kangêdan na
indin na kamuyu sa kapamilatan pamik-
ibêtêk yu kan Jesu Cristu.
5 Gawan sa pamikibêtêk yu kana,
pinatigsaw kaw Bapan Namalyari sa
kaganawan kaagyuwan, sa kaganawan
pagsabi buy sa kaganawan kabiyasnan.
6 Gawan sa parabaysên, napaptêgan yun
pêtêg ga mani inturu yan kamuyu tungkul
kan Cristu.
7 Kabay kaban nasabêk kaw mangêtêng
sa pag-udung Panginuun tamun Jesu
Cristu, idi kamuyuy kaganawan
kaagyuwan na indin Ispiritun Bapan
Namalyari.
8 Pakapas-êyên Bapan Namalyari ya
panampalataya yu angga sa katganan
amên ayin makitan na nadawak sa biyay
yu sa allun pag-udung Jesu Cristu.
9 Tapat si Bapan Namalyari ya namêg
kamuyu amên makibêtêk sa Anak na ya
si Jesu Cristu ya Panginuun tamu.

Ya pamisisyay mani manampalataya

10 Mani mapatêl ku, bilang gisay apostul
Panginuun tamun Jesu Cristu, makisabi
yakun itgên yinay pamitutubagan yu, nun
a mibêbêtêk kaw kaganawan sa pagsabi
buy agana kaw misisyay. Mibêtêk kaw sa
pangisip buy sa kalabayan.
11 Pansabin ku kamuyuy abiin ya ma-
patêl, gawan dilag ubat sa balin Cloe
ya nipatanda kangkun pasabtan mipapati
kaw.
12 Ati ya labay kun sabin, nangapi-
aatag kaw nan pansunulun na manuru.
Pasabtan kaatag kamuyun, "Kan Pablo
waku." Si kaatag gaman, "Kan Apolos
saku." Pasabtan dilag êt kaatag magsabin,
"Kan Pedro waku" buy si kaatag gaman,
"Kan Cristu waku."
13 Awta, nangapiaatag nayi si Cristu?
Si Pablo nayi ya impaku sa kurus para
kamuyu? Binawtismuwan kaw nayi sa
lagyun Pablo?
14 Salamat kan Bapan Namalyari gawan
ayin nakun binawtismuwan kamuyu liban
kallan Crispo buy Gaius.
15 Kabay ayin makapagsabin bi-
nawtismuwan kataw sa lagyu ku.
16 Binawtismuwan ku êt awêd si Es-
tefanas buy pamilya na. Ayin nakinan
matandanan na binawtismuwan ku liban
kalla.
17 Tagawan a ku in-utus Cristu amên ma-
mawtismu nun a amên mangaral Mangêd
da Balita. In-aral ku yabay ya ati,
nuwa alwan sa kapamilatan mangangêd
da pagsabi buy sa kabiyasnan tawu amên
sa pakapakun baydu, asê matasan kapang-
yarian na pangamatin Cristu sa kurus.

*Si Cristuy kapangyarian buy kabiyas-
nan Bapan Namalyari*

18 Tagawan ya aral tungkul sa panga-
matin Jesu Cristu sa kurus, ayin kapukatan
para sa mani tawuy mipakabili sa ayin
katganan na kaparusan. Nuwa para kanta-
mun miligtas, ya kamatyan Cristu sa kurus
sabay ya kapangyarian na ginamit Bapan
Namalyari amên iligtas sa mani tawu.
19 Asê kaylangan na kabiyasnan tawu
gawan paradi ya nakasulat sa Kasulatan
Bapan Namalyari,
"Sirên kuy kabiyasnan mani biyasa
buy daygên kun ayin pukat ta tandan
mani katanda."*
20 Nu abiin ya idi sa Kasulatan, sabêt
amêsên na ulagan mani katanda, mani
manurun Kautusan ubat kan Moises,
buy mani biyasa sa pamikisubakan sa
panawun ati? Alwa nayin pan-ipakit Ba-
pan Namalyari ya si indap tawun kabiyas-
nan kay ayin kapukatan awêd?
21 Tagawan sa kabiyasnan Bapan Na-
malyari, a na pinaulayan na makilala
yan mani tawu sa kapamilatan sarili lan
kabiyasnan. Nun a kalabayan Bapan
Namalyari ya iligtas ya mani tawuy man-
ampalataya kana sa kapamilatan pangaral
Mangêd da Balita, ya sa pangêlêw mani
tawu, kay ayin kapukatan.

* **1:19 1:19** Isaias 29:14.

22 Ya mani Judio, asê kalabay mani-
wala anggan ayin makit ta mamakaupapas
amên mapagpapêtgan pêtêg ga pangaral
yan. Buy si mani Griegoy mangkap êt
pansabin lay kabiyasnan.
23 Nuwa sikay, pan-iaral yan si Cristu ya
impaku sa kurus. Kabay asê makapani-
walay mani Judio.† Buy paray naman sa
mani alwan Judio, kay ayin kapukatan.
24 Nuwa para sa mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana, Judio man o Griego,
tanda lay si Cristu ya sabay ya kabiyasnan
buy kapangyarian Bapan Namalyari amên
iligtas sa mani tawu.
25 Tagawan ya indap mani tawun
kay ayin kapukatan kaparisun pamiturun
Mangêd da Balita, igit pun sa kabiyasnan
mani tawu. Buy ya indap lan kakaynan
Bapan Namalyari, kaparisun pangamatin
Cristu sa kurus, igit pun sa kapas-êyan
mani tawu.

26 Mani mapatêl, isipin yu nu sabêt
ta kabilyan yu sabitun binêg kaw Bapan
Namalyarin magin kana. Kay dakun umnu
kamuyuy masabin biyasa sa êlêw mani
tawu, buy kay dakun umnu kamuyuy
dilag kapangyarian o kay umnu kamuyuy
naubat sa pikatandan na layi.
27 Nuwa ya mani tawuy pan-ituwad
malakên ayin kabiyasnan, sabay silay
pinilin Bapan Namalyari amên ipakadêng-
êy ya mani tawuy magsabin nipagkabiyas-
nan sila. Buy ya mani tawuy pan-ituwad
malakê un asê napas-êy, sabay silay pinilin
Bapan Namalyari amên ipakadêng-êy ya
mani tawuy napas-êy.
28 Buy pinilin Bapan Namalyari ya mani
tawuy nayêpa sa êlêw mani tawu, mani
pandustakên buy pan-ituwad ayin ulaga.
Dinyag Bapan Namalyari ya ati amên itas
nay ulagan mani bagay ya pan-ituwad
maulagan mani tawu.
29 Kabay ayin makapagmatag-ay sa arap
Bapan Namalyari.
30 Gawan na pamikibêtêk tamu kan Jesu
Cristu, ubat kan Bapan Namalyari. Buy
si Cristuy nagin kabiyasnan tamu ya ubat
kan Bapan Namalyari. Sa kapamilatan
pamiandug Jesus un biyay na, intuwad ki-
tamun Bapan Namalyarin matinêk, pinili
na kitamun kay kana, buy inatbus sa
parusan kasalanan tamu.
31 Kabay ya sêpat yun daygên kaparisun
nakasulat sa Kasulatan Bapan Namalyari,

"Nu dilag kalabay magmaragul, ipag-
maragul nata nu sabêt ta dinyag
Panginuun."‡

2

Ya tungkul sa pangamatin Cristu sa kurus

1 Mani mapatêl, sabitun naku waku
baysên amên ipatanda kamuyuy liim ma
palanun Bapan Namalyari, a ku nanggamit
mamakaupapas sa pagsabi o kabiyasnan.
2 Tagawan inisip kuy ayin nakun kaatag
iaral nun a kay si Jesu Cristu buy ya
pangapaku na sa kurus.
3 Maynay nakêm ku buy manginagin
naku sa sadyay limu ku.
4 Buy sa pagsabi ku buy sa pangaral ku
kamuyu, a ku nanggamit mangatatam-is sa
sabi ayun sa kabiyasnan tawu amên sagy-
atên kaw. Nun a, pinagpapêtgan Ispiritun
Bapan Namalyari ya pangaral ku kamuyu
sa kapamilatan mani mamakaupapas sa
dinyag na sa kapangyarian na.
5 Sa pakapakun baydu, asê nakaayun sa
kabiyasnan tawuy panampalataya yu, nun
a sa kapangyarian Bapan Namalyari.

6 Nuwa agyan paramanbaydu, nangaral
kay kabiyasnan na ubat kan Bapan Na-
malyari sa mani mangapas-êy ya panam-
palataya. Nuwa si kabiyasnan na ati,
alwan ubat sa mani tawu, o sa mani
pinunu baydi sa babun lutay nakal-an nan
mitas.
7 Ya kabiyasnan na pan-iaral yan sabay
ya inliim ma palanun Bapan Namalyari
sabitun nuna. Nuwa intalaga nay palanun
ati para sa ikakangêd tamu bayu na pun
dinyag ga babun luta.
8 Si ati ya kabiyasnan, asê napukatan
mani pinunu baydi sa babun luta. Gawan
nu napukatan lay ati, a layna dayi impaku
sa kurus ya dakilay Panginuun.
9 Paradi ya idi sa Kasulatan Bapan Na-
malyari,

"Ayin pun tawuy nakakit, nakalêngê,
o nakaisip sa mani bagay

ya in-il-an Bapan Namalyari sa mani
mangidu kana."*

10 Nuwa ya mani bagay ya in-il-an Bapan
Namalyari sa mani mangidu kana, im-
patanda na kantamu sa kapamilatan Ispir-
itu na. Tagawan tandan Ispiritun Bapan
Namalyari ya kaganawan, agyan na mani
mangalalêy pan-isipin Bapan Namalyari.
11 Alwa nayin ayin magtanda sa pan-isipin
gisay tawu nun a sarili nan Ispiritu? Para
êt baydu, ayin magtanda sa pan-isipin
Bapan Namalyari nun a ya Ispiritu nay
naman.

† **1:23 1:23** Asê maniwalay mani Judioy mati ya Cristuy magin ari la, luyang ngay ipaku ya sa kurus. ‡ **1:31 1:31** Jeremias 9:24. * **2:9 2:9** Isaias 64:4.

12 Kabay amêsên, para kantamun mani
manampalataya, ya Ispiritun Bapan Na-
malyari ya tinanggap tamu, alwan ispir-
itun babun luta. Kabay ya pangintindi
tamu, alwan kaparisun pangintindin mani
tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari,
nun a kaparisun pangintindin Bapan Na-
malyari. Gawan sa Ispiritun Bapan Na-
malyari ya indin na kantamu, matandan
tamuy kangêdan na pan-idin kantamun
Bapan Namalyarin kusan nakêm.
13 Kabay sa pangaral yan, a kay
nanggamit sabi ya naubat sa kabiyasnan
tawu nun a ya panggamitin yan, mani
sabi ya pan-ituru kanyan Ispiritun Bapan
Namalyari. Pan-ipaintindi yan na mani
kapêtêgan Bapan Namalyari sa kapami-
latan mani sabi ya indin Ispiritun Bapan
Namalyari.†
14 Nuwa si tawuy ayin kanay Ispiritun
Bapan Namalyari, a na pantanggapên na
mani aral la ubat sa Ispiritun Bapan
Namalyari, gawan para kana kay ayin
ulagay abiin. Gawan ya mani aral Bapan
Namalyari, kay agyun usisên gisay tawuy
idi kanay Ispiritun Bapan Namalyari.
15 Si tawuy idi kanay Ispiritun Bapan Na-
malyari, agyu nan usisên na kaganawan
bagay, nuwa ya mani tawuy ayin kallay
Ispiritun Bapan Namalyari, a la agyun
usisên na tawuy idi kanay Ispiritun Bapan
Namalyari.‡
16 Gawan idi sa Kasulatan,
"Sisabêt ta mamakatandan isip Pangin-
uun?
Sisabêt ta makapagpayu kana?"§
Nuwa sikitamuy dilag Ispiritun Bapan
Namalyari, kaparisun pangisip Cristuy
pangisip tamu.

3

Mani lingkud Bapan Namalyari

1 Nuwa mani mapatêl ku, a kataw matur-
wanan bilang mani tawuy pan-awyunan
Ispiritun Bapan Namalyari, nun a bilang
mani tawuy paran asê manunul kan Ba-
pan Namalyari buy kulaw pun sa panam-
palataya kan Cristu.
2 Kaparisu kaw mani kulaw gawan a
yu pun agyun mapukatan na mangalalêy
pangaral. Si mani pan-iaral yan kamuyu
awlagi, kay mani aral la tambêng ma-
pukatan. Buy agyan amêsên, a yu pun êt
mapukatan na mangalalêy aral,
3 gawan mambumyay kaw pun sa kal-
abayan lawini yu. Mikakasêm buy mi-
tutubag kaw. Alwa nayin pagpapêtêg ga
ati ya mambumyay kaw pun sa kalabayan
lawini yu buy mambumyay kaw kaparisun
mani tawuy asê manunul kan Bapan Na-
malyari?
4 Nu pansabin yuy "Kan Pablo waku,"
o "Kan Apolos saku," alwa nayin para
kaw mani tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari?
5 Awta, sisabêt si Apolos? Buy sisabêt si
Pablo? Kay mani lingkud kay Bapan Na-
malyari ya panggamitin na amên manam-
palataya kaw. Buy si balang gisa kanyan,
kay manyag sa pan-ipadyag Panginuun
kanyan.
6 Sikuy nunan nipatanda kamuyun
Mangêd da Balita buy si dinyag ku, ka-
parisun pananêm bini. Pamakayari ku,
inlumatêng si Apolos kamuyu amên man-
awup mangaral buy si dinyag na, ka-
parisun panugtug tanaman. Nuwa si
Bapan Namalyari ya namatubun sabi na
kamuyu.
7 Kabay asê maulaga nu sisabêt ya
nananêm buy nu sisabêt ya nanugtug,
nun a ya maulaga si Bapan Namalyari ya
namatubu.
8 Si nananêm buy nanugtug, kay parisun
maglingkud. Si balang gisa kallay manang-
gap gantimpala ayun sa pagpagal la.
9 Siku buy si Apolos ya misasawup bi-
lang mani lingkud Bapan Namalyari buy
maiparisu kaw sa panggitnan na impag-
itna kanyan Bapan Namalyari. Maiparisu
kaw êt sa gisay karagulan bali ya pan-
ipaydêng na.
10 Sikuy nunan nangaral kamuyu
tungkul kan Jesus ayun sa kaagyuwan
na indin kangkun Bapan Namalyari. Ya
dinyag ku, maiparisu sa gisay katandan
mamipaydêng bali ya namipaydêng
pundasyun. Pamakayari kun in-aral
kamuyu si Jesus amên magin pundasyun
yu, kaatag gaman na mangaral ya
nanuru kamuyu. Maiparisuy kaatag
mangaral sa kaatag mag-ubra ya sabay
yaman na mamisundu sa pamipaydêng
maragul la bali sa babun pundasyun.
Nuwa kaylangan mamakapalay balang
mamipaydêng.
11 Gawan ayin nan kaatag malyarin pun-
dasyun sa biyay tamu, nun a ya pun-
dasyun na naipaydêng ngana, ya sabay si
Jesu Cristu.
12 Malakêy namipaydêng sa pundasyun.
Dilag nanggamit gintu, pilak buy mani
mangakamal la batu. Ya kaatag gaman,
manggamit kayu, nayanguy têmak buy
aray.

† **2:13 2:13** Malyarin para êt di ya labay sabin. Pan-iaral yan na ispiritwal la mani bagay sa mani tawuy idi kallay Ispiritun Bapan Namalyari. ‡ **2:15 2:15** Malyarin, si labay sabin usisên, manyag ustuy pangusga. § **2:16 2:16** Isaias 40:13.

13 Nuwa sa Allun Pangukum Bapan
Namalyari, makitan na nu sabêt ta
kalasin kasangkapan na ginamit balang
gisa gawan subukan nay ati kaparisun
pamilutun gintu sa apuy.
14 Nu asê maulam ma kasangkapan na
ginamit tamu sa pamipaydêng, manang-
gap kitamun gantimpala.
15 Nuwa nu nalapuk ka ginamit tamu sa
pamipaydêng bali, maulam ma ati. Labay
sabin asê mangêd da dinyag tamu, buy
ayin kitamun tanggapên na gantimpala.
Para man baydu, miligtas kitamu, nuwa
kay kaparisun gisay tawuy niligtas sa ulam
ya ayin nailigtas sa gamit.
16 Tanda yuy templu kaw Bapan Namal-
yari buy si Ispiritu nay manugêl kamuyu.
17 Nu sisabêt man na mallasak sa
Templun Bapan Namalyari, parusan nay
tawun abiin gawan kanay abiin na Tem-
plu. Buy ya Templun abiin, sabay sikaw
wa manampalatayay miaawyun.
18 Gana yu purayitin na sarili yu. Nu
dilag man kamuyun mangisip pa katanda
ya ayun sa kabiyasnan mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari, kaylan-
gan ayin yan tanda sa pangêlêw la amên
magin katanda ya sa pangêlêw Bapan
Namalyari.
19 Tagawan na kabiyasnan sa babun luta,
kay ayin kapukatan sa pangêlêw Bapan
Namalyari. Ayun sa Kasulatan Bapan
Namalyari,

"Pamparatayin Bapan Namalyari ya mani
katanda sa kapamurayitnan la,"*

20 buy

"Tandan Bapan Namalyari ya mani
pan-isipin mani katanda, ayin
kapukatan."†

21 Kabay agana yu ipalangka ya sisabêt
man. Gawan ya kaganawan indin Bapan
Namalyari, para sa ikakangêd yu.
22 Si Apolos, si Pedro buy siku, sikay ka-
ganawan para kamuyu. Agyan na babun
luta, ya biyay o kamatyan, ya kasalukuyan
buy ya pan-arapên, kaganawan abiin para
kamuyu.
23 Buy sikaw naman, kan Cristu kaw buy
si Cristuy naman, kan Bapan Namalyari
ya.

4

Mani apostul Cristu

1 Kabay sêpat yukay kilalanên lan Apo-
los ya parisun mani lingkud Cristu buy
pinitiwalan Bapan Namalyari amên man-
garal kapêtêgan na inliim na sabitun
nuna.
2 Buy bilang mani pinitiwalan, sêpat kay
magin tapat sa amung yan.
3 Kabay ayin ulaga kangku nu sabêt
ta pan-isipin yu o pan-isipin sisabêt man
tungkul kangku. Agyan siku, a ku pan-
usgên na sarili ku.
4 Ta para kangku, ayin nakun tanday
dinyag ga kasalanan, nuwa alwan labay
sabin na ayin nakun kasalanan. Kay ya
Panginuun na makapagsabi nu ustu o asêy
pandaygên ku.
5 Kabay agana kaw mangusga ta alwa
pun panawun. Etêngên yuy takdan
panawun pag-udung Panginuun. Sa pal-
lumatêng na, ipatanda nay kaganawan
mani nangadadawak ka nakaliim buy
pambalakên balang gisa. Buy sa panawun
na abitu, matanggap balang gisay pama-
rangal Bapan Namalyari ayun sa dinyag
na.
6 Mani mapatêl, ginamit kun alimbaway
sarili ku buy si Apolos amên matandan
yuy labay sabin nakasulat sa Kasulatan
Bapan Namalyari, "Agana yu igitan na
nakasulat." Kabay agana yu ipagmaragul
la gisa buy agana yu sabin na mamangêd
yapun sa kaatag.
7 Tagawan ayin nanyag kamuyuy igit
pun sa kaatag. Ya kaganawan idi kamuyu,
ubat kan Bapan Namalyari. Nu ya ka-
ganawan idi kamuyuy naubat kan Bapan
Namalyari, uysiyan pan-ipalangka yu yay
paran ubat kamuyuy mani abiin ta?
8 Ganap pa awêd da panampalataya yu!
Idi ya awêd kamuyuy kaagyuwan na pan-
idin Ispiritun Bapan Namalyari sa mani
manampalataya kana! Mani ari kawna
awêd buy a yukay ya lawês kaylangan?
Awya bay dayi mag-ari kawna amên mag-
ari kay êt kaawyun yu.
9 Gawan para kangku, sikay ya mani
apostul para kay dinyag Bapan Namal-
yarin pinakanayêpa sa kaganawan tawu.
Nanuwad kay mani tawuy inatulan ka-
matyan ya pan-ibita sa arapan kaganawan,
sa mani tawu buy sa mani ang-el.
10 Ya pangêlêw mani tawu kanyan,
mayna buy ayin pukat, nuwa sikaw,
napas-êy buy biyasa gawan sa pamik-
ibêtêk yu kan Cristu. Pandayêwên kaw
mani tawu, pakan sikay, pandustakên.
11 Agyan sa uras sa ati, layangên kay
buy napêl-ang, ayin nan maiyaming, pam-
pasakitin kay buy ayin matugêlan.
12 Magpakapagal kay mag-ubra amên
dilag kay ikabyay. Nu pandustakên kay
mani tawu, pagpalên yan sila. Buy nu
pampasakitin kay, mibabata kay.
13 Nu pansirên kay, naayup-up kay mak-
itbay. Angga amêsên, pan-ituwad kay ba-

* **3:19 3:19** Job 5:13. † **3:20 3:20** Mani Kanta 94:11.

sura buy dinat sa kaganawan tawu baydi
sa babun luta.
14 A ku insulat ta mani abiin amên
ipakadêng-êy kaw, nun a amên paganakên
kaw bilang mani anak ka kakaidwan ku.
15 Ta agyan dilag kaw mapuy libu un
manuru sa panampalataya yu kan Cristu,
kay gigisay bapa yu sa panampalataya buy
sabay sikuy abitu gawan sikuy nunan nan-
garal kamuyun Mangêd da Balita tungkul
kan Cristu baysên sa Corinto.
16 Kabay makisabi yakun pakitbusan yuy
pamibiyaybiyay ku.
17 Buy gawan di, pan-ipalaku ku baysên
kamuyu si Timoteo, ya kakaidwan ku
buy tapat kun anak sa Panginuun amên
ipaganaka na kamuyuy pamibiyaybiyay
ku sa pamikibêtêk ku kan Jesu Cristu ya
sabay êt ta pan-iaral ku sa kaganawan
manampalatayay miaawyun saantu man
na lugal.
18 Ya dakun umnu kamuyu magpadayêw
wana gawan indap la nu a kina mag-udung
baysên.
19 Nuwa nu kalabayan Panginuun,
makakamut takun milaku baysên kamuyu.
Elêwên ku nu pêtêg silan dilag kapang-
yarian o kay aangga sila sa sabi.
20 Ta nu sakup kitamina sa pag-arian Ba-
pan Namalyari, makitan na kapangyarian
na sa biyay tamu, alwan kay sa sabi.
21 Sabêt ta labay yu? Lumatêng ngakun
dilag tubag o lumatêng ngakun naayup-up
buy dilag pangidu?

5

Ya manampalatayay makikanayun sa ikalwan asawan bapa na

1 Dilag nibalita kangkuy dilag
kaw kaawyun baysên na manyag
pamikikanayun, buy nakikanayun yapun
sa ikalwan asawan bapa na. Nadawak
yapun sa mani tawuy asê makakilala kan
Bapan Namalyari, gawan agyan sila, a la
pandaygên na abiin.
2 Nuwa sa pangapalyarin ati, siyan
madyag yu pun ipagpadayêw wa
pamikikanayun kaawyun yu ta! Sêpat
dayiy maglungkut kaw buy itas yu sa
grupu yuy manyag abiin.
3-4 Agyan ayin naku baysên, para yu
kinan kaarap.* Buy sa kapangyarian
na indin kangkun Panginuun Jesu Cristu,
inatulan kinay tawun abitu ya paran idi
yakina baysên. Kabay nu mititipun kaw,
isipin yuy makibêtêk ka isip ku kamuyu†
buy ya kapangyarian na indin kantamun
Panginuun Jesu Cristu.
5 Sa uras sa ati, paulayan yinay tawun
abiin kan Satanas amên sirên Satanas ya
lawini na. Sa parabaysên na paralan,
magsisi ya buy miligtas ya ispiritu na sa
allun pag-udung Panginuun Jesus amên
mangukum sa mani tawu.
6 Asê mangêd da mapamadayêw kaw,
nuwa pampaulayan yu êt mapagkaawyun
sa grupu yuy gisay tawuy makikanayun.
Mas mangêd da itas yuwina sa grupu yu
amên a kaw midamay.
7 Kabay kaylangan itas yuya sa grupu
yu kaparisun dinyag mani Judio ya intas
lay pamalbag sa lalên bali la bayu Pestan
Kaligtasan amên mapakadyag kaw pawan
malinis kaparisun bayuy masa ya ayin
pamalbag. Ya kapêtêgan, nalinis kawna
gawan in-andug si Cristu para kantamu.
Kaparisu yan biserun tupay pan-iandug
balang Pestan Kaligtasan sa Egipto amên
libasan kitamun pamarusan Bapan Namal-
yari gawan sa mani kasalanan tamu.
8 Kabay ikalutu tamuy pestan ati sa
kapamilatan pamitas kasalanan buy
kadawakan sa biyay tamu ya kaparisun
manan pamalbag. Bumyay kitamun
malinis buy tapat, kaparisun tinapay ya
ayin pamalbag.‡
9 Nanulat taku kamuyu sabitun nuna
ya agana kaw makiawyun sa mani
makikanayun.
10 A ku labay sabin na a yina paki-
awyunan na mani asê manampalatayay
makikanayun, mani masaklaw, mani man-
akaw buy mani magsimba sa mani diyus-
diyusan. Gawan kaban idi kitamu baydi
sa babun luta, a tamu malisyan na ka-
ganawan tawu.
11 Si pantukuyun kuy agana yu
pakiawyunan, abitu silay magsabin
mapatêl tamu sila sa Panginuun, pakan
makikanayun sila, mani masaklaw,
magsimba sa diyusdiyusan, mapandungul,
mapaglasing, buy mapanakaw. Bitasa
man agana kaw makiêm kalla sa kanên.
12-13 Karapatan yun atulun na mani ma-
patêl yu sa panampalataya nu ustu o asêy
pandaygên la, gawan idi sa Kasulatan,
"Itas yu sa grupu yuy tawuy manyag
nadawak."§ Nuwa ayin nakun karapatan
mangatul sa mani alwan manampalataya.
Kay si Bapan Namalyari ya nagkarapatan
mangatul kalla.

6

* **5:3-4 5:3-4** Ya sinabi ya "para yu kinan kaarap" sa Griego, "idi baysên na ispiritu ku." † **5:3-4 5:3-4** Ya sinabi ya "isipin yuy makibêtêk ka isip ku" sa Griego, "nu mititipun kaw buy ispiritu ku." ‡ **5:8 5:8** Pan-itas mani Judio sa mani bali lay pamalbag sa mani tinapay balang Pestan Kaligtasan sa Egipto. § **5:12-13 5:12-13** Deuteronomio 17:7.

Ya pamidalum laban sa patêl sa Panginuun

1 Nu dilag deklamuy gisa kamuyu laban
sa patêl na sa panampalataya, agana yina
idalum sa ukum mani asê manampalataya
kan Bapan Namalyari, nun a gêtan yuy
deklamu yu sa mani mapatêl yuy manam-
palataya kan Bapan Namalyari.
2 A yu nayi tanday sa Allun Pangukum,
sikaw wa mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana ya sabay ya mangukum sa
mani tawuy asê manampalataya? Buy nu
sikaw wa mangukum sa mani asê man-
ampalataya, ayin kaw nayin kaagyuwan
mangukum sa mani nabêlêng nga pami-
tutubagan yu?
3 A yu nayi tanday lumatêng nga
panawun ya sikitamuy mangukum sa
mani ang-el? Buy nu indin Bapan Na-
malyari kantamuy kaagyuwan mangukum
sa mani ang-el, luyang kitamun dilag
kaagyuwan mangukum sa mani pamitu-
tubagan sa inallu-alluy biyay.
4 Kabay nu dilag kaw pamitutubagan,
uysiyan panggêtan yuya pun na ati sa
mani tawuy asê manampalataya ta?
5 Pansabin ku kamuyuy ati amên
madêng-êyan kaw! Ayin nayin agyan
kay gisa kamuyuy katandan mamakapalan
pamitutubagan mani manampalataya?
6 Si mangapalyari, nidadalum ma mani
mipapatêl sa Panginuun buy sa arapan
pun êt mani asê manampalataya!
7 Sikaw mismuy nasambut sa pami-
dalum yu laban sa balang gisa. Uysiyan a
yu ta pibabatan na manyag mani nadawak
buy mamurayit kamuyu ta?
8 Nuwa sa nalyari, sikaw pun êt mis-
muy manyag nadawak buy mamurayit
buy pandaygên yuy ati sa mismun patêl yu
sa Panginuun.
9-10 A yu nayi tanday asê miawyun sa
pag-arian Bapan Namalyari ya mani nan-
gadawak? Gana yu purayitin na sar-
ili yu tagawan kanuman asê miawyun
sa pag-arian Bapan Namalyari ya mani
mamikikanayun, magsimba sa diyusdiyu-
san, mamikiasawa sa kaparisu nan babayi
o liyaki, manakaw, masaklaw, mapaglas-
ing, mapandungul, buy tulisan.
11 Buy parabaysên yabay ya kaatag ka-
muyu sabitun nuna. Nuwa inlinis kawna
sa mani kasalanan yu buy pinili kaw
nan Bapan Namalyarin kay kana, intuwad
nakaw matinêk sa kapamilatan Panginuun
Jesu Cristu buy sa Ispiritun Bapa tamun
Namalyari.

Si lawini yu Templun Ispiritun Bapan Namalyari

12 Dilag magsabi kamuyun paradi, "Mal-
yari kun daygên agyan dakun sabêt."
Pêtêg ga abiin, nuwa si pakitbay kinaman,
"Alwan kaganawan bagay makakangêd."
Kabay agyan malyari kun daygên na agyan
dakun sabêt, a kinaman magpaipus sa
agyan sabêt man na bagay.
13 Sabin êt kaatag, "Ya kanên, dinyag
para sa bituka buy ya bituka, dinyag para
sa kanên." Pêtêg ga abiin, nuwa lumatêng
nga allu parisun sirên Bapan Namalyari
ya abiin. Ya lawini, asê dinyag para sa
pamikikanayun, nun a dinyag ga ati amên
maglingkud kan Bapan Namalyari. Buy
si Bapan Namalyari ya manaysay lawini
tamu.
14 Buy ya lawini tamu, umanên
pabyayên Bapan Namalyari sa tawlin
allu sa kapamilatan kapangyarian na,
kaparisun dinyag na sa Panginuun tamu.
15 A yu nayi tanday si lawini tamun mani
manampalataya, baagi un lawinin Cristu?
Abiin ya sangkan kabay a tamu malyarin
gamitin na lawini tamu sa pamikitakês sa
babayi ya pambayaran.
16 A yu nayi tanda ya lawinin liyaki buy
lawinin babayi ya pambayaran, pakadyag
gigisa sa pamitakês la? Tagawan idi sa
Kasulatan, "Ya luwa, pakadyag gigisa."*
17 Nuwa ya makibêtêk sa Panginuun
Jesus, makibêtêk ya sa Ispiritu na.
18 Agana kaw makikanayun. Mag-
pakarayu kaw sa parabaysên na
kasalanan. Ta ya makikanayun, man-
gasalanan ya sa sarili nan lawini. Nuwa ya
kaatag ga kasalanan, alwan parabaysên.
19 A yu nayi tanda ya lawini yu sabay
ya templun Ispiritun Bapan Namalyari ya
tinanggap yu ubat kan Bapan Namalyari?
Kabay ya lawini yu, alwan kamuyu, nun a
kan Bapan Namalyari
20 gawan inatbus kaw Bapan Namalyari
sa maragul la alaga. Kabay gamitin yuy
lawini yu sa ikaulimên Bapan Namalyari.

7

Tungkul sa pag-asawa

1 Amêsên, paradi ya masabi ku tungkul
sa insulat yu kangku. Pampatangên yu
nu mas mangêd sa gisay liyaki ya a ya
makitakês sa babayi.*
2 Nuwa gawan malakêy nay mangatuksu
sa alwa lan asawa, mas mangêd da dilag
gan sarilin asaway mani liyaki buy mani
babayi.
3 Dapat tuparên liyaki ya tungkulan nan
makitakês sa asawa na, buy para êt bay-
duy babayi.

* **6:16 6:16** Genesis 2:24. * **7:1 7:1** Sa Griego, malyarin ya labay sabin "Mangêd sa gisay liyaki ya agana makitakês sa asawa na."

4 Tagawan alway nan babayi ya dilag
karapatan sa sarili nan lawini, nun a ya
asawa na. Para êt taman baydu, alway
nan liyaki ya dilag karapatan sa sarili nan
lawini, nun a ya asawa na.
5 Kabay a yu imutan na asawa yu, kay
nu napisabyan yun pasawên na pun na
ati sa pêrad da panawun amên mail-
an yina pun na sarili yu sa panalangin.
Nuwa pamakayarin napikasunduwan yu,
mitakês kawna ta dat ayina mabênbênan
na sarili yu buy matuksu kaw Satanas un
makitakês sa kaatag.

6 Si pansabin ku kamuyu, alwan utus,
nun a kay payu ku.
7 Nu malyari, labay ku ta dayin sikaw
kaganawan pakadyag kaparisu ku ya ayin
asawa. Nuwa ya balang gisa kantamu,
magmikakaatag ga kaagyuwan na indin
Bapan Namalyari buy asê mipaparisu. Ya
kaatag, agyu lan bênbênan na sarili lan
agana makitakês. Nuwa ya kaatag, a la
agyun bênbênan na sarili lan makitakês,
kabay kaylangan lan mag-asawa.

8 Amêsên, ati ya masabi ku sa mani ayin
asawa buy sa mani nabal-u. Mas mangêd
pun na manugêl silan ayin asawa kaparisu
ku.
9 Nuwa nu a yu mabênbênan na sarili
yu, mag-asawa kaw. Mas mangêd da
mag-asawa kaw kaysa mangasalanan kaw
gawan a yu mabênbênan na matanam
lawini yu.

10 Amêsên, sikaw wa mani nipag-asawa,
dilag gakun iutus kamuyu ya ubat sa
Panginuun, alwan ubat kangku. Asê sêpat
isyay babayi ya asawa na.†
11 Nuwa nu isyay babayi ya asawa na,
ayina sêpat mag-asawan kaatag nun a
mag-udung ya tana sa asawa na. Parisu
êt ta utus Panginuun sa liyaki, a na sêpat
isyay ya asawa na.

12 Sa kaatag gaman, ati ya masabi ku.
Ubat kangkuy utus sa ati, ayin sinabi
ya Panginuun tungkul di. Nu ya gisay
liyaki ya dilag gan manan asawa, a na
sêpat isyay ya babayi agyan a ya manam-
palataya anggan labay babayi ya miawyun
sila.
13 Para êt baydu sa gisay babayi ya bayu
ya nanampalataya, dilag ginan manan
asaway asê manampalataya. A na sêpat
isyay ya asawa nay liyaki ya asê manam-
palataya nu kalabay yapun êt miawyun
sila.
14 Gawan pantanggapên Bapan Namal-
yari ya pamiawyun lan miasawa alang-
alang sa panampalatayan asawa nay
babayi. Buy si babayi ya asê manam-
palataya, pantanggapên êt Bapan Namal-
yari ya pamiawyun la un asawa nay man-
ampalataya gawan sa panampalatayan
asawa nay liyaki. Gawan nu asê, agyan
na mani anak yu, asê tanggapên Bapan
Namalyari. Nuwa ya pêtêg, pantanggapên
êt Bapan Namalyari ya mani anak yu.
15 Nuwa nu kalabay makisyay ya asaway
asê manampalataya, pasawên yan mak-
isyay. Sa paradi ya pangapalyari, malaya
yan makisyay, tagawan binêg kitamun
Bapan Namalyari un bumyay napatêtbêk.
16 Sikaw wa mani babayi ya manam-
palataya, dat sikaw wa magin dan amên
manampalatayay asawa yu buy milig-
tas. Para kaw êt bayduy mani liyaki ya
manampalataya, dat sikaw êt ta magin
dan amên manampalatayay asawa yu buy
miligtas.

Bumyay sa kabilyan na indin Bapan Namalyari

17 Nuwa agyan parabaydu, ati ya masabi
ku. Ya balang gisa kamuyu, sêpat yan
bumyay sa kabilyan na indin Panginuun
sabitun binêg yan Bapan Namalyari. Abiin
na pan-iutus ku sa kaganawan manam-
palatayay miaawyun.
18 Alimbawa, nu si gisay liyaki ya natuli
yana sên binêg yan Bapan Namalyari, a
nayna sêpat ibayuy kabilyan na. Buy
nu a yapun tuli sabitun binêg ya, a yina
kaylangan magpatuli pun.
19 Gawan asê maulaga nu tuli ya gisay
tawu o asê. Ya maulaga, ya panunul sa
mani utus Bapan Namalyari.
20 Kabay manugêl ya balang gisa sa
kabilyan na sabitun binêg yan Bapan Na-
malyari.
21 Gisa ka nayin ipus sabitun binêg kan
Bapan Namalyari? Agana mu intindin na
abitu. Nuwa nu dilag kan madyag amên
mibus ka, daygên mu.
22 Ta ya ipus sabitun binêg yan Pang-
inuun, nilayay na. Si tawuy naman na
malaya sabitun binêg yan Cristu, ipus
sinan Cristu amêsên.
23 Inatbus kaw nan Bapan Namalyari sa
maragul la alaga sa kapamilatan panga-
matin Cristu sa kurus. Kabay agana ki-
tamu magpaipus sa mani tawu.
24 Kabay mani mapatêl ku, manugêl kaw
bumyay sa kabilyan yu sabitun binêg kaw
Bapan Namalyari.

Tungkul sa mani ayin asawa buy sa mani bal-u

25 Amêsên, tungkul laman êt sa mani
ayin pun asawa, ayin nakun utus sa ubat

† **7:10 7:10** Ya turun Jesus tungkul sa miasawa mabasa sa Mateo 5:31-32; 19:3-9; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18.

sa Panginuun. Nuwa bilang gisay pagtiwalan na gawan sa lunus Bapan Namalyari, ati ya masabi ku.

26 Gawan sa mani kasakitan amêsên, mas mangêd nu isundu yu tanay kabilyan yu ya ayin pun asawa.

27 Nuwa nu sikay liyaki ya nag-asaway na, agana mu isyay ya asawa mu. Buy nu ayin kan asawa, mas mangêd nu agana kay na mag-asawa.

28 Nuwa nu mag-asawa ka man, a ka mangasalanan. Buy nu mag-asaway gisay dalaga, a ya êt mangasalanan. Kabay pansabin ku sa mani ayin pun asaway manugêl sila tan parabaydu, gawan labay kun malisyan lay mani kasakitan biyay un dilag asawa.

29 Mani mapatêl, ati ya labay kun sabin. Naêpêk tanay panawun tamu baydi sa babun luta. Kabay si mani dilag asawa, sêpat lan suyun na Panginuun un paran ayin asawa.

30 Ya mani manangis, bumyay silan paran asê manangis buy ya mani masaya, bumyay silan paran asê masaya. Buy si mani dilag panaliw, a la sêpat sarilinin na sinaliw la gawan naêpêk tay panawun.

31 Ya manggamit mani bagay baydi sa babun luta, a la sêpat idin bayduy nakêm la, gawan makpas ya abiin.

32 A kina dayi labay ya migaganaka kaw sa biyay yu. Si gisay liyaki ya ayin asawa, nakapamisan ya sa pagsuyu sa Panginuun buy nu parasaantu nan mapasayay Panginuun.

33 Nuwa ya liyaki ya nag-asawa, nakapamisan ya sa mani bagay baydi sa babun luta, nu parasaantu nan mapasayay asawa na.

34 Gawan di, mapiatag ga isip na. Para êt baydu sa babayi. Ya gisay nabalu o gisay dalaga, kay pagkaabalaan la, kay abituy paglingkud la sa Panginuun, tagawan labay lan il-an na buun biyay la sa paglingkud kana. Nuwa ya babayi ya dilag asawa, abala ya sa mani bagay baydi sa babun luta, nu parasaantu nan mapasayay asawa na.

35 Kay pansabin kuy abiin para sa ikakangêd yu. A kataw pan-ibawal la mag-asawa. Labay ku magin mangêd da pamibiyaybiyay yu amên lubus kaw makapaglingkud sa Panginuun.

36 Amêsên, tungkul laman sa mikabaan, nu sa nakêm liyaki, labay nan migêt sila buy kabaan na, buy sa nakêm na, sêpat silaynan mitangên, mangêd pun na mitangên silayna. Alwan kasalanan na ati.

37 Nuwa nu buuy nay disisyun liyaki ya a na tangênên na kabaan na, buy ayin mamilit kanan mag-asawa, buy agyu nan bênbênan na kalabayan lawini na, mangêd êt ta dinyag nay a ya nag-asawa.

38 Kabay mangêd nu tangênan naya, nuwa mas mangêd êt nu asê.

39 Si babayi, kaban nabyay pun na asawa na, nakas-êl ya sa asawa na. Nuwa nu mati yay asawa na, malyari yinan mag-asawan manguman sa sisabêt man na malabayan na, nuwa sêpat sa gisay manampalataya êt ta ayin asawa.

40 Para kangku, mas masaya yapun nu a yina mag-asawan manguman. Para kangku, ati ya ustu buy sa êlêw ku, ati êt ta pan-itutun Ispiritun Bapan Namalyari ya idi kangku.

8

Tungkul sa mani kanên na pan-iandug sa mani diyusdiyusan

1 Amêsên, tungkul laman sa patang yu nu malyari tamun kanên o asê ya mani kanên na in-andug sa diyusdiyusan, ya pansabin yu, “Kaganawan kantamuy dilag kabiyasnan.” Nuwa sêpat tamun tandanên ya kabiyasnan sabay ya makapadayêw sa tawu. Mas maulagay pangidu, gawan nu dilag kitamun pangidu, pan-isipin tamu nu parasaantu tamun mapapas-êy ya mapatêl tamu sa Panginuun.

2 Ya tawuy indap nan biyasa ya, kulang pun êt ta kabiyasnan na.

3 Nuwa ya tawuy mangidu kan Bapan Namalyari sabay ya pangkilalanên na.

4 Kabay nu tungkul sa mani kanên na in-andug sa mani diyusdiyusan, tanda tamuy “ya mani diyusdiyusan na ati, alwan pêtêg Namalyari,” gawan tanda tamu êt ta “kay gigisay Namalyari.”

5 Pansabin kaatag tawuy asê pun makakilala kan Bapan Namalyari ya dilag mani namalyari sa langit buy sa luta, buy malakê ya mani pambêgên “mani namalyari” buy “mani panginuun.”

6 Nuwa para kantamu, kay gigisay Namalyari ya Bapa tamuy nanyag kaganawan bagay buy mambumyay kitamu para kana. Buy kay gigisay Panginuun tamu ya sabay si Jesu Cristu. Sa kapamilatan na, dinyag ga kaganawan bagay buy sa kapamilatan na êt, mambumyay kitamu amêsên.

7 Nuwa dilag manampalatayay a la pun tanday kapêtêgan tungkul sa diyusdiyusan. Ya kaatag kalla, sabitun nuna mangulimên sa diyusdiyusan. Kabay angga amêsên, nu mangan silan kanên na in-andug sa mani diyusdiyusan, para kalla, mangulimên silayna sa mani diyusdiyusan. Buy gawan parabaysên na pangisip la, indap la, nangasalanan silayna.

8 Nuwa ya kanên, ayin katandan sa
pamikiawyun tamu kan Bapan Namalyari.
Mangan kitamu man o asê, alwan abiin na
makapibayu kantamu sa pangêlêw na.
9 Nuwa agyan dilag kaw kalayaan,
mangillag kaw, ta dat abiin ya sangkan
pangasalanan mani tawuy manam-
palataya ya idi pun sa isip lay tungkul
sa mani diyusdiyusan.
10 Alimbawa, tanda muy si mani diyus-
diyusan, alwan pêtêg namalyari buy nu
maku kan mangan sa templun diyusdiyu-
san buy makitan kan patêl ya idi pun sa
isip nay tungkul sa diyusdiyusan, alwa
nayin sikay makapiayat kanan mangan
sa mani kanên na in-andug sa mani
diyusdiyusan ya agyan para kana, gisay
kasalanan na abiin?
11 Gawan sa "kabiyasnan" mu, sikay mi-
pakadawak sa patêl muy manampalataya
ya inatbus êt sa pangamatin Cristu.
12 Buy sa paradi ya paralan, nan-
gasalanan kayna kan Cristu, gawan nan-
gasalanan ka sa patêl muy manam-
palataya sa pamiayat mun manyag bagay
ya para kana, kasalanan.
13 Kabay nu ya pangkanên ku sabay
ya pangubatan kasalanan patêl ku, a
kina manguman mangan paradi ya kanên
amên asê mangasalanan na patêl ku.

9

Ya mani karapatan buy tungkulan gisay apostul

1 Elêwên yuku bilang alimbawa. Alwa
nayin malaya ku? Alwa nayin gisa kun
apostul? Alwa nayin nagpakit mismu
kangkuy Panginuun tamun Jesus? Alwa
nayin gawan sa paglingkud ku kan Bapan
Namalyari, nagin mani manampalataya
kaw?
2 Agyan a ku kilalanên kaatag bilang
apostul, nuwa sikaw wa mani taga Cor-
into, sêpat yukun kilalanên bilang apos-
tul gawan sa kapamilatan pangaral ku,
manampalataya kawna amêsên sa Pang-
inuun. Ya panampalataya yu sabay ya
magpapêtêg ya apostul lakun Panginuun.
3 Ati ya pan-ipakitbay ku sa mani tawuy
asê mangilala kangku bilang apostul.
4 Bilang apostul, ayin kay nayin karap-
atan pambiyan mani naturwanan yan un
mani pangaylanganan yan?
5 Ayin kay nayin karapatan pakilaku yan
ya asawa yan sa pamita yan, kaparisun
pandaygên mani kaatag apostul kaparisun
Pedro buy mani mapatêl Panginuun?
6 Kay sikay nayi buy si Bernabe ya
kaylangan mag-ubra para sa ikabyay yan?
7 Dilag nayin sundalus ya siya pun na
manggastus kaylangan na sa paglingkud
na? Dilag nayin mananêm ya asê mak-
inabang sa mani tagêy intanêm na? Buy
dilag nayin manaysay kambing ya asê
makinabang sa gatas saysay na?
8 Ya pansabin ku, alwan kay pansabin
tawu, nun a idi sa Kautusan.
9 Tagawan nakasulat sa Kautusan na
impasulat kan Moises, "Kaban manara ya
baka, gana mu sêl-an na bêbêy na."* Kay
mani baka nayi ya pangganakên Bapan
Namalyari sabitun impasulat nay abiin ya
batas?
10 Alwa, nun a insulat ta ati sa Kasulatan
Bapan Namalyari para kantamu. Gawan
ya mani manggitna buy ya mani mandara,
napilmi silan makinabang sa pampupulun
la.
11 Sên in-aral yan kamuyuy Mangêd
da Balita, nananêm kay kamuyun mani
ispiritwal la pagpapala. Nabyat nayi nu
pakinabangan yan na materyal la pagpa-
pala ya maubat kamuyu?
12 Nu ya kaatag mani mangaral dilag
silan karapatan mananggap ubat kamuyu,
alwa nayin luyang kay yabay? Nuwa a kay
nanyawad kamuyu, nun a pibabatan yan
na kaganawan amên sa pakapakun baydu,
ayin makabênbên sa pangaral Mangêd da
Balita tungkul kan Cristu.
13 A yu nayi tanda ya mani maglingkud
sa Templu, ubat sa Templuy pangkanên la
sa inallu-allu buy ya mani maglingkud sa
pamiandugan, makatanggap sila sa mani
pan-iandug?
14 Sa paradi ya paralan, pan-iutus Pang-
inuun ya ikabyay mangaral Mangêd da
Balita, maubat sa mani tawuy nananggap
un pangaral ubat sa Mangêd da Balita.†
15 Nuwa a ku ginamit ta sabêt man sa
mani karapatan kun abiin. Buy a ku nan-
ulat kamuyu amêsên amên panyawarên
kaw sawup. Mas labayên ku pun na mati
kaysa mitas sa karapatan kun ipagmaragul
la pangaral kun Mangêd da Balita un ayin
bayad.
16 Nuwa a ku malyarin ipagmaragul la
pangaral kun Mangêd da Balita, gawan
kay pansunulun kuy utus kangkun Pang-
inuun Jesus. Kabay kapalunus saku nu a
ku iaral la Mangêd da Balita!
17 Nu pandaygên kun kusan nakêm ma
pangaral, dilag gakun maêtêng nga na-
bang. Nuwa sa kapêtêgan, pandaygên kuy
pan-iutus kangku ya mangaral Mangêd da
Balita ya intiwala kangku.
18 Sabêt amêsên na nabang ku? Ya
maituwad kun nabang, abituy ipangaral
kuy Mangêd da Balita un asê mamayad da

* **9:9 9:9** Deuteronomio 25:4. † **9:14 9:14** Mateo 10:10; Lucas 10:7.

mani mallêngê, agyan dilag gakun karapatan mananggap bayad da ubat kalla.

19 Malaya ku buy a ku ipus sisabêt man, nuwa magpaipus saku sa kaganawan amên makasagyat takun malakê ya manampalataya kan Cristu.

20 Alimbawa, nu kaawyun kuy mani kaparisu kun Judio, mambumyay yaku ayun sa naugalyan buy sa kautusan mani Judio amên masagyat ku silan manampalataya kan Cristu. Agyan a ku sakup sa kautusan mani Judio, pansunulun kuy ati amên maisagyat ku silan manampalataya.

21 Nu kaawyun kinaman êt ta mani alwan Judio ya asê mambumyay ayun sa kautusan mani Judio, mambumyay yaku êt un paran ayin sa aypan kautusan mani Judio amên maisagyat kuy mani alwan Judion manampalataya. Nuwa alwan labay sabin na a kina pansunulun na mani utus Bapan Namalyari, gawan sa kapêtêgan, pansunulun kuy mani utus Cristu.

22 Nu kaawyun kinaman na mani mayna pun sa manampalataya, makibagay yaku amên mapapas-êy ku sila sa ustuy panampalataya kan Cristu.‡ Makibagay yaku sa kaganawan tawu sa kaganawan bagay amên agyan sa dakun sabêt ta paralan, mailigtas kuy dakun umnu kalla ubat sa ayin katganan na parusa.

23 Pandaygên kuy kaganawan pamikibagay sa kaganawan tawu para sa pamiwagaw Mangêd da Balita amên makapikidakay yaku sa mani pagpapalan Mangêd da Balita.

24 Ya panunul tamu kan Bapan Namalyari, para kitamun mangapal la mamwayu. Buy tanda yuy sa gisay mamwayu, malakêy makiawyun nuwa kay gigisay manambut. Kabay pakapalanên yuy paglingkud yu kan Bapan Namalyari kaparisun gisay mangapal ya mamakapalan pamwayu na amên makwa nay gantimpala na.

25 Ya balang mangapal, magsanay yan mangêd buy pandisiplinan nay sarili na sa kaganawan bagay amên makwa nay gantimpala na. Pandaygên nay ati amên makakwan gantimpala ya asê mangabuyutan. Parabaydu êt ta pandaygên tamu, nuwa ya pan-angadên tamu, abituy gantimpala ya mabuyutan.

26 Kabay kaparisu wakun gisay mamwayu ya pilmin muwayu papakun sa katganan. Kaparisu waku êt gisay mangapal la makitumbukan ya balang tumbuk ku, masugat ta kalaban, alwan angin.

27 Pandisiplinên kuy lawini ku buy pambênbênan kuy nadawak ka kalabayan ku, gawan dat pangayari kun iaral la Mangêd da Balita sa kaatag, dat siku pun na asê makakwan gantimpala ya ubat kan Bapan Namalyari.

10

Patanda sa mani magsimba sa diyusdiyusan

1 Mani mapatêl kuway, labay kun ganakên yuy nalyari sa mani ninunu tamun mani Judio sabitun pikilaku silan Moises pasalwang sa Egipto. Idi sila sa aypan ulap ya patanda un pangawyun kallan Bapan Namalyari buy kaganawan lay naglipay sa dagat.*

2 Sa kapamilatan ulap buy dagat, nabawtismuwan sila bilang tagasunul Moises.

3 Nangan silan kaganawan sa kakyangan un gigisay kanên† na ubat kan Bapan Namalyari.

4 Buy ninêm silan kaganawan gigisay lanêm‡ ma pan-idin na, gawan ninêm silan lanêm ma impaawas Bapan Namalyari ya ubat sa batu. Ya batun abitu ya nangawyun kalla, ayin kaatag nun a si Cristu.

5 Nuwa paraman baydu, asê pun êt natula si Bapan Namalyari sa malakê kalla. Kabay nikalat ta mani bangkay la sa kakyangan.

6 Abituy mani nalyari kalla sabay ya mam-in aral kantamu amêsên amên a kitamu mag-angad nadawak kaparisun dinyag la.

7 Agana kaw magsimba sa mani diyusdiyusan kaparisun dinyag kaatag kalla, tagawan idi sa Kasulatan Bapan Namalyari, "Nagpestay mani tawu, miiinêman buy mitatalêkan sa pagsimba la sa mani diyusdiyusan la."§

8 Agana kitamu makikanayun kaparisun dinyag kaatag kalla sabitun nuna.* Tagawan sa pamikikanayun la, luwampu buy tatluy libu ya nati kalla sa gisay allu.

9 Sabitun nuna, gawan sa panubuk dakun umnu kalla kan Bapan Namalyari, tinuktuk silan utan buy nati sila.† Kabay agana tamu êt subukun si Cristu kaparisun dinyag la.

10 Agana kaw êt pawan magdeklamu kaparisun dakun umnu kalla. Kabay pinati silan ang-el un kamatyan.‡

11 Nalyari ya kaganawan abiin bilang aral kantamu buy insulat amên magin pamatanda kantamun mani mangabyay

‡ **9:22 9:22** 1 Corinto 8:7. * **10:1 10:1** Exodo 13:21-22. † **10:3 10:3** Exodo 16:31-35. ‡ **10:4 10:4** Exodo 17:3-6. § **10:7 10:7** Exodo 32:6. * **10:8 10:8** Mani Bilang 25:1-9. † **10:9 10:9** Mani Bilang 21:5-6. ‡ **10:10 10:10** Mani Bilang 16:41-49.

sa panawun narani yay katganan ka-
ganawan.
12 Kabay nu pan-isipin yuy napas-êy
kawna sa panampalataya yu, mangillag
kaw, ta dat manabu kaw sa kasalanan.
13 Ayin tuksuy mallumatêng kamuyu ya
asê mangadanasan kaatag tawu. Nuwa
mapagkatiwalan si Bapan Namalyari sa
impangaku na ya a na kitamu paulayên
matuksu un igit pun sa agyu tamu. Kabay
nu mamakadanas kaw panuksu, manyag
yan paralan amên masambut yuy abiin.
14 Kabay mani kakaidwan ku, agana kaw
magsimba sa mani diyusdiyusan.
15 Pansabin ku kamuyuy ati bilang mani
tawuy makapukat. Kabay pakaisipin yuy
pansabin ku.
16 Balang pamititipun tamu bilang pang-
ganaka sa pangamatin Cristu, dilag kita-
mun pan-inêmên ya pan-ipasalamat tamu
kan Bapan Namalyari. Sa balang paminêm
tamu, makibêtêk kitamu sa dayan Cristu.
Buy sa balang pangan tamun tinapay ya
pibibis-ilan tamu, makibêtêk kitamu sa
lawinin Cristu.
17 Kabay agyan malakê kitamu, gigisay
lawini tamu gawan kay gigisay tinapay ya
pibibis-ilan tamun kinan.
18 Elêwên yuy alimbawan mani Israelita.
Ya mani mangan sa mani in-andug sa
pamiandugan, bilang makibêtêk sila êt
kan Bapan Namalyari.
19 Sabêt ta labay kun sabin? Pansabin ku
nayi ya dilag pukat ya mani diyusdiyusan
o dilag pukat ta kanên na in-andug kalla?
20 Asê! Ya labay kun sabin, a ku labay
ya makibêtêk kaw sa nangadadawak ka
ispiritu, gawan na kanên na in-andug sa
mani diyusdiyusan, pan-iandug sa mani
nangadadawak ka ispiritu buy alwan kan
Bapan Namalyari.
21 A kitamu malyarin makiênêm sa
basun Panginuun buy pamakayari,
makiênêm kitamina êt sa basun nan-
gadadawak ka ispiritu. Buy a kitamu êt
malyarin makiêm sa panganan Panginuun
buy pamakayari, makiêm kitamina êt sa
panganan mani nangadadawak ka ispiritu.
22 Labay tamu nayin mangimun na Pang-
inuun? Mas makapangyarian kitamu nayi
kana?
23 Dilag magsabin, "Malaya kun daygên
na agyan sabêt." Pêtêg ga malaya kitamu,
nuwa asê kaganawan makakangêd kan-
tamu buy asê kaganawan ati makasawup.
24 Alwan kay sarili yun ikakangêd da
unên yu, nun a ya ikakangêd êt kaatag.
25 Mangan kaw dakun sabêt man na
pansaliwin sa pagtindan karni buy agana
yina patangên nu in-andug sa diyusdiyu-
san na abiin o asê amên asê maguluy
nakêm yu.
26 Gawan idi sa Kasulatan, "Ya babun
luta buy kaganawan idi baydi, pibandiyan
Panginuun."§
27 Nu sagyatên kaw gisay asê manam-
palataya sa gisay pamiêêman buy kalabay
kaw maku, kanên yuy sabêt man na iapag
kamuyu buy aganayna mamatang nu in-
andug ga abiin sa diyusdiyusan o asê,
amên asê maguluy nakêm yu.
28 Nuwa nu dilag magsabi kamuyun, "Ya
kanên na abiin, in-andug sa diyusdiyu-
san," agana yina kanên alang-alang sa
nagsabi kamuyun ati amên asê maguluy
nakêm na.
29 Alwan nakêm yuy labay kun tukuyun,
nun a ya nakêm nagsabi kamuyu.
Malyarin sabin kaatag kamuyuy,
"Uysiyan bênbênan ku yay labay kun
daygên gawan kay kalabayan nakêm
kaatag ta?
30 Nu impasalamat ku kan Bapan Namal-
yari ya kanên ku, uysiyan dustakên laku
yapun ta?"
31 Ati ya masabi ku baysên. Nu mangan
kaw man o minêm, o sabêt man na pan-
daygên yu, daygên yuy kaganawan amên
ulimênên mani tawu si Bapan Namalyari.
32 Agana kaw manyag agyan sabêt man
na magin sangkan pangasalanan sisabêt
man, Judio yaman o asê o ya mani man-
ampalataya kan Bapan Namalyari ya mi-
aawyun.
33 Pakitbusan yuy pandaygên ku ya
pagpilitan kun makasawup sa kaganawan
tawu. Alwan sarili kuy pan-isipin ku, nun
a ya ikakangêd kaganawan amên miligtas
sila.

11

1 Pakitbusan yuku kaparisun pamikitbus
ku kan Cristu.

Ya pag-up-up nu magsimba

2 Pandayêwên kataw, gawan pawa
yukun pangganakên buy pansunulun yuy
in-aral ku kamuyu.
3 Amêsên, labay kun matandan yu ya
si Cristuy ulun lawyaki, buy ya lawyaki
yaman ya ulun mani babayi, buy si Bapan
Namalyari yaman ya ulun Cristu.
4 Nu mititipun kaw sa pagsimba yu
buy nu ya gisay liyaki ya manalangin o
mamipatandan mensayin Bapan Namal-
yari nuwa dilag yan up-up sa ulu na, pan-
ipakadêng-êy na si Cristu ya sabay ya
pinakaulu na.
5 Buy ya babayi ya manalangin o mami-
patandan mensayin Bapan Namalyari ya

§ **10:26 10:26** Mani Kanta 24:1.

ayin up-up sa ulu na, mantan yan kapa-
padêng-êy sa liyaki ya ulu na. Gawan
nu ayin up-up pa ulu na, nanuwad dinan
tinung-aw wa babayi ya kapapadêng-êy.
6 Nu asê kalabay mag-up-up pa gisay
babayi, magpatung-aw ya tana! Nuwa ka-
padêng-êy sa gisay babayi ya magpatung-
aw o magpaurug sabut kaparisun urug
mani lawyaki. Kabay sêpat yan mag-up-
up ulu gawan nu ayin up-up pa ulu na,
nanuwad ya êt natung-aw.
7 Asê sêpat mag-up-up uluy liyaki nu
magsimba, gawan siyay kakitan wangis
buy karangalan Bapan Namalyari. Nuwa
ya babayi sabay ya karangalan liyaki.
8 Gawan asê dinyag ga liyaki ubat sa
babayi, nun a ya babayi ya dinyag ubat sa
liyaki.
9 Gawan asê dinyag Bapan Namalyari ya
liyaki para sa babayi, nun a dinyag Bapan
Namalyari ya babayi para sa liyaki.
10 Gawan disati buy gawan sa mani ang-
el, sêpat mag-up-up uluy babayi amên
makitan na magpasakup ya sa asawa na.
11 Nuwa sêpat yun tandanên ya sa
pamikibêtêk tamu sa Panginuun Jesus,
kaylangan babayi ya liyaki buy kaylangan
êt liyaki ya babayi.
12 Gawan nu parasaantun naubat ta
nunay babayi sa liyaki, ya liyaki, pan-
ianak babayi. Nuwa ya kaganawan,
naubat kan Bapan Namalyari.
13 Sikaw tay magsabi nu ustu sa gisay
babayi ya manalangin kan Bapan Namal-
yari un ayin up-up sa ulu.
14 Para êt taman sa liyaki. Taganay na
sa gisay liyaki ya naêpêk ka sabut na,
gawan mamakapadêng-êy sa gisay liyaki
nu makarang nga sabut na.
15 Nuwa karangalan babayi ya dilag
makarang nga sabut, gawan indin Bapan
Namalyari kanay sabut amên panakêp sa
ulu na.
16 Nu dilag pun kalabay makisub-
akan tungkul baydi, ayin nakinan masabi
gawan ati ya naugalyan yan. Buy
ati ya pansunulun kaganawan manam-
palataya kan Bapan Namalyari ya mi-
aawyun saantu man na lugal.

Ya Banal la Pangapun
(Mateo 26:1-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

17 Tungkul sa itipan ku amêsên kamuyu,
a kataw madayêw, gawan ya pamititipun
yu, mamakadawak buy asê makakangêd.
18 Tagawan muna sa kaganawan, na-
balitan kuy balang mititipun kaw bilang
manampalataya, mipapangkat kaw. Pêtêg
lawês ya abiin.
19 Kaylangan malyari ya abiin amên
matandan nu sisabêt kamuyuy pêtêg man-
ampalataya.
20 Nu mititipun kaw amên mangan sa
Banal la Pangapun, alway nan pêtêg ga
Banal la Pangapun na pandaygên yu,
21 gawan a kaw miêêtêng, nun a
tambêng yinan pangkanên na sarili yun
bakal. Kabay ya kaatag, nanabsuy buy
nalasing ngana, pakan layangên pun na
kaatag.
22 Ayin kaw nayin sarilin bali amên
baydu kaw mangan buy minêm? Sa
pandaygên yun abiin, pandustakên yuy
manampalataya kan Bapan Namalyari ya
miaawyun buy pan-ipakadêng-êy yuy ma-
patêl la kalulu. Sabêt amêsên na labay yun
daygên ku? Dayêwên kataw? Asê!
23 Ati ya aral la indin Panginuun kangku
buy in-aral ku êt kamuyu. Sabitun yabin
insupakat ta Panginuun Jesus, nangwa yan
tinapay.
24 Buy pamakayari nan nagpasalamat
kan Bapan Namalyari, binis-ilbis-il nay ati
buy sinabi, “Ati ya lawini kuy pan-idin
ku para kamuyu. Daygên yuy ati bilang
pangganaka yu kangku.”
25 Pamakayari lan nangan, kingwa nay
basuy nag-alak, buy sinabi na kalla, “Ya
pan-inêmên na ati, sabay ya bayuy kasun-
duwan ya pinagpapêtgan daya ku. Balang
inêmên yuy ati, daygên yu bilang pang-
ganaka kangku.”
26 Gawan sa balang pangan yun ati ya
tinapay buy paminêm yun ati ya pan-
inêmên, pan-ipatanda yuy pangamatin
Panginuun angga sa pag-udung na.
27 Kabay nu sisabêt man na mangan
tinapay buy maminêm pan-inêmên Pang-
inuun un asê ustuy pan-isipin, man-
gasalanan ya laban sa lawini buy sa dayan
Panginuun.
28 Kaylangan usisên balang gisay sarili
na nu sêpat yan mangan tinapay buy
minêm pan-inêmên.
29 Tagawan sisabêt man na mangan ati
ya tinapay buy minêm ati ya pan-inêmên
ya a na pampaulagên na lawinin Cristu,
nangan nina buy ninêm minan ikaparusa
na.
30 Buy ati ya sangkan kabay malakê
kamuyuy mangayna buy nipagsakit. Buy
dilag êt dakun umnuy nati.
31 Nuwa nu sikitaminay mangusisa sa
sarili tamu nu ustu o asê ustuy pandaygên
tamu, a kitamina parusan Bapan Namal-
yari.
32 Nu pamparusan kitamu man Pang-
inuun Jesus, pamitinêk na kantamuy ati
amên a kitamu maparusan kaawyun na
mani tawuy asê manunul kan Bapan Na-
malyari.

33 Kabay mani mapatêl ku, nu mititipun
kaw para sa Banal la Pangapun, miêêtêng
kaw.
34 Buy nu dilag layangên kamuyu, man-
gan nina pun sa bali na amên a kaw ma-
parusan Panginuun gawan sa pandaygên
yu sa pamititipun yu. Buy tungkul laman
sa kaatag bagay, pakapalanên ku tana
pamakalatêng ku baysên.

12

Mani kaagyuwan na pan-idin Ispiritun Bapan Namalyari

1 Amêsên, mani mapatêl, tungkul sa
kaagyuwan na pan-idin Ispiritun Bapan
Namalyari, labay kun matandan yuy ustu.
2 Tanda yuy sabitun a yu pun kilala si
Bapan Namalyari, pawa kaw mailitêp sa
pagsimba sa mani diyusdiyusan ya asê
makapagsabi.
3 Kabay labay kun matandan yuy asê
masabin gisay tawuy, "Isumpa si Jesus!",
nu pan-awyunan yan Ispiritun Bapan Na-
malyari. Buy asê êt masabin gisay tawuy,
"Si Jesus ya Panginuun," nu a ya pan-
awyunan Ispiritun Bapan Namalyari.
4 Dilag magmikakanayun na kaagyuwan
na pan-idin Ispiritun Bapan Namalyari,
nuwa kay gigisay Ispiritun Bapan Namal-
yari ya mam-in ati.
5 Dilag magmikakanayun na paralan sa
paglingkud, nuwa kay gigisay Panginuun
na paglingkuran tamu.
6 Magmikakanayun na pan-ipadyag Ba-
pan Namalyari kantamu, nuwa kay gigisay
Bapan Namalyari ya mam-i kantamun
kaagyuwan daygên na mani ati.
7 Ya balang gisa kantamu, pambiyan
kaagyuwan mipakit un idi kanay Ispiritun
Bapan Namalyari amên makasawup yan
mamapas-êy panampalatayan kaatag.
8 Ya dakun umnu kantamu, pambiyan
Ispiritu un kaagyuwan mamisabin men-
sayin kabiyasnan. Ya kaatag êt taman,
pambiyan mensayin katandan ya ubat êt
sa gigisay Ispiritu.
9 Ya kaatag gaman, pambiyan Ispiritun
maragul la panampalataya kan Bapan Na-
malyari buy ya kaatag, pambiyan kapang-
yarian mamaiyul nipagsakit.
10 Ya kaatag, pambiyan Ispiritun kapang-
yarian manyag mamakaupapas, buy ya
kaatag, pambiyan kaagyuwan mipatandan
sabi ya ubat kan Bapan Namalyari. Dilag
êt taman pambiyan kabiyasnan makaki-
lala nu ubat sa Ispiritun Bapan Namal-
yari ya pansabin gisay tawu o asê. Ya
kaatag, pambiyan kabiyasnan magsabin
magmikakanayun na sabi ya a la natan-
dan. Ya kaatag gaman êt, dilag kabiyasnan
mamipaintindin abiin na mani sabi.
11 Nuwa kay gigisay Ispiritun Bapan
Namalyari ya manyag kaganawan abiin
buy pan-idin na sa balang gisa ayun sa
kalabayan na.

Kaawyun kitamu sa gigisay lawini

12 Gigisay lawinin tawu, nuwa malakêy
mamibuu buy magmikakaatag ga parti.
Para êt baydu si Cristu. Kay gigisay
lawini na, nuwa malakêy mamibuu buy
magmikakaatag ga parti. Sikitamun
mani manampalataya, para kitamun mag-
mikakaatag ga partin lawinin Cristu.
13 Sikitamun kaganawan, Judio man o
asê, ipus man o malaya, binawtismuwan
kitamu sa gigisay Ispiritu amên madyag
gisay lawini. Buy gigisay Ispiritu êt ta
tinanggap tamun kaganawan.
14 Ya lawini, pan-ibuun malakêy parti
buy alwan kay gigisay parti.
15 Kabay nu makapagsabi ya bitis buy
sabin nay, "Gawan alwa kun gamêt, alwa
kun partin lawini," alwan labay sabin ati
ya a yina partin lawini.
16 Buy nu makapagsabi yaman na têk
buy sabin nay, "Gawan alwa kun mata,
alwa ku êt partin lawini," alwan labay
sabin ati ya a yina partin lawini.
17 Gawan nu ya buun lawini, pawan
mata, ipakun makalêngên ati? Buy nu ya
lawini, kay pawan têk, ipakun makadêp
pa ati?
18 Nuwa ingkabit Bapan Namalyari ya
magmikakanayun na partin lawini sa
bibiyan la ayun sa kalabayan na.
19 Nu ya lawini, kay pan-ibuun gisay
parti, a tamu masabin lawini ya ati.
20 Ya pêtêg, pan-ibuun malakêy parti ya
lawini, nuwa kay gigisay lawini.
21 Kabay nu makapagsabi ya mata, a
na malyarin sabin sa gamêt, "A kata
kaylangan." Buy nu makapagsabi êt ta
ulu, a na malyarin sabin sa bitis, "A kata
kaylangan."
22 Ta ya pêtêg, ya mani partin lawini
tamu ya para dayin mayna, sabay pun êt
ta kaylangan.
23 Ya mani partin lawini ya sa êlêw
tamuy asê kapapadayêw, sabay ya
pansaysayên tamun mangêd. Buy ya mani
partin lawini ya a tamu pan-ipakit, sabay
ya pampakangêdên tamu.
24 Asina kaylangan ipakapalay partin
lawini ya asê makapadêng-êy ipakit. Para
êt baydu, sên pinakapalan Bapan Na-
malyari ya lawini tamu, binyanan nan
karangalan na mani partin lawini tamu ya
sa êlêw tamu asê kapapadayêw
25 amên asê mangapisisyay, nun a mi-
pagmalasakit ta balang gisa.
26 Nu masakitan na gisay partin lawini,
masakitan êt ta kaganawan parti. Buy nu

pamparangalên na gisay parti, matula êt
ta kaganawan parti.
27 Sikaw kaganawan ya mamibuu sa
lawinin Cristu buy ya balang gisa, partin
lawini na.
28 Buy sa lawinin ati ya ayin kaatag
nun a ya manampalatayay miaawyun, ati
ya mani parti ya intalagan Bapan Namal-
yari. Ya mumuna, mani apostul. Ya
ikalwa, mani propeta. Ya ikatlu, mani
manuru. Pinili na êt ta mani manyag mani
mamakaupapas, mani mamaiyul sa ni-
pagsakit, mani manawup, mani mamaala,
buy mani magsabi sa magmikakanayun na
sabi ya a la natandan.
29 Tanda tamuy alwan kaganawan apos-
tul, alwan kaganawan propeta o manuru.
Alwan kaganawan binyanan kaagyuwan
manyag mani mamakaupapas,
30 mamaiyul sa mani nipagsakit, maka-
pagsabi sa magmikakanayun na sabi ya a
la pun natandan o mamipaintindi sa mani
sabin abiin.
31 Nuwa pagpilitan yun matanggap
ya mas maulagay mani kaagyuwan.
Buy amêsên, ituru ku kamuyuy pinaka-
maulaga sa kaganawan.

13

Ya Pangidu

1 Nu makapagsabi yaku man sa mag-
mikakanayun na sabin mani tawu buy
mani ang-el, nuwa ayin nakun pangidu,
kay para kutan kumpanay magbatengteng
o pompiyang nga matarit.
2 Nu dilag gaku man kaagyuwan mami-
patandan mensayi ubat kan Bapan Namal-
yari buy nu dilag gaku man pangintindi
sa kaganawan mani kapêtêgan ya inliim
na sabitun nuna buy nu dilag gaku man
kaganawan kabiyasnan, nuwa nu ayin
nakun pangidu, ayin nakun pukat. Buy nu
mailipay ku man na mani bung-uy gawan
sa maragul la panampalataya ku, nuwa
ayin nakun pangidu, ayin nakun pukat.
3 Buy agyan idin ku man na kaganawan
pibandiyan ku buy nu iandug ku man na
lawini ku amên sêlbên, nuwa ayin nakun
pangidu, ayin naku pun êt nabang.
4 Ya tawuy dilag pangidu, mapamibabata
ya, maganaka ya, a ya katandan mainggit,
a ya mapagpadayêw o mapagmatag-ay,
5 mapanggalang ya, a ya makasarili, a ya
mapanubag buy a ya mapamitanêm sakit
nakêm sa kaparisu,
6 a ya matula sa kadawakan, nun a
matula ya sa kapêtêgan.
7 Ya tawuy dilag pangidu, mibabata ya,
pawan magtiwala, pawan dilag pag-asa,
buy mapamibabata angga sa katganan.
8 Dilag katganan na pamipatandan men-
sayi ubat kan Bapan Namalyari buy ya
pagsabin kaatag sabi ya asê natandan.
Para êt baydu ya pamipatandan kabiyas-
nan. Nuwa ya pangidu, ayin katganan.
9 Asê pun lubus ya kabiyasnan tamu.
Para êt bayduy kaagyuwan mamipatan-
dan mensayi ubat kan Bapan Namalyari.
10 Nuwa sa pallumatêng allu ya ma-
pakadyag ganap pa kaganawan, mitas say
kakulangan.
11 Sabitun anak kaku pun, ya pagsabi
ku, ya isip ku buy ya pangatuynungan
ku, kaparisun anak. Nuwa sên maragul
lakina, inlakwanan kinay isip anak.
12 Amêsên, asê pun malinaw wa pangi-
lala tamu kan Bapan Namalyari. Kay para
kitamun nakaêlêw sa napukakêy sulamin.
Nuwa lumatêng nga alluy makitan tamun
arapan si Bapan Namalyari buy lubus
tamu yan makilala kaparisun pangilala na
kantamu.
13 Kabay tatluy bagay ya manugêl:
ya panampalataya, ya kapilmiyan buy
pangidu. Nuwa ya pinakadakila, sabay ya
pangidu.

14

Ya pagsabin magmikakanayun na sabi ya asê pun natandan

1 Pagpilitan yun idun na kaparisu yu buy
pagpilitan yun mapakamuyuy kaagyuwan
na pan-idin Ispiritun Bapan Namalyari,
luyang ngay pamipatandan mensayin Ba-
pan Namalyari.
2 Ya tawuy magsabi sa kaatag sabi ya
a na natandan, a ya makisabi sa tawu,
nun a kan Bapan Namalyari, gawan ayin
makaintindi kana. Magsabi yan inliim ma
kapêtêgan sa kapamilatan sawup Ispiritun
Bapan Namalyari.
3 Nuwa ya tawuy mamipatandan
mensayi ubat kan Bapan Namalyari,
magsabi ya sa mani tawu amên masawpan
silan mapapas-êy ya panampalataya la,
mapapas-êy ya nakêm la, buy mabiyan
silan kasiglan.
4 Ya magsabi sa kaatag sabi ya a na
natandan, pampapas-êyên nay sarili nan
panampalataya. Nuwa ya mamipatan-
dan mensayi ubat kan Bapan Namal-
yari, pampapas-êyên nay mani manam-
palatayay miaawyun.
5 Labay ku dayin makapagsabi kaw ka-
ganawan un magmikakanayun na sabi
ya a yu pun natandan, nuwa mas labay
ku pun na mamipatanda kaw mensayi
ubat kan Bapan Namalyari. Tagawan ya
tawuy mamipatandan mensayi ubat kan
Bapan Namalyari, mas maulaga kaysa sa
magsabin magmikakanayun na sabi ya a

na pun natandan, liban ta nu ipaintindi
nay sabin abiin amên mapapas-êy nay
mani manampalatayay miaawyun.

6 Mani mapatêl kuway, sabêt ta makwa
yuy nabang, nu maku waku baysên
kamuyu buy magsabi yaku sa mag-
mikakanayun na sabi ya a yu mapukatan?
Ayin! Liban tana nu sabin ku kamuyu
sa sabi ya mapukatan yu ya impakit Ba-
pan Namalyari kangku, ya natandan ku
tungkul kana, ya sabi ya pan-ipasabi na
kamuyu, o pangaral.

7 Agyan na mani gamit ta ayin biyay ka-
parisun bulugudyung buy alpa, nu asê ma-
linaw wa panêna buy panigtig, parasaan-
tun matandan makalêngê nu sabêt ta
kantay pan-itigtig alpa buy bulugudyung?
8 Buy nu bêgên na mani sundalus gamit
ta patutut, nuwa a la mapukatan na
labay sabin tunuy patutut, parasaantu
silan makapaglêan para sa pamikilaban?
9 Para kaw êt baydu. Parasaantun
matandan gisay manampalataya ya labay
sabin pansabin yu sa kaatag sabi nu a nay
naman mapukatan ya sabi ya panggamitin
yu? Para kaw êt makisabi sa angin.
10 Malakêy sabi sa babun luta buy balang
gisay sabi, dilag labay sabin.
11 Nuwa nu a ku tanday sabi ya
panggamitin kasabi ku, a kay mikaintindi
ta para kay dayuwan.
12 Sa paglabay yun mani kaagyuwan
na pan-idin Ispiritun Bapan Namalyari,
pagpilitan yun mapakamuyuy mani
kaagyuwan na mamapas-êy sa mani
manampalatayay miaawyun.

13 Kabay ya tawuy magsabi sa kaatag
sabi ya a na natandan, sêpat ya êt man-
alangin na biyan yan kaagyuwan mami-
paintindi.
14 Nu manalangin naku sa mag-
mikakanayun na sabi ya a ku natandan,
ya ispiritu kuy manalangin, nuwa asê
mapukatan isip ku.
15 Nu parabaydu, sabêt ta sêpat kun
daygên? Manalangin naku sa mag-
mikakanayun na sabi sa ispiritu ku buy
manalangin naku êt sa sabi ya mapukatan
isip ku. Magkanta ku sa kaatag sabi sa
ispiritu ku buy magkanta ku sa sabi ya
mapukatan isip ku.
16 Nu magpasalamat ka kan Bapan
Namalyari sa kapamilatan ispiritu mu
buy asê mapukatan tawuy idi baydu,
parasaantu yan makapakitbay "Awuy
Panginuun" sa pagpasalamat mu, nu a
nay naman mapukatan na pansabin mu?
17 Agyan mangêd da pagpasalamat mu
kan Bapan Namalyari, nu asê mapukatan
kaatag, a ka nakasawup sa pamapas-êy
panampalataya na.
18 Magpasalamat taku kan Bapan Namal-
yari, ta igit taku kamuyun makapagsabin
magmikakaatag ga sabi.
19 Nuwa sa pamititipun mani manam-
palataya, mas labay ku pun na magsabi
yakun limay sabi ya mapukatan la amên
maturwanan ku sila, kaysa magsabi yakun
libulibuy sabi sa kaatag sabi ya ayin maka-
pukat.
20 Mani mapatêl ku, agana kaw na-
pakaisip anak tungkul sa mani kaagyuwan
na indin Ispiritun Bapan Namalyari. Pak-
itbusan yuy mani anak ka ayin tanda
sa nangadadawak, nuwa sa pangintindi,
pakadyag kaw isip tuwa.
21 Paradi ya idi sa kasulatan Bapan
Namalyari,
"Magsabi yaku sa mani tawun ati sa ka-
pamilatan mani tawuy dilag kaatag
sabi buy sa kapamilatan mani tawuy
dayuwan,
nuwa a sila pun êt mallêngê kangku."*
22 Kabay ya kaagyuwan na magsabin
kaatag sabi ya a yu natandan, sabay
ya tanda' para sa mani alwan manam-
palataya, alwan para sa mani manam-
palataya. Nuwa ya kaagyuwan na mami-
patandan mensayi ubat kan Bapan Namal-
yari, tanda' para sa mani manampalataya,
alwan para sa asê manampalataya.
23 Nu magtipun kaw wa mani man-
ampalataya buy sikaw wa kaganawan
magsabi sa kaatag sabi ya a yu pun
natandan, buy dilag lumatêng nga asê
manampalataya ya asê tanday pandaygên
yu, a la nayi isipin na tinutulaw kawna?
24 Nuwa nu sikaw kaganawan na
mamipatandan mensayi ubat kan Bapan
Namalyari buy lumatêng nga asê
manampalataya ya asê tanday pandaygên
yu, matandan nay makasalanan ya.
Mabêgbêg ga nakêm na gawan sa
pansabin yun kaganawan buy matandan
nay maparusan ya.
25 Agyan na mani nakaliim sa bêkê na,
maiawas. Kabay manduku ya sa pagsisi na
buy mangulimên ya kan Bapan Namalyari
buy sabin nay, "Taganan idi kamuyu si
Bapan Namalyari."

Ya masalaysay ya pamititipun

26 Kabay mani mapatêl ku, ati ya sêpat
yun daygên sa pamititipun yu. Ya kaatag,
magkanta buy ya kaatag, manuru, buy
ya kaatag, mamipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari. Ya kaatag, magsabi
sa kaatag sabi ya a la pun natandan.
Buy ya kaatag, mamipapukat nu sabêt ta
labay sabin mani sabin abitu. Ipilmi yuy

* **14:21 14:21** Isaias 28:11-12.

kaganawan daygên yu sa pamititipun yu
para sa ikapas-êy panampalataya yu.
27 Nu dilag magsabi sa kaatag sabi ya a
la pun natandan, kaylangan kay luluwa o
tatlu, buy asê miaagnan, buy sêpat dilag
mamipapukat sa pansabin la.
28 Nuwa nu ayin mamipapukat,
mangimbêk tana sila sa pamititipun
mani manampalatayay miaawyun buy
makisabi sila tana kan Bapan Namalyari
un magpagisa.

29 Nu dilag kamuyun binyanan men-
sayi ubat kan Bapan Namalyari, tulutan
magsabi ya luwa o tatlu kalla. Buy ya
kaatag, sêpat mallêngê buy usisên la nu
ubat kan Bapan Namalyari o asê.
30 Amêsên, nu dilag nakaiknu ya
binyanan mensayi ubat kan Bapan
Namalyari, sêpat pun tunggên na magsabi
amên makapagsabi êt ta kaatag.
31 Gawan sikaw kaganawan, malyarin
mipatandan mensayi ubat kan Bapan Na-
malyari un tisatisa amên mabiyasay ka-
ganawan buy pumas-êy ya panampalataya
yu.
32 Buy ya mani manampalatayay
nakatanggap un kaagyuwan na mami-
patandan mensayi ubat kan Bapan
Namalyari, malyari silan miêêbas magsabi
gawan dilag silan pamênbên sa sarili.
33 Gawan si Bapan Namalyari, a ya
Namalyarin kagulwan, nun a Namalyari
yan kasalaysayan buy kapatêtbêkan.

Kaparisun naugalyan kaganawan man-
ampalatayay miaawyun na mani pinilin
Bapan Namalyarin kay kana,
34 ya mani babayi, sêpat mangimbêk sa
pamititipun yu gawan a sila pantulutan
magsabi.† Sêpat silan pasakup sa mani
lawyaki gawan parabayduy idi sa Kautu-
san.
35 Nu dilag silan patang, patangên la tay
asawa la pangalatêng la sa bali la, gawan
mamakapadêng-êy magsabi ya babayi sa
pamititipun mani manampalatayay mi-
aawyun.

36 Indap yu nayi nu ubat kamuyuy
Sabin Bapan Namalyari, o kay sikaw wa
nakatanggap ati?
37 Nu dilag kamuyun mangisip dilag yan
kaagyuwan mamipatandan mensayi ubat
kan Bapan Namalyari o dilag kaagyuwan
na ubat sa Ispiritun Bapan Namalyari,
sêpat nan kilalanên ya si mani insulat ku
kamuyu, utus Panginuun.
38 Buy nu a na labay tanggapên na mani
pansabin ku, agana yuya êt tanggapên.
39 Kabay mani mapatêl ku, pagpilitan
yun mamipatandan mensayi ubat kan Ba-
pan Namalyari, nuwa agana yu bênbênan
na magsabi sa kaatag sabi ya a la pun
natandan.
40 Daygên yuy kaganawan sa ustu buy sa
masalaysay ya paralan.

15

Ya panguman pangabyay Cristu

1 Amêsên na mapatêl, labay kun ipa-
ganaka kamuyuy Mangêd da Balita ya in-
aral ku kamuyu. Ati ya aral la tinanggap
yu buy angga amêsên panampalatayanan
yu.
2 Sa kapamilatan ati ya Mangêd da
Balita, niligtas kawna nu papakatalanên
yun mangêd da in-aral ku, liban ta nu
alwan pêtêg ga panampalataya yu.
3 Tagawan impatanda kina kamuyuy
pinakamaulagay aral la indin kangku.
Paradi ya impatanda ku sabitun nuna.
Nati si Cristu amên iligtas kitamu sa mani
kasalanan tamu, ayun sa pansabin Kasula-
tan.
4 In-ilbêng ya buy nanguman nabyay sa
ikatluy allu, ayun êt sa pansabin Kasula-
tan.
5 Nagpakit ya kan Pedro. Pamakayari,
nagpakit ya êt sa mapu buy luway apostul
na.
6 Pamakayari, nagpakit yan katamisan
sa maigit liman dalan na mapatêl la mi-
titipun. Malakê kallay nabyay pun angga
amêsên, nuwa ya kaatag kalla, nati yana.
7 Nagpakit ya êt kan Santiago buy pa-
makayari, nagpakit ya sa kaganawan mani
apostul.
8 Buy sikuy katatawliyan nan pinagpak-
itan, ya kaparisu kuy gisay kulaw ya in-
anak un asê ustu sa buwan.*
9 Tagawan sa kaganawan mani apostul,
sikuy pinakanayêpa buy a ku sêpat bêgên
gisay apostul, gawan pinasakit kuy mani
manampalataya kan Bapan Namalyari ya
miaawyun.†
10 Nuwa gawan sa kangêdan nakêm
Bapan Namalyari kangku, dinyag nakun
apostul. Buy asê nasayang nga kangêdan
nakêm Bapan Namalyari kangku, gawan
nagpakapagal laku un igit kaysa sa ka-
ganawan kaatag apostul. Nuwa alwan sa
sarili kun kaagyuwan, nun a sa kangêdan
nakêm Bapan Namalyari.
11 Kabay ayin pamikaatag nu sila o siku
ya mangaral kamuyu. Ya maulaga, gigisay
pan-iaral yan buy abitu êt ta panam-
palatayanan yu.

† **14:34 14:34** Sa panawun Pablo ya mani babayi, a sila nag-aral buy kay idi sa bali ya babayi. * **15:8 15:8** Mani Dyag 9:1-19; 22:6-16; 26:12-18. † **15:9 15:9** Mani Dyag 8:1; 8:3; 9:1-2; 22:4-5; 26:9-11; Galacia 1:13.

Ya panguman pangabyay mani nati

12 Amêsên, pan-iaral yan kamuyu ya si
Cristu, nanguman yan nabyay. Uysiyan
pansabin dakun umnu kamuyuy a ya
pabyayên manguman Bapan Namalyari ya
mani nati ta?
13 Nu pêtêg ayin panguman pangabyay,
labay sabin, agyan si Cristu, asê êt nangu-
man nabyay.
14 Buy nu pêtêg asê nanguman nabyay
si Cristu, ayin kapukatan na pangaral yan
buy ayin êt pukat ta panampalataya yu.
15 Buy alwan kay abiin. Lumtaw kay
êt malaram ma mamipapêtêg tungkul kan
Bapan Namalyari, gawan impapêtêg yan
na pinabyay manguman Bapan Namal-
yari si Cristu. Nu pêtêg asê mabyay ya
nangamamati, mapalyarin asê pêtêg ga
impapêtêg yan ya pinabyay nan mangu-
man si Cristu.
16 Gawan nu ya mani nati, asê umanên
pabyayên, asê êt nanguman pinabyay si
Cristu.
17 Buy nu asê nanguman nabyay si
Cristu, ayin pukat ta panampalataya yu
buy a kaw pun napatawad sa mani
kasalanan yu.
18 Buy labay sabin êt, ya mani nati yana
ya nanampalataya kan Cristu, nilaku sila
sa ayin katganan na parusa.
19 Nu ya kapilmiyan tamu kan Cristu,
kay para sa biyay tamu baydi sa babun
luta, kapapalunus kitamu sa kaganawan
tawu.
20 Nuwa ya kapêtêgan, si Cristuy nunan
pinabyay bilang pagpapêtêg ya pabyayên
manguman na nangamamati.
21 Gawan sa gisay tawu, ya si Adan,
inlumatêng nga kamatyan sa kaganawan
tawu. Kabay gawan êt sa gisay tawu, ya
si Cristu, manguman mabyay ya nangama-
mati.
22 Gawan nu parasaantu ya kaganawan
tawuy mangamati gawan sa pamikibêtêk
la kan Adan, para êt taman baydu, siki-
tamun kaganawan, pabyayên manguman
gawan sa pamikibêtêk tamu kan Cristu.
23 Nuwa dilag sarisarilin takdan
panawun na panguman pangabyay.
Nunan pinabyay si Cristu. Pamakayari,
pag-udung Cristu baydi sa babun luta,
pabyayên na êt ta mani manampalataya
kana.
24 Buy pamakayarin ati, lumatêng nga
katganan. Idin Jesus ya pag-ari sa Na-
malyari buy Bapa pamakayari nan sirên
na kaganawan mag-ari, manungkulan buy
dilag kapangyarian laban kan Bapan Na-
malyari.
25 Tagawan kaylangan mag-ari si Cristu
angga sa lubus nan masambut ya ka-
ganawan kapati na.
26 Buy ya tawlin kapati ya sambutun
Jesus, sabay ya kamatyan mani tawu.‡
27 Pansabin sa Kasulatan, "Ya ka-
ganawan bagay, impasakup Bapan Na-
malyari kan Cristu."§ Nuwa sa sabi ya
"kaganawan bagay," asê labay sabin baydi
ya kaawyun si Bapan Namalyari tagawan
sabay siyay nipasakup kaganawan bagay
sa aypan kapangyarian Cristu.
28 Nu nipasakup pa kaganawan kan
Cristu, magpasakup êt si Cristu kan Bapa
ya sabay ya namipasakup kanan ka-
ganawan amên manakup pana si Bapan
Namalyari sa kaganawan.
29 Dilag mani tawuy nagpabawtismu
para sa mani nati la. Amêsên, nu ayin
panguman pangabyay mani nati, ayin ula-
gay pagpabawtismu la para sa mani nati.
30 A kay migaganaka agyan idi kay
sa nadawak ka kabilyan sa inuras-uras,
gawan tanda yan na pabyayên manguman
na mani nati.
31 Mani mapatêl, nu parasaantun pêtêg
ga pan-ipagmaragul kataw gawan sa
pamikibêtêk yu kan Cristu Jesus ya Pang-
inuun tamu, parabaydu êt ta pêtêg ga allu-
allu wakun idi sa bunak kamatyan.
32 Nu kay para sa kabilyan mani tawu
baydi sa babun lutay pamibabata ku
sabitun inarap kuy mani manalungat
kangku baydi sa Efeso ya paran man-
gatubag ga ayup, ayin awêd ulagay ati
nu asê pabyayên manguman na mani
nati. Mangêd pun na sunulun tamu tanay
panabin na, "Kinabitan taminan mangan
buy kinabitan taminan minêm unuwa kay
mati kitamu."*
33 Agana kaw pailitêp sa panabin na
abiin, nun a ati ya paniwalan yu, "Ya
nangadawak ka pagkaawyun sabay ya
makasiran mangêd da ugali."
34 Magpakasalaysay kaw buy itgên yuy
panyag kasalanan gawan na dakun umnu
kamuyu, a la pun kilala si Bapan Namal-
yari. Pansabin ku kamuyuy abiin amên
madêng-êyan kaw sa sarili yu.

Ya lawini sa panguman pangabyay

35 Nuwa dilag mamatang, "Parasaantun
pabyayên manguman na nangamamati?
Sabêt ta kalasin lawini la?"
36 Ayin kan tanda. Alwa nayin bayu
bumyay ya bini, ilbêng muya pun sa
luta buy nu nailbêng mina, baydu yapun
bumyay.

‡ **15:26 15:26** Sa Griego ati ya labay nan sabin "Si tawlin kapati ya sirên na kamatyan." § **15:27 15:27** Mani Kanta 8:6. * **15:32 15:32** Isaias 22:13.

37 Buy agyan sabêt ta bini ya itanêm mu,
kaparisun trigu o sabêt pun na bini, kaatag
gay lawini na nu tumubuy na.
38 Nuwa idi kan Bapan Namalyari nu sabêt ta magin lawinin magmikakaatag ga bini.
39 Para êt bayduy lawinin mani bagay
ya dilag biyay. Alwan kaganawan lawini
pariparisu. Magmikakaatag ga lawinin
tawu, lawinin ayup, lawinin uybun manuk
buy kênan lanêm.
40 Dilag mani lawini ya pallangit buy dilag lawini ya palluta. Kaatag ya kangêdan
lawinin palluta buy kaatag êt ya kangêdan
lawinin pallangit.
41 Kaatag ga sawang allu sa sawang
buwan buy kaatag êt ta sawang mani
bêtêwên. Buy agyan na mani bêtêwên,
dilag magmikakanayun na sawang.
42 Para êt bayduy panguman pangabyay
nangamamati. Ya lawini ya pan-ilbêng,
mambumata ya. Nuwa nu manguman
kitamun pabyayên, mibayuy nay lawini
tamu, ayina bumata kanuman.
43 Ya lawini ya pan-ilbêng, nadawak buy
mayna, nuwa sa panguman pangabyay,
pakadyag yan mangêd buy napas-êy.
44 Ya lawini ya pan-ilbêng sabay ya
palluta. Nuwa nu inuman pinabyay ya ati,
pallangit tay ati. Gawan nu dilag lawini ya
palluta, dilag êt taman lawini ya pallangit.
45 Pansabin sa Kasulatan Bapan Namalyari, "Ya nunan tawu ya si Adan, binyanan
yan biyay."† Nuwa ya tawlin Adan ya si
Cristu, mam-i yan biyay ya ayin katganan.
46 Nuwa alwan lawini ya pallangit ya
nuna, nun a ya lawini ya palluta. Buy
pamakayari, baydu pun manunul la lawini
ya pallangit.
47 Ya nunan tawu ya si Adan, ubat ya sa
luta. Nuwa ya ikalway tawu ya si Cristu,
ubat ya sa langit.
48 Ya lawinin mani tawu baydi sa babun
luta, kaparisun lawinin Adan na diyag sa
luta. Ya lawinin mani tawuy umanên
pabyayên, kaparisun lawinin Cristu ya
ubat sa langit.
49 Kabay nu parasaantuy lawini tamu
amêsên kaparisun Adan ya naubat sa
luta, lumatêng nga alluy mapagkaparisun
lawini tamuy lawinin Cristu ya ubat sa
langit.
50 Mani mapatêl ku, ati ya labay kun
sabin. Ya lawini tamuy dilag laman buy
daya, a ya malyarin miawyun sa kaarian Bapan Namalyari. Ta ya lawinin ati
ya mambumata, a ya malyarin makapagmanan biyay ya ayin katganan.
51 Nuwa mallêngê kaw gawan dilag
gakun sabin kamuyuy gisay nakaliim.
Asê kaganawan kantamu mati, nuwa ka-
ganawan tamu, biyan bayun lawini
52 sa gisay pakulimad, sa gisay kêdêm
mata, kaagnan sênêg tawlin patutut.
Tagawan sa pamasnêg patutut, umanên
pabyayên na mani nati buy biyan law-
ini ya asê mambumata. Buy sikitamun
nangabyay pun, biyan kitamu êt bayuy
lawini.
53 Gawan ya lawini tamuy mambumata
buy mangamati, sagilyan lawini ya asê
mambumata buy asê mangamati.
54 Buy nu ya lawini ya mambumata
buy mangamati, nasagilyan nan lawini
ya asê mambumata buy asê mangamati,
matupad day panabin sa Kasulatan Bapan
Namalyari,
"Nasambut tay kamatyan. Ganap pay
panambut!‡
55 Ayin nan kapangyarian na kamatyan.
Nasambut tay kamatyan."§
56 Kay dilag kapangyarian na kamatyan
kantamu gawan sa kasalanan. Buy dilag kapangyarian na kasalanan kantamu
gawan sa Kautusan.
57 Nuwa salamat kan Bapan Namalyari,
gawan binyanan na kitamun panambut
laban sa kasalanan buy kamatyan sa kapamilatan Panginuun tamun Jesu Cristu.
58 Kabay mani kakaidwan kun mapatêl, magpakapas-êy kaw buy agana
kaw mangayna sa panampalataya. Magpakasipêg kaw sa pandaygên na indin
kamuyun Panginuun, gawan tanda yuy
asê masayang nga pagpagal yu.

16

Sawup para sa mani taga Judea

1 Amêsên, tungkul laman sa panipun
sawup para sa mani manampalataya kan
Bapan Namalyari ya idi sa prubinsyan
Judea ya pinili nan kay kana, pakitbusan yuy impadyag ku sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Galacia.
2 Sa balang allun Duminggu, ya balang
gisa kamuyu mil-an peray agyu nan idin
ubat sa mani naabli na. Buy tipunun
yuy abiin amên sa pallumatêng ku baysên,
nakal-an nay isawup yu.
3 Pallumatêng ku baysên, ipalaku ku
sa Jerusalem ma mani tawuy pinili yu
ya mantan sawup yu, buy manyag gakun
sulat ta mamipakilala kalla.
4 Buy nu kaylangan kun maku sa
Jerusalem, kilaku sila kangku.

Mani palanun Pablo

5 Pamakaubat ku sa Macedonia, maku
waku baysên sa Corinto gawan duman
naku pun baydu.

† **15:45 15:45** Genesis 2:7. ‡ **15:54 15:54** Isaias 25:8. § **15:55 15:55** Hosea 13:14.

6 Mapalyarin mabuyutan ku baysên ka-
muyu. Buy dat baysên nakinan mamalibas
panawun nalêpêt amên masawpan yuku
sa mani kaylangan ku sa sumunul kun
pamita, agyan saantu man na lakwên ku.
7 A ku labay ya kay magdan naku
kamuyu. Labay kun mabuyutan kataw
mapagkaawyun, nu labayên Panginuun.
8 Nuwa manugêl laku pun baydi sa Efeso
angga sa allun Pentecostes,
9 gawan agyan malakêy manalungat
kangku baydi, malakê êt ta kalabay
mallêngê sa Mangêd da Balita ya pan-iaral
ku.
10 Pamakalatêng Timoteo baysên, lin-
gunun yuyan mangêd amên mipatêtbêk
ka nakêm na, gawan kaparisu kuyan
maglingkud sa Panginuun.
11 Gana yuya dustakên, nun a sa pamita
na, sawpan yuya sa mani kaylangan na
amên matula yan makapag-udung kangku.
Gawan pan-êtêngên kuyan lumatêng bay-
din kaawyun na kaatag pun na mapatêl sa
panampalataya.
12 Tungkul laman sa patêl tamun si
Apolos, pikisabyan kuy nan mangêd da
magliwa ya baysên kamuyu kaawyun nay
dakun umnuy mani mapatêl. Nuwa a na
pun labay maku baysên amêsên, kayanu
dilag yatanan panawun, maku ya baysên.

Kayaryan un Tipan

13 Mapaglêan kaw buy magpakapas-êy
sa panampalataya. Magin namanidêg kaw
buy agana malimu.
14 Buy sabêt man na daygên yu, daygên
yun dilag pangidu.
15 Tanda yuy si Estefanas buy pamilya na
ya nunan nagin manampalataya baysên
sa prubinsyan Acaya. In-il-an lay sarili
la sa paglingkud sa mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana. Kabay makisabi
yaku kamuyuy mani mapatêl,
16 ya magpasakup kaw kalla buy sa
kaganawan kaparisu lan maglingkud sa
Panginuun un buun sipêg.
17 Matula ku sa pallumatêng lan Es-
tefanas, Fortunato, buy Acaico, gawan
pandaygên la para kangkuy a yu madyag
gawan ayin kaw baydi.
18 Pinatula lay nakêm ku, kaparisun
pamatula la kamuyu. Biyan yun ulagay
mani kaparisu la.
19 Nagpapakun kawna, sabin mani man-
ampalatayay miaawyun na idi sa pru-
binsyan Asia. Buun nakêm êt sinabi
lan Aquila buy si Priscila ya nagpapakun
kawna gawan parisu kaw nakibêtêk sa
Panginuun. Nagpapakun kawna sabin êt
mani manampalatayay mititipun sa bali la.
20 Buy nagpapakun kaw êt sabin ka-
ganawan manampalataya baydi.
Miaapêt kaw bilang mipapatêl kan
Cristu.
21 Nagpapakun kaw êt, sikuy ati si Pablo
buy siku mismuy nanulat sa pangumustan
ati.
22 Isumpan Bapan Namalyari ya sisabêt
man na asê mangidu kana.
Panginuun, mag-udung kayna!
23 Labay kun manugêl kamuyuy
kangêdan na ubat sa Panginuun Jesus.
24 Kakaidwan kataw kaganawan bilang
mani mapatêl kan Cristu Jesus.

Ya Ikalwan Sulat Pablo sa mani taga CORINTO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu Jesus ayun sa kalabayan Bapan Namalyari. Kaawyun ku si Timoteo ya patêl tamu sa panampalataya.

Manulat taku kamuyun mani manampalatayay miaawyun ya idi sa balayan Corinto buy kamuyun mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana sa buun prubinsyan Acaya.

2 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa Namalyari ya Bapa tamu buy sa Panginuun Jesu Cristu.

Pagpasalamat kan Bapan Namalyari

3 Ulimênên tamuy Namalyari buy Bapan Panginuun tamun Jesu Cristu. Siyay mapallunus ya Bapa buy Namalyari yan pawan mamapas-êy nakêm.

4 Pan-amungmungun na kitamu sa bunak kaganawan pamasakit amên sa kapamilatan pangamungmung na kantamu, maamungmung tamu êt ta mani tawuy mandumanas kaganawan kalasin pamasakit.

5 Gawan nu parasaantun mallumakêy pamasakit kantamu gawan sa pamikibêtêk tamu kan Cristu, para êt bayduy pangamungmung Bapan Namalyari kantamu gawan sa pamikibêtêk tamu kan Cristu.

6 Nu magkasakit kay man, para sa ikasamung yuy ati buy ikaligtas yu. Buy ya pangamungmung Bapan Namalyari kanyan, para sa ikasamung yu amên mapibabatan yuy pamasakit kaparisun nangadanasan yan.

7 Kabay napilmi kay ya isundu yuy panampalataya yu kan Cristu, gawan tanda yan ya nu magkasakit kaw kaparisu yan, amungmungun kaw êt Bapan Namalyari kaparisu yan.

8 Mani mapatêl, labay yan matandan yuy mani pamasakit ta nadanasan yan sa prubinsyan Asia. Sadyay kasakitan nadanasan yan baydu. Kabay natasan kayan pag-asa buy a yan na inisip pa mabyay kay pun.

9 Indap yan sabitun nuna, katganan yan nana. Nuwa nalyari ya kaganawan abitu amên mabiyasa kay ya agana magtiwala sa sarili yan, nun a kan Bapan Namalyari ya mamabyay sa mani nati.

10 Inligtas nakay sa kapapalimuy kamatyan buy pan-iligtas nakay pun êt. Buy napilmi kay ya iligtas nakay pun

11 sa sawup mani panalangin yu. Sa pakapakun baydu, malakêy magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan sa mani kangêdan na natanggap yan ubat kana bilang pakitbay sa panalangin malakêy tawu.

Nagbayuy palanun Pablo

12 Ati ya maipagmaragul yan. Malinis ya nakêm yan na mambumyay kay matinêk buy tapat sa arap kaganawan tawu, luyang nga kamuyu. Nadyag yan na abiin sa kapamilatan kangêdan Bapan Namalyari, alwan sa kapamilatan kabiyasnan mani tawu.

13-14 Tagawan ayin kay pan-isulat kamuyu ya a yu mabasa o mapukatan. Buy napilmi yakun agyan a yu pun mapukatan amêsên, napilmi yakun sa pallumatêng Panginuun Jesus, lubus yukay mapukatan buy maipagmaragul yukay buy maipagmaragul yan kaw êt.

15-16 Gawan napilmi yakun mapukatan yuku, inisip kun magliwa kamuyu. Kabay namalanu wakun duman pun baysên kamuyu bayu waku maku sa Macedonia buy pamakayari, manguman nakun magdan baysên kamuyu amên sa katilwa kun pamaku kamuyu, katilwa kaw êt mananggap pagpapala buy masawpan yuku sa pamita ku papakun sa Judea.

17 Abiin dayi ya palanu ku sabitun nuna. Nuwa asê nisunduy abiin. Paraman baydu, alwan labay sabin ya a ku tanda nu sabêt ta palanu kun daygên o kaparisu wakun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari ya bêngat kapama “Awu, awu” pakan “Asê” awêd.

18 Nu parasaantun tapat si Bapan Namalyari, para kay êt baydu sa mani pansabin yan, “Awu” nu awu, “Asê” nu asê.

19 Tagawan si Jesu Cristu ya Anak Bapan Namalyari ya impatanda yan lan Silas buy si Timoteo, taganan tapat ya sa mani sabi na buy taganan tuparên nay mani pangaku na.

20 Tagawan na kaganawan pangakun Bapan Namalyari, tuparên nay kaganawan ati sa kapamilatan Cristu. Kabay sa kapamilatan na, masabi tamuy “Awuy Panginuun” amên maulimên si Bapan Namalyari.

21 Si Bapan Namalyari ya mamapasêy kantamu sa pamikibêtêk tamu kan Cristu buy siya êt ta namili kanyan amên maglingkud kana.

22 Tinatakan na kitamina bilang tanda' ya kana kitamina. Buy indin nay Ispiritu na sa bêkê tamu bilang tanda' ya matanggap tamuy mani impangaku na.

23 Mani mapatêl, a ku nagdaus baysên kamuyu sa Corinto gawan a ku labay

sumakit ta nakêm yu. Buy tandan Bapan
Namalyari ya abiin.
24 A yan labay ya pilitin yan kaw nu
sabêt ta paniwalan yu, gawan napas-êy
yay panampalataya yu. Kay ya labay yan,
misasawup kitamu amên magin matula
kaw.

2

1 Inisip kuy a kina pun maku baysên, nu
kay mapatibsê kun manguman na nakêm
yu sa pamaku ku kamuyu.
2 Kay sikaw wa mamatula kangku.
Nuwa nu napatibsê kataw, sisabêt pun na
mamatula kangku, nun a kay sikaw wa
napatibsê ku.
3 Maku waku dayi baysên sabitun nuna,
nuwa nanulat taku tana kamuyu amên
sa pamaku ku baysên, a ku matibsê ya
mani tawuy sêpat mamatula kangku. Ta
napilmi yakun ya ikatula ku, ikatula yu êt
kaganawan.
4 Nabêgbêg ga lalên bêkê ku buy
nakatangis saku. Nanulat taku kamuyu
alwan amên mapatibsê kataw, nun a labay
kun maipakit kamuyu nu parasaantu
kataw kaidwan.

Patawarên na nakapatibsê

5 Amêsên, tungkul laman sa tawuy naka-
patibsê kamuyu, alwan kay sikuy natibsê
kana, nun a mapalyarin sikaw kaganawan.
Sinabi kuy mapalyarin sikaw kaganawan,
ta a ku labay pipilalun na pagsabi ku nun
a kay abituy pêtêg.
6 Nukad da kanay parusay indin dakun
umnu kamuyu.
7 Kabay patawarên yuya buy samun-
gun, gawan dat sa sadyay lungkut na,
mipakadawak kina.
8 Makisabi yakun ipakit yu kanay kaid-
wan yuya pun.
9 Sabitun nuna, sinulatan kataw amên
matandan ku nu pansunulun yun mangêd
da kaganawan in-aral ku kamuyu.
10 Ya pinatawad yina, pinatawad ku
êt. Buy nu dilag man sêpat patawarên,
pinatawad kina sa arapan Cristu alang-
alang kamuyu.
11 Sêpat baynan mamatawad kitamu
amên a kitamu mapurayit buy masambut
Satanas. Ta tanda taminay mani paralan
na.

Si Pablo sa Troas

12 Sabitun nuna, naku waku sa Troas
amên mangaral Mangêd da Balita tungkul
kan Cristu. Sên idi yakina baydu, natan-
dan kuy binyanan nakun Bapan Namal-
yarin kalayaan mamipatandan Mangêd da
Balita sa mani tawu buy in-il-an na silan
mallêngê.
13 Nuwa asê mipatêtbêk ka isip ku,
gawan a ku nakit baydu si Tito ya patêl
tamu. Kabay nagpatanda ku sa mani
tawu baydu buy naku waku sa prubinsyan
Macedonia.

Panambut sa kapamilatan Cristu

14 Nuwa salamat kan Bapan Namalyari
gawan bilang sinambut Cristu, pawa na
kitamun pan-iuna amên ipaalbay sa ka-
ganawan tawu. Pandaygên nay abiin
gawan nakibêtêk kitamu kan Cristu. Antu
man na lakwên yan, panggamitin kay
Bapan Namalyari amên ipakilala si Cristu
sa mani tawu. Buy ya sabi ya pan-isabi
yan, paran bawun pabangi.
15 Para kay pabangi ya pan-iandug Cristu
kan Bapan Namalyari buy madêp mani
tawuy pan-iligtas buy mani nipakabili sa
ayin katganan na kaparusan.
16 Sa mani nipakadawak, para kay
bawun nangamamati. Nuwa sa mani
pan-iligtas, para kay nabangi ya mam-in
biyay. Nu isipin tamu, ayin tawuy dilag
kaagyuwan daygên na mani ati.
17 A kay kaparisun malakê baysên na
pandaygên kabyayan na Sabin Bapan Na-
malyari, nun a bilang in-utus Bapan Na-
malyari buy lingkud Cristu, tapat yan pan-
iaral la Sabin Bapan Namalyari.

3

1 Indap yu kali nu pandayêwên yan
na êt ta sarili yan. Asê! Ta a kay
kaparisun kaatag ga amên yu ta sila tang-
gapên kayanu mantan sila pun sulat ta
mamipapêtêg sa pangatawu la, buy pa-
makayari, manyawad silayna êt kamuyun
parabayduy sulat amên ta sila tanggapên
sa kaatag lugal.
2-3 A yan na kaylangan na abiin, gawan
sikaw nay sulat ta nakasulat sa bêkê yan
ya magpapêtêg ga taganan apostul kay.
Tagawan sa bayun biyay yu, para kaw
sulat ya ubat kan Cristu ya makitan buy
mabasan kaganawan. Buy alway nan tin-
tay pinanulat Cristu nun a Ispiritun Bapan
Namalyari ya nabyay. Buy alway nan
natapil la batuy pinisulatan kaparisun in-
din Bapan Namalyari kan Moises sabitun
nunan panawun, nun a sa bêkêy nan mani
tawu.
4 Masabi yan ya abiin ya pandaygên Ba-
pan Namalyari kamuyu gawan magtiwala
kay kana sa kapamilatan Cristu.
5 Ta nu kay sikay, ayin kay kaagyuwan
amên daygên na mangapalyari kamuyu
amêsên. Ta ya kaagyuwan yan, ubat kan
Bapan Namalyari.
6 Siyay nam-i kanyan kaagyuwan magin
mani lingkud buy mamipatandan bayuy
kasunduwan na. Buy abiin na bayuy

kasunduwan, asê nakaayun sa Kautusan
nun a nakaayun sa Ispiritun Bapan Na-
malyari. Gawan ya Kautusan, mam-i yan
kamatyan sa mani tawuy mallabag. Nuwa
ya Ispiritun Bapan Namalyari, mam-i yan
biyay ya ayin katganan.
7 Sabitun indin Bapan Namalyari ya Kau-
tusan kan Moises ya nakasulat sa natapil
la batu, sinumawang nga lupa na. Kabay
asê mamudêkdêk mani Israelitay lupa na,
agyan pakanawa êt mapanat ta sawang
lupa na. Amêsên, nu namipakit si Bapan
Namalyarin kapangyarian sa Kautusan na
mam-in kamatyan,
8 luyang na pun pan-ipakit ta kapang-
yarian na sa bayun kasunduwan na sa
kapamilatan Ispiritu na.
9 Ta nu impakit Bapan Namalyari ya
kapangyarian na sa Kautusan na mam-
in kamatyan, luyang na pun pan-ipakit
ta kapangyarian sa bayuy kasunduwan ya
mamituwad matinêk sa tawu sa pangêlêw
na.
10 Tagawan na Kautusan, ayin ninan
kapangyarian gawan luyang pun maka-
pangyarian ya bayuy kasunduwan Bapan
Namalyari.
11 Ta nu impakit Bapan Namalyari ya
kapangyarian na sa Kautusan na dilag
katganan, luyang pun na kapangyarian na
pan-ipakit na sa bayuy kasunduwan ya
manugêl kanuman.
12 Gawan sa kapilmiyan tamu sa bayuy
kasunduwan ya ayin katganan, napas-êy
ya nakêm yan mamipatandan Sabin Bapan
Namalyari.
13 A kay kaparisun Moises ya mangup-up
lupa na amên asê makitan mani Israelitay
mapanat ta sawang sa lupa na.
14 Nuwa ya pêtêg, nakdêy pun êt ta
ulun mani Israelita. Ta agyan pambasên
lay manan kasunduwan, paran nakaup-up
sila pun êt gawan angga amêsên, a sila
pun êt kapukat. Tagawan kay mitas sa up-
up sa kapamilatan pamikibêtêk gisay tawu
kan Cristu.
15 Pêtêg ga angga amêsên, paran dilag
pun nakaup-up sa isip la gawan agyan
pambasên lay mani Kautusan na impasu-
lat kan Moises, a la pun êt mapukatan nu
sabêt ta labay sabin nakasulat baydu.
16 Nuwa nu magdani ya tawu sa Pangin-
uun, makapukat tina, ta nitas say up-up sa
isip na.
17 Amêsên, si abituy Panginuun na sin-
abi kudi, sabay ya Ispiritun Bapan Na-
malyari. Buy nu idi ya sa gisay tawuy
Ispiritun Bapan Namalyari, nakabus sina
sa kapangyarian Kautusan na impasulat
kan Moises.
18 Buy sikitamun kaganawan na maka-
pukat tana bilang nitas say paran up-up
tamu, makitan na kantamuy kapangyarian
Panginuun. Buy ya kapangyarian na abiin,
ubat sa Panginuun ya sabay ya Ispiritun
Bapan Namalyari ya mamibayu kantamu
angga sa magin kaparisu tamu ya.

4

Pibandiyan sa Banga

1 Gawan sa lunus Bapan Namalyari
kanyan, pinili nakay ya mamipatandan
bayuy kasunduwan na. Kabay asê man-
gaynay nakêm yan.
2 Pan-isakwil yan na panyag mani
nakaliim buy mamakapadêng-êy ya diyag.
A kay namilitêp buy a yan êt pan-
itukawkaw wa Sabin Bapan Namalyari.
Pawan kapêtêgan na pan-ipatanda yan
buy ayin kay pan-iliim amên makitan
mani tawuy malinis ya nakêm yan. Buy
tandan Bapan Namalyari ya abiin.
3 Nuwa nu dilag tawuy asê makapukat
sa Mangêd da Balitay pan-ipatanda yan,
sabay silay mani tawuy mipakabili sa ayin
katganan na kaparusan.
4 A sila manampalataya gawan si Sa-
tanas ya mag-ari amêsên sa babun luta,
tinêmpanan nay isip la amên a la makitan
na sawang Mangêd da Balita tungkul sa
kapangyarian Cristu ya sabay ya kakitan
kan Bapan Namalyari.
5 Alwan sarili yan na pan-iaral yan,
nun a si Jesu Cristu ya sabay ya Pangin-
uun tamu. Buy maglingkud kay kamuyu
gawan kan Jesus.
6 Tagawan si Bapan Namalyari
ya nagsabin, “Mabiyan sawang nga
nadiglêm.” Buy si Bapan Namalyari
êt ta nam-in sawang sa isip yan amên
mapukatan yan na kapangyarian na ya
makitan kan Cristu.
7 Indin kanyan na Mangêd da Bali-
tay maiparisu sa pibandiyan, nuwa kay
pamyanan kay ya magkakapaka kaparisun
banga amên matandan na asê mapantagan
na kapangyarian na ati, ubat kan Bapan
Namalyari buy alwan ubat kanyan.
8 Magmikapakay mamasakit kanyan,
nuwa a kay masambut. Dilag êt uras sa
maguluy isip yan, nuwa a kay natasan
kapilmiyan.
9 Malakêy mamasakit kanyan, nuwa a
kay pinaulayan Bapan Namalyari. Dilag
êt uras sa binungsul lakay, nuwa a lakay
napati.
10 Agyan antuy lakwên yan, nayi-nayi
kay yan mati kaparisun nalyari kan Je-
sus amên sa kapamilatan mani nalyari
kanyan, makitan na biyay Jesus.
11 Kaban nabyay kay pun baydi sa babun
luta, pawa kay marani sa kamatyan gawan
sa panunul yan kan Jesus amên makitan

na biyay Jesus sa lawini yan na dilag
kamatyan.
12 Kabay sa pangaral yan, mapalyarin
mati kay, nuwa ayin kanyan na abitu, ta
tanda yan na si kasagilin abiin, mabiyan
kaw biyay ya ayin katganan.
13 Paradi ya idi sa Kasulatan, “Man-
ampalataya ku. Kabay magsabi yaku.”*
Manampalataya kay êt. Kabay pansabin
yan na Mangêd da Balita.
14 Tagawan tanda yan na si Bapan Na-
malyari ya nanguman namabyay kan Je-
sus, sabay siya êt ta mamabyay kanyan
gawan sa pamikibêtêk yan kan Jesus. Buy
tanda yan êt ta sikitamun kaganawan,
gêtan na sa lukup na.
15 Ya kaganawan kasakitan na man-
gadanasan yan, para sa ikakangêd
yu amên lumakêy tawuy mananggap
kangêdan Bapan Namalyari buy luyang
pun êt lumakêy magpasalamat kana. Buy
gawan baysên, maulimên ya.
16 Abiin ya sangkan kabay asê mangay-
nay nakêm yan. Buy agyan mangaynay
lawini yan, luyang ngaman pumas-êy ya
nakêm yan sa inallu-allu.
17 Tagawan ya kasakitan na pandanasên
yan, dilag katganan buy asê taganan
mabayat nu iparisu sa gantimpalay asê
mapantagan buy ayin katganan na idin
lanun Bapan Namalyari kanyan.
18 Kabay ayin ulaga kanyan na mani
bagay ya mangakitan baydi sa babun luta,
nun a ya maulaga kanyan, abituy mani
asê mangakitan. Gawan ya mani bagay
ya mangakitan, dilag katganan, nuwa ya
mani asê mangakitan, ayin katganan.

5

Ya bayuy lawini

1 Tanda tamuy ya lawini tamu baydi sa
babun luta mangamati kaparisun bali ya
mangasira. Nuwa paraman baydu, tanda
tamuy dilag kitamun lawini ya asê manga-
mati ya in-il-an Bapan Namalyari para
kantamu sa langit. Si Bapan Namalyari ya
nanyag lawinin abiin, alwan tawu.
2 Kaban idi kitamu pun sa lawini ya
palluta, nag-alipusanan kitamu pun buy
nasabêk kitamu sa lawini tamuy pallangit.
3 Buy nu idi ya kantamuy lawini ya pal-
langit, dilag gan bayun lawini ya kaladwa
tamu.
4 Kaban idi pun kantamuy lawini
ya mangamati, nag-alipusanan buy nag-
ayêng-êtan kitamu pun. Alwan gawan
labay taminan lakwanan na lawini ya pal-
luta, nun a gawan labay tamun mabiyan
kitamun bayun lawini amên masagilyan
na lawini tamuy dilag kamatyan un lawini
ya ayin kamatyan.
5 Si Bapan Namalyari ya taganan namil-
an amên matanggap tamuy bayun lawini.
Buy indin na kantamuy Ispiritu na bilang
tanda' ya matanggap tamuy bayuy lawini.
6 Kabay natanêk kitamina agyan tanda
yan na kaban idi kitamu pun sa lawini ya
palluta, a kitamu pun milaku sa bibiyan
Panginuun.
7 Ta a kitamina mambumyay sa kapami-
latan mani bagay ya mangakitan, nun a
sa kapamilatan panampalataya sa Pangin-
uun.
8 Kabay natanêk ka nakêm yan. Buy
labay yan nan lakwanan na lawini ya
palluta amên manugêl kay yana sa lukup
Panginuun.
9 Kabay pagpilitan yan magin kapa-
paidu kan Bapan Namalyari, baydi man sa
babun luta o agyan baydu êt sa lukup na.
10 Tagawan sikitamun kaganawan, mag-
arap kitamu lanu kan Cristu amên tang-
gapên balang gisay naspat ya katumbas
dinyag na sabitun nabyay yapun baydi sa
babun luta. Nu mangêd ya dinyag na,
makatanggap yan gantimpala, nuwa nu
nadawak ka dinyag na, atulun ya.

*Nakapag-udung kitamu kan Bapan Na-
malyari gawan kan Cristu*

11 Kabay gawan dilag kay limu sa Pangin-
uun, pandaygên yan ya kaganawan amên
masagyat yan magdani kanay mani tawu.
Tandan Bapan Namalyari nu sisabêt kay
buy man-umasa kay ya tanda yukay êt.
12 A yan pansabin na abiin amên ipa-
dayêw yan kamuyuy sarili yan, nun a ya
labay yan, makitan yuy biyay yan buy
sikaw wa mipadayêw tungkul kanyan. Sa
pakapakun baydu, dilag kaw maipakitbay
sa mani tawuy kay mamaulaga sa mani
mangangêd makitan buy alwan abituy idi
sa lalên bêkê.
13 Nu tinulaw kay sa pangêlêw kaatag,
ayin kanyan na abitu tagawan ya
kaganawan pandaygên yan, para sa
ikaulimên Bapan Namalyari. Buy nu
masalaysay kay sa pangêlêw yu, para sa
ikakangêd yuy abiin.
14 Gawan ya pangidun Cristu sabay ya
mamasipêg kanyan manyag pan-ipadyag
na. Tanda yan na nati si Cristu para sa
kaganawan. Kabay bilang nati kitaminan
kaganawan.
15 Nati ya para sa kaganawan amên
ya kaganawan nangabyay amêsên, asina
bumyay para sa sarili la, nun a para kan
Jesus. Ta nati ya buy nabyay para kalla.
16 Kabay paubat amêsên, alway nan
pangatawun gisay tawuy pan-êlêwên yan.

* **4:13 4:13** Mani Kanta 116:10.

Sabitun nuna, parabaysên na pan-isipin
yan tungkul kan Cristu, nuwa alway nan
parabaysên amêsên.
17 Sisabêt man na nakibêtêk kan Cristu,
imbayuyna. Ayin nay mana nan pan-
gatawu, tagawan imbayuyna.
18 Ya kaganawan abiin, dinyag Ba-
pan Namalyari ya mamikasundu kantamu
kana sa kapamilatan Cristu. Buy sikay
ya pinili nan mipatanda sa mani tawu ya
makikasundu silayna kan Bapan Namal-
yari.
19 Buy abiin baynay pan-ipatanda yan.
Pan-ikasundun Bapan Namalyari ya mani
tawu kana sa kapamilatan Cristu buy pan-
tanggapên na sila agyan a layna bayaran
na mani kasalanan na dinyag la laban
kana sabitun nuna. Buy sikay ya pinititi-
walan nan mamipatandan abiin sa mani
tawu.
20 Kabay sikay ya mani in-utus Cristu
buy sa kapamilatan yan, makisabi si Ba-
pan Namalyari. Kabay pansabin yan ka-
muyuy makikasundu kawna kan Bapan
Namalyari.
21 Agyan kanuman asê nangasalanan si
Cristu. Nuwa para kantamu, intuwad yan
Bapan Namalyarin makasalanan amên
maituwad kitamun matinêk sa pangêlêw
na sa kapamilatan pamikibêtêk tamu kan
Cristu.

6

1 Bilang kasawup Bapan Namalyari sa
pandaygên na, makisabi kay kamuyun
agana yu daygên ayin pukat ya kangêdan
nakêm Bapan Namalyari kamuyu.
2 Tagawan sinabin Bapan Namalyari,
"Sa panawun na pinili ku, inlêngê kataw.
Buy sa allun pamiligtas ku, sinawpan
kataw."
Amêsên nay intakday panawun buy
amêsên nay allun pamiligtas na. *
3 A kay manyag agyan dakun sabêt
ya magin sangkan kapidumpulan kaatag
tawu amên ayin makit ta nadawak sa
paglingkud yan kan Bapan Namalyari.
4 Nun a sa kaganawan pandaygên yan,
pagpilitan yan pagpapêtgan ya sikay ya
pêtêg mani lingkud Bapan Namalyari.
Pibabatan yan agyan sabêt ta kasakitan,
pamasakit, buy kagipitan.
5 Nakadanas kay pandugê, pangasukul,
buy panggulun mani tawu. Nagpakasipêg
kay, nagpuyat buy inlayang.
6 Mapagpapêtgan ya pêtêg kay lingkud
Bapan Namalyari sa kapamilatan mali-
nis sa pamibiyaybiyay yan, kabiyasnan,
pamibabata, buy mangêd da nakêm. Ma-
pagpapêtgan sa kapamilatan pangawyun
Ispiritun Bapan Namalyari kanyan, tapat
ta pangidu,
7 pagsabin pêtêg, buy sa kapangyarian
Bapan Namalyari kanyan. Ya matinêk ka
pamibiyaybiyay yan sabay ya maiparisu sa
ispaday idi sa wanan buy panagkay idi sa
udin gamêt yan sa pamikilaban sa kapati.
8 Bilang mani lingkud Bapan Namalyari,
nadanasan yan na naparangalan buy sirên
kaparisu. Nadanasan yan êt ta ulimênên
kaatag buy pustakên kaatag. Pawan
kapêtêgan na mani pansabin yan, nuwa
pan-ituwad kay malaram.
9 Pikatandan kay malakê, nuwa a kay
pangkilalanên. Pawan idi sa kamatyan ya
kabilyan yan, nuwa nabyay kay pun êt
angga amêsên. Pampasakitin kay, nuwa
a kay pampatin.
10 Dilag mani mamakapalungkut
kanyan, nuwa pawa kay pun êt masaya.
Kay kalulu kay, nuwa malakêy binumandi
sa panampalataya gawan kanyan. Ayin
kay pibandiyan baydi sa babun luta,
nuwa ya kapêtêgan, sikay ya magbandin
kaganawan.
11 Sikaw wa mani taga Corinto, sa pamik-
isabi yan kamuyu, ayin kay pan-iliim,
tapat ta pamikisabi yan kamuyu buy ki-
naidwan yan kaw.
12 Pêtêg ya pangidu yan kamuyu, nuwa
alwan pêtêg ya pangidu yu kanyan.
13 Amêsên, makisabi yaku kamuyun
kaparisun gisay bapa sa mani anak na.
Kaidwan yukay kaparisun pangidu yan
kamuyu.

*Agana makibêtêk sa mani asê manam-
palataya*

14 Agana kaw makibêtêk sa mani asê
manampalataya, tagawan asê malyarin
mibêtêk ka matinêk buy nadawak. Buy
asê êt malyarin miawyun na sawang buy
kadlêman.
15 Asê malyarin mikasundu si Satanas
buy si Jesus. Kabay asê êt malyarin
makibêtêk ya isip asê manampalataya sa
manampalataya.
16 Asê malyarin miawyun sa gigisay tem-
plu ya mani diyusdiyusan buy si Bapan
Namalyari. Buy sikitamuy templun Bapan
Namalyari ya nabyay! Ta paradi ya sin-
abin Bapan Namalyari,
"Manugêl laku sa lukup la buy bumyay
kaawyun la.
Sikuy kilalanên lan Namalyari la,
buy silay magin mani tawuy sakup
ku.†
17 Kabay magpakarayu kaw sa mani asê
manampalataya buy magpapawa
kaw kalla.

* **6:2 6:2** Isaias 49:8. † **6:16 6:16** Levitico 26:12; Ezekiel 37:27.

Magpakarayu kaw sa mani pan-
ituwad madinat buy tanggapên
kataw.‡
18 Sikuy magin Bapa yu
buy sikaw wa magin mani anak ku.”
Abiin na sinabin Panginuun na Maka-
pangyarian.§

7

1 Mani kakaidwan ku, abiin ya mani
impangakun Bapan Namalyari kantamu.
Kabay itas tamuy sabêt man na diyag
ga makapadinat sa lawini buy isip tamu.
Pilitin tamun bumyay malinis buy dilag
limu kan Bapan Namalyari.

Ya tulan Pablo

2 Tanggapên yukay sa mani bêkê yu.
Ayin kay dinyag ga nadawak agyan kans-
abêt man kamuyu. A yan kaw inlitêp o
sinamantala sa kapamilatan pangaral yan.
3 A kataw pan-atulun, ta mana kinan
sinabi kamuyuy kakaidwan yan kaw buy
nakal-an kay mabyay o matin kaawyun yu.
4 Maragul la tiwala ku kamuyu buy
pan-ipagmaragul kataw! Luyang yu pun
pinapas-êy ya nakêm ku. Matula-tula ku
agyan magkakasakit kay.
5 Sên nilatêng kay yana sa Macedonia,
ayin kay êt paynawa gawan pawan idi sa
palitêng yan na mani tawuy manalungat
kanyan buy sa lalên nakêm yan, pawa kay
migaganaka.
6 Nuwa si Bapan Namalyari ya
mamapas-êy nakêm mani malungkut,
pinas-êy nay nakêm yan sa pallumatêng
Tito.
7 Buy alwan kay pallumatêng Titoy
nakapas-êy nakêm yan, nun a ya pamapas-
êy yu kana ya sabay êt ta nakapas-êy
kanyan. Imbalita nay panabêk yu kanyan,
ya panangis yu sa pangapalyari, buy ya
pagmalasakit yu kangku. Kabay luyang
ngakun natula!
8-9 Sabitun nuna, sên nakit kuy napatibsê
kaw sa sulat ku, paran nagsisi yaku. Nuwa
amêsên, agyan napatibsê kaw sa sulat
ku sa pêrad da panawun, ayin nakun
pagsisyan. Buy amêsên matula ku, alwan
gawan natibsê kaw, nun a matula ku ta
ya pangatibsê yu sabay ya ginamit Bapan
Namalyari amên magsisi kaw. Natibsê
kaw kaparisun pangatibsê ya kalabayan
Bapan Namalyari kamuyu. Kabay naka-
sawup kamuyuy insulat ku.
10 Tagawan ya pangatibsê ya kalabayan
Bapan Namalyari, sabay ya panggamitin
na amên magsisi kitamu buy miligtas. Ya
parabaysên na pangatibsê, asê pagsisyan.
Nuwa ya pangatibsê ya ayin pagsisi ka-
parisun mani tawuy asê manunul kan Ba-
pan Namalyari sabay ya sêpat pagsisyan,
ta abiin ya misyay kalla sa lukup Bapan
Namalyari.
11 Elêwên yuy kinapisadsaran pangat-
ibsê ya kalabayan Bapan Namalyari!
Labaylabay yinan manyag mangêd.
Pagpilitan yun papêtgan ya ayin kaw
kasalanan tungkul sa mani pansabin ku
kamuyu. Nanubag kaw sa nalyari ka-
muyu. Nalimu kaw kan Bapan Namalyari.
Nasabêksabêk kaw wa miudung nga
manan pamiaawyun yu. Dilag kawnan
pagmalasakit kanyan. Pinarusan yuy
nangasalanan. Pinagpapêtgan yu ya a
kaw nakiayun sa nalyari ya kasalanan.
12 Kabay agyan nanulat taku kamuyu, al-
wan gawan sa nangasalanan o sa pinanya-
gan nan kasalanan, nun a amên maipakit
kan Bapan Namalyari nu parasaantu kaw
katapat kanyan.
13 Buy gawan disati, napapas-êy yuy
nakêm yan. Alwan kay abiin, ta sên
nakitan yan na masaya si Tito gawan sa
pamatula yu kana, luyang kay sinumigla
gawan naipatêtbêk yuy nakêm na.
14 Impagmaragul kataw kana buy im-
papêtêg nay pêtêg ga sinabi ku kana
tungkul kamuyu. Kabay a ku nipakadêng-
êy.
15 Buy balang maganakan Titoy panunul
yu kana buy pananggap yu kana un dilag
panggalang, luyang nakaw pangkaidwan.
16 Matula ku gawan lubus kataw ma-
paniwalan.

8

Ya pamisasawup mani manampalataya

1 Amêsên na mapatêl, labay kun matan-
dan yuy kangêdan Bapan Namalyari sa
biyay mani manampalatayay miaawyun
baydi sa Macedonia.
2 Ta agyan makadanas silan sadyay
kasakitan, matula-tula sila pun êt mam-in
malakêy sawup sa kaatag mani manam-
palataya.
3 Makapagpapêtêg gaku kamuyu ya ku-
san nakêm silan nam-i buy alwan kay
maagyu lay indin la, nun a igit pun.
4 Gawan silayna mismuy miuman-uman
makisabi kanyan ya tulutan silan mam-
in sawup sa mani magkasakit ya pinilin
Bapan Namalyarin kay kana ya idi sa
Jerusalem.
5 Buy igit pun bay sa pan-asaan yan na
dinyag la, gawan in-il-an lay biyay la para
sa Panginuun buy in-il-an la êt ta biyay la

‡ **6:17 6:17** Isaias 52:11; Ezekiel 20:34; 20:41. § **6:18 6:18** 2 Samuel 7:14; 2 Samuel 7:8.

para sa panawup kanyan, gawan tanda lay
abiin ya kalabayan Bapan Namalyari.
6 Kabay gawan si Tito ya nag-umpisan
nanipun sawup sa mapatêl sa Jerusalem,
pinakisabyan yanya ya mag-udung ya ka-
muyu buy manawup sa pamitipun yun
pan-isawup yu.
7 Amêsên, gawan sikaw wa manimuna
sa panampalataya, panuru, kabiyasnan,
kasipêgan buy pangidu kanyan, labay yan
na manimuna kaw êt sa pam-in sawup.
8 Alwan sa pan-iutus kataw mam-i. Kay
pansabin ku kamuyuy panawup mapatêl
tamu sa Macedonia sa mani mapatêl
tamu sa Jerusalem amên nu tubsun yuy
panawup la, maipakit yu êt kanyan na
pêtêg ga pangidu yu.
9 Gawan tanda yinay mani kangêdan
na impakit Panginuun tamun Jesu Cristu,
ya agyan mabandi ya baydu sa langit,
nagpakakalulu ya baydi sa babun luta
alang-alang kantamu amên sa kapamila-
tan kasakitan na, mapabandi na kitamu sa
pangêlêw Bapan Namalyari.
10 Kabay ati ya masabi ku kamuyu.
Mangêd da yarin yuy inumpisan yuy pa-
nipun sawup. Sabitun nilabas sa tawun,
sikaw wa nunan nakaisip abiin, buy sikaw
êt ta nunan nanyag.
11 Kabay amêsên, yarin yinay ati! Nu
parasaantu kaw kasipêg manipun sawup
sabitun nuna, para êt baydu dayi sa kat-
ganan. Mam-i kaw un agyu yun idin.
12 Gawan nu kusan nakêm ma pam-i
yu, tanggapên Bapan Namalyari ya dakun
sabêt ta agyu yun idin. Ta a ya mangêtêng
nga mam-i kitamun a tamu agyun idin.
13 A ku sinabi ya mam-i kaw amên mit-
igsaw wa kaatag buy sikaw êt ta man na
magkasakit, nun a amên parisu kitamun
misasawup sa balang gisa.
14 Amêsên, masaganay biyay yu buy
mangaylangan sila. Kabay mangêd da
sawpan yu sila sa kaylangan la. Sa
panawun na sikaw êt ta mangaylangan
buy masagana sila, sila êt ta manawup
kamuyu. Sa parabaydu, parisu kitamun
misasawup sa balang gisa.
15 Ta paradi ya idi sa Kasulatan,

"Ya nanipun malakê, asê sinumubra.
Buy ya nanipun pêpêrad, asê nangulan-
gan."*

16 Salamat kan Bapan Namalyari ta indin
na sa nakêm Titoy pagmalasakit na ka-
muyu kaparisun pagmalasakit ku kamuyu.
17 Gawan alwan kay napaawu ya sa
pamikisabi yan kana, nun a mismun siyay
nasabêk maku baysên.
18 Ipakilaku yan kan Titoy gisay patêl
tamu ya pikatandan sa kaganawan man-
ampalatayay miaawyun gawan sa pan-
garal nan Mangêd da Balita.
19 Alwan kay abiin. Siya êt ta pinilin
mani manampalatayay miaawyun ya ki-
laku kanyan amên mantan sawup sa
mani mapatêl tamuy mangaylangan sa
Jerusalem. Buy sa kapamilatan pantan
yan sawup, maulimên na Panginuun buy
maipakit yan na taganan kalabay kay
makasawup.
20 In-utus yan na awyunan na si Tito
gawan labay yan malisyan na dat dilag
magsabin nadawak tungkul sa pamaala
yan sa maragul la sawup.
21 Gawan pagpilitan yan daygên na ustu,
alwan kay sa pangêlêw Panginuun, nun a
agyan sa pangêlêw êt mani tawu.
22 Kaawyun la sa pamaku baysên na gisa
pun na patêl sa panampalataya. Napag-
papêtgan yan nina sa malakêy bagay ya
masipêg yan manawup. Buy igit pun na
sipêg na amêsên, gawan maragul la tiwala
na kamuyu.
23 Tungkul laman kan Tito, siyay
kaawyun kun manawup kamuyu. Tungkul
laman sa mani mapatêl la kaawyun na,
sabay silay mani in-utus mani mamunu
sa mani manampalatayay miaawyun buy
mambumyay sila para sa ikarangal Cristu.
24 Kabay ipakit yu kallay pangidu
yu amên mapagpapêtgan lay pamipag-
maragul yan tungkul kamuyu, buy matan-
dan êt kaatag mani manampalatayay mi-
aawyun sa kapamilatan la.

9

*Ya sawup sa mani pinilin Bapan Namal-
yari sa Jerusalem*

1-2 A kina kaylangan isulat pun kamuyuy
tungkul sa pam-in sawup, ta tanda kuy
labaylabay yun manawup sa mani pinilin
Bapan Namalyari sa Jerusalem. Kabay
impagmaragul kuy abiin sa mani taga pru-
binsyan Macedonia. Sinabi ku kallay ubat
pun sabitun nilabas sa tawun, nakal-an
kaw nay mani taga prubinsyan Acaya ya
mam-in sawup. Buy abiin ya namitustus
sa malakê amên mam-i êt.
3 Kabay impauna kina baysên silan Tito
amên sa pamaku yan kamuyu, nakal-an
nay sawup yu kaparisun pan-ipagmaragul
ku sa mani taga Macedonia. Sa pakapakun
baydu, a la masabi ya ayin pukat ta pan-
ipagmaragul ku tungkul kamuyu.

* **8:15 8:15** Exodo 16:18.

4 Gawan nu lumatêng ngaku baysên
kaawyun na dakun umnuy taga Mace-
donia buy makit lay a kaw pun awêd nakal-
an sa panawup yu, mipakadêng-êy yaku
buy para kaw êt baydu.
5 Kabay naisip kun ipauna silan Tito
amên agyan ayin naku pun baysên, mail-
an yinay impangaku yuy sawup. Sa
parabaysên na paralan, mapaptêgan mani
tawuy kusan nakêm yun pam-i buy alwan
kay napilitan.

6 Pakaisipin yuy ati ya panabin tungkul
sa pam-i. Ya mananêm pêpêrad, mamupul
êt pêpêrad. Buy ya mananêm malakê,
mamupul êt malakê.
7 Ya balang gisa kamuyu, kaylangan
yan mam-i ayun sa labay nakêm na ya
ayin pamikakunu buy alwan kay napilitan,
gawan kakaidwan Bapan Namalyari ya
mani mam-i un dilag tulay nakêm.
8 Buy agyun idin Bapan Namalyari ka-
muyuy igit pun sa kaylangan yu amên a
kaw magkulang. Sa pakapakun baydu,
pawa kaw makasawup sa kaatag.
9 Ta ati ya idi sa Kasulatan tungkul sa
tawuy matinêk,

"Mapam-i ya sa mani kalulu.
Buy kanuman, asê malitêpan Bapan
Namalyari ya mangêd da dinyag
na."*
10 Si Bapan Namalyari ya nam-in bini buy
maêkan sa mani manggitna ya sabay êt ta
mamalakên idi kamuyu amên luyang kaw
pun êt makasawup sa kaatag.
11 Igit pun sa kaylangan yuy idin Bapan
Namalyari amên pawa kaw makasawup sa
kaatag. Sa pakapakun baydu, malakê pun
na magpasalamat kan Bapan Namalyari
gawan sa sawup pa pan-ipagtan yu kalla
sa kapamilatan yan.

12 Gawan sa pam-i yu, alwan kay pan-
idin yuy kaylangan mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana ya idi sa Jerusalem,
nun a gawan sa pam-i yu, malakê pun na
magpasalamat kan Bapan Namalyari.
13 Ya kusan nakêm yun pam-i kalla buy
sa kaatag, sabay ya magpapêtêg ga pan-
sunulun yuy Mangêd da Balita tungkul kan
Cristu. Sa pakapakun baydu, ulimênên la
si Bapan Namalyari.
14 Buun nakêm silan manalangin para
kamuyu, gawan mangakitan lay dakilay
kangêdan Bapan Namalyari sa biyay yu sa
kapamilatan kusa yun pam-i.
15 Pasalamatan tamu si Bapan Namal-
yari gawan kan Cristu ya sabay ya degalu
nay ayin kapantag.

* **9:9 9:9** Mani Kanta 112:9.

10

Ya pakitbay Pablo sa mani manalungat kana

1 Siku si Pablo ya makisabi kamuyu
sa kapamilatan pagpayêpa buy mangêd
da nakêm kaparisun Cristu. Dilag mani
magsabi kamuyun nu manulat taku ka-
muyu, mamakatibsê nuwa nu kaawyun
yuku, mapagpayêpa ku.
2 Makisabi yaku kamuyun agana yuku
dayi pilitin mamipakit tubag sa pal-
lumatêng ku baysên. Tagawan makal-an
nakun manubag sa mani tawuy magsabin
mambumyay kay kaparisun mani tawuy
asê manunul kan Bapan Namalyari.
3 Ta agyan mambumyay kay man baydi
sa babun luta, a kay makilaban sa mani
manalungat kanyan kaparisun pamikila-
ban mani asê manampalataya.
4 Ta ya almas ya panggamitin yan sa
pamikilaban, alwan almas babun luta,
nun a sabay ya kapangyarian Bapan Na-
malyari. Ya pansirên yan, abituy alwan
ustuy pangatuynungan kaparisun paniran
matag-ay ya pader ya panagkan gisay bal-
ayan sa mani kapati la.
5 Pallasakên yan êt ta kaganawan pamik-
isubakan buy pagmatag-ay ya mamênbên
sa pangilala kan Bapan Namalyari. Pan-
itinêk yan na kaganawan isip manalungat
buy panturwanan yan silan manunul sa
mani utus Cristu.
6 Buy nu mapilmiyan yan na pêtêg kaw-
nan manunul, makal-an kayan parusan na
kaganawan kaawyun yun asê manunul.
7 Ya asê mangêd kamuyu, kay mangêlêw
kaw sa pangatawun gisay tawu. Pakaisipin
yuy ati! Nu dilag mangisip pa nakibêtêk
kina kan Cristu, kaylangan na êt isipin ya
sikay man, nakibêtêk êt kan Cristu.
8 Agyan paran pipilalun kinay pamipag-
maragul kun karapatan na indin kanyan
Bapan Namalyari, a ku ikadêng-êy. Ta ya
karapatan na abiin, para sa pamapas-êy
panampalataya yu buy alwan sa panira.
9 Pansabin kuy ati amên a yu isipin na
pamalimun kataw sa sulat ku.
10 Gawan dilag mani magsabi baysên,
"Ya mani sulat Pablo, napas-êy buy
matubag, nuwa nu arapan, mayna ya buy
ayin pukat ta pansabin na."
11 Sêpat matandan mani tawun abiin ya
nu sabêt ta pansabin yan sa sulat, para êt
baysên na daygên yan sa pallumatêng yan
baysên.
12 A yan pan-ipantag ga sarili yan o pan-
iparisu sa kaatag baysên ya mamipadayêw
sarili la. Ayin silan tanda, tagawan pan-
ituwad lan pawan ustu ya sabêt man na

mani pandaygên la buy pan-iparisu lay
sarili la sa mani kaawyun la.
13 Nuwa sikay, a yan pan-ipagmaragul
la a yan na sakup, nun a kay ya pan-
ipadyag Bapan Namalyari kanyan. Buy
sikaw wa mani taga Corinto, sakup kaw sa
pan-ipadyag na kanyan.
14 Nu a kay nilatêng baysên, malyari
lan sabin na pipilalun yan nay pagmaragul
yan. Nuwa ya pêtêg, sikay ya nunan in-
lumatêng kamuyu buy nangaral Mangêd
da Balita tungkul kan Cristu.
15 Kabay a yan pipilalun na pagmaragul
yan, gawan a yan pan-ipagmaragul la a
yan pinagkasakitan. Nun a, man-umasa
kay ya kaban manpumas-êy ya panam-
palataya yu, lumawang pun êt ta pan-
daygên yan kamuyu ayun sa katganan na
indin Bapan Namalyari kanyan.
16 Sa pakapakun baydu, maipangaral
yan na Mangêd da Balita sa kaatag êt
ta lugal la asê pun nalaku. Tagawan a
yan labay ipagmaragul la pinagkasakitan
kaatag.
17 Tagawan ati ya idi sa Kasulatan,
"Nu dilag kalabay magmaragul, ipag-
maragul na tana nu sabêt ta dinyag
Panginuun."*
18 Tagawan ya tawuy kapapaidu sa Pang-
inuun abituy tawuy pan-idayêw na, alwan
abituy tawuy mamipadayêw sa sarili na.

11

Si Pablo buy mani magbibiyasan apostul

1 Dayi pibabatan yuku, nu makasabi
yakun paran gisay tawuy ayin tanda. Piba-
batan yuy pagsabi ku!
2 Mangimun naku kamuyu kaparisun
pangimun Bapan Namalyari kamuyu.
Tagawan para kaw gisay dalagay ayin pun
dinanasan ya impangaku kun itangên sa
gisay liyaki, ya ayin kaatag nun a si Cristu.
3 Nuwa migaganaka kun dat mailitêp
kaw sa tapat buy buun nakêm panunul
kan Cristu. Nu mailitêp kaw, kaparisu
kawnan Eva* ya nailitêp utan.
4 Tagawan tambêng yun pantanggapên
ya agyan sisabêt ta lumatêng baysên ka-
muyu ya mamiaral kaatag Jesus kaysa
in-aral yan kamuyu. Buy pantanggapên
yu êt ya kaatag ispiritu kaysa tinanggap
yina sabitun nuna. Buy pantanggapên yu
êt ya kaatag pansabtan lan mangêd da
balita kaysa sa impatanda yan na kamuyu
sabitun nuna.
5 Sa êlêw ku, a kinaman nipaubatan sa
mani pansabtan magbibiyasan apostul.
6 Malyarin a ku magaling magsabi,
nuwa ustuy naman na kabiyasnan ku sa
kapêtêgan. Buy sa kaganawan pangaral
yan, naipakit yan kamuyuy ustuy kabiyas-
nan tungkul sa kapêtêgan.
7 Sabitun nuna, a ku impabayad ya
pangaral kun Mangêd da Balita kamuyu,
nun a inyêpa kuy sarili ku amên maitag-
ay kaw. Amêsên, nadawak nayi ya dinyag
ku?
8 Nananggap pakun sawup ubat sa
kaatag mani manampalatayay miaawyun
para sa mani kaylangan ku amên ta
maipangaral ku kamuyuy Mangêd da
Balita. Para ku silaynan pinanakawan
amên masawpan kataw.
9 Buy sabitun idi yaku pun kamuyu
buy naubusan naku sa kaylangan ku, a
ku nagpabayat kansabêt man kamuyu
tagawan ya mani mapatêl tamuy ubat sa
Macedonia ya nam-in mani kaylangan ku.
Pinagpilitan kun asê pabayat kamuyu buy
isundu kuy abiin na pandaygên ku.
10 Nu parasaantu wakun napilmi ya idi
kangkuy kapêtêgan Cristu, para ku êt
baydun napilmi ya ayin sisabêt man na
makapatgên un pamipagmaragul ku sa ka-
ganawan lugal yun mani taga prubinsyan
Acaya ya a ku nanyawad sawup kamuyu.
11 Agana yu isipin na gawan a kina
nanyawad sawup kamuyu, a kataw na
kaidwan. Alwan pêtêg ga abiin. Ta tandan
Bapan Namalyari ya kakaidwan kataw!
12 Isundu kun daygên na a ku panyawad
sawup kamuyu amên asê masabin mag-
bibiyasan apostul ya parisuy paglingkud la
sa paglingkud yan.
13 Tagawan na mani tawun abiin, ma-
pamilitêp buy magtatalingkayun apostul
Cristu.
14 Buy asê makapagtakay abiin, gawan
agyan si Satanas, magtatalingkayun ang-el
Bapan Namalyari ya mam-in sawang.
15 Kabay asê êt makapagtaka nu mag-
tatalingkayun manyag mangêd ya mani
manunul kan Satanas. Nuwa lumatêng
lanuy allu, parusan sila ayun sa nan-
gadadawak ka dinyag la.

Ya mani kasakitan Pablo bilang apostul

16 Pan-umanên ku, agana yu isipin na
ayin nakun tanda. Nuwa nu parabaysên
na pan-isipin yu kangku, tanggapên yu
kina bilang ayin tanda amên makapag-
maragul laku agyan kay pêrad.
17 Ya pagmaragul kun ati, alwan ubat
kan Bapan Namalyari, nun a para kinan
ayin dêng-êy.
18 Nuwa gawan malakêy magmaragul
baysên kaparisun pagmaragul mani tawuy

* **10:17 10:17** Jeremias 9:24. * **11:3 11:3** Si Evay nunan babayi ya dinyag Bapan Namalyari ya nallabag sa utus na gawan naniwala ya sa kalaraman Satanas.

asê manunul kan Bapan Namalyari, mag-
maragul laku êt.
19 Pansabin yuy biyasa kaw, nuwa pawa
kaw paawu sa dakun sabêt man na pans-
abin mani ayin tanda.
20 Tagawan kay pampaulayên yun
ipusun lakaw, kêwên na pibandiyan yu,
pagsamantalên kaw, êlêwên nabêlêng, o
pan-ipakadêng-êy.
21 Indap yuy mangêd da pandaygên la
kamuyu. Agyan makadêng-êy man sabin,
tanggapên yan ta a yan agyun daygên na
pandaygên la kamuyu!

Nu dilag silan pan-ipagmaragul, siku êt,
dilag pan-ipagmaragul agyan paran ayin
nakun dêng-êy gawan sa pansabin ku.
22 Pan-ipagmaragul la nayi ya mani Judio
sila? Siku êt! Pan-ipagmaragul la nayi
ya mani Israelita sila? Siku êt! Pan-
ipagmaragul la êt nayi ya kaawyun sila sa
layin Abraham? Siku êt!
23 Nu pansabin lay lingkud silan Cristu,
luyang ngakina! Tanda kuy sa pagmaragul
kun ati para kun tinulaw. Ta pansabin
kuy igit ta pagsipêg ku kaysa kalla, mas
malakêy pangasukul ku, mas malakêy
pangumpas kangku, buy pawa kinan nayi-
nayin mati.
24 Katilima kun nakadanas tatlumpu buy
siyam ma pallatiku sa kaparisu kun mani
Judio.
25 Katitlu wakun pinatuk mani sundalus
Romano. Misan nakun binatwan mani
Judio amên patin.† Katitlu kun nadanasan
na inlumbug ga pagsakayan kuy barku.
Buy misan buun allu buy yabi yakun
naglêpawan sa dagat.

26 Sa pamita ku sa magmikakanayun na
lugal amên mangaral Mangêd da Balita,
nilaku waku sa nadawak ka kabilyan.
Nadawak ka kabilyan ku sa paglipay ku sa
mani ilug, sa mani manakaw, sa kaparisu
kun mani Judio, sa mani alwan Judio, sa
mani balayan, sa mani kakyangan, sa da-
gat, buy sa mani tawuy magtatalingkayun
mani mapatêl kan Cristu.
27 Nadanasan ku êt ta sadyay kasakitan
buy pagal buy asê mapabêlêw. Nadanasan
ku êt ta mapêl-ang buy layangên gawan
ayin maêkan. Buy nadanasan kuy lay-
êpên gawan ayin maiyaming.
28 Maliban sa kaganawan abiin, allu-
allu wakun migaganaka sa mani manam-
palatayay miaawyun.
29 Nu dilag mangayna, damayên kuya.
Buy nu dilag êt mamiayat sa pan-
gasalanan, sadyay sakit nakêm ku.

30 Nu kaylangan kun magmaragul, ya
ipagmaragul ku, abituy kakaynan ku.
31 Ya Namalyari buy Bapan Panginuun
tamun Jesus, tanda nay a ku malaram.
Ulimênên ya kanuman!
32 Sabitun idi yaku sa balayan Damasco,
ya gobernador ya sakup Arin Aretas, impa-
bantay nay pasbul balayan amên dakpên
naku.
33 Nuwa ingkulsug gakun mani kaawyun
ku sa gisay maragul la tiklis buy intabuy
laku sa awang pader balayan. Kabay
nakatakas saku.

12

Ya mani impatandan Bapan Namalyari kan Pablo

1 Kaylangan kun magmaragul, agyan
ayin nakun nabang sa pagmaragul ku.
Amêsên, sabin kuy mani sulêplêp buy
mani impakit Panginuun.
2 Mapu buy apat ta tawun nay inlumibas
sabitun gintan nakun Bapan Namalyari
sa bibiyan na. (Sa panawun abitu, man-
ampalataya kina kan Cristu.) Kay a ku
mapilmiyan nu sulêplêp ispiritu kuy abitu
o pan-itag-ay yakun Bapan Namalyari sa
langit ya kaawyun na lawini ku. Ta kay si
Bapan Namalyari ya magtanda.
3 Pan-umanên ku, gintan nakun Bapan
Namalyari sa langit. Kay si Bapan Namal-
yari ya magtanda nu sulêplêp pa abitu un
ispiritu ku o pêtêg gintan nakun Bapan
Namalyari.
4 Gintan naku sa Paraisu buy nalêngê
ku bayduy mani bagay ya asê agyun sabin
buy asê pan-itulut sa tawu un sabin.
5 Malyari kun maipagmaragul la di-
nanasan ku. Nuwa a ku ipagmaragul la
sarili ku, liban ta sa mani kakaynan ku.
6 Buy nu magmaragul laku man, a
ku lumtaw ayin tanda, gawan pêtêg ga
pansabin ku. Nuwa a ku daygên na
abiin gawan dat pipilalun nan kaatag ya
pangisip la tungkul kangku kaysa nakitan
buy nalêngê la kangku.

7 Asê labay Bapan Namalyari ya mapag-
padayêw waku gawan sa mani mamakau-
papas sa impakit na kangku. Kabay tinulu-
tan Bapan Namalyarin biyan nakun sakit
Satanas ya sabay ya mamasakit kangku.
8 Katitlu wakun nanyawad sa Panginuun
na itas na kangkuy paradi ya sakit.
9 Nuwa paradi ya pakitbay na, "Ya
kangêdan ku, nukad da sa kaganawan
kaylangan mu, gawan lubus makitan
na kapangyarian ku sa kakaynan mu."
Kabay buun tula kun ipagmaragul la mani
kakaynan ku amên sa pakapakun baydu,
manugêl kangkuy kapangyarian Cristu.

† **11:25 11:25** Mani Dyag 14:19.

10 Kabay matula ku nu gawan sa panunul ku kan Cristu, mayna ku, pandustakên naku, pampasakitin, pan-usigin o panggipitin. Tagawan nu mayna ku, pampapas-êyên nakun Cristu.

Ya pagmalasakit Pablo sa mani taga Corinto

11 Gawan sa pagmaragul ku, para kun ayin tanda. Nuwa sikaw êt ta namitustus kangku amên magmaragul. Sêpat dayiy sikaw wa misabin pangulimên tungkul kangku sa mani magbibiyasan mani apostul, nuwa a yu dinyag. Ta agyan ayin nakun pukat, a ku mipaubatan kalla.

12 Sabitun idi yaku kamuyu buy napibabatan kuy kasakitan, napagpapêtgan na pêtêg gakun apostul Jesu Cristu sa kapamilatan mani tanda', imala buy mamakaupapas ya nadyag kamuyu.

13 Nu parasaantuy pagmalasakit ku baysên kamuyu, para êt bayduy pagmalasakit ku sa kaatag mani manampalatayay miaawyun, liban ta sa a ku panyawad sawup kamuyu. Nu para kamuyu, nangasalanan naku gawan sa a ku panyawad sawup kamuyu, patawarên yuku dayi!

14 Ati ya ikatluy pamaku ku baysên kamuyu. Buy nu parasaantu wakun asê nagpabayat kamuyu sabitun nuna, para ku êt baydu amêsên kamuyu. Gawan alwan pibandiyan yuy labay ku, nun a sikaw. Ta para kataw nan mani anak. Alwan ustuy mani anak ka manipun para sa mangatwa la, nun a mangatwa ya manipun para sa anak la.

15 Ya pêtêg, ikatula kun iubus kamuyuy kaganawan idi kangku para sa ikakangêd yu buy agyan na biyay ku, idin ku êt. Nuwa agyan sadyay pangidu ku kamuyu, pakan sikaw, pêpêrad da pangidu yu kangku.

16 Tanda yuy a ku nagpabayat kansabêt man kamuyu. Nuwa dilag pun êt magsabi kamuyun mautêk kaku buy kay pinurayit kataw.

17 Nuwa parasaantu, pakan sikaw yay magtandan a ku manamantala kamuyu sa kapamilatan mani mapatêl la impalaku ku baysên.

18 Pikisabyan ku si Tito ya maku baysên buy in-utus kuy gisay patêl la pagkaawyun na. Namurayit nayi kamuyu si Tito? Asê! Ta gigisay isip yan sa pandaygên yan buy gigisay labay yan na paralan kamuyu.

19 Indap yu nayi, pawa yan pan-itanggul la sarili yan? Asê! Magsabi kay bilang lingkud Cristu sa arapan Bapan Namalyari. Mani kakaidwan yan, ya kaganawan pandaygên yan, para sa ikapas-êy panampalataya yu.

20 Migaganaka kun dat sa pallumatêng ku baysên, dilag gakun makitan na a ku malabay buy para kaw êt baydu kangku. Dat malatêng kataw wa asê mikakasundu, mikakasêm, mitutubag, miiimut, misisira, mikukuwentun ayin pukat, magmamatagay buy migugulu.

21 Migaganaka kun dat sa pallumatêng kun manguman baysên, ipakadêngêy yakun Bapan Namalyari sa arapan yu. Buy itangis kuy malakê kamuyuy nangasalanan, nuwa a la pun pinagsisyan buy tinalibatukan na kadinatan, pamikikanayun buy kalaswaan ya pandaygên la.

13

Katganan mani tipan buy mani pangumusta

1 Ati ya ikatlu kun pamaku baysên. Ati ya idi sa Kasulatan, "Sabêt man na panangkan gisa laban sa kaparisu na, sêpat pagpapêtgan luwa o tatluy nakakit."*

2 Sabitun ikalway pamaku ku baysên, pinatandan kuy mani nangasalanan ya a la matakasan na pamarusa ku. Amêsên, kaban ayin naku pun baysên, pampatandan kuy mani nangasalanan buy sikaw êt kaganawan, a kaw makatakas sa pamarusa ku sa pallumatêng ku.

3 Daygên kuy abiin ya pamarusa gawan labay yun ipakit ku kamuyuy pagpapêtêg ya si Cristuy magsabi sa kapamilatan ku. Kabay mangêtpan kaw, ta sa pallumatêng ku, matandan yuy asê mayna si Cristu sa pamitinêk na kamuyu, nun a makapangyarian ya.

4 Agyan paran mayna si Cristu sabitun impaku ya sa kurus, nakit ta kapangyarian Bapan Namalyari sa kapamilatan panguman nan pangabyay. Para kay êt baydu amêsên, gawan mayna kay kaparisun Cristu, nuwa makit ta kapangyarian Bapan Namalyari sa kapamilatan daygên yan kamuyu.

5 Usisên yuy sarili yu nu taganan manampalataya kaw kan Cristu. Pakaisipin yun mangêd. Nu pêtêg kaw manampalataya, idi kamuyu si Cristu. Nuwa nu ayin kamuyu si Cristu, a kaw pêtêg manampalataya.

6 Buy nu matandan yuy pêtêg kaw manampalataya kan Cristu, matandan yuy pêtêg kay apostul Cristu.

7 Manalangin kay para kamuyu ya a kaw makadyag dakun sabêt man na nadawak. Pandaygên yan na abiin, alwan amên

* **13:1 13:1** Deuteronomio 19:15.

ipakit sa mani tawuy pansunulun yuy
mani pan-iaral yan. Nun a agyan sabin lay
alwa kay pêtêg apostul Cristu, pawa kaw
manyag mangêd.
8 Kanuman a kay manyag agyan sabêt
man na panalungat sa kapêtêgan, nun a
pan-ipatanda yan na kapêtêgan.
9 Matula kay nu mayna kay, napas-
êy ta dayi ya panampalataya yu. Buy
manalangin kay êt ta magin ganap kaw.
10 Kabay insulat kuy mani abiin kaban
ayin naku pun baysên kamuyu amên sa
pallumatêng ku, a kina kaylangan mipakit
tubag sa panggamit karapatan na indin
Panginuun kangku. Ya karapatan na indin
kangku, para sa ikapas-êy yu buy alwan sa
ikasira yu.
11 Mani mapatêl, angga ta di ya sulat ku.
Pagpilitan yun ayin makitan na nadawak
kamuyu buy sunulun yuy mani pansabin
ku kamuyu. Mibêbêtêk kaw buy bumyay
un dilag mangêd da pamikiawyun. Sa
pakapakun baydu, manugêl kamuyu si Ba-
pan Namalyari ya pinangubatan pangidu
buy kapatêtbêkan.
12 Miaapêt kaw bilang mipapatêl kan
Cristu.
Pan-ipasabin kaganawan pinilin Bapan
Namalyarin kay kana ya idi baydi ya
nagpapakun kawna.
13 Labay kuy manugêl kamuyun ka-
ganawan ya kangêdan Panginuun Jesu
Cristu, ya pangidun Bapan Namalyari buy
pamikibêtêk Ispiritun Bapan Namalyari.

Ya Sulat Pablo sa mani taga GALACIA

1 Siku si Pablo ya apostul Jesu Cristu. Nagin apostul laku alwan gawan dilag tawuy namili kangku o dilag tawuy namiutus kangku, nun a nagin apostul laku gawan pinili yakun Jesu Cristu buy Bapa tamun Namalyari ya namabyay nanguman kan Jesus.
2 Nanulat taku kamuyuy mani pustun manampalatayay miaawyun na idi baysên sa prubinsyan Galacia. Nagpapakun kawna. Abiin êt ta pan-ipasabi kamuyun mapatêl tamu baydi ya kaawyun ku.
3 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa Namalyari ya Bapa tamu buy Panginuun tamun Jesu Cristu.
4 Ayun sa kalabayan Bapa tamun Namalyari, indin Cristu ya sarili na para sa mani kasalanan tamu amên iligtas kitamu sa kadawakan na pandaygên mani tawu baydi sa babun luta.
5 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari kanuman! Awuy Panginuun.

Ayin kaatag Mangêd da Balita

6 Nagtaka ku gawan tambêng yun binukutan si Bapan Namalyari ya namêg kamuyu sa kapamilatan kangêdan Cristu. Pinaniwalan yuy kaatag aral ya pasabtan lan mangêd da balita pakan alwan pêtêg.
7 Ayin kaatag Mangêd da Balita, nun a abituy in-aral kina kamuyu. Pansabin kuy ati, gawan dilag kaatag manggulu kamuyu buy labay lan itukawkaw wa Mangêd da Balita tungkul kan Cristu.
8 Nu dilag mamiaral kamuyun kaatag sa Mangêd da Balita ya in-aral yan kamuyu, agyan sikay man o gisay ang-el la ubat sa langit, parusan ya dayin Bapan Namalyari.
9 Sinabi yan na kamuyu sabitun nuna buy isabi ku pun êt manguman, “Nu dilag mangaral kamuyun kaatag sa Mangêd da Balita ya natanggap yu, parusan ya dayin Bapan Namalyari!”
10 Agana yu isipin na kay labay ku, abituy ikatulan mani tawu kangku. Asê! Ta ya labay ku, abituy ikatulan Bapan Namalyari kangku. Nu kay ikatulan tawuy labay ku, alwa kinan lingkud Cristu.

Parasaantun nadyag Apostul si Pablo

11 Mani mapatêl ku, labay kun matandan yuy alwan kay diyagdiyag tawuy Mangêd da Balitay in-aral ku kamuyu.
12 Buy a ku êt natanggap pa ati o natandan sa tawu, nun a mismun si Jesu Cristu ya namipatanda kangku.
13 Nabalitan yinay mana kun pamibiyaybiyay, sabitun manunul laku pun sa paniwalan mani Judio. Sadyay pamasakit ku sa mani manampalatayay miaawyun buy pinagpilitan ku silan upudun.
14 Buy tungkul êt taman sa panunul sa naugalyan mani Judio, nalampusan ku pun na malakêy kasin idad ku, tagawan taganan sinunul kuy paniwala yan na naubat pun sa mani ninunu yan.
15 Nuwa sa kangêdan nakêm Bapan Namalyari, bayu waku pun in-anak, pinili nakina buy amêsên, binêg naku amên maglingkud kana.
16 Buy impatanda na kangkuy Anak na amên ipatanda kuya êt sa mani alwan Judio. Sabitun nalyari ya abiin, a ku namatang agyan kansabêt man.
17 A ku êt naku sa Jerusalem amên makikit sa mani nunan nagin apostul kangku, nun a naku waku sa Arabia buy pamakayari, nag-udung ngaku sa balayan Damasco.
18 Sên nilabas sa tatluy tawun, naku waku sa Jerusalem amên makikit kan apostul Pedro buy nanugêl laku baydu kana un mapu buy limay allu.
19 Ayin naku pun nakitan baydun kaatag apostul, nun a kay si Santiago ya patêl Panginuun.
20 Pêtêg ga kaganawan pansabin ku sa sulat ta ati buy tandan Bapan Namalyari ya a ku maglaram.
21 Pamakayari, naku waku sa prubinsyan Siria buy sa prubinsyan Cilicia.
22 Sa panawun na abitu, a laku pun napagkaarap mani pustun manampalatayay miaawyun na idi sa prubinsyan Judea.
23 Kay nabalitan lay si manan mamasakit kalla, mangaral lana amêsên tungkul sa panampalatayay pinagpilitan nan upudun sabitun nuna.
24 Kabay inulimên la si Bapan Namalyari gawan sa dinyag na kangku.

2

Ya pananggap kan Pablo bilang Apostul

1 Pamakayarin mapu buy apat ta tawun, naku wakun manguman sa Jerusalem. Kaawyun ku si Bernabe buy pikilaku ku êt si Tito.
2 Nag-udung ngaku gawan nagsabi kangku si Bapan Namalyari ya sêpat takun maku baydu. Nakikit takun kay kakapad ku sa mani mamunu sa mani manampalataya buy sinabi ku kallay Mangêd da Balitay pan-iaral ku sa mani alwan Judio. Dinyag kuy abiin amên mapilmiyan kun asê nasayang nga mani pinagpagalan ku sabitun nuna angga man amêsên.

3 Si Tito ya kaawyun ku, a layna pinilit
magpatuli agyan alwa yan Judio.*
4 Inumawas ya sabi tungkul sa pag-
patuli, gawan dilag dakun umnuy mag-
tatalingkayun mapatêl la nakiawyun kan-
tamu amên manmanên lay kalayaan na
natanggap tamu gawan sa pamikibêtêk
tamu kan Cristu Jesus buy daygên kitamun
manguman ipus Kautusan.
5 Nuwa agyan kay pêrad, a kay nakiayun
sa labay la amên ya Mangêd da Bali-
tay paniwalan yu, asê maawyunan alwan
pêtêg.
6 Ya mani pangkilalanên na mani ma-
munu sa mani manampalatayay idi sa
Jerusalem, ayin silan indagdag sa mani
pan-iaral ku. Asê maulaga kangku nu
sisabêt sila, gawan asê mamili si Bapan
Namalyari.
7 A la dinagdagan na mani pan-iaral
ku, nun a kinilala lay pinagtiwalan nakun
Bapan Namalyari sa pangaral kun Mangêd
da Balita sa mani alwan Judio, kaparisun
Pedroy mangaral Mangêd da Balita sa
mani Judio.
8 Gawan si Bapan Namalyari ya nami-
talaga kan Pedro bilang apostul sa mani
Judio, siya êt ta namitalaga kangku bilang
apostul sa mani alwan Judio.
9 Kabay silan Santiago, Pedro buy si Juan
na pangkilalanên na mamunu sa mani
manampalataya, sên natandan lay inti-
walan Bapan Namalyari kangkuy pangaral
Mangêd da Balita, tinanggap laku buy si
Bernabe ya kaawyun layna sa pangaral
Mangêd da Balita. Napikasunduwan yan
na sikay ya mangaral sa mani alwan Judio
buy silayna man êt ta mangaral sa mani
Judio.
10 Kay ya panyawarên la, sawpan yan
pun na mani kaluluy Judio. Buy taganan
abiin na labay kun daygên.

Sinabyanan Pablo si Pedro

11 Nuwa sabitun inlumatêng si Pedro sa
balayan Antioquia, sinabyanan kuyan ara-
pan gawan malinaw wa asê ustuy dinyag
na,
12 gawan bayu inlumatêng nga dakun
umnuy tawuy in-utus Santiago, makiêm
si Pedro sa mani alwan Judio. Nuwa
sên inlumatêng nga mani in-utus Santiago,
nag-umpisa yinan asê makiêm sa mani
alwan Judio, tagawan malimu ya sa mal-
yarin sabin mani manampalatayay Judio
ya mamilit magpatuli ya alwan Judio.
13 Kabay ya kaatag mani mapatêl la
Judio, nakitbus sila êt sa pagtatalingkayu
na. Buy agyan si Bernabe, nakitbus êt
kana.
14 Sên nakitan kuy asina nakaayun sa
kapêtêgan un Mangêd da Balita ya pan-
daygên la, sinabyanan ku si Pedro sa
arapan kaganawan, "Uysiyan pilitin mu
yay mani alwan Judio ya manunul sa
mani naugalyan mani Judio ta, pakan sika
mismuy gisay Judioy a ka manunul sa
naugalyan mani Judio?"

*Ya kaligtasan sa kapamilatan panam-
palataya*

15 Sikay ya mani in-anak kan Judio,
kaatag kay sa mani alwan Judio ya
pan-ituwad mani kaparisu yan Judio ya
makasalanan gawan a la tanday Kautusan.
16 Nuwa tanda yan ya si tawu, pan-
ituwad Bapan Namalyarin matinêk, kay
sa kapamilatan panampalataya kan Jesu
Cristu buy alwan sa panunul un Kautu-
san. Kabay sikay ya mani Judio, man-
ampalataya kay êt kan Cristu Jesus amên
maituwad kay matinêk sa kapamilatan
panampalataya buy alwan sa panunul
Kautusan, gawan ayin sisabêt man na
maituwad matinêk sa kapamilatan pa-
nunul sa Kautusan.
17 Amêsên, gawan pinagpilitan yan na
maituwad kay matinêk sa pangêlêw Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan panam-
palataya kan Cristu, intuwad kay yaman
makasalanan sa pangêlêw mani Judio, ta
pinagbukutan yan na Kautusan. Ya labay
sabin nayi, si Cristuy nitutu kanyan sa
panyag kasalanan? Asê!
18 Nuwa nu udungun kina man na pa-
nunul sa Kautusan na inlakwanan kina,
sikinay nagpapêtêg ga makasalanan naku.
19 Tagawan sa Kautusan na a ku maba-
ban sunulun, natandan kuy imbilang
ngakinan nati buy nisyay kan Bapan Na-
malyari. Kabay amêsên gawan sa Kautu-
san, imbilang ngakinan nati amên mabyay
yaku ya manunul sa kalabayan Bapan
Namalyari.
20 Bilang niawyun naku kan Cristu sa
pangamati na sa kurus. Kabay alway
nan sikuy manguna sa biyay ku, nun a
si Cristuy na. Buy kaban nabyay yaku
baydi sa babun luta, bumyay yaku sa
panampalataya sa Anak Bapan Namalyari
ya nangidu kangku buy nam-in biyay na
para kangku.
21 A ku pandaygên ayin pukat ta
kangêdan Bapan Namalyari, ta nu pan-
ituwad matinêk ka tawu sa kapamilatan
panunul sa Kautusan, ayin ulagay panga-
matin Cristu!

* **2:3 2:3** Pan-iaral Pablo ya asê kaylangan magpatuli ya mani manampalataya ya alwan Judio. Kabay sên a layna pinilit si Tito ya magpatuli, tandan Pablo ya sang-ayun sila sa pan-iaral na.

3

Kautusan o panampalataya kan Cristu

1 Sikaw wa mani taga Galacia, a kaw ya
makaintindi ta! Uysiyan maniwala kaw ya
sa mani mamilitêp ta? Alwa nayin ma-
linaw kinan in-aral kamuyuy labay sabin
pangamatin Cristu sa kurus?
2 Ati amêsên na labay kun sabin ka-
muyu. Tinanggap yuy Ispiritun Bapan
Namalyari alwan gawan sa panunul yu
sa Kautusan, nun a gawan nanampalataya
kaw sa Mangêd da Balitay nalêngê yu.
3 Taganan a kaw makaintindi! Nag-
umpisa kaw sa panampalataya sa ka-
pamilatan kapangyarian Ispiritun Bapan
Namalyari. Uysiyan amêsên pampilitin
yuyan magin ganap sa kapamilatan sarili
yun diyag ta?
4 Ayin na nayin ulaga kamuyuy kasaki-
tan na nangadanasan yu gawan sa panam-
palataya yu? Tanda kuy dilag pun!
5 Alwa nayin indin na kamuyun Bapan
Namalyari ya Ispiritu na buy sabay siya
êt ta manyag mamakaupapas kamuyu?
Ati ya patang ku kamuyu, "Manyag ya
nayin mamakaupapas kamuyu gawan sa
panunul yu sa Kautusan o gawan sa
panampalataya yu sa Mangêd da Balitay
nalêngê yu?"
6 Isipin yuy nalyari kan Abraham. Ayun
sa kasulatan, "Nanampalataya ya kan Ba-
pan Namalyari. Kabay intuwad nayan
matinêk."*
7 Sa pakapakun baydu, malinaw ya si
mani manampalataya kan Bapan Namal-
yari sabay silay mani pêtêg anak Abra-
ham.
8 Sabitun nuna pun, sinabi yana sa Ka-
sulatan ya ituwad Bapan Namalyarin mat-
inêk ka mani alwan Judio sa kapamilatan
panampalataya la. Buy ati ya Mangêd da
Balitay impatanday nan Bapan Namalyari
kan Abraham, "Pagpalên kuy kaganawan
bansa sa kapamilatan mu."†
9 Nanampalataya si Abraham kan Bapan
Namalyari buy pinagpala naya. Kabay
ya kaganawan manampalataya kan Ba-
pan Namalyari, pagpalên na êt kaparisun
Abraham.
10 Nuwa ya kaganawan maniwalan
ituwad silan matinêk sa kapamilatan pa-
nunul la sa Kautusan, parusan silan Bapan
Namalyari. Tagawan idi sa kasulatan,
"Parusan ya sisabêt man na asê manunul
sa kaganawan nakasulat sa librun
Kautusan."‡
11 Malinaw wa ayin tawuy pan-ituwad
matinêk sa pangêlêw Bapan Namalyari
sa kapamilatan panunul sa Kautusan.
Tagawan idi sa kasulatan,
"Ya tawuy pan-ituwad Bapan Namalyarin
matinêk gawan sa panampalataya
na, mabiyan yan biyay ya ayin kat-
ganan."§
12 Ya Kautusan, asê nakabatay sa panam-
palataya. Tagawan idi sa kasulatan,
"Ya tawuy manunul sa kaganawan utus
Bapan Namalyari, mabiyan yan
biyay ya ayin katganan."*
13 Maparusan kitamu gawan a tamu
masunul la kaganawan pan-iutus Kautu-
san. Nuwa amêsên, inatbus kitaminan
Cristu sa parusan ati ta naparusan ya para
kantamu. Tagawan idi sa kasulatan,
"Pamparusan ya sisabêt man na pinatin
insab-it sa kayu."†
14 Inatbus kitamun Jesu Cristu amên ya
pagpapalay impangakun Bapan Namalyari
kan Abraham, matanggap êt mani alwan
Judio. Buy sa kapamilatan panampalataya
tamu kana, matanggap tamuy Ispiritun
Bapan Namalyari ya impangaku na.

Ya kautusan buy pangakun Bapan Namalyari

15 Mani mapatêl, biyan kataw alimb-
away tambêng yun mapukatan. Asê mal-
yarin daygên ayin kapukatan o dagdagan
na sabêt man na napikasunduwan na
napirman nana.
16 Para êt baydu sa mani impangakun
Bapan Namalyari kan Abraham buy sa
kaapuapuan na. A na sinabi, "Sa mani
kaapuapuan mu," ya labay sabin malakê,
nun a "sa kaapuapuan mu," ya labay sabin
abiin, gigisa buy ayin kaatag nun a si
Cristu.
17 Ati ya labay kun sabin. Dilag kasun-
duwan na dinyag si Bapan Namalyari kan
Abraham buy impangakun Bapan Namal-
yari ya tuparên nay abiin. Pamakalibas
apat ta ralan buy tatlumpuy tawun, indin
Bapan Namalyari kan Moises ya Kautusan.
Nuwa ya Kautusan, a na malyarin itas
ya bisa o daygên ayin pukat ta pangakun
Bapan Namalyari kan Abraham.
18 Tagawan nu matanggap tamu sa ka-
pamilatan panunul sa Kautusan na pagpa-
palay impamanan Bapan Namalyari, ayin
kapukatan na impangaku na kan Abra-
ham. Nuwa ya kapêtêgan, impamanan
Bapan Namalyari ya pagpapala bilang
panupad sa pangaku na.
19 Nu parabaydu, sabêt ta ulagan Kautu-
san? Ya Kautusan, indin amên matandan
mani tawuy mangasalanan sila. Nuwa

* **3:6 3:6** Genesis 15:6; Roma 4:3; Santiago 2:23. † **3:8 3:8** Genesis 12:3; 18:18; 22:18. ‡ **3:10 3:10** Deuteronomio 27:26. § **3:11 3:11** Habakuk 2:4; Roma 1:17; Hebreo 10:38. * **3:12 3:12** Levitico 18:5; Roma 10:5. † **3:13 3:13** Deuteronomio 21:23.

ya abiin, kay aangga sa pallumatêng impangakuy kaapuapuan Abraham. Indin Bapan Namalyari kan Moises ya Kautusan sa kapamilatan mani ang-el. Buy sabay si Moises ya namilatan sa mani tawu buy kan Bapan Namalyari.

20 Nuwa alwan parabayduy pangakun Bapan Namalyari, ta sabitun indin Bapan Namalyari ya pangaku na kan Abraham, a ya nanggamit mani ang-el o mamilatan, nun a mismun siyay nam-in pangaku na kan Abraham.

21 Nu parabaydu, salangsang nayi ya Kautusan sa mani pangakun Bapan Namalyari? Asê! Ta nu dilag dayin utus ya makab-in biyay, abiin na dayi ya nagin paralan Bapan Namalyari amên maituwad kitamun matinêk.

22 Nun a ayun sa Kasulatan, ya kaganawan tawu, ipus kasalanan. Kabay kay ya mani manampalataya kan Jesu Cristuy makatanggap un mani impangakun Bapan Namalyari.

23 Sabitun asê pun inlumatêng nga pambêgên panampalataya kan Cristu, paran nakakulung kitamu sa Kautusan angga sa allun impatanda kantamuy kaligtasan sa kapamilatan panampalataya.

24 Ya Kautusan, sabay ya bilang nanaysay kantamu angga sa inlumatêng si Cristu buy maituwad kitamun matinêk sa kapamilatan panampalataya tamu kana.

25 Buy amêsên, gawan manampalataya kitamina kan Cristu, alway nan Kautusan na manaysay kantamu.

Mani anak Bapan Namalyari sa panampalataya

26 Sikaw kaganawan, mani anak kawnan Bapan Namalyari gawan sa panampalataya yu kan Cristu Jesus.

27 Tagawan ya kaganawan nabawtismuwan gawan sa pamikibêtêk kan Cristu, mambumyay silayna kaparisun Cristu.

28 Amêsên, ayin nan pamikaatag ga mani Judio sa alwan Judio, ya ipus sa asê ipus, ya liyaki sa babayi. Sikaw kaganawan, kay gigisa tana gawan sa pamikibêtêk yu kan Cristu.

29 Buy gawan kan Cristu kawna, kabilang kawna sa kaapuapuan Abraham buy makapagmanan mani impangakun Bapan Namalyari kana.

4

1 Ati ya labay kun sabin. Kaban anak pun na magmana, kaparisu pun ipus ya kabilyan na agyan siyay magbandin kaganawan.

2 Idi yapun sa lukup mani tawuy manaysay kana buy sa mani tawuy mamantay sa mani pibandiyan na angga sa allun in-il-an bapa na.

3 Para êt bayduy kabilyan tamu sabitun nuna. Kaparisu kitamun mani anak, gawan idi kitamu pun sa aypan namana tamuy paniwala baydi sa babun luta.

4 Nuwa sên inlumatêng ngay in-il-an na panawun, in-utus Bapan Namalyari ya Anak na baydi sa babun luta. In-anak yan gisay babayi buy binumyay ya sa aypan Kautusan na impasulat kan Moises

5 amên maatbus nay mani idi sa aypan Kautusan. Sa pakapakun baydu, magin anak kitamun Bapan Namalyari.

6 Buy gawan mani anak kitaminan Bapan Namalyari, in-utus Bapan Namalyari ya Ispiritun Anak na sa bêkê tamu. Kabay makabêg kitamina kanan "Bapa ku."

7 Amêsên, alwa kitaminan ipus nun a anak kitaminan Bapan Namalyari. Buy gawan mani anak na kitamina, makapagmana kitamina sa mani impangaku na.

Ya pagmalasakit Pablo sa mani taga Galacia

8 Sabitun a yu pun kilala si Bapan Namalyari, ipus kaw mani diyusdiyusan.

9 Nuwa amêsên, gawan kilala yina si Bapan Namalyari o mas mangêd sabin na pangkilalanên kawnan Bapan Namalyari bilang anak na, uysiyan mag-udung kaw yapun sa namana yuy paniwalay ayin pukat buy asê makasawup kamuyu ta? Uysiyan kalabay kaw yan manguman magpaipus sa mani abiin ta?

10 Indap yu kali nu magin kapapaidu kaw kan Bapan Namalyari nu pansunulun yuy mani naugalyan tungkul sa mani allu, buwan, panawun buy mani tawun!

11 Migaganaka ku ta dat kay masayang nga kaganawan pagpagal ku kamuyu.

12 Makisabi yaku kamuyuy mapatêl, ya pakitbusan yuku, gawan sabitun kaawyun yuku, a ku sinunul la naugalyan mani Judio agyan Judio waku. Ayin kaw dinyag ga nadawak kangku.

13 Sabitun nuna, tanda yuy gawan sa pagsakit ku, naiaral ku kamuyuy Mangêd da Balita.

14 Agyan nagin panubuk kamuyuy pagsakit ku, a yuku dinustak o insakwil. Nun a tinanggap yuku pun êt paran pananggap yu sa gisay ang-el Bapan Namalyari o paran pananggap yu kan Cristu Jesus.

15 Sabitun nuna, sadyay tula yu kangku buy tanda kuy agyan dakun sabêt, idin yu kangku gawan kakaidwan yuku. Nuwa sabêt ta nalyari kamuyu?

16 Pakipatyan yu kina nayi gawan sinabi kuy kapêtêgan?

17 Ya mani tawuy mamilitêp kamuyu,
pan-ipakit lay migaganaka sila kamuyu,
pakan asê mangêd da labay la. Ta ya kay
labay la, ipakarayu lakaw kangku amên
sunulun yu sila.
18 Asê nadawak ka migaganaka sila ka-
muyu agyan ayin naku sa dani yu, basta
mangêd ta dayi ya labay la.
19 Kakaidwan kun mani anak, anggan
asê makit sa biyay yuy ugalin Cristu,
nailab ba matanam ku kaparisun gisay
babayi ya manganak.
20 Labay ku dayin makalaku waku
baysên kamuyu buy mapakisabyan kataw
masalaysay gawan sadyay pamigaganaka
ku kamuyu!

Ya paalimbawan Sara buy si Hagar

21 Amêsên, sikaw wa kalabay mag-
payêpa sa mani Kautusan, alwa nayin
tanda yinay idi sa Kautusan?
22 Pansabin bayduy dilag luway anak ka
liyaki si Abraham,* gisa sa ipus na ya si
Hagar buy gisa sa asawa nay si Sara ya
alwan ipus.
23 Ya anak na sa ipus, in-anak ya ayun
sa kalabayan tawu. Nuwa ya anak na sa
asawa nay alwan ipus, in-anak ya ayun sa
pangakun Bapan Namalyari.
24-25 Ya luway babayin abiin, sabay silay
paalimbawa sa luway kasunduwan. Si
Hagar buy ya anak na ya ipus, sabay
silay paalimbawa sa kasunduwan na indin
Bapan Namalyari kan Moises sa bung-uy
Sinai baydu sa Arabia. Sabay sila êt ta
paalimbawa sa Jerusalem amêsên, gawan
ya mani tawu sa Jerusalem, ipus silan
Kautusan.
26 Nuwa si Sara, a ya ipus buy sabay
siyay paalimbawa sa Jerusalem ma idi sa
langit, buy sabay siyay pinakaindu tamu
gawan alwa kitamun ipus un Kautusan.
27 Tagawan idi sa kasulatan,
"Matula kay babayi ya layus, sikay ayin
pun anak!
Mansaway ka sa tula, sikay ayin pun
dinanasan na ilab sa panganak.
Tagawan agyan inlakwanan kan asawa
mu,
mas malakêy magin anak mu kaysa babayi
ya kaawyun nay asawa na."†
28 Mani mapatêl, nagin anak kaw Bapan
Namalyari ayun sa pangaku na, kaparisun
Isaac ya in-anak ayun sa pangakun Bapan
Namalyari.
29 Sabitun nuna, si Ishmael la in-anak
ayun sa kalabayan tawu, dinustak na si
Isaac ka in-anak ayun sa kapangyarian
Ispiritun Bapan Namalyari. Para êt baysên
na mangapalyari amêsên. Pandustakên
kitamun mani tawuy kalabay magpaipus
sa Kautusan.
30 Nuwa paradi ya idi sa Kasulatan,
"Ipatas muy babayin ipus buy anak na,
gawan abituy anak un babayi ya ipus, a
ya malyarin makidakay sa mapagbandin
anak babayi ya alwan ipus."‡
31 Kabay mani mapatêl, alwa kitamun
anak babayi ya ipus, nun a anak kitamun
babayi ya alwan ipus.

5

Ya kalayaan tamu kan Cristu

1 Imbus kitaminan Cristu sa pangai-
pus. Kabay magpakapas-êy kaw sa panam-
palataya yu buy agana kawna magpaipus
manguman.
2 Tandanên yuy pansabin ku. Siku
si Pabloy apostul ya magsabi kamuyun
nu magpatuli kaw amên maituwad kaw
Bapan Namalyarin matinêk, dinyag yun
ayin pukat ta dinyag Cristu para kamuyu.
3 Pan-umanên kun sabin na ati. Nu
sisabêt ta magpatuli amên maituwad yan
Bapan Namalyarin matinêk, kaylangan
nan sunulun na buun Kautusan.
4 Sikaw wa magpilit ituwad Bapan Na-
malyarin matinêk sa kapamilatan panunul
yun Kautusan, nisyay kawna kan Cristu
buy nagpabukut sa kangêdan Bapan Na-
malyari.
5 Nuwa sikay, man-umasa kay ya ituwad
kay matinêk gawan sa panampalataya yan
kan Jesus sa kapamilatan Ispiritun Bapan
Namalyari.
6 Gawan sa mani nakibêtêk kan Cristu,
ayin ulaga nu tuli ya gisay tawu o asê.
Ya maulaga tana, abituy panampalatayay
makitan sa kapamilatan pamiiidu.
7 Sabitun nuna, mangêd da panam-
palataya yu kan Cristu. Nuwa sisabêt
ta namênbên kamuyu sa panunul yun
kapêtêgan?
8 Alwan si Bapan Namalyari ya
namênbên kamuyu gawan siyay namêg
kamuyun manampalataya kan Jesus.
9 Pakaisipin yuy asê ustuy aral.
Maiparisu ya sa pamalbag ya agyan kay
pêpêrad, mapalbag nay ginêmês sa arina.
10 Nuwa gawan sa pamikibêtêk tamu
kan Jesus, napilmi yakun sang-ayun kaw
kangku. Parusan Bapan Namalyari ya
sisabêt man na manggulu kamuyu.
11 Mani mapatêl, dilag kaatag magsabin
pan-iaral kuy kaylangan magpatuli amên
maituwad Bapan Namalyarin matinêk. Nu
pêtêg ga abiin, uysiyan pampasakitan
naku yapun mani kaparisu kun Judio ta?

* **4:22 4:22** Genesis 16:15; 21:2-3. † **4:27 4:27** Isaias 54:1. ‡ **4:30 4:30** Genesis 21:10.

Gawan nu pan-iaral kun kaylangan mag-
patuli, a laku dayi pagkasakitan nakêm sa
pan-iaral ku tungkul sa pangamatin Cristu
sa kurus.
12 Buy sa mani mapanggulu kamuyu, nu
kalabay silan magpatuli, uysiyan a layna
bay ipaputus ta?
13 Mani mapatêl, binêg kaw Bapan Na-
malyari amên bumyay kawnan malaya.
Nuwa agana yu gamitin na kalayaan yu
sa panyag kalabayan lawini, nun a misa-
sawup kaw gawan sa pamiiidu yu.
14 Tagawan ya labay sabin buun Kau-
tusan, idi sa gigisay utus, "Kaidwan muy
kaparisu mun tawu kaparisun pangidu mu
sa sarili mu."*
15 Nuwa nu pawa kaw mipapati ka-
parisun mani ayup, dat maluyang yinan
masiray biyay balang gisa.

Ya pamibiyaybiyay sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari

16 Kabay tulutan yuy Ispiritun Bapan
Namalyari ya mangawyun kamuyu amên
a yu madyag ga nadawak ka kalabayan
lawini yu.
17 Gawan ya kalabayan lawini, laban
sa kalabayan Ispiritun Bapan Namalyari.
Buy ya kalabayan Ispiritun Bapan Namal-
yari, laban sa kalabayan lawini. Milaban
na luwan abiin. Kabay a yu madyag ga
labay yun daygên.
18 Nuwa nu ya Ispiritun Bapan Namal-
yari ya mangawyun kamuyu, ayin kawna
sa aypan Kautusan.
19 Tambêng matandan na nadawak
ka pandaygên tawu gawan sa kal-
abayan lawini. Kaparisun mani ati
sila: pamikikanayun, kalaswaan, ayin
pamênbên sa kalabayan lawini na ya
kapapadêng-êy,
20 pagsimba sa mani diyusdiyusan,
magkukulam, pamisêêm-sêêm sakit
nakêm, pamipapati, pangimun, pamitu-
tubag, sakim, pamisisyay, pamiatag-atag,
21 pangasêm, [pamipapati], paglasing,
malabaylabay sa sayay ayin pukat, buy
kaatag pun êt ta kadawakan. Pampatan-
dan kataw kaparisun sinabi ku sabitun
nuna, ya mani tawuy mambumyay paradi,
a sila miawyun sa pag-arian Bapan Namal-
yari.
22 Nuwa ati ya makitan sa biyay tawuy
pan-awyunan Ispiritun Bapan Namalyari:
pangidu, tula, kapatêtbêkan, pamibabata,
maganaka, kangêdan nakêm, katapatan,†
23 naayup-up, buy katandan mamênbên
sa sarili. Ayin batas ya manalungat sa
mani ati.
24 Ya mani nakibêtêk kan Cristu Jesus, bi-
lang impaku layna sa kurus ya kaganawan
kalabayan lawini la.
25 Buy gawan tinulutan taminay Ispiri-
tun Bapan Namalyari ya mangawyun kan-
tamu, siya tanay sunulun tamu.
26 Agana kitamu mapagmatag-ay, agana
tamu pasulukun na kaparisu tamu, buy
agana kitamina mikakasêm.

6

Misasawup kitamu

1 Mani mapatêl, nu dilag man kamuyun
mangasalanan, sikaw wa pan-awyunan
Ispiritun Bapan Namalyari, sabay ya man-
awup kalla amên mag-udung nga nakêm
la sa Panginuun. Nuwa daygên yuy abiin
un dilag nayêpay nakêm buy mamakapala
kaw, ta dat sikaw wa matuksu.
2 Misasawup kaw sa kasakitan balang
gisa, buy sa paradi ya paralan, matupad
yuy utus Cristu.
3 Nu dilag kamuyun mangisip pa igit ya
sa kaatag pakan asê, kay pampurayitin
nay sarili na.
4 Sêpat mangusisay balang gisa sa pan-
daygên na. Buy nu mangêd da pandaygên
na, matula ya. Nuwa agana na iparisuy
dinyag na sa kaatag,
5 gawan panagutan balang gisay pan-
daygên na.
6 Ya mani panturwanan Sabin Bapan Na-
malyari, sêpat silan manawup buy mam-i
sa mani manuru kalla.
7 Agana yu purayitin na sarili yu. Ayin
makapurayit kan Bapan Namalyari, ta nu
sabêt ta intanêm gisay tawu, sabay êt ta
pupulun na.
8 Nu sunulun nay kalabayan lawini
na, para yan nananêm kadawakan buy
mamupul yan ayin katganan na kaparu-
san. Nuwa nu sunulun nay kalabayan
Ispiritun Bapan Namalyari, para yan
nananêm kangêdan buy mamupul yan
biyay ya ayin katganan.
9 Kabay agana kitamu sumawa sa pa-
nyag mangêd, gawan lumatêng lanuy
panawun na mamupul kitamun kangêdan
nu a kitamu sumawan manyag mangêd.
10 Kabay kaban dilag kitamun panawun,
manyag kitamun mangêd sa kaganawan
tawu, luyang nga sa mapatêl tamu sa
panampalataya.

Mani tawlin tipan

11 ELEWEN YU. MANGARAGUL LAY SU-
LAT DISATI. SIKINAY NANULAT ATI.
12 KAY LABAY MANI MAMILIT KA-
MUYUY MAGPATULI KAWNA AMEN KAY
MAM-I SILAN SAYA SA KAPARISU LAN

* **5:14 5:14** Levitico 19:18. † **5:22 5:22** Malyari êt paradi: panampalataya.

JUDIOY TINULI. TAGAWAN YA MANI
MAMILIT KAMUYU, MALIMU SILAN
PASAKITAN MANI KAPARISU LAN JUDIO
NU KAY YA IPATANDA LA, ABITUY
KAMATYAN CRISTU SA KURUS SABAY YA
MAKAPILIGTAS SA TAWU.
13 MISMUN MANI TINULI, A LA
MASUNUL LA KAGANAWAN UTUS, NUWA
PAN-IPILIT LAY PATULI KAWNA AMEN
MAIPAGMARAGUL LAY PANSUNULUN
YUY UTUS PAGPATULI.
14 NUWA PARA KANGKU, AYIN NAKUN
KAATAG MAIPAGMARAGUL NUN A KAY
KAMATYAN PANGINUUN TAMUN JESU
CRISTU SA KURUS. BUY GAWAN SA
PANGAMATI NA SA KURUS, AYIN NAN
ULAGA PARA KANGKUY MANI BAGAY YA
MAULAGA SA MANI TAWUY ASE MA-
NUNUL KAN BAPAN NAMALYARI. BUY
AYIN NAKU ET ULAGA KALLA.
15 ASINA MAULAGA NU TULI YA GISAY
TAWU O ASE. YA MAULAGA, IMBAYU KI-
TAMUN BAPAN NAMALYARI.
16 SA KAGANAWAN PINILIN BAPAN NA-
MALYARI BUY MAMBUMYAY AYUN SA
MANI INTURU KU, LABAY KUY MANUGEL
KAMUYUY KAPATETBEKAN BUY LUNUS
BAPAN NAMALYARI.
17 KABAY PAUBAT AMESEN, AGANA
YINA DAGDAGAN NA SAKIT TA MATANAM
KU. NUKAD DANA KANGKU YA MANI
NUKAY IDI SA LAWINI KU GAWAN SA
PANUNUL KAN CRISTU.
18 MANI MAPATEL, LABAY KUY
MANUGEL KAMUYUY KANGEDAN PANG-
INUUN TAMUN JESU CRISTU. AWUY
PANGINUUN.

Ya Sulat Pablo sa mani taga EFESO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu Jesus ayun sa kalabayan Bapan Namalyari.
Manulat taku kamuyuy taga Efeso ya pinilin Bapan Namalyarin kay kana buy tapat kan Cristu Jesus.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa Namalyari ya Bapa tamu buy Panginuun tamun Jesu Cristu.

Ya mamakaupapas ya palanun Bapan Namalyari

3 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari buy Bapan Panginuun tamun Jesu Cristu. Gawan sa pamikibêtêk tamu kan Cristu, indin na kantamuy kaganawan pagpapalay ispiritwal ubat sa langit.
4 Bayu na pun dinyag ga babun luta, pinili na kitamina sa kapamilatan pamikibêtêk tamu kan Cristu amên magin banal buy ayin makit ta nadawak sa pangêlêw na. Gawan sa pangidu na kantamu,
5 sabitun nuna pun pinili na kitaminan mani anak na sa kapamilatan Jesu Cristu. Tagawan abiin na ikatula na buy kalabayan na.
6 Kabay ulimênên tamuy Bapan Namalyari gawan sa dakilay kangêdan na indin na kantamu sa kapamilatan kakaidwan nay Anak.
7-8 Ya dayan Cristu sabay ya pinangatbus na kantamu. Ya labay sabin, pinatawad day mani kasalanan tamu. Dinyag nay abiin gawan sa ayin kaparisuy kangêdan na buy binyanan na kitamun kaganawan kabiyasnan buy pangintindi.
9 Buy sa kalabayan Bapan Namalyari, impatanda na kantamuy liim ma palanu na ya tinupad na sa kapamilatan Cristu
10 sa lumatêng nga panawun na intakda na. Buy ya palanu na, piaawyunun nay kaganawan idi sa langit buy idi sa babun luta buy ipaaypa na kan Cristu.
11 Sa kapamilatan pamikibêtêk tamu kan Cristu, pinili nakay amên magin kana gawan ati ya palanu na sabitun nuna pun, ta pandaygên nay kaganawan ayun sa palanu na buy kalabayan na.
12 Dinyag nay abiin amên sikitamu ya mani nunan nanampalataya kan Cristu, makapangulimên kana gawan sa karangalan na.
13 Buy sikaw êt, paubat sabitun nalêngê yinay kapêtêgan ya sabay ya Mangêd da Balita nu parasaantu kaw miligtas, sikaw man êt nanampalataya buy nakibêtêk kan Cristu. Indin kamuyun Bapan Namalyari ya Ispiritu nay impangaku na bilang tanda' ya bandi na kawna.
14 Ya Ispiritun Bapan Namalyari ya indin na kantamu sabay ya tanda' ya taganan matanggap tamuy kaganawan impangaku na kantamu angga sa matanggap tamuy lubus ya kaligtasan. Buy gawan di, ulimênên ya gawan sa karangalan na!

Ya panalangin Pablo

15 Kabay paubat sabitun nabalitan kuy tungkul sa panampalataya yu sa Panginuun tamun Jesus buy tungkul sa pangidu yu sa kaganawan mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana,
16 ayin katganan na pagpasalamat ku kan Bapan Namalyari gawan kamuyu. Buy pawa kun manalangin para kamuyu.
17 Panyawarên ku kan Bapan Namalyari ya dakilay Bapan Panginuun tamun Jesu Cristu ya biyan nakaw kabiyasnan buy pangintindi ya ubat sa Ispiritu na amên luyang yuya pun makilala.
18 Manalangin naku êt kan Bapan Namalyari ya pasawangên na pun ya isip yu amên matandan yuy inlêan na kamuyuy pangaku na sabitun binêg nakaw, ya sabay ya saganay kangêdan ya idin na sa mani pinili nan kay kana.
19-20 Manalangin naku êt kan Bapan Namalyari ya matandan yuy ayin kaparisuy kapangyarian na para kantamun mani manampalataya kana. Ya kapangyarian êt ati, sabay ya ginamit na sabitun pinabyay nan manguman si Cristu buy pinaiknu na sa wanan na sa langit.
21 Kabay luyang makapangyarian si Cristu sa kaganawan ispirituy mag-ari, mamaala, mamunu, buy dilag kapangyarian. Ayin makapantag sa tungkulan na, alwan kay sa panawun amêsên, agyan sa lumatêng pun êt ta panawun.
22 Impaaypan Bapan Namalyari kan Cristuy kaganawan buy dinyag nayan ulun kaganawan para sa ikakangêd manampalatayay miaawyun
23 ya sabay ya pinakalawinin Cristu. Ya kaganawan pustun manampalataya sabay ya kabuuan pinakalawinin Cristu buy si Cristu êt ta mamibuu sa kaganawan.

2

Pinabyay kaw kaawyun Cristu

1 Sabitun nuna, nanuwad kaw nati sa pangêlêw Bapan Namalyari gawan sa a yu panunul kana buy sa mani kasalanan yu.
2 Mambumyay kaw kaparisun mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari buy nagpasakup kaw sa kapangyarian Satanas ya arin mani ispirituy nadawak

ya manguna sa nakêm* mani tawuy asê
manunul kan Bapan Namalyari.
3 Sabitun nuna, mambumyay kitamun
kaparisu la, ta pansunulun tamuy kal-
abayan lawini buy isip tamu. Sa kabilyan
tamun abiin, kaawyun kitamu êt dayi sa
mani tawuy katubagan Bapan Namalyari.
4 Nuwa gawan mapallunus si Bapan
Namalyari buy maragul la pangidu na
kantamu,
5 agyan nanuwad kitamun nati gawan sa
mani kasalanan tamu, pinabyay na kitamu
pun êt kaawyun Cristu. Kabay gawan
sa kangêdan nakêm Bapan Namalyari,
niligtas kitamu.
6 Buy gawan sa pamikibêtêk tamu kan
Cristu Jesus, pinabyay kitamun Bapan Na-
malyari kaawyun Cristu buy paran im-
paiknu na kitamina sa lukup Cristu baydu
sa langit.†
7 Dinyag nay abiin amên sa lumatêng
nga panawun, maipakit na sa kaganawan
ya asê mapantagan na kangêdan nakêm
na kantamu ya impakit na sa kapamilatan
Cristu Jesus.
8 Gawan sa kangêdan nakêm Bapan
Namalyari, niligtas kaw sa kapamilatan
panampalataya yu kan Jesus, alwan sa
kapamilatan sarili yun dyag, nun a digalun
Bapan Namalyari kamuyuy abiin.
9 Alwan gawan sa kapamilatan man-
gangêd da diyag yuy ingkaligtas yu. Kabay
ayin maipagmaragul ya sisabêt man.
10 Gawan sa kapamilatan pamikibêtêk
tamu kan Cristu Jesus, binyanan kita-
mun Bapan Namalyarin bayuy biyay amên
manyag kitamun mangangêd ya intalagay
nan Bapan Namalyari ya daygên tamu
sabitun nuna pun.

Ya pamibêbêtêk mani Judio buy alwan Judio gawan kan Cristu

11 Kabay sikaw wa mani alwan Judio,
ganakên yuy kabilyan yu ya sabitun nuna,
in-anak kaw alwan Judio buy pandustakên
kaw mani Judio tagawan a lakaw kaparisu
ya tinuli. Nuwa ya pangatuli, kay diyag
tawu sa lawini.
12 Ganakên yu êt ta sabitun nuna, a yu
pun kilala si Cristu, a kaw kaawyun sa
mani tawun Bapan Namalyari ya sabay ya
mani Israelita, buy a kaw sakup sa mani
kasunduwan Bapan Namalyari ya batay sa
mani pangaku na. Mambumyay kaw baydi
sa babun luta un ayin kapilmiyan buy a yu
kilala si Bapan Namalyari.
13 Sabitun nuna, marayu kaw kan Bapan
Namalyari. Nuwa amêsên, nidani kawna
kana sa kapamilatan dayan Cristu.
14 Si Cristuy pinangubatan kap-
atêtbêkan. Kabay napibêtêk nay mani
Judio buy mani alwan Judio. Buy sa
kapamilatan lawini nay nipaku sa kurus,
intas naynay pamitutubagan balang gisa
ya paran pallasak sa pader ya mamisyay
sa mani Judio buy alwan Judio.
15 Sa pangamatin Jesus sa kurus, in-
tas naynay pukat Kautusan na impasulat
kan Moises ya dilag utus buy patakaran.
Dinyag nay abiin amên pibêtêkên nay
mani Judio buy alwan Judio sa gigisay
lawini. Sa pakapakun baydu, mikasunduy
luwa.
16 Buy abiin na luwa ya pinibêtêk na sa
gigisay lawini, ingkasundu na sila kan Ba-
pan Namalyari sa kapamilatan pangamati
na sa kurus, ta inyari naynay pamitutuba-
gan tamu.
17 Naku sa babun luta si Cristu buy im-
patanda nay Mangêd da Balita ya namika-
sundu kamuyun mani alwan Judio ya
sabitun nuna marayu kaw kan Bapan
Namalyari. Buy agyan kanyan êt ta
mani Judioy narani kan Bapan Namalyari,
impatanda na êt kanyan na Mangêd da
Balita.
18 Kabay sikitamun kaganawan, maka-
pagdani kitamina kan Bapan Namalyari sa
kapamilatan gigisay Ispiritu na gawan sa
dinyag Cristu para kantamu.
19 Kabay amêsên, sikaw wa mani al-
wan Judio, alwa kawnan dayuwan o taga
kaatag lugal, nun a kabêtêk kawna sa
mani pinilin Bapan Namalyari buy kabi-
lang kawna sa pamilya na.
20 Sikitamuy mani manampalataya,
maiparisu kitamu sa gisay bali ya si mani
tarêk sabay ya mani apostul buy mani
propeta, buy ya pamitudêkan tarêk, sabay
si Cristu Jesus.
21 Sa kapamilatan Cristu, mangapitu-
tumpang kitamu ya paran mani kasangka-
pan bali buy mapakadyag gisay banal la
Templun Jesus.
22 Sikaw wa mani alwan Judio, gawan
sa pamikibêtêk yu kan Cristu, niawyun
kawna sa mani Judio. Buy kaganawan
tamu nanuwad dan mani kasangkapan
Templuy panugêlan Bapan Namalyari sa
kapamilatan Ispiritu na.

3

Ya palanun Bapan Namalyari sa mani alwan Judio

1 Gawan sa parabaysên na dinyag Bapan
Namalyari, siku si Pablo ya nisukul gawan

* **2:2 2:2** sa Griego, pangulun kapangyarian angin.

† **2:6 2:6** *impaiknu na kitamu sa lukup Cristu baydu sa langit:*labay sabin mapagkaawyun kitamun Cristun mag-ari baydu sa langit.

sa paglingkud ku kan Cristu alang-alang
kamuyun mani alwan Judio.
2 Pilmin nabalitan yinay intiwalan Ba-
pan Namalyari kangkuy pamipatandan
Mangêd da Balita kamuyu.
3 Kaparisun sinabtan ku sa sulat ta ati,
impatandan Bapan Namalyari kangku ya
tungkul sa liim ma palanu na.
4 Kaban pambasên yuy ati ya sulat ku,
matandan yuy pangintindi ku sa liim ma
palanun Bapan Namalyari tungkul kan
Cristu.
5 Sabitun nuna, asê impatandan Bapan
Namalyari sa mani tawu ya palanu na,
nuwa amêsên, sa kapamilatan Ispiritu na,
impatanda nayna sa mani banal la apostul
buy sa mani propeta na.

6 Buy ati ya palanun Bapan Namalyari.
Sa kapamilatan Mangêd da Balita tungkul
kan Cristu, ya mani Judio buy alwan Judio,
parisu lan mapagmanay kangêdan, parisu
silan idi sa gigisay lawinin Cristu buy
parisu sila êt makatanggap sa mani pan-
gakun Bapan Namalyari gawan sa pamik-
ibêtêk la kan Cristu Jesus.

7 Gawan sa kangêdan nakêm Bapan Na-
malyari buy sa kapamilatan kapangyarian
na, dinyag nakun mamipatandan Mangêd
da Balita.
8 Agyan sikuy pinakanayêpa sa ka-
ganawan pinilin Bapan Namalyarin kay
kana, pinili naku pun êt amên iaral sa
mani alwan Judio ya asê masukad da
kangêdan Cristu.
9 Buy ipalinaw ku sa kaganawan nu
parasaantun matupad da palanun Ba-
pan Namalyari ya sabay ya nanyag ka-
ganawan.
10 Impadyag na kangkuy abiin amên sa
kapamilatan mani manampalatayay mi-
aawyun, maipatanda la sa mani nipag-
tungkulan buy dilag kapangyarian sa lan-
git ya kabiyasnan nan mamipatanda sa
magmikakanayun na paralan.
11 Abiin nay palanu na paubat sabitun
bayu na pun daygên na babun luta buy
tinupad nay abiin sa kapamilatan Cristu
Jesus ya Panginuun tamu.
12 Gawan sa panampalataya tamu buy
sa pamikibêtêk kan Cristu Jesus, makapag-
dani kitamina kan Bapan Namalyari un
ayin limu buy ayin pamikakunu.
13 Kabay makisabi yaku kamuyu ya
agana kaw mangaynay nakêm gawan sa
mani kasakitan ya pandanasên ku alang-
alang kamuyu, gawan abiin ya ikarangal
yu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Efeso

14 Kabay balang maganaka kuy palanun
Bapan Namalyari, manduku wakun man-
gulimên kana.
15 Siyay Bapan kaganawan idi sa langit
buy idi sa babun luta ya pan-ituwad nan
gisay pamilya.
16 Manalangin naku kana ya papas-êyên
nay nakêm yu sa kapamilatan Ispiritu
na ayun sa saganay kangêdan na buy
kapangyarian na.
17 Manalangin naku êt ta manugêl si
Cristu sa bêkê yu sa kapamilatan panam-
palataya yu. Manalangin naku êt ta magin
napas-êy kaw buy namanidêg sa pangidun
Bapan Namalyari
18 amên mapukatan yu buy ya kaatag
pun na pinilin Bapan Namalyarin kay
kana nu parasaantun kakwal, kakarang,
katag-ay, buy nu parasaantun kalalê ya
pangidun Cristu kantamu.
19 Labay kuy madanasan yuy asê ma-
sukad da pangidu na amên makitan sa
biyay yu si Bapan Namalyari.

20 Kabay ulimênên tamu si Bapan Na-
malyari ya makadyag un igit pun sa agyan
sabêt pun na yawarên o maisip tamu
sa kapamilatan kapangyarian nay manyag
kantamu.
21 Ulimênên tamu kanuman si Bapan Na-
malyari gawan sa mani kangêdan ya mak-
itan sa mani manampalatayay miaawyun
buy kan Cristu Jesus! Awuy Panginuun.

4

Nibêbêtêk ya mani manampalataya kan Cristu

1 Bilang gisay nakasukul gawan sa
paglingkud ku sa Panginuun, makisabi
yaku kamuyun bumyay kaw nanaspat bi-
lang mani binêg Bapan Namalyari.
2 Pakadyag kaw mapagpayêpa, naayup-
up, mapangintindi buy mapagpasensiya sa
mani kakulangan un kaparisu yu bilang
pamipakit yun pangidu yu.
3 Pagpilitan yun manugêl la
pamibêbêtêk yu ubat sa Ispiritun Bapan
Namalyari sa kapamilatan mangêd da
pamiaawyun yu ya sabay ya mamibêtêk
kamuyu.
4 Sikitamun kaganawan ya nakibêtêk
kan Cristu, napakadyag kitamun gigisay
lawini buy gigisay Ispirituy manugêl kan-
tamun kaganawan buy gigisay kapilmiyan
ya indin kantamu sabitun binêg kitamun
Bapan Namalyari.
5 Gigisay Panginuun tamun Jesus, gigisay
panampalataya, buy gigisay bawtismu.

6 Gigisay Bapa tamun Namalyari buy
sabay siyay Bapa tamun kaganawan. Mag-
ari ya sa kaganawan, manyag ya sa ka-
ganawan buy manugêl ya kantamun ka-
ganawan.
7 Sikitamun kaganawan, parti kita-
mun gigisay lawini, nuwa binyanan nan
kaagyuwan na balang gisa ayun sa labay
idin Cristu.
8 Kabay paradi ya idi sa kasulatan,

"Sên nitag-ay ya sa langit, pikilaku nay
malakêy tawuy sinambut na

buy dilag yan indin sa mani tawu na."*
9 Amêsên, sabêt ta labay sabin "Nitag-ay
ya sa langit?" Ya labay sabin abitu, inyêpa
yapun baydi sa luta si Cristu.
10 Buy ya inyêpa baydi sa luta sabay
êt ta nitag-ay sa katatag-ayan na langit
amên magin lubus ya kapangyarian na sa
kaganawan.
11 Kabay binyanan nan kaagyuwan ya
balang gisa. Ya kaatag, dinyag nan apos-
tul. Buy ya kaatag, dinyag nan propeta.
Ya kaatag êt, dinyag nan mamipatandan
Mangêd da Balita sa mani asê pun nakak-
ilala kan Cristu. Ya kaatag êt, dinyag nan
pastor buy manuru.
12 Dinyag nay abiin amên il-an nay mani
pinilin Bapan Namalyarin kay kana amên
lumabung buy pumas-êy sila bilang law-
inin Cristu.
13 Sa paradi ya paralan, maduwang
tamuy kaganawan pamibêbêtêk sa
panampalataya buy pangilala sa Anak
Bapan Namalyari buy pakadyag kitamun
napas-êy ya manampalataya kana anggan
pakadyag ugalin Cristu ya ugali tamu.
14 Buy nu naduwang taminay abiin,
a kitamina kaparisun mani anak ka
pabayu-bayuy isip buy tambêng magtan
magmikakaatag ga aral un mani tawuy
mallinlang gawan sa paralan lay naka-
puglaw.
15 Nun a magsabi kitamun kapêtêgan
un dilag pangidu amên sa kaganawan,
pakadyag kitamun ugalin Cristu ya sabay
ya ulu tamu.
16 Sa kapamilatan na, pitutumpangên
nay kaganawan kasangkapan lawini na,
ya ayin kaatag nun a sabay ya mani
manampalataya kana. Kabay lumabung
buy pumas-êy ya buun lawini nu manyag
ya balang gisa sa pan-ipadyag Cristu kalla
un dilag pangidu.

Ya bayun biyay kan Cristu

17 Gawan sa tungkulan na indin Pangin-
uun kangku, pan-ipilit kun agana kawna
bumyay kaparisun mani tawuy asê makak-
ilala kan Bapan Namalyari. Ta ayin ka-
pukatan na pan-isipin la
18 buy ayin silan pangintindi sa mani
ispiritwal la bagay. Buy gawan ayin silan
tanda buy sa kakdêyan ulu la, ayin kallay
bayun biyay ya pan-idin Bapan Namalyari.
19 Ayin silaynan dêng-êy. Kabay nal-
abayan lay nay nadawak ka kalabayan
lawini buy pawa silan nasabêksabêk sa
panyag kadinatan.
20 Nuwa sikaw, kaatag kaw kalla ta
alwan parabaysên na natandan yu tungkul
kan Cristu.
21 Nalêngê yinay aral tungkul kan Jesus
buy tinurwanan kawnan kapêtêgan na idi
kana.
22 Kabay lakwanan yinay mana yun
pamibiyaybiyay ta abiin na mami-
pakadawak kamuyu gawan sa kalabayan
na mamurayit kamuyu.
23 Pasawan yun ibayun Bapan Namal-
yari ya isip yu buy ugali yu.
24 Ipakit yuy imbayu kawnan Bapan
Namalyari buy dilag ugali ya kaparisu
kana ya pêtêg matinêk buy banal.
25 Kabay agana kawna maglaram, nun
a paway nan kapêtêgan na sabin yu
sa balang mapatêl kan Cristu gawan
kaawyun kitaminan kaganawan sa gigisay
lawini.
26 Nu manubag kaw man, agana kaw
mangasalanan buy agana yu paulayên na
lumibas sa allun dilag kaw pun suluk sa
patêl yu.†
27 Agana yu biyan dan si Satanas sa biyay
yu.
28 Ya manakaw, aganayna manguman
manakaw, nun a mangkap yatan ubray
mamangêd amên makasawup ya sa mani
mangaylangan.
29 Agana kaw magsabin nadawak, nun
a abituy makakangêd buy nakaayun sa
kabilyan mani mallêngê ya sabin yu amên
makasawup kalla.
30 Buy agana yu palungkutun na Ispir-
itun Bapan Namalyari. Ta ya Ispiri-
tun Bapan Namalyari sabay ya tatak ka
bandi kawnan Bapan Namalyari buy lubus
nakaw iligtas sa pallumatêng allu.
31 Itas yuy sabêt man na ikasakit nakêm
yu, tubag, pamipapati, pallangkab sa ka-
parisu, pagsabin nadawak laban sa ka-
parisu, buy pangisip nadawak sa kaparisu.
32 Nun a magin maganaka kaw buy
mapallunus sa balang gisa. Patawarên
yuy balang gisa kaparisun pamatawad Ba-
pan Namalyari kamuyu gawan sa dinyag
Cristu.

* **4:8 4:8** Mani Kanta 68:18. † **4:26 4:26** Mani Kanta 4:4.

5

Bumyay bilang mani tawuy nasawangan

1 Amêsên, gawan anak kawnan Bapan
Namalyari ya kakaidwan na, sêpat yuyan
tubsun.
2 Buy bumyay kaw dilag pangidu sa
kaparisu yu, kaparisun pangidu kantamun
Cristu ya indin nay sarili na para kantamu
bilang nabangi ya andug kan Bapan Na-
malyari.
3 Gawan pinili nakaw kay kana, dapat
agyan gisa man kamuyu ayin magsabi
kamuyun makikanayun ya o manyag yan
sabêt man na kalasin kalabayan lawini ya
madinat o sakim ya.
4 Buy asê êt naspat malêngê kamuyuy
malasway pagsabi o ayin kapukatan na
isturya o nangadadawak ka lawêg. Nun
a pawa kaw magpasalamat kan Bapan
Namalyari.
5 Tandanên yuy si tawuy makikanayun o
manyag sa kalabayan lawini nay madinat
o sakim, a ya miawyun sa pag-arian Cristu
buy si Bapan Namalyari. Tagawan ya
kasakiman, maibilang yan pangulimên sa
mani diyusdiyusan.
6 Agana kaw magpapurayit sa ayin
kapukatan na pangatuynungan kaatag
tungkul sa nangadadawak ka diyag la,
tagawan mamarusa si Bapan Namalyari sa
mani tawuy asê manunul kana.
7 Kabay agana kawna makiawyun sa
mani tawun abiin.
8 Sabitun nuna, mambumyay kaw sa
kadlêman, nuwa amêsên, nasawangan
kawna gawan idi kawna sa Panginuun.
Kabay ipakit yu sa pamibiyaybiyay yuy
nasawangan kawna.
9 Tagawan ya gisay tawuy nasawan-
gan nana, makitan kanay kangêdan, kat-
inêkan, buy kapêtêgan.
10 Pagpilitan yun tukalên nu sabêt ta
mamakapaidu sa Panginuun.
11 Agana kaw makiawyun sa mani ayin
kapukatan na pandaygên mani tawuy
mambumyay sa kadlêman, nun a sabin yu
kallay kadawakan la.
12 Tagawan mamakapadêng-êy sabin ya
mani pandaygên lay nadawak ya nakaliim.
13 Nuwa nu sabyanan yu sila sa pan-
daygên lay nadawak, masawangan sila
buy matandan lay nadawak ka mani pan-
daygên la.
14 Tagawan ya kaganawan madausan
sawang un kapêtêgan, masawangan nana.
Kabay pansabin yabay,
"Mimata kay mamabêlêw.
Midêng ka ubat sa nangamamati
buy pasawangên kan Cristu."
15 Kabay mamakapala kaw nu
parasaantu kaw mambumyay. Agana kaw
bumyay kaparisun mani tawuy ayin tanda,
nun a bumyay kaw kaparisun mani tawuy
biyasa ya nakatandan kalabayan Bapan
Namalyari.
16 Gamitin yuy panawun yu sa panyag
mangêd, ta malakêy manyag nadawak sa
panawun amêsên.
17 Kabay agana kaw magin ayin tanda,
nun a pakaintindin yu nu sabêt ta kal-
abayan Panginuun.
18 Agana kaw maglasing gawan
makasiray abiin sa mangêd da pamibiyay-
biyay yu. Nun a, tulutan yun matupus kaw
Ispiritun Bapan Namalyari.
19 Sa pamititipun yu, magkanta kaw
mani salmu, imnu buy kaatag pun na mani
kantay pan-ispirituwal. Buun bêkê kaw
magkanta buy mangulimên sa Panginuun.
20 Sa kapamilatan Panginuun tamun
Jesu Cristu, pawa yun ipasalamat kan
Bapan Namalyari ya kaganawan.
21 Magpasakup kaw êt sa balang gisa
bilang panggalang kan Cristu.

Aral sa mani nipag-asawa

22 Sikaw wa babayi, magpasakup kaw
sa asawa yu kaparisun pagpasakup yu sa
Panginuun Jesus.
23 Tagawan ya liyaki sabay ya ulun
asawa na. Para êt baydu kan Cristu ya
ulun mani manampalatayay miaawyun ya
sabay êt ta lawini na, buy siyay mamiligtas
kalla.
24 Kabay nu parasaantun sakup kan
Cristu ya mani manampalatayay mi-
aawyun, para êt baydun magpasakup pa
mani babayi sa asawa la sa kaganawan
bagay.
25 Sikaw wa lawyaki, kaidwan yuy asawa
yu kaparisun pangidun Cristu sa mani
manampalatayay miaawyun. Indin nay
sarili na para sa mani manampalatayay
miaawyun
26 amên pakadyag silan banal pamaka-
yarin linisin sa kapamilatan lanêm* buy
Sabin Bapan Namalyari.
27 Dinyag nay abiin amên maiarap na
sa sarili nay mani manampalatayay mi-
aawyun un naiduidu buy banal, ayin
dakun sabêt man na dinat buy ayin maki-
tan na nadawak sa pangêlêw na.
28 Kabay sêpat kaidwan liyaki ya asawa
na kaparisun pangidu na sa sarili na. Ta ya
mangidu sa asawa na, pangkaidwan nay
sarili na gawan gigisa sila tana.
29 Ayin tawuy nasulapu sa sarili nan
lawini, nun a pakan nay ati buy saysayên.

* **5:26 5:26** Ya labay sabin bawtismu sa lanêm.

Para êt di ya pandaygên Cristu kantamun
mani manampalatayay miaawyun,
30 tagawan parti kitamun lawini na.
31 Pansabin sa kasulatan, “Gawan di,
lakwanan liyaki ya bapa buy indu na amên
miawyun silan miasawa buy pakadyag
gigisa.”†
32 Mamakaupapas sa ati ya nalalêy
kapêtêgan na impatandan Bapan Namal-
yari. Ya pantukuyun abiin sabay si Cristu
buy mani manampalatayay miaawyun.
33 Kabay sikaw wa lawyaki, sêpat yun
kaidwan na asawa yu kaparisun pangidu
yu sa sarili yu. Buy sikaw waman na mani
babayi, galangên yuy asawa yu.

6

Aral sa mani mangatwa buy sa mani anak

1 Sikaw wa anak, sunulun yuy mani
mangatwa yu alang-alang sa Panginuun,
gawan abiin na sêpat yun daygên.
2 “Galangên yuy mangatwa yu.” Ati
ya mumunan utus ya dilag kaawyun na
pangaku.
3 Buy paradi ya pangaku, “Nu galangên
yuy mani mangatwa yu, magin mangêd
buy kumarang nga biyay yu baydi sa
babun luta.”*
4 Buy sikaw wa mani bapa, agana kaw
manyag mani bagay ya ikasakit nakêm
mani anak yu. Nun a, paragulun yu
silan dilag disiplina buy panuru ayun sa
panampalataya tamu sa Panginuun.

Aral sa mani ipus buy sa mani amung

5 Sikaw wa mani ipus, sunulun yuy mani
amung yu baydi sa babun luta un dilag
panggalang buy buun katapatan ya paran
si Cristuy nay pagsuywan yu.
6 Daygên yuy abiin, makit lakaw man o
asê, alwan amên mapasaya yu sila, nun a
gawan alipên kaw Cristu buy buun bêkê
yun daygên na kalabayan Bapan Namal-
yari.
7 Magsuyu kaw buun bêkê ya paran
Panginuun nay pagsuywan yu buy alwan
tawu.
8 Tagawan tanda yuy biyan gantimpalan
Panginuun ya balang gisa ayun sa mani
dinyag nay mangêd, ipus yaman o asê.
9 Buy sikaw wa mani amung, magin
mangêd kaw êt sa mani ipus yu. Agana
yu sila palimun, ta tanda yuy sikaw buy
sila, dilag kaw gigisay amung sa langit buy
a ya mamili.

Mani gamit sa pamikilaban ya indin Bapan Namalyari

10 Ati yay kayaryan sulat ku.
Magpakapas-êy kaw sa pamikibêtêk yu sa
Panginuun Jesus sa kapamilatan dakilay
kapangyarian na.
11 Gamitin yuy kaganawan gamit sa
pamikilaban ya indin Bapan Namalyari
kamuyu amên malabanan yuy mani
nadawak ka palanun Satanas.
12 Gawan ya kapati tamu, alwan mani
tawu nun a nangadadawak ka ispirituy
asê mangakitan ya mag-ari, dilag kapang-
yarian buy mamaala sa kadlêman baydi sa
babun luta.
13 Kabay gamitin yuy kaganawan gamit
sa pamikilaban na indin Bapan Namal-
yari kamuyu amên sa uras pallumatêng
kadawakan, namanidêg kaw. Buy pa-
makayarin pamikilaban yu, manugêl kaw
pun êt napas-êy.
14 Kabay maglêan kaw. Daygên yun
yakês ya kapêtêgan. Isulud yuy panga-
matinêk bilang panagka sa pagaw yu.
15 Isulud yu bilang sapatus ya paglêan sa
pamipatandan Mangêd da Balita ya mam-
in kapatêtbêkan.
16 Alwan kay abiin. Gamitin yu êt bilang
panagkay panampalataya yu amên a kaw
dakun mapakun sa mani panuksun Sa-
tanas ya nanuwad yawuy magdêkêtdêkêt.
17 Isulud yu bilang elmet ya kaligtasan
yu buy gamitin yu bilang ispaday Sabin
Bapan Namalyari ya indin Ispiritu na.
18 Buy manalangin kaw sa kaganawan
uras sa sawup Ispiritun Bapan Namalyari.
Sa panalangin yu, makilunuslunus kaw
buy manyawad kana. Pawa kaw nakal-
an buy pawa kaw manalangin para sa
kaganawan pinilin Bapan Namalyarin kay
kana.
19 Manalangin kaw para kangku ya
sa balang pamipatanda kun Mangêd da
Balita, biyan nakun ustuy pagsabi amên
maipatanda kun buun pas-êy ya Mangêd
da Balita ya inliim sabitun nuna.
20 Tagawan in-utus sakun Bapan Na-
malyari amên mamipatandan Mangêd da
Balita ya sabay ya sangkan ingkasukul ku.
Kabay manalangin kaw wa maipatanda
kun buun pas-êy tagawan abiin na sêpat
kun daygên.

Ya Tawlin Pangumusta

21 Si Tiquico ya kakaidwan tamun patêl
buy tapat ta maglingkud sa Panginuun
Jesus, siyay mamibalita kamuyun ka-
ganawan tungkul kangku amên matandan
yuy kabilyan ku buy nu sabêt ta pan-
daygên ku.

† **5:31 5:31** Genesis 2:24. * **6:3 6:3** Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16.

22 Abiin na sangkan na in-utus kuya
kamuyu amên matandan yuy tungkul
kanyan buy mapapas-êy nay nakêm yu.
23 Mani mapatêl, labay kuy manugêl
kamuyuy kapatêtbêkan, pangidu, buy
panampalatayay ubat kan Bapan Namal-
yari buy sa Panginuun Jesu Cristu.
24 Labay kuy manugêl la kangêdan Pang-
inuun tamun Jesu Cristu sa kaganawan
mangidu kana un ayin katganan.

Ya Sulat Pablo sa mani taga FILIPOS

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si Timoteo ya
kaparisu kun alipên Jesu Cristu. Nanulat
kay kamuyun idi sa balayan Filipos ya
pinilin Jesus kay kana. Ya sulat ta ati,
para êt sa mani mamunu buy sa mani
maglingkud sa mani manampalataya.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa
Bapa tamun Namalyari buy sa Panginuun
Jesu Cristu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Filipos

3 Balang maisip kataw, magpasalamat
taku kan Bapan Namalyari.
4 Balang manalangin naku para ka-
muyun kaganawan, pawa kun matula.
5 Gawan paubat pun sabitun nuna kaw
nanampalataya angga amêsên, pansaw-
pan yu kina amên maiaral kuy Mangêd da
Balita.
6 Napilmi yakun isundun Bapan Namal-
yari ya mangangêd da diyag na ya inump-
isan na sa biyay yu angga sa pakaganap pa
abiin sa allun pag-udung Jesu Cristu baydi
sa babun luta.
7 Mapatêl, sêpat paradi ya matanam ku
kamuyu, ta pawa kaw idi sa bêkê ku.
Tagawan sabitun nuna, sa pamitanggul
ku buy pamipapêtêg ku sa Mangêd da
Balita tungkul kan Jesus, pawa yukun
pansawpan sa kaganawan kaylangan ku.
Buy anggay nabay amêsên na nakasukul
laku, pansawpan yuku gawan sa kangêdan
Bapan Namalyari kantamu.
8 Tandan Bapan Namalyari ya
nasabêksabêk kakun makitan kataw
gawan pangkaidwan kataw kaparisun
pangidun Jesus kamuyu.
9 Buy ati ya panalangin ku kan Bapan
Namalyari para kamuyu ya luyang pun
lumalêy pamiiidu yu un dilag kabiyasnan
buy pangintindi nu sabêt ta mangêd buy
nadawak
10 amên mapili yuy pinakamangêd yun
daygên. Sa pakapakun baydu, sa allun
pag-udung Jesu Cristu, malatêng nakaw
wa malinis buy ayin nan makitan na
nadawak sa pamibiyaybiyay yu.
11 Buy manalangin nakun sawpan kaw
Jesu Cristun pawan bumyay matinêk amên
maparangalan buy maulimên si Bapan
Namalyari.

Ya tulan Pablo ya naipatanda ya tungkul kan Jesu Cristu

12 Mani mapatêl, labay kun matandan
yuy nakasawup maragul la pangasukul
ku amên miwagaw wa Mangêd da Balita
tungkul kan Jesus
13 kaparisun nalyari amêsên kangku.
Natandan kaganawan sundalus ya mag-
bantay sa balin Emperador buy kaatag
êt ta idi baydi ya nisukul laku gawan sa
pangaral ku tungkul kan Jesu Cristu.
14 Buy gawan sa pangasukul ku, malakêy
mapatêl tamu sa Panginuun na pinumas-
êy ya panampalataya la buy pinumas-
êy ya nakêm lan mamiaral Sabin Bapan
Namalyari.
15 Pêtêg dilag dakun umnuy mangaral
tungkul kan Cristu gawan kay sa pan-
gasêm la kangku buy labay lan ipakit ta
katanda sila pun kangku. Nuwa dilag êt
dakun umnuy mangêd da nakêm man-
garal Mangêd da Balita tungkul kan Jesus.
16 Gawan sa pangidu la kangku, pan-
iaral la si Cristu. Gawan tanda lay in-
gkasukul kuy kalabayan Bapan Namalyari
amên sa pakapakun baydu, maitanggul
kuy Mangêd da Balita sa mani tawuy
nakasukul kaawyun ku.
17 Nuwa ya kaatag, kay mamiaral silan
Mangêd da Balita gawan kay sa sarili lan
kalabayan amên ta dayêwên sila. Si abiin
sila, asê mangêd da nakêm. Indap la ya
kaban nakasukul laku baydi, mapasakit
lay nakêm ku.
18 Nuwa paraman baydu, ayin kangkuy
abitu. Pawa kun matula ta si Cristu ya pan-
iaral la, mangêd man na sangkan la o asê.
19 Tagawan tanda kuy sa kapamilatan
panalangin yu buy sa sawup Ispiritun Jesu
Cristu, miawas saku pun baydi.
20 Ya pan-ipilmi ku buy labaylabay kun
madyag sa biyay ku, abituy a ku mi-
pakadêng-êy sa sabêt man na daygên ku,
nun a pawan napas-êy ya nakêm kun
mamiaral sa mani tawu tungkul kan Jesus
kaparisu sabitun nuna. Sa pakapakun
baydu, maparangalan ku si Jesus sa biyay
ku, agyan ikamati ku man o asê.
21 Tagawan para kangku ya biyay ku,
para kan Cristu. Buy nu mati yaku man,
nabang kangkuy ati ta milaku waku sa
lukup na.
22 Nuwa nu ikadang êt Bapan Namalyari
ya biyay ku, mangêd êt ta malakêy madyag
ku sa paglingkud ku kana. Kabay amêsên,
nu mamili yaku, a ku tanda nu sabêt ta
pilin ku.
23 Magmikapakay isip ku sa luwa. Ta
pan-isipin kuy labay kina dayin mati ta
amên milaku wakina sa lukup Cristu,
tagawan ati ya mamangêd.
24 Nuwa kaylangan ku pun mabyay para
sa ikakangêd yu.

25 Kabay napilmi yakun kumarang pun
na biyay ku buy makaawyun yu amên
masawpan kataw pumas-êy sa panam-
palataya kan Jesus buy mapasaya kataw
gawan sa panampalataya yu.
26 Buy nu makapag-udung ngakina ka-
muyu, luyang kaw dilag ipagmaragul sa
pamikibêtêk yu kan Cristu Jesus.
27 Kabay amêsên, agyan sabêt man
na malyari kantamu, labay kuy bumyay
kaw ayun sa Mangêd da Balita tungkul
kan Jesus. Nu parabayduy daygên yu,
makaawyun yuku man o asê, mabalitan
kuy mibêbêtêk kaw mamitanggul Mangêd
da Balita sa mani tawu amên manam-
palataya sila êt.
28 Agana kaw malimu sa mani man-
alungat kamuyu. Tagawan nu makitan
lay a kaw malimu kalla, sabay ya magin
patanda kalla ya ipalaku silan Bapan Na-
malyari sa ayin katganan na kaparusan
nuwa sikaw, iligtas nakaw.
29 Ta alwan kay tinulutan na kita-
mun manampalataya kan Jesus, nun a
makadanas êt kasakitan para kana.
30 Ya kasakitan na mangadanasan yu
amêsên sa mani mamasakit kamuyu, ka-
parisun kasakitan na nakit yu kangku
sabitun nuna buy angga amêsên, manga-
balitan yuy mangadanasan ku pun.

2

Ya pagpayêpan Cristu

1 Mapatêl lay, napilmi yakun napas-êy
ya nakêm yu tagawan mibêbêtêk kaw kan
Cristu buy matula kaw gawan kakaidwan
nakaw. Napilmi yaku êt ta mibêbêtêk
kaw gawan sa Ispiritun Bapan Namalyari,
pangkalunusan buy makidamay kaw sa
balang gisa kamuyu.
2 Kabay makisabi yaku kamuyun paka-
patulên yuku pun angga sa magin ganap
pa tula ku. Labay kuy manugêl kaw
mibêbêtêk sa isip, sa nakêm, sa kalabayan
buy miiidu kaw sa balang gisa.
3 Agana kaw manyag agyan sabêt man
na bagay gawan kay labay yuy itag-ay buy
dayêwên kaw mani tawu nun a si daygên
yu, magpakayêpa kaw sa balang gisa buy
ituwad yun mamangêd da kaatag kaysa sa
sarili yu.
4 Alwan kay sarili yun ikakangêd da
isipin yu, nun a ya ikakangêd êt kaatag.
5 Kaylangan ya pan-isipin yu, magin
kaparisun pan-isipin Cristu Jesus:
6 "Agyan idi ya kanay pangaNamalyari na,
A na impilit manugêl kapantay Bapan
Namalyari
7 Nun a imbul-is na pun na karapatan na
bilang Namalyari.
Buy sên in-anak ya baydi sa babun luta,
naglingkud ya bilang ipus.
8 Nagpakayêpa ya
buy nagin mapanunul ya angga sa ka-
matyan
agyan impaku laya sa kurus.
9 Kabay gawan sa dinyag na,
Intag-ay yan Bapan Namalyari un igit sa
kaganawan.
Buy binyanan nayan lagyuy ayin kapan-
tag*
10 amên ya kaganawan idi sa langit, idi
sa luta buy kaganawan idi sa aypan
luta,
manduku buy mangulimên sa lagyu na.
11 Buy sabin lay, 'Kay si Jesu Cristuy
Panginuun.'
Sa pakapakun baydu, maparangalan na
Bapa tamun Namalyari."

Magin pêtêg anak Bapan Namalyari

12 Kabay mani kakaidwan ku, sabitun
miaawyun kitamu pun, pawa yun pan-
sunulun na pan-iaral ku kamuyu. Amêsên
na marayu wakina kamuyu, luyang kaw
pun dayin manunul. Pagpilitan yun ipakit
sa biyay yuy kaligtasan yu buy daygên
yuy ati un dilag limu buy panggalang kan
Bapan Namalyari.
13 Tagawan si Bapan Namalyari ya mam-
i kamuyun pagkusan nakêm amên madyag
yuy kalabayan na buy pambiyan nakaw êt
kabiyasnan amên madyag yuy kapapaidu
kana.
14 Daygên yuy kaganawan ayin deklamu
buy ayin pamikisubakan
15 amên ayin makit ta nadawak ka-
muyuy mani tawu buy malinis ya nakêm
yu bilang mani anak Bapan Namalyari
kaban idi kaw sa mani tawuy mapamil-
itêp buy mapanyag nadawak. Maiparisu
kaw sa bêtêwên na pakadyag sawang sa
kaganawan
16 kaban mangaral kaw kallan Mangêd
da Balita tungkul sa Sabin Bapan Namal-
yari ya mam-in biyay ya ayin katganan.
Sa pakapakun baydu, sa pag-udung Jesu
Cristu baydi sa babun luta, a ku masabi
ya ayin pukat ta pinagpagalan ku kamuyu,
nun a maipagmaragul kataw.
17 Ya panampalataya yu kan Jesu Cristu,
paran andug kan Bapan Namalyari. Buy
nu kaylangan ibulug ga daya ku sa andug
ga ati, matula ku pun êt buy makitula ku
kamuyu.
18 Buy sêpat kaw êt matula buy makitula
kangku.

Silan Timoteo buy si Epafrodito

* **2:9 2:9** *ayin kapantag:* ya labay sabin katungkulan na ayin nan makalampus.

19 Amêsên, nu kalabayan Jesus, tambêng
kun ipalaku baysên si Timoteo amên
sa pag-udung na baydi, nu naibalita na
kangku nu sabêt tay kabilyan yu, pumas-
êy ya nakêm ku.
20 Ayin nan kaatag kaparisun Timoteo ya
pêtêg migaganaka para sa ikakangêd yun
kaganawan.
21 Ta ya kaatag, alwan kalabayan Jesu
Cristuy pan-isipin la, nun a kay sarili lan
kalabayan.
22 Nuwa tanda yina nu parasaantun
napagpapêtgan na kangêdan nakêm Tim-
oteo. Tanda yu êt ta miawyun kay
sa pangaral Mangêd da Balita kaparisun
mitabapa.
23 Kabay nu matandan kina nu sabêt tay
malyari kangku baydi sa sukulan, ipalaku
ku baysên kamuyu si Timoteo.
24 Nuwa paraman baydu, nu kalabayan
Panginuun, pilmin makakamut takun
makalaku baysên kamuyu.
25 Amêsên, inisip kuy kaylangan kinan
ipauli baysên kamuyu ya patêl tamun si
Epafrodito ya impalaku yu baydi amên
mantan sawup buy manawup kangku
baydi sa sukulan. Kaparisu kuyan
maglingkud kan Bapan Namalyari ya
mamitanggul êt un Mangêd da Balita.
26 Napitik-pitik ya gawan natandan
yu kanuy nakatanam ya. Kabay
nasabêksabêk yan makitan nakaw.
27 Pêtêg nakatanam yabay ya perad
nayna dayin ingkamati, nuwa kinalunusan
yan Bapan Namalyari. Alwan kay siyay
kinalunusan Bapan Namalyari, nun a siku
êt. Ta nu nati ya, mabêgbêg ga bêkê ku.
28 Kabay labaylabay kinan ipauli ya
baysên amên matula kaw nu makitan
yuyan manguman buy sa pakapakun
baydu, a kina migaganaka.
29 Kabay sa pag-udung na, tanggapên
yuyan buun tula bilang patêl sa Pang-
inuun. Galangên yu êt ta mani tawuy
kaparisu na,
30 tagawan nati yina dayi gawan sa
paglingkud na kan Jesu Cristu. A nayna
pinakamal la biyay na amên madyag natay
impadyag yu kana para kangku bilang
kasagili yu.

3

Ya pêtêg pangamatinêk

1 Mapatêl lay, amêsên matula kaw
gawan sa pamikibêtêk yu sa Panginuun. A
ku sumawan isulat manguman kamuyuy
in-aral ku sabitun nuna, ta abiin na
mangillag kamuyu nu dilag mangaral ka-
muyun alwan pêtêg.
2 Mangillag kaw sa mani tawuy napakau-
galin asu. Nadawak ka pandaygên la ta
pan-ipilit lan ipatuli pun na mani alwan
Judio amên miligtas sila.
3 Nuwa sabay sikitamuy pêtêg tinuli,*
tagawan mangulimên kitamu kan Bapan
Namalyari sa sawup Ispiritu na buy pan-
ipagmaragul tamuy dinyag Cristu Jesus.
Buy a kitamu nagtiwala ya miligtas kitamu
sa kapamilatan pagpatuli o sa kaatag pun
na naugalyan ya pansunulun mani tawu.
4 Ta nu kay abiin na pisasabyan, idi êt
kangkuy abiin. Kabay nu dilag magsabin
miligtas sina sa kapamilatan panunul na
sa naugalyan mani Judio, luyang ngakina.
5 Tagawan sabitun waluy allu ku pun sa
pamianak kangku, tinuli yakina. Alwa pun
êt kay abiin, ta pêtêg Hebreo ya mangatwa
ku. Pêtêg êt ta Israelita ku ta ubat taku
sa layin Benjamin. Nu kay panunul sa
Kautusan ya pisasabyan tamu, masipit kun
pansunulun na abiin, ta gisa kun Pariseo.
6 Nu kay panunul ku sa paniwala yan
mani Judio, buun nakêm kun pinasakit
ya mani manampalataya kan Jesus, gawan
indap ku nu abituy makapatula kan Bapan
Namalyari. Buy nu tungkul laman sa
panunul sa Kautusan tamu, ayin makitan
na nadawak kangku.
7 Abiin silay mani bagay ya indap ku nu
makakangêd kangku sabitun nuna. Nuwa
amêsên, ayin nan pukat kangkuy abiin ta
ya maulaga kangku, sabay ya pangilala ku
kan Jesu Cristu.
8-9 Buy alwan kay abiin, ta para kangku,
abituy kaganawan bagay ya dinyag ku
ya indap ku nu makapasaya kan Ba-
pan Namalyari, intuwad kinan ayin pukat
buy madinat amên na kuta makilala buy
makapikibêtêk kan Jesu Cristu ya Pangin-
uun ku. Ta para kangku, pinakamaulaga
ya pangilala ku kana kaysa sa mani dinyag
ku sabitun nuna. A ku pan-isipin na
ituwad dakun matinêk gawan sa panunul
ku sa Kautusan, nun a sa panampalataya
ku kan Jesus.
10 Kabay ya labay ku amêsên, luyang
ku pun makilala si Cristu. Buy labay
ku êt madanasan na kapangyarian Cristu
sabitun nanguman yan nabyay. Buy labay
ku êt madanasan na kasakitan kaparisun
kasakitan ya dinanasan na buy maituwad
daku kana sa pangamati na.
11 Sa pakapakun baydu, agyan mati yaku
man, mabyay yakun manguman.

Isundu anggan asê matanggap pa gantimpalan Bapan Namalyari

12 A ku pansabin na nadyag kinan ka-
ganawan na abiin. A ku êt masabi ya

* **3:3** **3:3** *pêtêg tinuli:* ya labay sabin abituy nanampalataya kitamina kan Jesus buy inlakwanan taminay nangadadawak ka diyag sa biyay tamu.

ganap pakina. Nuwa ya pandaygên ku
amêsên, pagpilitan kun maduwang nga
abiin gawan abiin na sangkan pamêg
Cristu Jesus kangku.
13-14 Mapatêl lay, a ku êt masabi ya
ganap pakina. Nuwa ya pandaygên ku
amêsên, panlitêpên kuy mana kun mani
nadyag. Kaparisun gisay mamwayu, pag-
pilitan kun misadsad sa katganan amên
makwa kuy gantimpala. Ya gantim-
palan abiin, ayin kaatag nun a ya pamêg
kangkun Bapan Namalyari ya bumyay
yaku sa langit kaawyun na sa kapamilatan
Cristu Jesus.
15 Parabaysên na sêpat tamun isipin,
sikitamuy napas-êy ya panampalataya.
Nuwa nu alwan parabayduy pan-isipin
yu, ipatandan Bapan Namalyari kamuyuy
ustu.
16 Paraman baydu, ya maulaga, isundu
tamuy panunul tamu sa kapêtêgan na
natandan tamina.
17 Mapatêl lay, mibêbêtêk yun pakitbu-
san na alimbaway impakit ku kamuyu buy
pakitbusan yuy kaatag makitbus kanyan.
18 Pawa kinan pansabin kamuyu buy
amêsên, katangis sakun umanên sabin
kamuyu ya malakêy tawuy magsabin man-
ampalataya sila kan Jesus, pakan man-
alungat sila sa pangamatin Cristu sa ku-
rus sa kapamilatan pamibiyaybiyay la sa
kadawakan.
19 Nuwa ya kapilakwan la sabay ya
ayin katganan na kaparusan. Tagawan ya
kalabayan lawini lay sabay ya pandaygên
lan namalyari la buy pan-ipalangka lay
mani bagay ya sêpat la dayin ikadêng-êy.
Ayin silan kaatag pan-isipin nun a ya mani
bagay baydi sa babun luta.
20 Nuwa sikitamu, alwan parabaydu, ta
ya pêtêg bibiyan tamu, baydu sa langit.
Buy nasabêk tamun pan-êtêngên ubat ta
baydu ya Mamiligtas ya sabay ya Pangin-
uun Jesu Cristu.
21 Sa pag-udung na, manakup ya sa mani
tawu sa kapamilatan kapangyarian na.
Buy sa kapamilatan êt abiin na kapang-
yarian na, ibayu nay lawini tamuy mayna
buy mangamati amên magin kaparisun
lawini nay pallangit.

4

Mani tipan

1 Kabay mapatêl ku, magpakapas-êy kaw
sa Panginuun. Kakaidwan kataw buy
nasabêk kakun makitan kataw ta sikaw wa
pangubatan tula buy karangalan ku kan
Bapan Namalyari.
2 Makisabi yaku kamuyuy Euodia buy
Sintique ya mikasundu kawna ta mipatêl
kaw sa Panginuun.
3 Buy sika ya pêtêg kun kaawyun sa
pangaral, makisabi yaku kamun sawpan
muy mani babayin ati. Tagawan ka-
sawup ku sila sa pamipatandan Mangêd
da Balita tungkul kan Jesus, kaawyun lan
Clemente buy kaatag pun êt ta kaawyun
kun maglingkud kan Jesus. Ya mani lagyu
lay nakasulat sa librun biyay.
4 Pawa kaw matula gawan sa pamik-
ibêtêk yu kan Jesus! Pan-umanên kun
sabin, “Matula kaw!”
5 Ipakit yu sa kaganawan na kangêdan
nakêm yu, ta marani yanan lumatêng nga
Panginuun!
6 Agana kaw migaganaka sa sabêt man,
nun a manalangin kaw kan Bapan Na-
malyari buy manyawad kanan dilag pag-
pasalamat.
7 Nu pawa kaw manalangin kan Bapan
Namalyarin dilag pagpasalamat, biyan
nakaw kapatêtbêkan sa bêkê buy sa isip
yu ya asê agyun mapukatan mani tawu.
Ati ya kapatêtbêkan na mangillag kamuyu
amên a kaw napitik, ta nakibêtêk kawna
kan Cristu Jesus.
8 Amêsên na mapatêl, bayu ku yarin na
sulat ku, dilag gaku pun sabin kamuyu.
Pawa yun isipin na mani mangêd buy ka-
papaulimên, ya pêtêg, marangal, matinêk,
malinis, naidu, buy panggalangên.
9 Daygên yuy kaganawan natandan,
natanggap, nalêngê buy nakit yu kangku
buy si Bapan Namalyari ya ubatan kap-
atêtbêkan sabay ya mapakamuyu.

Ya pagpasalamat Pablo sa sawup la

10 Sadyay tula ku buy magpasalamat
sa Panginuun, gawan agyan makarang
ngay panawun na inlumibas, impakit
yun manguman na labay yukun sawpan.
Tanda ku êt ta a yuku nalitêpan, nuwa kay
babayu yun naarapan mipagtan sawup yu
kangku.
11-12 A ku pansabin na ati gawan man-
gaylangan naku. Ta natandan kina nu
parasaantun magin nukad kangkuy agyan
sabêt man na kabilyan ku. Ta nadanasan
kinay kasakitan buy nadanasan ku êt ta
kapasnawan. Nadanasan kuy inlumayang
buy nadanasan ku êt ta nabsuy. Kabay
agyan sabêt man na lumatêng kangku,
nabiyasa kinan magpatêtbêk.
13 Buy agyan sabêt man na madanasan
ku, agyu kun arapên na abiin sa kapamila-
tan sawup Cristu ya mamapas-êy kangku.
14 Paraman baydu, mangêd da dinyag yu
tagawan sinawpan yuku sa kasakitan na
dinanasan ku.
15 Tanda yuy mani taga Filipos ya
sabitun nuna kaw naniwala sa Mangêd da
Balita tungkul kan Jesus, kay sikaw wa
manampalatayay miaawyun ya nanawup

sa mani kaylangan ku sabitun namita ku
sa Macedonia.
16 Ta agyan sabitun idi yaku sa Tesa-
lonica, magkamipagtan kaw êt sawup
kangku.
17 Pansabin kuy ati alwan gawan labay
kun makatanggap manguman sawup pa
ubat kamuyu, nun a ya labay ku, luyang
pun madagdagan na gantimpalay matang-
gap yu.
18 Amêsên, ya sawup pa impagtan yu
kangku sa kapamilatan Epafrodito, nukad
sa mani kaylangan ku buy subra pun êt.
Ya sawup yu, kaparisun nabangi ya andug
kan Bapan Namalyari ya pantanggapên
nan dilag tula.
19 Buy gawan nakibêtêk kawna kan
Cristu Jesus, idin Bapan Namalyari ka-
muyuy kaganawan kaylangan yu ya ubat
sa pibandiyan nay asê mangaubus.
20 Ulimênên tamu ya Namalyari buy
Bapa tamu kanuman. Awuy Panginuun.

Mani tawlin pangumusta

21 Nagpapakun kawna baysên na
kaganawan mani pinilin Jesu Cristun
kay kana. Pansabin êt mapatêl tamuy
kaawyun ku baydi ya "Nagpapakun
kawna."
22 Pan-ipasabi êt awêd kaganawan
pinilin Bapan Namalyari baydi ya
"Nagpapakun kawna," luyang ngay mani
maglingkud sa palasyun Emperador.
23 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Panginuun Jesu Cristu.

Ya Sulat Pablo sa mani taga COLOSAS

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu Jesus ayun sa kalabayan Bapan Namalyari.
Kaawyun ku si Timoteo ya patêl tamu.
2 Mani mapatêl ku, nanulat taku kamuyuy idi sa Colosas ya pinilin Bapan
Namalyarin kay kana buy tapat kan Cristu.
Labay kun manugêl kamuyuy kangêdan
buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari ya Bapa tamu.

Ya panalangin Pablo para sa mani taga Colosas

3 Balang manalangin kay para kamuyu,
pawa kay magpasalamat kan Bapan Namalyari ya Bapan Panginuun tamun Jesu
Cristu,
4 gawan nabalitan yan na panampalataya yu kan Cristu Jesus buy ya
pangidu yu sa kaganawan pinilin Bapan
Namalyarin kay kana.
5 Parabaysên na pandaygên yu gawan
napilmi kaw wa idin Bapan Namalyari
kamuyuy in-il-an na sa langit. Nagin
napilmi kawna paubat sabitun nalêngê
yuy kapêtêgan na sabay ya Mangêd da
Balita tungkul kan Jesu Cristu.
6 Sên nalêngê yu buy napukatan na
kapêtêgan tungkul sa kangêdan Bapan
Namalyari, nanagêy ya abiin sa biyay yu
buy niwagaw ubat kamuyu, kaparisun
mangapalyari sa mani tawu sa kaganawan
lugal sa babun luta.
7 Natandan yuy Mangêd da Balitan abiin
kan Epafras. Gisa yan pagtiwalan buy
pangkaidwan na patêl buy pagkaawyun
yan maglingkud kan Cristu.
8 Nabalitan yan kan Epafras ya indin
Ispiritun Bapan Namalyari kamuyu ya
pangidu sa balang gisa.
9 Kabay paubat sabitun alluy natandan
yan na tungkul kamuyu, pawa kay manalangin para kamuyu. Panyawarên yan
kan Bapan Namalyari ya biyan nakaw
kabiyasnan buy pangintindi ya ubat sa
Ispiritun Bapan Namalyari amên lubus
yun matandan na kalabayan na.
10 Sa pakapakun baydu, bumyay kaw
nanaspat buy kapapaidu sa Panginuun,
pawa kaw manyag kangêdan buy pawan
lumalê ya pangilala yu kan Bapan Namalyari.
11 Manalangin kay kan Bapan Namalyari ya pakapas-êyên nakaw sa kapamilatan dakilay kapangyarian na amên
mapibabatan yun dilag tula ya kaganawan
madanasan yu.
12 Buy pawa kaw êt magpasalamat kan
Bapa, ta dinyag nakaw nanaspat amên
mapagmana yuy in-il-an nay idi sa langit
para sa mani tawuy pinili nan kay kana
ya idi sa nasawang.
13 Inligtas na kitamu sa kapangyarian
kadlêman buy inlaku na kitamu sa pagarian kakaidwan nan Anak.
14 Inatbus na kitamina sa kapamilatan
Anak na, ya labay sabin pinatawad day
mani kasalanan tamu.

Ya mangêd da dinyag Cristu para kantamu

15 Si Cristuy kakitan kan Bapan Namalyari ya asê mangakitan. Bayu pun
dinyag ga kaganawan, dilag ga si Jesus buy
makapangyarian ya sa kaganawan.
16 Sa kapamilatan Cristu, dinyag Bapan
Namalyari ya kaganawan idi sa langit buy
idi baydi sa babun luta, ya mani mangakit
buy asê mangakit kaparisun ispirituy magari, manungkulan, mamunu, buy dilag
kapangyarian. Nadyag ga kaganawan sa
kapamilatan Cristu buy para kana.
17 Bayu pun dinyag ga kaganawan, dilag ga si Cristu, buy sa kapamilatan na,
manugêl nakapakapalay kaganawan.
18 Si Cristu ya pinakaulu buy ya
pinakalawini na sabay ya mani manampalatayay miaawyun. Buy siyay
pinangubatan biyay ta nuna yan nabyay
sa mani nati amên siyay pinakamatag-ay
sa kaganawan.
19 Gawan kalabayan Bapan Namalyari
ya lubus manugêl kan Cristu ya pangaNamalyari na.
20 Buy sa kapamilatan dayan Cristu
sabitun nipaku ya sa kurus, nibtêk kan
Bapan Namalyari ya kaganawan idi sa
langit buy idi sa babun luta.
21 Sabitun nuna, marayu kaw kan Bapan
Namalyari buy kapati nakaw, gawan sa
nadawak ka isip yu buy sa mani diyag yu.
22 Nuwa amêsên, sa kapamilatan pangamatin lawinin Jesus sa kurus, in-udung
Bapan Namalyari ya mangêd da pamikiawyun yu kana. Kabay ituwad nakaw
banal, malinis, buy ayin makitan na
nadawak sa pangêlêw na.
23 Nuwa kaylangan yun manugêl tapat
buy napas-êy sa panampalataya yu. Buy
agana yu paulayên mitas sa kapilmiyan
yu sa Mangêd da Balitay nalêngê yu. Ya
Mangêd da Balitan ati, in-aral lana sa
kaganawan lugal baydi sa babun luta buy
siku si Pablo ya nagin mangaral ati.

Ya kasakitan Pablo para sa mani manampalataya

24 Masaya ku sa mani mangadanasan
kuy kasakitan para kamuyu buy sa
kapamilatan ati, bilang maisundu kuy

pamibabata sa kasakitan na nadanasan
Cristu para sa mani manampalataya ya
sabay ya pinakalawini na.
25 Intalaga kun Bapan Namalyari ya
maglingkud sa mani manampalataya
amên maipangaral la kabuuan sabi na
kamuyun alwan Judio.
26 Abituy nakaliim sa kabuuan sabi na,
asê pun impatanda sa mani pipuunpuu-
nan tamu sabitun nuna. Nuwa amêsên,
impatanda nayna kantamun mani pinili
nan kay kana.
27 Labay Bapan Namalyarin ipatanda
na sa kaganawan tawuy dakila buy
mamakaupapas sa liim palanu na ya
sabay si Cristuy manugêl kamuyu. Buy
sabay siyay kapilmiyan tamun madanasan
tamuy kangêdan na sa langit.
28 Kabay pan-iaral yan si Cristu sa ka-
ganawan tawu. Pampatandan buy pan-
turwanan yan na balang gisa sa kapami-
latan kabiyasnan na indin kanyan Bapan
Namalyari. Sa pakapakun baydu, maiarap
yan na balang gisa kan Bapan Namalyari
un ganap pa pamikibêtêk la kan Cristu.
29 Kabay pagpilitan kun mangaral
Mangêd da Balita sa kaganawan tawu
sa kapamilatan kapangyarian Cristu ya
mamapas-êy kangku.

2

1 Labay kun matandan yu nu parasaan-
tuy pagsipêg ku para kamuyu. Para êt
baydu sa mani idi sa Laodicea buy sa
kaganawan asê pun nakakilala kangku un
arapan.
2 Pandaygên kuy ati amên papas-êyên
na nakêm yu buy mibêbêtêk kaw sa
pamiiidu yu. Sa pakapakun baydu, lubus
yun matandan buy mapukatan na liim
ma palanun Bapan Namalyari ya sabay si
Cristu.
3 Tagawan si Cristuy pinangubatan ka-
ganawan kabiyasnan buy katandan.
4 Pansabin ku kamuyuy mani abiin
amên a lakaw mailitêp sa kapamilatan
mangangêd da pagsabi, pakan alwan
pêtêg.
5 Ta agyan ayin naku baysên kamuyu,
pawa kaw idi sa isip ku. Buy sên nabalitan
kuy masalaysay ya pamiaawyun yu bilang
manampalataya buy napas-êy ya panam-
palataya yu kan Cristu, matula ku.

Si Cristuy sêpat tamun sunulun

6 Amêsên, gawan tinanggap yu si Cristu
Jesus bilang Panginuun yu, isundu yuy
bumyay kaw sa kalabayan na
7 ya nakayamut malalê kana un dilag
napas-êy ya panampalataya kaparisun in-
aral kamuyu. Buy pawa kaw magpasala-
mat kan Bapan Namalyari.
8 Mangillag kaw sa mani manurun ma-
makapilitêp buy sa pan-ituru lay ayin ka-
pukatan amên a lakaw maiayat. Tagawan
alwan ubat kan Cristuy aral la abiin, nun
a kay ubat sa namanay naugalyan buy sa
mani paralan sa babun luta.
9 Kabay agana kaw pailitêp, gawan
sabitun napakadyag tawu si Jesu Cristu, ya
buun pangaNamalyari, idi ya kana.
10 Nagin ganap kawna gawan sa pamik-
ibêtêk yu kan Cristu ya sabay ya manakup
sa kaganawan ispirituy mamunu buy dilag
kapangyarian.
11 Gawan sa pamikibêtêk yu kan Cristu,
bilang natuli kawna ta intas san Cristu ya
kalabayan lawini yu.
12 Sa kapamilatan pamawtismu kamuyu,
nanuwad kawnan nilbêng kaawyun
Cristu. Buy sên nabyay ya, nanuwad kaw
êt nabyay kaawyun na, gawan naniwala
kaw sa kapangyarian Bapan Namalyari ya
namabyay kana.
13 Sabitun nuna, nanuwad kaw nati
gawan sa mani kasalanan yu buy sa
panunul yu sa nangadadawak ka kal-
abayan lawini yu. Nuwa amêsên, bi-
lang pinabyay kaw nan Bapan Namal-
yari kaawyun Cristu. Pinatawad nay ka-
ganawan kasalanan tamu.
14 Tagawan sa kapamilatan pangamatin
Cristu sa kurus, binuray nan Bapan Namal-
yari ya listaan kaganawan kasalanan tamu
buy ya kautusan na inlabag tamu. Dinyag
nan ayin ulaga amên a kitamu maparusan.
15 Sa kapamilatan êt pangapakun Cristu
sa kurus, sinambut Bapan Namalyari ya
mani ispirituy mag-ari buy dilag kapang-
yarian. Buy impakit nay panambut na sa
arapan kaganawan.
16 Kabay agana kaw makipapaniwala sa
mani tawuy magsabi kamuyu nu sabêt ta
malyarin kanên o inêmên, o nu sabêt ta
sêpat daygên sa balang pesta, sa balang
bayun buwan o sa Allun Pagpaynawa.
17 Ya mani abiin, kay kakitan sa mani
bagay ya palatêng. Nuwa ya katuparan
kaganawan abiin sabay si Cristu.
18 Dilag magpakayêpa kunwadis buy
pan-ipilit lay kaylangan êt ulimênên na
mani ang-el Bapan Namalyari. Pansabin
lay nasulêplêp lay abiin. Pan-ipadayêw
lay abiin, pakan alwan pêtêg, ta kay ubat
ya abiin sa sarili lan isip. Agana kaw
maniwala sa pansabin la, ta nu paniwalan
yuy abiin, mitas kamuyuy gantimpalay in-
il-an Bapan Namalyari para kamuyu.
19 A sila nagpasakup kan Cristu ya sabay
ya ulu tamun mani manampalataya. Buy
siyay mamibêtêk buy manaysay kantamu
bilang lawini na buy sabay siyay mama-
ragul ayun sa kalabayan Bapan Namalyari.

20 Sên nati si Cristu, bilang nati kaw
êt kaawyun na buy imbus na kawna sa
mani paralan sa babun luta. Uysiyan
pansunulun yuya pun na mani paradi ta,
21 “Agana talanên na ati,” “Agana
tawayan na abitu,” “Agana kimitin na
abiin”?
22 Ta ya kapêtêgan, abiin na bagay ya
pan-ibawal la, kay tungkul sa mani bagay
ya maubus nu maêkan o mainêm. Kabay
agana yu sunulun na abiin na utus buy
aral, ta kay diyag tawu.
23 Ya mani utus ya abiin, nu êlêwên
yu, paran dilag kabiyasnan, ta pan-ituru
lay kaylangan magsipêg magsimba, mag-
pakayêpa, buy magpakasakit sa lawini.
Nuwa ya pêtêg, ayin kapukatan na abiin,
ta asê makasawup sa pamênbên kal-
abayan lawini.

3

1 Bilang nabyay kawnan manguman
kaawyun Cristu. Kabay pagpilitan yun
isipin na mani idi sa langit nu saantu
nakaiknu si Cristu sa wanan Bapan Namal-
yari.
2 Pagpilitan yun isipin na mani idi sa
langit, alwan mani bagay baydi sa babun
luta.
3 Gawan nati yay mana yun pamibiyay-
biyay. Buy ya biyay yu amêsên, nakasim-
pan kan Bapan Namalyari kaawyun Cristu.
4 Si Cristuy pangubatan bayun biyay buy
nu lumatêng nga panawun na makilala
ya, makilala kaw êt buy parangalên kaw
kaawyun na.

Ya mana buy bayuy biyay

5 Kabay itas yinay sabêt man na kal-
abayan lawini kaparisun pamikikanayun,
kalaswaan, nadawak ka kalabayan, buy
kasakiman, ta nu sakim ka, paran nan-
gulimên kayna sa diyusdiyusan.
6 Gawan ya mani manyag parabaysên,
parusan silan Bapan Namalyari.
7 Sabitun nuna, parabaydu êt ta pan-
daygên yu.
8 Nuwa amêsên, itas yinay kaganawan
ati: tubag, suluk, sakit nakêm, pagsabin
nadawak laban sa kaparisu, buy man-
galasway pagsabi.
9 Agana kaw maglaram, gawan intas
yinay mana yun pamibiyaybiyay ya dilag
nadawak ka diyag.
10 Buy insulud yinay bayun pamibiyay-
biyay ya pawan pan-ibayun Bapan Namal-
yari ya nanyag kamuyu angga sa mapagka-
parisu yuya. Sa pakapakun baydu, luyang
yuya pun makilala.
11 Sa bayun pamibiyaybiyay ati, ayin
nan pamikaatag ga Judio sa alwan Judio,
ya tuli sa alwan tuli, ya mani dayuwan
sa mani asê dayuwan, buy ipus sa asê
ipus. Tagawan kay si Cristuy maulaga
sa kaganawan buy idi yina kantamun
kaganawan.
12 Kabay gawan pinili kaw Bapan Namal-
yarin kay kana buy inidu na, sêpat kaw
mapallunus, mangêd da nakêm, mapag-
payêpa, naayup-up, buy mapamibabata.
13 Mipagpasensiya kaw buy nu dilag kaw
sakit nakêm sa sisabêt man, mipamatawad
kaw, tagawan pinatawad kaw êt Pangin-
uun.
14 Igit sa kaganawan, miiidu kaw amên
ganap pa pamibêbêtêk yu sa balang gisa.
15 Ya kapatêtbêkan yu sa balang gisa
ya ubat kan Cristu ya sêpat manugêl sa
bêkê yu. Gawan bilang gigisay lawini
na, binêg kaw Bapan Namalyari amên
bumyay napatêtbêk. Buy pawa kaw êt
magpasalamat.
16 Itanêm yun mangêd sa bêkê yuy mani
in-aral Cristu. Patandan buy turwanan
yuy balang gisa sa kapamilatan kabiyas-
nan na indin Bapan Namalyari. Magkanta
kaw mani salmu, imnu buy kaatag pun
na mani kantay pan-ispirituwal un dilag
pagpasalamat kan Bapan Namalyari.
17 Buy nu sabêt man na pandaygên yu, sa
pagsabi o sa diyag, daygên yuy kaganawan
bilang pamarangal sa lagyun Panginuun
Jesus buy magpasalamat kaw kan Bapan
Namalyari sa kapamilatan na.

*Ya mangêd da pamikiawyun sa ka-
parisu*

18 Sikaw wa babayi, magpasakup kaw
sa asawa yu gawan abiin ya sêpat yun
daygên bilang mani makibêtêk sa Pangin-
uun.
19 Sikaw wa lawyaki, kaidwan yuy asawa
yu buy agana yu sila pasakitin.
20 Sikaw wa anak, sunulun yuy mani
mangatwa yu, gawan abiin na kapapaidu
sa Panginuun.
21 Sikaw wa mangatwa, agana kaw
manyag sabêt man na bagay ya ikasakit
nakêm mani anak yu amên asê mangay-
nay nakêm la.
22 Sikaw wa ipus, pawa yun sunulun
na mani utus amung yu. Mag-ubra kaw
alwan kay sa makit amung yu amên mat-
ula ya kamuyu. Agyan a lakaw makit,
daygên yun buun bêkê un dilag limu sa
Panginuun.
23 Sabêt man na pandaygên yu, daygên
yun buun nakêm, para sa Panginuun al-
wan para sa tawu.
24 Ta ya Panginuun Jesu Cristu sabay ya
pêtêg amung yu buy tanda yu êt ta biyan
nakaw lanun mana bilang gantimpala yu
kana.

25 Sisabêt man na manyag nadawak,
parusan ya ayun sa dinyag na, gawan ayin
pampilin si Bapan Namalyari.

4

1 Sikaw wa amung, magin mangêd buy
makatuynungan kaw sa mani ipus yu.
Ganakên yu êt ta dilag kaw Amung sa
langit.

Ya dakun umnuy mani tipan sa mani manampalataya

2 Buun nakêm yun isunduy panalangin
yu kan Bapan Namalyari buy illagan yuy
isip yu kaban manalangin kaw buy pawa
kaw magpasalamat kana.
3 Manalangin kaw kan Bapan Namalyari
ya manyag yan paralan amên maipatanda
yan na liim ma palanu na tungkul kan
Cristu. Tagawan ya pangaral ku tungkul
sa palanu na sabay ya sangkan pangasukul
ku.
4 Manalangin kaw wa maiaral kun mali-
naw wa abiin ta abituy sêpat kun daygên.
5 Mamakapala kaw sa pamikiawyun yu
sa mani asê manampalataya kan Jesus.
Buy kaban idi kaw kalla, pagpilitan yun
iaral kallay tungkul kan Cristu.
6 Nu makisabi kaw kalla, sêpat naayup-
up pa pagsabi yu amên mallêngê sila ka-
muyu. Buy sêpat yun tanda nu parasaan-
tuy mangêd da pakitbay yu sa agyan sabêt
man na ipatang la.

Mani pangumusta

7 Si Tiquicoy kakaidwan tamun patêl ya
sabay ya mibalita kamuyu tungkul sa ka-
bilyan ku. Mapagtiwalan ya buy kaawyun
yan maglingkud sa Panginuun.
8 Impalaku kuya kamuyu amên matan-
dan yuy kabilyan yan buy amên pas-êyên
nay nakêm yu.
9 Sa pamaku na baysên kamuyu sa
Colosas, kaawyun na si Onesimo ya
pangkaidwan tamun patêl buy mapagkati-
walan na kabalayan yu. Silay mamibalita
kamuyu tungkul sa kaganawan nalyari
baydi.
10 Nagpapakun kawna sinabin Aristarco
ya kaawyun kun nakasukul. Nagpapakun
kawna sabin êt Marcos ya pinsan Bernabe.
Intipan kina kamuyu sabitun nuna ya nu
lumatêng baysên si Marcos, tanggapên
yuyan mangêd.
11 Nagpapakun kawna sabin êt Jesus ya
pambêgên Justo. Si Aristarco, Marcos buy
si Justo, kay silay kaparisu kun Judioy
kaawyun kun mangaral kamuyun tungkul
sa pag-arin Bapan Namalyari. Buy silay
mamapas-êy nakêm ku.
12 Nagpapakun kawna, sinabin kabal-
ayan yun si Epafras ya gisa êt ta
maglingkud kan Cristu Jesus. Pawa yan
manalangin kan Bapan Namalyari un
buun nakêm ya pakadyag napas-êy buy
ganap pa panunul yu sa kalabayan Bapan
Namalyari.
13 Napaptêgan kuy sipêg Epafras ya
manyag para sa ikakangêd yu buy sa
ikakangêd mani idi sa Laodicea buy Hier-
apolis.
14 Nagpapakun kaw êt sinabin Demas
buy si Lucas ya pangkaidwan tamun duk-
tor.
15 Sabin yu êt ta pan-ipasabi kuy nag-
papakun nay mani mapatêl sa Laodicea.
Para êt baydu kan Nimfa buy sa mani
manampalatayay miaawyun sa bali na.
16 Pamakabasa yun sulat ta ati, ipagtan
yu êt sa mani manampalatayay miaawyun
sa Laodicea amên basên la êt. Ya insulat
ku kalla, kêwên yu amên basên yu êt.
17 Pakisabi kan Arquipo ya yarin nay
pan-ipadyag Panginuun kana.
18 Siku si Pablo ya nanulat di sa
katatawliyan. Ganakên yuy idi yaku sa
sukulan buy pawa kaw manalangin para
kangku.
Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan
Bapan Namalyari.

Ya Nunan Sulat Pablo sa mani taga TESALONICA

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si Silas buy si Timoteo.

Nanulat kay kamuyun mani mapatêl yan ya manampalatayay miaawyun baysên sa Tesalonica ya nakibêtêk kan Bapan Namalyari buy sa Panginuun Jesu Cristu.

Labay yan na manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari buy Panginuun Jesu Cristu.

Ya pagpasalamat Pablo

2 Mani mapatêl yan, pawa kay magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan kamuyun kaganawan buy pawa kay êt manalangin kana para kamuyu.

3 Magpasalamat kay sa Bapa tamun Namalyari gawan pawa yan maganakay mani kangêdan na pandaygên yu gawan sa panampalataya yu. Maganaka yan nu parasaantu yun pansawpan na mani kaparisu yu gawan sa pangidu yu. Buy maganaka yan êt nu parasaantu yun pibabatan na mani kasakitan gawan napilmi kaw wa mag-udung nga Panginuun tamun Jesu Cristu baydi sa babun luta.

4 Mani mapatêl yan na kakaidwan Bapan Namalyari, magpasalamat kay êt gawan tanda yan ya pinili nakaw.

5 Tanda yan na abiin gawan ya pangaral yan kamuyun Mangêd da Balita alwan kay sa kapamilatan sabi, nun a nakitan yuy kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari, buy napilmi kay ya pêtêg ga pan-iaral yan. Nakitan yu êt ta pamibiyaybiyay yan sabitun idi kay pun kamuyu buy tanda yuy dinyag yan na kaganawan para sa ikakangêd yu.

6 Tanda yan na pinili kaw nan Bapan Namalyari, ta paubat sabitun tinanggap yuy Sabin Bapan Namalyari, pikitbusan yuy biyay yan buy ya biyay Panginuun Jesus. Tagawan agyan malakêy kasakitan na dinanasan yu gawan sa panampalataya yu, masaya kaw pun êt gawan idi kamuyuy kasiglan na ubat sa Ispiritun Namalyari.

7 Kabay nagin mangêd da alimbawa kaw sa kaganawan manampalataya kan Jesus baysên sa prubinsyan Macedonia buy baydi sa Acaya.

8 Buy gawan kamuyu, niwagaw wa Mangêd da Balita tungkul kan Jesus. Buy niwagaw êt ta balita tungkul sa panampalataya yu kan Bapan Namalyari, alwan kay sa Macedonia buy sa Acaya, nun a sa kaganawan lugal. Kabay a yan na kaylangan ipatanda sa mani tawu ya tungkul sa panampalataya yu.

9 Silay nay mamibalita nu parasaantu yukay tinanggap mangêd buy nu parasaantu yun tinalibatukan na pangulimên yu sa mani diyusdiyusan amên maglingkud sa pêtêg Bapan Namalyari ya nabyay.

10 Imbalita la êt ta mangêtêng kaw sa pag-udung Anak nay ubat sa langit, ya ayin kaatag nun a si Jesus ya pinabyay nan nanguman. Sabay siyay mamiligtas kantamu sa lumatêng nga parusa.

2

Ya mani dinyag Pablo sa Tesalonica

1 Mani mapatêl, tanda yuy asê nasayang nga pamaku yan kamuyu.

2 Tanda yu êt ta bayu kay naku baysên, dinustak buy pinasakitan kay sa balayan Filipos. Para êt baysên na nalyari kanyan sa balayan yu. Nuwa agyan malakêy mamênbên kanyan, binyanan kay Bapan Namalyarin kapas-êyan nakêm amên maiaral yan kamuyuy Mangêd da Balita tungkul kan Jesus.

3 Tagawan ya pan-iaral yan, pêtêg buy ayin kay pan-isipin na ilitêp kaw o manyag nadawak kamuyu.

4 Nun a kalabayan Bapan Namalyari ya intiwala na kanyan na pangaral Mangêd da Balita. Kabay parabaysên na pandaygên yan, alwan amên matula kanyan na mani tawu, nun a si Bapan Namalyari gawan siyay makakit lalên bêkê tamu.

5 Tanda yu buy tandan Bapan Namalyari ya a yan kaw kingwa sa mangangêd da pagsabi, buy a kay êt nakipagkaluguran kamuyu amên makakwan pibandiyan yu.

6 A yan inêtêng nga dayêwên yukay o dayêwên kay kaatag,

7 agyan dilag kay karapatan mananggap abitu bilang mani apostul Jesu Cristu. Nuwa a kay nanyawad agyan dakun sabêt kamuyu, nun a inidu yan kaw kaparisun gisay induy manaysay anak na.

8 Buy gawan sa pangidu yan kamuyu, matula kay namipatanda kamuyun Mangêd da Balita ubat kan Bapan Namalyari. Alwan kay abiin, nun a dinyag yan na kaganawan maagyu yan amên masawpan kaw, gawan kakaidwan yan kaw.

9 Mani mapatêl, tanda yu nu parasaantu kay nagsipêg sa pag-ubra yan allu buy yabi amên dilag kay ikabyay kaban mangaral kay kamuyun Mangêd da Balita ubat kan Bapan Namalyari, gawan a yan labay ya magin pabayat kay kamuyu.

10 Nakitan yu buy tandan Bapan Namalyari ya malinis, matinêk buy ayin

makitan na nadawak sa pamikiawyun yan
kamuyun mani manampalataya kan Jesus.
11 Tanda yu êt ta pikiawyunan yan kaw
kaparisun gisay mangêd da bapa sa mani
anak na.
12 Pinas-êy yan na nakêm yu, pinat-
ula buy inaralan yan kaw amên bumyay
kaw nanaspat kan Bapan Namalyari.
Siyay namêg kamuyu amên miawyun
kaw sa mani tawuy pag-arian na buy sa
karangalan na.

13 Pawa kay êt magpasalamat kan Bapan
Namalyari gawan sabitun tinanggap yuy
pan-iaral yan kamuyu, pinaniwalan yuy
si pan-iaral yan sabay ya Sabin Bapan
Namalyari, alwan sabin tawu. Buy ya
sabi na, sabay ya mamibayun biyay yun
manampalataya kan Jesus.
14 Mani mapatêl, ya mangadanasan
yu, kaparisu êt nadanasan mani man-
ampalataya kan Bapan Namalyari ya mi-
aawyun ya idi sa prubinsyan Judea. Pam-
pasakitan silan mani kaparisu lan Judio
gawan sa panampalataya la kan Jesus. Buy
amêsên, pampasakitan kaw êt kaparisu yu
gawan sa panampalataya yu.
15 Ya namati kan Jesus, kaparisu nan
Judio. Buy Judio êt ya namati sa
mani propeta sabitun nunan panawun.
Buy amêsên, ya mani kaparisu yan Ju-
dio ya namipatas kanyan. Abiin na
mani kadawakan na dinyag la, sabay ya
ikatubag Bapan Namalyari buy pangkala-
banên la pun na kaganawan tawu.
16 Alimbawa, mangaral kay Sabin Bapan
Namalyari sa mani alwan Judio amên
miligtas sila, nuwa ya mani Judio, pawa
lakay pambênbênan. Sa pandaygên lan
abiin, naluyang pun nadagdagan na mani
kasalanan la anggan parusan silaynan Ba-
pan Namalyari!

*Labay Pabloy mag-udung yan mangu-
man sa Tesalonica*

17 Mani mapatêl yan, agyan asê pun
nabuyut ta pamisyay tamu, nasabêksabêk
kay yan makitan kaw manguman,
tagawan idi kaw pun êt sa isip yan.
18 Kabay labay yan mag-udung baysên
kamuyu, luyang nga siku, si Pablo.
Katiumnu yan nan labay maku baysên,
nuwa pawa kay pambênbênan Satanas.
19 Labay yan mag-udung kamuyu,
gawan sikaw wa mam-in kasiglan kanyan,
ta dilag kay kapilmiyan na pan-isundu
yuy panampalataya yu. Buy sa pag-udung
Panginuun tamun Jesu Cristu, sikaw wa
maipagmaragul yan sa arapan na.
20 Awu, sikaw wa pêtêg karangalan buy
kasiglan yan.

3

1 Kabay sên a kay ya makabata gawan
nasabêk kayan makitan kaw, naisip yan
na mangêd da magpabalag kay sa balayan
Atenas,
2 ta si Timoteo tanay impalaku yan
baysên kamuyu. Patêl tamu ya sa Pang-
inuun buy kaawyun yan maglingkud kan
Bapan Namalyari, sa pangaral Mangêd da
Balita tungkul kan Jesu Cristu. Impalaku
yan ya baysên amên pas-êyên nay nakêm
yu buy panampalataya yu
3 amên ayin manalibatuk gawan sa
pamasakit ta pandanasên yu. Tanda
yina ya kalabayan Bapan Namalyari ya
madanasan tamuy mani pamasakit.
4 Tagawan sabitun idi kay pun kamuyu,
sinabi yan na kamuyuy pilmin pisakitin
kitamun mani tawu. Buy tanda yuy pêtêg
ga abiin gawan abiin na mangadanasan yu
amêsên.
5 Kabay sên a kina makaêtêng balita
tungkul kamuyu, impalaku ku si Timo-
teo baysên kamuyu amên matandan nu
nagpapakun nanay panampalataya yu.
Gawan migaganaka kina kamuyu ta dat
nailitêp kawnan Satanas. Nu parabayduy
nalyari, kay sayang nga pagpagal yan sa
pangaral yan kamuyu.

*Ya mangêd da balitan Timoteo tungkul
sa mani taga Tesalonica*

6 Amêsên, nakapag-udung nga si Timo-
teoy ubat kamuyu. Mangêd da imbalita
na tungkul sa panampalataya buy pangidu
yu. Imbalita na êt ta pawa yukay maga-
naka. Sinabi na êt ta nasabêk kaw makitan
yukay manguman, kaparisun panabêk yan
kamuyu.
7 Kabay agyan madanasan yan na mani
kasakitan buy pamasakit, nipatêtbêk ka
nakêm yan gawan mangêd da imbalitan
Timoteo tungkul sa panampalataya yu.
8 Buy taganan sinumiglay nakêm yan
gawan natandan yan nay manugêl kaw
napas-êy sa panampalataya yu sa Pangin-
uun Jesus.
9 Lubus kay magpasalamat kan Bapan
Namalyari gawan sa kasiglan na indin yu
kanyan sa pangêlêw na.
10 Allu buy yabi, buun nakêm kay man-
alangin kan Bapan Namalyari ya makitan
yan kaw manguman, gawan labay yan
na maturwanan kaw pun. Sa pakapakun
baydu, madagdagan pun na agyan sabêt
man na kulang sa panampalataya yu.

*Ya panalangin Pablo para sa mani taga
Tesalonica*

11 Manalangin kay sa Bapa tamun Na-
malyari buy sa Panginuun tamun Jesu
Cristu ya itas nay mamênbên kanyan
amên makalaku kay kamuyu baysên.

12 Labay yan êt ta dagdagan Panginuun
na pangidu yu amên luyang kaw pun
miiidu sa balang gisa buy sa kaganawan
tawu, kaparisun pangidu yan kamuyu.
13 Buy sawpan nakaw pun êt amên
pumas-êy ya nakêm yu angga sa allun
pag-udung Panginuun Jesus, kaawyun ya
kaganawan pinili nan kay kana. Sa
pakapakun baydu, magin malinis kaw sa
arapan Bapa tamun Namalyari buy ayin
makit ta nadawak sa pangatawu yu.

4

Ya biyay ya kapapaidu kan Bapan Namalyari

1 Mani mapatêl yan, tinurwanan yan
kaw nu parasaantu kaw bumyay kapa-
paidu kan Bapan Namalyari, buy abiin na
pandaygên yu. Buy amêsên, sa lagyun
Panginuun Jesus, makisabi kay kamuyun
luyang yu pun isunduy mangangêd da
pandaygên yu.
2 Tagawan tanda yinay mani utus Pang-
inuun Jesus ya in-aral yan kamuyu.
3 Buy ati ya kalabayan Bapan Na-
malyari kamuyu ya magin malinis kaw
sa pangêlêw na. Kabay agana kaw
makikanayun.
4 Ya balang gisa, sêpat yan katandan
makiawyun sa sarili nan asawa sa malinis
sa paralan buy dilag panggalang.*
5 Agana yu sunulun na kalabayan lawini
yu kaparisun pandaygên mani tawuy asê
mangilala kan Bapan Namalyari.
6 Agana kaw manyag kasalanan sa
patêl yu sa kapamilatan panamantala sa
asawa na, tagawan parusan Panginuun
na manyag parabaysên, kaparisun im-
patanda yan kamuyu sabitun nuna pun.
7 Tagawan binêg kitamun Bapan Namal-
yari amên bumyay malinis, alwan amên
bumyay madinat.
8 Kabay nu sisabêt man na asê manunul
sa aral la ati, alwan tawuy a na sinunul,
nun a si Bapan Namalyari ya mam-i kan-
tamun Banal la Ispiritu na.
9 Amêsên, tungkul sa pamiiidu yu bilang
mipapatêl kan Jesus, a yan kawna kaylan-
gan patandan pun, tagawan tinurwanan
kaw wan Bapan Namalyari nu parasaantu
yun idun na balang gisa.
10 Pêtêg yabay ya pan-idun yuy ka-
ganawan mapatêl tamu baysên sa pru-
binsyan Macedonia. Nuwa makisabi kay
kamuyun igit pun baysên na pamiiiduy
daygên yu.
11 Pagpilitan yun bumyay napatêtbêk.
Agana kaw kialam sa biyay kaatag tawu.
Sêpat mag-ubray balang gisa, kaparisun
intipan yan kamuyu sabitun idi kay pun
baysên
12 amên a yina kaylangan manyawad sa
kaatag para sa ikabyay yu buy galangên
kaw mani tawuy asê pun manampalataya
sa Bapa tamun Namalyari.

Ya pag-udung Jesus

13 Mani mapatêl yan, labay yan matan-
dan yuy malyari sa mani tawuy man-
ampalataya kan Jesus ya nati yana. Ta
nu tanda yuy pêtêg ga malyari, a kaw
wa malungkut kaparisun mani tawuy
ayin kapilmiyan tungkul sa lumatêng nga
panawun.
14 Ta sikitamu, maniwala kitamun nati si
Jesus buy pinabyay yan manguman Bapan
Namalyari. Kabay maniwala kitamu êt
ta pabyayên manguman Bapan Namalyari
ya mani manampalatayay nati yana amên
iawyun na kan Jesus.
15 Gawan baysên, sabin yan kamuyuy
aral Panginuun Jesus tungkul sa pag-
udung na. Sikitamuy mani nabyay pun
sa allun pag-udung na, a kitamu muna sa
mani nati ya mambêng kan Jesus.
16 Tagawan sa allun pag-udung Jesus,
malêngê tamuy masnêg ga utus na.
Malêngê tamu êt ta pagbêg puun ang-el,
buy ya tunuy patutut Bapan Namalyari.
Buy mismun Panginuun Jesus ya magyêpa
ubat sa langit. Muna nan pabyayên na
mani nati ya nanampalataya kan Jesus.
17 Pamakayari, sikitamun nangabyay
pun sa allun abitu, biglên kitamun itag-ay
sa mani ulap, kaawyun na mani pinabyay
nan manguman. Sa pakapakun baydu,
sikitamun kaganawan, têgmên tamu si Je-
sus baydu sa mani ulap. Buy makaawyun
kitamun Jesus un ayin katganan.
18 Kabay pas-êyên yuy nakêm balang
gisa sa kapamilatan mani aral la ati.

5

Pawan nakal-an sa pallumatêng Jesus

1 Mani mapatêl yan, a yan na kaylangan
isulat pun kamuyu nu sabêt ya uras o
panawun pag-udung Jesus.
2 Tagawan tanda yuy bêngat yatan
lumatêng kaparisun pallumatêng gisay
manakaw nu yabi.
3 Kaban pansabin mani tawuy, “Ay
salamat! Ayin gulu baydi kantamu buy
ayin kitamun sêpat ikalimu,” pakan sa
a la tanda, bêngat tan lumatêng kallay
kapalimuy parusa kaparisun gisay babayi
ya manganak ya bêngat tan umilab ba
bituka na. Taganan a silayna makaligtas
sa lumatêng nga parusa!

* **4:4 4:4** Malyari êt paradi: “Ya balang gisa, sêpat bumyay malinis buy katandan mamênbên sarili na un dilag panggalang.”

4 Nuwa sikaw wa mapatêl yan sa
panampalataya, a kaw wa mambumyay
sa nadiglêm. Kabay sa biglan pag-udung
Jesus kaparisun pallumatêng manakaw, a
kawna mabigla.
5 Tagawan sikitamungan, mambumyay
kitamina sa nasawang. Ayin kitamina sa
nadiglêm gawan sakup kitamina sa allu
buy alway nan sa yabi.
6-7 Kabay sêpat kitamun pawan
nakaimata buy nakal-an buy pawan
mapamênbên sa sarili. Agana kitamu
makitbus sa mani mambumyay sa
nadiglêm ya pawan mamabêlêw buy
mapaglasing nu yabi buy ayin pamênbên
sa sarili.
8 Nuwa sikitamu, idi yana sa na-
sawang. Kabay sêpat kitamun makatan-
dan mamênbên sa sarili. Manugêl ki-
tamun napas-êy sa panampalataya buy
sa pangidu tamu gawan abiin na bilang
panagka sa pagaw tamu. Buy manugêl
kitamun napilmi sa pamiligtas kantamun
Bapan Namalyari gawan abiin na bilang
elmet tamu.
9 Tagawan a kitamu pinilin Bapan Na-
malyari amên parusan na, nun a pinili na
kitamu amên iligtas sa kapamilatan dinyag
Panginuun tamun Jesu Cristu.
10 Si Jesus sabay siyay nati bilang kasagili
tamu amên agyan nabyay kitamu pun
o nati yana sa pag-udung na, mabyay
kitamun ayin katganan kaawyun na.
11 Kabay kaparisun pandaygên yu
amêsên, isundu yun pas-êyên na nakêm
buy panampalatayan balang gisa kamuyu.

Ya kapupusan tipan buy pangganaka

12 Mani mapatêl yan, makisabi kay ka-
muyun galangên yuy mani tawuy pinilin
Panginuun un mamunu kamuyu. Miba-
bata silan manawup buy mangaral ka-
muyu.
13 Galangên yu silan pêtêg buy idun
gawan sa pandaygên la para sa ikakangêd
yu. Buy pagpilitan yun magin mangêd da
pamikiawyun yu sa balang gisa.

14 Mani mapatêl yan, makisabi kay êt
kamuyun sabyanan yuy mani matamad
amên sumipêg sila. Ya mani asê napas-êy
ya nakêm, pas-êyên yu sila. Ya mani tawuy
mayna pun sa panampalataya, sawpan yu
sila. Buy pibabatan yu silan kaganawan.
15 Nu dilag nanyag nadawak kamuyu,
agana yuya ablasên, nun a pagpilitan yun
manyag mangêd sa balang gisa buy para
êt baydu sa kaganawan tawu.

16 Pawa kaw matula.
17 Pawa kaw êt manalangin.
18 Sa kaganawan mangapalyari sa biyay
yu, magpasalamat kaw kan Bapan Namal-
yari gawan abiin na kalabayan na para
kamuyun nakibêtêk kan Jesu Cristu.
19 Agana yu bênbênan na pan-ipadyag
Ispiritun Bapan Namalyari sa biyay yu.
20 Buy agana yu êt uyamên na pan-
ipasabin Ispiritu sa mani mamipatandan
sabin Bapan Namalyari.
21 Nun a usisên yun mangêd da ka-
ganawan aral amên matandan yu nu
pêtêg ubat kan Bapan Namalyari. Ya
mangêd da aral la ubat kan Bapan Namal-
yari, itanêm yu sa bêkê yu.
22 Buy lisyan yuy kaganawan nadawak.
23 Mani mapatêl, si Bapan Namalyari ya
sabay ya pangubatan kapatêtbêkan, lubus
nan linisin na biyay yu buy illagan nay
buun pangatawu yu, ya ispiritu, kaladwa,
buy lawini yu amên ayin makitan na
nadawak sa pangatawu yu sa allun pag-
udung Panginuun tamun Jesu Cristu.
24 Si Bapan Namalyari ya namêg ka-
muyu, daygên nay abiin gawan tapat ya.
25 Mani mapatêl yan, manalangin kaw êt
kan Bapan Namalyari para kanyan.
26 Buun nakêm kaw miaapêt bilang mi-
papatêl kan Cristu.
27 Mani mapatêl, sa lagyun Panginuun
Jesus, makisabi yaku kamuyun basên yuy
sulat ta ati sa kaganawan mapatêl tamu
baysên.
28 Labay kuy manugêl kamuyun ka-
ganawan na kangêdan Panginuun tamun
Jesu Cristu.

Ya Ikalwan Sulat Pablo sa mani taga TESALONICA

Ya pangumustan Pablo

1 Siku si Pablo, kaawyun ku si Silas buy si Timoteo.

Nagpapakun kawnay mani mapatêl yan ya manampalatayay miaawyun ya idi baysên sa Tesalonica ya nakibêtêk kan Bapa tamun Namalyari buy sa Panginuun Jesu Cristu.

2 Labay yan ya manugêl kamuyuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari buy sa Panginuun Jesu Cristu.

Ya pagpasalamat Pablo

3 Mani mapatêl yan, pawa kay magpasalamat kan Bapan Namalyari gawan kamuyu. Ta abiin na sêpat yan daygên gawan kaban kabuyutan, pupumas-êy ya panampalataya yu kan Cristu buy lulumalêy pangidu yu sa balang gisa.

4 Kabay pan-ipagmaragul yan kaw sa mani manampalataya kan Bapan Namalyari ya miaawyun sa magmikakanayun na lugal. Pan-isabi yan kallay pan-isundu yuy panampalataya yu kan Jesu Cristu buy nibabata kaw agyan pawa kaw panusigin buy pampasakitin mani tawuy asê manampalataya kana.

5 Sabay ya abiin ya magpapêtêg ga matinêk ka pangukum Bapan Namalyari. Tagawan na pamibabata yu sa mani kasakitan gawan sa panampalataya yu kan Bapan Namalyari, abiin na magpapêtêg ga miawyun kawna sa mani tawuy pag-arian na.

6 Daygên Bapan Namalyari ya nanaspat nan daygên. Ta parusan nan kasakitan na mani mamasakit kamuyu.

7 Buy sikaw wa pampasakitan la, biyan nakaw kapaynawan kaawyun yan. Daygên Bapan Namalyari ya abiin sa allun pallumatêng Panginuun Jesus ubat sa langit, kaawyun nay makapangyarian nan mani ang-el. Lumatêng si Jesus un napalitêngan manggilud da apuy,

8 buy parusan nay mani asê mangilala kan Bapan Namalyari buy asê manunul sa Mangêd da Balita tungkul sa Panginuun tamun Jesus.

9 Parusan sila sa ayin katganan na kasakitan buy ipapawa sila sa Panginuun, buy a layna makitan na dakilay kapangyarian na.

10 Malyari ya abiin sa allun pallumatêng Jesus buy sa allu êt abitu, ulimênên ya buy parangalên yan mani pinili nan kay kana, ya ayin kaatag nun a ya kaganawan manampalataya kana. Kaawyun lakaw mangulimên kana, gawan naniwala kaw sa in-aral yan kamuyu.

11 Kabay pawa kay manalangin kan Bapan Namalyari para kamuyu. Manalangin kay ya sawpan nakaw bumyay matinêk bilang mani binêg nan mani tagasunul na. Buy panyawarên yan êt ta sawpan nakaw sa kapamilatan kapangyarian na amên madyag yuy kaganawan mangangêd da labay yun daygên gawan sa panampalataya yu.

12 Sa parabaysên na paralan, maparangalan ya Panginuun tamun Jesus gawan kamuyu, buy parangalên nakaw ayun sa kangêdan Bapa tamun Namalyari buy Panginuun Jesu Cristu.

2

Ya mani malyari bayu mag-udung si Jesus

1 Mani mapatêl yan, dilag kay pun sabin tungkul sa pag-udung Panginuun tamun Jesu Cristu buy sa pamitipun na kantamu.

2 Pansabin yan kamuyuy agana kaw migaganaka o naalipusan nu mabalitan yuy inlumatêng ngay Panginuun. Agana kaw maniwala agyan sabin mani tawuy nabalitan o nabasa lay abiin sa gisay sulat ta ubat kanyan. Agyan sabin la pun na Ispiritun Bapan Namalyari ya nipatanda kallan inlumatêng nga si Jesus, agana kaw maniwala.

3 Agana kaw êt paipurayit kalla agyan dakun sabêt ta sabin o daygên la. Ta asê lumatêng nga Panginuun Jesu Cristu anggan asê pun mag-umpisay sadyay pamikilaban mani tawu laban kan Bapan Namalyari buy anggan asê pun lumtaw wa nadawak ka tawuy manalangsang sa kaganawan utus Bapan Namalyari. Ya nadawak ka tawun abiin, intakday na sa ayin katganan na kaparusan.

4 Mapagkalaban nay kaganawan pangkilalanên lan namalyari o pansimbên la buy itag-ay nay sarili na sa kaganawan abiin. Sumun ya sa Templun Bapan Namalyari buy miknu ya baydu amên ipakilala nay sarili nan siyay Namalyari.

5 Ya kaganawan insulat ku amêsên, sinabi kina kamuyu sabitun kaawyun yukay pun baysên. Uysiyan a yuya maganaka ta?

6 Asê pun lumtaw wa nadawak ka tawu gawan dilag pun mamênbên kana buy tanda yu nu sabêt ta mamênbên kana. Buy tanda yu êt ta nu lumatêng ngay uras ya nakal-an, baydu yapun lumtaw sa mani tawu.

7 Nuwa agyan asê pun manlumtaw wa nadawak ka tawu, paliim man manyag

nadawak ya kapangyarian na baydi sa
babun luta. Buy a yapun lumtaw anggan
asê pun pan-itas ya mamênbên kana.
8 Nu ayin nan mamênbên kana, lumtaw
wina. Nuwa sa pag-udung Panginuun
Jesus, patin nay nadawak ka tawun abiin
sa kapamilatan sawang na. Buy sa ka-
pamilatan gisay kayup na, bêngat yatan
mapanat.
9 Sa pallumtaw nadawak ka tawu,
idi kanay kapangyarian Satanas amên
manyag yan kaganawan mamakapilitêp
pa mani imala buy mamakaupapas ya
bagay.
10 Daygên nay kaganawan pamilitêp
sa mani tawuy mipakabili sa ayin kat-
ganan na kaparusan. Parusan sila gawan
ayin silan pamaulaga buy pananggap sa
kapêtêgan ya makapiligtas kalla.
11 Kabay paulayên silaynan Bapan Na-
malyari ya mipapakalitêp amên maniwala
sila sa alwan kapêtêgan.
12 Daygên Bapan Namalyari ya
abiin amên ya kaganawan nangidu sa
kadawakan buy asê kalabay maniwala
sa kapêtêgan tungkul kan Jesus, maatulan
nan parusa.

Pinili kitamu amên miligtas

13 Mani mapatêl yan na kakaidwan
Panginuun, pawa kay magpasalamat kan
Bapan Namalyari gawan kamuyu. Ta abiin
na sêpat yan daygên gawan* bayu na
pun dinyag ga babun luta, pinili na kaw-
nan miligtas sa kapamilatan Ispiritu nay
mallinis sa bêkê yu buy sa kapamilatan
panampalataya yu sa kapêtêgan.
14 Abiin na kaganawan sangkan ya binêg
kaw Bapan Namalyari sa kapamilatan
Mangêd da Balita ya in-aral yan kamuyu
amên miawyun kaw sa karangalan Pang-
inuun tamun Jesu Cristu.
15 Kabay mani mapatêl, papas-êyên yuy
panampalataya yu buy itanêm yu sa bêkê
yu ya mani kapêtêgan na in-aral yan buy
insulat yan kamuyu.
16-17 Amêsên, labay yan na patulên
buy pas-êyên kaw Panginuun tamun Jesu
Cristu buy Bapa tamun Namalyari. Kaid-
wan kitamun Panginuun buy siyay nam-
i kantamun ayin katganan na kasiglan
buy kapilmiyan gawan sa kangêdan na.
Labay yan na pas-êyên nay nakêm yu
amên pawan mangêd da pansabin yu buy
pandaygên yu.

3

Manalangin kaw para kanyan

1 Buy amêsên na mapatêl yan, man-
alangin kaw para kanyan amên maika-
mut yan maibalitay Sabin Panginuun sa
malakêy lugal. Buy manalangin kaw êt
ta tanggapên mani tawuy sabi na un dilag
panggalang, kaparisun pananggap yu.
2 Manalangin kaw êt ta miligtas kay
sa mani nangadadawak ka tawu buy sa
mani tawuy makasalanan, gawan malakêy
tawuy asê maniwala sa Mangêd da Balita.
3 Nuwa tapat ta Panginuun. Pas-êyên
nay nakêm yu buy iillag nakaw kan Sa-
tanas.
4 Gawan sa Panginuun, taganan mani-
wala kay ya pawa yun pansunulun buy
pan-isundu yu pun êt daygên na mani in-
utus yan kamuyu.
5 Labay yan ya sawpan kaw Panginuun
amên makit sa biyay yuy pangidun Bapan
Namalyari buy amên mapibabatan yuy
kasakitan kaparisun pamibabatan Cristu.

Ya utus tungkul sa mani matamad

6 Mani mapatêl yan, sa lagyun Pangin-
uun tamun Jesu Cristu, pan-iutus yan ka-
muyuy agana kaw makiawyun sa sisabêt
man na mapatêl kan Cristuy mangatamad
buy asê kalabay manunul sa mani in-aral
yan kamuyu.
7 Tanda yuy kaylangan yun tubsun na
dinyag yan sabitun idi kay pun baysên
kamuyu, ya a kay nagtamad.
8 Buy a kay êt nakiêkan kan sisabêt
man un ayin bayad, nun a nag-ubra kay
allu buy yabi amên a kay pabayat agyan
kansabêt man kamuyu.
9 Tanda yuy dilag kay karapatan
manyawad sawup kamuyu. Nuwa a kay
nanyawad, nun a nag-ubra kay amên
magin mangêd da alimbawa kay ya sêpat
yun tubsun.
10 Sabitun kaawyun yukay pun, sinabi
yan kamuyuy agana yu pakan na sisabêt
man na tawuy asê kalabay mag-ubra.
11 Pan-ipaganaka yan kamuyuy ati
gawan nabalitan yan na dilag dakun umnu
kamuyuy a kalabay mag-ubra buy ayin
silaynan pandaygên nun a manunggun
makialam sa biyay kaatag.
12 Kabay sa lagyun Panginuun Jesu
Cristu, masipit yan pan-iutus sa mani
tawun abiin ya mag-ubra sila buy agana
silayna makialam sa biyay kaatag.
13 Buy sikaw waman na mani map-
atêl yan, agana kaw sumawa sa panyag
mangêd.
14 Dat dilag baysên kamuyuy asê kalabay
manunul sa pansabin yan sa sulat ta ati.
Nu parabaydu, tandanên yu nu sisabêt ya

* **2:13 2:13** Malyarin paradi êt ta labay sabin, gawan pinili nakaw amên mumunan biyan kaligtasan.

buy agana kaw makiawyun kana amên
mipakadêng-êy ya.
15 Nuwa agana yuya ituwad kapati yu,
nun a itutu yuya bilang patêl yu kan Cristu.

Ya kayaryan sabin Pablo sa mani taga Tesalonica

16 Mani mapatêl, ya Panginuun Jesu
Cristu ya sabay ya pangubatan kap-
atêtbêkan, siyay mam-i kamuyun kap-
atêtbêkan sa kaganawan panawun, agyan
sabêt ta madanasan yu buy pawa nakaw
awyunan kaganawan.
17 Ya kayaryan ati ya sulat, siku mismu
si Pabloy nanulat kaparisun pandaygên ku
sa balang sulat ku. Pandaygên kuy ati
amên matandan yuy ubat kangkuy sulat ta
ati. Paradi ya panulat ku.
18 Labay kuy manugêl kamuyun ka-
ganawan na kangêdan Panginuun tamun
Jesu Cristu.

Ya Nunan Sulat Pablo kan TIMOTEO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu Jesus ayun sa utus Bapan Namalyari ya Mamiligtas kantamu buy si Cristu Jesus ya kapilmiyan tamu.
2 Kakaidwan kun Timoteo ya anak ku sa panampalataya, labay kuy manugêl kamuy kangêdan, lunus, buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari buy kan Jesu Cristu ya Panginuun tamu.

Patanda sa mali ya aral

3 Timoteo, manugêl ka pun baysên sa Efeso, kaparisun pikisabi ku kamu bayu waku napapakun sa Macedonia. Ta dilag dakun umnu sa mani manampalataya sa Efeso ya mangaral alwan pêtêg. Pikisabi ku kamuy sêpat mu silan bênbênan.
4 Buy sabyanan mu silan agana layna sayangên na uras la sa mani kwentuy ayin kapukatan ya naubat pun sa mani ninunu la, buy sa pangêlêw lan makarang nga listaan mani ninunu la. Ta abiin na pangubatan pamisusubakan buy asê makasawup kallay abiin amên matandan na kalabayan Bapan Namalyari. Gawan kay matandan tamuy kalabayan na sa kapamilatan panampalataya tamu.
5 Parabaysên na pan-iutus ku amên miidu sila sa balang gisa. Madyag lay abiin nu malinis ya bêkê la, mangêd da nakêm la, buy pêtêg ga panampalataya la.
6 Dilag kitamun dakun umnuy kaawyun na nagpabukut sa mani mangêd da ugalin abiin buy pawa silan makisubakan sa ayin kapukatan.
7 Labay lan magin manurun Kautusan na impasulat kan Moises, nuwa a la mapukatan na pansabin la agyan pan-ipilit lan pêtêg ga pan-iaral la.
8 Tanda tamuy mangêd da Kautusan nu panggamitin tamu sa ustuy paralan.
9 Sêpat tamun ganakên na indin na Kautusan alwan para sa mani matinêk nun a para sa mani mallabag sa Kautusan, asê magpasakup sa mani nagtungkulan buy asê kalabay mangilala kan Bapan Namalyari, mapanyag kasalanan, a la labay ya kabanalan, asê manggalang kan Bapan Namalyari, mani mamati sa sarilin mangatwa buy mamatin tawu.
10 Indin êt ta Kautusan para sa mani makikanayun buy sa lawyaki ya makitakês sa kaparisu lan liyaki, mani manakaw kaparisu lan tawu amên isaliw buy ipaipus sa kaatag tawu, mani mapaglaram buy mani magpapêtêg sa alwan kapêtêgan, buy para êt taman sa kaganawan tawuy manalangsang sa ustuy aral tungkul kan Jesu Cristu.
11 Ya Mangêd da Balita tungkul kan Jesus, ubat kan Bapan Namalyari ya dakila buy kapapaulimên. Buy intiwala na kangkuy Mangêd da Balitan abiin amên ipatanda ku sa mani tawu.

Ya lunus Bapan Namalyari kan Pablo

12 Magpasalamat taku kan Cristu Jesus ya Panginuun tamu ya nam-in pas-êy kangku amên maglingkud kana. Pinili nakun maglingkud kana gawan intuwad nakun mapagtiwalan,
13 agyan dinustak kuya sabitun nuna. Alwan kay abiin, inusig ku êt buy pinasakitan na mani manampalataya kana. Nuwa paraman baydu, kinalunusan naku pun Bapan Namalyari gawan nadyag kuy abitu sabitun a ku pun manampalataya kana buy indap ku nu ustuy pandaygên ku.
14 Taganan pêtêg baynan ayin kaparisuy kangêdan na indin Panginuun tamu! Indin na êt kangkuy pangidu buy panampalataya, kaparisun pan-idin na sa kaganawan tawuy nakibêtêk kan Cristu Jesus.
15 Ati ya kapêtêgan na sêpat paniwalan kaganawan. “Naku si Jesu Cristu baydi sa babun luta amên iligtas ya mani makasalanan.” Buy siku si Pablo ya pinakamakasalanan sa kaganawan makasalanan.
16 Nuwa kinalunusan nakun Bapan Namalyari amên maipakit Jesu Cristu nu parasaantu nan pibabatan na mani tawuy makasalanan. Taganan sikuy pinakamakasalanan. Kabay ya pamatawad kangkun Jesus magin alimbawa sa sisabêt man na manampalataya kan Jesus ya mabiyan biyay ya ayin katganan.
17 Ulimênên buy parangalên tamu kanuman na gigisay Bapan Namalyari. Sabay siyay mag-ari kanuman, ayin kamatyan, buy asê mangakit. Awuy Panginuun!
18 Timoteo ya anak ku sa panampalataya, ya pan-itipan ku kamu, kaparisu sa impatandan mamunu sabitun nuna ya impasabin Bapan Namalyari kalla tungkul kamu. Agana mu litêpên na sinabi la tungkul kamu amên napas-êy ya nakêm mun itanggul la kapêtêgan sa mani manalangsang kamu.
19 Isundu muy panampalataya mu buy pagpilitan mun pawan malinis ya nakêm mu. Gawan dilag gan mani tawuy a layna pansunulun na mangêd da nakêm la. Sa pakapakun baydu, sinira lay nay panampalataya la.
20 Parabaysên êt ta nalyari kallan Himeneo buy si Alejandro. Kabay impabaala ku silayna kan Satanas amên agana silayna

manguman mandustak kan Bapan Namalyari.

2

Ya tungkul sa panalangin buy ustuy ugalin mani babayi

1 Amêsên, bayuy kaganawan, makisabi yaku kamuyun manalangin kaw kan Bapan Namalyari para sa kaganawan tawu un dilag pagpasalamat. Buy yawarên yu kan Bapan Namalyari ya sawpan buy pagpalên na sila sa mani kaylangan la.
2 Manalangin kaw êt kana para sa kaganawan nagtungkulan buy sa nipagkapangyarian amên bumyay kitamun napatêtbêk buy ayin gulu kaban manunul kitamu sa kalabayan Bapan Namalyari buy mapanggalang kitamu sa kaparisu tamu.
3 Mangêd da parabaysên na panalangin ta kapapaidu kan Bapan Namalyari ya Mamiligtas kantamu.
4 Gawan labay nan miligtas ya kaganawan tawu buy matandan lay kapêtêgan,
5 tagawan gigisay Bapan Namalyari buy gigisay mamilatan kan Bapan Namalyari buy sa mani tawu. Ayin kaatag mamilatan nun a kay si Jesu Cristu ya nadyag tawu.
6 Indin Jesu Cristuy biyay na amên atbusun nay kaganawan tawu sa parusa gawan sa mani kasalanan la. Nalyari ya abiin sa panawun na intakdan Bapan Namalyari buy sa pakapakun baydu, impatanda nay kalabayan nay miligtas ya kaganawan tawu.
7 Abiin na sangkan na pinili nakun magin apostul, mangaral, buy manuru sa mani alwan Judio tungkul sa panampalataya kan Jesus buy sa kapêtêgan tungkul kana. Awu! Pêtêg ga pansabin ku, a ku maglaram.
8 Kabay sa balang lugal la pagtipunan yun mani manampalataya, labay kuy manalangin na mani lawyaki un nakatag-ay ya gamêt la. Buy sêpat malinis ya nakêm la, ayin tubag o pamikisubakan sa kaparisu la.
9 Labay ku êt ta masalaysay buy matingkup pa mani babayi sa pagyaming la, buy a la pipilalun na pamakangêd lan sabut la. Agana sila misulud makamal la yaming o makamal la têkay ya gintu.
10 Nun a ipakit lay mangangêd da diyag ga sêpat makit sa mani babayi ya magsabin manampalataya sila kan Bapan Namalyari.
11 Buy nu dilag mangaral sa pamititipun yu, ya mani babayi, sêpat silan magpasakup buy mallêngê.
12 A ku pasawên na mani babayi ya mangaral buy mamunu sa mani lawyaki. Ya sêpat lan daygên, kay nangimbêk.
13 Tagawan nunan dinyag si Adan bayu si Eva,
14 buy alwan si Adan na napurayit Satanas, nun a si Evay napurayit buy nallabag sa utus Bapan Namalyari.
15 Paraman baydu, miligtas* ya mani babayi sa kapamilatan panganak, nu isundu lay panampalataya, pangidu, malinis sa pamibiyaybiyay, buy mangêd da ugali.

3

Ya ugalin mani mamunu sa mani manampalataya

1 Pêtêg ga panabin, "Ya kalabay mamunu sa mani manampalataya kan Jesu Cristu, mangêd da labay nan daygên."
2 Amêsên ya liyaki ya pilinin mun mamunu, kaylangan ayin makitan na nadawak kana, gigisay asawa na, katanda yan mamênbên sarili na, buy katanda ya êt mangisip nu sabêt ta mangêd nan daygên. Sêpat yan panggalangên mani tawu, pawa yan mapananggap kaparisu na, buy katanda yan manuru.
3 Kaylangan a ya maglasing, a ya mapanubag nun a naayup-up ya, a ya êt makipati, buy a ya lupan pera.
4 Kaylangan mangêd ya êt mamunu sa pamilya na, panggalangên buy pansunulun yan mani anak na.
5 Ta nu a ya katandan mamunu sa sarili nan pamilya, ipakun nan mamunun mangêd sa mani manampalataya kan Jesus?
6 Ya kalabay mamunu, dapat manaynan manampalataya. Gawan nu asê, dat kay makapagpadayêw kana buy parusan yan Bapan Namalyari kaparisun nalyari kan Satanas.
7 Sêpat ya êt panggalangên mani tawuy asê manampalataya amên ayin silan masabi laban kana buy amên a ya manabu sa paratay Satanas.

Ya ugalin mani manampalatayay maglingkud

8 Para êt taman baydu sa mani pilinin mun maglingkud sa mani manampalatayay miaawyun, kaylangan panggalangên sila buy pêtêg ga pagsabi la. A sila maglasing buy a sila lupan pera.
9 Sêpat lan pakapalanên un dilag malinis ya nakêm ya kapêtêgan na impatandan Bapan Namalyari tungkul sa panampalataya kan Cristu.

* **2:15 2:15** Malyari êt paradi: Miligtas sa mani babayi sa kapamilatan panganak la.

10 Kaylangan subukun pun sila bayu
pilinin. Nu ayin makitan na nadawak
kalla, malyari silan maglingkud.
11 Para êt bayduy mani babayi ya
maglingkud,* sêpat sila êt panggalangên
kaatag, asê magsabin ikasiran kaparisu lan
tawu, katanda silan mamênbên sa sarili la,
buy mapagtiwalan sa kaganawan bagay.
12 Ya mani maglingkud sa mani man-
ampalatayay miaawyun, sêpat kay gigisay
asawa la buy katanda silan mamunu sa
sarili lan pamilya.
13 Pêtêg baynan, ya mani mangêd
maglingkud, pilmin galangên silan mani
tawu buy pupumas-êy ya nakêm lan mag-
papêtêg tungkul sa panampalataya la kan
Cristu Jesus.

Ya kapêtêgan na paniwalan tamu

14-15 Pan-asaan kuy asê mapêng,
makalaku waku baysên kamuyu. Nuwa
insulat ku pun na mani tipan na ati
amên nu a ku tambêng milaku baysên,
matandan mu nu sabêt ta sêpat ugali
tamu bilang pamilyan Bapan Namalyari.
Sikitamuy manampalataya sabay ya mani
tawun Bapan Namalyari ya nabyay.
Maiparisu kitamu sa napas-êy ya tarêk
bali, gawan sikitamuy pinitiwalan Bapan
Namalyarin mamitanggul sa kapêtêgan
tungkul kan Jesu Cristu amên asê ibayun
dakun sisabêt man na kapêtêgan.
16 Pêtêg baynan mamakaupapas ya
kapêtêgan na paniwalan tamu:
Nagpakit si Jesus sabitun nagin tawu ya.
Pinagpapêtgan yan Ispiritun Bapan
Namalyari ya matinêk ya.
Nakitan yan mani ang-el,
buy imbalita ya sa buun babun luta.
Pinaniwalan yan malakêy tawu,
buy intag-ay ya sa langit.

4

Ya mani mangaral alwan pêtêg ga aral

1 Nalinaw wa pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari, "Lumatêng lanuy allu ya di-
lag mani tawuy magpabukut sa panam-
palataya la kan Bapan Namalyari buy
sunulun lay kalaraman na pan-ipaisip
kallan mani nadawak ka ispiritu."
2 Ya kalaraman na abiin sabay ya
pan-iaral mani tawuy mapagtalingkayu
buy mapaglaram. Agyan manyag silan
nadawak, ayin kallay abitu gawan ayin
silaynan dêng-êy.
3 Sa pangaral la, pansabin lay bawal la
mag-asawa buy pan-ibawal la êt ta dakun
umnuy kalasin pangkanên. Pakan na
pangkanên na pan-ibawal la, dinyag êt
Bapan Namalyari amên kanên un dilag
pagpasalamat ta mani manampalatayay
magtandan kapêtêgan.
4 Gawan ya kaganawan dinyag Bapan
Namalyari, mangêd buy a kitamu sêpat
paaku nun a tanggapên tamun dilag pag-
pasalamat.
5 Tagawan inlinis say mani abiin sa
kapamilatan Sabin Bapan Namalyari buy
sa panalangin tamu.

Ya mangêd da alipên Jesu Cristu

6 Kabay nu ituru muy mani aral la
abiin sa mapatêl tamu, pakadyag kan
mangêd da maglingkud kan Cristu Je-
sus. Buy kaban mangaral ka kalla,
luyang pun madagdagan na pangintindi
mu sa kapamilatan kapêtêgan panam-
palataya tamu buy sa mangêd da aral la
pansunulun mu.
7 Nuwa agana mu sayangên na uras mu
sa mani kwentun mani ninunu yuy ayin
kapukatan buy asê kapapaidu kan Bapan
Namalyari, nun a si daygên mu, sanayên
muy nakêm mu sa panunul sa kalabayan
Bapan Namalyari.
8 Dilag mangêd da nabang nga
pamisanay buy pamapas-êy lawini. Nuwa
mas maragul ya nabang nu sanayên tamuy
nakêm tamu sa panunul sa kalabayan
Bapan Namalyari. Gawan makakangêd
kantamuy abiin, alwan kay sa biyay tamu
amêsên nun a sa biyay ya lumatêng.
9 Pêtêg ga pansabin ku buy sêpat tang-
gapên kaganawan buy paniwalan.
10 Buy abiin êt ta sangkan na magsipêg
kitamu buy mapamibabata sa pangaral
sa mani tawu, gawan dilag kitamun
kapilmiyan kan Bapan Namalyari ya
nabyay ya siyay Mamiligtas kaganawan
tawu, luyang nga sa mani manampalataya
kana.
11 Timoteo, ya kaganawan intipan ku
kamu, iaral mu baysên buy ipadyag sa
mani kaparisu mun manampalataya.
12 Pagpilitan mun magin mangêd
kan alimbawa sa mani manampalataya,
sa pagsabi mu, sa ugali, sa pangidu,
sa panampalataya, buy sa malinis ya
pamibiyaybiyay amên ayin magsabin
nadawak kamu agyan anak ka pun.
13 Kaban ayin naku pun baysên, iubus
muy panawun mu sa pamasan Kasulatan
Bapan Namalyari sa mani tawu, sa panu-
run labay sabin abiin buy sa pangaral.
14 Gamitin muy kaagyuwan na indin
kamun Ispiritun Bapan Namalyari buy
agana mu paulayan. Natanggap muy
abitu sabitun impaluntun mani mamunuy
gamêt la kamu buy impatanda lay sabi

* **3:11 3:11** Malyarin paradi êt ta labay sabin: ya mani asawa lay babayi.

ya impasabin Bapan Namalyari tungkul
kamu.
15 Kabay idin muy sarili mu sa panyag
abiin amên makitan kaganawan na luyang
pun mamangêd da paglingkud mu kan
Bapan Namalyari.
16 Pakapalanên muy pamibiyaybiyay
buy pangaral mu. Daygên muy mani
intipan ku amên miligtas ka buy mani
mallêngê kamu.

5

Ya panggalang sa balang gisa

1 Ya liyaki ya tuwa kamu, agana muya
pagsabyanan mangasakit, nun a pak-
isabyan muyan naayup-up kaparisun pa-
makisabi mu sa bapa mu. Ya mani bayun
anak ka lawyaki, ituwad mu silan patêl
mu.
2 Ya mani tuway babayi, galangên mu
sila kaparisun panggalang mu sa indu mu.
Buy ya mani bayun anak ka babayi, agana
mu idawak ka isip mu kalla nun a ituwad
mu silan patêl mu.

Ya mani tipan tungkul sa mani nabal-uy babayi

3 Ya mani nabal-uy babayi baysên na
ayin nan kamag-anak ka manaysay kalla,
sawpan yu sila buy galangên.
4 Nuwa nu dilag nabal-uy nag-anak o
apu, silay sêpat manaysay kana. Sêpat
lan matandan na abiin na pinakamaulagay
sêpat lan daygên bilang manampalataya
kan Bapan Namalyari. Sa pakapakun
baydu, maablasan lay dinyag mangatwa
la kalla. Abiin na kapapaidu kan Bapan
Namalyari.
5 Ya nabal-uy ayin nan taganan man-
aysay kana, kay si Bapan Namalyari tanay
pagtiwalan na. Allu buy yabi yan man-
alangin buy manyawad yan sawup kana.
6 Nuwa ya nabal-uy pawan kay sarilin
kalabayan nay pansunulun na, nati yina sa
pangêlêw Bapan Namalyari agyan nabyay
yapun.
7 Kabay iaral muy mani tipan na ati sa
mani mapatêl baysên amên ayin masabin
nadawak laban kalla.
8 Nu sisabêt man na asê kalabay man-
aysay sa mani kamag-anak na, luyang
nga sa sarili nan pamilya, pinagbukutan
naynay panampalataya na kan Jesus. Sa
pakapakun baydu, mas makasalanan ya-
pun sa mani asê manampalataya.
9 Amêsên, ya iawyun mu sa listaan mani
nabal-uy babayi ya sawpan yu, kay abitu
silay anêmmapuy tawun na idad patag-ay
buy abitu silay nagin tapat sa asawa la.*
10 Sêpat pikatandan silan mani tawu
gawan sa mangangêd da diyag la, ka-
parisun mangêd da pamaragul la sa mani
anak la, pawan mapananggap sa kaparisu,
buy maglingkud sila sa mani kaparisu lan
pinilin Bapan Namalyarin kay kana. Sêpat
sila êt mapanawup sa mani mangaylan-
gan, buy pawa silan manyag mangêd.
11 Nuwa agana mu iawyun sa listaan
mani nabal-uy anak pun, gawan nu a
la mabênbênan na matanam lawini la,
manguman silan mag-asawa. Sa paka-
pakun baydu, mapaulayan lay paglingkud
la sa Panginuun Jesu Cristu.
12 Nu malyari ya abiin, mangasalanan
sila gawan binukutan lay nunan pangaku
la ya maglingkud sa Panginuun Jesus.
13 Kabay agana mu sila iawyun sa
mani nabal-uy pansawpan yu gawan kay
makatanda silan tumamad buy kay man-
ayang ta silan panawun sa pamaku la
sa binalibalin magkuwentun ayin ka-
pukatan, mapakyalam sa biyay kaatag,
buy magsabin asê sêpat sabin.
14 Kabay para kangku, mangêd pun na
mag-asawan manguman na mani nabal-uy
anak pun amên makaanak sila buy lingu-
nun lay sarili lan pamilya. Sa pakapakun
baydu, ayin masabin nadawak ka mani
manalangsang kantamu.
15 Pansabin kuy ati gawan dilag dakun
umnuy nabal-uy babayi ya nagpabukut ta
sa panampalataya la buy amêsên manunul
lana kan Satanas.
16 Nuwa nu dilag babayi ya manam-
palataya kan Bapan Namalyari buy dilag
yan kamag-anak ka nabal-uy tuway na,
kay sêpat ta siya tay manaysay sa nabal-
u. Sa pakapakun baydu, asê mabayatan
na mani manampalatayay miaawyun sa
panaysay kana, nun a ya sawpan la, kay
abitu sila tanay nabal-uy idi sa listaan na
ayin nan taganan manawup kalla.

Ya mani tipan tungkul sa mamunun mani manampalataya

17 Tungkul la êt taman sa mamunun
mani manampalataya kan Bapan Namal-
yari, nu mangêd da paglingkud la, sêpat
silan galangên buy biyan silan nukad
da sawup sa mani kaylangan la, luyang
ngay mani masipêg manuru buy mangaral
Sabin Bapan Namalyari.
18 Tagawan idi sa Kasulatan,
"Kaban manara ya baka, gana mu sêl-an
na bêbêy na"† amên makaêkan ya.
Buy sinabi pun êt,
"Sêpat biyan upay mani mag-ubra."‡
19 Gana mu paniwalan na manangkan
sa gisay mamunu sa mani manampalataya

* **5:9 5:9** Buy si gisay labay pun êt sabin, mimisan yan nag-asawa sa buun biyay na. † **5:18 5:18** Deuteronomio 25:4. ‡ **5:18 5:18** Lucas 10:7.

nu ayin magpapêtêg ga luwa o tatluy
nakakit.
20 Buy tungkul laman sa tawuy man-
gasalanan buy a na labay pagbukutan na
kasalanan na, sabyanan muya sa arapan
kaganawan manampalataya amên mal-
imun makitbus kanay kaatag.
21 Timoteo, sa pangêlêw Bapan Namal-
yari buy kan Cristu Jesus buy sa pangêlêw
mani ang-el ya pinili na, pan-iutus ku ka-
muy sunulun muy mani tipan na abiin un
ayin pampilinin buy agana ka mangampi
agyan kansabêt.
22 Sa pamili mun mamunu sa mani
manampalataya, agana ka patutulsub buy
agana ka êt patutulsub mamipaluntun
gamêt mu kana amên biyan yan karapatan
mamunu. Ta nu dilag yan kasalanan, dat
midamay ka sa kasalanan na. Pagpilitan
mun pawan malinis ya pangatawu mu.
23-25 Kabay agana ka patutulsub sa
pamili mun mamunu sa mani man-
ampalataya, gawan dilag mani tawuy
mabuyutan pun bayu miwagaw wa
kasalanan la. Nuwa ya kasalanan kaatag,
niwagaw wapun agyan a sila pun naiarap
sa pallitisan. Para êt taman baydu,
dilag mangangêd da diyag ga tambêng
matandan. Buy ya kaatag êt taman,
agyan asê matandan amêsên, nuwa lanu
matandan.

Timoteo, nabalitan ku awêd da magka-
sumakit ta banaw mu. Kabay alwan kay
lanêm ma inêmên mu nun a minêm ka êt
pêrad alak,§ ta makapwas ya abiin sa sakit
banaw mu buy sa kaatag pun mangatanam
mu.

6

Mani tipan tungkul sa mani ipus

1 Ya mani ipus ya manampalataya, sêpat
pêtêg ga panggalang la sa amung la amên
ayin masabi ya mani tawu laban kan
Bapan Namalyari buy sa pan-iaral tamu.
2 Buy nu manampalataya êt ta amung
la, agana la sabin sa sarili lay, “Ayin balin
agyan a ku galangên na amung ku, unuwa
mipatêl kay sa panampalataya.” Alwan
parabaydu! Nun a sepat papakangêdên
la pun na paglingkud la tagawan na
magnabang sa paglingkud la, kaparisu lan
manampalataya ya pangkaidwan êt Bapan
Namalyari.

Ya mani asê ustuy aral buy ya pangidu sa pera

Kabay ya mani tipan na abiin, iaral
mu sa mani mapatêl tamu baysên buy
sagyatên mu silan manunul.
3 Nu dilag mangaral kaatag aral la asê
kaparisun ustuy aral la impatandan Pang-
inuun tamun Jesu Cristu buy ya pan-iaral
tamu tungkul sa panunul sa kalabayan
Bapan Namalyari,
4 kay mapamadayêw sila pakan ayin
silan tanda. Paran sakit lay nay
pamilusupu buy pamikisubakan tungkul
sa labay sabin mani sabi. Buy ya
tagêy abiin, pamisusubakan mani tawu,
pamikakasêm, pamitutubag, panangkan,
buy pagsabin nadawak laban sa kaparisu
la.
5 Ayin silan tunggên sa pamisusub-
akan! Parabaysên na ugalin mani tawuy
natukawkaw wa isip buy a la tanday
kapêtêgan. Indap la nu manunul sila
sa kalabayan Bapan Namalyari, magin
mabandi sila.
6 Nuwa ya tawuy manunul sa kalabayan
Bapan Namalyari buy nukad dana kana nu
sabêt man na idi kana, pêtêg ga mabandi
ya sa pangêlêw Bapan Namalyari. Buy sa
parabaydu, mas mangêd pun na kabilyan
na sa mabandi ya tawu.
7 Tagawan in-anak kitamun kaganawan
baydi sa babun luta un ayin gintan buy
mati kitamu êt ayin gêtan.
8 Kabay nu dilag kitamun maêkan buy
maiyaming, sêpat kitaminan matula.
9 Nuwa ya mani tawuy maglabay bu-
mandi, mangakwa silayna sa paratay
Satanas, gawan mangatuksu silayna sa
nadawak ka kalabayan lay ayin ka-
pukatan. Abiin na manira sa pangatawu
la buy mantan kalla sa ayin katganan na
kaparusan.
10 Tagawan ya pangidu sa pera sabay
ya pangubatan kaganawan kadawakan.
Dilag mani tawuy subray paglabay la sa
pera buy nagpabukut sa panampalataya
la. Buy gawan sa parabaysên, pawa silan
makadanas kalungkutan.

Ya mani tawlin tipan Pablo kan Timoteo

11 Nuwa sikay Timoteo, bilang
maglingkud kan Bapan Namalyari, lisyan
muy kaganawan nadawak ka abiin.
Pagpilitan mun bumyay matinêk buy ma-
nunul ka sa kalabayan Bapan Namalyari
un dilag napas-êy ya panampalataya kan
Jesu Cristu. Pagpilitan mu êt mapangidu
ka, mapamibabata buy mapallunus sa
kaparisu mu.
12 Daygên muy kaganawan agyu mu sa
pamitanggul mun panampalataya mu. Sa
pakapakun baydu, biyan kan biyay ya
ayin katganan,* tagawan binêg kan Bapan
Namalyari para sa biyay ya abiin, sabitun

§ **5:23-25 5:23-25** Ya alak ka pantukuyun di, diyag sa sabên ubas, asê kaparisun alak amêsên ya matapang buy mamakalasing. * **6:12 6:12** Malyarin paradi êt ta labay sabin: Buy papakatalanên muy biyay ya ayin katganan na idi kamu.

impatanda muy panampalataya mu kan
Jesu Cristu sa arapan malakêy tawu.
13 Amêsên, sa pangêlêw Bapan Namal-
yari ya mam-in biyay sa kaganawan buy
sa pangêlêw Cristu Jesus ya nagsabin
kapêtêgan sabitun in-arap ya kan Gober-
nador Poncio Pilato, ati ya pan-itipan ku
kamu.
14 Sunulun mun mangêd da intipan
kamu amên ayin masabi laban kamu.
Daygên muy abiin angga sa mag-udung
nga Panginuun tamun Jesu Cristu baydi sa
babun luta buy makit yan kaganawan.
15 Malyari ya abiin sa alluy intakdan
dakilan Bapan Namalyari. Si Bapan
Namalyari ya gigisay Ari ya Makapang-
yarian sa kaganawan. Panginuun yan
kaganawan mamunu buy sabay siya êt ta
Ari un kaganawan mag-ari.†
16 Kay siyay ayin kamatyan buy idi
ya sa sawang nga mamakasilêw wa asê
mapagdanyan agyan sisabêt. Ayin tawuy
nakakit kana buy a ya malyarin makitan
agyan sisabêt man. Kanay kaganawan
karangalan buy ayin katganan na kapang-
yarian. Awuy Panginuun!
17 Tungkul la êt sa mani mabandi baydi
sa babun luta, sabin mu kallay agana
sila mapagmatag-ay buy agana sila umasa
sa pibandiyan la ya asê mapêng, nun
a magtiwala sila kan Bapan Namalyari
ya mam-i kantamun kaganawan ikatula
tamu.
18 Sêpat silan pawan manyag mangêd
buy abiin na pibandiyan la. Pawa silan
nakal-an mam-i.
19 Nu sunulun lay mani utus ya abiin,
makatipun silan pibandiyan sa langit ya
maiparisu lanu sa napas-êy ya pundasyun.
Sa parabaydu, pilmin madanasan lay
pêtêg ga biyay ya ayin katganan.
20 Timoteo, pakapalanên muy mani aral
la intiwala kamu. Lisyan muy pamisasabi
ya asê kapapaidu kan Bapan Namalyari
buy pamisusubakan tungkul sa pansabin
kaatag ga kabiyasnan pakan alwan pêtêg.
21 Dilag magsabin idi yana kallay abiin
na kabiyasnan buy gawan baysên, nalitêp
silayna sa panampalataya kan Jesu Cristu.
Kakaidwan kun Timoteo, labay kuy
manugêl kamuy kangêdan Bapan Namal-
yari.

† **6:15 6:15** Sa Griego, siyay Ari un mani ari buy Panginuun un mani panginuun.

Ya Ikalwan Sulat Pablo kan TIMOTEO

1 Siku si Pablo ya apostul Cristu Jesus
ayun sa kalabayan Bapan Namalyari. In-
utus sakun Bapan Namalyari amên ipatan-
day tungkul sa biyay ya impangaku nay
matanggap tamu sa kapamilatan pamik-
ibêtêk tamu kan Cristu Jesus.
2 Kakaidwan kun Timoteo ya anak ku
sa panampalataya, labay kuy manugêl ka-
muy kangêdan, lunus, buy kapatêtbêkan
na ubat kan Bapan Namalyari buy kan
Jesu Cristu ya Panginuun tamu.

Pinapas-êy Pabloy nakêm Timoteo

3 Timoteo, magpasalamat taku kan Ba-
pan Namalyari ya paglingkuran kun dilag
malinis ya nakêm, kaparisun paglingkud
kanan mani ninunu ku. Magpasala-
mat taku kana balang maganaka kata sa
panalangin allu buy yabi.
4 Magaganaka ku pun na pantulun
luwa mu sabitun namita ku. Kabay
nasabêksabêk kakun mapikakit kitan
manguman amên magin lubus ya tula ku.
5 Maganaka ku êt ta tapat mun panam-
palataya kaparisun apu mun bakêt ya si
Loida buy ya indu mun si Eunice ya nunan
nanampalataya kan Jesus. Buy napilmi
yaku ya angga amêsên, tapat pun êt ta
panampalataya mu.
6 Kabay pan-ipaganaka ku kamuy luyang
ka pun magin masipêg sa panggamit mun
kaagyuwan na indin Bapan Namalyari
kamu sabitun impaluntu ku kamuy gamêt
ku buy nanalangin naku para kamu.
7 Gamitin muy abiin na kaagyuwan mu,
tagawan na Ispiritun Bapan Namalyari ya
indin kantamu, asê mam-in limu kantamu
nun a mam-i yan kapangyarian, pangidu,
buy pamênbên sa sarili.
8 Kabay agana ka madêng-êyan mag-
papêtêg tungkul sa Panginuun tamun Jesu
Cristu, buy agana muku ikadêng-êy agyan
nakasukul laku gawan sa paglingkud ku
kana. Nun a sa sawup kapangyarian
Bapan Namalyari, pibabatan muy kasak-
itan na mangadanasan tamu gawan sa
pangaral tamun Mangêd da Balita.
9 Inligtas buy binêg kitamun Bapan Na-
malyari amên magin kana, alwan gawan
sa mani diyag tamu, nun a gawan sa
kalabayan buy kangêdan na. Bayu pun
dinyag Bapan Namalyari ya babun luta,
impalanu nayna ya idin na kantamuy
kangêdan na sa kapamilatan Cristu Jesus.
10 Buy amêsên, impakit naynay abiin na
kangêdan na sabitun inlumatêng si Jesu
Cristu ya Mamiligtas kantamu. Sinam-
but nay kapangyarian kamatyan buy im-
patanda na kantamuy biyay ya ayin kat-
ganan sa kapamilatan Mangêd da Balita.
11 Pinili yakun Bapan Namalyarin magin
mangaral, apostul buy manurun Mangêd
da Balita.
12 Buy abiin na sangkan kabay
makadanas sakun kasakitan baydi
sa sukulan. Nuwa paraman baydu,
a ku ikadêng-êy ya pangasukul ku,
tagawan kilala ku si Jesu Cristu ya
panampalatayanan ku. Buy napilmi yakun
pakapalanên Cristuy intiwala* ku kana
angga sa allun pag-udung na.
13 Timoteo, ya kapêtêgan na natandan
mu kangku, sabay ya sunulun mu sa
pangaral mu. Buy kaban mangaral ka,
sêpat mun isunduy panampalataya mu
buy ya pangidu mu sa kaparisu mu gawan
sa pamikibêtêk mu kan Cristu Jesus.
14 Sa sawup Ispiritun Bapan Namalyari
ya manugêl kantamu, pakapalanên muy
ustuy aral la intiwala kamu amên asê
maawyunan nadawak ka aral.
15 Tanda muy inlakwanan nakun ka-
ganawan mapatêl tamu baydu sa pru-
binsyan Asia, kaawyun lan Figelo buy si
Hermogenes.
16-17 Nuwa labay kuy kalunusan Bapan
Namalyari si Onesiforo buy ya pamilya na.
Ta sên inlumatêng ya baydi sa Roma, a
ya tinunggên sa pangkap kangku angga
sa nakitan naku. Pawa nan pinas-êy ya
nakêm ku buy a naku ingkadêng-êy agyan
gisa kun nakasukul.
18 Buy tanda mu êt nu parasaantu nakun
sinawpan agyan sabitun idi yaku pun sa
Efeso. Labay kuy kalunusan yan Pangin-
uun sa Allun Pangukum na.

2

*Ya pamibabatan mangêd da alipên Ba-
pan Namalyari*

1 Kabay sikay Timoteo, bilang anak ku
sa panampalataya, magpakapas-êy ka sa
sawup Cristu Jesus.
2 Ya mani aral la nalêngê mu kangku
sa arapan malakêy nakalêngê, sabay ya
itiwala mu sa mani tawuy tapat buy dilag
kaagyuwan na manuru sa kaatag.
3 Mibabata ka sa mani kasakitan na man-
gadanasan tamu gawan sa panampalataya
tamu kan Cristu Jesus. Mibabata ka ka-
parisun gisay sundalus ya mapagtiwalan
sa tungkulan na.
4 Ta ya gisay sundalus, a ya makiawyun
sa mani pandaygên alwan sundalus gawan
labay nan matulay mamunu kana.

* **1:12 1:12** Malyarin paradi ya labay sabin. Pakapalanên Cristuy intiwala na kangku.

5 Para êt baydu, sêpat magin kaparisu
kan gisay mangapal. Asê makatanggap
gantimpalay gisay mangapal nu a ya ma-
nunul sa patakaran pangapal.
6 Sêpat ka êt kaparisun manggitnay
masipêg. Ya manggitna sabay ya munan
magnabang sa pamupul na.
7 Papakaisipin muy pansabin ku kamu
buy ipaintindin Bapan Namalyari kamuy
abiin na kaganawan.
8 Ganakên mu si Jesu Cristu ya ubat
sa layin Arin David. Pinabyay yan
manguman Bapan Namalyari buy abiin na
Mangêd da Balitay pan-iaral ku.
9 Buy gawan sa pangaral ku, pinasakitan
naku angga sa intanikala laku kaparisun
gisay tawuy mapanyag kadawakan. Nuwa
paraman baydu, ya Sabin Bapan Namal-
yari, asê malyarin itanikala!
10 Kabay mibabata ku sa kaganawan
kasakitan para sa ikakangêd mani pinilin
Bapan Namalyari amên miligtas sila êt
gawan sa pamikibêtêk la kan Jesu Cristu,
buy matanggap lay mangêd da biyay ya
ayin katganan sa lukup Bapan Namalyari.
11 Pêtêg ga pansabin tungkul kan Jesus,
Nu nati kitamun kaawyun na,
mabyay kitamun kaawyun na.
12 Nu mibabata kitamun kaparisu na,
mag-ari kitamu êt kaawyun na.
Nu sabin tamuy a tamu ya kilala,
sabin na êt ta a na kitamu kilala.
13 Nu a kitamu man tapat,
manugêl yan tapat,
gawan a na maipuglaw wa sarili na.

Ya tapat ta alipên Bapan Namalyari

14 Timoteo, ya mani kapêtêgan na abiin,
pawa mun ipaganaka sa mani mapatêl
tamu baysên. Buy sa lagyun Bapan
Namalyari, sabin mu kallay agana sila
makisubakan tungkul sa labay sabin mani
sabi. Gawan ayin kapukatan na abiin, nun
a mipakadawak ya mani mallêngê.
15 Pagpilitan mun magin kapapaidu sa
pangêlêw Bapan Namalyari buy pawan
ustuy pangaral mun kapêtêgan, kaparisun
gisay mag-ubra ya a na ikadêng-êy ya
pandaygên na.
16 Lisyan muy ayin kapukatan na
pamisasabi ya asê kapapaidu kan Ba-
pan Namalyari, tagawan na mani tawuy
manyag parabaysên, luyang ngan mi-
pakarayuy nakêm la kan Bapan Namal-
yari.
17 Ya mani asê ustuy pan-iaral la,
tambêng miwagaw sa magmikakanayun
na lugal, kaparisun kanser ya mangku-
malat sa buun lawini. Kaawyun sa mani
tawun abiin silan Himeneo buy si Fileto.
18 Nagpakarayu silayna sa kapêtêgan
gawan pansabin lay nayari yay panguman
pamabyay Bapan Namalyari sa mani nati.
Sa pangaral lan parabaysên, panggulun
lay panampalatayan kaatag kan Cristu.
19 Paraman baydu, ya pêtêg ga aral
la ubat kan Bapan Namalyari, manugêl
napas-êy kaparisun napas-êy ya pun-
dasyun ya asê taganan maêyêg buy
dilag nakasulat baysên, "Tandan Ba-
pan Namalyari nu sisabêt ta taganan
kana." Buy nakasulat êt ta, "Ya tawuy
magsabin nakibêtêk ya sa Panginuun,
sêpat yan magpakarayu sa kaganawan
kadawakan."*
20 Amêsên, sa gisay maragul la bali, dilag
magmikakalasi ya kasangkapan. Dilag
mani kasangkapan na diyag sa gintu o
pilak, buy dilag êt diyag sa kayu o pila.
Ya mani kasangkapan ya diyag sa gintu
buy pilak, nakapapawa amên kay gamitin
sa maulagay kalutu. Ya mani kasangka-
pan na diyag sa kayu buy pila, sabay ya
panggamitin sa inallu-allu.
21 Para êt baydu sa mani tawu. Ya tawuy
nagpakarayu sa nadawak, maiparisu ya
sa kasangkapan na inlinis sana buy im-
papawa amên gamitin sa maulagay ka-
lutu. Gawan malinis ya nakêm na,
nakal-an nana kan Bapan Namalyari buy
pawan nakalêan sa panyag kaganawan
mangangêd da diyag.
22 Kabay sikay Timoteo, agana mu
daygên na nadawak ka kalabayan lawinin
mani bayuntawu. Pagpilitan mun pawan
bumyay matinêk, tapat, mapangidu, buy
mangêd da pamikiawyun mu sa kaparisu
mu. Bumyay kan parabaysên, kaawyun na
mani tawuy mamêg sa Panginuun un dilag
malinis ya bêkê.
23 Lisyan muy ayin kapukatan na
pamisasabi ya kay kapaglukwan, tagawan
tanda minay kapisadsaran abiin, kay
pamisusubakan.
24 Bilang mani alipên Bapan Namalyari,
a kitamu sêpat makilangkab agyan kans-
abêt, nun a sêpat kitamun magin maga-
naka sa kaganawan, mapamibabata, buy
katandan mangaral.
25 Buy nu dilag manalangsang kantamu,
kaylangan naayup-up kitamun magsabi
kalla amên maitinêk sila. Biyan ta dayi
silan Bapan Namalyarin panawun amên
magsisi buy mapukatan lay kapêtêgan.
26 Sa parabaydu, masawangan na isip la
buy mibus sila sa paratay Satanas ya nan-
dakêp kalla amên daygên lay kalabayan
na.

* **2:19 2:19** Mani Bilang 16:5.

3

Ya malyari sa mani tawlin allu

1 Timoteo, tandanên muy ati. Sa mani
tawlin allu bayu mag-udung si Jesus, dilag
lumatêng nga sadyay kasakitan.
2 Magin makasarili ya mani tawu, lupan
pera, mapamadayêw, mapagmatag-ay, ma-
pamustak, mapallumaban sa mangatwa
la, asê katandan magpasalamat, buy ayin
galang kan Bapan Namalyari.
3 Ayin silan pangidu, a sila kalabay
makikasundu sa mani kapati la, maniran
kaparisu, asê katandan mamênbên sa sar-
ili, matubag buy mapanubag sa dakun
sabêt man na mangêd.
4 Alwan kay abiin, mani mapamisupakat
sila, patulsubtulsub sila, mapagmatag-ay,
ayin silan pangidu kan Bapan Namalyari,
nun a mas maulaga pun kallay kalabayan
lawini la.
5 Mapagtalingkayu silan manampalataya
kan Bapan Namalyari pakan asê makit sa
biyay lay kapangyarian panampalataya la.
Lisyan muy mani tawuy parabaysên!
6 Dilag dakun umnu sa mani kaawyun
lay manyag paralan amên makasun sa
balin mani babayi buy mailitêp lay mani
babayi ya maynay nakêm. Ya mani
babayin abiin, tambêng silan maigtan
nadawak ka kalabayan lawini la buy ipus
silaynan kasalanan la.
7 Pawa silan mallêngê sa mag-
mikakanayun na aral, nuwa a la
mapukatan na kapêtêgan kanuman.
8 Ya mani lawyaki ya mapamilitêp sa
mani babayin abiin, nadawak ka pangisip
la buy alwan pêtêg ga pansabin lay
panampalataya la. Manalangsang sila
sa mani mangaral kapêtêgan kaparisun
panalangsang lan Jannes buy si Jambres
kan Moises sabitun nuna.
9 Nuwa a la maisunduy pandaygên la
tagawan tambêng matandan kaganawan
tawuy kapaglukwan la kaparisun nalyari
kallan Jannes buy si Jambres.

Ya mani tawlin tipan Pablo kan Timoteo

10 Nuwa sikay Timoteo, tanda minay
kaganawan inturu ku, ya pamibiyaybiyay
ku buy ya labay kun daygên kaban nabyay
yaku pun. Nakitan muy panampalataya
ku kan Bapan Namalyari, ya pamibabata
buy pangidu ku sa kaparisu tamu, buy ya
pamibabata ku sa mani kasakitan.
11 Tanda mu êt ta tungkul sa mani pan-
gusig buy kasakitan na nadanasan ku sa
Antioquia, Iconio, buy sa Listra. Taganan
masakit ta dinyag la kangku! Nuwa inlig-
tas sakun Panginuun sa kaganawan abiin.
12 Taganan pêtêg ga kaganawan kal-
abay bumyay matinêk bilang mani ma-
nunul kan Cristu Jesus, makadanas silan
pamisakit.
13 Buy ya mani nadawak buy mani ma-
pamilitêp, luyang silaynan mipakadawak
gawan kaban mamilitêp sila sa kaatag,
militêp sila êt.
14 Nuwa sika, isundu muy mani natan-
dan buy pinaniwalan mu, tagawan kilala
mu nu sisabêt ta nanuru kamu.
15 Ubat pun sabitun anak ka, tanda
minay Banal la Kasulatan na mam-i kan-
tamun kabiyasnan tungkul sa kaligtasan.
Miligtas kitamu sa kaparusan kasalanan
kay sa kapamilatan panampalataya tamu
kan Cristu Jesus.
16 Ya kaganawan Kasulatan Bapan Na-
malyari, insulat sa kapamilatan kapang-
yarian Bapan Namalyari buy mapagna-
bang sa panurun kapêtêgan, pagsabyanan
na tawuy manyag asê ustu, pamitutu, buy
pamisanay sa matinêk ka pamibiyay biyay
17 amên ya tawuy maglingkud kan Ba-
pan Namalyari, pawa yan nakal-an sa
panyag kaganawan mangangêd.

4

1 Timoteo, tanda muy sa pag-udung Jesu
Cristu sa babun luta, mangukum ya sa
mani nabyay buy sa mani nati, buy mag-
ari ya sa kaganawan tawu. Kabay sa
pangêlêw Bapan Namalyari buy kan Cristu
Jesus, pan-itipan ku kamuy
2 magin nakal-an kan mangaral Sabin
Bapan Namalyari, sabêt man na uras.
Sabyanan muy mani tawu ya asê ustuy
diyag la buy pangaralan mu sila amên
magsisi. Papas-êyên muy nakêm buy
panampalataya la. Sa panuru mu kalla,
mapamibabata ka kalla.
3 Tagawan lumatêng nga alluy asina
kalabay mallêngêy mani tawu sa pêtêg ga
aral, nun a kay sarilin kalabayan la tanay
sunulun la. Kabay mangkap sila tanan
kaatag mani manuru ya mamiturun labay
lan lêng-ên.
4 A layna labay lêng-ên na kapêtêgan
nun a ya labay lan lêng-ên, abituy kay
diyagdiyag tawu.
5 Nuwa sika, agyan sabêt ta malyari,
magin mapamênbên ka sa sarili mu.
Pibabatan muy kaganawan kasakitan na
lumatêng kamu. Isundu muy pangaral
mun Mangêd da Balita tungkul kan Jesus,
buy daygên muy kaganawan pan-ipadyag
Bapan Namalyari kamu bilang lingkud na.
6 Ya biyay ku maiparisu sa andug ga
pan-idin kan Bapan Namalyari, tagawan
marani yakinan mati.
7 Maiparisu waku êt sa gisay mamwayu
ya makilaban angga sa kayaryan. Ya labay

sabin, dinyag kuy kaganawan agyu ku sa
paglingkud ku kan Bapan Namalyari buy
a ku tinalibatukan na panampalataya ku
kana. Nayari kuy kaganawan impadyag
Bapan Namalyari kangku.
8 Kabay dilag gantimpalay* in-il-an si
Bapan Namalyari para kangku gawan
naakit nay matinêk ka pamibiyaybiyay
ku. Ya gantimpalan abiin, idin kangkun
Jesu Cristu ya matinêk ka ukum, sa allun
pangukum na sa kaganawan tawu. Buy
alwan kay sikuy biyan nan gantimpala,
nun a ya kaganawan nasabêk sa pag-
udung na.

Mani sarilin tipan Pablo kan Timoteo

9 Timoteo, pagpilitan mun tambêng kan
makalaku baydi kangku,
10 tagawan inlakwanan nakinan Demas
buy naku ya sa Tesalonica gawan mas
kinaidwan nay mani bagay baydi sa babun
luta kaysa panampalataya na kan Jesu
Cristu. Si Cresente, naku ya êt sa Galacia,
buy si Titoy naman sa Dalmacia.
11 Kay si Lucas ya kaawyun ku baydi.
Kabay nu maku ka baydi, pakilaku mu si
Marcos, gawan maragul la maisawup na sa
pandaygên ku.
12 Si Tiquicoy naman, impalaku kuya sa
Efeso.
13 Sa pamaku mu baydi, gêtan muy
paglatêp ku ya imbalag ku kan Carpo
baydu sa Troas. Makisabi yakun gêtan mu
êt ta mani kasulatan kuy nakatilitil, luyang
ngay abituy diyag sa balat ayup.
14 Si Alejandro ya mamanday tangsu,
nadawakdawak ka dinyag na kangku. Ya
Panginuun tanay baalan mamarusa kana.
15 Timoteo, mangillag ka êt kana, gawan
masipit nan pansalangsangên na mani
pan-iaral tamu.
16-17 Sa nunan pallitis kangku, ayin tan
nandamay buy nagpapêtêg kangku. Para-
man baydu, patawarên ta dayi silan Bapan
Namalyari. Agyan pinaulayan laku, a ku
pinaulayan Panginuun. Pinapas-êy nay
nakêm ku amên lubus kun maipangaral
la Mangêd da Balita amên malêngên mani
alwan Judio. Pêtêg baynan inligtas sakun
Panginuun sa napilmi ya kamatyan!†
18 Buy napilmi yakun iligtas naku sa ka-
ganawan kadawakan angga sa allun gêtan
naku sa kaarian na sa langit. Ulimênên
na Bapan Namalyari kanuman! Awuy
Panginuun!

Mani pangumusta

19 Timoteo, sabin mu kallan Priscila buy
kan Aquila buy sa pamilyan Onesiforo, ya
nagpapakun silayna.
20 Si Erasto, nagpalakwan ya sa Corinto,
buy inlakwanan ku si Trofimo sa Mileto
gawan sinakit ya.
21 Pagpilitan mun milatêng baydi bayu
pun lumatêng nga buwan nalêpêt. Buy
nagpapakun kayna awêd, sabin lan Eu-
bulo, Pudente, Lino, Claudia buy ka-
ganawan mapatêl baydi.
22 Timoteo, labay kuy pawa kan
awyunan Ispiritun Panginuun, buy biyan
nakaw kaganawan kangêdan na.

* **4:8 4:8** Sa Griego, kuronan katinêkan. † **4:16-17 4:16-17** Sa Griego, “Inligtas sakun Bapan Namalyari ubat sa bêbêy mani lewun.”

Ya Sulat Pablo kan TITO

1 Siku si Pablo ya alipên Bapan Namalyari buy apostul Jesu Cristu. In-utus sakun Bapan Namalyari amên papas-êyên na panampalatayan mani pinili na buy ipaintindi kallay kapêtêgan tungkul sa panunul sa kalabayan Bapan Namalyari.
2 Ya panampalataya buy pangintindi sabay ya mam-in kapilmiyan kalla sa biyay ya ayin katganan. Bayu pun dinyag Bapan Namalyari ya babun luta, impangaku naynay biyay ya ayin katganan buy a ya maglaram kanuman.
3 Buy amêsên, inlumatêng ngay panawun na intakda na amên ipatanday mangêd da balita tungkul sa biyay ya ayin katganan. Ya mangêd da balitan ati, intiwala kangkun Bapan Namalyari ya Mamiligtas kantamu buy pan-iaral kuy abiin ayun sa utus na.
4 Nanulat taku kamuy kakaidwan kun Tito ya pan-ituwad kun pêtêg kun anak sa gigisay panampalataya.
Labay kuy manugêl kamuy kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari buy kan Jesu Cristu ya Mamiligtas kantamu.

Ya mani sêpat daygên Tito sa Creta

5 Kabay imbalag kata baysên sa Creta amên pakapalanên muy mani bagay ya asê pun naipakapala buy mamili kan mani mamunu sa mani manampalatayay miaawyun sa balang lugal, kaparisun mana kun intipan kamu.
6 Ya pilinin mun mamunu, abitu silay mani lawyaki ya ayin makitan na nadawak sa pangatawu la buy kaylangan gigisay asawa la. Kaylangan manampalataya êt kan Bapan Namalyari ya maanak la, buy ayin makapagsabin magulu o nakdêy ya ulun maanak la.
7 Ya mamunu sa mani manampalatayay miaawyun, bilang pinitiwalan Bapan Namalyari, kaylangan ayin makitan na nadawak sa pangatawu la. Kabay sêpat yan asê mapamadayêw, asê mapanubag, asê maglasing, asê mapamasakit buy asê lupan pera.
8 Nun a pawa yan mapananggap sa kaparisu na, mapangidu sa panyag kangêdan, mapamênbên sarili na, matinêk, malinis ya pamibiyaybiyay buy katandan mangisip nu sabêt ta mangêd nan daygên.
9 Kaylangan itanêm na sa bêkê nay pêtêg ga aral la natandan na amên maituru nay ati sa kaatag buy maipakit nay kamalyan mani manalangsang sa aral la abiin.
10 Tagawan malakêy tawu baysên sa Creta ya asê manunul sa pêtêg ga aral. Pan-ilitêp lay kaatag sa kapamilatan pangaral lan ayin kapukatan. Luyang ngay mani Judioy mamipilit magpatuli ya mani manampalataya kan Jesus.*
11 Kaylangan mu silan bênbênan sa pangaral la gawan mamiaral silan mani bagay ya asê sêpat iaral ya sabay ya makagulun malakêy mipapamilya. Pandaygên lay abiin amên kay makakwa silan pera.
12 Mismun gisa sa mani propeta lay nagsabin, “Ya mani taga Creta, malaram, matamad, masimbaw buy matubag sila kaparisun mangatubag ga ayup.”
13 Pêtêg ga sinabi na. Kabay masipit mu silan sabyanan amên magin napas-êy ya panampalataya la,
14 buy agana layna lêng-ên na mani ayin pukat ta kwentun mani Judio o ya mani kautusan ya kay diyagdiyag mani tawuy asê kalabay sa kapêtêgan.
15 Para sa tawuy malinis ya pangisip, malinis say kaganawan bagay. Nuwa para sa tawuy madinat ta isip buy asê manampalataya sa Panginuun, sa pangêlêw na, madinat ta kaganawan bagay. Ta ya nakêm buy isip na, madinat buy a na tanda nu sabêt ta mangêd buy nadawak.
16 Pansabin lay kilala la si Bapan Namalyari, nuwa sa kapamilatan mani diyag la, asê mangaakit kallay pangkilalanên la si Bapan Namalyari. Asê mangêd da ugali la, buy a sila êt manunul kan Bapan Namalyari, buy a la agyun daygên na sabêt man na mangêd.

2

Ya mani ugali ya sêpat ituru sa mani tawu

1 Nuwa sikay Tito, ituru muy nakaayun sa pêtêg ga aral.
2 Ya mangatway lawyaki, turwanan mu silan makatandan mamênbên sarili la buy mangisip nu sabêt ta mangêd lan daygên. Sêpat silan panggalangên mani tawu, sêpat napas-êy ya panampalataya la, pêtêg ga pangidu la, buy pibabatan lay mani kasakitan.

* **1:10 1:10** Sabitun panawun na abiin, dilag gan mani Judioy manampalataya kan Jesus nuwa pansunulun la pun êt ta Kautusan na impasulat kan Moises. Kabay pansabin lay si manampalatayay lawyaki, Judio man o asê, kaylangan magpatuli ayun sa Kautusan. Nuwa asê ustuy abiin ya pan-ituru la gawan miligtas ya mani tawu sa panampalataya la kan Jesus, alwan gawan sa panunul lan Kautusan.

3 Ya mangatway babayi, turwanan mu
êt silan bumyay malinis bilang manam-
palataya kan Bapan Namalyari. Agana
sila magsabin nadawak tungkul sa kaatag,
buy agana sila êt maglasing, nun a magin
manuru silan kangêdan
4 amên maturwanan lay anak-anak pun
na babayi nu parasaantu lan idun na
asawa la buy maanak la
5 buy mamênbên sa sarili la. Kaylan-
gan turwanan sila êt nu parasaantu silan
bumyay malinis, masipêg sa pamibalibali
la, maganaka buy magpasakup sa asawa
la. Kabay kaylangan parabaysên na ugalin
mani babayi ya manampalataya amên
ayin makapagsabin nadawak sa Sabin Ba-
pan Namalyari ya pan-ituru tamu.
6 Para êt bayduy mani anak-anak ka
lawyaki, turwanan mu silan mamênbên sa
sarili la.
7 Buy sikay Tito, sêpat kan pawan
manyag kangêdan amên magin mangêd
kan alimbawa kalla. Magin tapat ka buy
lubus ya nakêm mu sa panuru mu.
8 Ipilmi mun pawan ustuy pansabin
mu buy ayin makit ta nadawak. Sa
parabaysên na paralan, mipakadêng-êy
ya mani manalangsang kantamu gawan
ayin silan masabi ya nadawak laban sa
pangaral tamu.
9 Ya mani ipus, turwanan mu silan ma-
panunul sa sabêt man na utus amung la.
Sêpat silan mam-in tula sa amung la buy
agana sila pawan magdeklamu.
10 Sêpat silan agana mangwan
pibandiyan amung la, nun a ipakit lay
lubus silan mapagkatiwalan amên sa
kaganawan pandaygên la, luyang la pun
maipakit ta kangêdan mani pan-iaral
tamu tungkul kan Bapan Namalyari ya
Mamiligtas kantamu.
11 Tagawan impakit tan Bapan Namal-
yari ya kangêdan na sa kaganawan tawu
amên miligtas sila.
12 Sa kapamilatan kangêdan na, lak-
wanan taminay mani diyag ga asê ka-
papaidu kan Bapan Namalyari buy ya
kalabayan lawini tamu amên bumyay ki-
tamun matinêk sa babun luta un ma-
pamênbên sa sarili, buy mapanunul sa
kalabayan Bapan Namalyari.
13 Daygên tamuy ati kaban mangêtêng
kitamun dilag kapilmiyan sa ma-
makasayay allun pag-udung na. Sa allun
abiin, makit tamuy sawang pallumatêng
Jesu Cristu, ya dakilay Namalyari buy
Mamiligtas kantamu.
14 Indin Jesu Cristuy biyay na amên
atbusun na kitamu sa kaganawan
kadawakan buy linisin na kitamu sa
kasalanan amên magin sarilin mani tawu
na ya nakal-an manyag kangêdan.
15 Kabay abiin na mani ugali ya ituru mu
sa mani mapatêl tamu baysên. Sagyatên
mu silan manunul buy sabyanan muy
mani manalangsang gawan dilag kan kara-
patan daygên na abiin. Kabay agana mu
paulayên na dustakên kan sisabêt man.

3

Ya ugalin mani tawuy manampalataya

1 Ipaganaka mu sa mani manam-
palatayay magpasakup sila buy manunul
sa mani manungkulan buy sa nipagka-
pangyarian. Buy sêpat silan pawan nakal-
an manyag mangêd.
2 Sabin mu kallay agana sila magsabin
nadawak laban kansabêt man buy agana
sila pawan misusubakan, nun a sêpat
silan magpakaganaka buy magpakayêpa
sa kaganawan.
3 Tagawan sabitun a tamu pun kilala
si Bapan Namalyari, ayin kitamun tanda
tungkul sa kapêtêgan buy a kitamu êt
mapanunul. Tambêng kitamun naig-
tan sa kadawakan buy inipus kitamun
sarili tamun kalabayan buy kaganawan
pamikikanayun. Pawa kitamun binumyay
sa kadawakan buy mikakasêm. Dilag
kitamun sakit nakêm sa kaatag buy dilag
sila êt sakit nakêm kantamu.
4 Nuwa si Bapan Namalyari ya Mamilig-
tas tamu, impakit nay kangêdan buy
pangidu na kantamu
5 sabitun inligtas na kitamu sa parusa
gawan sa mani kasalanan tamu. Inligtas
na kitamu alwan gawan sa mangêd da
dinyag tamu, nun a gawan sa lunus na
kantamu buy sa kapamilatan Ispiritu nay
nallinis buy nam-i kantamun bayuy biyay.
6 Buun nakêm indin Bapan Namalyari ya
Ispiritu na kantamu sa kapamilatan Jesu
Cristu ya Mamiligtas kantamu.
7 Dinyag Bapan Namalyari ya abitu
amên maituwad na kitamun matinêk
gawan sa kangêdan na buy amên mapag-
mana tamuy biyay ya ayin katganan na
pan-êtêngên tamu.
8 Taganan mapagkatiwalan na pansabin
ku. Kabay labay kun lubus mun itu-
ruy mani bagay ya abiin sa mani man-
ampalataya baysên kan Bapan Namal-
yari amên magin masipêg sila sa panyag
mangêd. Mangêd da mani aral la ati buy
dilag pakinabang sa kaganawan tawu.
9 Nuwa lisyan muy pamisasabi ya ayin
pukat, ya pangusisa nu sisabêt ta pipuun-
puunan, buy ya pamikisubakan tungkul sa
Kautusan. Ya kaganawan abiin, ayin pukat
buy asê makasawup kamuyu.
10 Nu dilag tawu baysên na manira sa
pamiaawyun yu gawan sa asê pêtêg ga
aral la, sabyanan muya. Nu katilwa minan

sinabyanan nuwa a yapun êt mallêngê,
agana muyna pakiawyunan.
11 Tanda minay makasalanan na tawun
abiin buy nagpakadayuy na sa kapêtêgan.
Ya nangadadawak ka dinyag na sabay ya
magpapêtêg ga sêpat yan parusan.

Mani tawlin tipan

12 Tito, ipalaku ku baysên si Artemas
o si Tiquico. Nu sisabêt man kallay
lumatêng, pagpilitan mun mapikakit kita
sa Nicopolis. Naisip kuy baydu waku pun
mamalibas panawun nalêpêt.
13 Sa pamita lan Zenas ya mallitis buy
si Apolos, daygên muy agyu mu amên
masawpan mu sila buy ipilmi muy a sila
magkulang sa pangaylanganan la.
14 Ya mani mapatêl tamu sa panam-
palataya kan Jesus, turwanan mu silan
magsipêg mag-ubra para sa ikabyay la
amên makasawup sila sa mani mangaylan-
gan. Ta nu parabaysên na daygên la, dilag
nabang nga biyay la.
15 Nagpapakun kayna, sabin kaganawan
kaawyun ku baydi. Buy sabin mu êt
sa kaganawan mapatêl tamuy manam-
palataya baysên na mangidu kanyan ya
nagpapakun silayna.
Labay kuy manugêl kamuyun ka-
ganawan na kangêdan Bapan Namalyari.

Ya Sulat Pablo kan FILEMON

1 Filemon nay, siku si Pabloy nakasukul
gawan sa pangaral ku tungkul kan Cristu
Jesus. Nanulat taku kamu, kaawyun ku
si Timoteo ya patêl tamu sa Panginuun.
Nagpapakun kaynay kakaidwan yan na
Filemon ya kaawyun yan maglingkud kan
Bapan Namalyari,
2 buy para êt baydu kan Apia ya
patêl tamuy babayi buy kan Arquipo
ya kaparisu tamun ayin limun mangaral
tungkul kan Jesus buy para êt baydu
sa mani manampalatayay miaawyun ya
magtipun sa bali mu.
3 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat sa
Namalyari ya Bapa tamu buy Panginuun
tamun Jesu Cristu.

Ya pangidu buy panampalatayan Filemon

4 Balang manalangin naku, pawa katan
pan-iawyun buy pawa kun magpasalamat
sa Bapa kun Namalyari,
5 tagawan nabalitan kuy panampalataya
mu sa Panginuun Jesus buy ya pangidu mu
sa kaganawan pinilin Bapan Namalyarin
kay kana.
6 Manalangin naku kan Bapan Namal-
yari ya isundu muy mangêd da nakêm mu
sa balang manampalataya. Sa pakapakun
baydu, lumalê pun na pangintindi mu
sa kaganawan mangangêd da bagay ya
indin kantamun Bapan Namalyari gawan
sa pamikibêtêk tamu kan Jesu Cristu.
7 Patêl kuway, matula ku êt buy
pinumas-êy ya nakêm ku gawan sa
pangidu mu sa mani pinilin Bapan Namal-
yarin kay kana. Buy ya pangidu mu sabay
ya nakasiglan nakêm la.

Ya panyawarên Pablo kan Filemon

8 Kabay bilang apostul Cristu, napas-êy
ya nakêm kun mamiutus kamu nu sabêt
ta sêpat mun daygên.
9 Nuwa gawan kaidwan kata, kay mak-
isabi yaku ta kamu. Ta tuwa kina buy
amêsên, nakasukul laku gawan sa pan-
garal ku tungkul kan Cristu.
10 Makisabi yakun mangêd kamu para
kan Onesimo. Intuwad kuyan anak
tagawan kaban nakasukul laku, nagin
bapa naku sa panampalataya.
11 Sabitun nuna, ayin kan pakinabang
kan Onesimo* gawan tinumakas ya. Nuwa
amêsên, maragul lanay maisawup na kan-
tan luwa.
12 Pan-ipaudung kina kamu si Onesimo
ya kakaidwan ku.
13 Labay ku dayin manugêl yapun sa
lukup ku amên makasawup ya kangku ya
paran sikay nay nanawup kangku kaban
nakasukul laku pun gawan sa pangaral
kun Mangêd da Balita.
14 Nuwa a ku labay daygên na abitu
un ayin kan sinabi amên kusan nakêm
minaman manawup kangku un asê pinilit.
15 Dat nisyay kamu si Onesimo sa pêrad
da panawun amên sa pag-udung na kamu,
ayina misyay kamu kanuman.
16 Agyan kay ipus muya sabitun nuna,
nuwa amêsên, gisa yina sa pan-idun
tamuy patêl. Pangkaidwan kuya, luyang
nga kamu, ta alwan kay ipus muya nun a
patêl muya sa Panginuun.
17 Kabay nu pan-ituwad mukun ka-
parisu mun lingkud Panginuun, tanggapên
mu si Onesimo kaparisun pananggap mu
kangku.
18 Nu nangasalanan ya o nu nakautang
ya kamu, sikinay singilin mu.
19 *Siku si Pablo ya mismun nanulat ati.
Filemon nay, in-aral ku kamu si Cristu un
ayin bayad. Kabay makisabi yaku kamu
ya agana mina pabayarên si Onesimo sa
dakun sabêt man na nautang na kamu. Siku
tanay mamayad.*
20 Patêl kuway, alang-alang sa Pangin-
uun, makisabi yaku kayêk kamun daygên
muy panyawarên ku kamu tungkul kan
Onesimo. Pasiglên muy nakêm ku bilang
patêl mu kan Cristu.
21 Nanulat taku kamuy Filemon,
tagawan napilmi yakun daygên muy
panyawarên ku. Buy tanda kuy igit pun
baydi ya daygên mu.
22 Makisabi yaku êt ta il-an mukun
matugêlan tagawan man-umasa kun sa ka-
pamilatan panalangin yu, makapag-udung
ngaku baysên kamuyu.

Katganan pangumusta

23 Nagpapakun kayna, sabin Epafras ya
kaawyun kun nakasukul gawan sa pan-
garal na tungkul kan Cristu Jesus.
24 Nagpapakun kayna, sabin êt lan Mar-
cos, Aristarco, Demas, buy si Lucas ya
kaawyun kun maglingkud kan Bapan Na-
malyari.
25 Labay kuy manugêl kamuyuy
kangêdan Panginuun Jesu Cristu.

* **1:11 1:11** *Onesimo:* ya labay sabin “mapakinabangan.”

Ya Sulat sa mani HEBREO

Mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani propeta buy sa mani ang-el

1 Sabitun nunan panawun, magsabi yana si Bapan Namalyari sa mani ninunu tamu sa magmikakanayun na panawun buy paralan sa kapamilatan mani propeta na.

2 Nuwa sa mani tawlin allun ati, nagsabi ya kantamu sa kapamilatan Jesus* ya Anak na. Dinyag Bapan Namalyari ya babun luta sa kapamilatan Anak na buy siya êt ta intalaga nan magmanan kaganawan bagay.

3 Makitan kan Jesus ya sawang Bapan Namalyari, buy nu parasaantuy pangaBapan Namalyarin Bapa na, para ya êt baydu. Sabay siyay mamipakapalan kaganawan bagay sa babun luta sa kapamilatan makapangyarian na sabi na. Pamakayari na kitamun inlinis sa mani kasalanan tamu, nag-udung ngina sa langit buy niknu ya sa wanan† Bapan Namalyari ya makapangyarian sa kaganawan.

4 Sa pakapakun baydu, nagin mas dakilay Anak Bapan Namalyari kaysa sa mani ang-el buy mas dakilay lagyuy indin kana kaysa sa mani lagyuy indin sa mani ang-el.

5 Gawan gisa man sa mani ang-el, ayin pinisabyanan si Bapan Namalyarin paradi,
"Sikay Anak ku,
buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa mu."‡
Buy ayin ya êt pinisabyanan un paradi,
"Sikuy Bapa mu
buy sikay Anak ku."§

6 Buy sên in-utus san Bapan Namalyari ya kagisagisay Anak na sa babun luta, sinabi na,
"Sikaw wa kaganawan ang-el ku, ulimênên yuy Anak ku."*

7 Buy dilag pun sinabi si Bapan Namalyari tungkul sa mani ang-el,
"Ya mani ang-el ya maglingkud kangku,
malyari ku silan daygên angin o apuy."†

8 Nuwa ati ya sinabin Bapan Namalyari sa Anak na,
"Sikay Namalyari ya mag-ari kanuman.
Buy matinêk ka pag-ari mu.

9 Kapapaidu kamuy matinêk ka diyag,
nuwa pangkasulapwan muy mani nangadadawak ka diyag.
Kabay abiin na sangkan na pinili kata. Sikuy Bapa mun Namalyari.
Binyanan katan karangalan buy kasiglan na igit pun sa indin ku sa mani kaawyun mu."‡

10 Sinabi pun êt Bapan Namalyari sa Anak na,
"Panginuun, sa umpisa pun, sikay nay nanyag babun luta
buy kaganawan idi sa langit sa kapamilatan kapangyarian mu.

11 Makpas sa babun luta buy langit, nuwa sika, manugêl ka kanuman.
Lumumay kaganawan abiin kaparisun yaming.

12 Ituklip muy mani abiin kaparisun gisay pagbalabal
buy sagilyan mun bayu.
Nuwa sika, a ka magbayu.
Buy manugêl kan nabyay kanuman."§

13 Buy agyan kanuman, asê sinabin Bapan Namalyari sa sisabêt man na ang-el ya paradi,
"Miknu ka sa wanan ku
angga sa mapasuku ku kamuy mani kapati mu."*

14 Nu parabaydu, sabêt ta mani ang-el? Ya mani ang-el, sabay silay mani ispirituy maglingkud kan Bapan Namalyari buy pan-iutus na sila amên manawup sa mani tawuy iligtas na.

2

Ya dakilay kaligtasan tamu

1 Kabay sêpat tamun itanêm sa bêkê tamuy mani nalêngê tamuy kapêtêgan amên a kitamu mailitêp.

2 Isipin yuy ati. Sabitun nuna, ya Kautusan na indin Bapan Namalyari sa kapamilatan mani ang-el, napaptêgan pêtêg buy nu sisabêt man na nallabag buy asê nanunul sa Kautusan, nananggap yan parusa ayun sa dinyag nay kasalanan.

3 Luyang ngabay kantamu. A kitamu makaligtas sa parusa nu daygên tamun ayin pukat ta dakilay kaligtasan na ubat kan Bapan Namalyari. Ya Panginuun Jesus ya nunan nipatanda tungkul sa kaligtasan na ati buy ya mani tawuy nakalêngê kana,

* **1:2 1:2** Ya labay sabin lagyu un "Jesus" sa sabin Hebreo "Mamiligtas si Bapan Namalyari." † **1:3 1:3** Sabitun nunan panawun, ayin nan karapatan na mas igit pun sa karapatan na mapaiknun ari sa wanan na. Kabay sabitun binyanan si Jesus un karapatan Bapan Namalyarin miknu sa wanan na, labay sabin, ayin nan mas igit pun sa karapatan na tinanggap na sa langit. ‡ **1:5 1:5** Mani Kanta 2:7 § **1:5 1:5** 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13. * **1:6 1:6** Deuteronomio 32:43. † **1:7 1:7** Mani Kanta 104:4 ‡ **1:9 1:9** Mani Kanta 45:6-7. § **1:12 1:12** Mani Kanta 102:25-27. * **1:13 1:13** Sa Griego, "angga sa daygên kun tuturakan bitis muy mani kapati mu" (Mani Kanta 110:1).

sabay silay nagpapêtêg kantamun taganan
pêtêg ga abiin.
4 Pinagpapêtgan êt Bapan Namalyari ya
kaligtasan sa kapamilatan mani tanda',
mamakaupapas buy imala, buy sa kapami-
latan mani kaagyuwan na ubat sa Ispiritu
na ya indin na sa mani manampalataya
ayun sa kalabayan na.

Napakadyag tawu si Jesus kaparisu tamu

5 Amêsên, tungkul sa babun lutay pans-
abin yan na palatêng, asê impabaalan
Bapan Namalyari ya abiin sa mani ang-el
nun a sa tawu.*
6 Tagawan ati ya idi sa Kasulatan,
"Bapan Namalyari, sabêt dayi ya tawu
amên pigaganakan mu?
Sisabêt yaba amên lingunun mu?
7 Sa naêpêk ka panawun, dinyag mun mas
nayêpay kabilyan na kaysa sa mani
ang-el.
Nuwa pinarangalan muya kaparisun
gisay ari,
8 buy impasakup mu sa kapangyarian
nay kaganawan bagay."†
Abituy sinabin Kasulatan ya impaaypa sa
tawuy kaganawan bagay, ya labay sabin
lumatêng nga alluy ayin dakun sabêt ta
bagay ya asê maipasakup sa tawu. Nuwa
amêsên, a tamu pun mangakitan na im-
pasakup na sa tawuy kaganawan bagay.
9 Nuwa nu tungkul kan Jesus, tanda
tamuy sa naêpêk ka panawun, nagin mas
nayêpay kabilyan na kaysa sa mani ang-el
amên makadanas yan kamatyan. Nati ya
para sa kaganawan tawu buy dinyag nay
abiin gawan sa kangêdan Bapan Namal-
yari. Buy amêsên, binyanan yan kadak-
ilaan buy karangalan gawan pinibabatan
nay pamasakit angga sa kamatyan.
10 Si Bapan Namalyari ya nanyag ka-
ganawan bagay buy dinyag nay ka-
ganawan para kana. Buy kay ustuy tinu-
lutan nay pasakitan si Jesus amên magin
ganap ya bilang pangubatan kaligtasan
tamu. Dinyag Bapan Namalyari ya abiin
amên malakêy magin anak na buy gêtan
na sila sa kaarian na.
11 Si Jesus ya mallinis kantamu sa mani
kasalanan tamu.‡ Siya buy sikitamuy
inlinis na, kay gigisay Bapa tamu. Kabay a
kitamu pan-ikadêng-êy Jesus ya bêgên na
kitamun mapatêl na.
12 Ati ya sinabin Jesus sa Bapa na,
"Bapa kun Namalyari, ipatanda kata sa
mani mapatêl ku,
buy magkanta kun pangulimên kamu
sa mani miaawyun na mani tawu
mu."§
13 Sinabi pun êt Jesus,
"Magtiwala ku kan Bapan Namalyari."*
Buy indagdag na pun êt,
"Idi yaku di, kaawyun na mani anak
Bapan Namalyari ya indin na
kangku."†
14 Ya mani anak Bapan Namalyari ya
pantukuyun di, sabay sikitamuy mani
tawu. Kabay si Jesus, nagin tawu ya êt
kaparisu tamu ya dilag daya buy lawini
amên sa kapamilatan pangamati na, lubus
nan masambut si Satanas ya pinangubatan
kamatyan kaganawan tawu.
15 Sa pakapakun baydu, imbus na
kitamu sa kapangyarian limu, gawan
sabitun nuna sa buun biyay tamu, mam-
bumyay kitamun dilag limu sa kamatyan.
16 Kabay malinaw wa alwan mani ang-el
la pansawpan Jesus nun a sikitamun mani
kaapuapuan Abraham.
17 Kabay amên makasawup ya kanta-
mun mapatêl na, kaylangan magin tawu
ya amên madanasan nay pandanasên
tamu. Sa pakapakun baydu, nagin pinaka-
puun pari tamu ya mapallunus buy tapat.
Bilang pinakapuun pari tamu, siyay mami-
latan kantamu buy kan Bapan Namalyari.
Indin nay sarili na bilang andug amên
siyay maparusan amên mapatawad da
mani kasalanan tamu.
18 Buy gawan mismun siya, nadanasan
nay kasakitan sabitun tinuksu ya, kabay
masawpan nay mani mandumanas tuksu.

3

Mas dakila si Jesus kaysa kan Moises

1 Kabay mani mapatêl ku sa panam-
palataya ya kaparisu kun binêg Bapan
Namalyari ya makaawyun na sa langit,
isipin yu nu sisabêt tagana si Jesus. Ayun
sa paniwalan tamu, sabay siyay in-utus
Bapan Namalyari para kantamu buy siya
êt ta pinakapuun pari ya mamilatan kan-
tamu kan Bapan Namalyari.
2 Tapat ya kan Bapan Namalyari ya
namiutus kana, kaparisun Moises ya nagin
tapat sa pamaalan pamilyan Bapan Namal-
yari* sabitun nuna.
3 Nuwa pan-ituwad Bapan Namalyari
si Jesus un igit pun marangal kaysa kan

* **2:5 2:5** Dilag luway labay sabin ya sabi ya "tawu" baydi. Mumuna, sikitamun kaganawan ya dinyag Bapan Namalyari. Ikalwa, si Jesus ya nagin tawu sabitun idi ya baydi sa babun luta. † **2:8 2:8** Mani Kanta 8:4-6. ‡ **2:11 2:11** Malyarin ya labay êt sabin, "Dinyag kitamun Jesus un banal." § **2:12 2:12** Mani Kanta 22:22. * **2:13 2:13** Isaias 8:17. † **2:13 2:13** Isaias 8:18. * **3:2 3:2** Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari di sabay ya mani Israelita sabitun panawun nan Moises.

Moises, tagawan nu iparisu sa panyag bali,
igit marangal la namipaydêng bali kaysa
sa baagin bali ya impaydêng.
4 Tanda tamuy nu dilag bali, dilag
nanyag. Nuwa si Bapan Namalyari ya
nanyag kaganawan bagay.
5 Tapat si Moises sa pamaalan pamilyan
Bapan Namalyari sabitun nuna. Nuwa
kay lingkud ya buy ya mani dinyag na,
kay pamipakit mani bagay ya ipatanda sa
lumatêng nga panawun.
6 Nuwa si Jesu Cristu, Anak yan Bapan
Namalyari ya tapat ta mamaala sa pam-
ilyan Bapan Namalyari. Buy kaawyun
kitamu êt sa pamilyan Bapan Namalyari
nu manugêl kitamun napas-êy buy a tamu
ikadêng-êy ya kapilmiyan tamu.
7 Kabay pakalêngê kaw sa pansabin
Ispiritun Bapan Namalyari,
"Nu malêngê yun magsabi amêsên si Ba-
pan Namalyari, pakalêng-ên yuya!
8 Agana yu pakunatên na bêkê yu,
kaparisun dinyag mani ninunu yu
sabitun nuna.
Tagawan sabitun mamita sila sa kakyan-
gan, a sila nanunul kan Bapan Na-
malyari nun a sinubukan laya pun
êt."
9 Sinabin Bapan Namalyari, "Agyan naki-
tan lay nay mamakaupapas sa
dinyag ku sa lalên apattapuy tawun,
sinubukan laku pun êt.†
10 Kabay natubag-tubag gaku sa mani
tawun abitu buy sinabi ku,
'Ya mani tawun ati, pawa sila tanan
magpakarayu kangku,
buy a la labay sunulun na mani pan-
ituru ku kalla.'
11 Kabay sa tubag ku, insumpa kuy
kanuman a sila miawyun sa kapay-
nawan na in-il-an ku para kalla."‡
12 Kabay mani mapatêl, mangillag kaw
ta dat magin nadawak ka bêkê yu buy a
kawna manampalataya. Buy ya kapisad-
saran abiin, talibatukan yina si Bapan
Namalyari ya nabyay.§
13 Ya daygên yinaman, allu-allu kaw
mipapamas-êy sa panampalataya kaban
dilag pun panawun amên ayin dakun sis-
abêt kamuyuy kumunat ta bêkê gawan sa
kasalanan.*
14 Gawan nu manugêl kitamun napas-
êy sa panampalataya tamu kan Cristu
ubat pun sa umpisa angga sa katganan,
manugêl kitamu êt kaawyun na.
15 Isipin tamun manguman na idi sa
Kasulatan,
"Nu malêngê yun magsabi amêsên si Ba-
pan Namalyari, pakalêng-ên yuya!
Agana yu pakunatên na bêkê yu,
kaparisun dinyag mani ninunu yu sabitun
a sila nanunul sa utus Bapan Namal-
yari."†
16 Amêsên, sisabêt ya abituy mani tawuy
asê nanunul kan Bapan Namalyari agyan
nalêngê lay nay pagsabi na? Alwa nayin
abitu silay mani tawuy insalwang Moises
sa bansan Egipto?
17 Buy sisabêt ya abituy tinubag Ba-
pan Namalyari sa lalên apattapuy tawun?
Alwa nayin abitu silay mani tawuy nan-
gasalanan buy nati baydu sa kakyangan?
18 Buy sisabêt ya pantukuyun Bapan Na-
malyari sabitun insumpa nay a sila mi-
awyun sa kapaynawan na in-il-an na para
kalla? Alwa nayin abitu silay mani tawu
êt ta asê manunul kana?
19 Kabay natandan tamu di ya a la
nadanasan na kapaynawan na ubat kan
Bapan Namalyari, gawan a sila nanam-
palataya kana.

4

*Ya kapaynawan na in-il-an Bapan Na-
malyari para kantamu*

1 Nuwa agyan parabayduy nalyari sa
mani ninunu tamu, manugêl pun êt ta pan-
gakun Bapan Namalyari ya madanasan
tamuy kapaynawan na ubat kana. Kabay
mangillag kaw amên ayin kamuyuy asê
makadanas kapaynawan na impangaku
na.
2 Tagawan kaparisu tamuy mani nin-
unu tamun nakalêngên Mangêd da Balita
tungkul sa kapaynawan na abiin. Nuwa
ayin pukat kallay nalêngê la gawan a sila
nanampalataya.
3 Sikitamuy mani manampalataya kan
Bapan Namalyari ya sabay ya makadanas
kapaynawan. Nuwa ya mani asê manam-
palataya, a la madanasan na kapaynawan,
gawan sinabin Bapan Namalyari sabitun
nuna,
"Sa tubag ku, insumpa kuy
kanuman a sila miawyun sa kapay-
nawan na in-il-an ku para kalla."*
Abiin ya sinabin Bapan Namalyari agyan
nakal-an nay kapaynawan ubat pun sa
dinyag nay babun luta.

† **3:9 3:9** Ya mani kwentu tungkul sa panubuk mani Israelita kan Bapan Namalyari, mabasa tamu sa Exodo 17:1-7 buy sa Mani Bilang 14:1-13. ‡ **3:11 3:11** Mani Kanta 95:7-11. Ya lugal la in-il-an Bapan Namalyari sa mani Israelita, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy ati sa Exodo 6:2-8. § **3:12 3:12** "Bapan Namalyari ya nabyay" ya bêg mani Israelita kan Bapan Namalyari gawan nabyay ya, asê kaparisun diyusdiyusan ya diyag malakêy bansa. * **3:13 3:13** Ya kasalanan na pansabin di, abituy asê ustuy aral ya alwan si Jesus kanuy Cristu. † **3:15 3:15** Mani Kanta 95:7-8 * **4:3 4:3** Mani Kanta 95:11.

4 Tanda tamuy abiin tagawan ati ya idi sa
Kasulatan tungkul sa ikapituy allu,

"Sa ikapituy allu, nagpaynawa si Bapan
Namalyari sa panyag na."†

5 Isipin tamun manguman na sinabin
Bapan Namalyari sa Kasulatan,

"Kanuman a sila miawyun sa kapaynawan
na in-il-an ku para kalla."

6 Gawan ya baynan sa asê panunul
mani tawuy nunan nakalêngê sa mangêd
da balita tungkul sa impangakun Bapan
Namalyari, a sila nakadanas kapaynawan.
Paraman baydu, manugêl pun êt ta pan-
gakun Bapan Namalyari ya dilag pun mani
tawuy makadanas kapaynawan na in-il-an
na para kalla.
7 Kabay pamakalibas nabuyut ta
panawun, intalagay na êt Bapan Namal-
yari ya gisa pun na allun kapaynawan.
Ya allun abiin sabay ya "amêsên" gawan
sinabin Bapan Namalyari sa kapamilatan
David,

"Nu malêngê yun magsabi amêsên si Ba-
pan Namalyari, pakalêng-ên yuya!
Agana yu pakunatên na bêkê yu."‡

8 Tanda tamu êt ta napikilakun Josue ya
mani Israelita sa Canaan ya sabay ya
lugal kapaynawan ya impangakun Bapan
Namalyari kalla.§ Nuwa alwan abituy
pêtêg kapaynawan gawan sinabin Bapan
Namalyari ya tungkul sa gisa pun na allun
pagpaynawa ya intalaga na.
9 Kabay napilmi kitamun dilag pun ka-
paynawan para sa mani tawuy pag-arian
Bapan Namalyari kaparisun pagpaynawa
na sabitun ikapituy allu.
10 Tagawan nu sisabêt man na niawyun
sa kapaynawan Bapan Namalyari, maka-
pagpaynawa ya êt sa mani pandaygên na,
kaparisun pagpaynawan Bapan Namalyari
pamakayari nan dinyag ga kaganawan.
11 Kabay pagpilitan tamun miawyun sa ka-
paynawan na. Gana tamu pakitbusan na
mani tawu sabitun nuna ya asê nanunul
sa pansabin Bapan Namalyari, gawan dat
a kitamu êt miawyun sa kapaynawan na.

12 Tagawan ya Sabin Bapan Namalyari,
nabyay ya buy makapangyarian. Para yan
matarêmtarêm kaparisun ispaday mika-
pakay tarêm ya malyarin mipapakadaus
angga sa pilpuwan buy sa utêk but-u.
Manukisuk ya sa lalên bêkê buy sa ispiritu
tamu. Ipatanda na kantamu nu ustu o asê
ustu ya kaganawan mangalalêy pan-isipin
buy pan-angadên tamu.

13 Ayin makapagtagu kan Bapan Namal-
yari gawan makitan nay kaganawan buy
managut kitamu kana.

Si Jesus ya dakilay pinakapuun pari tamu

14 Kabay papas-êyên tamuy panam-
palatayay paniwalan tamu, gawan dilag
kitamun dakilay pinakapuun pari ya ayin
kaatag nun a si Jesu Cristu ya Anak Bapan
Namalyari. Naku ya sa langit amên mami-
latan para kantamu.
15 Tandan pinakapuun pari tamuy ka-
ganawan kakaynan tamu buy malunus
ya kantamu, gawan agyan sabêt man
na panubuk ka mallumatêng kantamu,
nadanasan na êt. Nuwa agyan paraman
baydu, a ya nangasalanan.
16 Buy gawan dilag kitaminan pinaka-
puun pari, sa uras sa kaylangan tamuy
sawup Bapan Namalyari ya mapallunus,
a kitamina magmikakunun magdani kana,
tagawan pilmin kalunusan buy sawpan na
kitamu.

5

1 Amêsên, tungkul laman sa pinakapuun
parin mani Israelita, pampilinin ya sa
mani kaparisu nan tawu buy intalaga yan
mamilatan para sa mani tawu kan Bapan
Namalyari. Tungkulan pinakapuun pari
ya mam-i kan Bapan Namalyarin mani
kaluub buy mani pinati ya ayup ya pan-
iandug mani tawu amên mapatawad da
mani kasalanan la.*
2 Buy gawan tawu êt ta pinakapuun pari
ya dilag mani kakaynan, naayup-up ya
sa pamikiawyun na sa mani tawuy ayin
tanda buy nalitêp sa kadawakan.
3 Kabay gawan dilag êt kakaynan na
pinakapuun pari, kaylangan na êt mam-
in andug, alwan kay para sa kasalanan
mani tawu, nun a para êt sa sarili nan
kasalanan.
4 Agyan sisabêt man na tawu, a na
malyarin pilin na sarili na amên magin
pinakapuun pari. Ta kay si Bapan Na-
malyari ya mamili kana para sa abiin na
maulagay katungkulan, kaparisun pamili
na kan Aaron amên magin pinakapuun
pari sabitun nuna.
5 Para êt taman baydu, alwan si Cristuy
nitag-ay sarili na amên magin pinakapuun
pari tamu, nun a si Bapan Namalyari
ya namili kana. Tagawan sinabin Bapan
Namalyari kana,

"Sikay Anak ku,

† **4:4 4:4** Genesis 2:2 ‡ **4:7 4:7** Mani Kanta 95:7-8. § **4:8 4:8** Ya lugal un kapaynawan na abiin, sabay ya lutan Canaan. Mabasa tamuy kwentun ati sa Josue 1-24. * **5:1 5:1** Para sa mani Israelita, ya dayan mani ayup pa pinaraya sa pamiandugan la, pangatbus sa mani kasalanan la. Mabasa tamuy ati sa librun Levitico 9:1-24. † **5:5 5:5** Mani Kanta 2:7

buy amêsên, ipatanda kuy sikuy Bapa
mu.”†
6 Buy sinabi pun êt Bapan Namalyari sa
kaatag ga baagin Kasulatan,
“Sikay pari kanuman,
kaparisun pangaparin Melquisedec.”‡
7 Sabitun idi pun sa babun luta si Je-
sus, manangis yan manalangin buy mag-
makalunus kan Bapan Namalyari ta kay
siyay makapiligtas kana sa kamatyan. Buy
inlêngên Bapan Namalyari ya panalangin
na gawan lubus yan nagpakayêpa buy
nagin mapanunul.
8 Tagawan agyan Anak yan Bapan Na-
malyari, natandan nay pêtêg ga panunul
sa kapamilatan kapibabatan na sa mani
kasakitan.
9 Kabay sa pakapakun baydu, nagin
ganap ya buy siyay pinangubatan ayin kat-
ganan na kaligtasan kaganawan manunul
kana.§
10 Tagawan intalaga yan Bapan Namal-
yari ya magin pinakapuun pari kaparisun
pangaparin Melquisedec.*

*Isundu tamun usisên ya mani man-
galalêy turu*

11 Malakê pun dayi ya sabin ku tungkul
sa pangaparin Jesus, nuwa masakit
ipapukat kamuyu ta a yu tambêng
mapukatan na mani pansabin ku.
12 Sêpat yabay dayin manuru kawna
gawan mana kawnan manampalataya.
Nuwa angga amêsên, kaylangan kaw pun
turwanan nunan mani aral tungkul sa
Sabin Bapan Namalyari. Kaparisu kaw
pun mani kulaw wa mangaylangan pun
gatas, gawan a yu pun agyuy malalêy pan-
aralên ya maiparisu sa mangakunat ta
kanên.
13 Ya mani mambumyay sa gatas, mani
kulaw buy a la pun tanda nu sabêt ta
mangêd buy nadawak.
14 Nuwa ya mangan mangakukunat ta
kanên, idi silayna sa ustuy tawun. Labay
sabin, sanay silayna sa mangalalêy pan-
aralên buy tanda layna nu sabêt ta
mangêd buy nadawak.

6

1 Kabay bilang manay nan manam-
palataya, a tamina sêpat pag-aralan na
nunan mani aral tungkul kan Cristu, nun
a ya pag-aralan tamu, abituy malalêy
mani aral amên tumwa kitamu sa panam-
palataya. Gana kitamina miudung-udung
sa mani nunan inturu kantamu tungkul sa
pagsisi buy pagpabukut sa mani diyag ga
ayin pukat, buy tungkul sa panampalataya
kan Bapan Namalyari,
2 mani aral tungkul sa pamawtismu,
pamipaluntun gamêt sa ulu, pangabyay
manguman mani nati, buy pangatul Bapan
Namalyari sa magin kabilyan un balang
gisay tawu kanuman. Tanda taminay mani
aral la abiin.
3 Kabay nu labayên Bapan Namalyari,
isundu tamuy mas malalêy mani aral.
4 Gawan nu pagbukutan gisay tawuy
panampalataya na kan Jesu Cristu, a yina
maiayat magsisi amên mag-udung kan
Jesus. Ya tawun abiin, sabitun nuna yan
nanampalataya, nasawangan nay isip na,
nakadanas sinan degalu ubat kan Bapan
Namalyari, buy gisa yina sa mani tawuy
nananggap Ispiritu na.
5 Nakadanas sinan kangêdan un Sabin
Bapan Namalyari buy natanam na sa biyay
nay kapangyarian Bapan Namalyari ya
ipakit sa tawlin panawun.
6 Amêsên, sa kapakan kaganawan abiin,
nu pagbukutan na pun na panampalataya
na kan Jesus, a yina maiayat pun magsisin
manguman, gawan paran impapaku nay-
nan manguman sa kurus ya Anak Bapan
Namalyari buy pan-ipakadêng-êy sa arap
malakêy tawu.
7 Maiparisu kitamu sa luway kalasin
lutay panggitnan. Ya lutay pawan pantul-
wanan uran, pantubwanan mani tanaman
na managêy mangêd da pupul ya pampak-
inabangan un manggitna. Kabay ya lutan
abitu, pagpalên yan Bapan Namalyari.
8 Nuwa nu kay pawan lamun buy
madiwi ya mantumubu baydu, ayin
taganan pakinabang nga lutan abitu.
Kabay kay isumpa yatan Bapan Namalyari
buy ulamên.
9 Mani kakaidwan yan na mapatêl,
agyan paradi ya pansabin yan, napilmi
kay ya mas mangêd da kabilyan yu bilang
nananggap kaligtasan.
10 Gawan makatuynungan si Bapan Na-
malyari buy a na litêpên na mangangêd
da dinyag yu buy ya pangidu yu kana ya
impakit yu buy pan-isundu yun pan-ipakit
sa kapamilatan panawup yu sa kaparisu
yun pinilin Bapan Namalyari.*
11 Mani kakaidwan yan na mapatêl, ya
labay yan sa balang gisa kamuyu, isundu
yuy parabaysên na pagsipêg angga sa
kapupusan amên pilmin matanggap yuy
kapilmiyan yu. Buun bêkê yun isunduy
abiin
12 amên a kaw tumamad, nun a pak-
itbusan yuy mani tawuy dilag panam-

‡ **5:6 5:6** Mani Kanta 110:4
* **5:10 5:10** Genesis 14:18-20.
§ **5:9 5:9** Ya labay sabin, imbus sila kanuman sa pamarusan mani kasalanan la.
* **6:10 6:10** Sa Griego “hagios,” ya labay sabin pinilin Bapan Namalyari para kana.

palataya kan Bapan Namalyari ya mibabatan mangêtêng angga sa natanggap lay mani impangaku na.

Pêtêg ga pangakun Bapan Namalyari

13 Elêwên tamu si Abraham. Sabitun nangaku si Bapan Namalyari kana, asê nanggamit si Bapan Namalyarin kaatag lagyu amên pagpapêtgan na pangaku na, nun a ginamit nay sarili nan lagyu gawan ayin nan mas matag-ay pun kana.
14 Sinabi na, "Abraham, mangaku waku kamu ya pagpalên kata buy pakalak-ên kuy mani layi mu."†
15 Kabay sên nibabatan nangêtêng si Abraham, natanggap na yabay ya impangakun Bapan Namalyari kana.‡
16 Tanda tamuy nu dilag tawuy labay nan pagpapêtgan na taganan pêtêg ga pansabin na, sa panumpa na, manggamit yan lagyun gisay tawuy mas matag-ay pun kana amên sa pakapakun baydu, ayin nan pisusulakan.
17 Para êt baysên na dinyag Bapan Namalyari. Pinagpapêtgan nay pangaku na sa kapamilatan panumpa amên maipakit na sa mani tawuy pinangakwan na ya asê magbayuy isip na.
18 Buy abiin na luwa, ya pangaku buy panumpa na, taganan asê magbayu ta asê malaram si Bapan Namalyari. Kabay sikitamuy magpakupkup kan Bapan Namalyari, dilag kitamun kapilmiyan kaban mangêtêng kitamu sa mani impangaku na kantamu.
19 Ya kapilmiyan na abiin, mamapas-êy sa nakêm tamu buy mamigtan kantamu angga sa kapakan makwal la kurtinay pinaglingling§ ya sabay ya mananip sa bibiyan Bapan Namalyari.
20 Baydu nunan sinumun si Jesus amên makiarap kan Bapan Namalyari para kantamu, tagawan siyay nagin pinakapuun pari tamu kanuman, kaparisun pangaparin Melquisedec.

7

Ya pari ya si Melquisedec

1 Si Melquisedec, ari ya sa balayan Salem sabitun panawun Abraham.* Buy pari ya, ya maglingkud kan Bapan Namalyari ya Katatag-ayan. Amêsên gisay allu, nakilaban silan Abraham sa mani ari buy nanambut sila. Sên pauli ya silan Abraham, timbêng silan Melquisedec buy sinabi na, "Abraham, pagpalên kan Bapan Namalyari."
2 Pamakayari, indin Abraham kan Melquisedec ya ikamapuy baagin kaganawan nasamsam na sa mani kapati na. Amêsên, ya labay sabin lagyun Melquisedec, "Matinêk ka Ari." Buy gawan ari ya sa Salem ya labay sabin kapatêtbêkan, binêg ya êt "Ari un kapatêtbêkan."
3 Ayin naisulat tungkul sa bapa o sa indun Melquisedec, agyan sa mani ninunu na. Buy ayin êt naisulat tungkul sa pamianak kana buy sa pangamati na. Kaparisu yan Anak Bapan Namalyari, gawan ayin katganan na pangapari na.
4 Elêwên tamu nu parasaantun kadakila si Melquisedec! Agyan si Abraham, ya bapan layi tamu, nam-i êt kanan ikamapuy baagi ubat sa nangasamsam na sa mani kapati na.
5 Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya mani pari ya ubat sa layin Levi, kaylangan lan mangwan ikamapuy baagin pibandiyan mani kaparisu lan Israelita, agyan naubat silan kaganawan kan Abraham.
6 Nuwa agyan asê kabilang si Melquisedec sa layin Levi, binyanan yapun êt Abraham ikamapuy baagin pibandiyan na. Buy siya êt ta nagsabi kan Abraham, "Pagpalên kan Bapan Namalyari" agyan si Abraham ma tawuy pinangakwan Bapan Namalyari.
7 Buy tanda tamuy igit dakila ya magpala kaysa sa pagpalên.
8 Tanda tamu êt ta si mani parin Levita, sabay silay pambiyan ikamapuy baagi, agyan kay mani tawu silay dilag kamatyan. Nuwa si Melquisedec ya binyanan Abraham ikamapuy baagi, ayun sa kasulatan, nanugêl yan nabyay.
9 Buy agyan si Levi ya pinangubatan mani pari ya sêpat biyan ikamapuy baagi, paran nam-i ya êt kan Melquisedec un ikamapuy baagi sa kapamilatan Abraham.
10 Masabi tamuy abiin gawan agyan ayin pun si Levi sa panawun na abitu, idi yina sa lawinin ninunu nan si Abraham.

† **6:14 6:14** Genesis 22:16-17. ‡ **6:15 6:15** Nangêtêng si Abraham un 25 tawun bayu in-anak si Isaac. Sa panawun na abitu tuway na si Abraham, 100 nay tawun na. Mabasa tamuy ati sa Genesis 21:1-5. § **6:19 6:19** Sabitun nunan panawun dilag makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templun mani Israelita. Ayun sa paniwala la, ya Pinakabanal la Lugal sabay ya bibiyan Bapan Namalyari, buy ayin tawuy malyarin sumun baydu, liban sa pinakapuun pari la. Nuwa sa bersikulun ati, ya labay sabin bibiyan Bapan Namalyari, ayin kaatag nun a ya langit.

* **7:1 7:1** Genesis 14:19. † **7:11 7:11** Si Levi, gisa ya sa mapu buy luway anak Jacob. Ya bêg sa kaapuapuan Levi, Levita. Maglingkud sila bilang mani parin mani Israelita. Si Aaron, kaapuapuan ya êt Levi buy kaawyun yan Moises sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita. Mabasa tamuy ati sa librun Mani Bilang 3:5-10.

11 Tanda tamuy indin Bapan Namalyari
ya Kautusan tungkul sa pangaparin mani
layin Levi.† Nuwa asê nukad da mani
pandaygên la amên magin matinêk sila
sa pangêlêw Bapan Namalyari. Kabay
kaylangan dilag kaatag ga pari ya kasagili
la ya kaparisun pangaparin Melquisedec
ya asê kaparisun pangaparin Aaron ya
kaapuapuan Levi.
12 Buy nu masagilyan na pari, kaylangan
masagilyan êt ta Kautusan na pansunulun
la.
13-14 Ya Panginuun tamun Jesus sabay
ya pantukuyun na insagili sa mani parin
Levita, gawan malinaw wa ubat ya sa layin
Juda buy alwan sa layin Levi. Buy agyan
kanuman, ayin pun naglingkud bilang pari
ya ubat sa layin Juda. Tagawan sabitun
sinabin Moises nu sisabêt ya malyarin ma-
gin pari ya mag-andug sa pamiandugan,
ayin yan sinabi tungkul sa layin Juda.

Ya pangaparin Jesus kaparisun Melquisedec

15 Kabay luyang pun nagin malinaw wa
sinagilyan na mani parin Levita gawan
dilag gan bayuy pari amêsên ya sabay
si Jesus buy ya pangapari na, kaparisun
Melquisedec.
16 Nagin pari si Jesus, asê nakabatay sa
pansabin Kautusan nu kansabêt layi ya
pangubatan mani pari, nun a nagin pari
ya gawan sa kapangyarian biyay nay ayin
katganan.
17 Gawan ati ya idi sa Kasulatan tungkul
kana,
"Sikay pari kanuman,
kaparisun pangaparin Melquisedec."‡
18 Kabay sinagilyan Bapan Namalyari
ya Kautusan na pansunulun mani parin
Levita, gawan ayin nan nabang buy asê
makasawup,
19 gawan ayin malyarin magin matinêk
sa pangêlêw na sa kapamilatan panunul
sa Kautusan. Kabay abiin ya sangkan
ya binyanan kitamun Bapan Namalyari
un mas mangêd da paralan amên pilmin
makapagdani kitamu kana.
20 Ya bayuy paralan na ati, luyang pun
mangêd sa manan paralan ta nanumpa si
Bapan Namalyari. Sabitun dinyag nan pari
ya layin Levi, a ya nanumpa.
21 Nuwa sên dinyag nan pari si Jesus,
nanumpa ya. Paradi ya sinabi na kan
Jesus,
"Sikuy Namalyari.
Pan-ipangaku kuy sikay pari kanu-
man.
Buy asê magbayuy disisyun ku."§
22 Kabay si Jesus, sabay siyay kapilmiyan
tamu ya tuparên Bapan Namalyari ya mas
mangêd da kasunduwan ya dinyag na sa
mani tawu.
23 Sabitun nuna, malakêy mani pari
gawan nu nati ya gisa, kaylangan sagilyan
yan gisa amên maisunduy pandaygên la
bilang mani pari.
24 Nuwa si Jesus, ayin yan kamatyan.
Kabay ya pangapari na, manugêl kanu-
man.
25 Buy gawan baysên, mailigtas na kanu-
man ya sisabêt man na tawuy magdani
kan Bapan Namalyari sa kapamilatan na,
gawan mambumyay ya kanuman amên
mamilatan kantamu buy kan Bapan Na-
malyari.
26 Kabay kay si Jesus ya nanaspat ta
magin pinakapuun pari tamu ta banal ya,
ayin makitan na nadawak kana, ayin yan
kasalanan, a ya kaparisun mani tawuy
makasalanan buy binyanan yan Bapan Na-
malyarin karangalan na igit sa kaganawan
idi baydu sa langit.
27 A ya kaparisun kaatag mani pinaka-
puun pari ya kaylangan mam-in andug
allu-allu para sa kasalanan la buy pamaka-
yari, para sa mani kasalanan mani tawu.
Nun a si Jesus, kakatamisan nan in-andug
ga sarili nan biyay amên mapatawad da
mani kasalanan kaganawan tawu.
28 Ayun sa Kautusan na impasulat kan
Moises, ya nagin pinakapuun parin mani
Israelita, kay mani tawuy dilag kakaynan.
Nuwa pamakalibas panawun na abitu,
nanumpa si Bapan Namalyari ya Anak nay
italaga nan magin pinakapuun pari gawan
ganap ya kanuman.

8

Ya pinakapuun pari tamu buy ya bayun kasunduwan Bapan Namalyari

1 Mani mapatêl ku, ati ya labay sabin
sinabi ku kamuyu. Pêtêg dilag kitaminan
pinakapuun pari ya sabay ya nakaiknu
sa wanan turonun Makapangyarian na
Bapan Namalyari ya idi sa langit.
2 Bilang pinakapuun pari, maglingkud
ya sa pêtêg Pinakabanal la Lugal ya alwan
dinyag tawu, nun a dinyag Bapan Namal-
yari.
3 Ya balang pinakapuun pari baydi sa
babun luta, intalaga amên mamiandug
mani ayup pa pinaraya buy kaatag kaluub.
Kabay ya pinakapuun pari tamu sa langit,
kaylangan dilag ya êt iandug kan Bapan
Namalyari.
4 Nu idi yapun baydi sa babun luta,
a ya malyarin magin pari gawan dilag
gan mani pari ya mag-andug ayun sa
Kautusan.

‡ **7:17 7:17** Mani Kanta 110:4. § **7:21 7:21** Mani Kanta 110:4.

5 Ya paglingkud mani pari, kay ka-
parisun pandaygên sa langit. Tanda tamuy
abiin gawan sên pan-ipaydêng ngan Moi-
ses ya Tolday Pangulimênan, masipit in-
tipan Bapan Namalyari kanay, “Kaylangan
sunulun muy palanuy impakit ku kamu
sa bung-uy nu parasaantu mun daygên na
Tolday Pangulimênan.”*
6 Nuwa ya mani pandaygên Jesus bilang
pinakapuun pari, igit pun dakila kaysa sa
mani pandaygên mani nunan pari baydi
sa babun luta. Gawan sa kapamilatan Je-
sus, natanggap tamuy bayuy kasunduwan
Bapan Namalyari. Buy ya bayuy kasun-
duwan, mas mangêd yapun kaysa sa nuna,
gawan nakasalalay ya ati sa mas man-
gangêd da pangakun Bapan Namalyari.
7 Nu ayin dayin pamagkulang ya nunan
kasunduwan, asina kaylangan na bayun
kasunduwan.
8 Nuwa nakitan Bapan Namalyari ya
taganan dilag pamagkulang ya panunul
mani tawu sa nunan kasunduwan. Kabay
sinabi na,
“Lumatêng nga panawun na
manyag gakun panibayun kasun-
duwan sa kaapuapuan Israel buy
sa kaapuapuan Juda.
9 Ya bayuy kasunduwan, asê kaparisun
nunan kasunduwan na dinyag ku
para sa mani ninunu la
sabitun insalwang ku sila sa bansan
Egipto.
A la sinunul la kasunduwan ku kalla.
Kabay pinaulayan ku sila.”
10 Sinabi pun êt Bapan Namalyari,
“Pallumatêng panawun na abitu,
ati ya bayuy kasunduwan ya daygên
ku sa kaapuapuan Israel.
Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
buy itatak ku sa isip la.
Sikuy kilalanên lan Namalyari la
buy silay mani tawuy sakup ku.
11 A layna kaylangan turwanan na mani
kabalayan la
o sabin sa mapatêl la, ‘Mani mapatêl
lay, sêpat yun kilalanên na Pangin-
uun na sabay ya Namalyari.’
A layna kaylangan ituruy abiin,
gawan sa panawun abitu, kilalanên
nakun kaganawan, matag-ay man o
asê.
12 Gawan patawarên kuy mani kadawakan
la
buy litêpên kuy mani kasalanan la.”†
13 Kabay sên sinabin Bapan Namalyari
ya dilag gan bayuy kasunduwan, impakit
nay tinasan nan ulagay nunan kasun-
duwan. Buy agyan dakun sabêt man na
bagay ya ayin nan ulaga buy lumay na, asê
mabuyutan, mitas sana.

9

*Ya pangulimên mani Israelita kan Ba-
pan Namalyari sabitun nuna*

1 Ya nunan kasunduwan* sabitun nuna,
dilag mani kautusan tungkul sa ustuy pan-
gulimên kan Bapan Namalyari buy dilag êt
pangulimênan na dinyag mani tawu.†
2 Kabay nipaydêng nga mani tawu un
gisay maragul la tolda. Sa susunan Tolday
Pangulimênan, dilag kurtinay pinaglin-
gling. Buy sa pibunakan Tolda, dilag mak-
wal la kurtinay pinanaêt bilang pisaêtan
luway silid. Ya mumunan silid, pambêgên
Banal la Lugal nu saantu idi bayduy gisay
pamipaluntuwan sulu ya dilag pituy dêkêt
buy lamesay dilag tinapay ya pan-iandug
kan Bapan Namalyari.
3 Ya ikalway silid, pambêgên Pinaka-
banal la Lugal.
4 Makitan bayduy pamiandugan na
panlêban insensu buy ya baul la
pambêgên Baul un Kasunduwan. Ya
pamiandugan buy baul, parisun tinakpan
gintu. Sa lalên baul, idi bayduy
gintuy banga ya pinamyanan tinapay
ya pambêgên mana, ya têkên Aaron na
nangulbuy, buy nangatatapil la batuy
pinisulatan Kautusan Bapan Namalyari.
5 Sa babun baul, dilag luway ang-el la
diyag sa gintu. Ya mani ang-el la abiin,
patandan idi bayduy Ispiritun Bapan Na-
malyari. Buy ya parisun palakpak la, man-
alilung sa babun baul nu saantu pan-iwisik
pinakapuun pari ya dayan ayup amên ma-
patawad da kasalanan mani tawu. Nuwa
a yan pun maipaintindin tisatisay abiin
amêsên.
6 Sabitun nuna, parabaysên na panga-
pakapalan Tolday Pangulimênan buy allu-
allun mansumun na mani pari sa mumu-
nay silid Tolda amên daygên na tungkulan
la.
7 Nuwa kay pinakapuun pari ya maka-
sun sa Pinakabanal la Lugal buy kay
katamisan sa gisay tawun. Sa balang
pansumun na baydu, mantan yan dayan
ayup bilang andug para sa kasalanan na

* **8:5 8:5** Exodo 25:40. † **8:12 8:12** Jeremias 31:31-34. * **9:1 9:1** Dinyag Bapan Namalyari ya nunan kasunduwan na para sa mani Israelita sabitun indin na kan Moises ya Kautusan (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15; 11:22-23). Ayun sa kasunduwan, si mani tawu kaylangan lan sunulun ya kautusan, buy biyan silan Bapan Namalyari un sarili lan luta, ayin kaatag nun a ya Canaan. † **9:1 9:1** Mabasa tamuy ati sa Exodo kapitulu 25, 26, 30, buy sa Levitico 24:1-9. ‡ **9:7 9:7** Mabasa tamuy tungkul sa pandaygên pinakapuun parin mani Israelita sa librun Levitico 16:1-34.

buy sa mani pandaygên mani tawu sa a la
tanda kasalanan awêd.‡
8 Sa pandaygên abituy pinakapuun pari,
pan-ipakit Ispiritun Bapan Namalyari ya
ayin sisabêt man na tawuy malyarin
makasun sa Pinakabanal la Lugal kaban
idi pun baysên na mumunan Tolday Pan-
gulimênan.§
9 Sabitun nuna, ya Tolda buy kaganawan
idi baydu, kay mamipatanda tungkul sa
mangangêd da nakitan na amêsên. Gawan
ya mani pinati ya ayup buy kaluub, asê
makapallinis nakêm mani tawuy man-
gulimên kan Bapan Namalyari.
10 Tagawan na naugalyan lan abitu,
kay ayun sa mani kautusan tungkul sa
pan-inêmên buy sa mani pangkanên na
malyari lan kanên buy tungkul sa ustuy
panguyas mani gamit buy sa lawini la.
Ya mani kautusan na abitu, kay tungkul
sa mani bagay ya mangakitan buy kay
kaylangan sunulun angga sa panawun na
sagilyan Bapan Namalyari un bayu.

Ya kapangyarian dayan Jesus

11 Nuwa amêsên, inlumatêng nga si
Cristu ya pinakapuun pari tamu buy sa
kapamilatan na, mangadanasan taminay
kangêdan na gawan sa pallumatêng na.*
Bilang pinakapuun pari, sinumun si Cristu
sa mas dakila buy mas ganap pa Pinaka-
banal la Lugal ya asê dinyag tawu buy ayin
sa babun lutan ati.
12 Nakasun ya baydu, alwan sa kapami-
latan dayan kambing o biserun baka, nun
a sa kapamilatan sarili nan daya. Kay
katamisan nan sinumun sa Pinakabanal
la Lugal buy a nayna kaylangan uman-
umanên, tagawan inatbus na kitamina
sa mani kasalanan tamu amên miligtas
kitamu kanuman.
13 Amêsên, ayun sa Kautusan na im-
pasulat kan Moises, nu ya gisay tawu,
pan-ituwad yan madinat, kaylangan yan
wisikan dayan pinarayay kambing buy
toru buy abun inêwêk ka dumalagay baka.
Sa parabayduy paralan, manguman yan
magin malinis ayun sa Kautusan.†
14 Buy nu ya dayan ayup mamakalinis,
alwa nayin luyang pun na dayan Cristu?
Awu! Taganan mamakalinis ya daya na
sa bêkê tamu amên a tamina isipin na
mana tamun mani dinyag ya ayin ka-
pukatan, nun a maglingkud kitamu kan
Bapan Namalyari ya nabyay. Tagawan
sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namalyari
ya ayin katganan, indin Cristuy sarili na
bilang andug ya ayin makit ta nadawak
o kakulangan sa pangêlêw Bapan Namal-
yari.
15 Abiin ya sangkan kabay si Cristuy
mamilatan sa mani tawu buy kan Bapan
Namalyari sa bayuy kasunduwan. Gawan
sa pangamati na, inatbus nay mani tawu
sa mani kasalanan na dinyag la sabitun
sakup sila pun nunan kasunduwan. Kabay
amêsên, matanggap kaganawan binêg
Bapan Namalyari ya ayin katganan na
kangêdan ya impangaku na.
16 Maiparisuy abiin sa gisay kasulatan
tungkul sa pamipamana. Kaylangan dilag
katibayan na taganan nati yay nanyag
amên maipatupad ya kasulatan.
17 Gawan asê maipatupad da kasulatan
tungkul sa pamipamana kaban nabyay
pun na nanyag.
18 Kabay agyan na nunay kasunduwan
Bapan Namalyari, ayin pun ulagay abiin
kaban ayin pun dayan ayup.
19 Kabay paradi ya dinyag Moises. Im-
patanda na sa mani tawuy balang utus
sa Kautusan buy pamakayari, nangwa
yan dayan biserun baka buy kambing
ya pinaraya buy inawyunan nan lanêm.
Nangwa ya êt sabut tupa ya binatêkan
nan naudit buy ingkupat sa sangan isopu.
Insawsaw nay ati sa daya buy pamakayari,
inwisik na sa mani tawu buy sa pinisula-
tan Kautusan.
20 Buy sinabi na kalla, “Ya dayan ati
sabay ya pamaptêg sa kasunduwan Bapan
Namalyari ya kaylangan yun sunulun.”‡
21 Inwisikan êt Moises un dayay Tolday
Pangulimênan buy ya kaganawan bagay
bayduy panggamitin sa pangulimên.
22 Tagawan ayun sa Kautusan, pallinisin
na kaganawan bagay sa kapamilatan daya
amên magin malinis sa pangêlêw Bapan
Namalyari. Buy nu ayin dayay nantulu bi-
lang andug kan Bapan Namalyari, ayin êt
kapatawaran na mani tawu sa kasalanan
la.
23 Kabay yabay kaylangan linisin sa
kapamilatan dayan ayup pa Tolday Pan-
gulimênan buy mani bagay ya idi baydu
ya paran kay alimbawan mani bagay ya
idi sa langit. Nuwa ya mani bagay ya idi

§ **9:8 9:8** Ya labay sabin, ayin dakun sisabêt man na tawuy malyarin makasun sa binyanan Bapan Namalyari kaban pansunulun la pun na kautusan tungkul sa pag-andug mani ayup. * **9:11 9:11** Sabitun inlumatêng si Jesus, inlibayan Bapan Namalyari ya manan kasunduwan un bayu. Para sa kaganawan manampalataya kan Jesus sa ati. Ayun sa bayun kasunduwan na, indin Bapan Namalyari sa mani manampalataya ya kaligtasan, ya bayun biyay, buy ya Ispiritu na ya mangawyun kalla. † **9:13 9:13** Ayun sa Kautusan na impasulat kan Moises, ya sisabêt man na tawuy manalan sa nati magin madinat ya, buy asina malyarin makiawyun sa pangulimên kan Bapan Namalyari anggan a yapun nawisikan dayan ayup pa in-andug. ‡ **9:20 9:20** Exodo 24:4-8.

sa langit, kaylangan linisin sa mas mangêd
da andug.
24 Gawan asê sinumun si Cristu sa gisay
banal la lugal baydi sa babun luta ya kay
dinyag tawu buy kay alimbawan pêtêg
banal la lugal, nun a sinumun ya mismu
sa langit. Buy amêsên, idi yina baydu
sa arapan Bapan Namalyari ya mamilatan
para kantamu.
25 Ya pinakapuun pari sa babun luta,
mansumun ya sa Pinakabanal la Lugal
tinawuntawun buy sa balang pansumun
na, mantan yan dayan ayup bilang andug.
Nuwa si Cristu, kakatamisan nan in-andug
ga sarili na buy a nayna inuman-uman.
26 Gawan nu kaylangan nan miuman-
uman mati, nakatiumnu yina dayin
nati paubat pun sa daygên na babun
luta. Nuwa amêsên sa tawlin allu, kay
katamisan nakun Cristu baydi sa babun
luta amên itas sa mani kasalanan tamu sa
kapamilatan pamiandug nan sarili na.
27 Intakda sa mani tawuy kay katamisan
mati buy pamakayari, pangukum man
Bapan Namalyari.
28 Para êt baydu, kay katamisan nati si
Cristu sabitun in-andug nay sarili na amên
itas sa kasalanan mani tawu. Buy mangu-
man yan mag-udung baydi sa babun luta,
alwan amên manguman yan mati para sa
kasalanan mani tawu, nun a amên iligtas
nay mani tawuy mangêtêng kana.

10

Ya kakamisan pamiandug Jesus

1 Ya Kautusan na impasulat Bapan Na-
malyari kan Moises, asê ganap nun a
kay pamipakit tungkul sa mangangêd da
bagay ya lumatêng sa kapamilatan Jesus.
Kabay ya mani andug mani tawuy mag-
dani buy mangulimên kan Bapan Namal-
yari, asê taganan makasawup kalla amên
magin matinêk sa pangêlêw na agyan
tinawuntawun sila pun mag-andug ayun
sa Kautusan.
2 Gawan nu inlinis silayna dayi sa ka-
pamilatan mani andug, a layna dayi pan-
isipin na kasalanan la buy a layna kaylan-
gan pun mag-andug.
3 Nuwa ya pamiandug ga pandaygên
la tinawuntawun sabay pun na mamipa-
ganakan kasalanan la.
4 Tagawan asê taganan makapitas
kasalanan ya kay dayan mani toru buy
kambing ya pan-iandug la.
5 Kabay sên inlumatêng si Cristu baydi
sa babun luta, sinabi nay ati kan Bapan
Namalyari,

"A mu labay ya mani andug buy mani
kaluub mani tawu.
Kabay binyanan mukun lawini amên
iandug ku kamu.
6 A ka natula sa mani ayup pa pansêlbên
sa pamiandugan
buy sa kaatag pun na mani andug para
sa kasalanan.
7 Kabay sinabi ku kamu, 'Bapan Namal-
yari, abiti yaku amên tuparên na
kalabayan mu
ayun sa insulat sa Kasulatan tungkul
kangku.' "*
8 Isipin tamu nu sabêt ta sinabin Cristu.
Nuna, sinabi nay asê labay Bapan Namal-
yari ya mani andug buy kaluub mani tawu,
ya mani ayup pa pansêlbên sa pamian-
dugan buy kaatag pun na mani andug para
sa kasalanan. Alwan abiin ya kapapaidu
kana agyan na kaganawan abituy pan-
iandug ayun sa Kautusan.
9 Pamakayari, sinabin Cristu kan Bapan
Namalyari, "Abiti yaku amên tuparên na
kalabayan mu." Kabay intas san Bapan
Namalyari ya ulagan manan paralan na
pag-andug buy sinagilyan nan pag-andug
Cristu.
10 Buy gawan sinunul Jesu Cristuy kal-
abayan Bapan Namalyari, inlinis na kitam-
ina sa mani kasalanan tamu sa kapamila-
tan kakatamisan nan pag-andug sarili na.
11 Ya mani parin Israelita, allu-allu silan
maglingkud buy miuman-uman silan mag-
andug kan Bapan Namalyari, agyan na
mani andug la, asê makapitas kasalanan.
12 Nuwa si Cristu, kay kakatamisan
nan in-andug ga sarili na para sa mani
kasalanan tamu buy nukad day abiin
makanuman. Pamakayari, niknu ya sa
wanan Bapan Namalyari.
13 Buy amêsên, kay pan-êtêngên na
tanay panawun na ipasukun Bapan Na-
malyari kanay mani kapati na.
14 Kabay sa kapamilatan kakatamisan
pag-andug Cristu, dinyag nan ganap
kanuman na mani tawuy inlinis na sa
kasalanan.
15 Ya Ispiritun Bapan Namalyari ya mag-
papêtêg tungkul baysên. Ta ati ya sinabi
na,
16 "Pallumatêng panawun abitu,
ati ya bayuy kasunduwan ya daygên
ku sa mani tawu ku.
Idin ku sa bêkê lay mani utus ku
buy itatak ku sa isip la."†
17 Sinabi pun êt Panginuun,
"Litêpên kinay mani kasalanan la
buy nangadawak ka diyag la."‡

* **10:7 10:7** Mani Kanta 40:6-8. † **10:16 10:16** Jeremias 31:33. ‡ **10:17 10:17** Jeremias 31:34.

18 Kabay ta pinatawad dan Bapan Namal-
yari ya mani kasalanan tamu, a tamina
kaylangan daygên pun na pag-andug para
sa mani kasalanan tamu.

Makapagdani kitamina kan Bapan Na-
malyari

19 Kabay mani mapatêl, gawan sa dayan
Jesus, malyari kitaminan makasun sa
Pinakabanal la Lugal un ayin limu.§
20 Tagawan sa kapamilatan pamiandug
Jesus un lawini na, imbuklat na kantamuy
bayu buy nabyay ya dan papakun sa
kapakan makwal la kurtinay pinaglingling
amên makapagdani kan Bapan Namal-
yari.*
21 Dakila ya pinakapuun pari tamu ya
sabay si Jesus ya mamaala sa pamilyan
Bapan Namalyari!†
22 Kabay magdani kitamu kan Bapan
Namalyari un buun bêkê buy dilag napas-
êy ya panampalataya. Magdani kitamu
kanan malinis say nakêm tamu, gawan
paran inwisikan nan dayan Jesus sa mani
bêkê tamu buy paran inuyasan nan mali-
nis sa lanêm ma lawini tamu.
23 Manugêl kitamun dilag kapilmiyan
buy agana kitamu magluway nakêm
gawan tapat si Bapan Namalyari buy tu-
parên nay impangaku na kantamu.
24 Pagpilitan tamun maisagyat ta balang
gisa un miiidu buy pawan manyag
mangêd.
25 Agana kaw sumawan makitipun bi-
lang mani manampalataya kaparisun nau-
galyan nan dakun umnu, nun a papas-
êyên yuy nakêm balang gisa, luyang nga
amêsên, ta marani yay pag-udung Jesus.
26 Pamakayari tamun natandan na
kapêtêgan tungkul sa andug Jesus buy
nu pan-isundu tamu pun na panyag
kasalanan, ayin nan taganan kaatag andug
ga maidin amên mapatawad da mani
kasalanan tamu.
27 Ayin kaatag mangêtêng sa mani
tawuy mallumaban kan Bapan Namalyari,
nun a ya mamakapalimuy pangukum buy
ya magdêkêtdêkêt ta apuy.
28 Isipin tamuy ati. Sabitun nuna, ya
sisabêt man na mallabag sa Kautusan na
impasulat kan Moises, pampatin yan ayin
lunus nu napagpapêtgan luwa o tatluy
nakakit ya pallabag na.
29 Amêsên, nu pampatin na tawuy mal-
labag sa Kautusan, luyang ngay tawuy
mandustak sa Anak Bapan Namalyari.
Mas nabyat ta parusay matanggap na,
gawan pandaygên nan ayin kapukatan
na dayan Jesus ya sabay ya nallinis sa
mani kasalanan na buy nagpapêtêg sa
kasunduwan Bapan Namalyari. Agyan
na Ispiritun Bapan Namalyari ya nam-i
kantamun kangêdan na, dinustak na êt.
Kabay taganan nabyat ta parusay idin sa
tawun abiin!
30 Tanda tamuy abiin gawan tanda
tamuy si Bapan Namalyari ya taganan
nagsabin, "Sikuy mangablas, sikuy ma-
marusa."‡ Buy dilag êt nakasulat ta paradi,
"Si Bapan Namalyari ya mangukum sa
mani tawuy pag-arian na."§
31 Mamakapalimu taganay pamarusan
Bapan Namalyari ya nabyay!
32 Nuwa sikaw wa mapatêl ku, ganakên
yuy kabilyan yu sabitun nasawangan na
isip yu. Agyan sadyay pamasakit la gawan
sa panampalataya yu, nibabata kaw pun
êt buy asê sinumuku.
33 Nu misan, pampustakên kaw buy
pampasakitin sa arapan mani tawu. Buy
nu misan êt, pan-awyunan yuy mani
mapatêl la mandumanas parabaysên na
panubuk.
34 Gawan sa uras sa nakasukul la map-
atêl yu, pandamayan yu sila. Buy agyan
pansamsamên nay pibandiyan yu, miba-
bata kaw pun êt un dilag tula gawan tanda
yuy dilag gan nakal-an para kamuyu ya
mas mangêd da pibandiyan na asê mitas
kanuman.
35 Kabay manugêl kaw napas-êy sa pani-
wala kan Bapan Namalyari gawan dilag
nakal-an para kamuyuy mamangêd da
gantimpala.
36 Kaylangan yun mibabata amên ma-
sunul yuy kalabayan Bapan Namalyari. Sa
pakapakun baydu, matanggap yuy impan-
gaku na kamuyu.
37 Tagawan idi sa Kasulatan,
"Ya pan-êtêngên yun lumatêng, marani
yana.
Ayina mabuyutan."
38 Buy sinabi pun êt Bapan Namalyari,
"Ya tawuy matinêk sa pangêlêw ku,
bumyay ya ayun sa panampalataya na.
Nuwa nu magpabukut ya kangku,

§ **10:19 10:19** Ya labay sabin, malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari un dilag kapatêtbêkan. * **10:20 10:20** Sabitun nati si Jesus sa kurus, bêngat tan niatag ga makwal la kurtina ya mananip sa Pinakabanal la Lugal sa Templu. Mamipatanday ati ya malyari kitaminan magdani kan Bapan Namalyari, tagawan sa kamatyan Jesus, nitas sa mani kasalanan tamu ya sabay ya mamisyay sa mani tawu kan Bapan Namalyari. Basên tamuy tungkul sa kurtina sa librun Lucas 23:44-46 buy sa Marcos 15:37-38. † **10:21 10:21** Ya labay sabin pamilyan Bapan Namalyari baydi, sabay ya mani tawuy manampalataya buy magpasakup kan Bapan Namalyari. ‡ **10:30 10:30** Deuteronomio 32:35. § **10:30 10:30** Deuteronomio 32:36; Mani Kanta 135:14. * **10:38 10:38** Habakuk 2:3-4.

a yina kapapaidu kangku.”*
39 Nuwa sikitamuy mapatêl, a kitamu
kaawyun sa mani tawuy magpabukut kan
Bapan Namalyari ya milaku sa ayin kat-
ganan na kaparusan, nun a kaawyun ki-
tamu sa mani manampalatayay miligtas.

11

Mani mangangêd da alimbawan panampalataya

1 Amêsên, nu dilag kitamun panam-
palataya kan Bapan Namalyari, dilag ki-
tamun kapilmiyan na matanggap tamuy
pan-êtêngên tamu ya a tamu pun nakit.
2 Buy gawan parabaysên êt ta panam-
palatayan mani ninunu tamu, kinaidwan
silan Bapan Namalyari.
3 Sa kapamilatan panampalataya tamu,
mapukatan tamuy dinyag Bapan Namal-
yari ya babun luta buy langit sa kapamila-
tan sabi na. Kabay ya kaganawan bagay ya
mangakitan tamu, naubat sa mani bagay
ya asê mangakitan.
4 Isipin tamu si Abel. Gawan sa panam-
palataya na, nag-andug ya kan Bapan
Namalyarin mamangêd da andug kaysa sa
andug patêl na ya si Cain.* Buy gawan
sa panampalataya na, intuwad yan Ba-
pan Namalyarin matinêk, gawan tinang-
gap Bapan Namalyari ya mani andug na.
Kabay agyan nati ya si Abel, dilag yapun
maituru kantamu sa kapamilatan panam-
palataya na.
5 Gawan sa panampalatayan Enoc, a
ya nati nun a nabyay yan gintan Bapan
Namalyari sa langit.† Ubat ta baydu,
ayina nakitan sa babun luta. Pansabin
sa Kasulatan ya nagin kapapaidu si Enoc
kan Bapan Namalyari. Kabay gintan yan
Bapan Namalyari sa langit.
6 Nuwa ya tawuy ayin panampalataya,
a ya mamakapaidu kan Bapan Namalyari.
Tagawan nu sisabêt man na magdani kan
Bapan Namalyari, sêpat nan paniwalan
na dilag Namalyari buy sêpat na êt pani-
walan na mam-i si Bapan Namalyari un
gantimpala sa mani tawuy mangkap kana.
7 Elêwên tamu si Noe.‡ Gawan sa panam-
palataya na, pinaniwalan nay pamatan-
dan Bapan Namalyari tungkul sa maragul
la lanab ba palatêng. Kabay sinunul
nay utus Bapan Namalyari. Nanyag yan
barku amên miligtas ya buy pamilya na.
Buy gawan sa panampalataya na, intuwad
yan Bapan Namalyarin matinêk, nuwa
ya mani tawu sa babun luta, inatulan
sila gawan ayin silan panampalataya kan
Bapan Namalyari.
8 Para êt taman baydu si Abraham.
Gawan sa panampalataya na, sinunul na
si Bapan Namalyari sabitun impalaku ya
sa lugal la impangakun Bapan Namalyari
kana. Namita ya agyan a na tanda nu
antuy lugal la lakwên na.§
9 Buy gawan sa panampalataya na êt,
nanugêl ya bilang dayuwan sa lugal la
impangakun Bapan Namalyari ya idin na
lanu kana. Kay tolday tutugêlan Abraham.
Para êt bayduy tutugêlan anak na ya si
Isaac buy ya apu na ya si Jacob ya mag-
mana êt sa impangakun Bapan Namalyari
kan Abraham.
10 Agyan parabaysên, nibabata si Abra-
ham gawan na pêtêg ga lugal la pan-
êtêngên nay gisay balayan na manugêl
kanuman, ya mismun si Bapan Namalyari
ya nagpalanu buy namipaydêng.*
11 Gawan sa panampalatayan Abraham,
nakaanak ya kan Sara agyan layus sina
buy tuwa silayna, gawan naniwala si
Abraham ma tuparên Bapan Namalyari ya
pangaku nay manganak si Sara.†
12 Kabay ubat sa gisay tawu ya si Abra-
ham ya ayin nan pag-asan makaanak pun,
naubat pun kanay gisay layi ya kasin lakên
mani bêtêwên sa langit buy mani balas sa
agid dagat ya asê mabilangbilang.
13 Ya kaganawan tawun abiin, natin
manampalataya pun kan Bapan Namal-
yari. Sabitun nabyay sila pun, a la pun
natanggap pa mani impangakun Bapan
Namalyari, nuwa napilmi silan lumatêng
nga allu, matanggap lay pan-êtêngên la.
Pan-ituwad lay sarili lan kay dayuwan sila
baydi sa babun luta.
14 Ya mani tawuy magsabin parabaysên
tungkul sa sarili la, pan-ipakit lay
mangkap silan sarili lan lugal.
15 A la pan-isipin na lugal la ubatan la,
gawan nu parabaysên, malyari sila pun
makapag-udung baydu.
16 Nuwa alwan parabaysên, gawan na
labaylabay lan lakwên, abituy mamangêd
da lugal ya ayin kaatag nun a ya balayan
na idi sa langit. Kabay asê pan-ikadêng-êy
Bapan Namalyari ya bêgên yan Namalyari
la. Pêtêg ga abiin gawan taganan dilag yan
in-il-an na balayan baydu sa langit para
kalla.
17-18 Isipin tamu si Abraham sabitun
labay Bapan Namalyarin subukan na
panampalataya na.‡ Gawan sa panam-
palataya na, tinupad nay utus ya iandug

* **11:4 11:4** Genesis 4:1-16. † **11:5 11:5** Genesis 5:24. ‡ **11:7 11:7** Genesis 6:9-8:22. § **11:8 11:8** Genesis 12:1-4.
* **11:10 11:10** Ya balayan na pantukuyun di, sabay ya bayun balayan Jerusalem ya idi sa langit. † **11:11 11:11** Genesis 18:11-14; 21:1-2. ‡ **11:17-18 11:17-18** Genesis 22:1-14.

na si Isaac ya anak na agyan si Isaac
ka kagisagisay anak na buy agyan im-
pangakun Bapan Namalyari ya si Isaac
ya pangubatan malakêy layin Abraham.
Nakal-an na si Abraham ma patin nay
anak na,§
19 gawan maniwala yan agyan mati si
Isaac, agyu yan pabyayên manguman Ba-
pan Namalyari. Buy bilang para yabay
bayduy nalyari sên in-udung si Isaac kan
Abraham ya nabyay pun.
20 Si Isaac, gawan sa panampalataya
na, sinabi na kan Jacob buy kan Esau,
"Maanak kuway, labay kuy pagpalên
kaw Bapan Namalyari sa lumatêng nga
panawun."*
21 Si Jacob, nanampalataya ya êt kan
Bapan Namalyari. Kabay bayu yapun
mati, pinagpala nay maapu na kan Jose
buy kaban nakapaluntuy baba na sa têkên
na, nangulimên ya kan Bapan Namalyari.†
22 Buy gawan sa panampalataya êt Jose
kan Bapan Namalyari, sên marani yinan
mati, sinabi na sa mani kaparisu nan mani
Israelita, "Lumatêng nga alluy mita kaw sa
Egipto buy nu mita kaw, gêtan yuy mani
but-u ku."‡
23 Ganakên tamu êt si Moises. Gawan
sa panampalatayan mangatwa na, a sila
nalimun nallabag sa utus ari sa Egipto ya
patin na mani kulaw wa lawyaki. Kabay
sabitun in-anak si Moises buy nakitan lan
mamangêd ya, intagu laya sa lalên tatluy
buwan amên a ya mapatin mani sundalus
ari.§
24 Gawan sa panampalatayan Moises
kan Bapan Namalyari, sên bayuntawuy na,
sinabi na sa mani tawuy a na labay bêgên
yan anak prinsesa sa Egipto, agyan siya
pun na namaragul kana.*
25 Sinabi nay abiin, gawan mas labay
na pun na makiawyun ya sa kasakitan
na madanasan kaparisu nan pinilin Ba-
pan Namalyarin kay kana, kaysa sa mag-
pakapda sa mani asê mapêng nga tulay
pan-idin kasalanan.
26 Para kana, mas mangêd da pandus-
takên ya gawan sa panampalataya na sa
Mamiligtas ya lumatêng kaysa mapakanay
kaganawan pibandiyan Egipto. Tagawan
pawa nan pan-isipin na gantimpalay idin
kanan Bapan Namalyari sa lumatêng nga
panawun.
27 Gawan êt sa panampalatayan Moises,
namita ya sa Egipto buy a ya nalimun
manubag kanay ari. Nibabata ya gawan
paran nakitan nay Bapan Namalyari ya asê
mangakitan.
28 Gawan êt sa panampalataya na,
sabitun impaudung yan Bapan Namalyari
sa Egipto, sinabi na sa mani Israelita, "Ati
ya utus Bapan Namalyari ya sêpat yun
daygên amên miligtas sa mani panganay
yu. Punwan yun dayan tupay mani pasbul
bali yu amên libasan ang-el sa uras sa
patin nay kaganawan panganay baydi sa
Egipto." Buy bayduy na nag-umpisay
pangapun un pesta ya pambêgên, "Pestan
Kaligtasan sa Egipto."†
29 Gawan sa panampalatayan mani Is-
raelita kan Bapan Namalyari sabitun in-
lakwanan lay Egipto, nakalipay sila sa
Dagat ta Naudit ya paran dinuman sa
namalay luta. Nuwa sên sinubukan magli-
pay mani managal kalla ya taga Egipto,
nalumud silan kaganawan.‡
30 Gawan sa panampalataya êt mani
Israelita, nalasak ka bakud da pader ya
nakapalitêng sa balayan Jerico pamaka-
yari lan inlibut ta lawasan balayan sa lalên
pituy allu.§
31 Si Rahab, gisa yan babayi ya pamba-
yaran na manugêl baydu sa Jerico. Nuwa
sên inlumatêng nga mani ispiyan Israelita,
sinawpan na sila gawan manampalataya
ya kan Bapan Namalyari. Kabay a ya
pinati kaawyun mani kabalayan na ya asê
manampalataya kan Bapan Namalyari.*
32 Malakê pun dayi ya itutu ku ka-
muyu, nuwa dat mangulang kitamu sa
uras nu tisatisanên ku pun na tungkul
kallan Gideon, Barak, Samson, Jefte, David,
Samuel buy kaatag pun na propeta.
33 Sa kapamilatan panampalataya la kan
Bapan Namalyari, nasambut lay mani
kaarian, namaala silan dilag katuynungan
buy tinanggap lay mani impangakun Ba-
pan Namalyari. Gawan sa panampalataya
la, a sila dakun pinakun mani lewun.
34 Buy ya dakun umnu kalla, sên in-
samwag sa magdêkêtdêkêt ta apuy, a sila
naslêb. Dilag dakun umnu kallay patin
dayi sa ispada, nuwa niligtas sila. Ya
kaatag kallay nangayna, nuwa pinapas-êy

§ **11:17-18 11:17-18** Genesis 21:12. * **11:20 11:20** Genesis 27:1-40. † **11:21 11:21** Genesis 48:1-20. ‡ **11:22 11:22** Genesis 50:24-25. § **11:23 11:23** Exodo 2:1-10. * **11:24 11:24** Maragul la si Moises bayu na natandan ya gisa ya awêd Israelita buy alwan Egipto. † **11:28 11:28** Ya nalyari, pinatin ang-el ya kaganawan panganay un mani Egipto, anak man o tuwa. Agyan ya mani panganay ya ayup, pinati na êt. Nuwa niligtas ya mani panganay un mani Israelita gawan pamakakit un ang-el un daya sa mani pasbul la, inlibasan nay mani bali la. ‡ **11:29 11:29** Exodo 14:1-31. § **11:30 11:30** Sabitun panawun na abiin, makipaglaban na mani Israelita sa mani taga Jerico buy si Josue ya mamunu kalla. Mabasa tamuy kwentun ati sa librun Josue 6:1-21. * **11:31 11:31** Josue 2:1-22; Josue 6:22-25.

silan Bapan Namalyari. Buy nagin napasêy sila sa pamikilaban la. Kabay nasambut buy naipabita lay mani sundalus ya dayuwan.
35 Dilag gaman babayi ya gawan sa panampalataya la kan Bapan Namalyari, nanguman pinabyay ya mani anak lay nati. Ya kaatag gaman na manampalataya kan Bapan Namalyari, pampasakitin angga sa mati sila. A sila nakalabay sa pan-ialuk lay kalayaan kasagilin pagtalibatuk la sa panampalataya la kan Bapan Namalyari, gawan agyan patin sila, tanda lay pabyayên silan Bapan Namalyari sa lumatêng nga panawun buy matanggap lay mamangêd da biyay.
36 Ya kaatag gaman, gawan sa panampalataya la, nadanasan lay mani pandustak buy inlatiku sila. Buy ya kaatag, intanikala buy insukul.
37 Ya kaatag, tinunggun binatwan angga sa nati. Ya kaatag gaman, inlagari angga sa maputus sa lawini la buy dilag êt pinati sa ispada. Ya dakun umnu kalla, nagtukawan buy nagyaming tanan balat tupa buy kambing. Nadanasan lay magkasakit, pampasakitin silan mani tawu buy tinunggun pinustak.
38 Nagtapan sila sa kakyangan buy sa mani bung-uy buy nanugêl sila tana sa mani lêyang buy sa mani pagtagwan sa lalên luta. Asê taganan naspat para kallay manugêl baydi sa babun luta!
39 Mani mapatêl, pakalêng-ên yuy ati. Ya kaganawan tawuy sinabi ku baydi, kapapaidu sila kan Bapan Namalyari gawan sa panampalataya la. Nuwa a la natanggap sa kapanawunan lay impangakun Bapan Namalyari,
40 tagawan dilag gaman mamangêd da palanu si Bapan Namalyari para kantamu. Ya labay na, kaganawan tamu miaagnan magin ganap.

12

Ya pamitinêk Bapan Namalyari sa mani anak na

1 Kabay amêsên, gawan napalitêngan kitamun malakêy tawuy niunay na kantamun nagpapêtêg sa panampalataya la, kabay sêpat tamun lakwanan na mani kasalanan buy dakun sabêt ta mamênbên kantamu buy buun nakêm tamun daygên na kalabayan Bapan Namalyari ya panipadyag na sa balang gisa. Mibabata kitamu angga sa katganan kaparisun gisay mangapal sa puwayuwan.
2 Kaban mamwayu kitamu, iêlêw tamu kan Jesus sa pangêlêw tamu ta sabay siyay pinangubatan panampalataya tamu buy siyay mamapas-êy panampalataya tamu angga sa magin ganap pa abiin. Pinibabatan nay kasakitan buy a na ingkadêngêy ya impaku ya sa kurus, ta tanda nay madanasan nay kasiglan na idin Bapan Namalyari kana. Buy amêsên, nakaiknu wina sa wanan turonun Bapan Namalyari.
3 Pawa yun ganakên na pamibabatan Jesus sa pamasakit sa gamêt mani makasalanan na tawu amên sa pakapakun baydu, asê mangaynay nakêm yu.
4 Sa pamikilaban yu sa kasalanan, ayin pun pinati kamuyu gawan sa panampalataya yu.
5 Dat naliwan yinay pangaral Bapan Namalyari kamuyu bilang mani anak na. Sinabi na,
"Anak kuway, agana mu daygên ayin pukat ta pamitinêk Panginuun,
buy agana mu paynên na nakêm mu nu pan-aralên naka.
6 Tagawan pan-itinêk Panginuun na mani kakaidwan na,
buy pangkumpasan nay pan-ituwad nan mani anak."*
7 Kabay pibabatan yuy kaganawan kasakitan bilang pamitinêk Bapan Namalyari kamuyu, gawan pan-ituwad nakaw mani anak na. Sisabêt ta anak ka asê panitinêk bapa na?
8 Kabay nu a kaw pan-itinêk Bapan Namalyari kaparisun pamitinêk na sa kaganawan mani anak na, labay sabin, a kaw pêtêg mani anak Bapan Namalyari nun a anak kaw kaatag.
9 Agyan na mani bapa tamu baydi sa babun luta, mamitinêk êt kantamu. Kabay gawan baysên, pan-igalang tamu sila. Nuwa luyang kitamu pun magpasakup sa Bapa tamuy idi sa langit ya mamitinêk kantamu amên bumyay kitamu.
10 Tagawan ya mani bapa tamu baydi sa babun luta, kay pan-itinêk la kitamu sa naêpêk ka panawun ayun sa panisipin la ya makakangêd kantamu. Nuwa ya pamitinêk Bapan Namalyari kantamu, para sa ikakangêd tamu amên magin banal kitamu kaparisu na.
11 Awu, tanda tamuy a kitamu matula nu pan-itinêk kitamu, nun a malungkut kitamu. Nuwa ya maidin na kantamu, kapatêtbêkan buy matinêk ka pamibiyaybiyay.

Pamatanda buy tipan

12 Kabay mani mapatêl, pas-êyên yuy nakêm yu ta paran a kawna kababa buy yumêgêl-yêgêl tanay tul yu gawan sa kasakitan na mangadanasan yu.
13 Bumyay kaw sa matinêk ka pamibiyaybiyay amên ya mani mapatêl

* **12:6 12:6** Mani Kawikaan 3:11-12

la manunul kamuyu ya mangaynay
panampalataya ya paran tumakislad,
asê sumuku nun a pumas-êy pun na
panampalataya la.
14 Pagpilitan yun bumyay dilag mangêd
da pamikiawyun sa kaganawan tawu buy
pagpilitan yun magin banal la pamibiyay-
biyay yu. Tagawan nu asê banal la
pamibiyaybiyay yu, a yu makitan na Pang-
inuun.
15 Illagan yuy ayin sisabêt man kamuyuy
magpabukut sa kangêdan Bapan Namal-
yari. Agana kaw mamitanêm sakit nakêm
amên asê midamay ya malakê gawan abiin
na pangubatan gulu.
16 Illagan yu êt ta ayin sisabêt man
kamuyuy makikanayun. Buy agana yu
tubsun si Esau ya dinyag nan ayin pukat ta
kalabayan Bapan Namalyari ta insagili na
sa gisay kaêkanan na karapatan na bilang
panganay.†
17 Buy tanda yu êt ta pamakayarin abitu,
inyawad na pun sa bapa nay pagpapalay
para kana bilang panganay. Nuwa a ya
inlêngên bapa na agyan sabêt pun na
pamikisabi buy panangis sa daygên na.
Tagawan taganan asina maibayu pun na
dinyag na.‡
18 Kabay mani mapatêl, isundu tamuy
panampalataya tamu. Ta ya pagdani tamu
kan Bapan Namalyari, asê kaparisun pag-
danin mani ninunu tamu sabitun nuna.
Nilatêng sila sa gisay bung-uy ya sabay
ya Bung-uy Sinai. Sa bung-uy abitu, nakit
lay magdêkêtdêkêt ta apuy buy nadanasan
lay mamakapalimuy kadlêman buy sadyay
lakas angin.
19 Dilag silan nalêngêy sênêg patutut
buy tunuy ya magsabi. Buy sên nalêngê
lay tunuy abitu, nagmakalunus sila ya
agana yapun magsabi kalla.§
20 Nasabi lay abiin, gawan a la mabatay
utus sa sinabi kalla, “Nu sisabêt man
kamuyuy miturak sa bung-uy ya ati agyan
ayup, batwan angga sa mati!”*
21 Pêtêg mamakapalimuy nakitan la sa
bung-uy abitu! Kabay agyan si Moi-
ses, nakapagsabi yan paradi, “Manginagin
naku sa limu!”†
22 Nuwa sikitamu, alwan parabaysên
na pagdani tamu kan Bapan Namalyari.
Gawan nakalatêng kitamina sa Bung-uy
Zion ya binyan balayan Namalyari ya
nabyay. Ya balayan na abiin, sabay ya
Jerusalem ma idi sa langit ya dilag mani
ang-el la a mabilangbilang nga masiglan
mititipun.
23 Nakalatêng kitamina sa pamititipun
mani pan-ituwad Bapan Namalyarin mani
panganay na.‡ Sabay silay mani tawuy
nakasulat tay lagyu la baydu sa langit buy
amêsên kaawyun la kitamina. Kaawyun
kitamu êt mani kaladwan mani tawuy
pan-ituwad Bapan Namalyarin matinêk
sabitun nuna buy amêsên dinyag naynan
ganap. Nagdani kitamina kan Bapan Na-
malyari ya sabay ya mangukum sa ka-
ganawan tawu ayun sa mani dinyag la.
24 Nagdani kitamu êt kan Jesus ya sabay
ya mamilatan kantamu kan Bapan Namal-
yari sa bayuy kasunduwan. Ya dayan
Jesus ya nantulu, sabay ya magpapêtêg ga
pinatawad day mani kasalanan tamu. Buy
mas mangêd pun na abiin kaysa sa dayan
Abel la manyawad katuynungan.§
25 Kabay mangillag kaw buy agana yu
pagpatawanan si Bapan Namalyari ya
magsabi kantamu. Agana kitamu makit-
bus sa mani tawu sabitun nuna ya asê
nallêngê kan Moises sabitun impatanda
nay mani utus Bapan Namalyari baydu
sa bung-uy. Taganan a sila niligtas sa
parusa. Kabay luyang kitamun asê milig-
tas sa parusa nu a tamu lêng-ên si Bapan
Namalyari ya mismun magsabi ubat sa
langit.
26 Naêyêg ga luta sabitun nagsabi si
Bapan Namalyari baydu sa bung-uy. Buy
amêsên, nangaku ya. Sinabi na, “Umanên
ku pun êyêgên na babun luta buy alwan
kay abiin, nun a kaawyun na langit.”*
27 Ya sabi ya “Umanên ku pun,” mami-
patandan itas Bapan Namalyari ya ka-
ganawan dinyag na ya malyarin maêyêg
amên ya kay manugêl, sabay yaman na
mani bagay ya asê malyarin maêyêg.
28 Kabay magpasalamat kitamu kan Ba-
pan Namalyari gawan kaawyun kitamu sa
kaarian nay asê maêyêg. Ulimênên tamu
ya sa paralan na mamakapaidu ya dilag
limu buy panggalang kana,
29 gawan nu mamarusay nay Bapa

† **12:16 12:16** Genesis 25:27-34. ‡ **12:17 12:17** Genesis 27:1-41. § **12:19 12:19** Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nalyari ya ati sabitun idi sa kakyangan na mani Israelita, kaawyun si Moises. Abiin ya uras ya indin Bapan Namalyari ya Kautusan na, ya impasulat na kan Moises sa mani natapil la batu. * **12:20 12:20** Exodo 19:12-13. † **12:21 12:21** Deuteronomio 9:19. ‡ **12:23 12:23** Mangêd da kabilyan mani panganay un mani Israelita, gawan ayun sa naugalyan la, ya manay matanggap panganay mas dobli kaysa mani patêl na. Kabay sikitamun mani manampalataya kan Bapan Namalyari, pan-ituwad na kitamu alwan kay mani anak na, nun a mani panganay na. § **12:24 12:24** Sabitun pinati si Abel un patêl na ya si Cain, sinabin Bapan Namalyari ya si dayan Abel paran masnêg yan magsabin manyawad katuynungan gawan sa nalyari kana. Basên tamu sa Genesis 4:8-12. * **12:26 12:26** Hagai 2:6. † **12:29 12:29** Deuteronomio 4:24.

tamun Namalyari, napakaapuy yan mang-
gilud da mamakaupud.†

13

Mani diyag buy andug ga kapapaidu kan Bapan Namalyari

1 Mani mapatêl, bilang mipapatêl kan
Cristu, isundu yuy pamiiidu yu.
2 Pawa yun padausun ya mani mamaku
sa bali yu. Dilag mani tawu sabitun nuna
ya nanyag abitu buy a la tanday mani ang-
el la awêd da pinadaus la.
3 Damayên yuy mani mapatêl la idi
sa sukulan ya paran makasukul kaw êt
kaawyun la buy damayên yu êt ta mani
mapatêl la pampasakitin na paran mandu-
manas kaw êt parabaydu.
4 Ya pag-asawa, sêpat yun paulagên buy
sêpat a kaw makikanayun, gawan atulun
Bapan Namalyari ya mani makikanayun
buy mani manakpi.
5 Agana kaw maglupan pera, nun a
matula kaw nu sabêt ta abituy idi kamuyu,
gawan sinabin Bapan Namalyari,
"A kataw lakwanan o paulayan."*
6 Kabay buun nakêm tamun sabin,
"Si Bapan Namalyari ya manawup kangku.
Kabay a ku malimu.
Sabêt ta madyag tawu laban
kangku?"†
7 Mani mapatêl ku, ganakên yuy mani
nunan namunu kamuyu ya nangaral ka-
muyun Sabin Bapan Namalyari. Ganakên
yuy mangêd da ugali buy ya mangêd da
diyag la kaban nabyay sila. Buy tubsun
yuy panampalataya la.
8 Si Jesu Cristu, a ya magbayu. Nu sisabêt
ya sabitun nuna, para ya êt baydu amêsên
buy kanuman.
9 Kabay agana kaw makipapaniwala sa
dakun sabêt man na aral la asê parisu sa
aral la paniwalan tamu. Mas mangêd da
papas-êyên tamuy panampalataya tamu sa
kapamilatan kangêdan Bapan Namalyari
kaysa sa kapamilatan panunul sa mani
kautusan tungkul sa pangkanên ya asê
makasawup sa mani manunul baysên.‡
10 Sikitamun mani manampalataya kan
Jesus, dilag kitamun pamiandugan ya pag-
andugan, nuwa ayin karapatan makiêm
di ya mani maglingkud sa Tolday Pan-
gulimênan.§
11 Ayun sa naugalyan la, ya dayan mani
ayup pa pinaraya, pan-igtan pinakapuun
pari sa lalên Pinakabanal la Lugal bilang
andug sa mani kasalanan mani tawu.
Nuwa ya mani lawinin ayup, pan-êwêkên
sa lawasan bibiyan la.
12 Para êt baysên na nalyari kan Jesus.
Pinati ya sa lawasan balayan amên sa
kapamilatan daya na, malinis nay mani
tawu sa mani kasalanan la.*
13 Kabay mag-awas kitamu sa balayan†
amên magdani kan Jesus buy makibêtêk
kitamu kana sa pamibabata na sa kapa-
padêng-êy ya pamasakit.
14 Gawan alwan baydi sa babun lutay
pêtêg tamun balayan, nun a pan-êtêngên
tamuy balayan na lumatêng pun.
15 Kabay pawa kitamun mamiandug
pangulimên kan Bapan Namalyari sa ka-
pamilatan Jesus. Ya mani andug ga abiin
sabay ya mani sabi ya mamipatandan
pangilala tamu kana.
16 Pawa kaw manyag manged buy ma-
panawup sa kaatag, gawan ya parabaysên
na kalasin pag-andug, kapapaidu kan Ba-
pan Namalyari.
17 Sunulun yuy mani mamunu kamuyu
buy pasakup kaw kalla, gawan silay
mangillag kamuyu. Buy lumatêng nga
alluy silay managut kan Bapan Namalyari
tungkul kamuyu. Kabay sunulun yu sila
amên magin matula sila sa panupad lan
tungkulan la. Gawan nu a yu sila sunulun,
malungkut sila buy asê makasawup pa
abiin kamuyu.

Tawlin tipan

18 Mani mapatêl, manalangin kaw para
kanyan ta napilmi kay ya malinis sa nakêm
yan buy ya labay yan, bumyay kay ayin
ikadêng-êy sa kaganawan pandaygên yan.
19 Makisabi yaku kamuyu ya manalan-
gin kaw para kangku ya makakamut takun
makapag-udung baysên kamuyu.
20 Buy manalangin naku êt kan Bapan
Namalyari para kamuyu. Siyay pinangu-
batan kapatêtbêkan buy siya êt ta nam-
abyay sa Panginuun tamun Jesus ya Dak-
ilay Pastul tamu. Buy sa kapamilatan
dayan Jesus, pinapas-êy Bapan Namalyari
ya ayin katganan ya kasunduwan na.
21 Manalangin naku kan Bapan Namal-
yari un paradi, "Bapa kun Namalyari,

* **13:5 13:5** Deuteronomio 31:6-8. † **13:6 13:6** Mani Kanta 118:6. ‡ **13:9 13:9** Indap mani Israelita ya magin malinis sila sa pangêlêw Bapan Namalyari sa panunul la sa naugalyan ayun sa mani kautusan tungkul sa mani pangkanên ya malyari lan kanên buy tungkul sa pamiandug mani ayup. Basên tamu sa Hebreo 9:9-10. § **13:10 13:10** Ya labay sabin ati, "Dilag gan in-andug para kantamun ya sabay si Jesus. Nuwa a sila malyarin makiawyun sa kangêdan un andug ga ati ya mani maniwala pun sa mani pan-iandug sa pamiandugan la." * **13:12 13:12** Malyarin ya labay êt sabin, "madyag nan banal la mani tawu." † **13:13 13:13** Malyarin paradi ya labay sabin: Lakwanan tamuy manan naugalyan ya pansunulun tamu amên kay si Jesus ya sunulun tamu.

labay kuy biyan muy mapatêl kun kaganawan kaylangan la amên masunul lay kalabayan mu. Buy labay kun sa kapamilatan Jesu Cristu, daygên mu sa biyay lay kaganawan kapapaidu sa pangêlêw mu. Ulimênên yan ayin kapupusan si Jesus! Awuy Panginuun!”

22 Mani mapatêl, makisabi yaku kamuyun pibabatan yun lêng-ên na kaganawan sinabi ku sa sulat ku, gawan kay naêpêk ka sulat ta ati.

23 Labay ku êt matandan yuy imbus sana sa sukulan na patêl tamun si Timoteo. Buy nu tambêng yan milatêng baydi, pakilaku ku ya sa pamaku ku baysên kamuyu.

24 Sabin yu sa mani mapatêl la mamunu kamuyu baysên buy sa kaganawan pinilin Bapan Namalyarin kay kana ya nagpapakun silayna. Sinabi êt awêd mapatêl tamuy taga Italiay nagpapakun kawna.

25 Labay kun manugêl kamuyun kaganawan ya kangêdan Bapan Namalyari. [Awuy Panginuun.]

Ya Sulat ta ubat kan SANTIAGO

1 Siku si Santiago ya alipên Bapan Namalyari buy Panginuun Jesu Cristu.

Nagpapakun kawnay mani Judioy manampalataya kan Jesus ya nikyat sa magmikakanayun na lugal baydi sa babun luta.

Ya panampalataya buy kabiyasnan

2 Mani mapatêl ku, matula kaw nu pandanasên yuy magmikakanayun na kasakitan,
3 gawan tanda yuy nu subukan ya panampalataya yu sa kapamilatan mani kasakitan, luyang kaw pun manugêl tapat.
4 Kabay pibabatan yuy mani kasakitan ta nu malampusan yuy ati, magin ganap kaw buy ayin nan pamagkulang sa pangatawu yu.
5 Nuwa nu dilag man kamuyun kulang sa kabiyasnan, sêpat yan manyawad kan Bapan Namalyari buy biyan naya. Gawan pambiyan Bapan Namalyarin kabiyasnan ya kaganawan manyawad kana buy a ya mapamasabi.
6 Nuwa nu manyawad kaw kan Bapan Namalyari, kaylangan maniwala kaw ya idin na kamuyuy panyawarên yu. Agana kaw magmikakunuy nakêm, ta ya tawuy magmikakunuy nakêm, kaparisu yan alun sa dagat ta kay kilalaku sa kimpay angin.
7 Ya tawuy parabaysên, a ya sêpat mangêtêng nga dilag yan matanggap ubat sa Panginuun,
8 gawan magmikakunuy nakêm na buy ayin yan kapilmiyan sa pandaygên na.

Mani kalulu buy mani mabandi

9 Sikaw wa mapatêl la kalulu, agyan masakit ta kabilyan yu, sêpat kaw matula ta matag-ay kaw sa pangêlêw Bapan Namalyari.
10 Buy sikaw waman na mapatêl la mabandi, agyan iyêpan Bapan Namalyari ya kabilyan yu, sêpat kaw êt matula. Gawan na tawuy mabandi, maiparisu ya sa bulaklak lamun na asê mabuyut.
11 Sa sadyay umut mamut, mangayayanguy lamun buy ya bulak na, mangalulugus buy mitas sa kangêdan na. Para êt bayduy malyari sa tawuy mabandi, a ya êt mabuyut. Agyan malakê pun na labay nan daygên sa pibandiyan na, mati yina.

Ya kasakitan buy tuksu

12 Pinagpalay tawuy mapamibabata sa mani kasakitan, gawan nu nalampusan nay ati, matanggap nay gantimpala na, ya sabay ya biyay ya ayin katganan* na impangakun Bapan Namalyari sa mani tawuy mangidu kana.
13 Nuwa nu makadanas saman tuksuy gisay tawu, a na sêpat isipin na si Bapan Namalyari ya manuksu kana, gawan asê manuksu si Bapan Namalyari kan sisabêt man buy a ya êt mangatuksu sa kadawakan.
14 Nuwa matuksuy gisay tawu nu makit buy magtan yan kalabayan na.
15 Buy nu sunulun nay kalabayan na, mangasalanan ya. Buy nu ikakadus nay panyag kasalanan, milaku ya sa ayin katganan na kamatyan.
16 Kabay sikaw wa kakaidwan kun mapatêl, agana kaw paipurayit sa isip yu.
17 Tagawan ya kaganawan mangangêd buy ganap pa bagay, ubat kan Bapan Namalyari. Siyay nanyag kaganawan sawang nga idi sa langit ya malyarin magbayu, nuwa si Bapan Namalyari, a ya magbayu kanuman.
18 Gawan sa kalabayan na, dinyag na kitamun mani anak na sabitun nanampalataya kitamu sa kapêtêgan ya sabay ya Sabi na. Dinyag na kitamun mani anak na amên magin igit kitamun maulaga sa kaganawan dinyag na.

Pallêngê buy panunul

19 Sikaw wa kakaidwan kun mapatêl, isipin yuy ati. Sêpat kaw mapallêngê buy naayup-up kaw magsabi, buy agana kaw tambêng manubag.
20 Tagawan na tubag, asê makasawup sa tawu amên magin matinêk ya sa pangêlêw Bapan Namalyari.
21 Kabay agana yina daygên na kaganawan kadawakan buy kadinatan na pandaygên yu. Ipakayêpa yuy nakêm yu buy sunulun yuy Sabin Bapan Namalyari ya impakatêbêk na sa nakêm yu ya sabay ya makapiligtas kantamu.
22 Agana yu bêngat lêng-ên na Sabin Bapan Namalyari, nun a sunulun yu. Ta nu a yu sunulun, kay pampurayitin yuy sarili yu.
23 Gawan nu kay pallêng-ên gisay tawuy Sabin Bapan Namalyari buy a na pansunulun na ati, kaparisu yan gisay tawuy mangêlêw lupa na sa sulamin.
24 Pamakayari nan nakitan na lupa na, mitay na buy tambêng nan malitêpan na lupa na.
25 Nuwa ya gisay tawuy mapangusisa sa ganap pa Kautusan Bapan Namalyari ya mamibus kantamu, buy a na nalitêpan na nalêngê na nun a pansunulun na, ya tawun abiin, pagpalên yan Bapan Namalyari sa kaganawan pandaygên na.

* **1:12 1:12** Sa Griego, “kuronan biyay.”

26 Nu dilag gisay tawuy mangisip pa
mangêd da panunul na kan Bapan Nama-
lyari, nuwa a na tandan itgên na bêbêy na
sa pagsabin nadawak, pampurayitin nay
sarili na buy ayin pukat ta panunul na kan
Bapan Namalyari.
27 Paradi ya ayin kapintasan ya panunul
kan Bapan Namalyari ya kapapaidu kana.
Sawpan tamuy mani ulila buy mani bal-
u sa kasakitan la, buy agana kitamina
magpagtan sa kadawakan babun luta.

2

Patanda sa dilag pampilinin

1 Mani mapatêl kuway, bilang mani
manampalataya sa dakila tamun Pangin-
uun Jesu Cristu, dapat a kaw mamili sa
kaparisu yu.
2 Alimbawa, idi kaw sa pagtipunan yu
buy dilag luway tawuy sinumun. Ya gisa,
mabandi, dilag yan singsing nga gintu
buy nakayaming yan makamal. Ya gisay
naman, kalulu buy nangagiginit ta yaming
na.
3 Amêsên nu kay mabandi ya lingunun
yu buy sabin kanay "Miknu ka baydi,"
nuwa ya sabin yinaman êt sa kaluluy
"Midêng ka tana baysên" o kaya "Miknu
ka tana sa tuturakan,"
4 namili kawna sa kaparisu yun dilag
pangusga.
5 Sikaw wa kakaidwan kun mapatêl,
tandanên yu. Pinilin Bapan Namalyari ya
kalulu baydi sa babun luta amên bumandi
sila sa panampalataya buy amên miawyun
sila sa mani tawuy pag-arian Bapan Na-
malyari ya impangaku na sa kaganawan
mangidu kana.
6 Nuwa sikaw, siyan pan-êlêwên yuyan
nabêlêng nga mani kalulu ta? Alwa nayin
si mani mabandi sabay ya mamasakit
kamuyu buy manangkan kamuyu sa pal-
litisan?
7 Buy sila êt ta nanguyam sa dakilay
lagyun Jesu Cristu ya sabay ya pangki-
lalanên yun Panginuun yu.
8 Sabitun nunan panawun, dilag maula-
gay utus si Bapan Namalyari ya impasulat
na sa Banal la Kasulatan na paradi, "Kaid-
wan muy kaparisu mun tawu kaparisun
pangidu mu sa sarili mu."* Amêsên, nu
lubus tamun pansunulun na utus ya abiin,
mangêd da pandaygên tamu.
9 Nuwa nu mamili kitamu sa kaparisu
tamu, nangasalanan kitamina buy naatu-
lan kitamu ayun sa Kautusan. Kabay sêpat
kitamun atulan ayun sa Kautusan na.
10 Sisabêt man na manunul sa ka-
ganawan utus Bapan Namalyari nuwa nal-
labag ya sa gisay utus, labay sabin nallabag
ginan buun Kautusan.
11 Gawan si Bapan Namalyari ya
nagsabin ati, "Agana ka makikanayun"
buy siya êt ta nagsabin "Agana ka
mamatin tawu." Nu a ka yabay
nakikanayun, nuwa namati kay naman, ya
labay sabin, nallabag kay na sa Kautusan.†
12 Kabay mamakapala kaw sa pagsabi
buy diyag yu, gawan na kautusan ya
namibus kantamu sabay êt ta gamitin
Bapan Namalyari amên litisin kitamu.
13 Ta ayin baynan lunus atulan Bapan
Namalyari ya a katandan mallunus sa
kaparisu na. Nuwa si mapallunus sa
kaparisu na, ayin ninan ikalimu sa allun
pangatul.

Ya panampalataya buy mangêd da diyag

14 Mani mapatêl ku, nu dilag gisay tawuy
magsabin dilag yan panampalataya kan
Bapan Namalyari nuwa ayin yan mangêd
da diyag, dilag nayin ulagay panam-
palataya na? Ayin! Mailigtas ya nayin
parabaysên na panampalataya? Asê!
15 Alimbawa, dilag kan mapatêl la man-
ampalataya kan Bapan Namalyari ya ayin
maiyaming buy asê nukad da pangkanên
na sa inallu-allu.
16 Buy sabin mu kanay, "Patêl kuway,
muli kayna, tagawan pagpalên kan Ba-
pan Namalyari. A ka dayi lêpêtên buy
lumayang." Sabêt ta ulagan sinabi mu nu
a minaman indin na kaylangan na? Ayin!
17 Para êt baysên na panampalataya. Nu
ayin kaawyun mangangêd da diyag, bilang
nati yana.
18 Nu dilag magsabin paradi, "Siku,
dilag gakun panampalataya kan Bapan
Namalyari buy sika, dilag kan mani
mangêd da diyag", paradi ya sabin ku
sa tawun abiin, "Parasaantu kun maki-
tan na panampalataya mu, nu ayin kan
mangêd da diyag? Nuwa siku, ipakit ku
kamuy panampalataya ku sa kapamilatan
mangêd da diyag ku."
19 Manampalataya kan dilag gigisay Ba-
pan Namalyari. Mangêd da abiin, nuwa
agyan na nangadadawak ka ispiritu, man-
ampalataya sila êt ta dilag gigisay Bapan
Namalyari buy manginagin sila pun êt sa
limu.
20 Sikaw wa kulang pun sa pangintindi!
Sabêt? Kaylangan ku pun nayin pag-
papêtgan kamuyuy ayin ulagay panam-
palataya, nu ayin kaawyun mangêd da
diyag?

* **2:8 2:8** Levitico 19:18. † **2:11 2:11** Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18.

21 Isipin tamuy ninunu tamun si Abraham. Intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk gawan sa mangêd da diyag na, ta sinunul nay utus Bapan Namalyari ya iandug nayna dayi ya anak na ya si Isaac sa pamiandugan.‡
22 Nakitan tamu di ya nagin ganap pa panampalatayan Abraham gawan inawyunan nan mangêd da diyag.
23 Sa pakapakun baydu, natupad day idi sa Kasulatan, "Nanampalataya si Abraham kan Bapan Namalyari. Kabay intuwad nayan matinêk."§ Buy binêg yapun êt kaluguran Bapan Namalyari.*
24 Kabay natandan tamu di ya panituwad kitamun Bapan Namalyarin matinêk gawan sa mangangêd da diyag tamu buy alwan kay sa panampalataya tamu.
25 Para êt baydu si Rahab, gisay babayi ya pambayaran. Intuwad ya êt Bapan Namalyarin matinêk gawan sa mangêd da diyag na. Gawan sabitun inlumatêng nga mani ispiyan Israelita, tinanggap buy sinawpan na sila, ta inturu na kallay kaatag ga dan amên mitakas sila.† Gawan baysên, intuwad yan Bapan Namalyarin matinêk.
26 Kabay ya panampalataya tamu, kaparisu yan lawini tamu. Nu ayin nan inawanên na lawini tamu, nati yana. Para êt bayduy panampalataya. Nu ayin kaawyun mangêd da diyag, nati yana.

3

Ya bêbêy tamu

1 Mani mapatêl ku, agana angadên un malakê kamuyuy magin manuru. Ta tanda yuy nu magkamali kay ya mani manuru, mas nabyat ta pangatul Bapan Namalyari kanyan kaysa panturwanan yan.
2 Kaganawan tamu magkamali. Nuwa nu dilag man tawuy asê magkamali sa pagsabi na, ya labay sabin, ganap ya buy tanda nan bênbênan na buun lawini na.
3 Papakaisipin yuy gisay kabayu. Pansêlan tamuy bêbêy na amên mapasunul tamu ya agyan antuy labay tamun pilakwan kana.
4 Papakaisipin yu êt ta mani barku sa dagat. Agyan kakaragulan sila buy pangkimpayên malakas ya angin, maipakimit yan nabêlêng nga timun buy maipalaku yan magmanewu agyan saantuy labay nan pilakwan kana.
5 Para êt bayduy bêbêy tamu. Agyan nabêlêng ya sa mani partin lawini tamu, malakêy pamadayêw wa maipaawas na. Elêwên yu êt ta kakwalan bagbag. Maulam ya agyan kay nabêlêng nga apuy.
6 Ya bêbêy tamu kaparisun apuy. Malakêy kadawakan na ubat sa bêbêy tamu ya sabay ya mamadinat sa pangatawu tamu. Kaparisun apuy ya ubat sa impernu buy manira sa buun biyay tamu.
7 Ya kaganawan uybun manuk buy magmikakalasin ayup pa mamita buy mandumakap, o manugêl sa dagat, mabênbênan tawu. Buy malakêy nay nabênbênan tawu.
8 Nuwa ayin tawuy mamakabênbên sa bêbêy na. Tagawan ya bêbêy, ayin tunggên sa pagsabin nadawak buy paran lasun na mamakamati.
9 Ya bêbêy tamuy panggamitin sa pangulimên sa Panginuun tamun Bapan Namalyari. Nuwa siyan panggamitin tamu ya êt sa pandustak sa kaparisu tamun dinyag Bapan Namalyari ya kawangis na.
10 Ubat sa gigisay bêbêy ya pangulimên buy pandustak. Mani mapatêl ku, alwan sêpat ta parabaysên.
11 Malyari nayin mag-awas sa gisay sibul ya matab-ang nga lanêm buy malat ta lanêm? Asê!
12 Mani mapatêl ku, asê malyarin managêy ulibuy puun igus. Buy asê malyarin managêy igus ya puun ubas. Asê êt malyarin mag-awas sa gigisay sibul la matab-ang nga lanêm buy malat ta lanêm.

Kabiyasnan na ubat kan Bapan Namalyari

13 Nu dilag gisa kamuyuy katanda buy makapukat, sêpat nan ipapêtêg sa kapamilatan mangêd da pamibiyaybiyay na un dilag nayêpay nakêm. Gawan ya pagpayêpan nakêm, sabay ya tagêy kabiyasnan.
14 Nuwa nu dilag kaw sakit nakêm gawan sa inggit yu sa kaparisu yu, buy nu kay sarili yun kalabayan ya pan-isipin yu, agana yu ipadayêw wa dilag kaw kabiyasnan, gawan sa pagsabi yun parabaysên, maglaram kaw sa kapêtêgan.
15 Tagawan ya kabiyasnan na panipadayêw yu, alwan pêtêg ga kabiyasnan gawan alwan ubat kan Bapan Namalyari, nun a ubat sa babun luta. Alwan ubat sa Ispiritun Bapan Namalyari ya parabaysên na kabiyasnan, nun a ubat kan Satanas.
16 Gawan nu saantu dilag mani tawuy pawan inggit buy sarili lan kalabayan na pan-isipin la, idi êt bayduy kagulwan buy kaganawan kadawakan.
17 Nuwa ya tawuy dilag kabiyasnan na ubat kan Bapan Namalyari, bayuy kaganawan, makitan yu kanay dilag yan malinis sa pamibiyaybiyay. Buy makit yu êt kanay dilag yan mangêd da pamikiawyun

‡ **2:21 2:21** Genesis 22:1-19. § **2:23 2:23** Genesis 15:6. * **2:23 2:23** Isaias 41:8. † **2:25 2:25** Josue 2:1-21.

sa kaparisu na, naayup-up ya, mapanunul,
mapallunus buy mapanyag yan mangêd, a
ya mamili buy a ya êt mapagtalingkayu.
18 Ya tawuy katandan makiawyun
mangêd sa kaparisu na buy katandan
mamikasundu sa mipapati, para yan
nananêm mangêd da bini. Buy ya magin
tagêy na, makitan sa biyay kaatag ya
matinêk ka pamibiyaybiyay.

4

Agana yu kaidwan na mani bagay baydi sa babun luta

1 Saantuy pangubatan pamipapati yu
buy pamitutubagan yu? Alwa nayin ubat
sa nangadadawak ka kalabayan yu ya
sabay ya manggulun isip yu?
2 Alimbawa, dilag bagay ya labay yun
makwa, nuwa nu a yu makwa, mamati
kaw. Pagnasên yinaman na pibandiyan
kaatag, nuwa a yu êt makwa. Kabay mi-
papati kaw buy mitutubag. A yu makway
labay yu tagawan a kaw manyawad kan
Bapan Namalyari.
3 Buy agyan manyawad kaw kana, a
nakaw biyan, gawan nadawak ka palanu
yu. Kay manyawad kaw kana amên kay
gamitin yuy abiin sa sarili yun kalabayan.
4 Sikaw wa mani tawuy asê tapat kan
Bapan Namalyari! A yu nayi tanda
ya nu kaidwan yuy mani diyag mani
tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari,
pakipatyan yu si Bapan Namalyari? Kabay
nu sisabêt man na mangidu sa mani diyag
lay nadawak, magin kapati yan Bapan
Namalyari.
5 Agana yu isipin na ayin ulagay idi
sa Kasulatan, "Ya Ispirituy indin Bapan
Namalyari sa bêkê tamu, mangimun ya nu
dilag kitamun kaatag pangkaidwan."
6 Nuwa luyang kitamu pun pansawpan
Bapan Namalyari. Ta ati ya idi sa Kasu-
latan, "Kasulapwan Bapan Namalyari ya
mani tawuy mapagmatag-ay, nuwa pan-
sawpan nay mani tawuy mapagpayêpa."*
7 Kabay magpasakup kaw kan Bapan
Namalyari. Labanên yu si Satanas buy
magpakarayu ya kamuyu.
8 Magdani kaw kan Bapan Namalyari
buy magdani ya êt kamuyu. Sikaw wa
mani makasalanan, itgên yinay panyag
kasalanan, pagsisyan yuy mani kasalanan
yu buy bumyay kaw malinis. Sikaw wa
mani magmikakunuy nakêm, ipamisan
yuy nakêm yu kan Bapan Namalyari.
9 Buun bêkê kaw magsisi sa mani
kasalanan yu un dilag panangis. Ya
pagsaya yu, sagilyan yun pagmalun buy ya
pangkayli yu, sagilyan yun panangis.
10 Magpakayêpa kaw sa arapan Pangin-
uun buy pamakayari, itag-ay nakaw.

Patanda sa mani mangusga sa kaparisu

11 Sikaw wa mapatêl, agana kaw
magsabin nadawak laban sa balang gisa.
Ya magsabin laban sa patêl na o mangusga
sa patêl na, magsabi yan nadawak laban sa
Kautusan Bapan Namalyari buy mangusga
yapun êt sa Kautusan. Buy nu mangusga
kayna sa Kautusan, labay sabin, a kayna
tagasunul Kautusan nun a gisa kaynan
ukum.
12 Nuwa kay si Bapan Namalyari ya nam-
i kantamun Kautusan buy kay siyay ukum
ma mangusga kantamu. Taganan kay
siyay makapiligtas kantamu buy taganan
kay siyay mamarusa kantamu. Kabay
sisabêt ka amên mangusga sa kaparisu
mu?

Agana kaw mapagmatag-ay

13 Dat dilag gisa kamuyuy magsabin
paradi, "Amêsên o wasak, maku kay sa
gisay balayan. Manugêl kay baydun gisay
tawun buy mamisaliw kay amên makaabli
kay maragul la alaga." Nu parabaysên na
pan-isipin yu, lêng-ên yuy ati.
14 Sa kapêtêgan, a yu tanda nu sabêt ta
malyari wasak. Sabêt ta biyay tamu? Para
kitamun dêyang nga lumtaw amêsên buy
bêngat tan makpas.
15 Kabay paradi ya sêpat yun sabin, "Nu
kalabayan Bapan Namalyari, mabyay kay
pun buy madyag yan na paradi o paradu."
16 Nuwa angga amêsên, mapagpadayêw
kaw pun buy mapagmatag-ay sa sarili yu.
Ya kaganawan parabaysên na pagmatag-
ay, nadawak.
17 Kabay nu tandan gisay tawuy sêpat
nan daygên, nuwa a na pandaygên, man-
gasalanan ya.

5

Patanda sa mani mabandi

1 Sikaw wa mani mabandi, mallêngê
kaw! Manangis kaw dilag pan-alab gawan
sa mani kasakitan na lumatêng kamuyu.
2 Nasiray nay mani pibandiyan yu buy
anagên nay mani yaming yu.
3 Kay pan-isêmpan yuy mani pera buy
gintu yuy kay kinalawang tana. Buy
gawan kinalawang ngay abiin, matan-
dan yuy nangasalanan kaw. Sa Allun
Pangukum Bapan Namalyari, abiin êt ta
mangulam kamuyu, tagawan ya pera yuy
a yu ginamit sa kangêdan. Sayang tay
mani insêmpan yuy pera, ta narani yanay
katganan babun luta.
4 Pakalêng-ên yuy deklamun mani mag-
ubra laban kamuyu. Pinaubra yu sila sa

* **4:6 4:6** Mani Kawikaan 3:34.

gitna yu, nuwa a yu sila inupan. Nalêngêy
nan Makapangyarian Panginuun na mani
panyawad la laban kamuyu.
5 Nagpakapda kaw sa pibandiyan yu
baydi sa babun luta. Pinataba yuy sarili
yu kaparisun ayup buy sa gisay alluy a yu
tanda, patin kaw.
6 Alwa pun êt kay abiin, pan-atulun yu
buy pan-ipapati yuy mani tawuy matinêk,
agyan a sila mallumaban kamuyu.

Pamibabata buy panalangin

7 Mani mapatêl lay, mapamibabata kaw
angga sa pallumatêng Panginuun. Elêwên
yuy manggitna. Maulaga kallay pamupul.
Kabay pibabatan lan êtêngên na mumu-
nan uran. Pamakauran, mananêm silayna.
Buy pamakayari nan nananêm, pibabatan
na êt êtêngên na kasunul la uran buy
pamupul.
8 Para kaw êt baydu. Sêpat kaw miba-
bata buy mangêtêng. Pas-êyên yuy nakêm
yu, gawan marani yanay pallumatêng
Panginuun baydi sa babun luta.
9 Mani mapatêl ku, agana kaw misêsêsê
amên a kaw maatulan gawan marani
yan lumatêng nga Panginuun ya sabay
ya mangukum sa kaganawan. Paran
nakaidêng ngina sa lawasan pasbul!
10 Mani mapatêl lay, pakitbusan yuy
kapibabatan mani propeta awlagi. Agyan
malakêy kasakitan na dinanasan la, in-
sundu la pun êt ta pamipatanda lan Sabin
Bapan Namalyari.
11 Pan-ituwad tamun pinagpalay mani
tawuy mapamibabata sa kasakitan. Tanda
yuy tungkul sa kapamibabatan Job sabitun
nunan panawun. Nakadanas yan malakêy
kasakitan buy panubuk buy pamakayari,
sinawpan yan Bapan Namalyari. Taganan
mapallunus buy mangêd da nakêm Pang-
inuun!
12 Mani mapatêl lay, nu mangaku kaw,
agana kaw manumpa. Agana yu sabin na
“Makit takun langit”, o “Makit takun luta.”
Ya kay sêpat yun sabin, “Awu”, nu “awu,”
buy “Asê”, nu “asê.” Agana yu dagdagan
na pangaku yun panumpa amên a kaw
atulan Bapan Namalyari.
13 Nu dilag gisa kamuyuy makadanas
kasakitan, sêpat yan manalangin kan Ba-
pan Namalyari. Nu dilag matula kamuyu,
sêpat yan magkantan pangulimên kan
Bapan Namalyari.
14 Buy nu dilag nagsakit kamuyu, sêpat
nan ipabêg ga mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun amên man-
alangin sila kan Bapan Namalyari para
kana buy punwan yan laru sa lagyun
Panginuun.
15 Buy gawan sa panalangin lan di-
lag panampalataya kan Bapan Namalyari,
umiyul la nagsakit. Buy nu nangasalanan
ya, patawarên yan Bapan Namalyari.
16 Kabay isabi yu sa balang gisay mani
kasalanan yu buy manalangin para sa
balang gisa amên umiyul kaw. Ya panalan-
gin gisay tawuy matinêk, maragul la
madyag na.
17 Isipin yu êt si Elias ya gisay
propetan Bapan Namalyari sabitun nunan
panawun. Tawu ya êt kaparisu tamu.
Buun bêkê yan nanalangin amên asê
manguran. Kabay a ya bay nanguran sa
tatluy tawun buy anêm ma buwan.
18 Pamakayari, nanguman nina êt
nanalangin amên manguran. Kabay
nanguran yabay buy dinumagul la mani
intanêm buy nanagêy.
19-20 Mani mapatêl ku, tandanên yuy
ati. Nu dilag man kamuyun malitêp sa
kapêtêgan Bapan Namalyari buy nu dilag
man makapiudung kana sa kapêtêgan,
mangêd da dinyag na. Tagawan nu sis-
abêt man na nakapiudung sa gisay nan-
gasalanan ubat sa nadawak ka pamibiyay-
biyay na, nailigtas naya sa ayin katganan
na kamatyan. Buy sa pakapakun baydu,
mapatawad da malakêy kasalanan.

Ya Nunan Sulat ta ubat kan PEDRO

1 Siku si Pedro ya apostul Jesu Cristu.

Nanulat taku kamuyun mani pinilin Bapan Namalyari ya nikyat buy manugêl amêsên bilang mani dayuwan sa Ponto, Galacia, Capadocia, Asia buy Bitinia.

2 Sabitun nuna pun, pinili kawnan Bapan Namalyari buy dinyag nan mani tawu na sa kapamilatan Ispiritu na amên manunul kaw kan Jesu Cristu buy amên linisin nakaw sa mani kasalanan yu sa kapamilatan daya na.

Labay kuy manugêl kamuyuy lubus sa kangêdan buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari.

Dilag in-il-an na Bapan Namalyari para kantamu

3-4 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari ya Bapa buy Namalyarin Panginuun tamun Jesu Cristu! Gawan sa sadyay lunus na kantamu, binyanan na kitamun bayun biyay sa kapamilatan panguman pangabyay Jesu Cristu. Abiin ya mami kantamun maragul la kapilmiyan ya matanggap tamuy pamanay impangakun Bapan Namalyari, ya asê mangasira, ayin makit ta nadawak, buy asê mallumuma. Ya pamanan abiin, in-il-an Bapan Namalyari para kantamu baydu sa langit.

5 Buy gawan sa panampalataya yu, pambantayan kaw kapangyarian Bapan Namalyari kaban mangêtêng kaw kaligtasan na makal-an para kamuyu sa panawun pag-udung Jesus.

6 Kabay abiin ya sêpat yun ikatula agyan makadanas kaw magmikakaatag ga panubuk sa biyay yu. Gawan na mani panubuk ka abiin, asê maêpêng buy sêpat yun madanasan

7 amên matandan nu pêtêg ga panampalataya yu o asê. Ya panampalataya tamu, maiparisu ya sa gintu ya pan-ilutu sa apuy amên matandan nu pêtêg o asê. Nuwa mas maulagay panampalataya tamu kaysa sa gintuy mangapanat. Kabay nu mapaptêgan na pêtêg ga panampalataya yu, ulimênên kaw buy parangalên sa pagudung Jesu Cristu.

8 Agyan a yuya pun nakitan sabitun nuna angga amêsên, pangkaidwan yuya buy manampalataya kaw pun êt kana. Buy sa sadyay tula yu, a yu agyun ipaintindi

9 gawan pantanggapên yinay tagêy panampalataya yu ya ayin kaatag, nun a ya kaligtasan yu.

10 Ya kaligtasan na ati, pinagpilitan usisên mani propeta sabitun nuna. Buy silay nipatanda tungkul sa kaligtasan na indin Bapan Namalyari kantamu.

11 Impatanday nan Ispiritun Cristuy idi kalla ya pasakitin si Cristu bayu parangalên sa langit. Kabay pan-isundu lay pangusisa la sabitun nuna gawan labay lan matandan nu makanu buy nu parasaantun malyari ya ati.

12 Nuwa impatandan Ispiritun Bapan Namalyari kallay ya mani bagay ya panipatanda la, alwan para kalla nun a para sa ikakangêd tamu. Buy ya mani impatanda la sabitun nuna, nalêngê yina amêsên sa mani mangaral Mangêd da Balita. Nangaral sila kamuyu sa kapamilatan kapangyarian Ispiritun Bapan Namalyari ya inutus na kalla ubat sa langit. Agyan êt ta mani ang-el, labaylabay lan mapukatan na mani kapêtêgan na ati ya in-aral kamuyu.

Sêpat kitamun pakadyag banal kaparisun Bapan Namalyari

13 Kabay pawa yun il-an ya isip yu sa panyag kalabayan Bapan Namalyari. Bênbênan yuy sarili yu buy magpakapasêy kaw sa kapilmiyan yu ya matanggap yuy kangêdan Bapan Namalyari sa allun pag-udung Jesu Cristu.

14 Bilang mani anak Bapan Namalyari ya mapanunul, agana yu sunulun na nadawak ka kalabayan lawini yu kaparisun pandaygên yu sabitun a kaw pun nakakilala kan Bapan Namalyari.

15 Banal la Bapan Namalyari ya namêg kamuyu. Kabay sêpat kaw êt magpakabanal sa kaganawan pandaygên yu.

16 Gawan sinabin Bapan Namalyari sa Kasulatan, "Sêpat kaw magpakabanal gawan banal laku."*

17 Si Bapan Namalyari ya pambêgên yun Bapa nu manalangin kaw kana, ayin yan pampilinin. Pan-atulun nay balang gisa ayun sa mani diyag la. Kabay kaban idi kaw pun baydi sa babun luta, sêpat kaw bumyay un dilag panggalang buy limu kana.

18 Tanda yu nu sabêt ta pinangatbus na kamuyu amên mailigtas nakaw sa ayin kapukatan na pamibiyaybiyay ya napagmana yu sa mani ninunu yu. Ya pinangatbus na kamuyu, alwan mani bagay ya mangapanat kaparisun gintu o pilak,

19 nun a ya maulagay dayan Cristu. Si Cristu, maiparisu ya sa gisay tupay ayin kapintasan buy ayin dinat ya in-andug kan Bapan Namalyari.

20 Kabay bayu pun dinyag ga babun luta, intakday nan Bapan Namalyari si Cristu amên mangatbus kantamu. Nuwa kay

* **1:16 1:16** Levitico 11:44-45; 19:2

babayu yan impakit Bapan Namalyari sa
mani tawlin allun ati para sa ikakangêd
tamu.
21 Sa kapamilatan Cristu, manam-
palataya kaw kan Bapan Namalyari ya
nanguman namabyay buy namarangal
kana. Kabay ya panampalataya yu, kan
Bapan Namalyari yana buy maniwala kaw
wa pabyayên nakaw êt manguman buy
parangalên.
22 Buy gawan sa panunul yu sa
kapêtêgan, inlinis kawna sa mani
kasalanan yu amên mabiyan kaw pêtêg
ga pangidu sa mani mapatêl yu kan Cristu.
Kabay miiidu kaw pêtêg sa bêkê yu,
23 gawan in-anak kaw nan nanguman.
Buy ya bayun biyay yu, alwan ubat sa
tawuy mangamati, nun a kan Bapan Na-
malyari ya ayin kamatyan. Dilag kaw-
nan bayuy biyay sa kapamilatan Sabi nay
nabyay ya manugêl kanuman.
24 Tagawan ayun sa Kasulatan,
"Ya biyay kaganawan tawu, kay kaparisun
lamun,
buy ya kangêdan la, kay kaparisu êt bu-
laklak.
Mayanguy lamun buy mawangêy ya bu-
laklak na,
25 nuwa ya Sabin Panginuun manugêl
kanuman."†
Buy ya Sabi na, sabay ya Mangêd da
Balitay in-aral kamuyu.

2

1 Kabay gawan dilag kawnan bayun
biyay, lakwanan yinay kaganawan kalasin
kadawakan, kaparisun pamurayit, pagtal-
ingkayu, pangasêm, buy panira sa ka-
parisu.
2 Sêpat kaw magin kaparisun kulaw wa
sabêkên sa gatas indu na. Ya labay sabin,
sêpat kaw êt sabêkên sa gatas sa ispiritwal
ya ayin awyun na kadawakan. Gawan sa
kapamilatan gatas sa ispiritwal ya sabay
ya Sabin Bapan Namalyari, pumas-êy kaw
sa panampalataya angga sa ganap kaw
miligtas.
3 Gawan "nadanasan yinay kangêdan
Panginuun."*

Si Jesus ya batuy nabyay

4 Sabay si Jesus ya batuy nabyay ya in-
sakwil mani tawu, nuwa pinili yan Bapan
Namalyari buy maulaga ya sa pangêlêw
na. Buy kaban magdani kaw kana,
5 sikaw wa kaparisun mani batuy
nabyay ya panggamitin Bapan Namalyari
sa pamipaydêng templu nay ispiritwal.†
Buy bilang mani banal la pari ya pinilin
Bapan Namalyari, mag-andug kaw kanan
mani ispiritwal la andug ya mamakapaidu
kana, gawan pandaygên yuy abiin sa ka-
pamilatan Jesu Cristu.
6 Tagawan sinabin Bapan Namalyari sa
Kasulatan,
"Elêwên yu! Nikabit takun gisay batu sa
Jerusalem.
Maulaga ya kangku buy siyay pinili
kun magin pundasyun.
Ya manampalataya kanay
a ya mipakadêng-êy."‡
7 Kabay kamuyun mani manampalataya
kana, maulaga ya para kamuyu. Nuwa sa
mani tawuy asê manampalataya, matupad
kallay idi sa Kasulatan,
Ya batuy insakwil mani mamipaydêng
bali,
sabay ya batuy nagin pundasyun.§
8 Buy pansabin êt sa Kasulatan,
"Ya batun abiin sabay ya kapidumpulan
mani tawu
angga sa mipalukub sila.*
Midumpul sila gawan a sila kalabay
manunul sa Sabin Bapan Namalyari.
Parabayduy nakatakda para kalla."
9 Nuwa sikaw wa mani manampalataya,
sabay sikaw wa layi ya pinilin Bapan
Namalyari amên magin tawu na. Sikaw êt
ta bansay nakal-an para kana buy sikaw
wa mani pari ya maglingkud kana ya
Ari tamu. Pinili kaw Bapan Namalyari
ya magin kana amên mipatandan man-
gangêd da diyag na. Binêg nakaw ubat sa
kadlêman buy gintan nakaw papakun sa
mamakaupapas sa sawang na.
10 Awlagi alwa kaw tawun Bapan Na-
malyari, nuwa amêsên, tawu nakaw na.
Sabitun nuna, a kaw kinalunusan Bapan
Namalyari, nuwa amêsên, kinalunusan
nakaw na.
11 Mani kakaidwan kun mapatêl, kay
dayuwan kitamu ya makitugêl baydi sa
babun luta. Kabay makisabi yaku ka-
muyun lakwanan yuy kalabayan lawini yu
ya sabay ya pagkalaban nakêm yu.
12 Sa kaganawan uras, ipakit yu sa mani
tawuy asê mangilala kan Bapan Namalyari
ya matinêk ka pamibiyaybiyay yu. Gawan
agyan pansangkanan lakaw amêsên na
nadawak ka pandaygên yu, sa kapupusan
makit lay mangangêd da pandaygên yu. Sa
pakapakun baydu, ulimênên la si Bapan
Namalyari sa allun pallumatêng na.

Magpasakup kaw sa mani mamunu

13 Para sa Panginuun tamu, pasakup kaw
sa kaganawan mamunu sa balayan buy

† **1:25 1:25** Isaias 40:6-8. * **2:3 2:3** Mani Kanta 34:8. † **2:5 2:5** Ya labay sabin templuy ispiritwal sabay ya mani manampalatayay miaawyun. ‡ **2:6 2:6** Isaias 28:16. § **2:7 2:7** Mani Kanta 118:22. * **2:8 2:8** Isaias 8:14.

para êt baydu sa tawuy pinakamatag-ay ya
tungkulan sa bansa
14 o agyan êt sa mani gobernador ya
binyanan nan karapatan mamarusa sa
mani manyag nadawak buy mamarangal
sa mani manyag mangêd.
15 Tagawan ya kalabayan Bapan Namal-
yari, manyag kaw mangangêd amên na
mani tawuy ayin tanda sa kapêtêgan, ayin
silan masabi laban kamuyu.
16 Malaya kaw, nuwa alwan labay sabin
malaya kaw nan manyag nadawak, nun
a bumyay kaw bilang mani alipên Bapan
Namalyari.
17 Galangên yuy kaganawan tawu buy
kaidwan yuy mani mapatêl yu kan Cristu.
Bumyay kaw dilag limu kan Bapan Na-
malyari. Buy galangên yuy tawuy
pinakamatag-ay ya tungkulan sa bansa.

Pakitbusan yu si Cristu

18 Sikaw wa mani ipus, pasakup kaw
sa mani amung yu, alwan kay abituy
maganaka, nun a agyan abituy matubag êt
kamuyu.
19 Gawan nu pibabatan yuy mani kasak-
itan sa gamêt amung yu, agyan ayin kaw
kasalanan, matula si Bapan Namalyari
kamuyu, tagawan pandaygên yuy abiin
amên kay sunulun yuy kalabayan na.
20 Nu parusan kaw gawan sa pandaygên
yuy nadawak, agyan pibabatan yu pun na
parusan abiin, ayin pun êt ulaga. Nuwa nu
pibabatan yuy parusa agyan mangangêd
da pandaygên yu, pilmin matula-tula ka-
muyu si Bapan Namalyari.
21 Tagawan binêg kitamun Bapan Na-
malyari amên pibabatan tamuy pamasakit
agyan a kitamu nangasalanan. Gawan
sabitun pinasakitan si Cristu, nibabata
ya para sa ikakangêd tamu. Nam-i yan
alimbaway sêpat tamun tubsun.
22 "A ya nangasalanan o naglaram
man."†
23 Dinustak ya, nuwa a ya nangablas
pandustak. Pinasakitan ya, nuwa a ya na-
manta, nun a intiwala nay kaganawan kan
Bapan Namalyari ya matinêk ka mangatul.
24 Sabitun impaku si Cristu sa kurus,
siyay nay nananggap parusa sa mani
kasalanan tamu amên a kitamina manyag
kasalanan, nun a bumyay kitamina sa mat-
inêk. Gawan sa mani nuka na, inumiyul
kitamu.
25 Awlagi, para kitamun mani tupay
nalitêp, nuwa amêsên, niudung kitamina
kan Jesus ya manaysay buy mamantay
kantamu.

3

Ya aral tungkul sa miasawa

1 Sikaw wa mani babayi, magpasakup
kaw sa asawa yu amên nu ya asawa
yuy asê pun maniwala sa Sabin Bapan
Namalyari, malyari silan manampalataya
sa kapamilatan mangêd da ugali yu, agyan
a kaw magsabi.
2 Tagawan makitan lay dilag kaw limu
kan Bapan Namalyari buy malinis sa
pamibiyaybiyay yu.
3 Nu labay yun magin naidu, agana yu
isipin na kangêdan ya kay mangakitan ka-
parisun pamakangêd sabut buy pamitêkay
makamal la gintu buy pamisulud makamal
la yaming.
4 Nun a, pakangêdên yuy nakêm yu, ya
labay kun sabin magin mapagpayêpa kaw
buy magin naayup-up. Abiin ya kangêdan
na maulaga sa pangêlêw Bapan Namalyari
buy asê magbayu.
5 Abiin ya pandaygên mani babayi
ya manampalataya kan Bapan Namalyari
sabitun nunan panawun. Magpakangêd
sila sa kapamilatan pagpasakup la sa
asawa la.
6 Kaparisun Sara, sinunul na si Abraham
ya asawa na buy intuwad naya pun êt
amung na. Buy maituwad kaw mani anak
Sara, nu matinêk ka pandaygên yu buy
ayin kaw limu agyan kansabêt man.
7 Sikaw êt ta mani lawyaki, paki-
awyunan yun mangêd da asawa yu.
Galangên yu sila bilang mayna pun ka-
muyu. Ganakên yuy biyan sila êt Bapan
Namalyarin biyay ya ayin katganan ka-
parisu yu. Daygên yuy abiin amên ayin
bênbên sa panalangin yu.

Mibabata kaw buy miiidu

8 Amêsên, dilag gakun itipan kamuyun
kaganawan. Sêpat kaw mibêbêtêk buy
misasawup. Miiidu kaw bilang mipapatêl
kan Cristu. Magin mapallunus kaw buy
mapagpayêpa sa balang gisa.
9 Agana yu ablasên nadawak ya manyag
kamuyun nadawak buy agana yu êt
ablasên pandustak ya mani mandustak ka-
muyu. Nun a manalangin kaw kan Bapan
Namalyari ya pagpalên na sila, tagawan
binêg kaw Bapan Namalyari ya daygên
yuy abiin amên pagpalên nakaw êt.
10 Tagawan paradi ya idi sa Kasulatan,
"Nu sisabêt man na kalabay mabiyan
mangêd buy masayay pamibiyay-
biyay,
a ya sêpat magsabin nadawak buy kalara-
man.
11 Sêpat nan lakwanan na panyag
nan kadawakan buy daygên nay
mangêd.
Buy pagpilitan nan bumyay dilag mangêd
da pamikiawyun sa kaparisu.

† **2:22 2:22** Isaias 53:9.

12 Tagawan pan-ingatan Panginuun ya
mani tawuy matinêk,
buy pallêng-ên nay panalangin la,
nuwa manubag ya sa mani tawuy manyag
nadawak.”*
13 Dilag pun nayin manyag nadawak
kamuyu nu pawan mangêd da labay yun
daygên? Ayin!
14 Nuwa agyan dilag man mamasakit ka-
muyu gawan sa kangêdan na pandaygên
yu, pinagpala kaw. Kabay “agana kaw
malimu buy agana kaw napitik sa dakun
sabêt man na labay lan daygên kamuyu.”†
15 Ganakên yuy Panginuun Jesu Cristu
ya sêpat yun parangalên buy sunulun.
Sêpat kaw pawan nakal-an mamipaintindi
sa sisabêt man na mamatang kamuyu
tungkul sa kapilmiyan yu ya iligtas kaw
Bapan Namalyari.
16 Buy nu pakitbayan yu sila, sêpat
naayup-up pa pagsabi yu buy dilag pang-
galang kalla. Pilmiyan yun pawan malinis
sa nakêm yu amên mipakadêng-êy ya
mani tawuy mamidawak sa mangangêd
da pandaygên yu bilang mani tagasunul
Cristu.
17 Mas mangêd pun na mibabata kaw sa
pamasakit gawan sa panyag yun mangêd,
nu abiin ya kalabayan Bapan Namalyari,
kaysa mibabata kaw sa pamasakit gawan
sa panyag yun nadawak.
18 Tagawan si Cristu, kakamisan nan nati
amên mapatawad da mani kasalanan ka-
ganawan tawu. Ayin yan kasalanan nuwa
nati ya para kantamun mani makasalanan
amên magtan na kitamu kan Bapan Na-
malyari. Pinati lay lawini na, nuwa pin-
abyay yan Ispiritun Bapan Namalyari.‡
19 Buy sa kapamilatan Ispiritun Bapan
Namalyari, naku si Cristu sa mani ispiritun
mani tawuy nati ya nakasukul buy nan-
garal ya kalla.
20 Sabay silay mani tawuy asê nanunul
kan Bapan Namalyari sabitun panawun
Noe. Sa panawun abitu, kaban manyag
pun si Noe un maragul la barku, niba-
batan nangêtêng si Bapan Namalyari ya
magsisi ya mani tawu sa mani kasalanan
la. Nuwa kay dakun umnuy tawuy nag-
sisi buy nanampalataya kana bayu in-
lumatêng nga lanab ya sabay ya nanira
sa kaganawan mangakitan sa babun luta.
Kay wawaluy sinumun sa barku buy nilig-
tas sa lanêm.
21 Ya kaligtasan la sa lanêm, maiparisu
sa pamawtismu kantamu amêsên ya sabay
ya mamipakit ta niligtas kitamina sa
parusan Bapan Namalyari sa kapamilatan
pangabyay manguman Jesu Cristu. Ya
pamawtismu kantamu sa lanêm, a ya
panguyas dinat sa lawini tamu nun a sabay
ya pangaku tamu kan Bapan Namalyari
ya sunulun tamuy kalabayan na sa biyay
tamu, gawan malinis say nakêm tamu.
22 Buy amêsên idi ya sa langit si Jesu
Cristu sa wanan Bapan Namalyari. Buy
impasakup pa kan Cristuy kaganawan ang-
el buy kaganawan nipagtungkulan buy
nipagkapangyarian.

4

Ya bayuy biyay

1 Sabitun nagin tawu si Jesus, nibabata
ya sa sadyay kasakitan. Kabay sêpat
kaw êt nakal-an mibabata sa kasakitan,
tagawan na tawuy nibabatay na sa kasak-
itan, ayina manyag kasalanan.
2 Kabay paubat amêsên, ayina manunul
sa kalabayan lawini na, nun a manunul ya
sa kalabayan Bapan Namalyari.
3 Malakêy uras ya sinayang yu sabitun
nuna sa panyag yun kadawakan ka-
parisun pandaygên mani tawuy asê man-
ampalataya kan Bapan Namalyari. Pawan
pamikikanayun na pandaygên yu sa biyay
yu buy pansunulun yuy kalabayan lawini
yu. Pawa kaw mititipun amên miiinêm
alak buy manyag kaw mani bagay ya
mamakapadêng-êy kaparisun pangulimên
yu sa diyusdiyusan yu.
4 Nuwa amêsên, magtakay mani tawuy
asê mangilala kan Bapan Namalyari
gawan a kawna makiawyun kalla sa
pamibiyaybiyay lay magulu buy ayin
pamênbên sa sarili. Kabay magsabi
silaynan nadawak laban kamuyu.
5 Nuwa managut sila kan Bapan Namal-
yari sa pandaygên la, gawan siyay man-
gatul sa kaganawan tawu, nabyay man o
nati.
6 Abiin ya sangkan kabay in-aral la
Mangêd da Balita sa mani tawuy nati yana
amên agyan nati yay lawini la, mabyay ya
ispiritu la kaawyun Bapan Namalyari.

Gamitin yuy kaagyuwan na indin Bapan Namalyari

7 Marani yay katganan babun luta.
Kabay mangisip kaw mangêd buy
bênbênan yuy sarili yu amên maka-
panalangin kaw.
8 Ya pinakamaulaga, miiidu kaw un
buun bêkê. Tagawan nu kaidwan yuy
kaparisu yu, mapatawad yuya agyan
parasaantu pun kalakêy nadyag nay
kasalanan kamuyu.
9 Buun bêkê yun tanggapên sa bali yu ya
mapatêl yu kan Cristu.

* **3:12 3:12** Mani Kanta 34:12-16. † **3:14 3:14** Isaias 8:12. ‡ **3:18 3:18** Malyarin paradi êt ta labay sabin. Pinati lay lawini na, nuwa pinabyay Bapan Namalyari ya ispiritu na.

10 Ya balang gisa kantamu, binyanan
Bapan Namalyarin magmikakanayun na
kaagyuwan. Kabay bilang mangêd da pini-
tiwalan sa kaagyuwan na indin na kan-
tamu, gamitin tamuy abiin sa ikakangêd
kaganawan.
11 Ya binyanan kaagyuwan pangaral,
sêpat yan mangaral Sabin Bapan Na-
malyari. Buy ya binyanan kaagyuwan
maglingkud sa kaparisu na, sêpat yan
maglingkud ayun sa kaagyuwan na in-
din kana. Daygên tamuy abiin amên
maulimên si Bapan Namalyari sa kapami-
latan Jesu Cristu gawan sa kaganawan
pandaygên tamu. Ya kaganawan kapang-
yarian buy pamarangal, kay kana kanu-
man! Awuy Panginuun.

Ya pamibabata bilang mani tagasunul Cristu

12 Kakaidwan kun mapatêl, agana
kaw magtaka sa sadyay kasakitan na
mangadanasan yu, gawan pansubukun
na panampalataya yu. Ta taganan
parabaysên na mangadanasan tamu.
13 Nun a, matula kaw gawan maki-
damay kaw sa pamasakit ta nadanasan
Cristu. Buy magin lubus sa tula yu sa
allun makitan na kapangyarian na buy
mamakaupapas sa sawang na.
14 Taganan pinagpala kaw nu pandus-
takên kaw mani tawu gawan sa panunul
yu kan Cristu. Gawan nu parabaysên na
pandaygên la kamuyu, matandan yuy idi
kamuyuy makapangyarian na Ispiritu, ya
sabay ya Ispiritun Bapan Namalyari.
15 Nu pampasakitin kaw, dayi alwan
gawan nakapati kaw tawu, nanakaw,
nakadyag nadawak, o nakyalam sa pan-
daygên kaatag.
16 Nuwa nu pampasakitin kaw gawan
Cristiyanu kaw, agana yu ikadêng-êy, nun
a magpasalamat kaw kan Bapan Namal-
yari gawan tandan mani tawuy tagasunul
kaw Cristu.
17 Inlumatêng ngay panawun na mag-
umpisay na si Bapan Namalyari sa pan-
gukum na sa kaganawan tawu, mumuna
sa mani anak na. Buy nu mag-umpisay
nay pangukum na kantamu, uysabêt tay
kapisadsaran mani tawuy asê manunul
sa Mangêd da Balitay ubat kan Bapan
Namalyari?
18 Tagawan paradi ya idi sa Kasulatan,
"Nu masakit miligtas ya mani tawuy mat-
inêk,
luyang ngay mani tawuy asê mangi-
lala kan Bapan Namalyari buy mani
makasalanan."*
19 Kabay sikaw wa mibabata sa mani
pamasakit gawan abiin na kalabayan Ba-
pan Namalyari para kamuyu, isundu yuy
panyag mangêd. Itiwala yuy sarili yu
kan Bapan Namalyari ya nanyag kamuyu,
gawan mapagtiwalan ya.

5

Mani tipan sa mani mamunu sa mani manampalataya

1 Sikaw wa mani mamunu sa mani
manampalatayay miaawyun, dilag gakun
labay pakisabi kamuyu bilang gisa êt ta
mamunu buy gisa sa mani nakakit sa
mani pamasakit kan Cristu buy gisa êt sa
mani parangalên kaawyun na sa allun pag-
udung na.
2 Saysayên yun mangêd da mani tawuy
intiwalan Bapan Namalyari kamuyu. Ka-
parisu silan mani tupa buy sikaw wa
magpastul kalla. Dapat pêtêg sa bêkê
yuy panaysay kalla, gawan abiin na labay
Bapan Namalyari. Saysayên yu sila,
gawan kalabay kaw manawup kalla, al-
wan gawan mapilitan kaw o gawan dilag
kaw pan-êtêngên na kapalit.
3 Agana kaw magmamatag-ayan sa mani
manampalatayay intiwala kamuyu, nun a
magin mangêd kaw wa alimbawa kalla.
4 Buy sa pag-udung Cristu ya sabay
ya Pinakapuun sa mani Magpastul,
makatanggap kaw gantimpalan pamaran-
gal ya asê mitas kanuman.
5 Buy sikaw wa mani lawyaki ya
bayuntawu, magpasakup kaw sa mani
mangatwa pun kamuyu ya mamunu sa
mani manampalataya. Buy sikaw wa ka-
ganawan manampalataya, magpakayêpa
kaw buy maglingkud sa balang gisa,
gawan idi sa Kasulatan,
"Kasulapwan Bapan Namalyari ya mani
tawuy mapagmatag-ay,
nuwa pansawpan nay mani tawuy
mapagpayêpa."*
6 Kabay magpayêpa kaw sa kapangyarian
Bapan Namalyari amên parangalên nakaw
sa lumatêng nga allu.
7 Itiwala yu kanay kaganawan kapiga-
ganakan yu gawan siyay magmalasakit
kamuyu.
8 Maglêan kaw buy mangillag, gawan
kapati tamu si Satanas ya mangkap mani
tawuy sirên na. Kaparisu yan lewun na
man-êngêl ya mangkap kayatên na.
9 Kabay papas-êyên yuy panampalataya
yu kan Bapan Namalyari buy labanên yu si
Satanas. Ganakên yuy alwan kay sikaw wa
mibabata sa mani pamasakit, nun a agyan

* **4:18 4:18** Mani Kawikaan 11:31. * **5:5 5:5** Mani Kawikaan 3:34.

na mapatêl yu kan Cristu sa buun babun
luta.
10 Kay naêpêk ka panawun pamibabata
yu. Pamakayari, sawpan kaw Bapan
Namalyari amên magin ganap pa biyay
yu. Buy siya êt ta mamapas-êy kamuyu
amên namanidêg kaw, gawan siyay pan-
gubatan kaganawan kangêdan. Sabay
siyay namêg kamuyu amên miawyun kaw
sa ayin katganan na karangalan na gawan
sa pamikibêtêk yu kan Cristu.
11 Ya kaganawan kapangyarian, idi kana
kanuman! Awuy Panginuun.

Mani pangumusta

12 Insulat ku kamuyuy naêpêk ka sulat
ta ati sa sawup Silas. Patêl tamu ya êt kan
Cristu buy taganan mapagtiwalan ya. Dayi
mapapas-êy kuy nakêm yu sa kapamilatan
sulat ta ati. Labay kun matandan yu ya
insulat ku baydi sabay ya pêtêg kangêdan
Bapan Namalyari. Labay kuy manugêl
kaw sa kangêdan na.
13 Pan-ipasabi êt mapatêl tamuy idi sa
Babiloniay nagpapakun kawna. Kaparisu
yu silan pinili êt Bapan Namalyarin magin
kana. Pan-ipasabi êt Marcos ya intuwad
kun anak ku ya nagpapakun kawna.
14 Bilang mipapatêl kan Cristu, miaapêt
kaw un dilag pangidu. Sikaw wa ka-
ganawan nakibêtêk kan Cristu, mapaka-
muyuy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari.

Ya Ikalwan Sulat ta ubat kan PEDRO

1 Siku si Simon Pedro ya alipên buy
apostul Jesu Cristu. Nanulat taku ka-
muyun kaganawan kaawyun tamuy man-
ampalataya kan Jesu Cristu ya Namal-
yari tamu buy Mamiligtas. Gawan sa
katinêkan na, natanggap yuy maula-
gay panampalataya kaparisun panam-
palatayay natanggap yan.
2 Labay kuy igit pun manugêl kamuyuy
kangêdan buy kapatêtbêkan ya ubat kan
Bapan Namalyari gawan sa pangilala yu
kana buy sa Panginuun tamun Jesu Cristu.

*Ya mangêd da ugalin mani pinilin Ba-
pan Namalyari*

3 Sa kapamilatan kapangyarian Bapan
Namalyari, indin na kantamuy kaganawan
kaylangan tamu amên bumyay kitamun
mapanunul sa kalabayan Bapan Namal-
yari. Madyag tamuy abiin gawan kilala
tamu si Bapan Namalyari ya sabay ya
namêg kantamu sa kapamilatan kapang-
yarian buy kangêdan na.
4 Buy sa kapamilatan kapangyarian buy
kangêdan na, indin na êt kantamuy
maulaga buy dakilay mani pangaku na
amên malisyan tamuy kadawakan babun
luta, nun a magin matinêk kitamu ka-
parisun Bapan Namalyari.
5 Kabay pagpilitan yun iawyun sa
panampalataya yuy mangêd da ugali.
Buy ya mangêd da ugali, awyunan yun
kabiyasnan.
6 Ya kabiyasnan yu, awyunan yun
pamênbên sa sarili. Ya pamênbên sa sarili,
awyunan yun pamibabata. Ya pamiba-
bata, awyunan yun panunul sa kalabayan
Bapan Namalyari.
7 Ya panunul sa kalabayan Bapan Na-
malyari, awyunan yun pangidu sa mapatêl
yu kan Cristu. Buy ya pangidu yu sa
mani mapatêl yu, awyunan yun pangidu
sa kaganawan.
8 Ya mani ugalin abiin, nu pawan maki-
tan sa biyay yu buy luyang pun madagda-
gan, magin nabang sa mani tawu ya pangi-
lala yu sa Panginuun tamun Jesu Cristu.
9 Nuwa nu asê makitan sa biyay gisay
tawuy mani ugalin abiin, kaparisu yan
gisay bulag gawan a na tanday kapêtêgan
buy naliwan naynay inlinis sinan Bapan
Namalyari sa mani kasalanan na.
10 Kabay kakaidwan kun mapatêl kan
Cristu, pagpilitan yun ipakit ta pêtêg kaw
binêg buy pinilin Bapan Namalyari sa
kapamilatan mangêd da ugali yu. Gawan
nu mangêd da ugali yu, a kaw misyay sa
lukup Bapan Namalyari,
11 nun a matula nakaw pasunun sa
ayin katganan na kaarian Jesu Cristu ya
Panginuun tamu buy Mamiligtas.
12 Kabay agyan tanda yinay mani aral la
ati buy agyan napas-êy kaw sa kapêtêgan
na tinanggap yu, pawa kataw pun êt
pampatandan.
13 Para kangku, kaban nabyay yaku pun,
kaylangan kataw pun êt patandan tungkul
sa mani bagay ya ati.
14 Tanda kuy a kina mabuyutan baydi
sa babun luta, gawan abiin ya sinabi
kangkun Panginuun tamun Jesu Cristu.
15 Kabay amêsên, pandaygên kuy ka-
ganawan agyu ku amên nu lumatêng nga
alluy ayin nakina, pawa yu pun êt maga-
nakay kaganawan in-aral ku kamuyu.

*Sêpat tamun paniwalan ya mani im-
patandan mani propeta*

16 Ya mani in-aral yan kamuyu tungkul
sa kapangyarian Panginuun tamun Jesu
Cristu buy sa pag-udung na baydi sa babun
luta, alwan kay kwentuy diyag tawu, nun
a taganan pêtêg ga in-aral yan, gawan
taganan nakitan yan kan Jesus ya ma-
makaupapas sa sawang buy kapangyarian
na ubat kan Bapan Namalyari.
17-18 Tagawan sikay ya kaawyun Je-
sus baydu sa banal la bung-uy sabitun
pinarangalan buy pinasawang yan Maka-
pangyarian na Bapan Namalyari. Nalêngê
yan na tunuy nay ubat sa langit ya
nagsabin, "Ati ya kakaidwan kun Anak ya
kapapaidu kangku."*
19 Gawan baysên, luyang pinumas-êy
ya kapêtêgan na sinabin mani propeta
sabitun nuna tungkul kan Cristu. Kabay
biyan yun ulagay impatanda la gawan
ya sinabi la sabitun nuna, kaparisun su-
luy mansumawang sa nadiglêm angga
sa pallumatêng Cristu. Maiparisu si
Cristu sa kalluwan ya mansumawang nu
bunatbunat gawan siyay mam-in sawang
sa isip yu.
20 Igit sa kaganawan, sêpat yun tan-
danên ya kaganawan insulat mani propeta
sa Kasulatan, alwan ubat sa sarili lan
pangintindi.
21 Tagawan ya in-aral la, alwan ubat sa
sarili lan isip, nun a ya Ispiritun Bapan
Namalyari ya nipatanda kalla.

2

*Ya patanda tungkul sa mani magtatal-
ingkayun mangaral*

* **1:17-18 1:17-18** Mabasa tamuy nalyari sa bung-uy sa librun Mateo 17:1-9; Marcos 9:2-10; Lucas 9:28-36.

1 Nuwa sabitun nuna, dilag êt mani mag-
tatalingkayun propeta sa mani Israelita.
Buy para êt baysên na malyari lanu ka-
muyu. Dilag lumatêng nga makiawyun
kamuyuy mangaral Sabin Bapan Namal-
yari. Sa a yu tanda, kay magtatalingkayu
sila awêd. Ta dilag kalaraman na iaral la
kamuyu ya sabay ya makasiran panam-
palataya yu. Isakwil la êt ta Panginuun
Jesus agyan siyay nangatbus kalla. Kabay
bêngat tan lumatêng kallay ayin katganan
na kaparusan.
2 Nuwa malakê pun na manunul sa mani
mamakapadêng-êy ya pandaygên la. Buy
gawan kalla, uyamên na kapêtêgan na
pansunulun tamu.
3 Gawan sa kasakiman la, ilitêp lakaw
sa kapamilatan mamangêd da pagsabi la
amên kay kuwaltên lakaw. Ya pamarusa
kalla, manay nan nakal-an buy marani
silaynan upudun.
4 Tanda tamuy parusan sila gawan agyan
na mani ang-el ya nangasalanan sabitun
nuna, asê kinalunusan Bapan Namalyari.
Nun a, insamwag sila sa impernu buy
insukul sila sa kali ya nalalêlalê amên
êtêngên la bayduy Allun Pangukum Bapan
Namalyari.
5 Sabitun panawun Noe, asê êt kinalunu-
san Bapan Namalyari ya mani tawuy
asê mangilala kana. Kabay inlanab nay
babun luta. Ayin niligtas liban ta kan
Noe, ya nangaral tungkul sa matinêk ka
pamibiyaybiyay buy ya pituy pamilya na.
6 Inatulan êt Bapan Namalyari ya mani
tawu sa Sodoma buy Gomorra gawan sa
nadawak ka pandaygên la. Inupud nay
mani balayan la sa kapamilatan apuy
amên ipakit sa mani tawuy asê mangilala
kana nu sabêt ta malyari kalla.
7-8 Nuwa inligtas Bapan Namalyari si
Lot, gisay tawuy matinêk ka manugêl
baydu. Sadyay lungkut Lot gawan sa kapa-
padêng-êy ya pamibiyaybiyay mani nan-
gadadawak ka kabalayan na. Inallu-allun
masakitan na nakêm Lot gawan mangakit
nay mani pandaygên lay nangadawak.
9 Kabay makitan tamu baydi ya tandan
Bapan Namalyari nu parasaantu nan ilig-
tas ya mani tawuy matinêk ya makadanas
mani panubuk buy nu parasaantu nan
parusan na mani nadawak ka tawu angga
sa allun atulun sila.
10 Luyang nan parusan na mani ma-
nunul sa kalabayan lawini la buy asê kal-
abay magpasakup sa mani manungkulan.

Para êt baysên na ugalin mani mag-
tatalingkayun mangaral ya makiawyun
kamuyu. Mapagpadayêw sila buy ayin
silan dêng-êy. A sila malimun magsabin
nadawak laban sa mani idi sa langit.
11 Agyan na mani ang-el la igit pun
makapangyarian sa mani mangaral la
abiin, a sila magsabin nadawak laban kalla
sa arapan Bapan Namalyari.
12 Nuwa ya mani magtatalingkayun
mangaral, magsabi silan nadawak laban sa
dakun sabêt man na a la tanda. Para silan
mani ayup pa ayin isip buy kay pan-ianak
amên dakpên buy patin. Para êt bayduy
mani tawun abiin. Upudun silan Bapan
Namalyari.
13 Abiin na daygên Bapan Namalyari
kalla bilang bayad sa mani nangadadawak
ka dinyag la. Pan-ikatula lay paglasing
buy panyag lan nadawak agyan allu pun.
Kaban kaawyun yu sila sa uras ya miêêm
kaw bilang mipapatêl kan Cristu, kaparisu
silan yatêk ya idi sa malinis sa yaming.
Nakiêm sila kamuyu, nuwa silay magin
sangkan na mipakadêng-êy kaw.
14 Nu mangêlêw sila sa babayi, dilag
silaynan nadawak ka pangisip. Pawa
silan manyag kasalanan buy pansagyatên
la pun êt ta mani tawuy mayna pun sa
panampalataya. Pawan kasaklawan na idi
sa isip la. Kabay parusan silan Bapan
Namalyari.
15 Tinalibatukan lay ustuy aral. Kabay
nalitêp sila. Pikitbusan lay ugalin Bal-
aam ma anak Beor ya nakalabay manyag
nadawak.
16 Nuwa gawan sa kadawakan na, sin-
abyanan yan asnuy pagsakayan na ya
bêngat tan nagsabin paran tawu. Buy
sa pakapakun baydu, nabênbênan ya sa
panyag nan ayin kapukatan.
17 Ya mani magtatalingkayun mangaral,
maiparisu sila sa mani sibul la namala buy
mani ulap pa pan-ialipad angin tagawan
mapamurayit sila buy ayin ulaga. In-il-an
nan Bapan Namalyari para kalla ya lugal
la kadlêman.
18 Mapagpadayêw silan magsabi, pakan
ayin naman kapukatan na pansabin la.
Pansabin lay asê nadawak ya panunul
sa nadawak ka kalabayan lawini. Sa
pakapakun baydu, masagyat lan mag-
udung sa mani kapapadêng-êy ya diyag ya
mani tawuy babayu pun nagtalibatuk sa
nadawak ka pamibiyaybiyay.
19 Pan-ipangaku la sa mani naisagyat
lay malaya lan daygên agyan sabêt ta
labay lan daygên. Nuwa mismun sila,
ipus silayna awêd nadawak ka kalabayan
lawini la ya sabay ya mipakabili kalla.
Tagawan sabêt man na pansunulun gisay
tawu, sabay ya mangipus kana.
20 Ya mani tawuy nakakilala kan Jesu
Cristu ya Panginuun tamu buy Mamiligtas,
nibus silayna sa kadawakan babun luta.
Nuwa nu mag-udung sila sa panyag lan

nadawak buy manguman silan ipusun kalabayan lawini la, luyang pun dumawak ka
kabilyan la amêsên kaysa sabitun nuna.
21 Mangêd pun na a layna natandan na
dan papakun sa matinêk ka pamibiyaybiyay kaysa natandan la buy pamakayari,
kay talibatukan lay mani banal la utus ya
in-aral kalla.
22 Kabay napaptêgan kallay panabin na,
"Ya ugalin asu, pamakayari nan nansuka,
udungun nan kanên na suka na."
"Ya babuy ya pinaluynan nana, mag-
udung ya sa labak amên manguman
maglabak."*

3

Ya pag-udung Panginuun

1 Mani kakaidwan kun mapatêl, ati ya
ikalwan sulat ku kamuyu. Sa mani sulat
ku, pinagpilitan kun ipaganaka kamuyuy
tungkul sa mani bagay ya tanda yina amên
magin malinis buy mangêd da pangisip yu.
2 Labay kun pawa yun ganakên na mani
sinabin mani banal la propeta sabitun
nuna buy ya mani utus sa indin ka-
muyun Panginuun tamu buy Mamiligtas
sa kapamilatan mani apostul ya in-utus
kamuyu.
3 Igit sa kaganawan, sêpat yun matan-
dan ya sa mani tawlin allu bayu mag-
udung si Cristu, dustakên kaw mani tawuy
manunul sa nadawak ka kalabayan lawini
la. Kalyan buy uyamên lakaw buy sabin
lay,
4 "Indap kun nangakuy Cristun mag-
udung ya? Antu yabay amêsên? Manay
nan nati ya mani ninunu tamu nuwa
taganan ayin pagbayu ubat ta sa dinyag ga
babun luta angga amêsên."
5 Nuwa ya pansabin lay ayin pagbayu,
alwan pêtêg. Gawan kay tataganên lan li-
wanên na kapêtêgan ya sabitun nuna pun,
dinyag gan Bapan Namalyari ya langit sa
kapamilatan sabi na. Buy dinyag nay luta,
ubat sa lanêm buy inlumtaw wa luta sa
lanêm.
6 Buy sa kapamilatan êt lanêm, inlanab
Bapan Namalyari ya babun luta buy nalu-
mud da kaganawan.
7 Sa kapamilatan êt Sabin Bapan Namal-
yari, pan-ingatan nay luta buy langit angga
sa alluy intakda nan ulamên. Malyari ya
abiin sa allun pangukum buy pamarusa na
sa mani tawuy asê mangilala kana.
8 Nuwa sikaw wa kakaidwan kun mapa-
têl, agana yu dayi litêpên ya para sa Pangi-
nuun, ya gisay allu, kay kaparisun gisay
libuy tawun buy ya gisay libuy tawun, kay
kaparisun gisay allu.
9 Dilag dakun umnuy mangisip ya ma-
pamaulay ya Panginuun sa pangaku na
tungkul sa pag-udung na. Nuwa sa
kapêtêgan, mapamibabata ya kantamu
gawan a na labay milaku ya sisabêt man
sa ayin katganan na kaparusan, nun a ya
labay na, magsisi ya kaganawan sa mani
kasalanan la.
10 Nuwa ya pag-udung Panginuun, ka-
parisu yan pallumatêng gisay manakaw
wa a tamu tanda nu makanu. Sa
allu êt abiin, dilag kitamun malêngêy
manugudug ga kapapakêdês buy bêngat
tan mapanat ta langit. Maulam ya mamut,
buwan, buy mani bêtêwên. Buy maupud
êt ta kaganawan idi baydi sa luta, agyan
na babun luta.
11 Parabaysên na pangasiran ka-
ganawan. Kabay sêpat kaw bumyay
banal buy mapanunul sa kalabayan Bapan
Namalyari,
12 kaban pan-êtêngên yuy allun pal-
lumatêng Bapan Namalyari buy pan-
gukum na sa kaganawan tawu. Buy sa
panunul yu kana, daygên yuy kaganawan
agyu yu amên asina mabuyutan na pal-
lumatêng na. Sa allu êt abitu, maupud da
langit gawan maulam buy ya kaganawan
makitan baydu, kay malasaw sa sadyay
umut.
13 Nuwa ayun sa impangakun Bapan
Namalyari, dilag bayuy langit buy luta
ya pan-êtêngên tamu buy ya kaganawan
tawuy mambumyay baydu, matinêk kana.
14 Kabay mani kakaidwan kun mapatêl,
kaban pan-êtêngên yuy abitu, pagpilitan
yun bumyay malinis buy ayin kapintasan
buy sêpat pawan mangêd da pamikibêtêk
yu kana.
15 Ganakên yu ya asê pun mallumatêng
nga Panginuun gawan pambiyan nan
panawun magsisi ya mani tawu sa mani
kasalanan la amên miligtas sila, kaparisun
insulat kamuyun kakaidwan tamun patêl
ya si Pablo sa kapamilatan kabiyasnan na
indin Bapan Namalyari kana.
16 Para êt baysên na sinabi na sa ka-
ganawan sulat na tungkul sa pallumatêng
Panginuun. Dilag dakun umnuy insulat
si Pablo ya masakit mapukatan. Kabay
ya mani tawuy kulang nga pangintindi
buy maynay panampalataya, pambiyan
lan asê ustuy labay sabin ya mani insulat
Pablo ya masakit mapukatan. Para êt
bayduy pandaygên la sa kaatag baagin
Banal la Kasulatan Bapan Namalyari. Sa
pakapakun baydu, pan-igtan lay sarili la sa
ayin katganan na kaparusan.
17 Nuwa sikaw wa kakaidwan kun ma-
patêl, tanda yinay tungkul sa mani nan-

* **2:22 2:22** Mani Kawikaan 26:11.

gadadawak ka tawuy mangaral alwan pêtêg. Kabay mangillag kaw amên a kaw mailitêp sa kapamilatan mali ya aral la. Tagawan nu sunulun yu sila, a kawna maniwala sa kapêtêgan buy misyay kawna kan Bapan Namalyari.

18 Kabay isundu yuy panunul yu sa Panginuun buy Mamiligtas tamu ya si Jesu Cristu amên luyang yun madanasan na kangêdan na buy luyang yuya pun makilala. Ulimênên ya amêsên buy makanuman! Awuy Panginuun.

Ya Nunan Sulat JUAN

Si Jesus ya pambêgên Sabi ya mam-in biyay

1-2 Manulat kay kamuyu tungkul kana ya pambêgên Sabi* ya mam-in biyay ya ayin katganan. Bayu pun dinyag ga kaganawan, dilag gina buy kaawyun ninan Bapan Namalyari. Naku ya baydi sa babun luta bilang tawu. Nakitan yan ya buy nalêngê, namudêkdêk yan ya buy natalan.

3 Kabay amêsên, pan-ipapêtêg buy pan-ipatanda yan kamuyuy nakitan buy nalêngê yan amên makibêtêk kaw sa pamikibêtêk yan kan Bapan Namalyari buy sa Anak nay si Jesu Cristu.

4 Pan-isulat yan na ati amên mailubus ya tula tamu.†

Ya pamibiyaybiyay sa nasawang

5 Ati ya kapêtêgan na nalêngê yan kan Jesu Cristu buy pan-ipatanda yan na kamuyu. Si Bapan Namalyari ya sawang buy ayin dakun sabêt ta nadiglêm kana.

6 Kabay nu pansabin tamuy nakibêtêk kitamina kan Bapan Namalyari, pakan mambumyay kitamu pun sa nadiglêm, maglaram kitamina buy asê mambumyay ayun sa kapêtêgan.

7 Nuwa nu mambumyay kitamu sa nasawang, kaparisun Bapan Namalyari ya idi sa nasawang, dilag kitamun pamikibêtêk sa balang gisa. Buy ya dayan Jesus ya Anak Bapan Namalyari sabay ya mallinis kaganawan kasalanan tamu.

8 Nu pansabin tamuy ayin kitamun kasalanan, pampurayitin tamuy sarili tamu buy ayin kitamu sa kapêtêgan.

9 Nuwa nu sabin tamuy mani kasalanan tamu kan Bapan Namalyari, pilmin patawarên na kitamu buy linisin na kitamu sa kaganawan kadawakan, gawan tapat ya buy matinêk.

10 Nuwa nu pansabin tamuy ayin kitamun kasalanan, pandaygên tamun malaram si Bapan Namalyari buy asê makit sa biyay tamuy sabi na.

2

1 Kakaidwan kun mani anak, insulat ku kamuyuy kaganawan abiin amên a kaw makadyag kasalanan. Nuwa nu dilag nakadyag kasalanan, dilag mamikidukuduku kan Bapan Namalyari para kantamu. Ayin kaatag nun a si Jesu Cristu ya Matinêk.

2 Sabay siyay pinarusan kamatyan bilang kasagili tamu amên mapatawad da mani kasalanan tamu. Buy alwan kay mani kasalanan tamu, nun a agyan na mani kasalanan kaganawan tawu.

3 Nu pansunulun tamuy mani utus Bapan Namalyari, napilmi kitamun kilala tamu ya.

4 Amêsên, nu dilag magsabin kilala na si Bapan Namalyari, nuwa a nay naman pansunulun na mani utus na, maglaram ya buy ayin kanay kapêtêgan.

5-6 Nuwa ya manunul sa Sabin Bapan Namalyari, ganap pay pangidu na kana.* Kabay nu sisabêt man na magsabin nakibêtêk ya kan Bapan Namalyari, sêpat yan mambumyay kaparisun Jesus. Sa pakapakun baydu, matandan tamuy pêtêg ginan nakibêtêk kan Bapan Namalyari.

7 Kakaidwan kun mapatêl, alwan bayuy utus ya insulat ku kamuyu, nun a manaynan utus. Gawan sabitun nanampalataya kaw kan Jesus, nalêngê yinay utus ya sêpat kitamun miiidu.

8 Nuwa paran bayuy ati ya utus ya insulat ku kamuyu ya sêpat kitamun miiidu, gawan kay amêsên yan nakitan na abiin sa biyay Jesus buy mangakit yan êt kamuyu. Tagawan na kadlêman, mitas sana buy mansumawang ngay pêtêg ga dêkêt.

9 Nu sisabêt man na magsabin mambumyay ya sa nasawang nuwa nasulapu ya sa patêl na, ya labay sabin, idi yapun sa kadlêman.

10 Nuwa nu sisabêt man na mangidu sa patêl na, sabay siyay mambumyay sa nasawang buy alwan siyay magin sangkan pangasalanan kaatag.†

11 Nuwa ya nasulapu sa patêl na, idi yapun sa kadlêman. Paran nagdalikapkapan buy a na tanday lakwên na tagawan binulag yan kadlêman.

12 Manulat taku kamuyuy mani anak,
gawan pinatawad dan Bapan Namalyari ya mani kasalanan yu gawan sa dinyag Jesu Cristu.

13 Manulat taku kamuyuy mani bapa,
gawan kilala yu wina ya bayu pun dinyag ga kaganawan, dilag gina.

Manulat taku kamuyuy mani bayintawu,
gawan nasambut yina si Satanas.

14 Manulat taku kamuyuy mani anak,
gawan kilala yinay Bapan Namalyari.

Manulat taku kamuyuy mani bapa,

* **1:1-2 1:1-2** Si ati ya pambêgên Sabi, sabay si Jesus. † **1:4 1:4** Malyari êt ta paradi: amên mailubus sa tula yan.

* **2:5-6 2:5-6** Malyarin dilag luway labay sabin na ati: ganap pay pangidu na kan Bapan Namalyari o malyarin paradi êt: naganap pa kanay pangidun Bapan Namalyari. † **2:10 2:10** Malyari êt ta paradi: buy ayin nan sangkan amên makadyag yan kasalanan.

gawan kilala yu wina ya bayu pun
dinyag ga kaganawan, dilag gina.
Manulat taku kamuyuy mani bayintawu,
gawan napas-êy kaw buy pawan idi
sa bêkê yuy Sabin Bapan Namalyari
buy nasambut yina si Satanas.

Agana yu kaidwan na babun luta

15 Agana yu kaidwan na mani nadawak ka dyag mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari o mani bagay baydi sa babun luta ya asê kapapaidu kan Bapan Namalyari. Gawan na mangidu sa mani abiin, asê mangidu kan Bapan Namalyari.
16 Tagawan alwan ubat kan Bapan Namalyari ya abiin, nun a ubat sa mani tawuy asê manunul kan Bapan Namalyari kaparisun panunul sa kalabayan lawini, pallabay un kaganawan makitan buy pamadayêw.
17 Mitas ya babun luta buy ya kaganawan bagay baydi ya pallabayên mani tawu. Nuwa ya mani tawuy manunul sa kalabayan Bapan Namalyari, mabyay silan ayin katganan.

Ya tawuy manalangsang kan Cristu

18 Kakaidwan kun mani anak, narani yay katganan babun luta. Buy kaparisun nalêngê yu, narani yanay pallumtaw tawuy manalangsang kan Cristu.‡ Agyan amêsên, malakêy nay nipanlumtaw wa manalangsang kan Cristu. Kabay tanda tamun narani yanay katganan babun luta.
19 Ya mani tawun abiin, napagkaawyun tamu sila sabitun nuna, nuwa nagpapawa sila kantamu. Nu pêtêg tamu sila dayin kaawyun sa panampalataya, nanugêl sila dayin kaawyun tamu. Nuwa nagpapawa sila, ya labay sabin, a tamu sila pêtêg kaawyun.
20 Nuwa sikaw, idi ya kamuyuy Ispiritun Bapan Namalyari ya indin kamuyun Jesus. Kabay tanda yinan kaganawan na kapêtêgan.
21 Buy tanda yuy ayin kalaraman na maubat sa kapêtêgan. Paraman baydu, manulat taku pun êt kamuyu amên mapilmi yun taganan pêtêg ga natandan yu tungkul kan Jesus.
22 Ya tawuy maglaram, pansabin nay alwan si Jesus ya Cristuy in-utus Bapan Namalyari. Ya mani tawuy magsabin parabaysên, sabay silay manalangsang kan Cristu, gawan a la labay kilalanên si Bapan Namalyari buy Anak na.
23 Ya asê mangilala sa Anak, a na êt kilalay Bapa. Nuwa ya mangilala sa Anak, kilala na êt ta Bapa.
24 Agana yu litêpên na in-aral kamuyu paubat sabitun nakilala yu si Jesus. Sa pakapakun baydu, manugêl kaw sa pamikibêtêk yu kan Jesus buy kan Bapan Namalyari.
25 Sa pakapakun baydu, mapakamuyuy impangakun Cristu ya sabay ya biyay ya ayin katganan.
26 Manulat taku kamuyu amên patandan kaw sa mani tawuy kalabay mamilitêp kamuyu sa panuru la.
27 Nuwa a lakaw mailitêp, tagawan idi ya kamuyuy Ispiritun Bapan Namalyari ya indin kamuyun Jesus. Kabay a kawna kaylangan turwanan kaatag tagawan ya Ispiritun Bapan Namalyari sabay ya manuru kamuyu. Buy kaganawan pan-ituru na, pawan kapêtêgan. Kabay manugêl kaw kan Jesus kaparisun inturu na kamuyu.
28 Kabay kakaidwan kun mani anak, manugêl kaw sa pamikibêtêk kan Jesus amên sa pag-udung na baydi sa babun luta, ayin kitamun ikalimu buy a kitamu madêng-êyan makiarap kana sa allun abitu.
29 Tanda yun matinêk si Jesus. Kabay sêpat yu êt matandan na kaganawan manyag matinêk sabay silay mani anak Bapan Namalyari.

3

Ya mani anak Bapan Namalyari

1 Isipin tamu nu parasaantu karagul la pangidun Bapan Namalyari kantamu! Intuwad na kitamun mani anak na buy pêtêg ga abiin. Kabay abiin na sangkan na a kitamu pangkilalanên mani tawuy asê manunul kana gawan a la kilala si Bapan Namalyari.
2 Kakaidwan kun mapatêl, agyan mani anak kitaminan Bapan Namalyari, a na pun impatanda nu sabêt taganay magin kabilyan tamu sa pag-udung Jesu Cristu. Nuwa ya tanda tamu, miparisu kitamu kana tagawan makitan tamu yan arapan.
3 Kabay nu sisabêt man na napilmin miparisu kana, sêpat agana yina bumyay sa kasalanan amên magin malinis ya biyay na kaparisun Jesus.
4 Nu sisabêt man na manyag kasalanan, pallabagên nay Kautusan Bapan Namalyari. Tagawan na pallabag sa mani utus na, sabay ya kasalanan.
5 Tanda yuy ayin kasalanan si Jesus buy tanda yuy naku ya baydi amên siyay mamitas sa mani kasalanan tamu.
6 Kabay ya tawuy nakibêtêk kan Jesus, a nayna pan-isunduy panyag nan kasalanan. Nuwa nu sisabêt man na mamisundu sa kasalanan, a na pun taganan kilala si Jesus buy a ya nanampalataya kana.

‡ **2:18 2:18** Sa Griego, ya pamêg kana Anti-Cristu.

7 Kakaidwan kun mani anak, agana kaw
magpapurayit agyan kansabêt man. Nu
sisabêt man na manyag matinêk, sabay ya
matinêk kaparisun Jesus ya matinêk.
8 Nuwa nu sisabêt man na mamisundu
sa panyag nan kasalanan, mani anak yan
Satanas, tagawan ubat pun sa umpisa,
manyag gan kasalanan si Satanas. Kabay
naku yabay baydi ya Anak Bapan Namal-
yari amên lasakên nay mani diyag Satanas.
9 Ya kaganawan nagin anak Bapan Na-
malyari, a layna pan-isunduy panyag lan
kasalanan, tagawan idi ya kallay bayuy
biyay ya ubat kan Bapan Namalyari. Buy
gawan si Bapan Namalyari yay Bapa la,
a layna malyarin isunduy panyag lan
kasalanan.
10 Kabay makilala tamu nu sisabêt ta
mani anak Bapan Namalyari buy nu sis-
abêt ta mani anak Satanas. Tagawan nu
sisabêt man na asê manyag matinêk buy
asê mangidu sa patêl na, a ya anak Bapan
Namalyari.

Miiidu kitamu

11 Sabitun nanampalataya kaw kan Je-
sus, paradi ya aral la nalêngê yu. Sêpat
kitamun miiidu.
12 Agana kitamu makitbus kan Cain ya
nasakup Satanas. Pinati nay patêl na ya
si Abel gawan kinasêman naya. Tagawan
sa pangêlêw Bapan Namalyari, matinêk
ya dinyag Abel nuwa ya dinyag Cain,
nangadadawak.
13 Kabay mapatêl, agana kaw paupapas
nu kasulapwan kaw mani tawuy asê ma-
nunul kan Bapan Namalyari.
14 Sabitun nuna, bilang nati kitamu
sa pangêlêw Bapan Namalyari, nuwa
amêsên, mabyay kitamina sa ayin kat-
ganan. Tanda tamuy abiin, gawan
pangkaidwan taminay mapatêl tamu. Sis-
abêt man na asê mangidu sa mapatêl
na, manugêl yapun sa ayin katganan na
kamatyan.
15 Ya nasulapu sa mapatêl na, bilang
mamati yinan tawu buy tanda tamuy ayin
mamatin tawuy mabiyan biyay ya ayin
katganan.
16 Paradi tamun matandan na pêtêg
pamiiidu. Indin Jesu Cristuy biyay na para
kantamu. Kabay sêpat kitamun nakal-an
idin na biyay tamu para sa mapatêl tamu.
17 Alimbawa, nu dilag gisay tawuy nag-
agyu sa biyay buy dilag yan nakitan na
gisay patêl la mangaylangan, nuwa a naya
sinawpan, masabi tamu nayin pangkaid-
wan na si Bapan Namalyari? Asê!
18 Mani anak, agana kitamu miiidu kay
sa sabi, nun a ipakit tamuy pêtêg ga
pangidu sa kapamilatan mani diyag tamu.
19-20 Nu parabaysên na pamiiidu tamu,
pilmin mambumyay kitamu ayun sa
kapêtêgan. Buy agyan nu misan paran
pan-usigin kitamu pun nakêm tamu,
malyari kitamun makiarap kan Bapan
Namalyari un napatêtbêk. Tagawan tanda
tamuy igit pun si Bapan Namalyari kaysa
nakêm tamu buy tanda nay kaganawan na
pan-isipin buy pandaygên tamu.
21 Kakaidwan kun mapatêl, nu a kitamu
pan-usigin nakêm tamu, makapikiarap ki-
tamu kan Bapan Namalyari un napas-êy ya
nakêm.
22 Buy agyan dakun sabêt ta yawarên
tamu kan Bapan Namalyari, pilmin
matanggap tamu, gawan pandaygên
tamuy kapapaidu kana buy manunul
kitamu sa mani utus na.
23 Buy ati ya utus na: Sêpat kitamun
manampalataya sa Anak nay si Jesu Cristu
buy miiidu kitamu kaparisun in-utus na
kantamu.
24 Ya mani manunul sa utus Bapan
Namalyari, manugêl silayna kana buy
manugêl êt kalla si Bapan Namalyari. Buy
sa kapamilatan Ispiritun Bapan Namal-
yari ya indin na kantamu, tanda tamuy
manugêl kantamu si Bapan Namalyari.

4

Ya Ispiritun Bapan Namalyari buy ya ispiritun tawuy manalangsang kan Cristu

1 Kakaidwan kun mapatêl, malakêy
nay mani tawuy mamiaral alwan pêtêg.
Kabay nu dilag magsabin idi kallay Ispiri-
tun Bapan Namalyari, agana kaw tambêng
maniwala, nun a papakapilmin yu pun nu
pêtêg ubat kan Bapan Namalyari.
2 Matandan yu nu taganan idi kallay
Ispiritun Bapan Namalyari nu pangki-
lalanên lay naku baydi sa babun luta si
Jesu Cristu ya in-anak tawu.
3 Nuwa nu sisabêt man na asê mangi-
lalan naku si Jesu Cristu baydi sa babun
luta ya in-anak tawu, labay sabin, alwan
Ispiritun Bapan Namalyari ya idi kana nun
a ya ispiritun tawuy manalangsang kan
Cristu. Tanda yinay lumatêng ngay tawun
abiin buy amêsên, idi yina baydi sa babun
luta.*
4 Nuwa sikaw wa kakaidwan ku, anak
kawnan Bapan Namalyari buy sinambut
yinay mani mamiaral alwan kapêtêgan,
gawan a yu pinaniwalan na in-aral la.
Ta ya Ispiritun Bapan Namalyari ya idi

* **4:3 4:3** Ya labay sabin, agyan asê pun magpakit ta tawuy manalangsang kan Cristu, idi ya baysên na mani tawuy panggamitin na. Basên tamuy 2 Tesalonica 2:1-12.

kamuyu, makapangyarian yapun kaysa
kan Satanas ya sabay ya mag-ari amêsên
sa mani tawuy asê manunul kan Bapan
Namalyari.
5 Ya mamiaral alwan pêtêg, sabay silay
mani tawuy asê manunul kan Bapan Na-
malyari. Kabay ya pan-iaral la, kay abituy
mani bagay ya pandaygên mani tawuy
asê manunul kan Bapan Namalyari. Buy
ya manunul sa pan-iaral la, kay abitu
silay kaparisu lan asê manunul kan Bapan
Namalyari.
6 Nuwa sikitamu, mani anak kitami-
nan Bapan Namalyari. Kabay ya mani
manunul sa mani pan-iaral tamu, sabay
silay kaparisu tamun mangilala kan Bapan
Namalyari. Nuwa ya mani tawuy asê
kalabay manunul kantamu, a sila mangi-
lala kan Bapan Namalyari. Sa parabaydu,
matandan tamu nu sisabêt ta mamiaral
kapêtêgan na ubat sa Ispiritun Bapan Na-
malyari buy matandan tamu êt nu sisabêt
ta mangaral kalaraman.

Si Bapan Namalyari ya pangidu

7 Kakaidwan kun mapatêl, miiidu ki-
tamu, tagawan si Bapan Namalyari ya
pinangubatan pangidu. Buy ya tawuy
mangidu sa kaparisu na, anak yan Bapan
Namalyari buy kilala na si Bapan Namal-
yari.
8 Nuwa nu sisabêt man na asê mangidun
kaparisu na, a na kilala si Bapan Namal-
yari, tagawan si Bapan Namalyari, pawa
yan mapangidu.
9 Impakit Bapan Namalyari ya pangidu
na kantamu sabitun in-utus na baydi sa
babun lutay kagisagisay Anak na. Dinyag
nay abiin amên sa kapamilatan Anak na,
mabiyan kitamun biyay ya ayin katganan.
10 Alwan sikitamuy nangidu kan Bapan
Namalyari, nun a siyay nunan nangidu
kantamu. Gawan sa kasalanan tamu,
sikitamu dayi ya sêpat maparusan. Nuwa
gawan sa pangidun Bapan Namalyari kan-
tamu, in-utus na baydi sa babun lutay
Anak na ya si Jesus amên siyay maparusan
kamatyan bilang kasagili tamu amên ma-
patawad da mani kasalanan tamu. Abiin
na pêtêg ga pangiduy impakit Bapan Na-
malyari kantamu.
11 Kakaidwan kun mapatêl, gawan
parabaysên na pangidun Bapan Namalyari
kantamu, sêpat kitamu êt miiidu.
12 Ayin pun tawuy nakakit kan Bapan
Namalyari. Nuwa nu miiidu kitamu,
manugêl kantamu si Bapan Namalyari buy
ganap sa biyay tamuy pangidu na.
13 Tanda tamuy manugêl kitamu kan
Bapan Namalyari buy manugêl ya êt kan-
tamu. Tanda tamuy abiin tagawan indin
na kantamuy Ispiritu na.
14 Nakitan yan si Jesus ya Anak Bapan
Namalyari. Kabay pan-ipapêtêg yan na
sabay siyay in-utus Bapan Namalyari bi-
lang Mamiligtas sa mani tawu sa kapa-
rusan mani kasalanan la.
15 Nu sisabêt man na mangilalan sabay si
Jesus ya Anak Bapan Namalyari, manugêl
kana si Bapan Namalyari buy manugêl ya
êt kan Bapan Namalyari.
16 Kabay amêsên, tanda tamuy pan-idun
kitamun Bapan Namalyari buy mapanali-
gan tamuy pangidu na.
Si Bapan Namalyari, pawa yan ma-
pangidu. Ya tawuy mapangidu, manugêl
kana si Bapan Namalyari buy manugêl ya
êt kan Bapan Namalyari.
17 Sa parabaysên, ganap pa kantamuy
pangidun Bapan Namalyari. Kabay a
kitamu sêpat malimu sa Allun Pangukum†
na, ta mambumyay kitamina kaparisun
Jesus sabitun idi yapun baydi sa babun
luta.
18 Ayin sabêt man na limu sa pangidu,
ta pan-itas ganap pa pangiduy sabêt man
na limu. Kabay nu malimuy gisay tawu ya
dat parusan ya sa Allun Pangukum, labay
sabin, asê pun ganap kanay pangidun
Bapan Namalyari.
19 Pangkaidwan tamu si Bapan Namal-
yari gawan siyay nunan nangidu kantamu.
20 Nu pansabin gisay tawuy pangkaid-
wan na si Bapan Namalyari, nuwa na-
sulapu ya sa kaparisu na, maglaram ya.
Ta nu a na pan-idun na kaparisu na ya
mangakitan na, parasaantu nan idun si
Bapan Namalyari ya a na mangakitan.
21 Kabay ati ya utus ya indin Cristu
kantamu. Ya tawuy mangidu kan Bapan
Namalyari, kaylangan idun na êt ta map-
atêl na.

5

Ya pangidu, panampalataya, buy panambut

1 Nu sisabêt man na manampalatayan
sabay si Jesus ya Cristuy in-utus Bapan
Namalyari, pêtêg ga anak yan Bapan Na-
malyari. Buy nu sisabêt man na mangidu
sa bapa, mangidu ya êt sa anak na.
2 Kabay nu pan-idun tamu si Bapan
Namalyari buy pansunulun tamuy mani
utus na, matandan tamuy pan-idun tamuy
mani anak na.
3 Ya labay sabin pangidu tamu kan Ba-
pan Namalyari, sunulun tamuy mani utus

† **4:17 4:17** Sa Allun Pangukum Bapan Namalyari, mangukum ya sa kaganawan tawu, ayun sa mani dinyag la.

na. Buy ya mani utus na, asê masakit
sunulun.
4 Tagawan sikitamun mani anak Ba-
pan Namalyari, nasambut taminay nan-
gadadawak ka diyag baydi sa babun
luta. Nanambut kitamina tagawan man-
ampalataya kitamu kan Jesus.
5 Ayin makasambut sa nangadadawak ka
diyag baydi sa babun luta, liban ta sa mani
tawuy manampalatayan sabay si Jesus ya
Anak Bapan Namalyari.

Ya tatluy pamipapêtêg tungkul sa Anak Bapan Namalyari

6 Sabitun naku si Jesu Cristu baydi sa
babun luta, napagpapêtgan na Anak yan
Bapan Namalyari sa kapamilatan lanêm
sabitun nagpabawtismu ya buy sa kapami-
latan daya sabitun nati ya. Alwan kay sa
lanêm nun a sa kapamilatan êt daya. Ya
mani bagay ya abiin, pinagpapêtgan Ispir-
itun Bapan Namalyari, gawan ya Ispiritun
Bapan Namalyari sabay ya kapêtêgan.
7 Amêsên, dilag tatlu [sa langit ya] nag-
papêtêg: [ya Bapa, ya Sabi, buy Ispiritun
Namalyari.] Ya tatlun abiin, gigisay pan-
ipapêtêg la.
8 Dilag tatlu [sa luta] ya nagpapêtêg
nu sisabêt si Jesus: Ya lanêm sên nag-
pabawtismu ya, ya daya na sabitun nati
ya, buy ya Ispiritun Bapan Namalyari. Ya
tatlun abiin, gigisay pan-ipapêtêg la.
9 Amêsên, nu paniwalan tamuy pan-
ipapêtêg tawu, luyang tamun sêpat pani-
walan na pan-ipapêtêg Bapan Namalyari,
gawan mismun siyay nam-in abiin na
tatluy pan-ipapêtêg tungkul sa Anak na.
10 Kabay nu sisabêt man na manam-
palataya sa Anak Bapan Namalyari, mani-
wala ya êt sa pan-ipapêtêg Bapan Na-
malyari. Nuwa nu sisabêt man na asê
maniwala sa pamipapêtêg ga abiin, pan-
daygên nan malaram si Bapan Namalyari
tagawan a ya maniwala sa impapêtêg
Bapan Namalyari tungkul sa Anak na.
11 Tagawan impapêtêg Bapan Namalyari
ya sa kapamilatan pamikibêtêk tamu sa
Anak na, binyanan na kitamun biyay ya
ayin katganan.
12 Kabay nu sisabêt man na nakibêtêk sa
Anak Bapan Namalyari, dilag ginan biyay
ya ayin katganan. Nuwa nu sisabêt man
na asê nakibêtêk sa Anak Bapan Namal-
yari, ayin yan biyay ya ayin katganan.

Ya biyay ya ayin katganan

13 Insulat kuy kaganawan abiin amên
matandan yuy sikaw wa manampalataya
sa Anak Bapan Namalyari, dilag kawnan
biyay ya ayin katganan.
14 Kabay napas-êy ya nakêm tamun
magdani kan Bapan Namalyari, tagawan
napilmi kitamun lêng-ên nay agyan sabêt
man na yawarên tamu ayun sa kalabayan
na.
15 Buy nu tanda tamuy mallêngê kan-
tamu si Bapan Namalyari, tanda tamuy
matanggap taminay panyawarên tamu
kana.
16-17 Alimbawa, nu makitan muy patêl
mu kan Cristu ya manyag kasalanan, man-
alangin ka kan Bapan Namalyari para
kana amên biyan nayan bayun biyay.
Tanda tamuy ya kaganawan pandaygên
na nadawak, kasalanan kan Bapan Na-
malyari. Ya mani kasalanan tamu, mal-
yarin patawarên liban sa kasalanan na
makapigtan sa ayin katganan na ka-
matyan. Ya parabaysên na kasalanan,
asê malyarin patawarên kanuman. Kabay
agana kaw manalangin para sa tawuy
manyag parabaysên na kasalanan.
18 Tanda tamuy ya mani anak Bapan
Namalyari, a la pan-isunduy panyag lan
kasalanan tagawan pan-illagan silaynan
Anak na ya si Jesu Cristu amên a silayna
mapasakitan Satanas.
19 Ya kaganawan tawuy asê manunul
kan Bapan Namalyari, sakup silan kapang-
yarian Satanas. Nuwa sikitamu, tanda
tamuy mani anak kitaminan Bapan Na-
malyari.
20 Tanda tamu êt ta naku baydi sa
babun luta ya Anak Bapan Namalyari buy
binyanan na kitamun pangintindi amên
makilala tamuy pêtêg ga Namalyari. Pêtêg
kitaminan idi kan Bapan Namalyari, ta
idi kitamina kan Jesu Cristu ya Anak na.
Sabay siyay pêtêg Namalyari buy pinan-
gubatan biyay ya ayin katganan.
21 Kakaidwan kun mani anak, mag-
pakarayu kaw sa pangulimên sa mani
diyusdiyusan.

Ya Ikalwan Sulat JUAN

1 Siku ya tuway mamunu sa miaawyun
na manampalataya kan Jesus, manulat
taku kamuy babayi ya pinilin Bapan Na-
malyari buy sa mani anak mu. Lubus
kataw pangkaidwan buy alwan kay sikuy
mangidu kamuyu, nun a ya kaganawan
tawuy nakatandan kapêtêgan tungkul kan
Jesus.
2 Pangkaidwan yan kaw gawan sa
kapêtêgan na idi sa bêkê tamu buy
manugêl kantamu kanuman.
3 Labay kuy manugêl kantamuy
kangêdan, lunus, buy kapatêtbêkan na
ubat kan Bapan Namalyari buy kan Jesu
Cristu ya Anak na, kaban mambumyay
kitamu sa kapêtêgan buy sa pangidu.

Ya kapêtêgan buy pangidu

4 Sadyay tula ku sên natandan kuy
dakun umnu sa mani anak muy mam-
bumyay sa kapêtêgan, ayun sa in-utus
kantamun Bapa tamun Namalyari.
5 Kabay amêsên, panggalangên na
babayi, panyawarên ku kamuy miiidu ki-
tamun kaganawan. Alwan bayun utus
sa ati. Tagawan sabitun nanampalataya
kaw kan Jesus, abiin nay utus sa indin
kantamun Bapan Namalyari.
6 Ya labay sabin pangidu kan Bapan
Namalyari, sunulun tamuy mani utus na.
Ta sabitun nanampalataya kaw kan Jesus,
nalêngê yinay utus na sabitun sinabi nay,
"Miiidu kaw."
7 Pan-ipaganaka ku kamuyuy mani abiin
gawan malakêy nay mani mamilitêp pa
nikyat baydi sa babun luta. Sabay silay
mani tawuy asê mangilalan nagin tawu
si Jesu Cristu sabitun naku ya baydi sa
babun luta. Pan-ilitêp lay mani tawu buy
pansalangsangên la si Cristu.
8 Kabay manginlag kaw amên asê
masayang nga pinagpagalan yu, nun a
matanggap yuy lubus sa gantimpalay in-
il-an Bapan Namalyari para kamuyu.*
9 Ya tawuy asê manugêl sa pêtêg aral
Cristu nun a pandagdagên na pun, ayin
kana si Bapan Namalyari. Nuwa ya tawuy
manugêl sa aral Cristu, idi kana si Bapan
Namalyari buy si Jesu Cristu ya Anak na.
10 Nu dilag mani tawuy mallumatêng
nga kaatag ga pan-ituru la tungkul kan
Cristu, agana yu sila pasunun sa bali yu
buy agana yu sila dambin.
11 Tagawan na mandambi kalla, mi-
awyun nina sa nadawak ka pandaygên la.
12 Malakê pun êt dayi ya labay kun isabi
kamuyu, nuwa a kina isulat, ta labay ku
isabi ku kamuyun arapan. Tagawan mani-
wala kun makalaku waku baysên kamuyu
amên magin lubus sa tula tamu.
13 Nagpapakun kayna, sabin mani anak
patêl muy babayi ya kaparisu mun pinili
êt Bapan Namalyari.

* **1:8 1:8** Malyarin paradi êt ta labay sabin: Tagawan nu mailitêp kaw, madyag ayin pukat ta pagpagal yan sa pangaral kamuyu. Nu parabaysên na malyari, a yu matanggap pa gantimpalay in-il-an Bapan Namalyari para kamuyu.

Ya Ikatlun Sulat JUAN

1 Siku ya tuway mamunu sa mani manampalatayay miaawyun, manulat taku kamuy kaluguran kun Gaius ya taganan kakaidwan ku.
2 Kakaidwan kun patêl, manalangin naku ya magin mangêd da kabilyan buy napas-êy ya lawini mu, kaparisun panampalataya mu ya tanda kuy napas-êy êt.
3 Tanda kuy abiin gawan balang dilag mallumatêng baydi ya mani mapatêl tamu kan Cristu, pawa lan pansabin kangkuy tapat ta panampalataya mu sa kapêtêgan tungkul kan Jesus buy mambumyay ka ayun sa kapêtêgan. Sadyay tula ku sa sinabi la tungkul kamu!
4 Gawan ayin nan kaatag ga igit pun na makapagpasaya kangku, nun a ya matandan kuy mambumyay ayun sa kapêtêgan na mani anak ku sa panampalataya.
5 Kakaidwan kun kaluguran, taganan tapat ka sa panampalataya tamu gawan pallingunun muy mapatêl tamu ya midan baysên, agyan na mani a mu kakilala.
6 Imbalita la sa mani manampalatayay miaawyun baydi tungkul sa pangiduy impakit mu kalla. Nu malyari dayi, sawpan mu pun sila ayun sa paralan na kapapaidu kan Bapan Namalyari sa pamisundu lan pamita papakun sa kaatag lugal.
7 Tagawan mamaku sila sa magmikakanayun na lugal amên iaral la tungkul kan Jesus, ya asê mananggap agyan sabêt man na sawup sa mani tawuy asê pun mangilala kan Bapan Namalyari.
8 Kabay sikitamun mani manampalataya, sêpat sikitamuy manawup kalla amên sa pakapakun baydu, kasawup kitamu sa pangaral kapêtêgan tungkul kan Jesus.
9 Sabitun nuna, nanulat taku sa mani manampalatayay miaawyun baysên, nuwa a kay kinilalan Diotrefes. Gawan kay labay na, siyay mamunu sa mani manampalataya baysên.
10 Kabay nu maku waku baysên, sabin ku kamuyuy mani pandaygên na. Paniwagaw nay mani kalaraman na panira na tungkul kanyan. Alwa pun êt kay abiin, a na pantanggapên na mapatêl tamuy manduman baysên. Buy pambênbênan na pun êt ta kaatag ga kalabay manawup kalla buy si kalabay pun êt manawup, pan-ipatas na sa pamititipun mani manampalatayay miaawyun.
11 Kakaidwan kun patêl, agana mu tubsun na nadawak ka ugali, nun a ya tubsun mu, abituy mangêd da ugali. Tagawan na mani manyag mangêd, sabay silay mani anak Bapan Namalyari. Nuwa ya manyag nadawak, a sila anak Bapan Namalyari gawan a laya pun kakilala.
12 Pansabin kaganawan manampalatayay mangêd da tawu si Demetrio gawan makitan sa pamibiyaybiyay nay manunul ya sa kapêtêgan. Sikay man, pan-ipapêtêg yan na mangêd yan tawu buy tanda muy pêtêg ga mani pansabin yan.
13 Malakê pun êt dayi ya labay kun sabin kamu, nuwa a kina isulat,
14 ta labay ku sabin ku kamun arapan. Tagawan maniwala kun a maêpêng, makalaku waku baysên kamu.
15 Labay kuy manugêl kamuy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan Namalyari. Nagpapakun kayna, sabin mani kaluguran tamu baydi. Sabin mu êt sa balang gisay kaluguran tamu baysên na nagpapakun silayna.

Ya Sulat ta ubat kan JUDAS

1 Siku si Judas ya patêl Santiago buy alipên Jesu Cristu.
Nanulat taku kamuyun mani binêg Bapan Namalyari ya pan-idun na buy pan-illagan Jesu Cristu.
2 Labay kuy manugêl kamuyuy lubus sa lunus, kapatêtbêkan, buy pangiduy ubat kan Bapan Namalyari.

Ya mani tawuy mangaral alwan pêtêg

3 Mani kakaidwan kun mapatêl, labay-labay ku dayin isulat kamuyuy tungkul sa kaligtasan ya indin Bapan Namalyari sa balang gisa kantamu. Nuwa kaban pan-isipin kun isulat ta abiin, naisip kuy mas kaylangan kun sabin kamuyuy pawa yun itanggul ya mani pêtêg ga aral ya panampalatayanan tamu. Ta ya pêtêg ga aral la abiin, katamisan intiwalan Bapan Namalyari kantamun mani pinili nan kay kana buy asê sêpat ibayu kanuman.
4 Kaylangan itanggul yuy pêtêg ga aral ta dilag mani tawuy nakiawyun kamuyu ya sa a yu tanda, kay magtatalingkayu silan manampalataya kan Bapan Namalyari. Pan-itumbalik lay kangêdan Bapan Namalyari sa kapamilatan pamikikanayun la, gawan pansabin lay maganaka si Bapan Namalyari buy patawarên na kitamu. Ya mani tawun abiin, a la labay kilalanên na kay si Jesu Cristuy Panginuun ya sêpat tamun pagsuywan. Sabitun nuna, ya parusan mani parabayduy tawu, idi ya sa Kasulatan.

Ya parusa sa mani nadawak sabitun nuna

5 Mani mapatêl, agyan tanda yinay tungkul sa nalyari sa mani Israelita sabitun nuna, labay ku pun êt ipaganaka kamuyu. Agyan inligtas silan Bapan Namalyari sa pangaipus la sa Egipto,* pinati na êt ya mani asê naniwala kana.†
6 Ganakên yu êt ya nalyari sa mani angel ya nagtas sa katungkulan la sa langit buy inlakwanan lay nay bibiyan la baydu. Inggapus silan Bapan Namalyari sa mani tanikalay asê mangaputus buy insukul na sila sa kali ya nalalêlalê angga sa parusan na sila sa Allun Pangukum na.
7 Ganakên yu êt ta nalyari sa mani tawu sa balayan Sodoma buy sa Gomorra buy sa mani karani lan balayan. Sabitun nuna, pawa silan makikanayun buy pandaygên lay kalabayan lawini la. Agyan parisu silan liyaki, niasawa sila. Para êt bayduy babayi sa kaparisu nan babayi. Gawan baysên, pinarusan silan Bapan Namalyari sa kapamilatan apuy ya asê mangapalêng. Dinyag nay abiin bilang patanda sa mani tawuy mapanyag kadawakan.
8 Para êt baysên ya diyag mani tawuy magtatalingkayun manampalataya kan Bapan Namalyari ya nakiawyun kamuyu. Dilag silan mangasulêplêp ya nadawak ya sabay ya mamitustus kalla amên daygên lay mamakapadêng-êy ya diyag sa sarili lan lawini. A sila kalabay magpasakup sa Panginuun buy magsabi sila êt nadawak laban sa mani idi sa langit.
9 Isipin tamu si Miguel, agyan siyay pinunun mani ang-el, a ya nakadêgdêg nagsabin nadawak laban kan Satanas. Tagawan sabitun nisubakan sila nu sisabêt kallay mangwan bangkay Moises, asê nakadêgdêg nanangkan si Miguel kan Satanas, nun a kay sinabi na, “Baalay nay Panginuun ya mamarusa kamu!”
10 Nuwa si abiin na mani magtatalingkayun manampalatayay kaawyun yu, magsabi silan nadawak laban sa mani bagay ya a la mapukatan. Kaparisu silan mani ayup pa pandaygên lay labay lawini la agyan a la pun inisip. Gawan ya pansunulun la, kay kalabayan lawini la ya sabay ya mantan kalla sa kaparusan.
11 Mamakapalunus ya malyari sa mani tawun abiin! Tagawan manyag silan nangadadawak kaparisun dinyag Cain sabitun nuna.‡ Mamakapalunus ya malyari kalla! Tagawan pampurayitin lay kaparisu la amên ta kay makapera sila kaparisun dinyag Balaam sabitun nuna. Mamakapalunus ya malyari kalla! Tagawan pallabagên lay mani utus Bapan Namalyari kaparisun dinyag Korah sabitun panawun Moises. Kabay nipakabili si Korah,§ buy para êt baysên ya pamarusa sa mani tawuy kaawyun yu ya magtatalingkayun manampalataya kan Bapan Namalyari.
12 Ya mani tawun abiin, sabay silay mipakadêng-êy buy manira kamuyu gawan ayin silan dêng-êy makiêm kamuyu bilang mipapatêl kan Cristu. Buy kay pawan kasimbawan na labay la buy kay sarili lay pan-isipin la. Para silan yatêk ka idi sa malinis ya yaming. Para silan mani ulap ya pan-ialipad angin, nuwa ayin pantanên na uran. Para sila êt mani puun kayuy ayin tagêy, agyan panawun nan panagêy. Inulut buy taganan nati yana.

---

* **1:5 1:5** Exodo 1-12. † **1:5 1:5** Mani Bilang 14:26-35. ‡ **1:11 1:11** Sa Genesis 4, si Cain buy ya patêl nay si Abel nag-andug sila kan Bapan Namalyari. Tinanggap Bapan Namalyari ya andug Abel nuwa ya andug Cain, a na tinanggap. Kabay nanubag si Cain buy pinati nay patêl na. § **1:11 1:11** Mani Bilang 16:1-35.

13 Buy para sila êt mangaragul la allun
sa dagat ya asê mabênbênan. Ya diyag lay
mamakapadêng-êy maiparisu sa madinat
ta subu ya pantanên alun sa agid dagat.
Magpakarayu sila sa pêtêg ga aral, ta
para silan bêtêwên ya nalitêp, tagawan
nagpakarayu sila sa pêtêg ga aral. Kabay
nakal-an sila sa kadlêman buy manugêl
sila baydu kanuman.
14 Si Enoc ya ikapituy kaapuapuan Adan,
awlagi sinabi na nu sabêt ya malyari sa
mani tawun abiin. Sinabi na,
"Pakalêngê kaw! Lumatêng ya Panginuun
kaawyun nay libulibuy ang-el na
15 amên atulan nay kaganawan tawu ayun
sa mani diyag la. Parusan nay mani
tawuy makasalanan ya asê mangi-
lala kan Bapan Namalyari.
Parusan na sila gawan sa nangadadawak
ka diyag la buy sa kaganawan nan-
gadadawak ka pansabin la laban
kana."
16 Ya mani tawun abiin, mapanguwenta
buy mapanêsê sila. Buy kay ya
pansunulun la abituy nadawak ka
kalabayan la. Mapagpadayêw sila buy
pampakangêdên lay pagsabi la amên kay
makwa lay labay la sa mani tawu.

Mani utus sa mani manampalataya kan Jesus

17 Nuwa sikaw wa kakaidwan kun ma-
patêl, pawa yun ganakên ya sinabin
mani apostul Panginuun tamun Jesu Cristu
sabitun nuna.
18 Ya sinabi la sabitun nuna,
"Bayu mag-udung si Jesus, lumatêng ya
mani tawuy manguyam.
Labaylabay lan sunulun ya nangadadawak
ka kalabayan lawini la."
19 Abiin silay mani tawuy manira sa
pamibêbêtêk yu, pansunulun lay kal-
abayan lawini la buy ayin kallay Ispiritun
Bapan Namalyari.
20 Nuwa sikaw wa mani kakaidwan
kun mapatêl, pawa yun pakapas-êyên na
panampalataya yu sa kapêtêgan ya im-
patandan Bapan Namalyari kamuyu. Buy
pawa kaw manalangin kan Bapan Namal-
yari sa sawup Ispiritu na.
21 Gawan sa lunus Panginuun tamun
Jesu Cristu kamuyu, mabiyan kaw lanun
biyay ya ayin katganan. Kabay kaban pan-
êtêngên yuy allun abiin, manugêl kaw sa
pangidun Bapan Namalyari.
22 Ya mani magmikakunuy nakêm sa
panampalataya kan Jesus, kalunusan buy
sawpan yu sila.
23 Ya kaatag nangalilitêp sa asê pêtêg
ga aral, para silan marani yan minabu sa
apuy ya asê mangapalêng. Kabay sawpan
yu sila êt amên miligtas sila sa parusa. Ya
kaatag pun na pawan manyag nadawak,
kalunusan yu sila êt. Nuwa mangillag kaw
ta dat miawyun kaw sa mani kadinatan na
pandaygên la.

Ya pangulimên kan Bapan Namalyari

24 Ulimênên tamu si Bapan Namalyari
ya sabay ya mangillag kamuyu amên a
kaw makadyag kasalanan buy siya êt
ya makapigtan kamuyu sa nasawang nga
arapan na un ayin makitan kamuyuy
nadawak buy lubus ya tula yu.
25 Kay gigisay Bapan Namalyari buy
sabay siyay Mamiligtas tamu sa kapamila-
tan dinyag Panginuun tamun Jesu Cristu.
Kanay pangulimên, karangalan, kadaki-
laan buy kapangyarian ubat pun sabitun
nuna, angga amêsên buy kanuman. Awuy
Panginuun!

PAHAYAG

1 Ya sulat kun ati tungkul sa mani marani
yan malyari ya impatandan Bapan Namal-
yari kan Jesu Cristu buy siku si Juan na
lingkud na ya pinipatandan Jesus sa ka-
pamilatan ang-el na ya in-utus na kangku
amên maipatanda ku êt sa kaganawan
lingkud Bapan Namalyari.
2 Kabay pansabin kuy kaganawan naki-
tan buy nalêngê ku, ya Sabin Bapan Na-
malyari buy impatandan Jesus kangku.
3 Pinagpalay tawuy mamibasan sulat ta
ati buy pagpalên êt ta mani mallêngê buy
manunul sa nakasulat di, tagawan marani
yan malyari!

*Pangumusta sa pituy pustun manam-
palatayay miaawyun*

4 Siku si Juan na nanulat ati sa pituy
pustun manampalatayay miaawyun na idi
sa prubinsyan Asia. Nagpapakun kawna!
Labay kuy manugêl kamuyuy kangêdan
buy kapatêtbêkan na ubat kan Bapan
Namalyari, ya Namalyari awlagi pun, ya
Namalyari amêsên, buy Namalyari kanu-
man. Ya kangêdan buy kapatêtbêkan na
abiin, ubat êt sa pituy Ispiritu* ya idi sa
arapan turonu na
5 buy ubat kan Jesu Cristu ya sabay
ya mapagkatiwalan na magpapêtêg sa ka-
ganawan ati buy nuna nan pinabyay sa
nangamamati. Buy si Jesus êt ta pinunun
mani ari baydi sa babun luta.
Siyay mangidu kantamu. Buy sa ka-
pamilatan daya na, imbus na kitamu sa
mani kasalanan tamu.
6 Dinyag na kitamun pag-arian na buy
mani pari amên maglingkud sa Namalyari
buy Bapa na. Kan Jesu Cristuy pangulimên
buy kapangyarian kanuman! Awuy Pang-
inuun.
7 Pansabin ku kamuyuy lumatêng lanu si
Jesu Cristu ya idi sa mani ulap buy makitan
yan kaganawan tawu. Agyan na mani
nallatug kana, makitan laya êt. Manangis
ya mani tawu sa kaganawan layi sa babun
luta gawan parusan na sila. Taganan
pêtêg malyari ya abiin. Awuy Panginuun.
8 Sinabin Bapan Namalyari ya Maka-
pangyarian sa kaganawan, "Sikuy Alpha†
buy Omega.‡" Ya labay sabin sabay siyay
Namalyari amêsên, awlagi buy kanuman.

Nagpakit si Jesus kan Juan

9 Siku si Juan ya patêl yu sa panam-
palataya buy kaawyun yun pag-arian Ba-
pan Namalyari. Kaawyun yuku êt sa
kasakitan buy sa kapibabatan gawan sa
pamikibêtêk tamu kan Jesus. Gawan sa
pamipatanda kun Sabin Bapan Namalyari
buy sa pamipapêtêg ku tungkul kan Jesus,
gintan laku sa islan Patmos.
10 Sabitun allun Panginuun, natupus
sakun Ispiritun Bapan Namalyari buy
nalêngê ku sa kabukutan kuy gisay
masnêg ga tunuy ya paran sênêg patutut.
11 Buy sinabin masnêg ga tunuy
kangkuy, "[Sikuy Alpha buy Omega, ya
labay sabin sikuy Umpisa buy Kayaryan.]
Isulat mu nu sabêt ta makitan mu
buy ipagtan muy abiin sa pituy pustun
manampalatayay miaawyun na idi sa
balayan Efeso, sa Esmirna, sa Pergamo,
sa Tiatira, sa Sardis, sa Filadelfia, buy sa
Laodicea."
12 Nangawing ngaku amên êlêwên nu
sisabêt ya magsabi kangku. Dilag gakun
nakitan na pituy gintuy pamyanan sulu.
13 Baydu sa bunak pituy pamyanan sulu,
dilag gisay tawuy nakaidêng ya paran in-
Anak Tawuy ubat sa langit.§ Nakayam-
ing yan angga sa buwê buy dilag gintuy
nakabaykês sa pagaw na.
14 Ya ulu buy sabut na, kasin putin
sabut tupa o elu. Buy ya mata na, paran
magdêkêtdêkêt ta apuy.
15 Ya bitis na, paran manginangki-
nang nga tangsuy impadan sa apuy ya
pinasilêng. Buy ya tunuy na, paran lanêm
ma manukusuk.
16 Ya gamêt nay wanan, dilag pantalanên
na pituy bêtêwên buy dilag mag-awas
sa bêbêy nay gisay ispaday mikapakay
tarêm.* Buy mamakasilêw wa lupa na
kaparisun sawang mamut nu ugtu.
17 Pamakakit ku kana, para kinan nati
ya nipalukub sa kabitisan na. Nuwa
impaluntu na kangkuy gamêt ta wanan na
buy sinabi na, "Agana ka malimu! Sikuy
Umpisa buy Kayaryan,
18 buy sikuy Mangabyay!† Nati yaku
nuwa êlêwên mu, nabyay yaku amêsên
buy manugêl lakun nabyay kanuman.
Sikuy manalan susin Kamatyan‡ buy
Hades ya lugal nangamamati.
19 Kabay isulat muy nakitan mu ya man-
gapalyari amêsên buy ya malyari pun êt
lanu.
20 Pakalêngê kay Juan. Ati ya labay sabin
pituy bêtêwên na nakit muy tatalan ku sa

* **1:4 1:4** *pituy Ispiritu:* ya labay sabin Ispiritun Bapan Namalyari. † **1:8 1:8** *Alpha:* ya labay sabin, umpisa. ‡ **1:8 1:8** *Omega:* ya labay sabin, kayaryan. § **1:13 1:13** Daniel 7:13. * **1:16 1:16** Pahayag 2:16; 19:15; 19:21. † **1:18 1:18** *Mangabyay* sabay lagyun Bapan Namalyari sa Manan Tipan. Basên yuy (Josue 3:10). ‡ **1:18 1:18** Ya labay sabin, idi sa aypan kapangyarian na ya kamatyan.

wanan ku buy ya pituy pamyanan sulu.
Ya pituy bêtêwên, sabay ya pituy ang-el
ya magbantay sa pituy pustun manam-
palatayay miaawyun. Buy ya pituy sulu
sabay ya pituy pustun manampalatayay
miaawyun."

2

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Efeso

1 Amêsên, sinabi ya êt Jesus kangku ya
manulat taku sa ang-el nay magbantay
sa manampalatayay miaawyun na idi sa
balayan Efeso.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya man-
alan un pituy bêtêwên sa wanan ku
buy mamita sa bunak pituy gintuy
pamyanan sulu.

2 Sikaw wa mani taga Efeso, tanda
kuy mani pandaygên yu. Tanda kuy
mani pagpagal yu bilang manampalataya
buy ya pamibabata yu. Tanda ku êt
ta a yu pantulutan makiawyun kamuyuy
mani nangadadawak ka tawu. Sinubukan
yuy mani mapagtalingkayuy apostul buy
napagpapêtgan yun alwa silan namtêg
apostul.

3 Tanda ku êt ta nibabata ka sa
malakêy kasakitan gawan sa panunul mu
kangku buy a ka nangayna."

4 "Nuwa dilag gakun asê labay ka-
muyu. Ya pangidu yu kangku, asina
kaparisu sabitun nuna kaw nanam-
palataya.

5 Ganakên muy abituy kabilyan mu
sabitun nuna kan nanampalataya ya nau-
mut ta pangidu mu kangku, ya siyan
amêsên ni inlumêpêt tana! Kabay magsisi
kayna buy daygên muy mani pandaygên
mu sabitun nuna kan nanampalataya
kangku. Tagawan nu a ka magsisi, lakwên
kata buy itas kuy pamyanan mun sulu sa
binyanan na.

6 Nuwa dilag gaku êt labay kamu.
Pangkasulapwan muy mani pandaygên
mani Nicolaita kaparisun panulapu ku sa
mani pandaygên la."*

7 "Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manampalatayay
miaawyun. Sisabêt man na manambut,
tulutan kuyan mangan un tagêy puun
kayuy mam-in biyay ya idi sa Paraisun
Bapan Namalyari."†

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Esmirna

8 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat
taku sa ang-el nay magbantay sa man-
ampalatayay miaawyun na idi sa balayan
Esmirna.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya sabay
siyay Umpisa buy Kayaryan kaganawan
nati buy nanguman nabyay.

9 Sikaw wa mani taga Esmirna, tanda
kuy sadyay pamasakit ta mangadanasan
yu. Tanda kuy kalulu kaw, nuwa sa
pangêlêw ku, mabandi kaw. Tanda ku êt
ta pamustak mani Judio kamuyu. Nuwa
agyan pansabin lay mani Judio sila, a
sila pêtêg tawun Bapan Namalyari nun a
sakup silan Satanas.

10 Agana ka malimu sa mani kasakitan
na marani minan danasên. Pakalêngê ka!
Dilag dakun umnu kamuyuy ipasukul Sa-
tanas amên subukun nakaw. Makadanas
kaw pamasakit sa lalên mapuy allu.
Manugêl kan tapat angga sa kamatyan buy
biyan katan gantimpalan biyay ya ayin
katganan.

11 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manampalatayay
miaawyun. Sisabêt man na manambut,
a ya makadanas ikalway kamatyan."‡

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Pergamo

12 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat
taku sa ang-el nay magbantay sa man-
ampalatayay miaawyun na idi sa balayan
Pergamo.

"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya manalan
matarêm ma ispaday mikapakay tarêm.

13 Sikaw wa mani taga Pergamo, tanda
kuy agyan manugêl kaw sa balayan na
pansakupun Satanas, manugêl kaw pun êt
tapat kangku. Agyan pinati baysên sa bal-
ayan yu si Antipas ya tapat ta magpapêtêg
tungkul kangku, a kaw nanalibatuk sa
panampalataya yu kangku."

14 Nuwa dilag gakun asê labay ka-
muyu. Si dakun umnu kamuyuy
manunul sa mani inturun propetay
nadawak ya si Balaam.§ Sabitun nunan
panawun, inturun Balaam kan Balac
nu parasaantu nan itustus ya mani Is-
raelitan makadyag kasalanan. Sinabin
Balac sa mani Israelita ya kanên lay
kanên na in-andug sa diyusdiyusan buy
makikanayun sila.

* **2:6 2:6** Ya pandaygên mani Nicolaita, paniwalan lay asê nadawak ka mangulimên sa alwan pêtêg ga Diyus buy asê nadawak ka panunul sa kalabayan lawini. † **2:7 2:7** *Paraisun Bapan Namalyari:* ya labay sabin panugêlan Bapan Namalyari. Asê makitan na abiin baydi sa babun luta. ‡ **2:11 2:11** *ikalway kamatyan:* ya labay sabin kaparusan na ayin anggan sa impernu (Pahayag 20:6; 20:14; 21:8). § **2:14 2:14** Mabasa tamuy kwentun Balaam sa librun Mani Bilang 22-24; Mani Bilang 31:16; Deuteronomio 23:4.

15 Dilag êt dakun umnu kamuyuy
manunul sa mani asê ustuy aral mani
Nicolaita.
16 Kabay magsisi kawna buy lak-
wanan yinay panyag yun mani kasalanan.
Tagawan nu asê, mangamut takun maku
baysên amên sa kapamilatan ispaday man-
umawas sa bêbêy ku, kalabanên kuy abiin
silay mani kaawyun yuy manunul sa mani
asê ustuy aral.
17 "Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manampalatayay
miaawyun. Sisabêt man na manambut,
biyan kuyan kanên na in-il-an ku sa
langit.* Biyan ku êt ta balang gisa kalla
un naputi ya batuy dilag nakasulat ta
bayun lagyuy ayin kaatag makatanda
nun a kay abituy makatanggap."

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Tiatira

18 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat
taku sa ang-el nay magbantay sa man-
ampalatayay miaawyun na idi sa balayan
Tiatira.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya sabay
siyay Anak Bapan Namalyari ya dilag
mani matay magdêkêtdêkêt paran apuy
buy ya mani bitis nay manginangkinang
nga paran pinasilêng nga tangsu.
19 Sikaw wa mani taga Tiatira, tanda
kuy mani pandaygên yu. Tanda ku êt ta
mapangidu kaw, mapanampalataya kaw,
mapaglingkud buy mapamibabata. Tanda
ku êt ta igit pun na pandaygên yu amêsên
kaysa sabitun nuna.
20 Nuwa dilag gakun asê labay ka-
muyu. Pantulutan yun manuru si
Jezebel† ya babayin mapagtalingkayun
propeta. Kabay sa kapamilatan pan-
ituru na, naiayat nan makikanayun na
mani maglingkud ku buy naiayat na
silan mangan kanên na in-andug sa
mani diyusdiyusan.
21 Binyanan kuyan panawun mag-
sisi buy lakwanan na pamikikanayun na,
nuwa taganan a ya kalabay.
22 Pakalêngê kaw. Biyan kuyan sakit
angga sa a yina makaidêng sa kakalêkan
na. Parusan ku êt ta mani nakaawyun
na, liban tana nu pagsisyan buy lak-
wanan lay pamikikanayun la sa babayin
abiin.
23 Patin kuy mani tagasunul na amên
matandan kaganawan pustun manam-
palatayay miaawyun ya sikuy magtandan
isip buy bêkên mani tawu. Biyan kun
tumbas ya balang gisa kamuyu ayun sa
mani dinyag yu.
24 Nuwa ya kaatag kamuyu baysên
sa balayan Tiatira, asê manunul sa mani
turun Jezebel buy a kaw nabiyasa sa
pambêgên lan 'Malalêy mani turun Sa-
tanas.' Kabay a kina dagdagan pun amên
a mabayatan na isip yu.
25 Kay labay kuy isundu yuy panunul
yu sa kapêtêgan na nalêngê yu angga sa
lumatêng ngaku.
26 Ya mani manambut buy manunul sa
kalabayan ku angga sa kamatyan, biyan
ku silan karapatan mamaala sa mani
bansa
27 buy kapangyarian manyapung sa
mani bansa kaparisun têkên na bakal ya
manyapung sa mani banga. Biyan ku
sila êt karapatan kaparisun indin kangkun
Bapa ku.‡
28 Buy idin ku êt kallay kalluwan sa
maranun.§
29 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manampalatayay
miaawyun!"

3

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Sardis

1 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat
taku sa ang-el nay magbantay sa man-
ampalatayay miaawyun na idi sa balayan
Sardis.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya man-
alan un pituy bêtêwên buy idi kanay
pituy ispirituy maglingkud kan Bapan
Namalyari. Sikaw wa mani taga Sardis,
tanda kuy mani pandaygên yu. Malakêy
magsabin nabyay ya panampalataya yu
kangku, nuwa sa kapêtêgan, nati ya
panampalataya yu.
2 Kabay mimata kaw buy papas-êyên
yun manguman na nitagan na panam-
palataya yu ya marani yan mati. Gawan
makitan kuy asê pun ganap pa pandaygên
yu sa pangêlêw Bapan Namalyari.
3 Kabay ganakên yuy mani aral la
nalêngê buy natanggap yu. Sunulun
yuy mani abitu buy pagsisyan yuy mani
kasalanan yu. Nu a kaw mimata,
lumatêng ngaku sa uras sa a yu tanda,
kaparisun gisay manakaw ya a yu tanda
nu sabêt ta uras sa pallumatêng na.

* **2:17 2:17** Sa Griego, manna ya nakasimpan. Ya labay sabin manna, abituy tinapay ya indin Bapan Namalyari sa mani Israelita sabitun idi sila sa kakyangan. † **2:20 2:20** Ya nunan Jezebel asawan gisay ari sa Israel sabitun nuna. Mabasa sa 1 Ari 16. ‡ **2:27 2:27** Mani Kanta 2:8-9. § **2:28 2:28** Ya labay sabin bay-in kalluwan sa maranun, si Jesus o kapangyarian mag-ari kaawyun Jesus.

4 Nuwa dilag dakun umnu kamuyu
baysên sa Sardis ya asê nadinatan na
yaming la, ta a sila nanyag nadawak ka-
parisun kaatag. Mita silan kaawyun kun
nakayaming naputi gawan nanaspat sila
kangku.
5 Nu sisabêt man na manambut,
payamingan ku yan naputi buy a ku itas
ya lagyu na sa librun biyay. Buy kilalanên
kuya sa arapan Bapa ku buy sa mani ang-
el na.
6 Sikaw wa mani mallêngê, pakaisipin
yuy pansabin Ispiritun Bapan Namalyari
sa mani manampalatayay miaawyun."

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Filadelfia

7 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat
taku sa ang-el nay magbantay sa man-
ampalatayay miaawyun na idi sa balayan
Filadelfia.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya banal
buy mapagtiwalan. Idi kangkuy susin
David.* Sabêt man na buklatên ku, ayin
nan makapisara buy nu sabêt man na
insara kina, ayin nan makapibuklat.
8 Sikaw wa mani taga Filadelfia, tanda
kuy mani pandaygên yu. Agyan kay iibun
na agyu yu, sinunul yuy mani inturu ku
buy a yu impuglaw wa lagyu ku. Kabay
imbuklat kuy pasbul kamuyu buy ayin
dakun sisabêt ya makapisaran ati.
9 Pakalêngê kaw! Ati yaman na
daygên ku sa mani Judioy sakup Satanas
ya idi sa balayan yu. Ta pansabin lay mani
Judio sila nuwa maglaram sila. Padukwan
ku sila sa arapan yu amên matandan lay
pangkaidwan kataw.
10 Lumatêng nga panawun kapapal-
imuy kasakitan na malyari sa kaganawan
tawu baydi sa babun luta. Nuwa illagan
kataw sa panawun na abiin, gawan sin-
unul yuy utus ku ya mibabata kaw.
11 Marani yakinan lumatêng. Kabay
isundu yuy panunul yu sa kapêtêgan na
nalêngê yu amên ayin sisabêt man na
makakwan gantimpala yu.
12 Nu sisabêt man na manambut,
ituwad kuyan gisay tarêk sa Templun Ba-
pan Namalyari buy manugêl lina baydu
kanuman. Itatak ku kanay lagyun Namal-
yari ku buy lagyun balayan Namalyari ya
sabay ya bayuy Jerusalem ya magtabuy
ubat sa langit. Buy itatak ku êt kanay bayu
kun lagyu.
13 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manampalatayay
miaawyun."

Ya sulat para sa mani manampalatayay miaawyun na idi sa Laodicea

14 Sinabi êt Jesus kangku ya manulat
taku sa ang-el nay magbantay sa man-
ampalatayay miaawyun na idi sa balayan
Laodicea.
"Ati ya pan-ipasabin Jesus ya sabay
siyay pambêgên Amen,† ya mapagkati-
walan buy pêtêg ga magpapêtêg buy
sabay siyay pinangubatan kaganawan
dinyag Bapan Namalyari.
15 Tanda kuy mani pandaygên yu.
Tanda kuy a kaw nalêpêt o naumut. Labay
ku dayin nalêpêt kaw o naumut.
16 Nuwa gawan maligamgam kaw, a
naumut o nalêpêt, isuka kataw.
17 Pansabin yuy mabandi kawna buy
idi ya kamuyuy kaganawan pangaylan-
ganan yu. Nuwa a yu tanday kapapalunus
kaw, kalulu, bulag sa kapêtêgan buy
tagêktêk sa pangêlêw Bapan Namalyari.
18 Kabay pansabin ku kamuyuy man-
aliw kaw kangkun gintuy inlutu sa apuy
amên magin pêtêg kaw mabandi. Man-
aliw kaw êt kangkun naputi ya yaming
amên matakpan na mamakapadêng-êy ya
kalabusan yu. Buy manaliw kaw panu-
luy pan-ipunu sa mata amên makit yuy
kapêtêgan.
19 Pamparusan buy pan-itinêk kuy
mani tawuy pangkaidwan ku. Kabay
magsipêg kaw buy lubus yun pagsisyan
na mani kasalanan yu.
20 Abiti yaku sa lawasan pasbul yuy
mallatuktuk. Nu dilag makalêngê kangku
buy ibuklat nay pasbul na, sumun naku
buy pagkaêm kuyan mangan.
21 Nu sisabêt man na manambut,
biyan kuyan karapatan miknu sa danin
turonu ku. Tagawan sên nanambut taku,
nakaiknu wakina sa danin turonun Bapa
kun Namalyari ya nakaiknu sa turonu
na.
22 Sikaw wa mani mallêngê,
pakaisipin yuy pansabin Ispiritun Bapan
Namalyari sa mani manampalatayay
miaawyun."

4

Ya Pangulimên sa Langit

1 Amêsên, pamakayari kun nalêngêy
mani mensayi sa pituy pustun manam-
palatayay miaawyun, nakitan kuy nibuk-
lat ta pasbul sa langit. Buy nalêngê
kun nanguman na tunuy ya paran sênêg
patutut. Sinabi na kangku, "Magdakêy ka
baydi ta ipakit ku kamuy mani malyari
lanu."

* **3:7 3:7** *susin David:* ya labay sabin, dilag yan kapangyarian sa kaarian David. † **3:14 3:14** *Amen:* ya labay sabin, si Jesus ya kapilmiyan mani pangakun Bapan Namalyari.

2 Tambêng ngakun natupus Ispiritun
Bapan Namalyari buy nakitan ku sa langit
ta gisay turonu ya dilag nakaiknu baydu.
3 Ya wangis na, manginangkinang ka-
parisun makamal la batuy jasper buy ko-
rnalina.* Buy nakapalitêng sa turonuy
buwangaw wa kasin batêk batuy esmer-
alda.
4 Sa palitêng turonu, dilag luwampu buy
apat pun na turonu nu saantun nakaiknuy
mangatway nipagtungkulan sa langit ya
nakayaming naputi buy dilag kuronay
gintu.
5 Buy ubat sa turonu nakitan kuy mag-
gulisgulis ya mani kimat kaagnan na
manugudug ga mani kilat. Sa arapan
turonun ati, dilag pituy magdêkêtdêkêt ta
sulu. Sabay ya abiin ya pituy Ispiritun
Bapan Namalyari.
6 Sa arap turonu, dilag êt paran dagat
ta sulamin na malinawlinaw wa paran
kristal. Sa apat ta duyun turonu, dilag apat
ta nabyay ya inlalang ya nanapnun mata
sa arap buy sa bukut.
7 Ya nunan nabyay ya inlalang, para
yan lewun. Ya ikalwa, para yan baka.
Ya ikatlu, para yan lupan tawu buy ya
ikaapat, para yan agila ya mallumpad.
8 Buy ya apat ta nabyay ya inlalang, dilag
silan tianêm ma palakpak buy napnun
mata angga sa aypan palakpak la. Allu
buy yabi, a sila mantunggên magkantan
paradi,

"Banal, Banal, Banal
la Panginuun tamun Namalyari ya
Makapangyarian sa kaganawan.
Siyay Bapan Namalyari sabitun nuna,
amêsên buy kanuman."

9 Ya apat ta nabyay ya inlalang, mamaran-
gal buy magpasalamat sila sa nakaiknu sa
turonu ya mambumyay kanuman.
10 Kaban mangulimên sila, ya mani
luwampu buy apat ta mangatway nipag-
tungkulan sa langit, manduku buy man-
gulimên sila sa arapan nakaiknu sa turonu
ya mambumyay kanuman. Buy pan-idin
lay kurona la sa arapan turonu buy pans-
abin lay,
11 "Bapan Namalyari ya Panginuun yan,
kay sikay naspat mananggap
panggalang, pamarangal, buy kapang-
yarian.
Ta sikay nanyag kaganawan
buy sa kapamilatan kalabayan mu,
nadyag buy nabiyan silan biyay."

5

Ya Kasulatan buy Biserun Tupa

1 Pamakayarin abitu, nakit kuy kasu-
latan na nakatilitil ya tatalan sa wanan
nakaiknu sa turonu. Dilag nakasulat sa
mikapaka buy insaran pituy pamigta.*
2 Nakit kuy gisay makapangyarian
na ang-el Bapan Namalyari ya masnêg
magsabin, "Sisabêt ta sêpat mamitas
pamigtan ati ya kasulatan?"
3 Nuwa ayin gisa man sa langit, o sa
babun luta o sa aypan luta ya sêpat
mamitas pamigta buy ayin sêpat mamasan
nakasulat baydu.
4 Sadyay tangis ku gawan ayin nakun
nakitan na sêpat mamitas pamigta buy
ayin sêpat mamasan nakasulat baydu.
5 Amêsên, ya gisa sa luwampu buy apat
ta mangatway nipagtungkulan ya nagsabi
kangkun paradi, "Agana ka manangis
gawan si Jesus ya pambêgên Lewun† ya
ubat sa layin Arin David‡ ya ubat êt sa
layin Juda, nanambut tana. Kay siyay
sêpat mamitas pituy pamigta buy sêpat
mamibuklat kasulatan na nakatilitil."
6 Pamakayari, nakit kuy Biserun Tupay
paran pinati la awlagi ya nakaidêng sa
bunak mani mangatway nipagtungkulan
buy apat ta nabyay ya inlalang ya nakapal-
itêng sa turonun Bapan Namalyari. Buy si
Biserun Tupa, dilag yan pituy sungay buy
pituy mata. Ya pituy mata, sabay ya pituy
Ispiritun Bapan Namalyari ya in-utus na sa
kaganawan lugal baydi sa babun luta.
7 Amêsên, si Biserun Tupa, kingwa nay
nakatilitil la kasulatan ya idi sa wanan
gamêt un abituy nakaiknu sa turonu.
8 Sên kêwên naynay kasulatan, si ati
silay apat ta nabyay ya inlalang buy
ya luwampu buy apat ta mangatway ni-
pagtungkulan, nagpalukub sila sa arapan
Biserun Tupa. Balang gisa kalla, dilag alpa
buy silyaw wa gintu ya napnun pabangi
ya sabay ya panalangin mani tawuy pinilin
Bapan Namalyarin kay kana.
9 Nagkanta silan bayuy kanta. Ya pan-
ikanta lay,
"Kay sikay sêpat mangwan nakatilitil la
kasulatan
buy mamitas un mani pamigta,
gawan pinati laka
buy sa kapamilatan daya mu, inatbus
muy mani tawu ubat sa balang layi,
mani sabi, buy bansa

* **4:3 4:3** Ya batuy jasper magmikakanayun na batêk na nuwa malakê ya batêk nalabyung. Ya kornalina naudit ta batêk na, ya esmeralda nalabyung nga batêk na. Nasilêng nga mani batun ati buy maulaga. * **5:1 5:1** Insara lay nakatilitil la sulat amên matandan la nu dilag namibuklat sulat. † **5:5 5:5** Paradi ya labay sabin "Lewun na ubat sa layin Juda" sabay si Cristu (Genesis 49:8-10). ‡ **5:5 5:5** Sa Isaias 11:10 dilag sinabi ya lumatêng nga Ari o Mamiligtas ya maubat sa layin Arin David.

amên magin tawu silan Bapan Namalyari.
10 Dinyag mu silan mani tawuy pag-arian Bapa tamun Namalyari buy mani pari amên maglingkud kana,
buy mag-ari sila lanu baydi sa babun luta.”
11 Amêsên, nakit ku buy nalêngê kuy tunuy mani ang-el ya asê mabilangbilang. Nakapalitêng sila sa turonu, sa apat ta nabyay ya inlalang buy sa luwampu buy apat ta mangatway nipagtungkulan.
12 Nagkanta silan masnêg ga panggalang. Ya ingkanta la,
“Si Biserun Tupay pinati la awlagi,
kay siyay sêpat mananggap kapangyarian, pibandiyan, kabiyasnan, kaksawan,
karangalan, kangêdan, buy pangulimên!”
13 Pamakayari, ya kaganawan inlalang ya idi sa langit, sa babun luta, sa aypan luta, buy sa dagat, magkanta sila êt paradi,
“Sa nakaiknu sa turonu buy sa Biserun Tupa
ya pangulimên, karangalan, kangêdan, buy kapangyarian kanuman.”
14 Nakitbay ya apat ta nabyay ya inlalang, “Awuy Panginuun.” Buy ya mangatway nipagtungkulan, nagpalukub sila buy nangulimên sa nakaiknu sa turonu buy sa Biserun Tupa.

6

Ya pamitas mani pamigta

1 Amêsên, nakit kuy intas Biserun Tupay nunan pinamigta sa kasulatan ya nakatilitil. Pamakayari, nalêngê kuy paran masnêg ga kilat ya sabay ya tunuy gisa sa apat ta nabyay ya inlalang ya nagsabin “Mita kayna!”
2 Sên nangêlêw waku, nakitan kuy gisay naputi ya kabayu. Ya nakasakay, mitatalan yan bayi buy binyanan yan kurona. Buy namita ya amên manambut sa mani laban.
3 Sên intas êt Biserun Tupay ikalway pinamigta sa kasulatan, nalêngê kuy ikalway nabyay ya inlalang ya nagsabin paradi, “Mita kayna!”
4 Amêsên, gisay naudit ta kabayuy nagawas. Buy ya nakasakay, binyanan yan maragul la ispada buy karapatan mamitas kapatêtbêkan baydi sa babun luta. Sa pakapakun baydu, mipapati ya mani tawu.
5 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikatluy pinamigta sa nakatilitil la kasulatan, nalêngê kun nagsabi ya ikatluy nabyay ya inlalang, “Mita kayna!” Buy nakit kun nag-awas ya gisay kabayuy nauyang. Ya nakasakay, manalan yan panimbang.
6 Pamakayari, nalêngê kuy tunuy ya ubat sa pibunakan apat ta nabyay ya inlalang ya magsabin paradi, “Ya upa sa gisay allu, sabay ya gisay kilun trigu o tatluy kilun arinay saliwin na.* Nuwa agana mu itag-ay ya alagan larun ulibu buy alagan alak ka ubat sa sabên ubas.”
7 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikaapat ta pinamigta sa nakatilitil la kasulatan, nalêngê kuy ikaapat ta nabyay ya inlalang ya nagsabin, “Mita kayna!”
8 Buy nakitan kuy gisay napêtlay kabayu. Ya nakasakay, Kamatyan na lagyu na buy ya lagyun manunul kana, Hades ya labay sabin lugal nangamamati. Binyanan silan kapangyarian mamatin tawu sa ikaapat ta baagi baydi sa babun luta sa kapamilatan gera, layang, sakit buy mangatubag ga ayup.
9 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikalimay pinamigtan kasulatan, nakit ku sa sulêplêp kuy idi sa aypan pamiandugan kan Bapan Namalyari ya kaladwan mani tawuy pinati awlagi gawan sa pagtiwala buy pamipapêtêg lan Sabin Bapan Namalyari.
10 Masnêg lan pansabin, “Panginuun ya Makapangyarian, banal buy tapat, parasaantun kabuyut kay mangêtêng bayu mu parusan buy ablasên ya namati kanyan?”
11 Buy balang gisa sa mani nati, binyanan silan naputi ya yaming. Pamakayari, sinabin Jesus kalla, “Mangêtêng kaw pun pêrad da panawun angga sa mikumpletuy bilang un pinati lay kaparisu yun mipapatêl ya maglingkud kan Bapan Namalyari.”
12 Sên intas sa êt Biserun Tupay ikaanêm ma pinamigtan kasulatan, nangayun malakas. Dinumiglêm ma allu ya paran yaming nga nauyang buy inumudit ta buwan un paran daya.
13 Nanabuy mani bêtêwên sa babun luta ya paran tagêy igus sa nailê ya nanêgnêg gawan sa sadyay lakas angin.
14 Nitas sa langit ya paran intilitil la papel. Buy nitas êt ta kaganawan bung-uy buy mani isla sa binyanan la.
15 Ya mani ari baydi sa babun luta, ya mani nipagtungkulan, ya mani mamunu sa mani sundalus, ya mani mabandi, ya mani dilag kapangyarian, buy ya kaganawan tawu, ipus man o asê, nagtagu sila sa mani lêyang buy sa mangaragul la batu sa mani bung-uy.

* **6:6 6:6** Sa pêtêg ga ulaga sa gisay allun upa makasaliw silan 12-15 ya kilun trigu o 36-45 ya kilun arina.

16 Sinabi la sa mani bung-uy buy sa
mangaragul la batu, “Tugpawan yukay
buy itagu amên a yan makitan na lu-
pan nakaiknu sa turonu buy amên a yan
madanasan na tubag Biserun Tupa.
17 Tagawan inlumatêng nganay alluy ka-
papalimuy sadyay tubag Bapan Namalyari
buy Biserun Tupa. Buy ayin taganan
makapibabata.”

7

Ya 144,000 tinatakan ubat sa mani layin Israel

1 Pamakayari, nakit kuy apat ta ang-el
ya nakaidêng sa apat ta duyun babun luta.
Pambênbênan lay apat ta angin amên asê
maanginan na babun luta, dagat o dakun
sabêt man na puun kayu.
2 Buy nakit ku pun êt ta gisay ang-el ya
ubat sa puputakan mamut. Tatalan nay
panatak un Bapan Namalyari ya nabyay.
Buy masnêg nan sinabi sa apat ta ang-
el la binyanan kapangyarian mallasak sa
babun luta buy sa dagat,
3 “Agana yu pun sirên na babun luta,
ya dagat, buy mani puun kayu anggan
a yan pun natatakan na waêng mani
maglingkud sa Panginuun tamun Namal-
yari.”
4 Nalêngê kuy dinalan buy apattapu
buy apat ta libu ya bilang kaganawan
natatakan ya ubat sa mapu buy luway
layin Israel.
5 Ya layin Juda, mapu buy luway libu.
Ya layin Ruben, mapu buy luway libu.
Ya layin Gad, mapu buy luway libu.
6 Ya layin Aser, mapu buy luway libu.
Ya layin Neftali, mapu buy luway libu.
Ya layin Manases, mapu buy luway libu.
7 Ya layin Simeon, mapu buy luway libu.
Ya layin Levi, mapu buy luway libu.
Ya layin Isacar, mapu buy luway libu.
8 Ya layin Zebulun, mapu buy luway libu.
Ya layin Jose, mapu buy luway libu.
Ya layin Benjamin, mapu buy luway libu.

Ya mani tawu sa arap turonun Bapan Namalyari

9 Pamakayari, nakit kuy bapan lakên
tawuy asê mabilangbilang. Naubat sila
sa kaganawan bansa, layi, buy mani sabi.
Nakaidêng sila sa arapan turonu buy sa
arapan Biserun Tupa. Nakayaming silan
makarang nga naputi buy tatalan lay mani
palapan palaspas.
10 Masnêg lan pansabin,
“Ulimênên si Bapan Namalyari ya
nakaiknu sa turonu buy ulimênên
êt ya Biserun Tupa,
gawan inligtas lakay sa kaparusan!”
11 Nidêng nakapalitêng ya kaganawan
ang-el sa apat ta nabyay ya inlalang buy
ya mangatway nipagtungkulan sa langit ya
nakapalitêng êt sa turonu. Nagpalukub
ya mani ang-el sa arapan turonun Bapan
Namalyari buy nangulimên sila kana.
12 Paradi ya sinabi la,
“Awuy Panginuun!
Ya pangulimên, ya kangêdan, ya
kabiyasnan, ya pagpasalamat, ya
karangalan, ya kapangyarian buy
ya kapas-êyan,
idi sa Bapa tamun Namalyari kanu-
man!
Awuy Panginuun!”
13 Amêsên, namatang kangkuy gisa sa
mani luwampu buy apat ta mangatway
nipagtungkulan, “Sisabêt ta abitu silay
nakayaming makarang nga naputi buy
antuy ubatan la?”
14 Nakitbay yaku kana, “Kakay, kay sikay
magtanda!”
Buy sinabi na kangku, “Sabay abiin silay
nakadanas sadyay pamasakit nuwa a sila
sinumuku. Inlinis buy pinapakaputi lay
yaming la sa kapamilatan dayan Biserun
Tupa.”
15 Gawan a sila sinumuku sa pamasakit
kalla, kabay idi sila sa arap turonun
Bapan Namalyari. Allu buy yabi silan
maglingkud kan Bapan Namalyari sa Tem-
plu na. Si Bapan Namalyari ya nakaiknu
sa turonu na ya sabay ya mallukub kalla.
16 A silayna lumayang o mapêl-angan.
Buy a silayna maumutan allu o dakun
sabêt ta makatêktêk.
17 Gawan ya Biserun Tupa, idi ya sa
danin turonu ya sabay ya mallukub buy
mamilaku kalla sa mani sibul la mam-in
biyay. Buy itas Bapan Namalyari ya sakit
buy kalungkutan la kanuman.*

8

Ya Pamitas ikapituy Pinamigta sa kasulatan

1 Sên intas Biserun Tupay ikapituy
pinamigtan kasulatan, nangimbêk ka lan-
git un kapakay uras.
2 Pamakayari, nakit kuy pituy ang-el la
nakaidêng sa arapan Bapan Namalyari. Ya
balang gisa kalla, binyanan patutut.
3 Amêsên, inlumatêng pun êt ta gisay
ang-el la mantan gisay gintuy pamyanan
ya pangêwêkan pabangi. Nidêng ya sa
arapan pamiandugan kan Bapan Namal-
yari. Indin kanay malakêy pabangi amên
iawyun na sa panalangin kaganawan
pinilin Bapan Namalyarin kay kana. Buy
in-andug nay ati sa gintuy pamiandugan

* **7:17 7:17** Sa Griego ati ya nakasulat, “Buy punisan nan Bapan Namalyari ya balang luwa sa mata la.”

ya idi sa arapan turonun Bapan Namal-
yari.
4 Ya asuk ka ubat sa pan-êwêkên na pa-
bangi buy ya panalangin mani pinilin Ba-
pan Namalyarin kay kana, niagnan nitag-
ay ubat sa gamêt ang-el papakun sa arapan
Bapan Namalyari.
5 Pamakayari, kingwan ang-el ya gintuy
pamyanan inêwêk ka pabangi, pinakapnu
nan bayan apuy buy insamwag na sa
luta. Buy tambêng nangimat, nangilat,
nanugudug buy nangayun.

Ya mani patutut

6 Amêsên, naglêan na pituy ang-el amên
patunuyun na patutut ta indin kalla.
7 Sên pinasnêg gan nunan ang-el ya
patutut na, nanguran elu buy apuy ya dilag
daya. Buy naslêb ya ikatluy baagin babun
luta buy ikatluy baagin kaganawan puun
kayu buy kaganawan nikalutêdlutêd da
lamun.
8 Sên pinasnêg êt ikalway ang-el ya
patutut na, nanabu sa dagat ta apuy ya
magdêkêtdêkêt ya paran gisay maragul la
bung-uy. Nadyag dayay ikatlun baagin
dagat.
9 Kabay nati êt ta ikatluy baagin mani
mambumyay sa dagat, buy nalasak ya
ikatluy baagin mani barku sa dagat.
10 Sên pinasnêg ga êt ikatlun ang-el
ya patutut na, ubat sa langit, nanabu sa
ikatlun baagin kaganawan mani ilug buy
mani sibul ya gisay maragul la bêtêwên ya
magdêkêtdêkêt.
11 Ya lagyun ati ya bêtêwên, "Napait."
Kabay pinumait ta lanêm ya kinapinab-
wan na. Buy sên nainêm malakêy tawuy
abituy lanêm, nati sila.
12 Sên pinasnêg ga êt ikaapat ta ang-el
ya patutut na, nalasak ya ikatluy baagin
mamut, ikatluy baagin buwan buy ikatluy
baagin kaganawan mani bêtêwên. Kabay
nitas ya ikatluy baagin sawang mamut buy
yabi.
13 Pamakayari, nakit kuy gisay agi-
lay mallumpad sa langit. Nalêngê kuy
masnêg nan pansabin, "Mamakapalunus!
Mamakapalunus! Mamakapalunus ya
manugêl sa babun luta sa pamasnêg tatluy
ang-el un patutut la!"

9

1 Sên pinasnêg êt ikalimay ang-el ya
patutut na, nakit kuy nanabu sa babun
lutay gisay bêtêwên* ya ubat sa langit.
Buy indin sa bêtêwên ya susin kalalêlalêan
sukulan sa aypan luta.†
2 Sên imbuklat nay ati, nag-awas ya
makudpay asuk ya paran ubat sa maragul
la pallutwan tinapay. Natugpawan asuk
ka mamut. Kabay dinumiglêm ma babun
luta.
3 Buy ubat sa asuk, nipag-awas sa mani
durun buy nikyat sa luta. Binyanan silan
kapangyarian mamasakit sa pangayat la,
kaparisun pangayat kulsisipit.
4 Intipan kallay agana la sirên na mani
lamun, gitna, o mani puun kayu nun a kay
ya pasakitan la, abituy mani tawuy ayin
tatak Bapan Namalyari sa waêng la.
5 Nuwa a sila tinulutan patin na mani
tawuy ayin tatak Bapan Namalyari, nun
a kay pasakitan sila sa limay buwan sa
kapamilatan paran pangayat kulsisipit.
6 Buy sa panawun na abiin, labay pun
mani tawun mati sila, nuwa a sila mati.
7 Ya mani durun, para silan kabayuy
nakal-an makilaban. Dilag nakapaluntu sa
ulu lay paran kuronay gintu buy ya lupa la,
napakalupan tawu.
8 Makarang nga sabut la kaparisun sabut
babayi buy paran bangil lewun na bangil
la.
9 Ya pagaw la, dilag panagkay diyag sa
bakal buy ya tunuy palakpak la, paran
tarit mani kalesa ya pagsakayan mani
sundalus sa gera ya pangguluyun malakêy
kabayuy manduyung sa labanan.
10 Ya ikuy la, kaparisun ikuy kulsisipit
buy dilag kapangyarian mamasakit sa
mani tawu sa lalên limay buwan.
11 Ya ari la sabay ya ang-el la magbantay
sa kalalêlalêan sukulan sa aypan luta.
Abadon na lagyu na sa sabin Hebreo buy
Apolion êt taman na lagyu na sa sabin
Griego ya labay sabin Mallasak.
12 Nayari yay nunay mamakapalimu,
nuwa dilag pun luway mamakapalimuy
lumatêng.
13 Sên pinasnêg ikaanêm ma ang-el la
patutut na, nalêngê kuy gisay tunuy ya
ubat sa apat ta sungay sa mani duyun gin-
tuy pamiandugan ya idi sa arapan Bapan
Namalyari.
14 Sinabi na sa ikaanêm ma ang-el la
dilag patutut, "Ibus minay apat ta ang-el
ya nakagapus sa maragul la ilug Eufrates."
15 Kabay imbus ya apat ta ang-el amên
patin lay ikatlun baagin mani tawu sa
babun luta. Taganan in-il-an sila para sa
uras, allu, buwan buy tawun na ati.
16 Nalêngê kuy luwan dalan na milyun
na bilang mani sundalus ya nakasakay sa
kabayu.
17 Buy nakit ku sa sulêplêp kuy mani
kabayu. Buy ya mani nakasakay, dilag

* **9:1 9:1** *gisay bêtêwên:* ya labay sabin, gisay ang-el (Pahayag 9:11). † **9:1 9:1** *kalalêlalêan sukulan sa aypan luta:* ya labay sabin ya kulungan nadawak ka ispiritu kaban mangêtêng silan kaparusan.

silan naudit ta panagka ya idi sa pagaw
la ya paran apuy, nalabyung paran safiro
buy kulay ukuy ya paran asupri. Ya ulun
mani kabayu, paran ulun lewun buy dilag
apuy, asuk, buy asupri ya umawas sa
bêbêy la.
18 Gawan sa tatluy salut ya nag-awas
sa bêbêy la ya sabay ya apuy, asuk buy
asupri, nati ya ikatluy baagin mani tawu
sa babun luta.
19 Ya kapangyarian mani kabayu, idi sa
bêbêy buy ikuy la. Ya ikuy la, paran
ulun utan ya sabay ya panggamitin lan
mamasakit.
20 Ya nitagan na tawu sa babun lutay asê
nati sa mani salut ta abitu, a sila nagsisi sa
mani kasalanan la nun a insundu la pun
êt ta pangulimên la sa mani nangadawak
ka ispiritu buy sa mani ribultuy kay diyag
mani gamêt la, mani diyusdiyusan ya
diyag sa gintu, pilak, tangsu, batu buy kayu
ya asê makakit, makalêngê o makabita.
21 A la êt pinagsisyan na pamati la, ya
pangkukulam la, ya pamikikanayun la o
panakaw la.

10

Ya Ang-el buy Nangabêlêng nga Kasulatan

1 Pamakayari, nakit kina êt ta gisay
makapangyarian na ang-el la manyêmêpa
ubat sa langit. Nauklupan ulap pa lawini
na buy dilag buwangaw sa babun ulu na.
Manginangkinang paran mamut ta lupa na
buy paran tarêk apuy ya mani bitis na.
2 Dilag yan pantalanên na nabêlêng
nga kasulatan na nakatilitil la nakabuklat.
Intudak na sa dagat ta wanan bitis na buy
sa lutay naman na udin bitis na.
3 Nan-angaw yan paran nan-ungul la
lewun buy pikitbayan yan mangêlêdêgêd
da pituy kilat.
4 Buy sên isulat ku dayi ya nalêngê ku sa
pituy kilat, nalêngê kuy tunuy ya ubat sa
langit. Sinabin ati, "Agana mina isulat ta
sinabin pituy kilat. Iliim mu tana pun."
5 Pamakayari, nakit kuy abituy ang-el la
nakaidêng sa dagat buy sa luta. Intag-ay
na sa langit ta wanan gamêt na buy
6 nangaku ya sa lagyun Bapan Namal-
yari ya nabyay kanuman ya nanyag ka-
ganawan idi sa langit, kaganawan idi sa
babun luta buy kaganawan idi sa dagat.
Sinabi na, "Asina maêpêng nga panawun.
7 Nu patunuyun ikapitun ang-el la
patutut na, tuparên Bapan Namalyari
ya palanu nay nakaliim, kaparisun im-
patanda na awlagi sa mani propetay
lingkud na."
8 Pamakayari, nalêngê kuy tunuy ya
ubat sa langit ta nagsabin paradi kangku,
"Lakwên muy ang-el la nakaidêng sa dagat
buy sa luta. Kêwên muy tatalan nay libruy
nakabuklat."
9 Kabay nagdani yaku sa ang-el buy
inyawad ku kanay kasulatan. Sinabi na
kangku, "Awu, kêwên mina buy kanên.
Matam-is sa bêbêy muy abiin un paran
pulut panilan, nuwa naapak sa banaw
mu."
10 Kingwa ku sa gamêt nay kasulatan
buy kinnan ku. Para yan pulut panilan
na natatam-is sa bêbêy ku. Nuwa sên
naibuun kina, naapak sa banaw ku.
11 Pamakayari, sinabi na kangku, "Kay-
langan minan ipatandan manguman na
pan-ipasabin Bapan Namalyari tungkul sa
mani tawu, sa mani bansa, sa mani sabi
buy sa mani ari."

11

Ya Luway Magpapêtêg

1 Pamakayarin abitu, binyanan nakun
ang-el* un gisay panukad da paran têkên
buy sinabi na kangku, "Mita kayna ta
sukadên muy Templun Bapan Namalyari
buy abituy pamiandugan. Bilangên mu êt
ta mani tawuy mangulimên baydu.
2 Nuwa agana mina sukadên na lawasan
Templu, gawan abituy indin sa mani
tawuy asê manampalataya kan Bapan
Namalyari. Buy ya mani tawun abiin,
sakupun† lay Banal la Balayan Jerusalem
sa lalên apattapu buy luway buwan.
3 Sa panawun abiin, mamiutus sakun
luway magpapêtêg ku. Nakayaming silan
nauyang buy ipatanda lay Sabin Bapan
Namalyari sa lalên gisay libu buy luwan
dalan buy anêmmapuy allu."‡
4 Ya luway magpapêtêg, sabay silay
labay sabin luway puun kayun ulibu§ buy
luway pamyanan sulu. Nidêng sila sa
arapan Panginuun un buun babun luta.
5 Nu dilag kalabay mamasakit sa luway
magpapêtêg, dilag apuy ya mag-awas sa
bêbêy la ya manlêb kalla. Parabayduy ika-
matin sisabêt man na kalabay mamasakit
kalla.

* **11:1 11:1** Sa Griego, "binyanan nakun gisay panukad." † **11:2 11:2** Sa Griego, ya "sakupun" "piturakturakan." ‡ **11:3 11:3** Ya apattapu buy luway buwan o gisay libu buy luwan dalan buy anêmmapuy tawun na allu o tatlu buy kapitnay tawun, kay gigisay labay sabin. Ati ya panawun na indin Bapan Namalyari para sa mani kapati na. § **11:4 11:4** Zacarias 4:1-14.

6 Dilag silan kapangyarian mamatgên
uran kaban pansabin lay pan-ipasabin Ba-
pan Namalyari kalla. Buy dilag sila êt ka-
pangyarian daygên dayay lanêm buy ma-
masakit kaganawan tawu baydi sa babun
luta un kaganawan kalasin salut, sa sabêt
man na uras ya labay la.
7 Pamakayarin ipatandan luway mag-
papêtêg ya pan-ipasabin Bapan Namal-
yari, magsalwang ngay matubag ga ayup
pa ubat sa kalalêlalêan sukulan sa ay-
pan luta amên makilaban sa luway
magpapêtêg. Masambut buy mapatin
matubag ga ayup ya luway magpapêtêg.
8 Ya bangkay la, kay pasawên la tana
sa dan balayan Jerusalem ya sabay ya
balayan na pinipakwan Panginuun la sa
kurus. Buy ya balayan na abiin, maiparisu
ya sa Sodoma buy sa Egipto ya sadyay
kadawakan.
9 Sa tatlu buy kapakay allu, ya bangkay
la, piêlêw-êlêwan tan mani tawuy ubat sa
magmikakanayun na layi, mani sabi buy
mani bansa. Buy a la tulutan mailbêng.
10 Matulay mani tawuy idi baydi sa
babun luta, gawan sa pangamatin luway
magpapêtêg. Magsaya buy mipam-in de-
galuy balang gisa, gawan nati yay luway
magpapêtêg ga namasakit sa mani tawuy
idi baydi sa babun luta.
11 Nuwa pamakalibas tatlu buy kapakay
allu, pinabyay silan manguman Bapan
Namalyari buy nidêng sila. Buy ya mani
tawuy nakakit kalla, sadyay limu la.
12 Pamakayari, ya luway magpapêtêg ya
nanguman nabyay, nalêngê lay masnêg
ga tunuy ya ubat sa langit ya nagsabin
paradi, "Magdakêy kaw baydi!" Kaban
pan-êlêwên silan mani kapati la, ya luway
nanguman nabyay, pan-itag-ay silan ulap
papakun sa langit.
13 Sa uras êt ta abitu, nangayun sadyay
lakas. Buy nalasak ka ikamapuy baagin
balayan Jerusalem buy pituy libuy tawuy
nati. Taganan nalimwan mani tawuy
nitagan buy nangulimên sila kan Bapan
Namalyari ya idi sa langit.
14 Buy nayari yanay ikalway mamaka-
palimu, nuwa narani ya êt ta ikatlu.

Ya ikapituy patutut

15 Amêsên, sên pinasnêg ikapituy ang-
el la patutut na, dilag gakun nalêngêy
mani masnêg ga tunuy ya ubat sa langit
ya magsabin paradi,
"Ya kaganawan pag-arian baydi sa babun
luta,
idi yana kan Bapa tamun Namalyari buy
kan Cristuy pinili na.
Mag-ari yina kanuman."
16 Amêsên, ya luwampu buy apat ta
mangatway nipagtungkulan ya nakaiknu
sa turonu la sa arapan Bapan Namalyari,
nagpalukub sila buy nangulimên kan Ba-
pan Namalyari.
17 Sinabi la,
"Bapan Namalyari ya Makapangyarian sa
kaganawan,
sikay Namalyari awlagi buy anggay
nabay amêsên.
Magpasalamat kay kamu gawan ginamit
muy sadyay kapangyarian mu
buy mag-ari kayna baydi sa babun
luta.
18 Natubag-tubag ga mani tawuy asê
mangilala kamu,
nuwa niras say panawun tubag mu,
buy pangatul mu sa mani nati.
Panawun nan biyan mun gantimpalay
mani propetay maglingkud kamu,
ya mani pinili mun kay kamu buy ya
kaganawan naglimu kamu, nipag-
tungkulan man o ayin.
Panawun nan pallipul mun mani nallasak
sa babun luta."
19 Pamakayari, nibuklat ta pasbul Tem-
plun Bapan Namalyari ya idi sa langit,
buy nakit sa lalên Templuy Baul un Ka-
sunduwan*. Amêsên, nangilat, nangimat,
nangêlêdêgêd, nangayun buy nanguran
maragul la elu.

12

Ya babayi buy dragun

1 Pamakayarin abitu, nakit ku sa langit ta
taganan mamakaupapas. Nakit kuy gisay
babayi ya nakayaming allu buy nakatudak
ya sa buwan. Dilag yan kuronay mapu buy
luway bêtêwên.
2 Nabuktut ya buy marani yan man-
ganak. Kabay kapan-angaw-angaw na
gawan sa sadyay ilab matanam na.
3 Dilag gaku pun nakit sa langit ya
taganan mamakaupapas. Nakit kuy
maragul buy naudit ta dragun ya dilag
pituy ulu buy mapuy sungay na. Ya balang
ulu na, dilag kurona.
4 Intangay ikuy nay ikatluy baagin mani
bêtêwên sa langit buy insamwag sa babun
luta. Pamakayari, nidêng nga dragun sa
arapan babayi ya manganak amên ibuun
na kulaw sa uras sa miawas sa ati.*
5 Buy nanganak ka babayi un gisay
kulaw wa liyaki ya sabay ya mag-ari sa
kaganawan bansa buy maigpit êt ta pag-
ari na† kalla. Buy dilag nanamsam sa

* **11:19 11:19** Exodo 25:10-22; Hebreo 9:4; Hebreo 8:1; 8:2; 8:5; Exodo 25:15; Deuteronomio 10:1-5. * **12:4 12:4** Judas 1:6. † **12:5 12:5** Sa Griego, mag-ari sa kapamilatan têkên na bakal.

kulaw buy gintan kan Bapan Namalyari ya
nakaiknu sa turonu na.
6 Amêsên, tinumakas êt ta babayi pa-
pakun sa kakyangan, sa gisay lugal la in-
il-an Bapan Namalyari ya tugêlan na. Buy
saysayên ya baydun gisay libu buy luwan
dalan buy anêmmapuy allu.
7 Pamakayari, dilag gera sa langit. Si
Miguel ya mamunun mani ang-el buy
mani kaawyun nan ang-el, nakilaban sila
sa dragun buy mani ang-el na.‡
8 Nasambut ta dragun buy mani ang-el
na. Kabay impatas sila sa langit.
9 Insamwag Miguel buy ang-el ya
maragul la dragun buy mani ang-el na
sa babun luta. Ya dragun, sabay ya utan
sabitun nunan panawun§ buy pambêgên
Diyablu o Satanas ya sabay ya mamilitêp
sa kaganawan tawu sa babun luta.
10 Pamakayari, nalêngê kuy masnêg ga
tunuy ya ubat sa langit. Sinabi na,
"Inlumatêng ngay pamiligtas Bapan Na-
malyari!
Pan-ipakit naynay kapangyarian buy pag-
ari na
buy ya karapatan Cristu ya pinili na.
Tagawan impatas nayna ubat sa langit ta
manangkan sa mani mapatêl tamu sa
arapan Bapan Namalyari allu buy
yabi.
11 Nasambut tinan mani mapatêl tamu
sa kapamilatan dayan Biserun Tupa
buy sa kapêtêgan na pan-ipapêtêg la.
A sila malimun idin na biyay la
alang-alang sa panampalataya la.
12 Kabay matula kaw, sikaw wa mani
manugêl sa langit.
Nuwa mamakapalunus kaw wa mani
manugêl sa babun luta buy sa dagat
gawan insamwag ga baysên kamuyu si
Satanas.
Natubag-tubag ya
gawan tanda nay pêrad tay panawun
para kana."
13 Sên nakit dragun na insamwag gina
sa luta, tinagal nay babayi ya nanganak
kulaw wa liyaki.
14 Nuwa ya babayi, binyanan yan luway
palakpak kaparisun palakpak maragul la
agila amên makalpad ya sa lugal la
kakyangan na in-il-an kana. Baydu yan
saysayên sa tatlu buy kapitnan tawun
amên miligtas ya sa dragun.
15 Pamakayari, ya dragun, namipaawas
yan lanêm sa bêbêy na kaparisun maragul
la lanab amên mianul la babayi.
16 Nuwa sinawpan lutay babayi. Nibuk-
lat ta luta buy sinêpsêp nay lanêm ma
impaawas dragun.
17 Amêsên, gawan sa sadyay tubag dra-
gun sa babayi, impawês nay tubag na sa
kaatag anak babayi ya nitagan. Sabay
silay mani tawuy manunul sa mani utus
Bapan Namalyari buy manugêl tapat sa
kapêtêgan na inturun Jesus.
18 Buy nidêng nga dragun sa agid dagat.*

13

Ya Luway Matubag ga Ayup

1 Pamakayari, nakit kuy matubag ga
ayup pa inumawas ubat sa dagat. Pituy
ulun ati buy mapuy sungay na. Balang
sungay na, dilag kurona buy sa balang
ulu na, dilag nakasulat ta lagyuy pamustak
kan Bapan Namalyari.
2 Ya matubag ga ayup, para yan leop-
ardo. Ya bitis na, paran bitis osu. Ya bêbêy
na, paran bêbêy lewun. Buy ya dragun,
indin na sa matubag ga ayup pa kapang-
yarian na, turonu na buy karapatan na.
3 Nakit kuy dilag nukay gisay ulun
matubag ga ayup, ya ikamati nayna dayi,
nuwa inumiyul yapun êt. Gawan sa nal-
yarin abitu, taganan nakaupapas sa mani
tawu sa buun babun luta buy nanunul sila
sa matubag ga ayup.
4 Amêsên, gawan sa parabayduy ka-
pangyarian na indin dragun sa matubag
ga ayup, nangulimên na mani tawu sa dra-
gun. Buy nangulimên sila êt sa matubag
ga ayup buy sinabi lay, "Ayin kaparisuy
abiin ya matubag ga ayup! Sisabêt pun na
makadêgdêg lumaban kana?"
5 Ya matubag ga ayup, tinulutan Ba-
pan Namalyarin magsabin nadawak laban
kana buy mag-ari ya sa apattapu buy
luway buwan.
6 Nagsabi yan nadawak laban kan Bapan
Namalyari, laban sa lagyun Bapan Namal-
yari, laban sa tutugêlan na buy laban sa
kaganawan manugêl sa langit.
7 Si Bapan Namalyari, tinulutan nay
matubag ga ayup pa labanên buy sambu-
tun nay mani pinili nan kay kana. Buy
binyanan yan karapatan mag-ari sa mani
tawu sa kaganawan layi, sabi, buy bansa
baydi sa babun luta.
8 Ya mani tawu baydi sa babun luta,
ulimênên lay matubag ga ayup, liban ta
sa mani tawuy ubat pun sa dinyag ga
babun luta, nakasulat tay lagyu la sa librun
biyay. Ya magbandin librun abiin sabay ya
Biserun Tupay pinati.
9 Sikaw wa mallêngê, pakaisipin yuy ati.
10 Sisabêt man na tawuy intakdan
dakpên, dakpên ya. Buy sisabêt man na in-
takdan mati sa ispada, mati ya êt sa ispada.
Kabay ya mani pinilin Bapan Namalyarin

‡ **12:7 12:7** Judas 1:9. § **12:9 12:9** Genesis 3:1-15. * **12:18 12:18** Nidêng ya amên êtêngên o bêgên na matubag ga ayup.

kay kana, kaylangan lan mibabata buy
manugêl tapat kana.
11 Pamakayari, nakakit takina êt gisa
pun na matubag ga ayup ya inumawas
ubat sa luta. Luway sungay na ya
paran sungay tupa, nuwa nu magsabi ya,
katunuy yan dragun.
12 Ginamit nay kaganawan kapang-
yarian nunan matubag ga ayup. Pinilit
nay kaganawan tawu baydi sa babun lutay
mangulimên sa nunan matubag ga ayup
pa sadyay nuka ya paran ikamati nayna
dayi, nuwa inumiyul êt.
13 Ya ikalway matubag ga ayup, nami-
pakit yan taganan mamakaupapas ka-
parisun pamauran nan apuy sa arapan
mani tawu.
14 Buy gawan sa mani abiin ya ma-
makaupapas sa impadyag kanan nunan
matubag ga ayup, nailitêp nay mani tawu
sa babun luta. In-utus nay mani tawuy
manyag ribultun nunan matubag ga ayup
ya dilag sadyay nuka gawan sa ispada
nuwa nabyay yapun êt.
15 Tinulutan Bapan Namalyari ya
ikalway matubag ga ayup ya biyan nan
biyay ya ribultu amên makapagsabi
ya. Amêsên, intipan ribultuy patin na
kaganawan asê kalabay mangulimên
kana.
16 Pinilit ikalway matubag ga ayup pa ka-
ganawan tawun tatakan na wanan gamêt
la o ya waêng la, nipagtungkulan man o
ayin, mabandi man o kalulu, ipus man o
asê.
17 Sisabêt man na asê kalabay mag-
patatak lagyu o bilang nunan matubag ga
ayup, a ya malyarin mamisaliw o manaliw.
18 Kaylangan di ya kabiyasnan. Matan-
dan tawuy biyasa nu sabêt ta labay sabin
bilang matubag ga ayup, tagawan bilang
nga ati un lagyun gisay tawu. Ya bilang na,
anêm ma ralan buy anêmmapu buy anêm
(666).

14

Ya mani kantan inatbus

1 Pamakayari, nakit kuy Biserun Tupay
nakaidêng sa Bung-uy Zion.* Kaawyun
nay dinalan buy apattapu buy apat ta libuy
tawuy nagtatak ka waêng la un lagyun
Biserun Tupa buy Bapa na.
2 Amêsên, nalêngê kuy tunuy ubat sa
langit ya paran sênêg lanêm un bêsay buy
paran masnêg ga kilat buy para êt tigtigan
un mani manigtig alpa.
3 Magkantay dinalan buy apattapu buy
apat ta libuy tawu sa arapan turonun Ba-
pan Namalyari, sa arapan apat ta nabyay
ya inlalang buy sa arapan mangatway
nipagtungkulan. Bayuy pan-ikanta la buy
ayin magtanda, nun a kay ya dinalan buy
apattapu buy apatta libuy inatbus Bapan
Namalyari sa mani tawu sa babun luta.
4 Nanugêl silan malinis ta a sila naki-
takês sa babayi.† Nanunul sila sa Biserun
Tupa agyan antuy lakwên na. Inatbus
sila ubat sa kaganawan tawu sa babun
luta bilang mumunan andug kan Bapan
Namalyari buy sa Biserun Tupa.
5 A sila taganan naglaram buy ayin makit
ta dakun sabêt man na nadawak kalla.

Ya tatluy Ang-el

6 Pamakayari, nakitan kuy gisa pun êt ta
ang-el ya mallumpad sa langit. Gêgtan nay
Mangêd da Balita ya asê magbayu kanu-
man amên ipatanda na sa mani tawuy
idi baydi sa babun luta, sa kaganawan
bansa, layi, sabi buy sa magmikakanayun
na grupun mani tawu.
7 Ati ya masnêg nan sinabi, “Malimu
kaw kan Bapan Namalyari buy idin yu
kanay panggalang yu, gawan panawun
nan pangukum na. Ulimênên yu si Bapan
Namalyari ya nanyag langit, luta, dagat
buy mani sibul.”
8 Pamakayari, inlumpad êt ta ikalway
ang-el ya masnêg magsabin paradi,
“Nalasak kana! Nalasak kanay pikatandan
na balayan Babilonia. Ya mani tawun ati
sabay ya nanagyat sa mani tawu sa babun
luta un manunul sa pamikikanayun la ya
pan-ikatubag Bapan Namalyari.”
9 Amêsên, inlumpad da êt ta ikatluy ang-
el ya masnêg magsabin, “Ya kaganawan
nangulimên sa matubag ga ayup buy sa
ribultu na, ya mani nagpatatak sa waêng
o gamêt la,
10 sabay silay makadanas sa sadyay
tubag Bapan Namalyari, ta parusan na sila
sa apuy buy sa asupri sa arapan Biserun
Tupa buy sa mani banal la ang-el na.
11 Buy ayin tunggên na pagtag-ay asuk
apuy ya mamasakit kalla. Allu buy yabi
silan magkasakit, gawan nangulimên sila
sa matubag ga ayup buy sa ribultu na buy
nagpatatak sila pun êt lagyu na.”
12 Kabay sikaw wa mani pinilin Bapan
Namalyarin kay kana, ya manunul sa mani
utus na buy mamisundun panampalataya
yu kan Jesus, kaylangan kaw mibabata.
13 Pamakayari, nalêngê kuy tunuy ya
ubat sa langit ta magsabi kangkun paradi,
“Isulat muy ati. Paubat amêsên, pagpalên

* **14:1 14:1** *Zion:* sabay ya bung-uy ya pinipaydêngan Templu sa Jerusalem. † **14:4 14:4** *a sila nakitakês sa babayi:* ya labay sabin ya mani katapatan kan Bapan Namalyari.

na mani tawuy natin manunul sa Panginuun.”

Sinabin Ispiritu, “Awya! Pagpalên sila, gawan mipaynawa silayna sa nabyat ta ubra la buy matanggap lay nay gantimpala la sa mani mangangêd da dinyag la.”

Ya pamupul sa babun luta

14 Pamakayari, nakakit takun naputi ya ulap. Buy dilag nakaiknu bayduy paran in-Anak Tawuy ubat sa langit. Nakakurona yan gintu buy nakatalan yan matarêm ma layit.

15 Buy dilag pun êt gisay ang-el la nag-awas sa Templu buy masnêg nan sinabi sa nakaiknu sa ulap, “Gamitin minay layit mu, gawan panawun nan pamupul. Nawtuy nay pampupulun sa luta!”

16 Kabay pinalut nakaiknu sa ulap ya pupulun sa luta.

17 Pamakayari, nakakit takina êt gisay ang-el Bapan Namalyari ya naubat sa Templu sa langit ya mitatalan matarêm ma layit.

18 Pamakayari, nakakit takun kaatag ang-el ya nag-awas sa pamiandugan. Sabay siyay mamaalan apuy sa pamiandugan. Masnêg nan sinabi sa ang-el la mitatalan matarêm ma layit, “Gamitin minay layit mu amên pupulun na mani ubas sa kaganawan panggitnan ubasan sa babun luta, gawan nawtuy na.”‡

19 Kabay pinupul naynay mani ubas buy indin sa maragul la pamêspêsan ubas. Ya pamêspêsan na abitu, sabay ya tubag Bapan Namalyari kalla.

20 Pinêspês ya mani ubas sa lawasan balayan buy ubat ta baydu, nallanab ba daya ya niras sa tatlun dalan na kilumetruy karang buy gisay dêpay lalê.

15

Ya katatawliyan salut

1 Amêsên, nakakit takina êt taganan mamakaupapas sa langit. Dilag pituy ang-el baydu ya dilag gêgtan na pituy katatawliyan na salut. Abiin ya kayaryan tubag Bapan Namalyari.

2 Ati ya nalyari. Nakitan kuy paran dagat ya kasinlinaw kristal ya magdêkêtdêkêt. Nakitan ku bayduy mani tawuy nanambut sa matubag ga ayup buy sa ribultu na. A sila nagpatatak bilang o lagyu na. Pantitigin lay alpa ya indin kallan Bapan Namalyari.

3 Pan-ikanta lay kantan Moises* ya lingkud Bapan Namalyari ya sabay êt ta kantan Biserun Tupa,

“Bapan Namalyari ya makapangyarian sa kaganawan,
taganan mamakaupapas ya diyag mu!
Ari kan kaganawan bansa.
Kapêtêgan buy matinêk ka paralan mu.
4 Sisabêt ta asê malimu buy asê mangulimên kamu?
Kay sikay banal.
Magdani kamun mangulimên na mani tawu sa kaganawan bansa
gawan nakit kaganawan ya matinêk ka diyag mu.”

5 Pamakayarin abiin, nakit kun nibuklat ta Templun Bapan Namalyari ya idi sa langit ya sabay ya Tolday Pangulimênan nu saantu idi bayduy Kautusan.

6 Buy ubat sa Templun Bapan Namalyari, nagsalwang nga pituy ang-el ya dilag pituy katatawliyan na salut. Nakayaming silan malinis sa linu ya mamakasilêw buy dilag gintuy pan-êl sa pagaw la.

7 Amêsên, ya gisa sa apat ta nabyay ya inlalang, nam-i ya sa pituy ang-el un tisay gintuy maragul la silyaw ya nanapnun tubag Bapan Namalyari ya mambumyay kanuman.

8 Buy ya Templun Bapan Namalyari, napnun asuk ya ubat sa sawang buy sa kapangyarian na. Buy ayin makasun baydu anggan asê pun mayari ya pituy salut un pituy ang-el.

16

Ya mani pamyanan tubag Bapan Namalyari

1 Nalêngê kuy gisay masnêg ga tunuy ya ubat sa Templu ya mamiutus sa pituy ang-el un paradi, “Mita kawna ta ibulug yu sa mani tawu sa babun lutay tubag Bapan Namalyari ya idi sa pituy maragul la silyaw.”

2 Kabay namitay nunan ang-el buy imbulug na sa lutay laman silyaw na. Buy ya mani tawuy dilag tatak matubag ga ayup buy mangulimên sa mani ribultu na, nagkasakit silan mamakapadidi ya nuka.

3 Pamakayari, imbulug ikalwan ang-el la laman silyaw na sa dagat. Buy ya dagat, napakadyag dayan nati ya tawu. Buy nangamamati ya kaganawan mambumyay sa dagat.

4 Pamakayari, imbulug ikatluy ang-el la laman silyaw na sa mani ilug buy sa mani sibul. Buy napakadyag dayay kaganawan ati.

5 Nalêngê kuy sinabin ang-el la mamaala sa lanêm,
“Makatuynungan kay Panginuun.

‡ **14:18 14:18** Ya pamupul ubas, simbulu un pamiawas sadyay tubag Bapan Namalyari. * **15:3 15:3** Exodo 15:1-18.

Sikay Namalyari sabitun nuna pun
buy kay sika êt ta Namalyari angga
amêsên.
Makatuynungan ka gawan matinêk ka
pangatul mu sa mani tawun ati.
6 Pinati lay mani pinilin Bapan Namalyarin
kay kana buy mani propeta mu.
Kabay daya êt ta ipaynêm mu kalla.
Abiin ya sêpat mun pangablas kalla."
7 Nalêngê ku pun êt ta tunuy ya ubat sa
pamiandugan ya magsabin paradi,
"Awuy Bapan Namalyari ya makapang-
yarian sa kaganawan,
pêtêg baynan ustu buy matinêk ka
pangatul mu."
8 Pamakayari, imbulug ikaapat ta ang-el
la laman silyaw na sa allu. Buy binyanan
nan kapangyarian na allu amên têktêkên
na mani tawu sa kapamilatan sadyay umut
na.
9 Nuwa agyan natêktêk silayna, a sila
pun êt nagsisi sa mani kasalanan la buy
a la inulimên si Bapan Namalyari ya dilag
kapangyarian mamipagtan salut, nun a
dinustak laya pun êt.
10 Pamakayari, imbulug ikalimay ang-el
la laman silyaw na sa turonun matubag
ga ayup. Buy dinumiglêm ma buun
pansakupun matubag ga ayup. Buy ya
mani tawuy idi baydu, nakayat lay dila la
gawan sa sadyay sakit natanam la.
11 Nuwa a la pun êt pinagsisyan na
kadawakan la, nun a dinustak la pun êt
si Bapan Namalyari ya idi sa langit gawan
sa mani ilab buy nukay pibabatan la.
12 Pamakayari, imbulug ga êt ikaanêm
ma ang-el la laman silyaw na sa kakwalan
ilug Eufrates. Natiktik ka ilug amên
makalipay ya mani ari ubat sa puputakan
mamut.
13 Amêsên, nakakit takun tatluy madinat
ta ispirituy paran tugak ka man-umawas
sa bêbêy dragun, matubag ga ayup, buy
magtatalingkayun propeta.
14 Abituy mani nadawak ka ispirituy
manyag mani mamakaupapas. Naku sila
sa kaganawan ari sa babun luta amên
tipunun na mani tawu sa pamikilaban kan
Bapan Namalyari sa maulagay alluy intak-
dan Bapan Namalyari ya makapangyarian
sa kaganawan.
15 Sinabin Panginuun, "Lêng-ên yun
mangêd da sabin ku! Lumatêng ngaku
kaparisun manakaw ya ayin magtanda.
Pagpalên na tawuy mamantay buy asê
maglabus yaming na amên sa pallumatêng
ku, a ya mitan nakalabus buy a ya mi-
pakadêng-êy sa pallumatêng ku."
16 Amêsên, ya mani nadawak ka ispiritu,
tinipun lay kaganawan mani pinunu buy
mani sundalus la buy gintan la sa lugal la
pambêgên Armagedon sa sabin Hebreo.
17 Pamakayari, imbulug êt ikapituy ang-
el la laman silyaw na sa angin. Buy
dilag gakun nalêngêy masnêg ga tunuy ya
ubat sa turonu ya idi sa Templun Bapan
Namalyari ya magsabin paradi, "Naganap
pay kaganawan!"
18 Nangimat, nangilat, nangêlêdêgêd
buy nangayun sadyay lakas. Abiin ya ayun
na pinakamalakas ya asê pun nalyari sa
babun luta paubat sabitun dinyag ga tawu.
19 Ya pikatandan na balayan Babilo-
nia, nadyag tatluy baagi buy nalasak
ka kaganawan balayan baydi sa babun
luta. Tinupad Bapan Namalyari ya sin-
abi na tungkul sa mani tawuy manugêl
sa balayan Babilonia. Gawan sa sadyay
kadawakan la, a la nalisyan na tubag
Bapan Namalyari kalla.
20 Nitas sa mani isla. Naêyêg ga mani
bung-uy buy pinumatal.
21 Inuranan na mani tawu un man-
garagul la elu. Ya bayat balang gisay elu,
limampuy kilu buy napiktatan na mani
tawu. Kabay sa sadyay salut ya nadanasan
la, ingkakadus la pun êt dinustak si Bapan
Namalyari.

17

Ya Babayi ya Pambayaran

1 Pamakayari, nagdani kangkuy gisa sa
pituy ang-el ya dilag tatalan na silyaw.
Sinabi na, "Kilaku ka kangku, ta ipakit ku
kamuy pamarusa sa pikatandan na babayi
ya pambayaran. Ya babayin abiin, sabay
siyay pikatandan na balayan na idi sa
narani sa malakêy ilug.
2 Paran nakikanayun kanay kaganawan
ari baydi sa babun luta, gawan pan-
sunulun lay mani pan-iaral na. Buy
para êt nalasing ya kaganawan tawuy
nakikanayun kana."
3 Tambêng kun natanam ma natupus
sakun Ispiritun Bapan Namalyari. Buy gin-
tan nakun ang-el sa kakyangan. Nakit ku
bayduy babayi ya nakasakay sa matubag
ga ayup pa kulay naudit. Ya matubag ga
ayup, dilag yan pituy ulu buy dilag yan
mapuy sungay. Buy nakatatak sa buun
lawini nay mani lagyuy mamustak kan
Bapan Namalyari.
4 Kulay naudit buy muraduy yaming
babayi. Nakatêkay yan gintu, maulagay
batu buy perlas. Mitatalan yan basuy
gintu ya napnun kadawakan na buy ma-
makapadêng-êy ya pamikikanayun na.
5 Nakatatak sa waêng nay lagyuy dilag
liim ma labay sabin,

ATI YA PIKATANDAN NA BALAYAN
BABILONIA,
YA INDUN KAGANAWAN BABAYI YA
PAMBAYARAN

BUY KAGANAWAN KADAWAKAN SA BABUN LUTA.

6 Ya babayin abiin, nakit kuy paran nalasing gawan sa dayan mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana ya impapati na gawan sa panunul la kan Jesus. Buy sên nakitan kuya, taganan nakaupapas saku.

7 Nuwa sinabin ang-el kangku, "Agana ka paupapas ta sabin ku kamuy labay sabin babayi buy matubag ga ayup pa dilag pituy ulu buy mapuy sungay ya sabay ya pinagsakayan na.

8 Ya nakitan muy matubag ga ayup, sabay ya mambumyay awlagi, nuwa nati yina. Marani yinan magsalwang ubat sa kalalêlalêan sukulan sa aypan luta, nuwa milaku ya sa ayin katganan na kaparusan. Ya mani tawu baydi sa babun lutay asê nakalistay lagyu la sa librun biyay ya nakasulat ubat pun sa dinyag ga babun luta, makaupapas sila, gawan makitan lan manguman na matubag ga ayup pa nati yana awlagi."

9 "Kabay amêsên, kaylangan di sati ya kabiyasnan amên intindin nu sabêt ta labay sabin abiin. Ya pituy ulun matubag ga ayup, sabay ya pituy bung-uy ya pag-iknuwan babayi buy sabay êt ta pituy ari.

10 Nati yanay lima sa pituy ari. Ya gisa, mag-ari yina amêsên. Ya katatawliyan na ari, asê pun inlumatêng, nuwa nu lumatêng ngina, asê mapêng nga pag-ari na.

11 Ya matubag ga ayup pa mambumyay awlagi nuwa nati yina, gisa ya sa pituy ari. Bumyay yan manguman buy sabay siya êt ta pakadyag ikawaluy ari. Nuwa ipalaku yan Bapan Namalyari sa ayin katganan na kaparusan."

12 "Ya mapuy sungay ya nakit mu, sabay ya mapuy ari ya asê pun nag-ari. Nuwa mabiyan silan kapangyarian mag-ari kaawyun lay matubag ga ayup, nuwa kay gigisay uras.

13 Ya mapuy arin abiin, nangapibêbêtêk sila. Kabay idin la sa matubag ga ayup pa kapangyarian buy karapatan la.

14 Pagkapati lay Biserun Tupa, nuwa manambut ta Biserun Tupa kaawyun na mani binêg na, pinili na buy tapat ta tagasunul na. Tagawan na Biserun Tupa, sabay siya ya Panginuun un kaganawan mamunu buy sabay siya êt ta Ari un kaganawan mag-ari."

15 Sinabi pun êt ang-el kangku, "Ya lanêm ma nakit muy pag-iknuwan babayi ya pambayaran, sabay ya mani tawuy ubat sa kaganawan layi, bansa buy sabi.

16 Ya nakit muy matubag ga ayup buy mapuy sungay, manubag sila sa babayi ya pambayaran. Kêwên lay kaganawan pibandiyan na, agyan na yaming na. Kanên lay lawini na buy êwêkên na mitagan.

17 Impaisip Bapan Namalyari sa mapuy ari ya mibêbêtêk silan idin na pag-arian la sa matubag ga ayup angga sa matupad da sinabin Bapan Namalyari."

18 "Ya babayi ya nakit mu, sabay ya pikatandan na balayan na mag-ari sa mani ari baydi sa babun luta."

18

Ya Pangasiran Babilonia

1 Pamakayari, nakakit takina êt gisa pun na ang-el la manyêmêpa ubat sa langit. Dilag yan sadyay kapangyarian. Buy gawan sa mamakasilêw wa sawang na, nasawangan nay babun luta.

2 Masnêg nan sinabi,
"Nalasak kana! Nalasak kanay pikatandan na balayan Babilonia!
Buy amêsên, pantugêlan yatan mani dimunyu buy nangadawak ka ispiritu
buy panugêlan yatan mangadinat buy mamakapadidi ya uybun manuk [buy madinat ta ayup.]
3 Natuksuy mani tawu sa kaganawan bansa sa babun luta
gawan sa pamikikanayun la ya sabay ya pan-ikatubag Bapan Namalyari.
Nakikanayun kanay kaganawan ari baydi sa babun luta.
Gawan sa panunul babayi sa kalabayan lawini na, binumandi ya mani mamiligosyu kana."

4 Amêsên, nalêngê kina êt ta gisay tunuy ya ubat sa langit. Sinabi na,
"Sikaw wa mani pinili kun kay kangku, lakwanan yuya.
Agana kaw makiawyun sa kasalanan na
amên a kaw miawyun sa kaparusan na nakal-an kana.
5 Gawan sadyay nay lakên kasalanan na ya nidaus sana sa langit,
asê nalitêpan Bapan Namalyari ya kadawakan la.
6 Kabay nu parasaantuy dinyag na kamuyu,
para êt bayduy daygên yu kana
buy ablasên yun dobli pun sa dinyag na.
Gawan tinuksu nay mani tawu sa babun lutay makikanayun kana,
dobli pun sa dinyag nay madanasan nay tubag Bapan Namalyari.
7 Nu parasaantu yan mapagmatag-ay buy mapagmumun sa sarili na,
sabay êt ta kasakitan buy kalungkutan na ipadanas yu kana.
Ta pansabin na sa sarili na,

'A ku makatanam kalungkutan kanuman
buy alwa kun bal-u nun a gisa kun Reyna!'
8 Gawan di, sa lalên gisay allu, mapiagnan lumatêng kanay
kamatyan, kalungkutan buy layang.
Pamakayari, ulamên ya,
gawan makapangyarian si Bapan Namalyari ya mangatul kana."
9 Ya mani ari ya nakikanayun kana buy nagmumun sa lawini na, kaban makit lay asuk apuy ya mangulam kana, tangisan buy paglungkutan laya.
10 Midêng sila sa marayu gawan malimu silan miawyun sa parusa na. Sabin lay,
"Mamakapalunus bayna!
Gawan kay sa gisay uras,
nayari ya pamarusa sa mani tawuy idi sa pikatandan na balayan Babilonia!"
11 Tangisan buy paglungkutan yan mani magligosyu baydi sa babun luta, gawan ayin nan manaliw sa pan-isaliw la.
12 Ayin nan manaliw sa mani pan-isaliw lay gintu, pilak, mangakamal la batu, perlas, buy mani telay naputiputi ya linu, seda buy mani telay kulay muradu buy naudit. Ayin êt manaliw puun kayu lay nabangi buy pibandiyan na diyag sa pangil elepanti, maulagay kayu, tangsu, bakal buy marmul.
13 Ayin nan manaliw sa pan-isaliw lay pabangi kaparisun sinamun, pamalasa, insensu, buy mira. Para êt baydu sa pan-isaliw lay alak, laru, arina buy trigu, baka, tupa, kabayu buy kalesa, mani ipus buy mani tawu.
14 Buy ya mani magligosyu sa balayan Babilonia, sabin la kanay, "Nitas say kaganawan mani bagay ya labay mun mapagbandi. Asina taganan miudung kamuy pibandiyan buy kangêdan mu!"
15 Buy ya mani magligosyuy binumandi gawan sa pan-isaliw la sa balayan na abiin, manangis buy lumungkut sila buy midêng sila sa marayu, gawan malimu silan miawyun sa parusa kana.
16 Buy sabin lay,
"Mamakapalunus ya abiin ya pikatandan na balayan.
Gawan ya mani tawu baydu awlagi, nagyaming silan yaming nga linu ya kulay muradu buy naudit
buy pinakangêd lay lawini la un gintu, maulagay batu buy perlas!
17 Buy kay sa gisay uras, nitas sa kaganawan pibandiyan balayan na abiin!"
Buy ya kaganawan kapitan buy nakasakay sa barku kaparisun mani manawup sa mani barku buy mangabyayan sa dagat, nidêng sila sa marayu amên êlêwên lay nalyari.
18 Kaban pan-êlêwên lay asuk balayan na pan-ulamên, masnêg lan pansabin, "Ayin kaparisuy ati ya pikatandan na balayan!"
19 Gawan sa kalungkutan la, binyanan lan abuy ulu la buy mitatangis sila. Sinabi la,
"Mamakapalunus sa nalyari sa pikatandan na balayan.
Gawan sa kapamilatan pibandiyan na, binumandi ya kaganawan dilag barku sa dagat.
Nuwa kay sa gisay uras, nitas sa kaganawan!
20 Gawan sa nalyari sa balayan na abiin, matula kaw wa mani manugêl sa langit,
sikaw wa pinilin Bapan Namalyarin kay kana, mani apostul buy propeta.
Gawan sa dinyag na kamuyu,
pinarusan Bapan Namalyari ya balayan na abiin."
21 Pamakayari, dilag gisay ang-el la makapangyarian na nangwan batuy kasindagul panggilingan buy insamwag na sa dagat. Sinabi na,
"Parabayduy malyari sa pikatandan na balayan Babilonia,
buy a layna makitan manguman.
22 Asina mallêngê kanay mani magkanta, ya manigtig alpa, patutut o bulugudyung.
Asina makit kanay mangangêd da mag-ubra agyan dakun sabêt buy asina malêngêy tarit panggilingan.
23 Asina makitan na sawang sulu kana.
Asina malêngê kanay mangasayay tunuy bayun tangên.
Malyari ya abiin kana gawan na mani magligosyu na sadyay pagmatag-ay,
buy pinurayit lay kaganawan bansa sa kapamilatan panalamangka la."
24 Pinarusan na balayan na abiin gawan nakitan kanay dayan mani propeta ya pinati, ya mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana buy ya kaatag tawuy pinati baydi sa babun luta.

19

1 Pamakayari, nalêngê kuy masnêg ga tunuy sadyay lakên tawu sa langit ya magsabin paradi,
"Ulimênên na Panginuun!
Ubat kan Bapa tamun Namalyari ya kaligtasan, pamarangal buy kapangyarian.
2 Ustu buy matinêk ka pangatul na sa babayi ya pambayaran
na namipakadawak mani tawu sa babun luta

sa kapamilatan pamikikanayun na.
Pinarusan yan Bapan Namalyari,
gawan pinati nay mani maglingkud kana."
3 Sinabi la pun êt ta,
"Ulimênên na Panginuun!
Ya asuk un abituy naulam ma balayan Babilonia,
asê tunggên kanuman."
4 Amêsên, ya mani luwampu buy apat ta mangatway nipagtungkulan buy ya mani apat ta nabyay ya inlalang, nagpalukub sila buy nangulimên kan Bapan Namalyari ya nakaiknu sa turonu na. Sinabi la,
"Ulimênên si Bapan Namalyari! Awuy Panginuun!"
5 Pamakayari, dilag gakun nalêngêy tunuy ya ubat sa turonu nay magsabin paradi,
"Mangulimên kaw sa Panginuun tamun Namalyari,
sikaw wa kaganawan maglingkud kana,
buy sikaw wa dilag limu kana,
nipagtungkulan man o ayin!"
6 Pamakayari, nalêngê kuy masnêg ga tunuy sadyay lakên tawu buy paran sênêg maragul la alun buy mangulimad da kilat ya magsabin paradi,
"Ulimênên na Panginuun!
Gawan mag-ari yanay Panginuun tamun Namalyari ya Makapangyarian sa kaganawan.
7 Matula buy magsaya kitamu
buy ulimênên tamu ya.
Ta panawun nan tangên Biserun Tupa.
Buy ya babayi ya itangên na, nakal-an nana.
8 Pinayamingan yan
telay linuy naputiputi buy malinis."
Ya labay sabin naputiputi ya linu, sabay ya matinêk ka mani diyag mani pinilin Bapan Namalyarin kay kana.
9 Sinabi pun êt ang-el kangkuy, "Isulat muy ati. Pagpalên na mani insagyat sa kalutun tangên Biserun Tupa." Buy sinabi na pun êt, "Pêtêg ga mani ati ya pansabin Bapan Namalyari!"
10 Amêsên, nagpalukub baku sa kabitisan ang-el amên mangulimên kana. Nuwa sinabi na kangku, "Agana! Agana mu daygên kangkuy abiin! Ta parisu kitan maglingkud kan Bapan Namalyari kaparisun mapatêl muy magpapêtêg sa kapêtêgan tungkul kan Jesus. Kay si Bapan Namalyari ya sêpat mun ulimênên!" Tagawan ya kapêtêgan na tungkul kan Jesus sabay ya pan-ipasabin Ispiritun Bapan Namalyari kaparisun impasabi na sa mani propeta awlagi.

Ya nakasakay sa naputi ya kabayu

11 Pamakayari, nakit kun nakabuklat ta langit buy nakit kuy naputi ya kabayuy nakaidêng baydu. Ya nakasakay, pambêgên yan Tapat buy Pêtêg, tagawan matinêk ka pangatul na buy pamikilaban na.
12 Ya mata na, paran magdêkêtdêkêt ta apuy buy malakêy kurona sa ulu na. Nakasulat ta lagyu na sa lawini na ya kay siyay magtanda nu sabêt ta labay sabin abitu.
13 Ya balabal na, napnun daya buy ya bêg kana, "Sabin Bapan Namalyari."
14 Pampikilakwan yan mani sundalus sa ubat sa langit ta nakayaming telay linu ya malinis buy naputiputi. Nakasakay sila êt sa kabayuy naputi.
15 Ya pambêgên Sabin Bapan Namalyari, man-umawas sa bêbêy nay matarêm ma ispada ya sabay ya gamitin na sa panambut sa mani bansa. Mag-ari yan maigpit kalla. Nu parasaantuy pamêspês ubas sa pamêspêsan, para êt bayduy tubag Bapan Namalyari ya Makapangyarian sa kaganawan.
16 Ya yaming buy asêl na, dilag nakasulat ta paradi,

"PANGINUUN UN KAGANAWAN
MAMUNU BUY ARI UN KAGANAWAN
MAG-ARI."

17 Pamakayari, dilag gakina êt nakitan na gisay ang-el la nakaidêng sa allu. Paradi ya masnêg nan pansabin sa mani uybun manuk sa langit, "Kaksaw kaw baydi! Magtipun kaw sa maragul la kalutun Bapan Namalyari.
18 Ta kanên yuy mani lawinin mani ari, ya mani kapitan sundalus buy mani sundalus la, ya mani nakasakay buy mani kabayu la, buy ya kaganawan tawu, ipus man o asê, nipagtungkulan man o ayin."
19 Pamakayari, nakit kuy matubag ga ayup buy mani ari baydi sa babun luta buy kaganawan sundalus la. Nititipun sila amên makilaban sa nakasakay sa naputi ya kabayu buy sa mani sundalus na.
20 Nuwa nadakêp pa matubag ga ayup buy ya magtatalingkayun propeta na ya nanyag mamakaupapas para sa matubag ga ayup. Buy ya mamakaupapas ya abiin sabay ya pamilitêp na sa mani tawuy dilag tatak matubag ga ayup buy nangulimên sa ribultu na. Buy ya matubag ga ayup buy magtatalingkayuy propeta, insamwag silan nabiyaybiyay sa lawa ya magdêkêtdêkêt ta asupri.
21 Buy ya mani sundalus la, nati êt sa kapamilatan ispaday man-umawas sa bêbêy nakasakay sa naputi ya kabayu. Buy ya mani uybun manuk, magpapakabsuy silan mangan lawini la.

20

Ya gisay libuy tawun

1 Pamakayari, dilag gakina êt nakitan
na gisay ang-el la manyêmêpa ubat sa
langit. Manalan yan maragul la tanikala
buy susin kalalêlalêan sukulan sa aypan
luta.
2 Amêsên, dinakêp ang-el ya dragun na
utan awlagi ya sabay si Diyablu o Satanas.
Buy inggapus nayan tanikala sa gisay libuy
tawun.
3 Innabu yan ang-el sa kalalêlalêan suku-
lan sa aypan luta buy impapakasusi ya pas-
bul amên ayina makapamurayit sa mani
tawu baydi sa babun luta sa gisay libuy
tawun. Nuwa pamakalibas gisay libuy
tawun, kaylangan yan ibus sa pêrad da
panawun.
4 Pamakayari, nakit kuy mani turonu.
Ya mani nakaiknu baydu, nabiyan silan
karapatan mangatul. Buy nakit ku êt ta
kaladwan mani tawuy pinutus sa bêng
gawan sa pagpapêtêg la tungkul kan Je-
sus buy sa pamipatanda lan Sabin Bapan
Namalyari. Sabay silay asê nangulimên sa
matubag ga ayup buy sa ribultu na buy
asê nagpatatak* sa waêng la o sa gamêt
la. Nabyay silan nanguman buy nabiyan
karapatan mag-ari kaawyun Cristu sa lalên
gisay libuy tawun.
5 Sabay silay nunan pinabyay nangu-
man. Nuwa ya kaatag mani nati, pabyayên
sila êt pamakalibas gisay libuy tawun.
6 Pinagpala buy banal ya nunan pin-
abyay Bapan Namalyari. A silayna mangu-
man mati ta sabay silaynay parin Bapan
Namalyari buy Cristu buy kaawyun na
silan mag-ari sa lalên gisay libuy tawun.

Ya pangasambut Satanas

7 Pamakayarin gisay libuy tawun, ibus si
Satanas sa pinisukulan kana.
8 Umawas si Satanas amên purayitin
nay mani bansa sa buun babun luta, ya
mani bansay pambêgên Gog buy Magog.†
Tipunun Satanas ya mani sundalus ya
makilaban sa mani manampalataya kan
Bapan Namalyari. Ya lakê la, kasin lakên
balas sa agid dagat ya asê mabilangbilang.
9 Nikyat sila sa kaganawan lugal baydi sa
babun luta. Pinalitêngan lay mani pinilin
Bapan Namalyarin kay kana buy abituy
balayan na kakaidwan na.‡ Nuwa namau-
ran apuy si Bapan Namalyari ubat sa langit
buy naupud da kaganawan kaawyun Sa-
tanas.
10 Buy si Satanas sa namilitêp kalla,
insamwag ya sa lawa ya magdêkêtdêkêt
ta asupri ya sabay êt ta pisamwagan sa
magtatalingkayun propeta buy sa matubag
ga ayup. Pasakitan sila baydun ayin
katganan.

Ya katatawliyan pangatul

11 Pamakayari, nakit kuy gisay maragul
buy naputi ya turonu buy ya nakaiknu
baydu. Ya langit buy babun luta, bêngat
tan napanat buy asina nakitan pun nangu-
man.
12 Buy nakit kun nakaidêng sa arapan
turonun Bapan Namalyari ya kaganawan
nati, nipagtungkulan man o ayin buy di-
lag imbuklat ta mani libru. Pamakayari,
nibuklat ta gisa pun na libru ya sabay ya
librun biyay. Buy ya mani nati, inatulan
sila ayun sa mani dinyag lay nakasulat sa
mani libru.
13 Agyan nati sila sa dagat o sa babun
luta, inumawas sila sa Hades ya lugal
nangamamati.§ Buy inatulan silan ka-
ganawan ayun sa mani diyag la.
14 Pamakayari, insamwag ya Kamatyan
buy Hades sa lawa ya dilag apuy ya
magdêkêtdêkêt. Abiin ya ikalway ka-
matyan.
15 Sisabêt man na asê nakasulat ta lagyu
sa librun biyay, isamwag ya sa lawa ya
dilag apuy ya magdêkêtdêkêt.

21

Ya bayuy langit buy babun luta

1 Pamakayari, nakitan kuy bayuy babun
luta buy bayuy langit. Napanat tay manan
langit buy luta, agyan êt ta dagat.
2 Buy nakit kuy Banal la Balayan ya
sabay ya bayuy Jerusalem ya manyêmêpa
ubat kan Bapan Namalyari sa langit. Ya
balayan na abiin, taganan mamangêd ya.
Ya kangêd na, kasin kangêd babayi ya pan-
itangên ya nakal-an na sa liyaki ya mapag-
asawa na.
3 Pamakayari, nalêngê kuy masnêg ga
tunuy ya ubat sa turonu ya magsabin
paradi, "Lêng-ên yu! Idi yana baydi
si Bapan Namalyari sa tutugêlan mani
tawu. Manugêl ya baydin kaawyun na
mani pinili nan kay kana [buy siyay nay
Namalyari la.]
4 Punisan nay mani luwa la. Ayin nan
kamatyan, kalungkutan, tangisan, o sakit,
ta nilabas say manan kabilyan."
5 Sinabin nakaiknu sa turonu, "Elêwên
yu! Pan-ibayu kinay kaganawan."
Buy sinabi na pun êt kangku, "Isulat
muy pansabin ku kamu, ta mapagkati-
walan na ati buy taganan pêtêg!"

* **20:4 20:4** Pahayag 13:16; 14:9. † **20:8 20:8** *Gog buy Magog:* sabay ya mani bansa ya magtipun amên makilaban sila kan Bapan Namalyari (Ezekiel 38-39). ‡ **20:9 20:9** *balayan na kakaidwan na:* ya labay sabin, Jerusalem. § **20:13 20:13** Sa Griego, Kamatyan buy Hades (Pahayag 1:18).

6 Sinabi na pun êt kangku, “Naganap pay
kaganawan! Sikuy Alpha buy Omega, ya
labay sabin, sikuy umpisa buy kayaryan
kaganawan. Nu sisabêt man na napêl-
ang, biyan kuyan lanêm ma ayin bayad da
mam-in biyay ya ayin katganan.
7 Abiin na mapagmanan mani nanambut
buy daygên ku silan mani anak ku buy
sikuy Namalyari la.
8 Nuwa mamakapalimuy malyari sa
mani tawuy lilimun, ya mani asê man-
ampalataya kangku, ya mani manyag
kadawakan, ya mani mamatin tawu, ya
mani makikanayun, ya mani magkuku-
lam, ya mani mangulimên sa mani diyus-
diyusan buy ya kaganawan mapaglaram.
Ta isamwag sila sa laway magdêkêtdêkêt
ta asupri. Abiin na ikalway kamatyan.”

Ya bayuy Jerusalem

9 Buy amêsên, pinagdanyan nakun gisa
sa pituy ang-el la dilag pituy maragul
la silyaw ya napnun pituy katatawliyan
na salut. Sinabi na kangku, “Kaksaw
ka baydi, ta ipakit ku kamuy babayi ya
itangên sa Biserun Tupa.”
10 Tambêng ngakun natupus Ispiritun
Bapan Namalyari. Buy gintan nakun ang-
el sa kakatag-ayan bung-uy. Impakit na
kangkuy Banal la Balayan ya sabay ya
Jerusalem. Buy nakit kun manyumêpay
Jerusalem ubat kan Bapan Namalyari sa
langit.
11 Mansumawang ya gawan sa sawang
Bapan Namalyari buy mamakasilêw yan
paran maulagay batuy jasper ya kasinli-
naw kristal.
12 Ya balayan abiin, napalitêngan
makukudpa buy matag-ay ya bakud da
pader, mapu buy luway pasbul na buy ya
balang pasbul, dilag magbantay ya ang-el.
Nakasulat sa mani pasbul la lagyun mapu
buy luway layin Israel.
13 Tatluy pasbul sa balang agid bakud,
tatlu sa puputakan mamut, tatlu sa ilaga,
tatlu sa timug buy tatlu sa tatanglêwan
mamut.
14 Ya bakud da pader, dilag mapu buy
luway pundasyun na batu buy nakasulat
di ya mani lagyun mapu buy luway apostul
Biserun Tupa.
15 Ya ang-el la nakisabi kangku, dilag yan
tatalan na panukad da paran gintuy têkên
amên sukadên na balayan, mani pasbul
buy mani bakud da pader.
16 Kudraduy sukad balayan. Pariparisuy
karang buy ya kakwal na, luway libu buy
apat ta ralan na kilumetru. Para êt bayduy
tag-ay na.
17 Sinukad na êt ta bakud da pader.
Anêm mapu buy apat ta metruy kudpa
na.* Ya panukad da ginamit ang-el, ka-
parisu êt panukad da panggamitin tawu.
18 Ya bakud da pader, diyag ya sa jasper
ra dapas. Ya balayan, diyag sa pawan gintu
ya kasinlinaw kristal.
19 Ya pundasyun bakud da pader,
binyanan lan magmikakalasi ya makamal
la batu. Ya mumuna jasper, safiro ya
ikalwa, kalsedonia ya ikatlu, esmeralda ya
ikaapat,
20 sardonika ya ikalima, karnelia ya
ikaanêm, krisolito ya ikapitu, berelio ya
ikawalu, topasio ya ikasiyam, krisopraso
ya ikamapu, hasinto ya ikamapu buy gisa,
buy amatista ya ikamapu buy luwa.
21 Ya mapu buy luway pasbul, diyag sa
perlas. Ya balang pasbul, diyag sa gisay
buun perlas. Ya mani dan balayan, pawan
gintu ya kasinlinaw kristal.
22 Ayin nakun nakit ta Templu sa bal-
ayan, ta si Bapan Namalyari ya Makapang-
yarian sa kaganawan buy Biserun Tupa ya
sabay ya pinakatemplu baydu.
23 Asina kaylangan na allu o buwan
amên manawang sa balayan, gawan ya
sawang Bapan Namalyari sabay ya man-
awang buy ya Biserun Tupa sabay ya sulu
baydu.
24 Ya dêkêt ta abiin sabay ya manawang
sa kaganawan bansa. Ya kaganawan
ari baydi sa babun luta, gêtan la êt ta
pibandiyan la baydu.
25 Pawan nakabuklat ta pasbul abiin na
balayan, gawan ayin nan yabi baydu.
26 Gêtan baydu sa balayan na abituy
pibandiyan buy pamarangal ubat sa ka-
ganawan bansa.
27 Nuwa sisabêt man na madinat sa
pangêlêw Bapan Namalyari, sisabêt man
na manyag mamakapadêng-êy buy ya
mani mapaglaram, a sila makasun sa bal-
ayan na abitu. Kay ya makasun baydu,
abitu silay mani tawuy nakasulat ta lagyu
sa librun Biserun Tupa ya sabay ya librun
biyay.

22

1 Pamakayari, impakit êt kangkun ang-
el la ilug ga mam-in biyay. Ya lanêm
baydu, kasinlinaw kristal ya manukusuk
ubat sa turonun Bapan Namalyari buy
Biserun Tupa.
2 Buy ya ilug, manukusuk sa bunak dan
sa balayan Jerusalem. Sa mitalipay ya agid
ilug, dilag puun kayuy mam-in biyay ya
binuwanbuwan managêy mapu buy luway
kalasi. Ya bulung na, sabay ya mamaiyul
sa sakit mani tawu sa kaganawan bansa.

* **21:17 21:17** Malyarin ya labay sabin anêm mapu buy apat ta metruy tag-ay.

3 Ayin nan makitan bayduy insumpan
Bapan Namalyari. Idi baydu sa balayan
na turonun Bapan Namalyari buy Biserun
Tupa buy pan-ulimênên yan mani lingkud
na.
4 Makit lay lupa na buy isulat sa waêng
lay lagyu na.
5 Ayin nan yabi baydu. Kabay asina na
kaylangan na sulu o sawang allu. Ta si
Bapan Namalyari yay manawang kalla buy
mag-ari silayna kanuman.

Ya Pag-udung Jesus

6 Pamakayari, sinabin ang-el kangku,
"Ya mani sabin ati, taganan pêtêg buy
mapagtiwalan. Ta si Bapan Namalyari
ya namipatanda sa mani propeta na sa
kapamilatan Ispiritu na ya namiutus ang-
el na amên ipakit sa mani maglingkud nay
mani bagay ya marani yan malyari."
7 Sinabin Jesus, "Marani yakinan
lumatêng! Pinagpalay mani manunul sa
mani impatandan Bapan Namalyari ya
nakasulat sa librun ati."
8 Siku si Juan na nakakit buy nakalêngê
sa kaganawan abiin. Sên nakitan buy
nalêngê kuy kaganawan, nagpalukub
baku sa kabitisan ang-el amên man-
gulimên naku kana ya sabay ya namipakit
kangkun kaganawan abiin.
9 Nuwa sinabi na kangku, "Agana!
Agana mu daygên na parabaydu. Ta
siku man maglingkud êt kaparisu mu, ka-
parisun mani propeta buy mani manunul
sa insulat sa librun ati. Kay si Bapan
Namalyari ya sêpat mun ulimênên, alwan
siku!"
10 Paradi pun êt ta sinabi na kangku,
"Ya kaganawan insulat sa librun ati ya
impatanday nan Bapan Namalyari kamu,
marani yan matupad. Kabay ipatanda mu
êt.
11 Ya mani manyag nadawak, isundu la
pun êt ta panyag lan nadawak. Ya mani
madinat, isundu la pun êt ta panyag lan
madinat. Nuwa ya mani matinêk, isundu
la pun êt bumyay matinêk. Buy ya mani
banal, isundu la pun êt magpakabanal."
12 Sinabin Jesus, "Mallêngê kaw! Marani
yakinan lumatêng! Idi kangkuy gantim-
palay idin ku sa balang gisa ayun sa mani
dinyag na.
13 Sikuy Alpha buy sikuy Omega, ya mu-
muna buy tawli, ya umpisa buy kayaryan."
14 Pinagpalay mani mallinis yaming la,
ta mabiyan silan karapatan mangan tagêy
puun kayuy mam-in biyay buy makasun sa
balayan.
15 Nuwa ya mani tawuy nadawak
ya napakaugalin asu, lakwanan sila sa
lawasan balayan. Para êt bayduy ka-
ganawan magkukulam, makikanayun, ma-
matin tawu, mangulimên sa diyusdiyu-
san buy malaram buy kalabay pun êt
maglaram.
16 "Siku si Jesus ya namiutus sa ang-
el ku amên sabin kamuy mani bagay ya
abiin ya kaylangan mun ipatanda sa mani
manampalatayay miaawyun. Layi yakun
Arin David buy siku êt ta kalluwan ya
nasawangsawang nu maranun."
17 Ya Ispiritun Bapan Namalyari buy ya
babayi ya pan-itangên, sinabi la, "Kaksaw
kaw baydi!"

Buy ya kaganawan nakalêngên abiin,
sinabi la êt, "Kaksaw kaw baydi." Sisabêt
man na napêl-ang buy kalabay minêm
lanêm ma mam-in biyay, magdani ya, ta
ayin bayad da ati.

Ya katatawliyan sinabin Jesus

18 Siku si Juan na mam-in patanda' sa
mani mallêngê sa impatandan Bapan Na-
malyari sa librun ati. Nu sisabêt man na
managdag sa insulat sa librun ati, idagdag
êt Bapan Namalyari kanay parusa sa mani
salut ta nakasulat di.
19 Buy nu sisabêt man na mamaw-as
sa mani impatandan Bapan Namalyari sa
librun ati, itas nay karapatan nan man-
gan tagêy puun kayuy mam-in biyay buy
karapatan nan sumun sa Banal la Balayan
kaparisun nakasulat sa librun ati.
20 Si Jesus ya namipapêtêg sa ka-
ganawan nakasulat sa librun ati. Sin-
abi na pun êt, "Taganan marani yakinan
lumatêng!"

Sinabi ku êt, "Awuy Panginuun Jesus.
Lumatêng kayna!"
21 Labay kuy manugêl kamuyun ka-
ganawan na kangêdan Panginuun Jesus.
Awuy Panginuun.